

خ

شرح موجز من الطب تأليف سوري الفقيه

I

الطبعة
٢٢٢٢

CP 00428

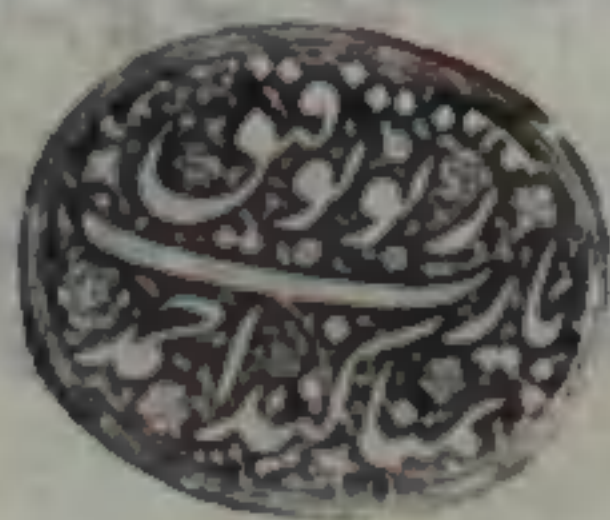
٤٦٦٢

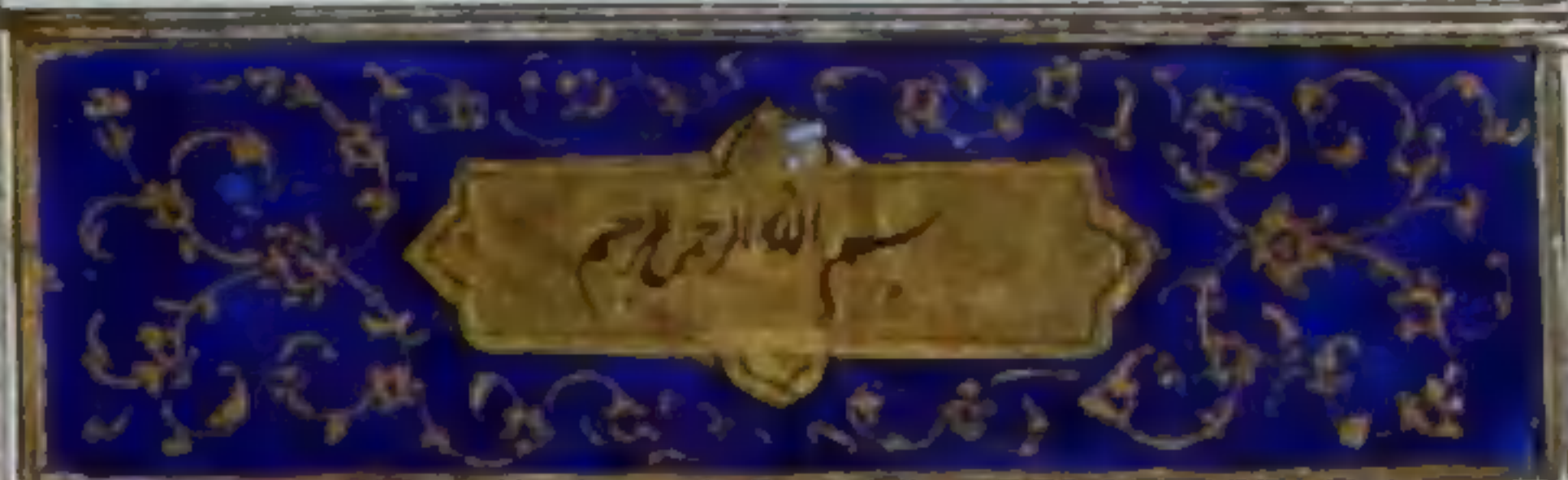
CD ٥٥

٤٢٨

قد وقف بين يدي سبطا الأقطام والحق
ما كتب له من النور عادم الحزم من النفس
من السطاسط العاري محمود
صحيحة عالم طالع وأسكنه الله
نواصيحه وصافيه حور ووجه
واحد من العنبر المحمد
المعنى أوجها
الرئيس عموها

حمد اولسون اول الله که هر دایه دوا قلدی
شکر اولسون اول شافی که چوق دروغ قلدی
دانی صلوات اول رسولیند آلت که
اصحابی و آلاید هر درده شفا قلدی
اقابعد بوبند فقیر سروری حقیر اول زین
که شهزاده اعظم و نویا و مکرم زبده سلاطین
عمه نتایج الخوافین ستمی افضل الوری حضرت
طال بقاء و نال مناه عتبه علیه سند
سنیه سند عبودیت و خدمتد لکم مقر سیادت
ایدم اتفاقا بر کون اول باب سعادت مآب و گاه
سیادت ایاب اطبا سندن بر طبیب حاذق و رفیق
صادق شجاع میدان علاج و دلیر نصیح مزاج
بوفیض حضور کلوب بروجه نغمه پریرام قلوب
اپندی که متن معجز ترکی دل اید ترجمه قلنس و روشن
عبا رائد شرح و بیان اولنس نفعی عام و کرم تام
اولور دی دیوب و اول نور حدقه سلطنت و نور

حیدر

حقیقه دولت بر علمدن محظوظ و خاطر عاظمند بقدر
محظوظ ایدوکن فهم ایدب بواسر شروع و ابتدا قلدم اما
اقلا بلکل که هر علمک ماهیتن و موضوع علمک کر کرد
اصدی علم طبک ماهیتن و موضوع و غایتن علمک لازمد
پس طبک لغتد سحر و عاداته و اصلاح و مهارت
اطلاق اولنور و اصطلاح علم بقیانین یعرف
منها احوال بدن انسان من جهة الصحة و المرض
لحفظ الصحة الحاصلة و استرداد الزائله یعنی طب
بر علمد که بدنک قاعد لر بدن بیلنور بدن انسانک
احوالی صحت و مرض جهتندن صحت حاصلد نک جنفی
و کیدن صحتد کتور می ایچون پس بوندن معلوم
اولدی که علم طبک موضوعی بدن انساند صحت و مرض
جهتندن و غایتی حفظ صحت حاصل و استرداد صحت
زائله در جوند که بدن معلوم اولدی شمدن کرمست
شروع اید لمر قاله الشیخ الامام اویلان کسند دیدی
لخبر حانک نغی و کسری لغت در معنای عالم کشتی
اولو کشتی قدوة العلماء عالمی اویدی کسند رئیس

معنای لغتد اید معنای اصطلاحی
اور کسند مناسب و درست

الحکماء فرید دهر نمانند برد انسی و وحید عصر
 اولکی کی در ابو الحسن مصنف کینی در علاء الدین
 علی مصنف آدی در ابن ابی الخزم بابا سنک کینی
 القرشی صفة نسبت سی در المتطیب بالغه ایل طبت
 بیلجی در قدس الله روحه الله انک روحنی پاک قلسون
 اکثر نسخ ده دیباچه بوجده بولندی ظاهر بود
 شاکر در نند واقع اولمشدر مصنف کند و نفسی حجت
 اتمش در کادر و بعضی نسخ ده دیباچه بولدی واقع اولمش
 بعد حمد الله عز وجل والصلوة علی انبیاء خصوصاً
 علی اکرمهم محمد وآل واصحاب الطاهیرین بعد نسخ ده حمد
 و تصدیق صریح مذکور اولمشدر فقد ثبت هذا
 الکتاب تحقیقاً بن ترتیب ایدم بوکتابی علی اربعه فنون
 درت فن اوزن الفن الاول فی قواعد جری الطب
 اولکی فن طبک الی جزلرنک قاعدلری بیانند در اعنی
 غلیه و عملیه الی جزدن دلن طبک علیسن که علم مجرد
 مراد اولور و عملیسن که کیفیت عمل متعلق اولان علم حد
 بقوله کلی یعنی اول قاعد لمطلق و شامل اولانچه قاعد

قوش برقریه تک اسم و
 شام قرینه و نمه

لری

لری الفن الثاني فی المادویة والاعدیة المفردة والمركبة
 الکنجی فن دوالر وغدالری بیانند در که اوله دوالر
 وغدالری مفرد اولالری یلکز زنجیل و یلکز اتمک کی
 یامرکب اولالری زنجیل ایلد قرنفل و اتمک ایلدات کی
 الفن الثالث فی الامراض المختصة بعضو وعضو
 وعلاماتها ومعالجاتها او جنجی فن هر بر عضو مختص
 اولان مرضلر و سبیلری و علامتلی و معالجه لری
 بیانند در الفن الرابع فی الامراض التي لا تختص بعضو
 دون آخر واسبابها وعلاماتها ومعالجاتها در جنجی
 فن بر عضو مختص اولمیان مرضلری بیانند در کرک
 جمیع اعضایه عام اولاحتی کی یا هر بر عضو حاش
 اولمق جائز اولاشیش کی و تفرق اتصال کی و بومر ضلر
 سبب لری و علامتلی و معالجه لری بیانند در الفن
 فی بن التزام ایدم بوکتابده مرهارة المشهور مشهور
 رعایشی فی اصل المعالجات معالجه لرامرند من الادویة
 والاعدیة دوالردن وغدالردن معالجاتی بیان در
 ومن قوانین الاستفراغات وغیرها دخی استفراغات

فن تانیده اغدیة مرکب ذک اولمش
 دکلر الاکثر ترکیب طبیعی
 اولند

بعض بوکتاب مشهور اولالری اختیار
 ایدم بر احوق تجرید اولمشدر
 اعتماد اکاز یاده در مسکه

قانون کردن و غیره بود فی معالجاتی بیان در زیر
 معالجات اوج نسنه ایل اولور بری ادویه و اغذیه در
 بری اسباب سست ضروری ده تصرف در که استغفار
 اندن در بری عمل بد در وانا اساله الله التوفیق
 بن الله دن توفیق دلن والعصمة دخی خطادن
 صاقلق دلن والقس من الاصدقاء دخی دوستلر دن
 التماس ایدن ان یعفوا الذلل یعنی خطای عفو ایدن لر
 ویستغفر الخلل دخی خلای برک لر یعنی اصلاح ابلیه لر
الفن الاول یستقل علی جملین فن اول مشتمل بر کی جمله
 الجملة الاولى فی قواعد الجزء النظري من الطب جملة اولی
 جزء نظری یعنی جزء علمی قاعده لر یبیا نند و طبعن
 وتشتمل علی أربعة أجزاء جملة اولی مشتمل در درت جزئی
 الجزء الاول فی الامور الطبيعية بقوله کلی جزء اول امور
 طبیعیة بیانند در قوله کلی ایلد که هر شخصه و هر مرض
 و هر وقت شامل اول فن قوله الطب ینقسم الی جزء نظری
 والی جزء عملی امدی بر دیوز طب ینقسم اولور جزء
 نظری یعنی قسم علمی و جزء عملی و کلاهما علم ونظر

فی الطب
 فی الامور الطبيعية
 فی الامور العقلية

بوکلام جواب سواله اشارت در سوالک تفریر بود که
 علم طب نظری و عملی ینقسم اولق جائز دکلدن زیر
 علم اطلاق اولنمز جوابک تفریری بود که اکی
 قسم بیلد علم در قسم اول علم ایدوکی ظاهر در که مجرد
 علم مراد در مثلاً الاخلاط اربعة والک رواح ثلثة
 کبی اما قسم ثانی علم ایدوکی اولدر که بودند مراد کیفیت
 عمل متعلق اولان علم در علاج الخلی بالتبرید کبی نفس
 عمل دکلدن والنظری اجزاء اربعة نظریک اجزائی
 درت در العلم بالامور الطبيعية بری امور طبیعیة
 علم در العلم باحوال بدن الانسان بری بدن انسان
 احوال علم در العلم بالاسباب بری اسباب علم در
 العلم بالدلائل بری دلائل علم در الامور الطبيعية
 سبعة طبیعة منسوب اولان امر لر یدی در احدا
 الارکان اوله یدینک بری ارکان در و هی اربعة ارکان
 درت در النار بری نار در و هی حات یابسته بنار
 اسی در قور یدر والهواء بری هوا در و هو حار و
 بو هوا اسی در یا شدر والماء بری صودر و هو بارد

رطب بوصف صودر یا شد و اگر در بری بود
 و هی بارده یا بسته بوی صودر قورید و تانیها
 المزاج اوله یدینک انجسی مزاج در و افساد تسعة
 مزاجك اقسامی طقوز در معتدله بری معتدله در ^{بر معتدله}
 ليس مستقامن التعادل الذي هو التكاثر و تعادلن
 مشفق دكلدر كه اوله توافق معنا سنه در و ذلك لا يوجد
 له بومعنى به معتدلك وجودى يوقدر بل من العدل
 فى القسمة بل كد مستقدر قسمته عدله دن و غير معتدله
 اعتدال دن خارج اولان در و هو اتمامه و اوله یا
 مفرد در و هو اربعة بود در و حار و بارده و ^{رطب}
 و یابس بود در قسم کیفیت واحدة و اعتدال دن ^{شده اعتدال دن زیاده یکتا حار و بارده اولان خارج}
 خروج اولان در و اتمام مرکب یا مرکب در و هو اربعة
 بوده در در حار رطب و حار یابس و بارده رطب
 و بارده یابس بود در قسم فاعلیتک و منفعلیتک
 نسبتی تغییر یابد اولور و اعدله الامزجة یعنی مزاج
 اعتداله حقیقی به اقربى مزاج الانسان انسان مزاجی ^{بعد اعدله انما مزاجی}
 انو کچون نفس ناطقه اکا متعلق اولمشدر و اعدله اصناف
 بیان در م

اینست که در این کتاب
 در بیان مزاج و اعدله
 و اقسام آن
 و در بیان مزاج
 و اقسام آن
 و در بیان مزاج
 و اقسام آن

بر معتدله
 سکنی غیه
 معتدله

حار و بارده
 حار و بارده

بیان در م

بعد اعدله اصنافی
 بیان در م

انسان

انسان اصنافك اعتداله حقیقی به اقربى سگان
 خط الاستواء خط استوانك نواحی ساکن لری
 در سرندیب کبی ثم سگان الافلیم الرابع اندن
 افلیم رابع ساکن لری در بلکل که ارض مسموم کواکب
 سبعة سیات عدد و خدی اقلیم تقسیم قشدر
 اوله که افلیم زحل منسوب در که اوله بلاد هند در
 انجی افلیم منسبی به منسوب در که اوله بلاد صین در
 او چینی افلیم مریخ منسوب در که اوله بلاد شرق در
 در دخی افلیم شمس منسوب در که اوله بلاد خراسان در
 بستی افلیم زهره به منسوب در که اوله بلاد ماوراء النهر
 النجی افلیم عطارد منسوب در که اوله بلاد روم در
 یدنجی افلیم قمر منسوب در که اوله بلاد بلخ در و الشبان
 اعدله یکنند اعتداله حقیقی به اقرب در و الصیبات
 فی الحرارة لکنهم ادرطب او غلا یختلر برابر و یکنند
 حرارت دن لکن او غلا یختلر بطوبقی زیاده در فلذلک
 حرارتهم الین آنو کچون او غلا یختلر حرارتی یومشق
 و یواش التور و حرارة الشبان احد یکنلر صریقی ابقی

بر اعدله انما صافی بیان در

اینست که در این کتاب
 در بیان مزاج و اعدله
 و اقسام آن
 و در بیان مزاج
 و اقسام آن
 و در بیان مزاج
 و اقسام آن

اینست که در این کتاب
 در بیان مزاج و اعدله
 و اقسام آن
 و در بیان مزاج
 و اقسام آن
 و در بیان مزاج
 و اقسام آن

سؤال اولور به انبیا اعدله انساندر
 اندر بوی اقلیم دن کک انک شاهد در اولیه
 انک اعدله اسباب سحابی بر ایدر
 چین انک اقلیم اولر سحابی بر ایدر
 اوله که اقلیم منسوب در که اوله بلاد صین در

بلکل که بنی آدم انان حنن ابکی چین
 دیر در دو غنچ طنل دیرلر چون
 دورمغه و یوریمکه قادر اولاصبی
 دیرلر بلوغه قریب اولیمق مراهق دیرلر
 بالغ اولر قدن صکک شاب یعنی
 یکت دیرلر او توریش و قوفه
 وارجه اندن صکک کمال دیرلر
 القمشه و رجه اندن صکک شیخ یعنی
 قوجه دیرلر آخر عمر و ارجه

وزياده اولور والكهل والشيخ اورت ياشلور ووجه
 باردان بایسان یعنی بونلرک مزاج لری بارد و پانیس
 درو والشیخ ارطب یعنی قوج مزاجی و طریقت زیاده
 در بالوطه الغربیه البالیه یعنی وطوبت غریزیه و اصلیه
 ایلد و کلد و اعدله الاعضاء اعضا نك اغداله
 افری جلد امله السبابة شهادت بر ما غنك او حی
 دیسی در تم جلد الاغامل الباقیه اندن صكن باقی
 بر ما فلرک او حی دیسی در تم جلد الراحة اندن صكن
 الك ایچی دیسی در تم جلد الكف اندن صكن ال
 ایاسی دیسی در تم جلد الید اندن صكن الی دیسی
 در تم الجلد مطلقا اندن صكن مطلقا در و
 اجزها اعضا نك زیاده اتی اولانی القلب یورک و
 تم الكبد اندن صكن جگر در تم اللحم اندن صكن
 ات در و ابروها اعضا نك زیاده صوغی
 الشعر قیلدر تم العظم اندن صكن کموک در تم العضم
 اندن صكن یومشق سکون که کمدک دیو لرم الرباط
 اندن صكن رباط که کمکن بتر تم العصب اندن صكن

و زیاده اولور و الکهل و الشیخ اورت یاشلور و وجه
 باردان بایسان یعنی بونلرک مزاج لری بارد و پانیس
 درو والشیخ ارطب یعنی قوج مزاجی و طریقت زیاده
 در بالوطه الغربیه البالیه یعنی وطوبت غریزیه و اصلیه
 ایلد و کلد و اعدله الاعضاء اعضا نك اغداله
 افری جلد امله السبابة شهادت بر ما غنك او حی
 دیسی در تم جلد الاغامل الباقیه اندن صكن باقی
 بر ما فلرک او حی دیسی در تم جلد الراحة اندن صكن
 الك ایچی دیسی در تم جلد الكف اندن صكن ال
 ایاسی دیسی در تم جلد الید اندن صكن الی دیسی
 در تم الجلد مطلقا اندن صكن مطلقا در و
 اجزها اعضا نك زیاده اتی اولانی القلب یورک و
 تم الكبد اندن صكن جگر در تم اللحم اندن صكن
 ات در و ابروها اعضا نك زیاده صوغی
 الشعر قیلدر تم العظم اندن صكن کموک در تم العضم
 اندن صكن یومشق سکون که کمدک دیو لرم الرباط
 اندن صكن رباط که کمکن بتر تم العصب اندن صكن

بواعدل
 اعضا
 بیان در

سکر

سکر در تم النخاع اندن صكن ارقه ایچند اولان
 آق تل تم الدماغ اندن صكن دماغ در و اظنها
 اعضا نك زیاده رطب اولانی السمین شرحه یاغ
 در تم الشحم اندن صكن ایچ یاغی در تم اللحم الرخو
 اندن صكن ککشک اتدر تم الدماغ اندن صكن
 دماغ در تم النخاع و ایبسنها اعضا نك زیاده
 یابس اولانی الشعر قیلدر تم العظم تم الغضروف
 تم الرباط تم العصب و فانیها امور طبیعی نك
 او جنسی الا خلاط و حی اربعة و بواخلاط در و
 افضلها الدم اخلاطک ایوسی فان در و هو حار رطب
 و قان اتی در یا شدر فایدته قانک فایدسی تغذیه
 البدن بد فی غذا ندر مدک یعنی بدل ما یتمحل اولفدر
 والطبیعی من احرط طبیعی اولان فاندن قنرک اولاندر
 لانتن له آنک عفونتی اولیه معتدله القوام حلو
 قوام معتدل اولوب طائلوا ولا و غیر الطبیعی ما
 خالف ذلك غیر طبیعی اولان بعا مخالف اولاندر
 لونا لون جهنندن اورا یحیه یا رایحه جهنندن
 او طعم یا داد جهنندن او قوام یا قوام جهنندن

خستین کی و ممکی

اکثر نسخ ده بویل واقع اولفدر
 اما بعض نسخ ده السمین تم الشحم
 تم الدماغ تم النخاع تم اللحم الرخو
 واقع اولفدر بولسخ قاندر موافق
 وقواعد طبیه مناسب و رمرت

یاغایت غلیظ اولام
 یاغایت غلیظ اولام

یاغایت غلیظ اولام

ثم البلغم اندن صكر بلغم در وهو باره رطب
 فائدة بلغم فائده ان يستعمل دماقانه ووثك
 در اذ انقد البدن الغداء حتى بدن غدايي يتورس
 وان يربطه اعضاء دخی اعضاء رطوبت ويرمك
 در فلا تتجففها الحركة ناكه اعضاءي حركت قورتيه و
 ان يدخل في تغذية مثل الدماغ دخی دماغ مثل لك
 غدا اللند مسند داخل اولمقدرو بلغم دخی اكي قسم در
 والطبيعي منه بلغم طبيعي اولان ما قارب الاستحالة
 الى الدموية قانه دونك قارب اولاندر وغير الطبيعى غير
 طبيعي قانه دونك بعيد اولاندر اما من جهة الطعم
 ياداد جهتندن كالمالح طوز لو بلغم كى ويميل الى الحار
 واليبس حارته ويوسنه مائل اولور والخامض
 دخی اكش بلغم كى ويميل الى البرودة واليبس برودة
 ويوسنه مائل اولور والسيخ دخی داد سز بلغم كى
 وهو خالص البه كثير الفجاجة بولغم مسيح خالص
 صوق وزیاده خامدر والعنص دخی ككر بلغم كى
 يميل الى البرودة واليبس برودة ويوسنه مائل اولور

انما ينفذ الكادر
 انما ينفذ الكادر
 انما ينفذ الكادر

غير طبيعي
 اولدغى طعم
 معتدل
 جند وخی
 ايجون اولو

واما من جهة

قانه جهة الطعم
 جند وخی ايجون اولو
 معتدل
 جند وخی ايجون اولو

واما من جهة القوام يا قوام جهتندن كالريقن جدا
 زياده ايجه اولان كى المائى بوكا مائى دیرلر والغلظ
 جدا زياده غلظ اولان كى الجصتى بوكا جصتى دیرلر
 والمختلف القوام دخی مختلف القوام كى بعضى غلظ وبعضى
 رقيق اولان الخاتم والمخاطى بوكا خام ومخاطى دیرلر
 الصفراء اندن صكر صفرا در وهى حارة يابسة و
 فائدها تلطيف الدم صفرا حار يابس در وفائدها
 قان لطيف اتمك در وتنفيذه دخی قانى مسالك ضيقه
 كجورمك در وان تدخل في تغذية مثل الريه دخی او يكن
 مثل لك غدا اللند مسند داخل اولمقدرو وان ينصب
 جزء منها الى الامعاء فيعسلها من الثقل والبلغم المزج
 دخی اندن بر مقدار بغير سقلن دوكلوب انلري سقلن
 وبلغم لزجندن باك اتمكدر والطبيعى منها احمر ناصع
 طبيعي صفرا احمر خالص در خفيف حاد خفيف در
 غيرى اجزايه نسبت حاد در وعير الطبيعى غير طبيعي
 اولان اما اختلاطه بالبلغم الغليظ بالبلغم غليظ اختلاطه
 ايجون در وهو الحى بوكا حى دیرلر والريقن يا بلغم

خام وديكلى
 رقيق وديكلى
 اولدغى ايجون در

بومرده صا اولو
 صا اولو
 صا اولو

رقيق اختلاط ايجون در وهو المرة الصفراء بوكا
 مرة صفراء دیرلر او السوداء الاحتراقية يا سوداء
 احتراقية اختلاط ايجون در وهو الصفراء المحترقة
 بوكا صفراء محترقة دیرلر او الاحتراقية في نفسه يا طبيعي
 اولان کند و نفسند احتراق ايجون وهو الكراتي و
 النجاري بوكا كراتي و زنجاري دیرلر و الاحتراق
 في النجاري اقوي احتراق زنجاري اقوي و قد ذكر
 يشب السموم ان يكون زنجاري زهرين بكثر ثم السوداء
 آندن صكر سوداء در وهي باردة يابسة فآندتها سودا
 باردة و يابس در بونك فايدي افادة الدم غلظاً
 و متانة فانه غلظت و محكم لك و بر مكد و ان يدخل
 في تغذية مثل العظام و في كوكه مثلثك عند الندر
 سند داخل اولمندر و ان ينصب جزء منها الى فم المعدة
 فينبه على الجوع و يحرك الشهوة و في سودا دن بر مقدار
 معد اغزينة دكروب آجلغه تنبيه اتمك و شهوتي
 تحريك اتمك و الطبيعي منها در دى الدم طبيعي اولان
 سودا دن قانك يوسر سي و روعير الطبيعي يحدت من

در و احتراق ايجون در وهو المرة الصفراء بوكا

من احتراق اي خلط كان حتى السوداء نفسها غير
 طبيعي هر خلطك احتراقندن حادث اولور حتى سودا
 نفسك احتراقندن بيله و رابعها امور طبيعية لك
 در دنجسي الاعضاء اجزاء بدن و بعضها مفردة
 اعضادن بعضي مفردة در كالعظم والعضر و في الرباط
 والعصب و نلر يوقر و بيان اولمندر و الوقت
 بوبر عضودر كه سكر بكثر و الغشاء بوبر عضو
 رقيق در كه اور تمك شانندن اولو اللحم والسمين
 والشحم بونلر ده يوقر و معلوم اولمندر و الشرايين
 جمع شريان اول طرلر در كه قلدن بيترو و كاوردة جمع
 ورید در شول طرلر در كه حكردن بيترو و كلبا يحدث
 من المنى اعضاء مذكور لك جميع سي اناك و اناك
 مني سندن حادث اولور الا اللحم فانه يتولد من متين
 الدم الا ات وكل زير اول قانك غليظندن متولد
 اولور و يعتقد الحرة آني اسي باغلو والا السمين و
 والا ايج ياغي و شرح ياغ دكل فانها يتولدان من مائية
 الدم انلر قانك ما تلتندن متولد اولور لر و يعتقد

البرد بونری صووق باغدر و لذلك يحلمها الحز
 بونری صووق عقدا تذك ایچون اسی ارید و منها
 اعضاء بعضی مرکب ترکیباً اولیاً مرکب در ترکیب
 اولی ایله کالمصل عضل کی که عضله نك جمی در که
 بومرکب در عضیدن و رباط دن و لحدن و غشادن
 او ثانیاً یعنی ثانیاً اعضاء مفردة دن مرکب اولاً کالک
 کوز کی بونک ترکیبی عضلین در که مرکب راعضاً
 مفردة دن او ثانیاً یعنی ثالثاً اعضاء مفردة دن
 مرکب اولاً کالک یوز کی که مرکب در کوز دن و بورل
 و اغز دن و یکا قرن او رابعاً یعنی رابعاً اعضاء
 دن مرکب اولان کالک رأس مثلاً بلکل که مصنف اعضاء
 مرکب ذکر ایدوب بعد اعضاء ریب و غیر ترکیب اعتبار
 رئیس به تقسیم اتمک دلیوب دیدی که ومن الاعضا
 المركبة اعضاء رئيسة اعضاء مرکب دن بعضی در
 اعضاء رئيسة ای مبداء و اصل لقوی ضروری یعنی
 مبداء و اصل اولان قوای ضروریه اما بحسب مبداء طبیعی در
 الشخص یا شخصک بقاسی حسی ایله در و هی ثلثه القلب

این اعضاء را که در این کتاب ذکر شده است باید دانست که بعضی از آنها مرکب است و بعضی مفرد و بعضی از آنها نیز مرکب است و بعضی مفرد و بعضی از آنها نیز مرکب است و بعضی مفرد

عضو رئیس اولی که مبداء و اصل قوای ضروریه است و بعضی از آنها نیز مرکب است و بعضی مفرد و بعضی از آنها نیز مرکب است و بعضی مفرد

این اعضاء را که در این کتاب ذکر شده است باید دانست که بعضی از آنها مرکب است و بعضی مفرد و بعضی از آنها نیز مرکب است و بعضی مفرد و بعضی از آنها نیز مرکب است و بعضی مفرد

بواوچدر

بونری صووق عقدا تذك ایچون اسی ارید و منها

9

بواوچدر بری قلب در و یخدمه الشرايين قلبه
 خدمت ایدر شرايين والدماغ بری دماغ در و یخدمه
 العصب دماغه عصب خدمت ایدر و الکبد بری
 جگر در و یخدمه الاوردة جگر و یرید لر خدمت
 ایدر و اما بحسب النفع یا نوعک بقاسی حسی ایله در
 و هی هن الثلثة والانتیان اول بواوچ در دخی
 خصیتان در و یخدمه المجری المني الي مستقر خصیتان
 خدمت ایدر مني نك مستقره مجرای و خامسها الارواح
 امور طبیعی نك بشخصی ارواح در و لانفی بها النفس
 بر ارواحه نفس یلمز کما یراد بها فی الکتاب الاکھمة
 نیتکم آنوکه دیلمز کتب الصید بل یعنی بها اجساماً
 لطيفة بخارية تتكون من لطافة الاخلاط بلکه دیلمز
 ارواحه اجسام لطيفة بخارية که حاصل اولور
 اخلاطک لطیفیدن کتکون اعضاء عن کثافتها
 اعضاء حاصل اولدوغی کی اخلاطک کثیفندن و الارواح
 هی الحاملة للقوي و حركتور قوای یعنی روح
 قوی نك محلی در فلذلك روح قوی نك حامی و محلی

دماغ مبداء قوای حسی و حرکتی

اولدغي ايچون اصنافها كاصنافها ارواحك منظرى
 قوى نك صنفلى كى در و سادسها القوي امور
 طبيعى نك الشجسي قوى در وهي ثلثة اجناس
 قوى اوج جنس در احدها القوي الطبيعية اول
 اوج جنسك برسي قواي طبيعى در منها منصرفة
 اول قوى دن بعضي غداة منصرفة لاجل الشخص
 يعنى شخصك بغاسي ايچون وذلك اما للتغذية اول
 نصرف يا شخصك غداة لدرسي ايچون در وهي الغاذية
 اول قوى غاذية در اول زيادة في اقطار يا شخصك
 زيادة سي ايچون در طولند و عرضند و عمقند
 على نسبة يقتضيهما نوعه شوله نسبة اوزنك شخصك
 نوعي انضاد ايدر وهي النامية اول قوى نامية در
 ومنها منصرفة لاجل النوع وقوى دن بعضي منصرفة
 نوعك بغاسي ايچون وهي قوتان اول قوى اكي در
 احديهما اول اكي قوتك برسي مفصل من امتحاج البدن
 جقر بدنك مختلط لرندن جوهر المني من جوف في
 و تهايتي كل جزء من حاضر لدرسي دن هر جزئي لعضيد

قوة طبيعية وقوة نفسانية وقوة حيوانية
 وقوة عقلية وقوة حسية وقوة حركية
 وقوة انشائية وقوة بانية وقوة دافعة

قوة دافعة
 وقوة انشائية
 وقوة بانية
 وقوة حركية
 وقوة حسية
 وقوة عقلية

قوة دافعة
 وقوة انشائية
 وقوة بانية
 وقوة حركية
 وقوة حسية
 وقوة عقلية

تخصص عضو مخصوصا ايچون وهي المولدة بو
 قة مولدة در و ثابتهها اول اكي قوتك الانجسي شكل
 كل جزء من دن هر جزء شكل ويرد الشكل الذي
 يقتضيه نوع المنفصل منه شوله شكل ويرد كمني
 منفصل اولان كسه نك نوعي اول شكل انضاد ايدر
 او ما يتقارب يا انك شكله قريب اولاني من الخطوط
 والتجديف وغيرها اعضائك تخطيطي وتجديفي و
 بولندن غير دن خشونت وملايمت كبي وهي
 المصونة بوقفة مصون در والغاذية تتخذها
 قوى اربع قوى غاذية به خدمت ايدر در قوى
 للجاذبة للنافع برى قوى جاذبة در نافع والماسكة
 له من طبع الهاضمة برى قوى ماسكة در كمنافع
 دو تر هاضمة بشور وكي مدبحة والهاضمة للاحالة
 برى قوى هاضمة در تحليل ايچون والدافعة للمنضلة
 برى قوى دافعة در فضلة وعن الاربع تتخذها
 كينيات اربع بودرت قوى خدمت ايدر در
 كينيت اعن الحرارة والبرودة واليبوسة والرطوبة

قوة دافعة
 وقوة انشائية
 وقوة بانية
 وقوة حركية
 وقوة حسية
 وقوة عقلية

بن ديلن حرارتی و برودتی و رطوبتی و يوسنی
والغاذية تخدم النامية قوة غاذية قوة نامية خدیت
ايدروها يخدمان المولدة بواکيسي مولدي خدیت
ايدرو الجنس الثاني من القوى هو القوى النفسانية
جنس ثاني قوى دن قوى نفسانية در فنها محرکه و
منها مدرکه بونلرون بعضی قوة محرکه در بعضی
قوة مدرکه در فالحركة منها باعث علی الحركة محرکه
دن بعضی باعث در حرکت و هي الشوقية بوباعث
قوة شوقية در ويخدمها الشهوانية والغضبية
بوعا خدمت ايدر قوة شهوانية وغضبية ومنها
فاعلة للحركة بونلرون بعضی فاعلة در حرکتی بان
تشیح العضلة عضلي بوزمک ايله فينجذب الوتر
اويليه وتر چکلور فينقبض العضو اويليه عضو
دورلور وتر جي العضل باعضلي صاليویرر فيمته
الوتر اويليه وتر اوز نور فينبسط العضو اويليه
عضو ووشنور فنبارک الله احسن الخالقين
که انساني احسن تفويم اوزن خلق اتدي واما

وتر عضلات
جني ورم

المدرک

المدرکة اما قوة مدرکه فاما مدرکة فی الظاهر یا ظاهر
مدرکه در وحي خمس بظاهر مدرکه اولان پیش
در کالجوا سیس للمدرکة فی الباطن باطن مدرکه
اولانک جاسوسلری کبی در قوة البصر بری قوة
بصر در و موضعها التفاع الصليبي بين العصبين
الاثنين الى العصبين قوة بصوت موضع تفاعل صليبي
اکی عصب اورقا سند که کلور لر اکی کوزلر من شانها
ادراك الالوان والاضواء والاشكال قوة بصوت
شانندن در لون لری وضو لری و شکل لری ادراك
اثمک وقوة السمع بری قوة سمع در و موضعها المصطب
المفروض علی الصماخ قوة سمعک موضع قولاق کلور
دوشمش اولان سگور در من شانها ادراك الاصوات
آنک شانندن در ادراك اصوات وقوة الشمة
بری قوة شتم در و موضعها العصبان الزائنان
الشيمتان حکمتی القدي قوة شتمک موضع اکی عصب
درکه زاید لر درکه ممه باشنه بکر لر من شانها ادراك
الرائحة المنصعد مع الهواء المستنشق آنک شانندن

حواس خمس ظاهر در

✕ حياة صليب

✕ دالین محمدین

شانندن ویک ایل اشارت ایدر اکاک
برجاسه ایل اولان اولتان رجاسه ایل
و فی ادراک اولنیز و و فی اشارت ایدر
که ادراک شانندن در مکرر آفت این
ادراک مانع اولامست

مکون و یمنلر در کلامک سماعتی
صوتک متکلف اولان هوایک تموی و
آنک صماخ و صوتی و اما بوموسی و
کلام حقی اشندکی ایل منقوضه و مکرر
اکثر اولد اولور ویک اولاکلام باری
مستغنی و ر دینله میر

در رایج نك ادراكی كه یو قهر و جهر هواء مستشق
ایله وقوة الذوق بری قوه ذوق در موضعها ^{العصب}
الذی فی اللسان قوه ذوقك موضعى لك اولان عصب
در من شانها ادراك الطعم آنك شانندن در
طعمی ادراكك انك وقوة اللیس بری قوه لمس
در موضعها الجلد و اكثر اللحم قوه لمسك موضعى
دری و انك اكثری در من شانها ادراك الملموسات
فی حرها وبردها ویسها و رطوبتها و خشونها و
ملاستها و صلابتها و لينها انك شانندن در ملموساتك
ادراكی انیككند و صوقلغند و قوریلغند و
یا شلغند و ایری لكند و سیرلانغند و برك
لغند و پومشق لغند و اما مدركه فی الباطن یا
باطن مدركه در فنها مدركه للصورة المحسوسة
بادراك الظاهرة باطن مدركه اولانك بعضی صور
محسوسه مدركه در حواسی ظاهره ادراك واسطه
سویله و هی الجنس المشترك اوله حتى مشترك دور و موضع
مقدم البطن المقدم من الدماغ حتى مشترك موضعى

جسم
در من شانها ادراك الطعم آنك شانندن در
طعمی ادراكك انك وقوة اللیس بری قوه لمس
در موضعها الجلد و اكثر اللحم قوه لمسك موضعى
دری و انك اكثری در من شانها ادراك الملموسات
فی حرها وبردها ویسها و رطوبتها و خشونها و
ملاستها و صلابتها و لينها انك شانندن در ملموساتك
ادراكی انیككند و صوقلغند و قوریلغند و
یا شلغند و ایری لكند و سیرلانغند و برك
لغند و پومشق لغند و اما مدركه فی الباطن یا
باطن مدركه در فنها مدركه للصورة المحسوسة
بادراك الظاهرة باطن مدركه اولانك بعضی صور
محسوسه مدركه در حواسی ظاهره ادراك واسطه
سویله و هی الجنس المشترك اوله حتى مشترك دور و موضع
مقدم البطن المقدم من الدماغ حتى مشترك موضعى

دماغن

مقدم اولی حدی ظاهره فی قیاس
اولی حدی

دماغن بطن مقدمك مقدمی در و خزانة الخیال
آنك خزانة خیال در و موضع موضع البطن المقدم
خیالك موضعى بطن مقدمك مؤخری در و منها مدركه
للعانی القائمة بتلك الصور بولرون بعضی اوله صور
محسوسه ایله قائم اولان معانی مدركه در و هی الوهم
اوله مدركه و هم در و موضعها البطن الاوسط آنك
موضعى بطن اوسط در و خزانة الحافظة الخزانة
سیقة حافظه در و موضعها البطن المؤخر آنك
بطن مؤخر در و منها منصرفه بولرون بعضی قوه
منصرفه در و نستی باعتبار استخدام النفس الناطقة
لها مفكرة فی نفس باطنة استخدام اندك اعتبار
مفكر دهر و باعتبار استخدام الوهم لعی الصور
و المعانی الجزئية متخیلة فی و هم استخدام اندك اعتبار
صور نلده و معانی جزئیه ده متخیله دهر لجنس الثالث
من النوع او جنسی جنس فردی فی النفس الحيوانیه قوه
حیوانیه در و هی النفس التي تعد الاعضاء لقبول القوة
النفسانية اوله شوك قوه و كة اعضا یه استعداد ویر

و هم حیوانات عقل منزه كنیا
در اشانی و حیوانات دخی
عده و غیری ادراك ایدر
و هم سببی ایله ص

قوت نفسانیه قبله اوله قوت حس و قوت حرکت ازل
 در وسایعها الافعال امور طبیعیه نک بدنجسی فطر
 در که قوتی صادر اولور فنها مفردة تتم بقوت
 واحد بفعالیت بعضی مفردة در که قوت واحد ایل
 اولور کالجذب والدفع جذب ودفع کبی که جذب
 قوت جاذبه ایل ودفع قوت دافعه ایل تمام اولور
 ومنها مرکبه تتم بقوتین فصاعدا کالازید
 افعالیت بعضی مرکبه در کی قوت ایل یا دخی زیاده
 ایل تمام اولور یعنی کبی که کی قوت ایل تمام اولور
 بری قوت جاذبه طبیعی و بری قوت جاذبه ارادی
 الجزء الثانی من اجزاء الجزء النظری فی احوال بدن
 جزء ثانی جزء نظری بدن اجزاسند بدن انسان
 احوالند در احوال ابدانی ثلثة بزم بدن لرون
 احوالی و جدر الصی بری صی و روحی هیئت بدنی
 تكون الافعال صی هیئت بدنی در که جمیع افعال بها
 اوله هیئت سببی ایل لذاتها اوله هیئت ذاتی ایچون
 سلیمه اولور و الموصوفی مرضی و روحی هیئت

در وسایعها الافعال امور طبیعیه نک بدنجسی فطر
 در که قوتی صادر اولور فنها مفردة تتم بقوت
 واحد بفعالیت بعضی مفردة در که قوت واحد ایل

در وسایعها الافعال امور طبیعیه نک بدنجسی فطر
 در که قوتی صادر اولور فنها مفردة تتم بقوت
 واحد بفعالیت بعضی مفردة در که قوت واحد ایل

در وسایعها الافعال امور طبیعیه نک بدنجسی فطر
 در که قوتی صادر اولور فنها مفردة تتم بقوت
 واحد بفعالیت بعضی مفردة در که قوت واحد ایل

مضادة

مضادة اوله مرض بر هیئت در که صحتک ضدی در
 و حاله لاصی و لا مرض و بری شوله حالت در که
 صحت دکل و مرض دکل در اما لا انشاء کونهما فی الغذاء
 یا صحت و مرض غایتنا اولور منتفی اولدیغیچون اولور
 کمال الشیخ و الطفل و النافه قوجه و اوغلا بنج و خسته
 لغدن قالقش کس نک حالی کبی اولاجفاهما فی
 عضوین یا صحت و مرض لک عضوین جمع اولدیغیچون
 اولو کمال الاعمی اعمی حالی کبی که کورند آفت و باقی
 عضوین صحت و در در اوی عضو واحد یا عضو
 اولو بوجنس اولور ممکن دکلر اما فی جنس متباعد
 یا بر بدن بعید اولان اکی جنسده اولو کصیح المزاج
 مریض التركيب صحیح المزاج مریض التركيب کبی و متقارب
 یا بر بدن قریب اولان اکی جنسده کصیح الخلقه مریض
 المقدار خلقی صحیح و مقداری مریض کبی اوی وقتین
 یا صحتله مرضک اجتماعی اکی وقت اولو کمن مریض
 شتا او شیمخا شتاده خسته اولان کبی یا قوجه کبی و
 مزاجی ایچون ریض صیفا او شتا یا یان صحیح اولو

کمال صحت و کمال مرض اولدیغی
 ایچون اولو

صحت مزاج و مرض مزاج
 یا بر بدن بعید اولور

خلقت و مقدار بر بدن قریب اولور

حاز المزاج اولان یا از خسته و قشیه
 اولور یا از مزاج اولان یا از خسته و قشیه
 یا از مزاج اولان یا از خسته و قشیه
 قوجه اولدیغی صحیح اولور

یا یکتا ایکن صحیح اولان کی وکل مرض اما مرد و اما
 مرکب هر مرض یا مفرد در اکثر حصصی اجتماع امراض
 اولن ایسه یا مرکب در اکثر حصصی اجتماع امراض اولور
 و المفرد اما ان یكون عرضة اوللا لاعضاء المفردة مرض
 مفرد شوندن خالی دکلر که یا آنک عرضی اولا اعضا
 مفردیه اولا و هو مرض سوء المزاج اول سوء مزاج
 مرضی صر اولا و لاعضاء المركبة یا آنک عرضی اعضا
 مرکبه اولا و هو مرض الصلابة اول ترکیب مرضی
 او یكون عرضة لكل واحد منها اولا یا آنک عرضی اولا
 اعضاء مفردة دن و اعضاء مرکبه دن هر یکه اولا و هو
 امراض تفرق الاتصال اول تفرق اتصال مرضی
 و امراض سوء المزاج سوء مزاج مرضی علی التمامیه
 الخارجة عن الاعتدال شول سکر در که اعتدال دن خارج
 در و تکرر سادجه بوسکر ساده یعنی ماده سوز اولور
 او ماده یعنی ماده ایله اولور و الماده بكون مجاور
 ماده اولان یا بدنه مجاور اولور یعنی مجاری سندن و
 تجاویفند داخل اولن او المداخله تکرر موزمه و غیر

این عبارت را در بعضی کتب
 به این صورت نوشته اند
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض الصلابة
 و هو مرض التفرق
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج

و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج

و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج
 و هو مرض سوء المزاج

موزمه مداخله اولان یا موزمه اولاکه حجم عضوی
 بویک اید یا غیر موزمه اولاکه عضوی زیاده اتمیه
 و امراض ترکیبیه بجهت امراض ترکیب دن در امراض
 الخلقه بوامرض هیئت اعضاءه اولور و امراض
 المقدار بوامرض صورت اعضاءه اولور مقدار
 تفاوت اید و امراض العدد بوامرض صور اعضاء
 اولور عدد حسنی و امراض الوضع بوامرض
 صورت اعضاء اولور محلی و سایر اعضا یسبی
 حسنی اید و امراض الخلقه اربعة امراض خلقت فی
 دنت در امراض الشکل بوشکل متغیر اولفله اولور
 کالراس المسقط بر منالی شوله باش در که یا اوکندن یا
 اردن دزیضی اولا و ریاح الافرسته بر منالی بودر که ارقه
 کولکندن برسی یزیدن ارملش اولا و امراض المجاری
 بود فی اوج صنفه را ما بان تسع با مجاری بویک
 اولاکا لا انتشار انتشار عین کی او تضیق یا مجاری
 طار اولا تضیق مجاری النفس سندن مجاری سی طار
 اولن کی او تسنید یا مجاری و قل کانسداد مجری

بعضی استثنای درست

بعضی کتب کتب حسنی

برای مثال فی بودر که اوکی ولادی و
 بو غیر ولادی و

مجاری اید تجاویفند و فی بودر که ایچند
 اولان مجری اولور سه مجاری و یزید طری
 کی و ایچند اولان ساکن اولور سه مجاری
 و یزید صحت کی حست

فما ينبغي من راي اولي
يا ناقص اولي

طعام صغیر سے
کو اعضا کفایت ابرجہ قدر

Handwritten text in Urdu script, likely a list or index, with entries numbered 1 through 10. The text is written diagonally across the page.

تاریخ

زبان

زیاده اولمخلد اولایا نقصانی ایلد اولاوکل واحد
اماعام اوخاص بوندون هر برسی یا عام اولد جمع
بدنه یا خاص اولد بر عضو کالسن المفرد زیاده هموز
لک وعظم اللسان دیل سیومک کی وکالهن المفرد زیاده
ارقلق کی وضمیر الحرفه کوزل قریب اولق وپوشق
واما امراض العود بودنی اکی قشدر فاما بالزاده او
النفصان یا عدد زیاده اولمخلد اولایا نقصانی ایلد
اولاوکل واحد اما طبیعی اوعیه طبیعی بوندون هر برسی
یابندنا موجود اولان جنس اولایا اولیه کالاصبع
الزائد زائد طبیعی مثالی زیاده برمتکی والدود زائد
غیه طبیعی مثالی قور وکی والظفر کوزل برده کی
ونقصان اصبع خلفه نقصان طبیعی مثالی در اولتناکل
یا ینک ایلد اولان نقصان طبیعی مثالی در اما امراض
الموضع بوندن اقسام الی در وهی بعضی الموضع والمشاركة
زیرا وضع موضع عضو وبرعضه برعضه مشارکت
عاید در کوزل اعضا من موضع جمیع او جمیع خلق
عضو بوندن اریسی کی باتمام جنس ایلد با بعضی جنس

حکایت ابیرنگی کے ساتھ ہر گز
سموڑاؤں کی گز میں اچھا خاصہ
اولمپ اولمپ سے

حالینوس دیش کی برکتی کو دھروں
و شیش بوق این صوابی کو فری

سراض ترکیب جنس با بوی و رسته

ایله او حرکت حیت یجب سکونه یا عضوک در سکونی واجب اولدغی یرق کالر عشت و ترمک کی او سکونه حیت یجب حرکت یا عضوک سکونی در حرکتی واجب اولدغی یرده کتجر المناصل یعنی مواد مفصل لوده کشدکی کی و کامتناع حرة العضو الی جان او عنة عضوک جوارند اولان یا اندن حرکتک امتناعی کی او قسرها یا بونلرک فستری کی مثلاً برهراق اگر لوب قریبند اولاندن بعید اولوب بر درجه اولسه که اکا حرکت یا امتنع یا عسیر اولسه و اما امرک تفرق الاتصال بونک اسم اعتباری ایله بریچ قسمی وار و رنتمک بیان ایدر فیمختلف اسمها و لها باختلاف محالها بومرضلله اسمی مختلف در محل لرنه اختلافی ایله فالواقع فی الجلد یسمی حدشاً یعنی شوله تفرق اتصال که درید واقع اولا خدش دیرلر و سجا دخی سنج دیرلر و فی اللحم جراحة اتد واقع اولان تفرق اتصال جراحة دیرلر کزتان اولوب ارکلهش ایدر فان تخدام فقرجه اگر اکلند بله کلتمش

دیرین

بناشدن ایله ایسی اولور که بعضی
ارکلهش ایدر کتجر المناصل
بناشدن ایله ایسی اولور که بعضی
ارکلهش ایدر کتجر المناصل

ایسه قرجه دیرلر و العظمی و العظمی فی العرضی یعنی کولدا و کمر دک عرضاً واقع اولان تفرق اتصاله اما کاسر یا کاسر دیرلر عظمی اولورسه او فاسخ یا فاسخ دیرلر عرضی و فاسخ اولورسه کی جزء یا اجزا کبار منقسم اولیجق او مفتت یا مفتت دیرلر اعضا صغیر منقسم اولیجق و الطولی صاد عا یعنی طولاً و اولان تفرق اتصال صادع دیرلر و العصبی و العروقی و العرضی بائیلر سکوده و طری عرضاً واقع اولان تفرق اتصال بائیلر دیرلر و الطولی صاد عا طولا واقع اولان صادع دیرلر و المنع لغو هات العروقی بائیلر فو هات عروقی منفع اولان بائیلر دیرلر و القلب لا یعمل للجراحة قلب جراحة محتمل اولان و یصحها الموت اکا موت مقارن اولور و اما الامراض المركبة فهي التي تحدث لاجتماع امراض اما امراض مرکبة اولدر که امراض اجتماعی حاصل اولور کالسرفانه یحدث من حمی دققة و قرجه فی الریه سبل کی که حادث اولور حمای دققة دن و او یکنند قرجه دن و امراض لجهتها

بناشدن ایله ایسی اولور که بعضی
ارکلهش ایدر کتجر المناصل
بناشدن ایله ایسی اولور که بعضی
ارکلهش ایدر کتجر المناصل

بناشدن ایله ایسی اولور که بعضی
ارکلهش ایدر کتجر المناصل
بناشدن ایله ایسی اولور که بعضی
ارکلهش ایدر کتجر المناصل

3

حاجی اسماعیل خان
بوسیدن قافو غم

حجاب رپہ کی رپہ نکالنے
میں دہائیوں کا سفر

مع ایلد دماغ کی کہ مع دن
دماغه بخار تصاعد ایدر مع

حقا تعالی اعضا و رتب قریبند
اعضا و ضعف خلق اینند
تا که اعضا و رتب کنند و یضد
ایده که فضلی و آتی انرا در
این است

مريض که از حق از حق جان و اولاد از حق
از حق را با اولاد بقتل اختیار کردی
امراض خلقه دن و وفه هلاک
می دوی اولان مریض دن و قتل
کسمک دن می

نفسی ردا تمک ایل و مادام معتدلا صافیا هوا
 مادام که معتدله و صافی اولا لا یمخالط بخار اجام
 قمشقلر بخاری قرشمیه او بطایح یادور رسولر که
 اغاجلوا و لا آنک بخاری قرشمیه او اسن الماء یا ^{متغیر}
 اولمش صوب بخاری قرشمیه او ننن الحیف یا بیر جیفه
 لر قرشمیه او بخره مبالغه ردیة یا بیز او تلر بخاری
 قرشمیه او اشجار خبیثه یا حبیبث اغاجلر قرشمیه
 کال شوحط و التین یا یا غاجی و انجیر غاجی کبی
 او غبار مترادف یا بری بری یادور بخار قرشمیه
 او دخان یا تنن قرشمیه کان حافظا للصی بوهوا
 حافظ صحت موجود اولور محدثا لها محدث صحت
 معدوم اولور فان تغیر کر هوا متغیر اولور
 بونلرله تغیر حکم حکمی تغیر اولور و تغیراته اما
 طبیعیه هوانک تغیراتی یا طبیعی اولا او غی طبیعیه
 مضاده للطبیعیه یا غی طبیعی اولوب طبیعیه ضد
 اولا او غیر مضاده لها یا طبیعیه ضد اولیه ^{التغیرات}
 الطبیعیه هی التغیرات الفصلیه تغیرات طبیعیه تغیرات

اینجا که طبیعیه هوانک تغیرات

اینجا که طبیعیه هوانک تغیرات

نفسیه

فصلیه در وکل فصل فانه یورث الامراض المناسبه له
 ویزیل المضاده هر فصل کا مناسب اولان مرضی
 ویر و ضد یزائل قور فان الصیف یشیر الصفراء
 و یوجب امراضها تحقیقا یا فی فصلی صفرا یی تحریک
 ایدر و مرضی ایجاب ایدر کا لغت و الحقیقه
 و العطش و الکرب غت دیش و غت لازم کی و حقیقه
 محرقه صفراوی کبی و عطش صادق کبی و اضطراب
 کبی و الشتاء یورث الزکام قیش زکام که مسام دو لب
 رطوبات بروه اینز و الغزله دخی نزله ایدر که طویا
 بوغان اینز و السعال دخی او کسرت ایدر غریب انوار
 صدر و بوغان اینز و یکنز فی البطن و امراضه
 دخی قشد بلغم جوق اولور و بلغم مرضی یا قیش
 مرضی جوق اولور و الخرب یکنز فی الامراض
 کوزی مرضی جوق اولور لتغیر الهواء فی من
 بره اللیل و الخدوات الحار الظهار هو متغیر
 اولد غیچون کیمی نک و صباحلرک صدق لغت
 اوله لر اسی سنه دک و لتقدم الصیف الخجل البدن

اینجا که طبیعیه هوانک تغیرات

سوال اوله نیمین ربع ایل اندا
 اتدی اوله ضوفه افضل فصلیه در
 بن ایدر که کلام مرض ایجا و انکله
 در سنه

بلغم الحار اولور

سوال الفهرست نیمین صنف صنف
 فکه که تمییز ترتیب طبیعی عایت اقد
 بن ایدر شناسانک زمانه شد بد اوله نیمین
 سنه

سوال الفهرست فی فصل جوق اولور حرارت اجوفه
 کون اوله نیمین اوله نیمین اولور اولور
 حاضره کون اوله نیمین اولور اولور
 زیاده اخی اوله نیمین اولور اولور
 قدر قور دخی اولور

دخی یایی اول کچد کچون که بدنی گشده در الحلقه القوی
 دخی قوی تحلیل ایدجی در المثیر الصفراء دخی صفرا یی
 تحریک ایدجی در المحرق للاخلاق دخی خلطری یا قوی
 و یکثر الفا که فی دخی کوزده یش جوق اولور و یکثر
 فیہ السوداء دخی سودا جوق اولور و یقل الدم المضادة
 المزاج دخی کوزد قان آن اولور مزاجه ضد اولو یون
 فکاه کافل للصیف بقاء یا امراضه کویا کوز کفیل در
 یایی ایچون مرضه بقاء یا سنی والریم یتمک
 فیہ الاخلاط المحتبسة بهار قیش بدنی محتبس
 اولان خلط حرکت ایدر طریقی چون لیکچون وسیل
 الی الاعضاء الضعيفة واول خلط اعضا ضعیفة
 اقرب یحدث فیه الخراجات واورام الخلق اولیه بهار
 حیوانلر و بوز غار شیشلری حادث اولور و یتمک
 فیہ کل مرض و مادة کانت مادة ساکنه شتاء دخی
 حرکت ایدر بهار ده هر مرض که ماده صاحبی اولاکه
 مادسی قبش ساکن ایدی وذلک لالروائت بو حرکت
 مرض بهارک کو تلکندن دکدر بل حرق اللطیف بلکه

در دخی یایی اول کچد کچون که بدنی گشده در الحلقه القوی

طیر

در دخی یایی اول کچد کچون که بدنی گشده در الحلقه القوی

لطیف انی کندن در فاء اصح الفصول و انسب للجو
 خیر بهار جمیع فصلک صحیح رک و حیات مناسب رک
 در و اما التغيرات الغير الطبيعية و لا المضادة لها
 اما تغيرات غیر طبیعی دخی طبیعتی ضد اولیان فتكون
 اما من اسباب سماویة او من اسباب ارضیة اول
 تغيرات یا اسباب سماویة و یا اسباب ارضیة دن اولور
 اما السماویة اما تغيرات غیر طبیعی که اسباب سماوی
 ایچون اولور فکما یجتمع مع الشمس کثیر من الدلاری
 نیتکم جمع اولاکنش ایدر جوق نور لویلد زلزون
 فیوجب تسخینا حتی فی الشتاء اولیه حرارت ایجا
 ایدر حتی قیش و کما یحصل عند کسوف الشمس یبرد
 دفعة حتی فی الصيف دخی نیتکم دو تلد فی وقتن
 دفعة برودت حاصل اولور حتی یاید و اما الارضیة
 اما تغيرات غیر طبیعی که اسباب ارضیة ایچون
 اولور فکما تكون بسبب اختلاف الساکن نیتکم اختلاف
 ساکن سبی ایدر اولور و تختلف المساکن مسکنلر
 مختلف اولور اما لاجل عرضها یا اینی ایچون اولو مجاوره

سوال اولور و تغییرات طبیعی
 نیتکم سماویة و ارضیة تقسیم
 اندی بر ایدر فصل اعتباری
 اسباب ارضیة ایدر اولور
 در دخی یایی اول کچد کچون که بدنی گشده در الحلقه القوی

الجبال او البحار لها باطا غلو و دگر اکا مجاور
 اولدغچون اولوصمها يا وضعي ايجون بايوکسک
 يا الحق اولاولا و لترتها باطرا غي ايجون که باجورق
 يا کبريت لوا اولاولا و العرض هو مقدار البعد عن خط
 الاستواء الذي هو في غاية الاعتدال عرض خط
 استواء و بعد مقداری در که اول خط استواء
 اعتدال در و الاقليم الثاني والثالث مفرط الحرارة
 البتي و اوچين اقليم صارت في زيادة در و السادس
 و السابع مفرط البرودة التبي و يدغني اقليم
 برودتي زياده در و لذلك حرارت و برودت
 شمس يمتد باس قري و بعد اعتبار ايل اوچون
 قري الرابع من الاعتدال اقليم رابع اعتدال قري
 در و مجاور البحر ترب دگر مجاورتي مرطب
 در هوای و البلد البحرى معتدله برده و حار
 شول شهر که دگر ايجون يا کنارند اولاولا اسيس
 و صوغى معتدله اولور اعصيان هوا على المؤثر
 هوا سنک عصيان اولدغچون مؤثر دن يعنى اثر قبول

منتهى ما وجد في هذه النسخة
 من كتابها في علم الجغرافيا
 من قبله اتمنك

منتهى ما وجد في هذه النسخة
 من كتابها في علم الجغرافيا
 من قبله اتمنك

منتهى ما وجد في هذه النسخة
 من كتابها في علم الجغرافيا
 من قبله اتمنك

منتهى ما وجد في هذه النسخة
 من كتابها في علم الجغرافيا
 من قبله اتمنك

اتمنك غلطى ايجون و الجبل السماوى شهرک شمال
 جالنده اولان طاع يستحق قزو در هوای لمنعه
 ریح الشمال الباردة اليابسة منع اتيكچون شمال
 يلنى که بارد و يابس در و حبس ریح الجنوب الحارة
 الرطبة دخی حبس ايلدکچون جنوب يلنى که حار رطب
 در و لعکس شعاع الشمس على البلد دخی دندکچون
 شعاع شمسی طاعدن شهر و الجنوبى بالعکس
 جبل جنوبى بوندک عکس در يعنى شهرى تبريد در
 و المغربى خير من المشرقى شول طاع که شهرک مغرب
 جانبند اولا خير لو و ر شول طاعدن که مشرق
 اولالستة المشرقى الشمس منة مشرق جانبند
 اولان طاع کفتى سته اتيکچون هر زمان يعنى کفتى
 طاعدن يوقرو قالقني فينتقل اهل البلد من برد الليل
 الحار قوی دفعة اوليه شهر خلقی کجه نک برودت
 قتی اشی به انتقال ايدر دفعة اوليه نوار و اخذ
 اولور و لمنعه ریح المشرق و هو خير من المغربية و
 ان قاربنا الاعتدال دخی منع اتيکچون مشرق يلنى

اوليه اول شهرى مع شمس بالذات
 صارتى هم طاعدن منعکس اولان
 صارت جمع اولور

منع اتيکچون جنوب يلنى و حبس
 اتيکچون شمال يلنى

لفظ ریح مؤنث سماعى در

اول خیزد و مغرب یلندن اگرچه الیسی خفا اعتداله
 فرب در و لصبوب المشرقیة اول النهار مصاحبة
 حركة الشمس شرق یلی اسد کیچون اقله نهارده حرکت
 شمس مصاحب و هبوب المشرقیة آخر النهار مصاحبة
 حرکتها مغرب یلی اسد کیچون آخر نهار حرکت شمس
 ضدی والبلد المرتفع ابره واضح یرکست اولان
 شهر زیاده صوق و صبح رک اولور و المستوی
 الوضع اصح وضعی برابر اولان شهر صبح رک اولور
 والتربة البریتیة یجفف و یسخن شوله طبراق که
 کبریتی اولاقوریدر و قزور رهوایی و النزیة شوله
 طبراق کصوبی صورر اولاکه اکاقورساق دیر لهر طب
 و تعفن تر طیب ایدر رهوایی و عفونت ویر و الجبلية
 تصلب اکا بدن طاغلی یر بدنلری برک ایدر و
 الهواء البارد یشد البدن و یقوی صوق هوا بدنی
 با غلر و قوی ایلر و یجمد الهضم و یحسن اللون
 هضمی خوب ایدر و لونی کوزله ایلر و امراضه الزکام
 و النزلة و الصرع و الفالج و الرعشة صوق هوانک

حبه کبریتی
 حبه کبریتی
 حبه کبریتی

نری
 نری
 نری

مرضی

مرضی زکام و نزله و صرع و فلج و وترمه در
 و الحار مرخ مضغ ملبسی للهضم مکرر الحواس
 منقل للدماغ استی هوا بدنی کلشنک ایدر و در ضعف
 ویر جدر هضمی کوی ایدر حواسه کدر ویر دماغه
 ثقلت ویر و امراضه الخناق و الحمیات و الرمد
 اسی هوانک مرضی بوغاز اغری و ستم لر و کور
 اغری و و اما التغيرات المضادة للبحر الطبيعي
 فكالوباء اما بحرای طبیعی یضد اولان تغییرات و با
 کی در و ناینهاسته ضروریته نک الیسی مایوکل
 و یشر ب یینوب ایچلن در و هوید شری البدن
 بدند تاثیر ایدر اما بکیفیه فقط یا کیفیتی ایلد انجق
 و هوالدواء اولد و وادرا و باده فقط یا مادی
 ایلد انجق و هوالفداء اولد غذا در او بصوره فقط
 یا صورتی ایلد انجق و هوذ و الخاصیه اولد خاصیه
 صاحبی در الموافقة اولد خاصیه بدن انسانة انق
 اولاکالفاد زهره منقاد و متقابل اولان کی او
 المخالفة یا بدن انسانة مخالف اولاکالستم رهوایی

حبه کبریتی
 حبه کبریتی
 حبه کبریتی

حبه کبریتی
 حبه کبریتی
 حبه کبریتی

حبه کبریتی
 حبه کبریتی
 حبه کبریتی

سابقہ

کیسوس لفظ سریانی
و خلط معنی است صالح م

چون حرکت برودت و سردی کی بالمرضه در
که سحر نفل زیادہ تکمیل اولوب ماده
لطیفه کیدوب غلیظ و بارور قالور

نفسه در خواب و در بیداری
حرکت و سکون

حرکت اینک زیاده معین در و رابعهاست ضروری
نک در دخیس حرکت و سکون النفسانیان حرکت و
سکون در نفس ایله اولور و حرکت النفسیه یلزمها
حرکت الروح اما الی خارج دفعة كما عند الغضب
حرکت نفسیه لازم اولور حرکت روح حیوانی یا
خارجی دفعة واحدة نیتکم غضب و قتلند او قلیلا
قلیلا كما عند الفرح واللذی یا از آن نیتکم فرح و لذت
قتلند او الی داخل دفعة كما عند الفزع یا داخل
دفعة واحدة نیتکم قورقوتلند او قلیلا قلیلا
كما عند الغم یا از آن نیتکم غصه قتلند او الی داخل
و خارج كما عند الخجل یا هم داخل هم خارج نیتکم
او تنق قتلند و یلزم ذلك سخونة ما تحركت الیه حرک
روح لازم اولور روح حرکت اتدی طرفه قنسی
غضب خارج کی مثلا و برودة ما تحركت عنه
واندن که حرکت ایدر انک برودتی غضب داخل
کی مثلا و المفرط من ذلك قاتل حرکت روح افراطی
قاتل در و افراط سکون النفسی برودت سکون

در خواب و بیداری
حرکت و سکون

در خواب و بیداری
حرکت و سکون

در خواب و بیداری
حرکت و سکون

در خواب و بیداری
حرکت و سکون

نفسه

نفسه در خواب و بیداری
حرکت و سکون

نفسه افراطی تبرید ایدر و کوردن ایدر
و خاصهاست ضروریه نک بشخصی النوم واليقظة
او یقو و او یا نلق در و النوم بالسکون اشب او یقو
سکون مشاب رک در و الیقظة بالحرکة او یا نلق
حرکت مشاب رک در و النوم یغور الروح فیہ الی داخل
او یقو روح داخله باتر فیبرد الظاهر اویلیه
ظاهر و شور و لذلك یجوع الی دنا اکثر انو یجور
او یقو محتاج قیلور زیاده کی جکه و اورتیه و افراط
النوم یربط بافراط فیبرد زیاده او یقو زیاده
تطیب ایدر اویلیه تبرید ایدر و اذا وجد النوم
خلاء فیبرد باخلال الروح فین او یقو بدنی بوش
بولس تبرید ایدر روحك اخلائی ایله و ان وجد
غذاء مستعد للهضم فیسکن اگر هضمه قابل غذا بر
هضم ایدر اویلیه قن در و ان وجد خلطا او غذاء
عاصیا علی الهضم نشر فیبرد اگر خلط بولس یا هضم
عاصی غذا بولس طاعدر اویلیه تبرید ایدر و
المفرط يضعف الدماغ و یسبب الهضم تحلیل القوة

نفسه

ويجمع تحليل المادة جوق او يانقلق دماغى ضعيف
ايدر هضمى يرمز ايدر قوتى تحليل اتمك ايله آجند
ماده تحليل اتمك ايله ونوم النهار ردى يعنى كوندز
جوق او يوق يرمز در يفسد اللون بكزى فاسد ايدر
ويضر الطلى الى او يكن ضرر ايدر ويضر الفم اغري
قوتيدرو يرخى القوى النفسانية كلها قواي نفسانية
نك جميعنى كمشك ايدر فيبيلد الذهن ذهنى كودن
ايدر واذا اعتيد فلا يجوز تركه الا بالتدريج يقين
كوندزا ويغوسى عادت اولسه ترك جائز دكلدر الا
تدرجبل والتامل بين النوم واليقض ردى دوشك
قرار اتمك او بقوايله او يانقلق اور تسند يرمز در
وسادسهاست ضروريه نك التنجسى الاستفراغ
والاحتباس استفراغ در فضولى واحتباس در جدد
منافع ايجون والمعتدل منها نافع حافظ للصحة
معتدل اولان بولرون نافعه در بده وحافظدر
صحتى وافراط الاستفراغ يجمعف البدن ويبرد
جوق استفراغ بدنى قوريدر وتبريد ايدر الا ان يكن

لغة ضرورية نك التنجسى

المستفراغ

المستفراغ بارد يابس الامكر استفراغ قلنان بارد
ويابس اولاسوداكي فيسخن ويرطب بالعرض اويليه
قزدر ورتطيب ايدر بالعرض كضدى يعنى دم غلبه
اتمك ايله وافراط الاحتباس يلزمه السدد والعفونة
وسقوط الشهوة وثقل البدن جوق احتباس
لازم الورسده لدخى عفونت دخى شهوة طبيعية
نك سقوطى دخى بدن اعزلى واما الاسباب الغير الضرورية
ولا المضادة للطبيعة اما اسباب غير ضرورية دخى
طبيعتة ضد اوليان فكالاند فان في الدم قومه كوملك
كبي والتمرع فيه دخى قومد اغنق كى فينشغل بطوب
الغريبة رطوبت غريبة ظاهر جلدون نشف ايدر
وينفع الاستسقاء والترهل استسقايه وترهله نافع
دروكل ذلك داخل الاستفراغ بونك جميعى حقيقند
داخلد استفراغدا وكذا الادهان بالزيت والادهان
المحللة انجلان در زيتون ياغى دورتمك دخى تحليل
ايدر ياغلردورتمك ومن ذلك اسباب غير ضرورية
وطبيعة ضد اوليان دن در رش الماء البارد على الوجه

صحة ضرورية نك التنجسى

اسباب غير ضرورية

قوله كوملك خصصه صادك قوله كوملك اقوى ورمز

بوزة تخصصه الى بدنك برى ايله كصبر حواس غريزية نك مستفراغ در بعد حمل كعدن حواس ورمز دوماغ اقوى ورمز

یون صوق صوم سیمک فانه ینعش الحرارة الغریزیه
اوله قالدر حرارة غریزیه وبقیهها دخی قوی ایلر وبقیه
الغشی الحادث عن الکرب الحامی وبقیه دخی نافع اولور
یا بلغم که حادث اولور حمام اضطرار بدن و غیره بدن
واما الاسباب المضادة للبحر الطبیعی اما اسباب غیر
ضروریة که بحری طبعیه نکه ضدی در فکا لفرق و قطع
السيف و حرر النار و استعمال السموم صوبه غرق
اولمق کبی و او دیا قوی کبی و هر کس استعمال کبی مصنف
چونکه اسباب تفصیلدن فارغ اولدی ای عوارض
بدنیة سبیلری بیاننه شروع ایلدی و عوارض مزاجیه
ایله ابتدا ایلدی اهم اولدی غیجون و اسباب سخونی
تقدیم ایلدی اقوی اولدی غیجون و نعت اسباب اجزیه
بزعد ایدرنا اسباب جزئیة المسخنة حرارة ویرنلر
الحركة الغير المفطرة حرکت در که افراطله اولمب
و استعمال المسخنة اغذیه و ادویه داخل و خارجا
بغیر افراط دخی مسخنة استعمال در غدا لرحمتدن
و دوالرحمتدن داخل اولمق ایله که بینورا اولادخی

اسباب مضادة لبحر الطبیعی

خارج

خارج اولمق ایله که صارقو اولان زیاده اولمیه و
الغذاء المعتدله دخی غذای معتدله در و المعوزة
عفتنت در و التکاتف دخی ظاهر بدنک تکاتف
در المبروات تبرید اد نلر کل مایسختن اذا الفطر
هر حرارت ویرن در قیمن زیاده اولسه و الحاجة
دخی ثان و خام اولان در خلط دن و غدا دن و
استعمال المبروات اغذیه و ادویه داخل و خارجا
دخی مبروات استعمالی در غدا لرحمتدن و دوالرحمتدن
جهتندن کرک داخل کرک خارج المبروات رطوبت
ویرنلر استعمال اغذیه و ادویه داخل و خارجا
مسطبات استعمالی در غدا لرحمتدن و دوالرحمتدن
کرک داخل کرک خارج و الحمام دخی حمام در و الدعة
دخی سکون در و کثرة الغذاء دخی صوق یلک در
واجتناب المحلات دخی محال لردن اجتناب در
و استنزاع الجفث دخی قورید یجلی کدر مک در
الجفثات دخی قورید جلر کل مایفطر تحلیل و اخلاو
خارجا هر تحلیل زیاده اولان در کرک داخل کرک خارج

عفتنت حرارة غریزیه در حادث اولور
کند و به مناسب حرارت احداث
ایدر

کسانی مردود است ایدوب
هران ایچمده محسوس
اولوب مجمع اولور

زیرا حرارة غریزیه افراط ایدوب
مردود لازم اولور

مردود غریزیه
نیدن که

که اند خلط بارد معتدله اولور بلغم کبی

که فطرات مرطبه محسوس ایدر

حمام محف و حرکات بدنیة کبی
زیاده غریزیه

وحبس الغذاء عن العضو دخی غدايي حبس وعضو
واستعمال المحفقات دخی قورید جیدی استوال در
فہد اسباب امراض سوء المزجة المفردة بوجہ ذکر
امزجة مفردة یرمز فی مرضلک سبیلری در وقتیکہ
امزجة مرکبة یرمز لک سبیلری یعلم من اسباب
امراض الامزجة المفردة امزجة مفردة مرضلک
سبیلرند بیکنور مفسدات الشکل تشکی بفسد اوللر
قد یكون في اصل الخلقة از اولور کہ اصل خلقتہ اولور
لخلل فی المصورة قوة مصونة ده خلل اولدیغیون
او عصیان المادة یا مادہ عاصی اولدیغیون او عند
الانفصال من الرحم لرواء هیئة الانفصال یا جنین
رحمن انفصال قنند هیئة انفصال یرمز فی ایچون
اورداء اخذ القابلة یا مادہ نک دوتمی یرمز فی ایچون
او عند التقيط یا قاطیع بضرطاة ضرر کن یرمز
صرالر اولسرعة الحركة قبل وقتها یا اولغلانچ حرکت
سرعت اتدیگچون وتندن اوله اول اسباب بادیه
یاخارجدن اسباب ایچون ضرب کی و دشک کی او

امراض الامزجة المفردة امزجة مفردة مرضلک سبیلرند بیکنور مفسدات الشکل تشکی بفسد اوللر

قد یكون في اصل الخلقة از اولور کہ اصل خلقتہ اولور لخلل فی المصورة قوة مصونة ده خلل اولدیغیون

انما جند اوغلانک یوزی انک اردک و وکی اللری دینلری
اوستند و وکی یاغی یاغی لری و وکند و وکی لری
وکلر لری اولور و وکی لری و وکی لری و وکی لری
وکلر لری اولور و وکی لری و وکی لری و وکی لری
وکلر لری اولور و وکی لری و وکی لری و وکی لری

اسباب

اسباب مرضیة كالجذام یا مرضی ایچون جذام
کی و اسباب باقی الاعضاء التركيبية اعضا کیمی
نک باقی سنک اسبابی الاولی بها ذکرهای الکلام
لخرفی اوللرند ذکر در کلام جزئی ده لجر الواع
من اجزاء الجزء النظری و العلاما در دخی جزء
جزء نظری اجزا سنک علامتلیا نند در العلاقة
قد تدل علی ماضی علامت کاه اولور ماضی دالات
ایدرفتنفع الطیب و حد طیب نفع ایدر ایچون
اذ قد یستدل بادراکه لها علی فضیلة زهر طیب اوله
علامتی ادرالک اتمک اید فضیلتہ یعنی کانه استدلال
اولور و قد تدل علی حاضر کاه اولور علامت حاضر
دالات ایدرفتنفع المریض و حد خستیه نفع ایدر
ایچون اذ یحصل بذلك العقوف علی حقيقة مرضه زهر
بونکله وقوف حاصل اولور مرضنک حقیقتہ و قد
تدل علی مستقبل کاه اولور علامت مستقبل دالات
ایدرفتنفعها معا هم طیبیه هم مرضیه نفع ایدر و
العلامات منها ما یدل علی الامزجة علامتلیون بعضی

العلامات منها ما یدل علی الامزجة علامتلیون بعضی

علامت بحسب الزمان حال مخصوصه دالات
انک اعتبار لاه اوج قسم منقسم و امراض
دالات ایدر مذک و بمرامراض دالات
ایدر دال و بمرامراض دالات ایدر
انک العرفه و بمرامراض دالات ایدر

علامت بحسب الزمان حال مخصوصه دالات
انک اعتبار لاه اوج قسم منقسم و امراض
دالات ایدر مذک و بمرامراض دالات
ایدر دال و بمرامراض دالات ایدر
انک العرفه و بمرامراض دالات ایدر

علامت بحسب الزمان حال مخصوصه دالات
انک اعتبار لاه اوج قسم منقسم و امراض
دالات ایدر مذک و بمرامراض دالات
ایدر دال و بمرامراض دالات ایدر
انک العرفه و بمرامراض دالات ایدر

علامت بحسب الزمان حال مخصوصه دالات
انک اعتبار لاه اوج قسم منقسم و امراض
دالات ایدر مذک و بمرامراض دالات
ایدر دال و بمرامراض دالات ایدر
انک العرفه و بمرامراض دالات ایدر

مزا جلر دالت ايدر ومنها ما يدرك على التركيب
 علامتدون بعضی ترکیب دالت ايدر وعلامات
 الاخرجة عشرة اجناس مزا جلر علامتدون جنس
 احدها اللس اول اوز جنسك بري لمس در فالساوي
 للمعتدك المزاج يعني شول لمس كم معتدك المزاج مساوي
 اولاً معتدك در والمخالف كم معتدك المزاج مخالف
 اولان مخالف في الجهة التي انفع منها مخالف
 شول جهته كم اندن منفع اولاً وثانيها اولان
 جنسك الكنجسي اللحم والسمين والشحم ات در وياج
 ياغي وشرح ياغي فكثر ذلك بو مجموعك كثر في
 للرطوبة رطوبت ايجون در وعده الليوسة بونلر
 كثر تنك عدى يبوست ايجون در وكثر اللحم للرطوبة
 والحرارة اتك كثر في رطوبت وحرارة ايجون در
 وكثر السمين والشحم للرطوبة والبرد ايج يا غنك
 وشرح يا غنك كثر في رطوبت وبرودت ايجون در
 وثالثها اول اوز جنسك اوجنجسي الشعر قيل در
 فكثره وغلفه وجموده وسواده للحرارة واليبس

معتدك

الاجناس مزا جلر علامتدون جنس

فيلك

قيلك كثر في ريو غلفي وقوي جفلي وقوي لفي حرارت
 ويبوست ايجون در واخذاد ذلك للبرودة والرطوبة
 بونلر ضد لري برودت ورطوبت ايجون در ورابعها
 اول اوز جنسك در دنجسي لون البدن بدك لوفي در
 فالبياض للبرودة وغلبة البلغم يعني درينك اقل في
 برودت وبلغم غلبه سي ايجون در والحمة للحرارة و
 غلبة الدم قنر ليق حرارة وقان غلبه سي ايجون در وتكرها
 بياض وحرارة تركبي للاعتدال اعتدال ايجون در
 والسمرة بغداي اكلي كيدابق اولاً للحرارة حرارة ايجون
 در والصفرة للحرارة وغلبة الصفراء صار يلق حرارة
 وصفرا غلبه سي ايجون در اول قلقة الدم كافي الناقمين
 يا قان از لفي ايجون در نيستكم خسته لقنر قالقنلر ده
 والكبد قنر ثقلي لا فراط البرد والسوداء برودتك
 وسودانك جوقلي ايجون در وخامسها اول اوز جنسك
 بشخصي هيتة بنية الاعضاء اعضائك بناسي هيتي در
 فسعة الصدر والعروق وظهرها كوكس وظهر كلكلي
 وظهر لرك اشكار لكي وعظم النبض في نبض لرك كوكس

جلد انسانك ليم عاج ولون بادخاان اولدر
 وصفرا اولدر كوكس ايمري ريبا از كوكس بلون
 وصفرا اولدر در ريبونك حكي ايض
 واصفرون معلوم اولدر و انجى برودت
 ويبوست وغلبه سودا دن در
 بونلر حكي كدرون معلوم

وانتصالي حرارت ایچون درو کثرت الکلام الحیاة
الوقار للبرودة او تنفق چوقلنی دخی تر جک قیتمق
برودت ایچون در و اما علامات الامزجة المركبة
اما امزجة مرکبة نك علامتلی فیمن ترکیب العلامات
المفردة علامات مفردة نك ترکیبیدن در فیه علامات
الامزجة الجبلية بومذكورات امزجة اصلیه نك
علامتلی در و اما الامزجة العارضة اما عارضی
اولان مزاجلر فان تكون هذه العلامات عارضة
بوعلامتلی عارض اولق در وان تكون تلك الامزجة
ضارة وبومزاجلر افعالا ضرر قلی اولمقدروان
كان المزاج ماديا اگر مزاج عارضی مادی اولور
دله علی الصفراوی الوخر والخس وقلیل قتل مزاج
صفراوی دلالت ایدر اکنه بترکی و دیکن بتر
کی باتق و ثقل آن اولق و علی الدموی مزاج دموی
دلالت ایدر الثقل والحمرة والتمدد وانتفاخ فی البدن
ثقلت بدن دخی لونك حمرتی دخی چکلك دخی بدن
ششمتك و علی البلغمی مزاج بلغمی دلالت ایدر البياض

این ترکیب در ترکیب
العلامات
الامزجة
المفردة
نك
ترکیبیدن
در فیه
علامات
الامزجة
الجبلية
بومذكورات
امزجة
اصلیه
نك
علامتلی
در و اما
الامزجة
العارضة
اما عارضی

این ترکیب در ترکیب
العلامات
الامزجة
المفردة
نك
ترکیبیدن
در فیه
علامات
الامزجة
الجبلية
بومذكورات
امزجة
اصلیه
نك
علامتلی
در و اما
الامزجة
العارضة
اما عارضی

وقلة العطش وكثرة الريق والنعاس والتقل الزائدان
لون أقلنی وصوسم أرلنی وتوكرت چوقلنی وازقنی
و ثقل که زیاده اولالرو علی السوداوی مزاج سوداوی
دلالت ایدر القمل والسهر و ثقل أقل بدن بوسقی
واو بانقلق و ثقل آن اولق والاحلام دو شلر
ابضا کین علامتلی کین تدل علی نوع الماده نوع مادی
دلالت ایدر فان رؤية الخيالات الصفراء والنيارة
صاروخیا لروا و اولر و شعل لک کورمک تدل علی
الصفراء صفراوی دلالت ایدر ورؤية الاشياء الحمر
تدل علی الدم قرنه لک کورمک فانه دلالت ایدر و
رؤية المياه والبرد والرعد تدل علی البلغم صلب
وطلو و کورمک کورمک بلغم دلالت ایدر ورؤية الآ
السود والادخنة والمخاوف قرنه لک کورمک تدل علی
قور قولو کورمک تدل علی السوداء سوداوی دلالت
ایدر و قدیدل علی ذلك آن اولور نوع مادی دلالت
ایدر السن یا ش مثلاً سن شباب صفراوی دلالت
ایدر تسخوخت سوداوی دلالت ایدر کهولت بلغم

جمع کلیم در اکثر شریک
اولنر اما قویا اکثر خیر
اولان در مکتب

دالات ایدر طفولیت قان دالات والبد دخی بلد
مثلا بلد شمالی بلوغ دالات ایدر جنوبی قان دالات
ایدرو الفصل دخی فصل مثلاً یار فصلی صفی ایدر
ایدر کوز فصلی سودایه دالات ایدر قیش فصلی بلوغ
دالات ایدر بهار فصلی قان دالات ایدر والتبیر
المتقدم دخی چکن تد بیر مثلاً شراب چمک وات
یک قان دالات ایدر واما علاماً امراض التریب
اما ترکیب برضلرک علامتلی منها بو علامتلدن
بعضی جوهریة یعنی جوهر اعضا دن مأخوذ اولان
علامتلدن کالامتلال من الخلقه خلقیدن استدلال
کی ومنها عرضیة بو علامتلدن بعضی اعضا
اعراضدن مأخوذ اولان علامتلدن کالامتلال
من الجمال جمال دن استدلال کی ایدر ومنها بو علامتلدن
دن بعضی تمامیة غایت کالی اولان در کالاستدلال
من الاموال ان کانت سلیم فالصحة تامة افعال دن
استدلال کی اگر افعاله سلیم اولسه صحت تامة در وان
نقصت او بطلت دلت علی البرودة اور داءه التریب

در دالات ایدر
در دالات ایدر
در دالات ایدر

در دالات ایدر
در دالات ایدر
در دالات ایدر

در دالات ایدر
در دالات ایدر
در دالات ایدر

ال

اگر افعاله ناقص اولسه یا باطل اولسه برودته یا ترکیب
بیر مزاجه دالات ایدر وان تشوشت للحرارة او
رداءه التریب اگر افعاله غیر منتظم اولسه حرارت
ایچون دریا ترکیب بیر مزاجیون درو والعلاما اما
ان تدل علی نفس الحاله کعلامات الورم علامتلدن
یا نفس حالت دالات ایدر ورم علامتلی کی او
علی سببها یا سببه دالات ایدر کالعلامات الدالة
علی کون الورم دمویاً یا شوله علامتلی کی ورمک
دموی ولسه دالات ایدر او علی اینها یا مکانه دالات
ایدر کالاله افراط منشادیه النبضه ذات الخبث
علی ان الورم حجابی نبضک منشاریتک افراطی
دالات ایدر ذات الخبث ورمک حجابی ایدر وکن
او علی وقتها یا حالتک وقتک دالات ایدر کالعلاما
الدالة علی المنتهی شوله علامتلی که دالات ایدر منتهی
او علی الاحوال اللازمة لهما یا اوله حاله لازم اولان
دالات ایدر کالعلاما الدالة علی البحران بحرانه دالات
ایدن علامتلی کی او علی تخصیص تلك الاحوال یا اوله

در دالات ایدر
در دالات ایدر
در دالات ایدر

در دالات ایدر
در دالات ایدر
در دالات ایدر

در دالات ایدر
در دالات ایدر
در دالات ایدر

احوالك تخصیص دلات ایدر كالعلامات
 الدالة على ان البحران اسهالی علامتلكی كه دلات
 ایدر بحران اسهالی ایدوكند ولان النبض والبولة
 البارز من العلامات الكلية الدالة على احوال
 البدنية فلتنقل فیها دخی نبض وبولة وغاظر
 علامات كلية دن در كه دالدر احوال بدنية یستویلم
 بو اوجده القول ۲ النبض اوله قوله نبض ده
 در وهو حركة وضعیة للشرائط قبضا وبسطا
 لتعديل الروح بالنسیم واخراج فضلاته نبض
 حركة وضعت در شرائین ایچون دورلك ودر
 وجهی ایلد روحك تعدیل ایچون نسیم ایلد انساط
 قتنده وروحك فضلاتك اخراجی ایچون انقباض
 قتنده واجناسادته عشرة نبضك دلیلونك جنس
 لری اون در احدها اوله اون جنسك برسی المقدار
 نبضك هر كتنك مقداری در واقعات تسعة مقدار
 اقسامی طغوز در طویل قصیه معتدله بری وزن
 بری قصیه بری معتدله در عریض ضیق معتدله

در هر نبض ۱۰ ضربات
 در هر نبض ۱۰ ضربات
 نبض

در هر نبض ۱۰ ضربات
 در هر نبض ۱۰ ضربات

بر یصو بری طار بری معتدله مشرف منحنی معتدله
 بر قالقی بری الجلی بری معتدله فاذا رکت هذک
 سبعة وعشرین فی بوطقوز قسم ترکیب ولسب
 یکوی پدی اولور کن الزاندری کما قطار الثلثة
 یعنی نبض طویل و عریض و مشرف هو المظیم عظیم
 در یعنی عظیم دیو تسمیه اولور و تانیها اوله اون
 جنسك الكخسی كیفیه قزع الحركة حرکتك قرعی یعنی
 بارمغه دو قنسی کینیتی در و ذلك بو نبض یاقزع
 اما قوی او ضعیف او متوسط بونلر بارمق ایلد
 ظاهر اولور و تانیها اوله اون جنسك او جنسی
 زمان الحركة حرکت زمانی در وهو اما سریع او بطی
 او متوسط سریعك زمان حرکتی از اولور بطیك
 زمان حرکتی چوق اولور متوسطك زمان حرکتی
 متوسط اولور و رابعها اوله اون جنسك در دخی
 قوام الكالة یعنی شریانك قوامی در وهو اما صلب
 اولین او متوسط قوی ایلد صلبك فرقی بودر که قوی
 غامز دن منفعل اولور صلب اولور و خامسها اوله

در هر نبض ۱۰ ضربات
 در هر نبض ۱۰ ضربات
 در هر نبض ۱۰ ضربات

در هر نبض ۱۰ ضربات
 در هر نبض ۱۰ ضربات
 در هر نبض ۱۰ ضربات

وہاں سے

کتابخانه عمومی
شعبه کتب خطی
موزه و کتابخانه
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

یہ قسماً متوسط ہونگے۔

برنضه قویہ اولو اور بنضہ ضعیفہ
اولو بحال اور بنضہ مستمر
اولو

مذاصبی نبضی صبی نبضی کی اولق
و بکت نبضی بکت نبضی کی
اولق مے

مثلاً جی بنی بنی کی ادا ہو

اولانك اصنافي ثلثة اوچدر بحا وز الورن يعني
وزني تجاوزا يليه اندن صكر اولان سنك اوز
كالصبي يكون له نبض الشبابة او غلا بختيكي كه
آنو كيون اولايك نبضك وزني او صباين الورن
يا صباين الورن اولايه يعني كند و سني عقبه اولان سنك
نبضه مشابه اوليه كالصبي يكون له وزن نبض
الشيوخ او غلا بختيكي كه انو كيون اولاق و جمل
نبضك وزني و خارج الورن دخی خارج الورن
اولان در وهوان لا يثبت وزن سن البتة بواول
هيچ بر نسيه بگزميه و هوردي بويره زور و نقل
في اسباب النبض من اسباب نبضه سويليم
الحاجة الى النبض نبضه حاجت هي ترويح الحار
الغريزي حار غريزي ترويح در كه نبض علت
غائية بودر فان زادت الحاجة اليه لزيادة في
الحرارة اكثر ترويح حاجت زياده اولسه حرارت
زياده ايجون وكانت الآلة مطاوعة بليتها دخیالة
يعني شريان مطيع و موافق اولسه بومستقلني سيني

وزن

بكونك نظيره و هو در كه بختيكي
بر صم ايشه كنه اولانا غن اوراق
ايراق ادمرا اندن صكر سر غند
بورر اندن فرشن و صغى صغى
بورر صغى سله اند

بكونك نظيره و هو در كه بختيكي
بر صم ايشه كنه اولانا غن اوراق
ايراق ادمرا اندن صكر سر غند
بورر اندن فرشن و صغى صغى
بورر صغى سله اند

ايله

ايله والقوة مساعدة لقوتها قوت دخی مساعد
اولور سه قوت اولد غيچون كان النبض عظيم نبض
عظيم اولور فان كانت الحاجة ازيد من ذلك يعني
قوت كمال اولوب وآلة مساعد اولوب اما ترويح
حاجت او كيدن زياده اولسه اسرع يعني نبض عظيم
اولد غي كبي اسرع اولور فان افطت تواتر يعني الرجاء
زياده اولوب عظم وسرعت ترويح و فاقتم سه نبض
عظيم و سريع اولد غي كبي متواتر اولور و اما ان كان الآلة
عاصية اكر الآلة عاصي اولور سه اسرع مع صغر تم تواتر
نبض اسرع اولور صغرا بيله اندن صكر متواتر
اولور فان كانت القوة ضعيفة تواتر مع صغرا زيد
من صغرا الصلابة اكر قوت ضعيف اولسه متواتر اولور
صغرا بيله صلابت صغرا ندن زياده رك و قوت صغرا
النبض لانضغاط القوة تحت المادة الغذائية
آز اولور كه نبض صغرا اولور قوت صغرا غيچون مادة
غذائية التند او الخليط يا مادة خليط التند كما
في اوله التند يعني نيتكم خيمات خليط نوبلر نك اولور

بكونك نظيره و هو در كه بختيكي
بر صم ايشه كنه اولانا غن اوراق
ايراق ادمرا اندن صكر سر غند
بورر اندن فرشن و صغى صغى
بورر صغى سله اند

بكونك نظيره و هو در كه بختيكي
بر صم ايشه كنه اولانا غن اوراق
ايراق ادمرا اندن صكر سر غند
بورر اندن فرشن و صغى صغى
بورر صغى سله اند

بكونك نظيره و هو در كه بختيكي
بر صم ايشه كنه اولانا غن اوراق
ايراق ادمرا اندن صكر سر غند
بورر اندن فرشن و صغى صغى
بورر صغى سله اند

وان كانت القوة في اصلها قوية اكره فورت اصله
قوى ايسدخي ولين النبض للرطوبة نبضك
يومشغل في رطوبت ايجون وروقد يصلب النبض
في البحارين از اولور كن نبض صلب اولور بحر اندر
للتمدد بسبب اندفاع المواد الى جهة اعضا جلد
ايجون موادك اندفاعي سببي ايد جهة اندفاع
واختلاف لثقل مادة او شدة ضعف نبضك
اختلاف في مادة نك تقلي ايجون در يا ضعفك شدي
ايجون در والمفروض من ذلك افراط اولان اختلاف
بعض ثقل مادة وضعف قوة يبطل النظام وحسن
الوزن نظامي وحسن وزني ابطال ايدر وههنا
انواع يعني نبض مركب ده انواع واردر من النبض
ذات اسماء نبضدن بعضي ادلور در بحبان شير
اليها واجب در بنا اشارت اتمك اكا وقد ذكرنا
المعظم والصغير تحقيقا ذكر اتمك عظيم وصغير
النبض النشاري نبض سريع متواتر صلب نبض
منشاري شوي نبض سريع ومتواتر و صلب وركه مختلف

سوال اولور بحر اندر
ايجاب ايدر اولور نبض
صلب اولور متواتر ورايد
قد خلطت سببي ايد من ايدر
بحران بعضي وقت قد و اجاب
ايدر نبض بحر اندر غلبه سببي

انواع نبض

منشاري

الاجزاء

بوكا نبض منشاري ويدر سببي ايجون نبض اولور
و شوي نبضك و بعضي و شوي نبضك و شوي نبضك
بوكا نبض منشاري ويدر سببي ايجون نبض اولور

الاجزاء في الشهوق والغور اجزاسي مختلف در بوكا سكلان
والجفلة والتقدم والتأخر في تقدم وتأخره
ك بعض اجزاسي حركتي وقتدن اول حركت ايد ياك
حركت ايد والصلابة في صلابته ك شرايك بعضي
اجزاسي يوشق اولو والموجي يشبه الا انه لين نبض
موجي نبض منشاري يه بكثر الا بويو مشق در صلب دكلر
والدودي يشبه لكنه صغير نبض دودي نبض موجي
شبيه اولور كن بويو صغير اولور والفلي يشبه الدودي
لكنه اصغر واشد تواتر وضعف نبض غلي نبض
دودي يه شبيه اولور كن بواندن اصغر وروخي
تواتر وضعف جهندن اشد وروخي القار نبض
ياخذ من مقدار الى مقدار اعظم او اصغر ذنب فارشوي
نبض در كه بر مقدار دن شروع ايليه مثلا اول برماق
اعظم ولا اندن اصغر وان يا اوله اصغر اولو
اندن اعظم وان تم يرجع الى مقدار الاول اندن
صك اولكي مقداره وان وقد ينقطع دونه از
اولور كه اولكي مقداره واريز منقطع اولور وذلك

بوكا نبض منشاري ويدر سببي ايجون نبض اولور
و شوي نبضك و بعضي و شوي نبضك و شوي نبضك
بوكا نبض منشاري ويدر سببي ايجون نبض اولور

نبض منشاري

بوكا نبض منشاري ويدر سببي ايجون نبض اولور
و شوي نبضك و بعضي و شوي نبضك و شوي نبضك
بوكا نبض منشاري ويدر سببي ايجون نبض اولور

نبض غلي

بوكا غلي ويدر قريجه حركته
شبيه اولور غلي ويدر قريجه حركته

ذنب القار

بوكا ذنب القار ويدر بر طرف
يوغون بر طرف ايجون اولور غلي

ردی بونبض برزد در المطرق بنض یقین اصبع
 ولایکفی فیتیم باخری یعنی بنض مطرق شود در که بر مانی
 اورر و اول کفایت اتمز برکت ایله دخی تمام اولور
 ذوالفتحة هو الذي يتوقع فيه الحركة فيكون سکون
 ذوالفتحة اوله بنض در که انده حرکت امید اولنه
 اما سکون اوله الواقع في الوسط هو الذي يتوقع فيه
 سکون فيقع حركة واقع في الوسط شود بنض در اند
 سکون امید اولنه اما حرکت واقع اوله في البول
 مصنف بنضده قولن فارغ اولدیس بولده آنو کچون بولا
 قول شروع ایلدی واجناسر ادته سبعة بولک واقع في الوسط
 دلیل لری جنس لری یدی و احدها اللون اول
 یدی جنس برسی لون در و اصول خمسة بولک
 اصولی پیش و احدها الاصفر اوله بیشک
 برسی اصفر در فته تینی للبرد یعنی لون اصفر
 دن در لون تینی که اخیر صوتی کی اوله بولونک
 حدودی برودت یا چون در و اترجی للاعتدال
 یعنی لون اصفر دن در لون اترجی که ترخ قابی

بنض یقین اصبع
 بنض یقین اصبع
 بنض یقین اصبع
 بنض یقین اصبع

ذوالفتحة
 ذوالفتحة
 ذوالفتحة
 ذوالفتحة

اللون
 اللون
 اللون
 اللون

اصفر تینی لری
 اصفر تینی لری
 اصفر تینی لری
 اصفر تینی لری

دنکی

رنکی اوله بولونک حدودی اعتدال یا چون در و اشقر
 یعنی قزلغ مائل صار در و ناری یعنی شول صار
 در که اود شعاع کی شعاعی اوله و احمر ناصع یعنی
 صافی قزلدر و کله اترجی دن اشفت کلیسی الحارة
 علی مراتبها حرارت یا چون در مرتبه لری اوزن و
 ثانیها احمر اوله بیشک الکیمی قزلدر فته اصهب
 یعنی لون احمر دن در اشقر اوله بولونک مائل اولان
 و وردی یعنی لون احمر دن در کل رنکی کی اولان و فته
 بوشول قزلدر که قزلغ مائل اوله طوغان ارقسی کی
 و کله الغلبه الدم و الحارة بولونک کلیسی قان و حرارت
 غلبه سی یا چون در و قد بولون بول احمر مع البرد
 کاه اولور بول احمر اولور سرد بیلد کما فی الفالج و سوء
 القنیه بیتکم فالج و سوء قنیه مرضلند لقله تینی
 الدم عن الماء یعنی جبرک قانی صودن تمیزی آن
 اولد غیچون اولاجل و جمع مقارن یعنی بول احمر اولور
 برود و جمع مقارن اولد غیچون کما فی القنیه بیتکم
 قولنج و النار ادره علی الحارة من احمر ناری زیاده

بمناسخ ده ناری دن اوله نارنجی
 بولونک بوشول صار در که حرارتی
 اشقر دن زیاده اوله

بول احمر

سوال اولدیس قید اوله ثانیدین یعنی لری
 زیاده غلبه دم حرارت اولور بر ایدر
 کاه اولور حرارت یا چون اولور غلبه دم
 سز مثلا کاه اولور اصهب صند اجما

بدر

دلالت ایدگی در حرارت احمدی لان الصفرا شد
حرارت من الدم زیر صفر اشد در حرارت چشیدن
قاندن و نالنها اول بیشک او چشیدن اخضر باشد
کالفستقی فستقی کی پوشول صار ولقد رکه از حق قر
لقبیل اول و النیلنجی دخی نیلنجی کی پوشول رنگ
در که قر آق اید قر شمش اول صوده از لاش حوت
رنگی کی و هاللد الحمد بواکیس برد مجذبا چون در
ویند ران الصبیان بنالجم او تشنج بواکی لون یاد
اولور او غلا بخلده فالج و تشنج سببی اید و کا
لزنجاری دخی ژنکاری کی و الکوانی دخی کرائی
یعنی پراسه رنگی کی و هالافراط الحرات المحرقة بو
اکیس صلدت محرقة نک افراطی ایچون در و رابعها
بو بیشک در دنجسی الاسود قر رنگو اولان در وقت
یکون اما لفرط احتراق بولون از اولور که احتراق
زیاد مکنند اولور ان کان معه صفرا اگر آنوکل
صار ولق اولور سه او تقدمة قوا رایحه یا قوت رایحه
تقدم ایدر سه الوجود ان کان معه موده وعدم

بول اخضر

رایحه

رایحه یاد و کوی ایچون در اگر آنوکل بولانقلق و
رایحه سوزلق اولور سه او حرقة مادة سوداویة
یعنی کاه اولور اسود مادة سوداویة نک حرکتی
ایچون اولور کافی البهران نیتکم بخراند اولتناول
صابغ یعنی بولی بویر نسنه یکلدن اولور وخامسها
اول بیشک بشنجسی لک بیضی آقدر فنه حقیقی کلون
اللبن یعنی لون ابیض دن بعضی حقیقی در سود لونی
کی ویدل علی غلبة بلغم وبرد بول ابیض بلغم وبرد
غلبه سه دلالت ایدر او ذوبان شحم یا یاغ اریست
دلالت ایدر او اعضاء اصلية یا اعضاء اصلية
اریست دلالت ایدر کافی آخر الدق نیتکم دوقاخرین
ومنه مشف بولون ابیض دن بعضی مشفد یعنی شفا
وصافی در که حجب ما و لا اتمز بقال له ابیض مجاز ابو که
ابیض در مجاز که حقیقت بوند لون یوقدر ویدل
على عدم التصرف في الماء البتة بومشف اولان طبیعتک
عدم تصرفه دلالت ایدر ماده البتة وهوردی من لبس
من النضج بویر مزور ورفضدن امید کدرجی در او علی

بول ابیض

ببول و غلظت

او علی سود و بینغ نفوذ الصابغ یا لشدن دلالت ایدر
که رنگ و برنگ نفوذ مانع اولور و ناینها یدی جنسک
الجنسی القوام بولک قوامی در فالریق لعدم النضج لقیق
اولان نضج اولدوغی ایچون در و خصوصاً فی الصبیان
خصوصاً اوغلا بمقتل و هو فیهم اداء لان بولهم
الطبیعی غلظ بول رقیق اوغلا بمقتل و یرمز قدر زیر
اندرک بول طبیعی غلظ در اولسد یعنی بول رقیق
یاسده لایچون در او کثر شرب الماء یا صوبی صوف
اجک ایچون در و الغلیظ بول غلیظ اما لعدم النضج
یا نضج اولدوغی ایچون در اولنضج خلط فی غایت الغلظ
یا خلطک نضجی ایچون در غایت غلظت و یفرق بینها
عدم نضج ایچون اولان غلظت و نضج خلط ایچون
اولان غلظت فرق اولور بما تقدم من افراط الغلظ
مقدم اولان ایله افراط غلظ دن یعنی بول مقدم
مفرط الغلظت اولانندن صکن غلظتک افراطی
کسل نضج غلیظ سبی ایله اما عدم نضج ایچون اولان
غلظت بول مفرط الغلظت ایله اولور و المعتدله القوام

رقت و غلظت و اعتداله اعتبار ایدر

یعنی اوغلا بمقتل نضج اولمغه دال می ظاهر در

زیرا صوبی صوف ایچون بولی رقیق ایدر غلظت مانع اولور

ببول و غلظت و اعتداله اعتبار ایدر

بول غلظت و بر رنگ و یمنه مانع اولور

بول که معتدله القوام اولان النضج نضج ایچون در و
ثالثها یدی جنسک او جنسی الصفا و الکدر بولک
صافی و بولانک اولدوغی در فالصافی النضج و سکون
الاخلط بول صافی نضج ایچون در و اخلاطک سکونی
ایچون در و الکدر لعدم النضج بولانن نضج اولدوغی
ایچون در لان النضج یتبع استواء القامة زیرا
نضجه استواء قوام تابع اولور و قد یكون لسقوط
النفق از الورد که بولانن قوتک سقوطی ایچون اولور
او ورم باطنی یا ورم باطنی ایچون اولور و الکدر التور
شول بولانن که متفرق و قینا یجی در یند بصداع
کاین او ممل بیلدر بال فعل صداعی یا اولمغه باشلین
صداعی و الغلیظ یفارق الکدر باستواء قوام بول
غلیظ بولانن مخالف اولور غلیظک قوامک برابر
لکی اید و قد یكون غلیظ صافیاً کبیراً البیض بول
از اولور که هم غلیظ هم صافی اولور یومره آغی کی
و رابعها یدی جنسک در دنجسی الراجح قوت و در
فالمنته جدّاً زیاده یرمز قوت بول لا اولط العفونة

ایک چقد بولی الانذار الابلغ و لایکون الا فی التحریف صحاح

انکدر اولان صافی اولور آیسینک ما بینت تضاد اولدوغیچون

زیاده عفت ایچون در خلط اولی و قروح عفت
 فی مجاری البول یا متعفن قرحه لایچون در بول مجری
 لرنه ان کان مع نضج اگر آنکله نضج اولور سه
 وعدم رایحه المنته بول رایحه منته اولمق
 لجمود و حاجه جمود و چکک ایچون در ماده ده
 و بر نمادله علی سقوط اللق کاه اولور قوتک
 دلالت ایدر و المعتدله للنضج بولک رایحه سی
 معتدله اولمق نضج ایچون در و خاصه ایدی جنسک
 بشخصی الزبد کوبک در فکرت و کس و بطور انقاس
 بدله علی ماده غلیظه لزجه زبدک کثرتی و بیوکلک
 و بار لسنک اکلمسی ماده غلیظه و سیر مختلفه
 دلالت ایدر فلذلک بولر ماده غلیظه لزجه دلالت
 اندیچون هو یعنی زبد بولمق فی امراض الکلی او بکن
 مرض لرنه ردی میریزور بندر بطول المرض
 مرضک اوز تلغن بلدر و سادسها ایدی جنسک
 التجسی الرسوب رسوبدر یعنی غلیظ ثقل در فالک
 من علی النضج رسوبدر نضج دلالت ایدر هوکله

رسوبک احوالی و اجافی برنج و جودن در
 جودن و مقدار و کینتی و اجزا سندن
 وضعی و مکانی و کینیت مخالفه سی مشهوره

اوج کینیت
 اعتباری ایدر

بالین

الا بیض المستوی صرلاق و آق و اجزائی برابر اولاند
 المجتمع قارون نک دبند جمع اولمش اولاند و الراسب
 المحمود احمد شوله رسوب که محمود یعنی طبیعی اولاکو کلک
 یعنی جلدن اولی در تم المتعلق الذی میریز وسط القاع
 اذن صکر معلق اولوب وسط قارون ده
 کورن در تم الغمام وهو ما یریز فی اعلاها اذن
 صکر غمام در که قارون نک اعلی سند کورنور
 و اما الرسوب الرقی اما یریز رسوب یعنی ان
 مذکور اولیه لون حسبی اید کالانتقرقزل لغمائل
 اولان صاروکی و اکا سود و قرکی و الکمد و بولانق
 کی یا قوام حسبی اید و النخالی بو اول رسوبدر که کیک
 کی اولاقوام و القشورکی بو اول رسوبدر که بصلنی
 جوق اولوب قالکفی جوق اولیه و الخراطی خراط
 منسوب اولاند و خراطه بول اید جوقن جسم غریبک
 اسمی در که اعضا اصلیه دن اولور و الصنایحی بو
 شول رسوبدر که یضی یعنی قالکفی جوق اولافارداها
 بوصفک غایت میریز الراسب قارون نک دبند

رسوبک احوالی و اجافی برنج و جودن در
 جودن و مقدار و کینتی و اجزا سندن
 وضعی و مکانی و کینیت مخالفه سی مشهوره

رسوب غمام دیدر بولت کی بوقروده
 اولوب و ماتحتی اورتی ایچون

برهنه لای حال میریز لسنه
 دلالت اندیچون در سه

و اوج لون اعتباری اید در سه

بر رسوب اعضا دن صنایح
 چقمقه دلالت ایدر سه

بخت مکان اعتباری اید در سه

چون در تم المتعلق اندن صکن قاروه ده معلق
اولا ندر تم الغام الا ان يكون متعلقه لريح اندن صکن
غمام در الا آنک معلق اولسي ریح ایچون اولاولیه
غمام معلق اولاندن ایوکه دالت اتمز و عدم الرسوب
امال عدم النضج اولسد اولقله ماده یعنی بول
رسوب اولمق یا نضج اولدیغیچون دریا بحر ای بول
سده لر اولوب اجزاء غلیظ جفقه مانع اولدیغی
دریا بند ماده از اولدیغیچون در علی ان الرسوب
یقل فی الاجزاء الضحاه والمزولین وخصوصا
المرتاضین ویکثر فی الارضی السمان المنبعین بولک
بري ايله رسوب از اولور صبح لوده وارقلده
خصوصا ریاضت اهلند ورسوب چوق اولور
سموز خسته لوده واهل راحت لان الصبح قد
تخلو عن ماده تدفع بالنضج زیر اصبح خالی
اولور ماده دن که نضج ايله دفع اولاولو الرسوب
المیدی بخالف الخام یعنی رسوب میدی که آلات
بول اولان قرجه نك اتمسده دالت ایدر بلغم

انقلده ومرتاضه
بویله ورسوب

خام

خامه مشتبیه در اما فرقی بود که خام بخالف
اولور بالنتن و تقدم الورم وسهولة الاجتماع
والتفرق یرمز قوتی ایلده دخی تقدم ورم ایلده دخی
سهول اجتماع و تفرق ایلده لکن خام بویله اولور
وسابعها اولیدی جنسک یدنجسی مقدار البول
بولک مقداری در کثرت کثرت شرب بولک کثرتی
ایچک چوق اولدیغیچون در اوز و بان یا اعضا
ارید کیچون در اواسقراغ الفصوله یا فضولک
دو کله کیچون در کافی البحران نیستکم بحراند ان کان
مع قوه واعقبته راحه اگر قوت ایلد اولوب و آتی
راحت عقبلسه و البول الردی اسله اخرن پیر
بولک ایوسی چوق اولاند که طبیعت قوته دالت
ایدر نقلت تدلی علی هرط تخیل او فناء رطوبه او
سد او اسهال بولک قلتی دالت ایدر تخیل
چوق قلغه اسبابله یا رطوبتک فناسنه ابتداء یا
سدله یا اسهاله وقله البول جد مع قله التخیل
تندر یا الاستسقاء بولک زیاده قلتی تخیل قلتی ایلده

یعنی قارون ساکن اولست تخرجک جمع
اولور وقارون حرکت اتس
تخرجک طاعلور

صویا شربت یا سود چوق یا باش
یمشتر چوق یمک یا ادرار بول
ایدرد والرا یچک

ما یوفو بان اعضا نك غیرند ورسوب

ملاحظه کن که این تصدیق اید و غایب معاینه
اید و کن تصدیق اید و غایب معاینه
آتش می تابد باید قید انتشار در

استسقامی بلدری البراز مصنف بولد قولن
فارغ اولدی ایسه غایط ده قوله شروع ایلدی
البراز یلد بلوغ غایط لونی ایلد دلالت ایدر طبیعی
منه خفیف الناریه طبیعی اولاندن برلزدن خفیف
الناریه اولان در فان اشتدت فحرارة وغلبة
مرد چن ناریت مستد اولسه حرارت ایچون در
ومرر غلبه سی ایچون در وان نقصت فلنجاجة
وبرد ناریت اسک اولسه خاملق ایچون وضوق
ایچون در و بیاضه غایطک آقلنی لغلبة بلغم بلغم
غلبه سی ایچون در اوسده فی مجری المراته یاسد
اولد غیچون در مرار نک مجری کند فیندر بالقویج
والیرقان بوسد ایچون اولان بیاض قولنجی ویرقانی
بلدری والمدری والقیحی شول غایط که مدیه واریک
مشابه اولالند لانجارد بیلد د بیلد طشندوکی
ایچون در و کنیر اما مجلس المتدع التادک للریاضه
نشیاستیها بالقیح ینصف ویزول به ترهل الحادث
عن فوط الدعة صوق اولور صیح ومنتقم کفی ریاضتی

براز اولالات غده انک اصرالذ دلالت ایدر ثانیاً بولد احوالذ
دلالت ایدر لونی ایلد ومنتذر ایلد و قوی ایلد و هیضی ایلد و قوی ایلد
و یا ایچون ایلد و غده و قوی ایلد و غده و قوی ایلد و غده و قوی ایلد
البراز یلد بلوغ غایطک صارد اولد غده سی بولور که صمدی که
بالطبع منسقله و وکلور آتی صار و یویر و وطنی صمدی که

فیلج اولد غده سی اولدر نقل اصاده و حشیل اولور
و صار لونی اولد غده سی اولدر که صمدی که
اعضایه و وکلور صمدی که

طبیعی اولان
غایط نظمی
دلالت ایدر

بلغم غایطی
آق رنگه
بویور

د بیلد شول
بویور
بویور

تارکده

تارکدر اریکه شبیه سند قور کافایند ایدر آنک
سببی ایلد که ثقل زائل اولور که زیاده تنغدن حادث
اولمشدر و البراز الاسود کالاسود قور غایط قور
بولد کی در دلالت و الا خضران لم یکن عن احتراق
کالنجاری و الکراکی یشل غایط اگر احتراق ایچون
دکلسه ژنکار و براسه رنگ اولان کی دل علی فوط
جمود یعنی اولد یشل که احتراق ایچون اولیه زیاده
طوکمه دلالت ایدر ویدل بمقدار غایط مقداری
ایلد دلالت ایدر فقلته لغده الفضول غده غایط
قلتی فضوله غده غایط قلتی ایچون در اولاحتسا
یا فضولک احتباسی ایچون در فیندر بالتعجب بو
احتباس قولنجی بلدری و قد یكون لضعف الدافعة
آز اولور که غایطک قلتی یا احتباسی کند و می دافعه
نک ضعفی ایچون در و کثره لا ضداد ذلک غایطک
کثرتی ذکر اولاندک ضد لری ایچون در ویدل بقوامه
غایط قوامی ایلد دلالت ایدر فرقه غایطک اینج
وصو قلنی اما الضعف الضمن یا هضم ضعیف اولد غایط

برای کسی احتیاق ایچون در

لونی بیانندن فارغ اولد غایط
مقدار بیانه شروع ایلدی

لونی بیانندن فارغ اولد غایط
مقدار بیانه شروع ایلدی

لونی بیانندن فارغ اولد غایط
مقدار بیانه شروع ایلدی

لونی بیانندن فارغ اولد غایط
مقدار بیانه شروع ایلدی

طوبت زیاده اولد غایط
غایط صمدی که اولور در

مستند عسل قند
کی اولاند

در اولسد در الماء ساریقا یا سده لریچون ماسا
 ده اولضعف جنبها یا ماسا ریتانک جذبی
 ضعیف اولد غیچون در اولنزله یا نزله نزول
 اندکیچون در باشند معویه اولغدا و مزلق یا
 طایرند جی غدا ایچون در والزوج غدا و لزوج
 ایچون در اولخلط لزوج یا خلط لزوج ایچون در
 اولذوبان الاعضاء الاصلیة یا الاعضاء اصلیة
 ارید کیچون در ان کان مع نین و سقوط قو
 اگر آنوکه هر قو قو دخی قو سقوطی اولورسه و
 الزبدی غایط که رقیق و کوبکو اولالریاج بیلر
 ایچون در او غلیان یا قینق ایچون در و الیاس
 غایط که یاسر اولالغوط تملل سبب تعب تملل زیاده
 اولد غیچون در مشقت سبی ایلد او قوط حرارت
 یا حرارت زیاده اولد غیچون در و خصوصاً الکلی
 و الکبد خصوصاً بویک کرده و جکرده اولقله
 شرب الماء با صواب چک از اولد غیچون در او
 یبسی غدیه یا غدا ریاس اولد غیچون در او کفر بیل

در اولسد در الماء ساریقا یا سده لریچون ماسا

غایط که رقیق و کوبکو
 اولالغدا و لزوج

در اولسد در الماء ساریقا یا سده لریچون ماسا

بیم ص قینق کوبیک
 حادث
 اولد

یا بول

یا بول چوق اولد غیچون در و افضل البراز غایطک
 ایوسی ماکان سهل الخرج جقمقلمی آسان اولاندر
 متشابها اجزاسی هر بره بکزین در خفیف الناریه
 خفیف الناریه اولاندر معتدل القوام قوام معتدل
 اولاندر و القدر مقداری معتدل اولاندر و الوقت و قی
 معتدل اولاندر و الرایحه رایح سی معتدل اولاندر غیر
 ذی بقایق و قرائر بقیقه لو و قرقن لو اولیه و غیر
 ذی زبدیه و کوبکی اولیه و الرایحه المنکک هر مز قو قو
 و اللون المنکک هر رنک ید لان علی الموت بوالیسی
 موته دلالت ایدر **نظر الجزء النظري من الطب جزء**
نظری تمام اولدی طبعین الخلقه النانیة في قواعد الجزء
العملی من الطب بقوله کلی و الجزء العملی ینقسم الی حفظ
 الصو و الی علم العلاج جزء عملی منقسم اولور حفظ صحت
 و علم علاج و لنبیند حفظ الصو بز با شلیلم حفظ
 صحت و الطیب لایزمه ابتقاء الشباب و التقوی طیب
 لازم دکدر بکتلی و قو قی باقی قلق و لایلز مان یلم
 کل شخص که جل الاطول دخی طیبیه لازم دکدر که

بمضی غلیظ و بعضی بقی اولیه

بقیقه قمر آواز دیرلر
 و قرقن بفرسق آوازی در

علم

اجل مده معناسنه و روح نهایت
 معناسنه و و اجل مختلف اولور
 اشخاصک امره سنک اختلافی
 صبحه اطبا قولی اوزن مده

هر شخصی پیشتر اجل طول فضلا عن ان يمنع الموت بوقاوت قالدی که موقی منع اید و ذلك بو نك بيانى لان البدن لا يمكن تكونه الا من رطوبة مقدار الحرارة تنضجها وتغذوها وتدفع فضلا عنها ريزا بدن انسانك تگونی اولمز الا رطوبتدن اولور که اول رطوبت مقدار در حرارت که رطوبت نضج ویرر وغدا اید نور فضلا فی دفع ایدر فی الاحالة تحللها صلات شکور رطوبتی تحلیل ایدر وادام الموتر الواحد في التاثر الواحد اشتد تأثيره في كل وقت فحين مؤثر واحد دائم اولس متأثر واحد مؤثر متنا اولور هر وقت واذ اکثر التحلل فنيت الحرارة لغناء مادتها فحين تحلل جوف اولس حرارت فانی اولور ساده سی فالز اولد غیجون وضعف الهضم مضطرب ضعيف اولور وقل ایراد البدل بدلك ایرادی یعنی بدل یا تحلل قليل اولور الذي لولاه لم يبق البدن متق تگونی اولمز بدلك اول اولس بدن قالز ایدی حد و فی مدتدن فضلا عن استكمال استكمال قالدی ولا يزال كذلك

اول رطوبت که بد نك تگونی اندن در اتانك وانا نك نطف سی و حیض قانی ور

بدن فتنی که در رطوبت بدن کی در حرارت شعله نار پیکی کی در

بویله

بویله اولمقدن یعنی حرارت رطوبتی تحلیل انگدن زائل اولمز حتی تفتی الرطوبة حتى رطوبت فانی اولور و تنطفي الحرارة وحللت سوینور و ذلك حرارتك بوجهه سوینسی هو الموت الطبيعي المقدرا اجله لكل شخص موت طبيعي در که مدتی مقدره در هر شخص بحسب مزاج و قوته مزاجی و قوتی حسب غایة فعل الطبيب ان يبلغ كل شخص منتهى الاجل طيبك فعلتك غايی هر شخصی پیشتر منك در اجلتک نهایتنه ان لم يتفق مفسد خارجي اگر مفسد خارجي واقع اولور سه وان يحفظ صحة كل سن علی ما يليق به دخی صقله هر سنك صحتنی لایق اولد غی اوزر و ذلك بحماية الرطوبة عن العفونة البتة وحرستها عن التحلل الزايد على الجري الطبيعي دخی رطوبتی صقله اولور بحرای طبیعی اوزر زاید اولان تحللادن و ملاك الامر في ذلك امرنا صلي حفظ صحتك هو تعديل الاسباب الستة الضرورية اسباب ستة ضرورية معتدك قلق در و قد بينا ذلك بزبان ايلك اسباب ستة ضرورية وبينما هو

زاید تحلل استغنی عن كل شيء و هو غنی ویرر هر روز هر کس و غایت ایق و زاید صوفی

بویله بدو سقوط و تفرق اعضا کی

نیتم شعله نار پیکی فانی ایدر اندن صحتک کندی حتی سوینر

ایضا اطوله عمر و اجل طبیعی بویله کی یا شدرد بظلال اما مو منقصور آدم ونوح علیه السلام و باقی یوز بکرمیدن زیاده عمر اولان انساند

یعنی مقتضای مزاجی اولانك اجلتک نهایتنه و اطسا عمر و اجل مزاج و قوت جسمی ایل اولور ویرر اما اهل شرع قنن بویلدر که حق تعالی هر شخصک اجلن به مقدار تعیدر ایدر مزاجن و قوتن اکا کون خلق ایدر

بقول فلان بنيت بسبب بيان ابيهم

تدبير الماكول

الافضل من الاهوية وبيان ايلك هو اردن افضل
اولا في تدبير الماكول يجب تدبير كل صفة اردنا
حفظها او ردنا على التشبيه في الكيفية هر صحت ك
من انك حفظن ديلز انك موضع كتوريز غداي
اكاشيه اولا كيفن فان اردنا نقلها الى افضل منها
اورونا الضد في صحتي نقل ايلك ديلس كندون
افضل ضدن كتوريزر وليقتصر من الغداء على الخبز
النقي من الشوايل الردية كاشيم حافظ صحت اولان
قصر ايلسون غداون اتمك كباك اولاي مرز سنه
لرقتن دله كى واللحم الحوى من الطان دى
قصر ايلسون رياشند اولان انة قيوندن والعجول
وبوزاغين والاجدية واوغلا قلردن والاجاج
وتاوقلردن والتبج وكللكن والطيهوج وجيل
دن والحلو الملايم دى قصر ايلسون مزاجه ملايم
اولان طاتلوي ومن الفواكه التين والعنب دى
يمشردن قصر ايد انجيره واوزومد والرطب
في البلاد المعتاد فيها اكل دى ياش خرمايه شول

تدبير ماكول تنه ايلد
زيرا عمد غطى حفظ
صحت

مضنه علاج ضد اولوز
صفت صحت ايلد
مضنه علاج ضد اولوز

سريع ونجيم
شد ايله
مضنه علاج ضد اولوز

بوقيد قيد احترازي و زيرا بعض
طاتلو بعض مزاجه ملايم اولوز مثلا
عمل بعض مزاجه قولي احداث
ايدر اگر سوال اولوز بوديكن
فيه شفاء للناس آيتنه مخالف دى
ز ايدرز شفاء امراضه نظرد
هر دوانك كثر في اكل احتيايه مضرور
اكره مضنه يافع در مستجى و رقتن حادث اولدى
معدن سى معدن صفا اولوز غندن در مجر و عسلدن دكلر

نمرد

شهر لوده كه بونك اكل انلر ده معتاد اولامنا
الاغدية الدوائية اما دوا اولان عدال فلا يلفت
اليها انلر التفات اولنميه الا لتعديل مزاج الا
مراجه اعتداله ويرمك ياچون او مأكول يا مأكول
اعتداله ويرمك ياچون ولا يوكل بلا شهوة غداو
ميوه ينميه اشتهاء صادق دليجق ولا تدافع الشهوة
الهايمجة ونفع اولنميه اشتهاى صادق يعطى طعام
اشتهاى اولجق يك كرك وليؤكل في الصيف البارد
بالفعل يازن ينسن بالفعل صرق اولان وفي الشتاء
الحار بالفعل وقيشن ينسن بالفعل اسى اولان و ادخال
طعام لم ينضمم الاول ردى برطعامى ادخال
برطعام اوزن اولكى هضم اولدين يرز در
ودونه يرز لقد اندن اشغه در اطالة زمان
الاكل يك زمانى اوزنقى فتختلف المضوم اوليه
هضم لمختلف اولوز وتكثر كالوان محير للطبيعة
طعاملرون مختلف اولانلرك تكثرى طبيعة حيرت
ويرر والغذاء اللذيذ احمد لولا الاكثر صفت

تدبير ماكول تنه ايلد
زيرا عمد غطى حفظ
صحت

نظم صوغان و صرماسق
تدبير ماكول تنه ايلد
زيرا عمد غطى حفظ
صحت

بعض صوق در لوطعاملر روقد جمع
اغده طبيعة حيرت ويرر
مير ايدوب حفظ واقر الين
طعام از اولوز فوج كى بولنقى
اولى در صر

طائلو غدا كوكبك ورجوق اولى بحق اندن و ملاز
 التفه تسقط الشهوة وتكسل طائسوز طعام
 ملازمت شهوق اسقاط ايدر وبدن كسل ويرد
 ولخامض يسرع الهرم ويحفف ويضر العصب
 الكشي ملازمت تيز قوجه ايدر وبدن قور يدر
 وسكره ضرر ايدر ولخلو يرخي الشهوة ويحي
 البدن طائلو ملازمت شهوق اسقاط ايدر و
 بدن صلات وتحي ويرر والمالح يحفف البدن
 ويهزل طوز لويه ملازمت بدن قور بدر واقلدر
 فليدفع مضرة الخلو بالخامض ولخامض بالخلو
 والتفه بالمالح او الحريف وهما به دفع اولنسون
 طائلو نك ضرر الكشي ايله واكتينك ضرر طائلو
 ايله وطائسوزك طوز لوي ايله يادلى بورن ايله
 وبواكيسنك ضرر طائسوز ايله وليترك الغداء
 وفي النفس منه بقية غدا ترك اولنسن نفس اندن
 بقية اشتها وارايكن وملازمت الحمية تنهك البدن
 وتهزل يرهين ملازمت بدن زحمت ويرر واقلدر

صفراي مستحيل
 اولدغيچون

يعني مركون بدن ليسن وركون
 بدن ليسن ياربك عقيبى
 بدن ليسن

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

بسم الله

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

بل هي في الصحة كالخليط في المرض بله يرهين صحت
 يرهين اتمك كى در مرضد ومراعاة العادة
 في الوجبات عادات رعايت مراتد وغيرها و
 مراتد غيريد واجبة واجبة رومنا عتاد
 ان يستمرى الاغذية الردية شولة كمسه كعتاد
 اولس يرهين غدا لري هضم اتمك فلا يغتربها اول
 عادة مغرور اولسون فتولد على طول الايام امراضا
 اول اغذية ردية حادث قلور طوله زمان اوزر
 مرضلري فليترك بالتدريج ترك ايلسون اغذية
 ردية تدريج ايله والصفراوى غداق خبث و مرطب
 صفراوى مزاجك غداسى مبر و مرطب در والدوى
 مبرد قانع دموى مزاجك غداسى مبرد و در كه اند
 نوع قبض ولا والبلغنى مسخن ملطف بلغنى مزاجك
 غداسى مسخن ملطف در والسوداوى مرطب مسخن
 سوداوى مزاجك غداسى مرطب مسخن در قد يعى
 المجربون عن الجمع بين اغذية يعسر علينا اقبات
 كثير من ذلك بالقياس قالوا لا يجمع بين السمك والخبث

اتمك
 هو كى

وقتا كه غدا مزاجه اخلاقي ايله
 مختلف اولدى ايسه شرموع
 ايلدى هم مزاجه مناسب لان
 غدا لك بيانده

بسم الله الرحمن الرحيم
 الحمد لله رب العالمين
 والصلاة والسلام على سيدنا محمد
 وآله الطيبين الطاهرين
 أجمعين

نبيله ان امراضا من مئة كالجذام والفالج تحقيقا
 مجر بل نهى اتدر غدا لى جمع اتمك كبرن مشكل
 اولشدر اندرون چوغنك قياس ايله اثباتي
 ديدلر بالق ايله سودى ويوغردى جمع اتمك كبرن
 من مئة حادث قلور جذام كى فالج كى ولا البن مع
 خامض دخی سودى ويوغردى الكنى جمع اتمك حتى
 نفوع عن الجمع بين المضيرة والاحاصية حتى نهى
 اتدر توغرة ايله اركلى اشى جمع اتمك ولا السويق على
 الارز باللبن دخی قاوتى سودى برنج اوزرنه ولا
 العنب على الروس دخی اوزى باشلر اوزرنه و
 لا الرمان على الهريس دخی انارى هريس اوسته
 ولا لطل والارز دخی سرکه وبرنجي **تدبير المشروب**
 ايچ جك تدبيرى قالو ايعنى اصحاب تجربه ديدلر
 الجمع بين ماء النهر والبيت مال ينحدر احدهما روى
 جمع اتمك ارمق صوتي ايله قوي صوتي ايسندن برنج
 معدودن امدن يهزدر وافضل الميا مياهار
 صولرك افضل ارمق صولري در خصوص الجارية

في انما الجذام من مئة كالجذام
 في انما الجذام من مئة كالجذام
 في انما الجذام من مئة كالجذام

الكنى
 في انما الجذام من مئة كالجذام
 في انما الجذام من مئة كالجذام

تدبير المشروب
 في انما الجذام من مئة كالجذام

تدبير المشروب
 في انما الجذام من مئة كالجذام
 في انما الجذام من مئة كالجذام

على تربة نقية خصوصا اوله ارمقركه اقر اوله اياك
 طباق اوزرنه فيتمخلص من الشوايب اوله صوصافي
 اولور قشرقلدون او على حجارة فيكون ابعده عن
 قبول العفونة ياطاش اوزرنه اقر اوله اوله
 بعيدرك اولور عفونت قبولندن وخصوصا
 الجارية الى الشمال اوله المشرق دخی خصوصا اقر
 اوله شمال يا مشرقه وخصوصا المنحدر الى اسفل
 دخی خصوصا يوكسكدن اينر اوله الجحش وخصوصا
 اذ ابعده المنبع دخی خصوصا صويك چقد عي
 يسايراق اوله فان كان مع هذا خفيف الوزن
 صوبواوصاف ايله خفيف الوزن اوله خجل الشان
 انه حلو ايچن كمسنك خياله طاتلو كور و
 لا يمتل الشراب منه الا قليلا لا يمتل اولمز خمر بوضون
 الا قليلا يامتمل اولمز بوضون الا قليلا فذلك
 هو البالغ بواوصاف ايله موصوف اولان صوايلكم
 نهايت اولان در وخصوصا اذا كان عمر اسد
 الجرية دخی خصوصا جوق ودر يك اوله او قتي

يعني كليات معدنية
 وعفونت وينلندن
 ياك اوله

صولرك اسرع واقر اوله
 الطاني زياده اوله

ولكن احتمال يمتل لك فاعلى شراب
 اوله دخی تقدير جبه ودر انكى احتمال
 يمتل لك فاعلى صمير سنة اوله
 شراب مفعول اوله دخی تقدير جبه ودر

اقر اولاً و ماء النيل قد جمع اكثر هذا المحامد نيل
صويي بو اوصاف حميد نك اكثرني جمع المتشدر
و ماء العين لا يخلو عن غلظ اشهر صويي غلظته
خالي اولمز و ارد آمنه ماء القتي بودند ير مرزق
در كاريز صويي تم ماء البئر اندن صكر قويي
صويي و ماء النزاره صورك ير صويي ير مرزق
در و اما ينبغي ان يستعمل الماء بعد شروع الغذاء في
الهضم لا يتناولوه كما صوا استعماله اوله غذاء هضم
شروع اتكدن صكر و اما عقيب فينج اما غذا
عقبه غذايي چيك ايدر برو دت سببي ايله
و في خلد ادا طعام اور تسند ير مرزق دريغي
عده سي بارد اولان نيتكم دير علي ان من الناس
من يستغ بذلك وهو حار الحدة بونك بري
ايله ناسدن بعضي بونكاه منتفع اولور كه اوله
معد سي حار اولان در و من الناس من يكون
شهوته للغذاء خفيفة فاذا اشرب الماء قويت
شهوته ناسدن بعضي وارور كه غذايه شهوتي

خبر

خفیف اولور چن صوا یچسد شهوتی قوی اولور
وذلك لتعديله حرارة المعدة بومعده حارته
اعتداله ویردی ایچون در واما الشرب علی الریق
وعقوب الحركة وخصوصا الجماع وعقوب المسهل
القوي وعقوب الحمام وعلی الفاكهة وخصوصا
البطيخ فردی جدا ماء كان او شرابا اما ایچمک
معن خالی ایکن وحرکت بدنی عقبنی وخصوصا
جماع عقبنی دخی مسهل قوی عقبنی دخی حمام
عقبنی دخی یمش عقبنی وخصوصا قریوز عقبنی
یرمز در زیاده کرک صوا اولسون کرک شراب
اولسون فاز لم یکن بدنی قلیل من کوز ضیق الرأس
امتصاصا اگر ایچمکدن مفارقت اولمز ایسه آن
ایچله برطاقدن که اغزی طار اولوب صورتی ایل
ایچله وکثیرا ما یکون عطش عن بلغم لزج او مال
وچوق اولور که صوسزلق یلمشک بلغمدن و طوزلو
بلغمدن اولور وکماروعی بالشراب از داد هر باری
که اوله عطش رعایت اولمه ایچمک ایله عطش زیاد

صدقت بعدله الحكيم اوله
 نيتكم رسوله الله عليه السلام بعد
 نصوا الماء مضى ولا تعقبوا عبا
 فان الكباد من العتاك
 وضع الكبد
 وبنوشر الماء
 من غير مضى

بوعطشند علامتی بود و رک صبه له
و اشیاء حات ایله ساکن اولور

اولور فان صبر عليه انضجت الطبيعة المادة العطشة
 واذا ابتها فسكن من دانه فحين صبر ايلسه طبيعت
 بشورر صوسزلق ويرن مادة دخي اريد اويليه
 صوسزلق ساكن اولور كند وذا تندن ولمذا
 كثير اما يسكن بالا شياء الحارة كالعسل بونك
 ايجون چوق اولور كه صوسزلق ساكن اولو چار
 نند لرايله بال كبي وخيه الشراب مطاب
 طعه وعطرت رايحه وصفا لونه واعتدله قوامه
 شرابك خير لوسي اولور كه طادي كوچك اولو وقوي
 ايو اولو لوني صافي اولو وقواي معتدله اولو
 العلامة الجيدة للشراب الجيد الخالي من العترة اذا
 ترك المقدار القليل منه مدة طويلة لم ينسد وبقد
 طول المدة يعرف جودة ايو علامت ايو شراب
 كه غششدن خالي اولو بودر كه فحين شرابدن از مقدار
 مدة طويلة قونلسه فاسد اويليه مدت طولي مقدار
 ايله بيلنور شرابك ايلوكي والريق الطف واسرع
 اسكارا وتخللا رقيق اولان شراب لطيفر اولور

بشرابك خيره لوسي اولور كه طادي كوچك اولو وقوي
 ايو اولو لوني صافي اولو وقواي معتدله اولو
 العلامة الجيدة للشراب الجيد الخالي من العترة اذا
 ترك المقدار القليل منه مدة طويلة لم ينسد وبقد
 طول المدة يعرف جودة ايو علامت ايو شراب
 كه غششدن خالي اولو بودر كه فحين شرابدن از مقدار
 مدة طويلة قونلسه فاسد اويليه مدت طولي مقدار
 ايله بيلنور شرابك ايلوكي والريق الطف واسرع
 اسكارا وتخللا رقيق اولان شراب لطيفر اولور

بشرابك خيره لوسي اولور كه طادي كوچك اولو وقوي
 ايو اولو لوني صافي اولو وقواي معتدله اولو
 العلامة الجيدة للشراب الجيد الخالي من العترة اذا
 ترك المقدار القليل منه مدة طويلة لم ينسد وبقد
 طول المدة يعرف جودة ايو علامت ايو شراب
 كه غششدن خالي اولو بودر كه فحين شرابدن از مقدار
 مدة طويلة قونلسه فاسد اويليه مدت طولي مقدار
 ايله بيلنور شرابك ايلوكي والريق الطف واسرع
 اسكارا وتخللا رقيق اولان شراب لطيفر اولور

فيلد ايدو
 زير الكندر
 فو ودر
 كزوي
 ايجون اولو
 حوت دلات
 ايلو

اشربة البقية
 ليله اولو خجونه
 شرابي بيلان ايلور علامت حوت دلات
 ايلوكون حوت اصنافه من ايلو
 وعترة دلات شرابي ايلو

ارقيق اولان شرابك خالي
 من العترة فحين صبر ايلسه طبيعت
 بشورر صوسزلق ويرن مادة دخي اريد اويليه
 صوسزلق ساكن اولور كند وذا تندن ولمذا

وسريرك اولور مست ايلك جهتندن وتخلل جهتندن
 والخليط ابطاء اسكارا وتخللا وادوم حمارا
 غليظ اولان شراب كجر كدر مست ايلك جهتندن
 وتخلل جهتندن ودايم كدر حمار جهتندن لكن لستق
 وخصوصا الخلوكن غليظ شراب سمريدر خصوصا
 طاتلوسي وليكن من تسديد على حذر غليظ شراب
 ايجن سن اتمكن حذر اوزن اولسون ويختار
 للشبان والمحروين الشراب الابيض الممزوج قبل
 شربه بمدة الكتيه الماء اختيار اولور يكتلرا ايجون
 ومحور المزاج اولانلرا ايجون اق شراب كه قر شمش اولو
 ايجون دن برمت اولو كين چوق صو ويختار للشبان
 الاصغر القليل المزج اختيار اولور پير لرا ايجون
 صارو شراب كه از قر شمش اولو فان ارادوا السمن
 فالاحمر اكر شراب ايجنلر سمنك ديلر لسه قزل
 مختار در ودغ الفصح وما احتمل پيري ترك قل
 محتمل اولو غي ايله شرابدن وجنبه الصبيان احتيا
 اتدر شرابدن اوغلا بختلري وعدله في الشبان شرابي

بشرابك خيره لوسي اولور كه طادي كوچك اولو وقوي
 ايو اولو لوني صافي اولو وقواي معتدله اولو
 العلامة الجيدة للشراب الجيد الخالي من العترة اذا
 ترك المقدار القليل منه مدة طويلة لم ينسد وبقد
 طول المدة يعرف جودة ايو علامت ايو شراب
 كه غششدن خالي اولو بودر كه فحين شرابدن از مقدار
 مدة طويلة قونلسه فاسد اويليه مدت طولي مقدار
 ايله بيلنور شرابك ايلوكي والريق الطف واسرع
 اسكارا وتخللا رقيق اولان شراب لطيفر اولور

بشرابك خيره لوسي اولور كه طادي كوچك اولو وقوي
 ايو اولو لوني صافي اولو وقواي معتدله اولو
 العلامة الجيدة للشراب الجيد الخالي من العترة اذا
 ترك المقدار القليل منه مدة طويلة لم ينسد وبقد
 طول المدة يعرف جودة ايو علامت ايو شراب
 كه غششدن خالي اولو بودر كه فحين شرابدن از مقدار
 مدة طويلة قونلسه فاسد اويليه مدت طولي مقدار
 ايله بيلنور شرابك ايلوكي والريق الطف واسرع
 اسكارا وتخللا رقيق اولان شراب لطيفر اولور

بشرابك خيره لوسي اولور كه طادي كوچك اولو وقوي
 ايو اولو لوني صافي اولو وقواي معتدله اولو
 العلامة الجيدة للشراب الجيد الخالي من العترة اذا
 ترك المقدار القليل منه مدة طويلة لم ينسد وبقد
 طول المدة يعرف جودة ايو علامت ايو شراب
 كه غششدن خالي اولو بودر كه فحين شرابدن از مقدار
 مدة طويلة قونلسه فاسد اويليه مدت طولي مقدار
 ايله بيلنور شرابك ايلوكي والريق الطف واسرع
 اسكارا وتخللا رقيق اولان شراب لطيفر اولور

بشرابك خيره لوسي اولور كه طادي كوچك اولو وقوي
 ايو اولو لوني صافي اولو وقواي معتدله اولو
 العلامة الجيدة للشراب الجيد الخالي من العترة اذا
 ترك المقدار القليل منه مدة طويلة لم ينسد وبقد
 طول المدة يعرف جودة ايو علامت ايو شراب
 كه غششدن خالي اولو بودر كه فحين شرابدن از مقدار
 مدة طويلة قونلسه فاسد اويليه مدت طولي مقدار
 ايله بيلنور شرابك ايلوكي والريق الطف واسرع
 اسكارا وتخللا رقيق اولان شراب لطيفر اولور

بشرابك خيره لوسي اولور كه طادي كوچك اولو وقوي
 ايو اولو لوني صافي اولو وقواي معتدله اولو
 العلامة الجيدة للشراب الجيد الخالي من العترة اذا
 ترك المقدار القليل منه مدة طويلة لم ينسد وبقد
 طول المدة يعرف جودة ايو علامت ايو شراب
 كه غششدن خالي اولو بودر كه فحين شرابدن از مقدار
 مدة طويلة قونلسه فاسد اويليه مدت طولي مقدار
 ايله بيلنور شرابك ايلوكي والريق الطف واسرع
 اسكارا وتخللا رقيق اولان شراب لطيفر اولور

بشرابك خيره لوسي اولور كه طادي كوچك اولو وقوي
 ايو اولو لوني صافي اولو وقواي معتدله اولو
 العلامة الجيدة للشراب الجيد الخالي من العترة اذا
 ترك المقدار القليل منه مدة طويلة لم ينسد وبقد
 طول المدة يعرف جودة ايو علامت ايو شراب
 كه غششدن خالي اولو بودر كه فحين شرابدن از مقدار
 مدة طويلة قونلسه فاسد اويليه مدت طولي مقدار
 ايله بيلنور شرابك ايلوكي والريق الطف واسرع
 اسكارا وتخللا رقيق اولان شراب لطيفر اولور

تعديل قل يكتله مع اعتدال اوزن كرك مقدار
وكيفيتك وانما يستعمل الشراب عند اخذ الغداء
شراب استعمال اول نور غدا وكدكي وقت يعني
خلال طعام اوليه واما في خلل الاكل او عقبه
فضاء لتنفيذ الغداء على فاجته اما شراييك
طعام اكل اوردت سند يا عقبه ضد رايد رغدي
چوردكي چون خام ايكن يعني هضم اولين على
المعاديه قد ينفع باستعمال ما يمين على الهضم
بونك برله بركه معتاد اولان آز اولور كه هضم
معين اولانك استعمال ايله منتفع اولور لا بمقدار
ما يقوى على التنفيذ چورك قوى ولا جوقدر
دكل ومادام السرور يتزايد واللون يحسن و
البشرة تلين والجلد يرهو والحركات تشيط و
الذهن سليما فلا تخف من افراط مادام كه
سرور زياده اولاولون كوزله اولاولوا ظاهر بدن شراب معتدله
يومشيه ودرى قالقه وحركات جسته وذهن
سليم اولاقورقه افراطدن فان اخذ النعاس

زيرا بعض
مقدار سته
ايدرمه

بعض مقدار
بعض مقدار
بعض مقدار

بعض مقدار
بعض مقدار
بعض مقدار

زيرا بعض
مقدار سته
ايدرمه

بعض

يغلب والفتيان يقوى والبدن والدماع
يتقل والذهن يبتشوش والحركة تسترخى فعدو
الترك وحينئذ يجب القى بطن من قنق شروع
اتسه غالب اولغ وكوكى وونك قوى اولسه
وبدن ودماع ثقيل اولسه وذهن مشوش اولسه
وحركت كمشك اولسه ترك واجب در اوله جيند
قى واجب در والقى على القليل منه ردى قوسق
شرابدن قليل اوزن يرمز در لانه يغصب من البدن
ما ينفع زيرا بوقى غصب ايدردن نافع
اولانى والشرب بالاقداح الصغار خير من الكبار
كمچك قد حلا ايدل ايجك خير در بيوك قد حلا
ايله ايجكدن والتباعد بين الاقداح لينضم اوله
قبل ورود الثاني افضل اراقا تمك قد حلا ورت
سن اولكى هضم اولسون ايجون تانى كمر دن اوله
افضل در وينبى ان يحف مجلس الشراب بالنظر
اللاذنه من لازهار والمحبوبين والاراييح
اللاذنه والسمرع المطرب كركدر كه شراب مجلسي

بعض سترى سترى ايجك

تزیین اولنه منظر لذیذ ایلد چیچکلردن و محبوبلردن
ولذیذ ققزلردن و طرب ویر سما علردن و قد
رفع من المجلس کل یغم و یقبض النفس کالوسخ
والصنات واللباس القذر والکدر حال بویه
بجلسدن رفع اولمش اولاهرغم ویر و نفسی
قبض ایدر نسنه کیرکی و قوتلوق قوتیوی و
سردار قفتان و قمر متقی و بعد غسل البدن
والمطراف و لبس المشرق و تسريح الراس والحجیه
و تقليم الاظفار دخی بدنی یود قدن صکر و
الی وایاغی و یوزی یوقدن صکر اولاولیلا بر قفتان
کیدکن صکر اولاولیلا و باشنی و صقلنی طراد قدن
صکر و طرنا قلرن کسدکن صکر اولاولیلا
المجلس مشرفا فسیحا بقرب المیاء الجارية ومع
الظرفاء من الاصدقاء و مجلس اوسون یوکسک
و کک اقر صولر کنارند و ظریفلر ایلد و کستلردن
و ذلک لان الشراب یجری قوی النفس و یتیر کل
الشهوات فاذا لم یجد کل قوت مطلوبها تأذت

یعنی خوشتر آواز لردن

وانقبضت

وانقبضت فلا تقبل النفس علی الشراب کل الاقبال
ولا یتصرف فیہ کل التصرف الواجب فیقل تقف
وربما فسد بونک بیانی زیر الشراب تحریک ایدر
نفسک قوتلردن و قویبر جمیع شهوتلری قن هر
قوت مطلوبی بولسه متاڈی اولور و منقبض
اولور نفس شرابه اقبال اتمزکی اقبال ایلد دخی
اند تصرف اتمزکی تصرف ایلد که واجب در اولیله
نفعی آن اولور و کاه اولور فاسد اولور فکان ضرر
اکثر من نفعه اولیله ضرری نفعندن ارتق اولور
و منافع الشراب منها نفسیه ومنها بدنیه منافع
شرابک بعضی منافع نفسیه در و بعضی بدنیه
در اما النفسیه فلا یمكن ان یساوی فیها غیر
اما منافع نفسیه بویله در که ممکن دکل در شراب
ساوی اولوق منافع نفسیه ده آنک غیری و ذلک
کالسرور و بسط النفس یعنی منافع نفسیه سونک
و غیری سوندرمک کی و تقویتها دخی نفسک تقوی
کی که اقدامه زیاده اولاولیلا و تفسیح اهلها نفسک امنی

بسته من بولم غی ایدر
متاڈی و منقبض اولان نفس
در یا تقف در

بو کلام شرابک جرمتت دلیل قوی در
زیرا شراب که ذکر اتدی جمله سن
بولوق متضرر بلکه متضرر و اولیله
ضرری اکثر ایدر کی مقرر در

ذلک دیدر و کلفظ ایلد منافع نفسیه
اشارت ایدر باعتبار المذکور

كك اتمك كى وتشجيمها ونفسى بها ورا تمك
 وازالة الخمل والغم وخلقى وغنى زائل قلق كى
 وازالة الفكر الفاسد وفكرى فاسدى كيدر مك
 كى وهو انفع الاشياء للمايل نحوها لتفريح المضاعف
 لا يحاشى السوءاء بوشراب انفع اشياء در بالهوى
 تفريح اندك چون كه ضد در اوله تفريح سودا ويردى
 وحشة ويحسن الظن والخلق ظنى وخلقى كوچك
 ايدر ويقوى ذهن قوى الدماغ لان دماغ لا ينفعل
 من اخرة الشراب المسكرة قوى الدماغ اولانك
 ذهنى قوى ايدر زيرا دماغى منفعلى اولز شرابك
 اخرة مسكن سندن بل من حسن اللطيف فيصفى
 ذهنى صفاء لا يصفى مثله لغيرى بل كقوى
 الدماغ اولان منفعلى اولور حر لطيفندن اويليه
 ذهنى صافى اولور بر صفا ايله كه انك كى صفا
 اولز شرابك غيرى ايله ولذلك يقوى الدماغ
 لايسكر بسرعة شراب قوى الدماغ اولانك
 ذهنى قوى قلد غيچون قوى الدماغ اولانك

مست اولمز وبسرعة السكر وبطء يعلم قوت
 الدماغ وضعفه مستلك تزلزلى وكيجلى ايله بيلنور
 دماغك قوتى وضعفى واما البدنية فانها وان امكن
 ان يستناد بغنى من المعاجين والمركبات لذلك
 يعسر اما منافع بدنية تحقيقا بومنافع بدنية
 الكرمه ممكن در استناد سى شرابك غيرى ايله غيچون
 ومركباتدن واوله عسره در وذلك يعنى منافع
 بدنية كتحسين اللون وانارة وتبريق واشراق
 لونى كوچك اتمك كى وضيا ندر مك كى ويلانتمق
 كى وتقوية الحرارة الغريزية وانعاشها حرارت
 غريزية تقويت كى وقالدرمق كى وانضاج الزطبات
 وازلاقها رطوبتلى بشرتك كى وطايندرب
 سور مك كى وتفتح المجارى وازالة سدوها
 وتفتح المسام مجرى لى آجق كى وسده لري
 زائل قلق كى وساي آجق كى وتقوية الهضم
 وهضمى تقويت اتمك كى وتكثير الروح وتلطيفها
 روحى تكثير وتلطيف اتمك كى وانارتها وانارة

اجرة لطيفة غيچون

ثم لطيف متولد اولد غيچون

حر لطيفى ايجون

سام بدنى تر جتقون يرد
وقيل ديلرى معناسه در

رفق وقوت نفاذى ايجون در

الدم وتنقيته روي ودي ضياء لندرك كبي
 وياك اتمك كبي وانضاج البلغم وتلطيف بلغمي
 بشورمك وتلطيف اتمك كبي وادرار الصفراء و
 ترطيبها وصفراي سورمك كبي وترطيب اتمك
 كبي وتعديل مزاج السوداء وسودانك مزاجه
 اعتداله ويرمك كبي وقع عادتها واخراجها
 وسودانك مضرتن قهرمك كبي وحقنمك كبي
 ونفعه بتعلق بالقوى الطبيعية والحيوانية اكثر
 من نفعه بالقوى النفسانية شرابك نفعي كقوي
 طبيعيه وحيوانيه به متعلق در اكثر در قواي نفسيه
 به متعلق اولان نفعه واداة تبليد الذهن و
 العصب ويورث الرعشة والتشنج وكثيرا ما
 يموت السكران بالسكتة شرابك دواي ذهني كونه
 ايلر وعصبى كشتك ايدر ودرمك وبوز ملك
 ويرد وچوق اولور كه مست سكتة سيمي ايله اولور
 والشراب الصوف محرق للدم مفسد لمزاج الدماغ
 والكبد شراب صرف يعني اسكي قاني يالجي در دماغ

بعضه اسهال يعوى در ديدار
 علاجى غايتن مشكل درم

بعضه اسهال يعوى در ديدار
 علاجى غايتن مشكل درم

در قبا جين در ديدار دماغه سيمي در
 زخمه خان تصاعد اندك سيمي در

وجكر مزاجنى افساد ايدجى در والمسطار يخاف
 الذوسنطاريا لنفخ واسهاله مسطار يعني خمر جديد
 كه آلتى ايلق اولمشر ولا اندن قور قور دروسنطاريا
 كه اسهاله كبدي در آنك نفخ واسهاله ايجون والسكر
 المتواتر يوهن قوى الدماغ والعصب متصل مست
 لك دماغك وسكر كقوتلرن سست ايلر والباس
 بى التضريرتين لاراحة قوى الدماغ مستلك
 قير من آيدى الى كقوتلرن راحت قلق
 ايجون والفصل والبلد الباردان يكتلان كقوتلرن
 الشراب وقوة شول فصل وشهر كه بارد اولر
 شرابك كقوتلرن وقوتلرن محتمل كقوتلرن وما امكن
 ترك التنقل فهو اولى مادام كه نقل ترك اتمك
 ممكن ولا اولر اولى در كن المحرور قد ينفع بالتنقل
 بمثل السفرجل والرومان المنز والتفاح والكثير من
 واقاص الليمون وحامض الاثرج وشراب كقوتلرن
 المزاج اولان آز اولور كه منتفع اولور نقل استعالى
 ايله ايو كبي ايله ويخوش انا كبي والمه كبي اولور

بعضه اسهال يعوى در ديدار
 علاجى غايتن مشكل درم

بعضه اسهال يعوى در ديدار
 علاجى غايتن مشكل درم

بعضه اسهال يعوى در ديدار
 علاجى غايتن مشكل درم

بعضه اسهال يعوى در ديدار
 علاجى غايتن مشكل درم

بعضه اسهال يعوى در ديدار
 علاجى غايتن مشكل درم

کبی و العج کبی و لیمون قرصری کبی و ترنج کشیل
 کبی و شراب کبی بل قد یحتاج الی التنقل باقراص
 الکافور کما یفعل بالمدقوقین بلکه محروور المزاج اولان
 محتاج اولور نقل استعماله کافور قرصری اید
 نیتکم دق اولاندر قلنور و المبرد بجوارش التفاح
 و السفرجل و التمر و الفستق و الجلیجین و مبرود
 المزاج اولان منتفع اولور الم و ایون جوارشی
 اید و خرما و فستق و کلنکین اید و المرطوب بالقضا
 و زیتون الماء و الفستق و اللوز المملوحین مرطوب
 المزاج اولان منتفع اولور لبلی اید و یشل زیتون
 اید و فستق و بادام اید که طوز لو و اخی اولالر
 و الاشیاء التي تبطن بالسكر هي التنقل باللوز و خصوص
 المنز منه شول نسندر که مستلکی کبی کتورر بادام
 اید تنقل در و خصوصاً آجی بادام و خمیسین بون
 یستعمل قبل الشراب فیمنع السكر و الی بادام شرابند
 اول استعمال اولن او بلیه مستلکی منع ایدر و کذلک
 التنقل ببرز القنیط و بونجیلین کلم تخمی اید تنقل

زبر کافور مخزن
 ترطیب ایدر

مستلکی کبی کتورر و اکل القنیطیه و الکرنیبه قبل
 الشراب دخی کلم آشی و کلم روی آشی ملک شرابند اولن
 و کذلک استعمال المددات بونجیلین مستلکی کبی کتورر
 ادرار بولم ادرک استعمالی و الشراب الذهنیه
 وان ابطأت بالسكر کما تمنع کثر الشراب دخی
 یا علی خریدلر که مستلکی کبی کتورر اما شراب کتورر
 منع ایدر و المسکرات بسرعه کالتنقل بجوز الطیب
 و یقع فی الشراب ترنجک مست ایدر جوز بوا
 اید تنقل کبی دخی فی شراب اید اصلق کبی و کذلک للعود
 الهندی و الشیلیم و ورق القنب و الزعفران بونجیلین
 عود هندی دخی شیلیم دخی کنب کندر یبراغی دخی
 زعفران و کل هن تسکر مفردة بومذکور اتک
 جمیع مسکر در مستقل مستقل فکیف که شراب اولان
 نقل طریق اید و اصلق اید و اما البنج و التفاح
 و الشوکران و الافیون فطرط الاسکار برز بنج
 دخی بروج الصنم دخی بنک تفت دید کری
 دخی افیون زیاده مست ایدجی در و انما استعمال

کلم روی
 کلم آشی

زبر ذهنی
 کتورر حواشی
 او بلیه شراب
 کتورر حواشی
 او بلیه شراب

و زنی اوز و در

میرا جسم کس سے ہے وہ تو حق ہے کہ میری
تیرے جسم کی ہے یا تمہاری ہے میری
جسم تو میرا ہے اور میرا ہے میرا

قوتشورلور

مجلس ۱۰۰

من از بیت حقوق اور فضیلت گفتند اولاد
و سویند مک گفتند اولاد

يا تجللا و انجيدك حبوة باقى اولموق
 صوفى اولك شراى خرك نفوذ اندرك
 ايجون قر شدل اظنانك سوء تدبير
 كورن كه خستيا آخروقت احتمالى
 اولان محلك شراب ايجور ملك و
 كورب صرام ايله ختم اتلك
 استرلر
 مكنون دن افسان اولان حركت
 طيب انورن سخن انورن
 مكنون و سكون
 مكنون دن افسان اولان حركت

بلکہ کہ غذا دن بعضی جزء بدن و عضو
تن اولور و بعضی فضلات غایط
بولور و تن اولور جگر طبعیت
بولور و دایدز و بعضی فضلات
طبعیت دایدز و بعضی فضلات
ایدز تحلیل اولور و

قوله في قوله تعالى

محمد و فاطمہ و علی

آنو کچون دیتلور
الدواء للبدن كالصابون
للتغلب يَنْقِيهِ وَيُثْلِيهِ
يعني يارك ايدرواسكيور

کتابخانه عمومی مسجد جامع کربلا

حکمت

حرکت معتاد ایدر بدن خفته و شاد یلغ و یجمله
 قابلا للغذاء و غذایه قابل قیلور و تصلب الفاصل
 و تقوی الاوتار و الرباطات و الاعصاب
 ایدر مفصل لری و قوی ایدر وتر لری و رباط لری
 و سکر لری و توین من جمیع الامراض المادیة و
 اکثر المزاجیة امین قیلور جمیع امراض مادیة دن
 و امراض مزاجیة نك اكثر ندن اذا استعملت
 المعتدلة منها و فی وقتها یعنی حرکت دن بوفوا ید
 اول وقت حاصل اولد که چنی حرکت معتدلة
 استعمال اولسه دخی و قند استعمال اولسه
 و كان باقی التدبیر صوابا دخی باقی تدبیر یعنی
 اسباب ستة ضروری صواب اولسه و وقت
 الرياضة بعد اخذار الغذاء و کمال ضروریات
 وقتی غذا دوکلدن صکر و رمعه دن و کمال
 هضم دن صکر در و الرياضة المعتدلة هی التي
 تحتمل فیها البشرة و تربوریا ضمة معتدلة اولد که
 اند بشرة قنار دخی قالقر و یستد العرق

رطوبات زائد، تحلیل اتدکچین سے

رویدن و بطونیدن اولان هر کبری

لیکھ بیان اول کک ور

حرکت زمانہ سے

بشر انسانك در سينك ظاهره ديگر
حرکت وقتند بشر قرد و غنك
سبب اولد که هکت ايله قان لطيف
اولوب حرارت طشيه توجده ايدد

حکمت و قدرت از ملک مستی ندارد
حق ابد و طوالت فرزند حشر نیست
تا که نظر عباد منصف شود
جمع محاسن کند فطرت

وشر با شمر و اما التي يكثر فيها سيلان العرق
 ففطرته اما شوله رياضيت كه اند جوق اولور
 ترا قسي اوله افراط در و اي عضو كثر تر رياضي
 قوي هر عضو كه رياضي جوق اوله قوي اولور
 هر عمل و خصوصا على نوع تلك الرياضة خصوصا
 اوله رياضت نوعه كه معتاد او ملشد بل كل قوة
 هذا شأنه بلكه هر قوت نفسانيه كه شاني بويلاه
 يعني رياضي جوق اوله قوي اولور فان من استلكت
 من الحفظ قويت حافظته وكذلك المستكثر من الفكر
 والتخيل شوله كمسه كه حفظن جوق ايد قن حافظ
 سي قوي اولور و بو تخيل فكري و تخيل استلكتار
 ايد نك فكري و تخيل زياده اولور و كل عضو
 رياضي يخصصه للصدر القراءة وليتدى فيها
 من الخفية الى الجهرية بالتدريج هر عضو ايجون
 رياضت وارد كا مخصوص ايلدي صدرك
 رياضي قراة در ابتدا اولسون قراة خفية
 دن جهرية تدريج ايليه والسمع يرتاض سماع

برجاء الله تعالى
 في هذه الرياضة
 التي هي من
 العلوم
 التي هي من
 العلوم
 التي هي من
 العلوم

صدرك رياضي تقدم ايلدي
 اشهر و ايجون رياضي
 علم و در

اغلب و در
 علم و در
 علم و در

الانعام

الانعام اللذيذة و سم مرتاض اولور لذينا و ازر
 اشتمك ايله والبصر بقراءة الدقيق احيا نا و بالنظر
 الى الاشياء الجميلة و كوز مرتاض اولور ايجون
 خطر او قن ايله كاه كاه و كوز نك نك نظر
 اتمك ايله و ركوب الخيل باعتدال رياضي البدن
 كله يحلل اكثر مما يستحق آت بنمك اعتدال بدنك
 كليستك رياضي در تحليل ايد جميع بدنك فضلات
 تسخين ايد نك اكثر وينفع الناقمين بتحليل
 بقايا امراضهم فايده ايد رسته لقتن قالقاند
 مرضك بقايا سي تحليل ايله وكذلك الترحيح بالرفق
 بو تخيل در صال الحفصا النقي يا سجي يا سجي
 و اما طرد الخيل فحلل كثيرا ويستحق اما ات قوشق
 جوق تحليل ايد و حرارت ويرر و اللعب بالاصول
 بو تخيل در چوكان ايله او ينمق رياضي البدن
 والنفس بدني رياضت ايد و كي ظاهر در اما
 نفساني رياضت اولدي بودر كه لما يلزمه من الفرح
 بالخلبة زير لازم اولور فرح غلبه سبي ايله

اي خط عروق نظراتك
 بصري ضيف ايلرت

رياضت نفس بيان اتدوكي
 استطراد و الاطبيبا حواله
 بدن دن بحث ايدر زير موضوع
 علم طب بدن انسان در

والغضب بالانقهار دخی لانم اولور غضب
 قهر اولفق سببی ایلد و كذلك التحليل السابقة
 بوجلیں در آت یر شفق یعنی ریاضت بدن در
 و ریاضت نفس در و رکوب السفن محرک للاخلاط
 مشور لها قاع للأمراض المزمنة كالجذام و المستسقا
 لما يختلف على النفس من فرح و فزع کیلین نمک
 اخلاطی محرک در و طاغی در و امراض مزمنة
 قوی ریحی در جذام کبی و استسقا کبی زیر انفس
 اوزن مختلف اولور سونمک و قوی و قوی
 المعدة و الهضم قوی ایلر معدة و هضمی و اذا هاج
 منه غشيان و فی چنین قاینس و قویس کی ینمکن
 کوکل در نمک و قویس نفع باخراج الفضول
 فایک ایدر فضول اخراج ایلد فلا تبادر انی
 استجماله اتمه ای حافظ صحت آنک حبسنه و من
 الرياضة ذلك جملة رياضتهن در اوفاق
 بودخی پنج نوع در فمنه حشش بوندن بعضی ایری
 در که ایری ال ایلد یا ایری بن ایلد اولای فحش

آنکه چون معده و هضمی
 قوی ایدر

فائدة من حشش التحليل

اللون و تحشش العضو قهر در لونی و بویاد عضوی
 مالم یقع منه اقراط قوی التحليل مادام که بوندن
 اقراط قوی التحليل واقع اولیه و من صلب بوندن
 بعض برک در یعنی برک برک اولر فیشتد و یقوی
 الاعضاء الضعيفة مشد اولور و قوی اولور
 اعضاء ضعيف و من لین بوندن بعضی یوشق
 در که یوشق اولر فی ریحی کاعضاء کلشک ایدر
 اعضایی و من کتی بوندن بعضی در کتی یعنی
 اوفاق زمانی چوق اولای فیضله اولیلر اقلدر
 و من معتدله بوندن بعض معتدله در فیحشش
 بدن بویار و ینبغی ان یقدم علی الرياضة ذلك
 للاستعداد لها ولایق بودر که ریاضت اوزن
 تقدیم اولد اوفاق ریاضت استعداد کلک ایچون
 و بعد هادلك لا استعداد الحق ولا یقدر ریاضته
 صکن اوفاق قوی رذا تمک ایچون و التحليل
 ما بقتة الرياضة في العضل وقرب من الجلد
 دخی ریاضت عضلده و در یی یقرب برده

چنین اقراط اولر عضوی صدر در
 وارقلدر تحلیل دم ریاده
 اولر غیچون

املسی ذکر امدی که خشد
 ضدی در لین اندن نغی
 اولر غیچون

قانی جذ بلور تحلیل
 امدوکی ایچون

نجد کلی او نمنا ایچون

باقی قودغی رطوباتی تحلیل اتمک ایچون و لکن
 باید کشین لختلف مواقعها علی البدن اوماق
 اولسون چوق الیرایله یعنی اوضاع و جهات
 مختلفه ایله اولالارک محلری مختلف اولسون
 ایچون بدن اوزن **تد بین النعم والبقظ** بولده
 کلام کچشدربوند بمضاحکا من بیان ایدر افضل
 النوم هو الفرق المتصل المعتدل المقدار الحادث
 بعد هضم الغذاء وشرعه فی الانحدار وسكون
 ما يتبعه من نغمة او یقوتک افضل اولدرکه غرق
 و متصل اولدی یعنی قوشقی اولیه و معتدل المقدار
 اولای یعنی قتی چوق و نه قتی آز اولاو غذا هضم
 اولدقدن صکر و معدنک یوقر و سندن اشغ
 سند اندکن صکر اکا تابع اولاو ویل و قراق
 ساکن اولدقدن صکر حادث اولاو من استعا
 بالنوم علی الهضم فینبغی ان یبتدی اولاعلی الیمین
 قلیلا لیخدر الغذاء الی قعر المعدة لمیل الی الیمین
 لسهولة جذب الکبد له فهناک الهضم اقوی ثم

یعنی تاک بدنک صریحه اوماق
 واقع اولام

علی الیسار طویلا لیشتمل الکبد علی المعدة ویسخرها
 فاذا اتم الهضم عاد الی الیمین لیصیر علی الانحدار
 الی جهة الکبد شولة کما که معاوت طلبا ید
 او یقوا یدله هضم غذایه که اسفل معدیه انمش
 اولیه لایقدر که اولابا شلیه صاع جانبی اوزن
 یعنی اولاصاع جانبیه یت از زمان تاک غذا
 قمر معدیه ایند قمر معد صاعه مائل اولدیغون
 تاک جگر غذای جذب اتمک آسان اولابوند
 هضم اقوی در اندن صکر صول جانبیه یت
 چوق زمان تاک جگر معد مشتمل اولاو قردن
 قن هضم تمام اولاصاع جانبیه دونه غذا
 جگر جانبیه اینمکه معین اولسون ایچون
 والنوم اکثر تعریقا علی سبیل الاستیلاء من الطبيعة
 علی الماده او یقوا کثر در او یا نقلقدن در لکم
 جهتدن غلبه طریق ایله طبیعتدن ماده
 اوزن والیقضة اکثر تعریقا علی سبیل الاستیلاء
 او یا نقلق کثر در او یقودن در لکم جهتدن

صول جانبیه یعنی جگر معد
 مورر قنشان بدنی بعدر کبی

یعنی او یقوتک در لکم طبیعت
 ماده غالب اولدی ایچون در
 او یا نقلقدن در لکم طبیعت
 ماده غرق اقدغی ایچون در

اتمق طریقی وزن ومن عرق و قوس و لایب
 له ظاهر فبدنه ممتل اما من غداء او خلط
 مشوه کسه که او یقوده ترلیه حاله بکه آنک
 سببی ظاهری اولیه بدنی طلور یا غدادن
 یا خلط دن **تدبیر الاستفراغ والاحتباس**
 ستة ضروری دن سبب آخرک احکام بیان
 اید ریج ان یعتنی بالطبیعة فتلین ان
 احتبست بمثل المرقه الدهنية اسفید باجه
 کثیرة السلق والا سقناخ واجب اولور
 اعتبار واهتمام اتمک حافظ صحت طبیعت
 امدی طبیعت تلین قلنه اگر قبض اولور سه
 جرب شور با مثل الوایله که اسفید باج اولو
 بازویی یا اسفناخی چوق اولو او بالیمونیه
 بالقراطیم یا لیمون شور باسی ایلده که عصفور
 تخمی ایل اولو اما التین بالقراطیم فنعم الملیت
 وخصوصا للتشیخ اما الخیر عصفور تخمی ایل
 ذکر کک ملین در خصوصا بیرلن و بمثل

بجز این که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب

زیر طبیعت ضروری دفعه
 نوحه ایدر رقیق اولان
 تر ایلده منفع اولور

بمثل المرقه قوی فتلین
 قلنه متعلق در سه
 بعضی نسخ ده بالا سقناخ بولندی
 حرفه جت ایلده اولیه بمثل المرقه
 قلنه معطوف اولور سه

اسفید باج اولو شور باور که
 ساده اولور و اولو آب آش
 صوابی اولیه سه

صلیب
 عصفور
 تخمی

ذکر کک ملین
 در خصوصا
 بیرلن و بمثل

الفتل المسهلة ولحقن اللینة دخی شاف مثل لو
 ایلده وحقنه لینه ایلده والا حققان بالدهن
 ینفع المتشیخ بالتلین و ترطیب الامعاء تسخنها
 حقنه اتمک زیتون یاغی ایلده یا بادام یاغی
 ایلده فائده ایدر بیرلن تلین ایلده دخی عرق
 لیس رطوبت ویرمک ایلده و قزدر مق ایلده
 و لیحبس طبیعت اذا انط لیسها بمثل السماق
 و الحصریة و الحماضیة و الزرشکیة و الرمانیة و لیقلل
 الدهن و السلق حبس ایلسون حافظ صحت
 اولان طبیعت چن لیتن افراط اولو سماق شو
 ایلده دخی قورق شور باسی ایلده واکشی آثر ایلده و قادن
 دوزلی و ناردنک شور باسی ایلده و آزاید یاغی
 و یازویی و من المستفرغات المعتادة فی حال
 الصحو الحمام و الجماع فلنقل فیهما معتادا اولان
 مستفرغ لدن در حال صحت حمام و جماع بز
 سویلیم بو اکیسند **فی الحمام** جماعی تقدیم اتمک
 مناسب اندی افضله ما کان کدیم البناء عذب

بادام یاغی قزدر دخی
 مسامی سدا اندکین
 در بالعرض در سه

باسی

الماء واسع الفضاء معتدلة الحرارة حمامك
افضل ولدركه بناسي اسكي وصوي طاقلو وميداني
كك وصراتي معتدلة اولاً والبيت الاول مبرد
مرطب والثاني مسخن مرطب والثالث مسخن
محفف ولا يدخل البيت الحار الا بالتدريج فكيف الخرج
من حمامك جا مكاندن ايجرو اولان بيت اوتي
برودت و رطوبت ويرد وبيت ثانيه حرارت
ورطوبت ويرد وبيت ثالثي حرارت ويرد وقوريد
استي اوز كر مسون الاتيديج اينده حمامه خروجه
تديج خود واجب در وطوله المقام فيه يوجب
الخشى والكرب والخفقان والجفاف حمامه
يا استي اوند چوقد ورمق بايلق وطرلق ويورك
اوينق وقوريد ايجاب ايدر ويا بس المزاج
يستعمل الماء اكثر من الهواء يا بس مزاج كس صوبي
زياده استعمال ايدر هواون يعني صوبي چوق
دو كريب آنا وتور مق كرك وقد يضطر الى رش
البيت بالماء وجبسه على ارض الحمام ليكنه تجنح

تلك بدن يوم مشهور حمام
اجلش ايكن برضدون
برضف انتقاله على الفور
اولسون ايجون مسه

كما يفعل بالمدقوقين كاه اولور يا بس مزاج اولان مضطر
اولور اوي صولغ وصوبي حمام يرند حبس ايلكه
بخار قالدر مسي چوق اولسون ايجون نيتكم دق
اولاندره ايدر لر و مرطوب المزاج يستعمل الهواء
اكثر من الماء مرطوب مزاج اولان هواي زياده
استعمال ايدر صودن يعني چوق او تور ب صوبي
آزد و كك كرك وقد يضطر الى افراط العرق
قبل استعمال الماء كاه اولور مرطوب مزاج اولان
مضطر اولور چوق تر لكه صوبي استعمالدن اقل
ومادام الجلد يربو فلا افراط فاذا اخذ البدن في
الضمور والكرب في التزديد فقد وقع افراط
مادام كه دري قالقه افراط دكلدر چقن بدن ستمك
وطر لغنق زياده اولغ با مشليه افراط والمشر
يعني چقن كرك وليزد الدتار بعد الحمام وخصوصا
في الشتاء لان البدن ينتقل من هواء الحمام الى البرد
منه ايج قفتان زياده اتسون حمامدن صكن
خصوصا قيشد زير بدن انتقاله ايدر حمام حواسن

و باطعام امتلاسی یا نزل سی اولان والاغتسال
 بالجمادات الکبریتیه یحلل الفضول و یبفع
 من العالج والرغشة والتشخ و یزیرل الحکة
 و الجرب و ینفع من عرق النساء و اوجاع الورك
 جمادات کبریتیه ایلد یونق فضولی تحلیل
 ایدر و فائد ایدر فالج و دترمه و عضو
 بورشغ و اویون و کجیکه و عرق النسا یه
 و ورك اغریلر **الجماع** حفظ صحت و بقاء
 نوع انسان جماع ایلد اولور آنکیچون بونی
 بیان ایدر افضل ما وقع بعد المضم جماعك
 افضلی هضمه صکر واقع اولان درو عند
 اعتداله البدن فی صر و رده و رطوبة و یسکره
 و خلاه و ملاه دخی بدنك اعتدالی قند در
 صلدتند و برودتند و رطوبتند و یسکتند
 و آج لغند و تو قلفند فان وقع خطا فضر
 عند امتلاء البدن و حرارته و رطوبته اسهل
 فخن خطا واقع اولسه آنك ضرری بدنك

و یزیرل الحکة
 و الجرب و ینفع
 من عرق النساء
 و اوجاع الورك
 جمادات کبریتیه
 ایلد یونق فضولی
 تحلیل ایدر و فائد
 ایدر فالج و دترمه
 و عضو بورشغ
 و اویون و کجیکه
 و عرق النسا یه
 و ورك اغریلر
الجماع حفظ
 صحت و بقاء نوع
 انسان جماع ایلد
 اولور آنکیچون
 بونی بیان ایدر
 افضل ما وقع
 بعد المضم جماعك
 افضلی هضمه
 صکر واقع اولان
 درو عند اعتداله
 البدن فی صر و
 رده و رطوبة و
 یسکره و خلاه و
 ملاه دخی بدنك
 اعتدالی قند در
 صلدتند و برودتند
 و رطوبتند و یسکتند
 و آج لغند و تو
 قلفند فان وقع
 خطا فضر عند
 امتلاء البدن و
 حرارته و رطوبته
 اسهل فخن خطا
 واقع اولسه آنك
 ضرری بدنك

احتملکند

امتلا سند و صرارتند و رطوبتند اسهل درو
 انما ینبغی ان یجامع اذا قویت الشهوة لا یقدر جماع
 انك فخن شهوة قوی اولسه و حصل الانتشار
 التام الذی لیس عن تکلف و لا عن فکر فی مستحسن
 و لا عن نظر الیه دخی فخن تمام قوام اولسه که
 اولی تکلفند و کوزله فکرندن و اکا نظردن
 اولیه بل انما حاجتها کثرة المنی و شدت التبق
 و ان یحصل عقبی الخفة و النعم بلکه اولی شهوة
 قویه منی نك کثرة و جماع رغبتی نك شدتی
 و آنك عقبی حاصل اوله خفت و اویقوا و للجماع
 المعتدله ینعش الحرارة الغریزیه و یرتبی البدن
 للاغتذاء و یفرج و یحطم الغضب و یزیرل الفكر
 الردی و الوسواس السوداوی جماع معتدله حراره
 غریزیه قالدرد و بدنی غذا نمکه حاضر ایدر و فرج
 و یرر و غضبی ضرر و یرر فکر و سوداوی
 و سواسی زائل ایدر و ینفع اکثر الامراض السوداوی
 و البلغمیه فائد ایدر سوداوی مرضک و بلغنی

انتشار ترکه ارك الی
 قالقغه و یرر مره

منی کثرت حراره غریزیه
 بتدریش ایدر اوله آنك
 اویقوا و للجماع

مرضك اكثره وربما وقع تارك الجماع في
امراض مثل الدوار وظلمة البصر وثقل البدن
وورم الخصية او الحالب واداء عا اليه برئ
بسرعة كاه اولور جماعي ترك ايدن واقع اولور
مرضه باشه و نمك وكوز قمر مق و بدن
اغر لنمق وخايه وحالب ششمك كي يقي تارك
جماع عودت انتس جماع صحت بلور تزجك
والافراط الجماع يسقط القوق ويضر العصب
يعني جماعي جوق اتمك قوتی اسقاط ايدر وكن
ضرر ايدر فيوقع في الرعشة والفالج والتشنج
ويضعف البصر جدا او يلبه واقع قلوب رعشة
وفالج وتشنج وضعيف قلوب بصرى قطما
وجماع الغلمان اقل استفراغ المنى لكنه يخرج
الي صركات متعبة او غلائل جماعي اقل واستفراغ
منى هم تندن كن بمحتاج قلوب مشقت ويرر حر كئل
وليحتمل جماع العوز والصفير جدا والتي
لم تجامع من مدة طويلة والمريضة والقيسي النظر

حالبه
مخاين دور
بوكر كور قلوب
بو بدن اولور كور
دخي بيان اولور
مشتد

بعض سقط او غلائل جماعي ضرر
سزور و يوب وبعض كس
عورت جماعي يكر كور و يوب
مصنف تحقيق ايدوب او غلائل
جماعند منى آجقد غي ايجون
ضرر سزور اما استفراغ غير
طبيعي اولور غي ايجون ضرر لودور
ويسر ولكن او غلائل انزال
تزجك اولور غي مردار لخدن
در زير آدم خلا ايجون جوق

دور مق استمر و بوفله مباشرة
حيوانات دخي اولور همان
كلب و حمار ايدر و...

والخاص

والخاص والبكر وكل ذلك يضعف بالخاصية
اجتناب اولسون قري جماعندن وزياده كوچك
قز جو غز جماعندن دخي مدة طويلة دن جماع
اولميين عورت جماعندن وخسته عورت جماعندن
وچر كن عورت جماعندن وقز او غلائل جماعندن
بونك كليسي ضعف ويرر بالخاصية وجماع
المحبوب يسر ويقل اضعا فمع كثر استفراغ
للمني كوزك جماعي سرور ويرر وضعف ويرر
از اولور منى استفراغ جوق قلغي ايله واردا عاشكا
لجماع ان تعلمو المرأة الرجل وهو مستلق جماع
شكل الرنك غايتد يرهن عورت ايل اوزرنه
اولوب ار جالقوين يا تمش اولو لتعشر خروج
المني منى جقق مشكل اولور ايجون وربما يقي الذكر
منه بقية فتعفن بلر بما سالك الى الذكر وطوبا
من الفرج وكاه اولور ذكره منيدن بقية قلوب
متعفن اولور بلكه كاه اولور ذكر فرجدن
وطوبت لراقر وافضل اشكاله ان يعملو الرجل

خاصية كاه ديرلر
سبب جهول اولو اولو
سبب اختراع ايدوب تكلف
ارتكاب اتمك زاي دور...

يرمز اولو في اول بيان ايلدي
اجتناب اولسون ايجون...

رافعا فخذيهما جماعا شكل لرك افضلي اذ عورتك
 اوزرنه اولقدر عورتك او يلقن قالدرجي
 اولدغي حال بعد الملاعبة التامة ودعرة
 التدي والحالب ثم حك الفرج بالذكر تمام
 او ينفذ صكر وميمي وحالي فقتل صكر
 اندف صكر فرج ذكرك قازيه يعني فرجك
 اوزرنه ذكرى طائر نذر فاذا تغيرت هيئت
 عيניה وعظمت نفسها وطلبت التذام الرجل
 اوج الذكر وصبت المني ليتعا ضد المنيا
 فجن عورتك كوزنك هيئتي متغير اولاي يعني قز
 ونفسي عظيم اولاهرارت سيسي ايله كه رغبتون
 ناشي اولور واري قوجق دليه اذ ذكرى قويه
 ومنبي دو كه تاكي مني هر بره موافق اولاو ذلك
 هو المحبل يعني بوشكل وبوجه جماع او غلان
 دو تمغه باعث اولور ومما يعين على الجماع روية
 الجماعة والنظر الى تفاسد الحيوانات وقراءة
 الكتب المصنفة في البهائم وحكاية الاقرباء من الجماع

بويله ايدور
 كنجك اذ خال
 عورتك مني عظمه
 بويله تاخير
 مني ايدور
 اولور اذ خال
 صكر معا انزال اولور

بويله ايدور
 كنجك اذ خال
 عورتك مني عظمه
 بويله تاخير
 مني ايدور
 اولور اذ خال
 صكر معا انزال اولور

واستماع

واستماع الرقيق من اصوات النساء جماع معين
 اولانلردن در جماعت كورمك وحيوانلرك
 جماعه نظرا تمك وجماع احوالند تصنيف
 اولنان كتابلري اوقيمق وجماع ايدنلردن
 قويلرك حكايتلري وصور تترك اينجا اوزلرن
 اشتمك وحلق العانة تهيج الشهوة فاسق
 يوليك شهوتي تحريك ايدرو اطالة العهد
 بترك البهائم منسية للنفس وزمان اوزتمق ترك
 جماع ايله يعني جوق زمان جماع اتمك نفس
 او تندجي در وكلا ستماء باليدي وجوب العم
 كالا انتشار والشهوة الى ايله انزال مني اتمك
 يعني جلق ديدكلى غم ايجا بايدر وذكرك
 قوامي وشهوتي ضعيف ايدر **تدبير الفصول**
 وليتلق الربيع بالفصد وكلا ستفرغ بالقي
 واستعمال المطفئات ومسكنات المواد حافظ
 صحت اولان قارشول مسن بهاري قان الق ايله
 وقي ايله بوشا تمق ايله وسويندر جيلر وماذا

بويله ايدور
 كنجك اذ خال
 عورتك مني عظمه
 بويله تاخير
 مني ايدور
 اولور اذ خال
 صكر معا انزال اولور

زمان سابقك بديا دشا حلق جماع
 ضعفي وارامش برطبيع حاذق
 حاريدلردن بطنني او غلنلر
 تكاح اندروب يادشا بولرك
 جماعه مخفي نظرا ايدرب ذكرى
 دلو كندن بينر كي غليظ
 ماده دوكلرب جماعه قوت
 تامة كلش مس

استفرغ بالمسهل خطرلو
 اولدغچون كي ذكر اتمدي

لری ساکن قلیجیدر استعالی ایلده و یجتنب السخنة
 کلها کاله حرکت المفرطه و الحام و الشراب القوي
 اجتناب ایلسون حرارت و یزیدون حمله سندن
 زیاده حرکت کبی و حام و شراب قوی کبی و یکل
 الغداء و یکنثر الشراب المنزوح و از ایلسون
 غدایی و جوق ایلسون قرشمش شرابی و یلسون
 فیہ السحاب و المضربات الخفية و کیسون
 بهارده سحاب و قیمه لکه پنبه سی از اول
 و یلزم فی الصیف الهدوء والدعة والظلو
 الاغدية الباردة القامعة اللطيفة کالرمانيه
 و لازم اولایا زیاده سکونه و راحتک و کولیکه
 و صوق غدال که صفرائی قوی ریحی اولاولطیف
 اولاکشی انار لو شور باکی و یجهر کل با یسحق و یجفف
 و ینقص الاغدية و یکنثر من الفاکهة الرطبة
 کالاجاص و البطيخ و الخیار و ترک ایلسون
 هر حرارت و یرنی و قوریدنی و اکسک اشون
 غدالری و جوق ایلسون یعنی جوق ییسون یاش

مراد شراب صوبی
 جوق قاتسفة دیک
 ورمه

یشلری

یشلری ارک کبی و قریوز کبی و خیار کبی و یلس
 فیہ الکتان العتیق و کیسون یازده اسکی کتانی
 و یجتنب فی الخریف کل ما یجفف و کثره الجمار
 و الاغتسال بالماء البارد و شره و کشف الرأس
 و الاستکثار من الفاکهة و اجتناب ایلسون
 کوزده هر قورید جیدن و جوق جماعت و صوق
 صوابله غسلدن و صوق صوابله یکلدن و یاش
 اجمعدن و یاش یشلری جوق یکلدن و اما القی
 فیہ ینجلب الخمر اما قوسق کوزده حتی جلب ایدر
 و یحترق من برد الغدوات و حر الظهار و احتار
 ایلسون صباح صوقلیدن و ایلده استی لردن
 و یستقبل الشتاء بالدفء و یلس الغیب و السیق
 و قارشوله سن قشید اجم قفتانی ایلده و غیب و یبق
 دیکلری کور کور کیمک ایلده و اما الحواصل و اللدق
 فطران فی الخرب اما سقا قوشی و سکسار کور کرای
 زیاده لرد و حرارت و لایحتملها الا المبرود و المن
 بونلر منحل اولنر الا مبرود و المزاج و رطوبتی غلب

یعنی صباح جوق کیسون
 اویله وقتدن آر کیسون
 م

مضاف بصرو شام و یازده ییلور
 روم و لایق و عجم مملکت شتا
 زمانند کورمش اولسه و شوق
 و سمنور کیمکی واجب و روبر
 ایدی م

اولان ويلزم الاغذية القوية الغليظة كالصبر
والاستكثار من اللحم ولازم اولا قوى وغليظ
غدا لى هريس كى واتلردن جوق واستعمال
الملطفات كالرشاد والابازير الحارة والشراب
القوى دخی ملطفات استعمالی استهان كى
واسى اوت لركى وشراب قوى كى والقی فی وضع
قوسق قیشت ضعف ویر وطرکات القویة
فیہ نافعة قوی صرکتل قیشت نافع در **الجزء**
الثانی من الجزء العلی من الطب فی معالجات المرضی
بقوله كی جزء ثانی جزء عملیدن طبعن خسته
لرمعالجه لری بیانند در قوله كی ایلد العلاج
یتتم باشیاء ثلثة التذیر و الادویة و اعمال الید
علاج تمام اولور اوج نسته ایلد بری تدبیری
دوالر بری الی عمل اندر مک والتذیر هو النصیر
فی الاسباب الضروریة تدبیر یعنی اطباء قیشت ضروری
اسباب نسته ضروریة ده وحکم من جهة الکلیة
حکم الادویة تدبیر حکم کیفیت جهندن دوالر

بوت آدمی

کلیه قوی
کلیه ضعیف
کلیه معتدل
کلیه قوی
کلیه ضعیف
کلیه معتدل
کلیه قوی
کلیه ضعیف
کلیه معتدل

تدبیر ادویات
تدبیر غذا
تدبیر شراب
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا

تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا
تدبیر دوا

حکوم

حکم در لکن الغذاء من جملة احکام تخصه کن
غدا ایچون تدبیر جمله سندن حکم و اورد کا
مخصوص فانه قد یمنع کما فی البحران وعند المتهی
اوله غذا منع اول نور نیتکم مرض هجوم ایدب
طبیعت مقابلد ایدجک ومرضک نهایتند لثلا
تشتغل طبیعت بهضم عن دفع المرض تا طبیعت
هضم مشغول اولیه دفع مرض سندن وعند النور
کذلک حتی نوبت لری قیشت دخی بونک کى در غذا
منع اول نور لثلا یکنز الکرب حرارة الطبع تاک اضطر
جوق اولیه بعد طعامی شور مک حرارتی ایلد
وقد یقصر اما فی کیفیت ای تغذیه وان کانت کینه
کثیرة کما یفعل من شهوته وهضم قویان و فی بدنه
وعرقه اخلاط کثیرة اوردیه فیکش کیمیت
یسد الشهوة ویشغل المعدة وبقلة تغذیه لازمه
الاخلاط وهذا مثل البقرة والقواکه آن اولور
غدا اسک قلنور یا کیفیت یعنی تغذیه سندن کر
جه مقدار ده جوق ایسه دخی نیتکم قلنور شولک

بیطبیعت هضم غدا ای هضم ایدب
هم مرضک ماده سندن دفع ایدب
من اولیه غذا وریه با از حق
ویرید کک تا طبیعت دفعه
توج ایلد

بعض نسخ ده لذلک واقع اولی لام
ایله و لذلک الکرب واقع اولی
واوله یعنی حتی نوبت لری قیشت غذا
منع اول نور بونک ایچون تغذیه غذا
طبیعت مشغول اولیه دفع مرض سندن
اضطر ایدجک اول نور نیتکم

یعنی شول غذا اولور که مقدار
جوق و غذا وریه می از اولی

أولاد

یعنی شولہ غذا اور لور کہ مقدار
آز و غذائی جی جی و اولہ

فلزور

[illegible]

ایمانت قلنی ایله امتیازی زایل ایدر
مقدارنک قلنی اولدور غمگون هاضمه
ضعیفه سی ایله قضم ایدر

قلنور مقدارده و غدا ئیتد نیتکم جمع اولس ضعف
شهوة و ضعف هضم ایلد استلاء بدنی و قد یکنثر
الغذاء كما و کیفا کما یفعل بمن یراد تهیئة للریاضة
القویة آزا اولور غدا اکثر قلنور کما و کیفا نیتکم
قلنور شول کسئیه که ریاضة قویة حاضر نیس
دلنه و ایضا قد یؤثر الغذاء اللطیف السریع
النفوذ ادا لم تَفِ القوت و المتة بهضم البطی
النفوذ بونجیلین آزا اولور اختیار قلنور غدا لطیف
که نفوذی سریع اولاجن قوت و مدت نفوذی
بطی اولان و فائتس و یتفقاہ بعد غدا غلیظ
لما ینهضم و لا یجد مسلکا فیتسد و یفسد غذاء
لطیف اختیار ایدن احتراز ایلسون بونی غذاء
غلیظدن صکن یملکن تا که لطیف هضم اولمیه
و کچه جک یرولمیه اولمیه فاسدا اولور و افساد
ایدرو قد یؤثر الغذاء الغلیظ کما یفعل بمن یراد
تبلید حر عضو منه یوجع ادا فی سبب آزا اولور
اختیار قلنور غدا غلیظ نیتکم قلنور شول کسئیه

یعنی شوق غذا و ہر لڑکے مقدار
چوق اولاد غذا بیٹی چوق
اولاد

وفا که غدا اکمال کیمی و کیمی چهندن اولان
اکمالک بیانندن فارغ اولدی ایله لطافت
و غلظتی چهندن احکامند بیانندن
غناء لطیف اولدی که اندن خلط لطیف حاصل اولان
ات صوبی و شکر کیمی که دم لطیف
صفتک مخاریب و صله غذائک لطیف اولان
کیمی که کیمی

اغنى حلال ائمة
خارجة عن ائمة
وعلى طعام
فكم يا ائمة
هه

آنک سر عضو نک حتی کون قلمق دلنس که اولی
 عضوی ادنی سبب آخر پیرا ولس ویترقاه عند حق
 السد و غداء غلیظ اختیار ایدن احتراز ^{المرض} برون
 بوندن سده لر قور قس قند و الغداء وان کان
 صديق القوت فهو عدها لصداقة المرض الذي
 هو عدها فلا تستعمل منه في المرض الا ما لا بد منه في
 التقوية غذا اگرچه دوستی در قوتک ایما رشیمنی در
 مرضه دوست اولی غیجون اولیة مرضه که عدوی
 در قوتک اولیة غدا دن استعمال اولیة مرضه
 الا تقویت لازم اولان و کما کان منتهی المرض
 اطوله كانت الحاجة الى قوة تحمل المصارعات
 الكثير اکثر هرباری که منتهای مرض اطول
 اولیة قوت حاجت اکثر اولور اولیة قوت که چوق
 کور شکله محتمل اولیة فلهذا كانت عنايتنا بالقوة
 في الامراض المزمنة اکثر بونک ایچون بزم عنايتن
 قوت تمام مرض مزمنه اکثر در و کما قرب المنتهی
 نقصنا الغداء ثم بما سلف و تخفينا على القوة

قوتی
 سته لودن
 قوت قوا ولس
 غلیظ غدا ولس
 ترکه
 وقتاکه غدا دن غرض حال
 مرضه تقویت اولور
 دفع مرضه اولیة
 و تقویت غدا اولیة
 اولیة تقویت
 بیان ایدر

نقصنا
 الغداء
 ثم بما
 سلف
 و تخفينا
 على القوة

نقصنا الغداء ثم بما سلف و تخفينا على القوة

وقت جهادها و هرباری که مرضک منتهای قوت
 اولیة غدا یی نقص ایدن رزا اعتقاد ایچون بکشد
 یعنی اولیة یلوی غدا ل دخی تخفیف ایچون قوت
 اوزن آنک جنکی وقتند و الامراض التي
 منتهایها الرابع فادونه الظاهر بقاء القوت
 هذه المدة اللطيفة فلا حاجة فيها الى التخذية
 شول مرضه که انلک منتهای دخی کوند
 و دخی اسکدر در ظاهر قوتک بقاسی در بو
 قدر آرمدت اولیة حاجت یوقدر بومدت
 غدا لدر مکه هذا ان احتملت القوة والا
 فلوضعفت ولوفی البحران و جب الغداء بو
 غدا یه حاجت اولمق شول وقت در کقوت
 محتمل اولیة الا قوت ضعیف اولیة اگرچه بحراند
 ایسه دخی غدا واجب اولور و اما العلاج
 بالدواء فله قوانین ثلثة احدها اختیار
 کیفیته و ذلك بعد معرفة نوع المرض ليعالج
 بالضرر اما علاج بالدواء انو کچون اوج قانون

تبعه بحران و منتهای زمانند
 قوت خفیف اولور
 مقابله قوتی ولس ایچون

زیرا قوت مرض حال کی در و قوت
 میانی کون می در و بین مرض
 مسافه کی در قوت حال ضعیف
 اولیة معاونت لازم در منته

تدبیر
 علاج
 بیاندن
 قوت اولیة
 دوا اولیة
 شروع ایلدی

درست سوال اول و درسته کیفیتن صواب و غیره
 بدلیل اول و بیجا علاج بالخاصه ایست
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان

وارد بری دوانک کیفیتنی یعنی جار و بار و
 و رطوبت و یا بس اولسنی اختیار در و بونوع من
 معرفتند صکن در قاضیه علاج اوله و ثا
 اختیار و زن و درجه کیفیت و ذلک انما یحصل
 بالحدس الحاصل من طبیعه العضو و مقدار المرض
 و من الجسر السن و المعاده و الفصل و الصنعة
 و البلد و السخنة و القوۃ النجسی و زینتک
 اختیاری و درخی درجه کیفیتنی و روبرو مذکور
 حاصل اولور حدس ایله طبیعت عضو و دن
 و مقدار مرضدن و جنسدن یعنی ارکک و دشی
 اولمقدن و یا شدن و عادتدن و فصلدن و
 و شهر دن و بشر دن و قوتدن اما طبیعه العضو
 فیضمن امورا اربعة مزاج و خلقه و وضعه
 و قوته اما طبیعت عضو متضمن اولور و درت
 نسبه مزاجنی و خلقتنی و وضعنی و قوتنی
 فاذا تحققنا مزاج العضو الصبی و مزاجه
 المرضی المضاد للصبی و عرفنا کمینه الخرج من

درست سوال اول و درسته کیفیتن صواب و غیره
 بدلیل اول و بیجا علاج بالخاصه ایست
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان

درست سوال اول و درسته کیفیتن صواب و غیره
 بدلیل اول و بیجا علاج بالخاصه ایست
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان

درست سوال اول و درسته کیفیتن صواب و غیره
 بدلیل اول و بیجا علاج بالخاصه ایست
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان

درست سوال اول و درسته کیفیتن صواب و غیره
 بدلیل اول و بیجا علاج بالخاصه ایست
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان

المزاج

المزاج الصبی فاخترنا من الدواء ما یقابله فن
 محقق بلسوز عضوک صحتد مزاجنی و مرضدن
 مزاجنی که ضد در صحتد مزاجه دخی بلسک
 صحتد مزاجدن خروجنک مقدارنی اختیار
 ایدر دوانک آنک مقابلی و اما الخلقه من
 الاعضاء ما یقنع بالدواء اللطیف اما التخاذل
 اولان له تجویفا من جانبین او من جانب و منها
 ما لیس كذلك فیفتقر الى الدواء القوی اما خلقت
 عضوا عضادین بعضی وارد که دواء قلیل ایله
 قناعت ایدر یا سیرکلی ایچون او یکن کی یا ایچی
 بوش اولد غیچون اکی جانیدن یا بر جانیدن و اعضا
 بعضی بویله دکلدر یعنی دواء قلیل ایله قناعت
 ایله اولیله دواء قوییه محتاج اولور و اما الخلقه
 فالعضو القریب یلغیه ماقوته بقدر ما یقابل
 علته و البعید یحتاج الى اقوی اما عضوک
 موضعی اعتباری ایلد وضعی شول عضوک قریب
 الموضع اولاکا کفایت ایدر دوانک شول نسبه

مثلا فن بلسوز صحتد مزاجنی
 بار و در و مرضدن مزاجنی جار
 در بیلور و خروجک مقدارنک
 کثرتنی اولیله دوانک و زدن کثیر
 ایدر دوانک

درست سوال اول و درسته کیفیتن صواب و غیره
 بدلیل اول و بیجا علاج بالخاصه ایست
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان

درست سوال اول و درسته کیفیتن صواب و غیره
 بدلیل اول و بیجا علاج بالخاصه ایست
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان

درست سوال اول و درسته کیفیتن صواب و غیره
 بدلیل اول و بیجا علاج بالخاصه ایست
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان
 اول و اولی در مقابل اولان

که آنک قوتی علت مقابل و لاحق قدر اول و شود
عضو که بعید الموضع ^{بسی} اولاً محتاج اول و دوا به
که علتند اقوی و لا و اما القوت فالعضو الزکی
الحسن و الشریف و الرئيس لا یجسر علیه بدواء اقوی
ولا تبرید مضط اما شود عضو که ذکی الحسن و لا
عین کمی و فم معد کمی یا شود عضو که شریف
اولاً معد کمی یا شود عضو که رئیس اولاد ماغ
و قلب و جگر کمی بها درلق اتمک کرک بوند اوز
شود دوا ید که زیاده قوی و لا و زیاده تبرید
اید و لا تخلل مواد بهغیه قابض بحفظ قوت دخی
تحلیل اولغیه موادی قابض سزاوید قابض که
قوت حفظ ایدر و لا یور و علیه دواء که کیفیت
مخالفة کالز بخار دخی کتور لمیه اکاشود دوا که
انک کیفیت مخالف اولاز نکا رکمی و لا یستفرع
مواد دفعه دخی موادی دفعه جقر لمیه و اما
مقدار المرض الضعیف من المرض یکنه لا محالة
الدواء الضعیف اما مرضک مقدار ایسی ضعیف

در دوا
طبیعت مخالف
و در دوا
دارد و او بدیه ضرر
ایدر
در دوا
طبیعت مخالف
و در دوا
دارد و او بدیه ضرر
ایدر
در دوا
طبیعت مخالف
و در دوا
دارد و او بدیه ضرر
ایدر

اولان

خلاصان ضعیف و شل غلاب یتدیر
و حران قوی و شل غلاب یتدیر

اولان مرضدن یترا کاشکس دواء ضعیف و القوی
یفتقر الی الاقوی مرض قوی محتاج اول و دوا به
اقوایه و باقی العشر ظاهر اول و ان سنک
باقیسی ظاهر در مثلاً ارکک دواء قوی به محتاج
دیشی به دواء ضعیف یترویکت دواء قوی
محتاج در صغیر و بین دواء ضعیف یترو
و کفر اولان دواء متوسط کرک و معتاد اولان
بر سنیه اندک متأثر اولمز غیه کرک و برکس
نک عادی دفع مرض اسهال اول کرک و آنک
ایله علاج انک کرک یا تلیینی بر سنیه ایله عاک
ایلس کره انک ایله تلیین انک کرک و فصل حار
زیاده حار اولان ایله دوا اتمک کرک صنعت
و بلد حار دخی بویل در و بشر سی یعنی ظاهر
جلدی سیق اولان دواء قوی به محتاج در
سیرک اولان دواء ضعیف یترو ثالها قانون
وقته قوانین علاج دوانک او جنسی دوانک
قانون وقتی در و هو ان یعرف ان المرض فی ای

وقت من الاوقات بواولدر که بلمنک کرک مرض
 وقتلردن ز وقتد در مثلا الورم الحار ان
 کان فی الابتداء يستعمل عليه الرادع فقط مثلا
 استی شیش قن ابتداده اول استعمال اول
 انک اوزنه منع اید بخیلر وان کان فی کانتها
 المحلل وحده اگر شیش انتهاده ای بیکر تحلیل
 اید حی استعمال اول نور و یما بین ذلك یمزج
 بینهما اگر ابتدا اید انتها او تسندی بعر ترید
 اول منع اید حی اید تحلیل اید حی خلط اول
 وی لاخطاط یقتصر علی المحللات شیش اینک
 اول یحق تحلیل اید نلر قصر اول نور و من العالج
 الجيدة المشکلة لاکثر الامراض ایوم مشترک
 علاجلردن در اکثر مرضلر الفرج و لقاء من
 یستر و ملازمة من یستحي منه و یستأنس
 بحضرة سونمک و سرور حاصل اولاجعت
 لقاسی و اوتناجق کسنة نک ملازمتی و انک حضوری
 اید انس و تلانک ملازمتی حتی بری المدنف

معنی ظاهر اول یحق
 در وقت و مکان و اید و
 در وقت و مکان و اید و

کند و نک عیب کور

من العشق

من العشق بر فیه معشوقه بعد الجفاء دفعة حتی
 صاعدی دفعة هلاک قریب اولان عشاقدن
 معشوقنی کورمک اید جفادن صکر و کذلک الارایح
 اللذیة و کالسماع الطیبة بوخیلر در لذیذ قولر
 و کولک آواز لر بر مانع الانتقال من هواء الی
 هواء آخر و من مسکن الی مسکن آخر و من فصل
 الی فصل آخر کاه اولور نافع اولور بر هوادن بر
 هوایه انتقال و بر مسکندن بر مسکن انتقال و بر
 فصلدن بر فصل انتقال و قد ینفع تغیر البیئات
 کما ینفع الانتصاب من وجع الظهر و النظر یعنی
 بلمنک شولر نسذیه کیلا بر اولاشاشی لعدن
 و امراض التکیب و تفرق الاتصال الاولی بهما
 الکلام لجزئی امراض ترکیب فی تفرق اتصال
 اولی بولر کلام جزئی در فلنکلم فی علاج سوء
 المزاج بر سویلیم سوء مزاج و سوء المزاج
 اما استحکم و تدبیر العالجه بالصد سوء مزاج
 یا زباده حکم اولان انک تدبیری معالجه بالصد

در وقت و مکان و اید و

در وقت و مکان و اید و

در وقت و مکان و اید و

در وقت و مکان و اید و

صنف اکا اشارت ایدر که کند و سی
 کورمش که برکس بر محبوسه عاشق
 ایش خسته اولور هلاک قریب
 اولور یا تور ایش که او تور مخه
 قادر دکل ایش معشوق اکا چق
 جفادن صکر ترخم ایلین
 کورمک کلش عاشقندن مرض
 فی الحال کیدر کمال صحت
 بولور او ندن طش حقت
 مهماتن کورمک مباشرت

سفال اولور در اگر کی مسکن
 هوایه بر بره غایب
 اول داخل اولور دکل ایس
 بنید اولر بر ایدر زمریضه
 طبیعت خوش کله کچون بنید
 اولور اگر چه هوایه بر بره
 بخالز دکل ایس و فی

در وقت و مکان و اید و

قالبارد سهل الزوال في ابتداء عسر في انتهابا
سوء مزاج بارد سهل الزواله در ابتدا سند
مشكل در انتهابا سند والتجفيف اسهل واقصر
منه من الترطيب قور تمق آساندر ومدة جهنم
آز ترطيبدن امدى سوء مزاج يابس مشكل سوء
مزاج رطبدن واما في طريق ان يكون يا اولق
طريقند اولايه مرضك وجوده قريب اولايه
وتدبير التقدّم بالحفظ بازالة سببه بونك
تدبيرى او كرتكدر حفظ سبب مرضى نائل قلق ايله
واما في اول الكون يا اولق اولند اولايه
مرضك بعضى ظهورايد ببعضى اولقند اولايه
بهما بونك تدبيرى هم معالج بالضا ايله هم
سببى زالة ايله اولور وسوء المزاج ان كان ساجا
كفى فيه التبديل سوء مزاج اگر ساده اولور سه
اند كفايت ايدر تبديل وان كان ماديا كفايت
مادة اگر سوء مزاج مادى اولور سه مادة سى استفرغ
قلند فان تخلف بعد بديك اگر سوء مزاج قلور سه

اما سبب قولند
معطوفه در سه

خير
بما هو ظاهر في هذه الاية
فان سبب المزاج ان كان ساجا
كفى فيه التبديل سوء مزاج اگر ساده اولور سه

مثلا حار اولان بارده تبديل قلند
ممرات استغنى ايله ادوية
دوا غديره در سه

مادة

مادة استفرغ اولند قدن صكس يعنى سوء مزاج
ساذجي باقى قلور سه تبديل اولند حار بارده وس
ورطب يابس وبالعكس والانتشاء التي يجب لها
في كل استفرغ عشرة شولة نس لرك اندر عياتى
واجب در هل استفرغ غدا اون در احدها
الامتلاء فالخلاء لا محالة مانع برسى بدنك مة
ايله امتلاسى در اوليه بدن مادة دن خالي
اولق شكسوز مانع در وتاينها القن فالضعف
مانع الكجسى قوتدر اوليه ضعف مانع در الاان
ربما كان ضعف قوت الحركة اسهل كبر من ترك
الاستفرغ فيستعمل ثم يقوى القوي الا بقدر
وارد ركه كاه اولور قوت حركة ضعفى سهل رك
اولور چوق ترك استفرغ دن اوليه استفرغ
استعمال اولور اندن صكس قوت قوت قلور و
تالنها المزاج فافراط الحرارة واليبس والبرودة
وقلة الدم مانع او جنسى مزاج در حرارت دخی
يبوست يا برووت دخی قلت دم مانع در رايها

وقناك استفرغى ذكر اندى ايسه
وانكيجون شرايط وارور اوله
شرايطك ذكره شروع ايلدى

يا قوت حركته ضعف اولسه
تقويت ايله قوت حاصر اولق
مكن در اما مادامك ماده وخطا
فاسد استفرغ اولينه صحت
حاصر اولر نلكه تجريف دماغه
وقلة دوكلوب سوت دماغه
اولور سه

آنك امرى خطر در و العطش و النعاس عقيب
 الاسهال او التي يدلان على النقاء صومق دخی
 انرقمق اسهال یا قوسمق عقیب دلالت ایدر لر
 بدنك پاک اولمسنه و قالها ان يكون ذلك
 من جهة ميل المادة فالفتيان ينقي بالتقي الغض
 بالاسهال او جنبي اولقدر اوله استفراغ مادة
 نك ميلي جهتدن اوليه كوكلد و نك پاک قلنور
 قوسمق ايله و كوكبك بورمق اسهال و رابعها
 ان يكون ما يخرج منه مخرجا طبيعيا در دنجسي
 اولقدر مادة چقن یرخرج طبعی ذکر دلوکی
 کبی اذ رار بوله و امعا کی فضوله وان يكون
 العضو المنقول اليه اخس دخی اولقدر عضو منقول
 اليه اخس و اذ فی عضو منقول عنه دن و مشارکا
 للآوف دخی اولقدر عضو منقول اليه مشترك
 آفت ایر یعنی منقول عنه اولان عضو کالبا سلیق
 الایمن لعلل الکبد صاع با سلیق کی جکر منقلبه
 وان يكون صبورا علی ما یر و علیه دخی عضو منقول

مثلا نزله ماده سن بوره
 اندر مک اولی در صدر
 اندر مکدن

معنی اندر مضمنا اولیه که ماده کلک ایلد
 صدر اولیه نیکم نقض و درم اولیه

الیه صبه ایدجی اولاکندونک اوزرنه وارد اولت
 و خامسها ان يكون ذلك بعد الانضاج و جوبا
 في الامراض المزمنة واستجبا ما في المادة لشجسي
 اولقدر اوله استفراغ نضج و یردکن صکر جوبا
 امراض مزمنه ده و استجبا با امراض حاده
 الان يكون الحادة مريجة فيكون صدر تركها اکثر
 من صدر استفراغها غیر نضجی الامکر ماده
 زیاده حرکت اتمش اولا اولیه اوله ماده
 ترک اتمک ضرر یکنر اولور نضج بولدن استفراغ
 ضررندن و قد تجذب المادة من عضو شريف
 الى اخر منه بخالف لجمته وان لم يستفرغ كما ينقل
 بالمحاجم آزاد اولور ماده چکلور عضو شریفدن
 اندن اخس اولنه که انک جهتد بخالف اولا
 اگر چا استفراغ و استخراج دخی اولنمز سنیتم
 قلنور حجات شیشه لری ایلد یعنی قوری شیشه
 چکلور و لجذب قد يكون الى الخلاف القريب
 وقد يكون الى الخلاف البعيد جذب کاه اولور

مثلا ان نزله ماده سن بوره
 اندر مک اولی در صدر
 اندر مکدن

جذر ماده برنج طریق ایلد اولور
 مثلا فان الحق و حجات قلنور
 دماغ و اذنق و امی صوبا
 در کوق صود و کلک

۱۰۰
بیمیدور
مرا

استاذ خب و ربه
و عضا بعه و ر اعلی و ن
رنا طلا

مجنوب الیه و فعی عیب
اول عضو حضور الیه صوف ماده
دکتر عضو اول و اول الیه صوف
اول عضو حضور الیه صوف ماده
دکتر عضو اول و اول الیه صوف
اول عضو حضور الیه صوف ماده

ی

1. 1919
1. 1920

سجاد اکی یا اوج کو نذر مرے

وقت که تو این چند روز و شرایط
بیانند فارغ اولدی ایستقواعد
کلیه بیانند شروع ایلدی که اند
مشترک اولور جمع استغراعات
اسهال و قی و فضد و هجارت
و صقند و رم

معنی اخلاطک هر یک سنگ زیاده می
منجاج اصلی وقوعی اوزن
اولی می

اولان
طوبانه
تقنه

فتعد لها بما يوافقها في الاسهل وتعدله كيفتها
كالهيلج الاصفر لتعديل الحمودة عند استفراغك
الصفراء ازا ولور كه محتاج اولور استفراغ
ادويه كه خلط مستفرغه مناسب اولور كيفتن
اوبليه تعديل ايدر سن ادويه موافق اولان
ايله اسهال واوله ادويه نك كيفتن تعديل
ايدر سن هيلج اصفر كي محمود تعديلند صفرا
استفراغ قند وقد ينقلب المسهل مقيئا اما
لضعف المعد او لكون المستفرغ ذا تخم
اولي بوسة الثفل او لكره الدواء ازا ولور كه
سهل منقلب اولور مقيئ يعني اسهال بيره قي
اتدر ر يا ضعف معد ايجون يا مستفرغ اولان
مكسه نك تخم سي اولد غيجون يا ثفلك يوستي
ايجون يادوانك كراهتي ايجون وقد ينقلب
المقيئ سهلا اما الشدة وجع او لكون المقيئ
ذربا او غير معتاد للقي ازا ولور مقيئ
منقلب اولور سهلا يعني قوسدر مقيئ اسهال

موردين معلوم اولدى كى قىرالحق العلاج بالضم
وصفط الاجتى بالثل ديدوك كل كى كدر

صفر اچار و محمود یعنی
سقمونیا دخی چار در هلیج
اصفر قر شد رور که محمودیه
موافق در اسهال صفراده
و ضد و ر کینند زیرا بارور

محلہ ضعیف اولاد عجمی دوا بی
اسک آید من تاکم محمد راوی
عما اید =

بِسْ اُولَیْحَقِّ دُوا اَمَیْہ نَعُوْذِ اِیْنِ مِّنْہِ

ایدریا آخلق شدتندن یا قوسجق کسه نک
 طبعی لیتندن یا قوسجق محتاد اولدوغندن
 والشاب خلق بالقی صفر وینه الطبیعی للقی
 بخلاف السوداء واما البلغم بین بین یکت
 الیق درقی و اتمک قوجه دن صفرا وینی چون
 که اول صفرا مطیع در قینه سودا انک خلافی
 در اما بلغم بین بین در و الدواء یسهل بقوه
 جاذبه لما یختص بهاد و اسهالی ایدر قوه
 جاذبه ایله لانه یجذب الارق اولابو یله
 دکدر که غایت دقیق اولانی جذب این اولابو
 لا الشاکله والالجزب الذهب ذهبا یغلبه
 بالکثره دخی مشکله ایچون دکدر والا التون
 التونی جذب ایدر ایدی کثره ایله غلبه ایدر
 ایدی و جالینوس یقولہ ذلك جالینوس دیر
 بونی ویرغم ان غیه السمتی من الادویه اذا
 لم یسهل ولد الخلط الذي یجذب لاجل المشاکله
 ولذک یکنر ذلک الخلط دخی جالینوس زعم ایدر

ایندیریا آخلق شدتندن یا قوسجق کسه نک
 طبعی لیتندن یا قوسجق محتاد اولدوغندن
 والشاب خلق بالقی صفر وینه الطبیعی للقی
 بخلاف السوداء واما البلغم بین بین یکت
 الیق درقی و اتمک قوجه دن صفرا وینی چون
 که اول صفرا مطیع در قینه سودا انک خلافی
 در اما بلغم بین بین در و الدواء یسهل بقوه
 جاذبه لما یختص بهاد و اسهالی ایدر قوه
 جاذبه ایله لانه یجذب الارق اولابو یله
 دکدر که غایت دقیق اولانی جذب این اولابو
 لا الشاکله والالجزب الذهب ذهبا یغلبه
 بالکثره دخی مشکله ایچون دکدر والا التون
 التونی جذب ایدر ایدی کثره ایله غلبه ایدر
 ایدی و جالینوس یقولہ ذلك جالینوس دیر
 بونی ویرغم ان غیه السمتی من الادویه اذا
 لم یسهل ولد الخلط الذي یجذب لاجل المشاکله
 ولذک یکنر ذلک الخلط دخی جالینوس زعم ایدر

ایندیریا آخلق شدتندن یا قوسجق کسه نک
 طبعی لیتندن یا قوسجق محتاد اولدوغندن
 والشاب خلق بالقی صفر وینه الطبیعی للقی
 بخلاف السوداء واما البلغم بین بین یکت
 الیق درقی و اتمک قوجه دن صفرا وینی چون
 که اول صفرا مطیع در قینه سودا انک خلافی
 در اما بلغم بین بین در و الدواء یسهل بقوه
 جاذبه لما یختص بهاد و اسهالی ایدر قوه
 جاذبه ایله لانه یجذب الارق اولابو یله
 دکدر که غایت دقیق اولانی جذب این اولابو
 لا الشاکله والالجزب الذهب ذهبا یغلبه
 بالکثره دخی مشکله ایچون دکدر والا التون
 التونی جذب ایدر ایدی کثره ایله غلبه ایدر
 ایدی و جالینوس یقولہ ذلك جالینوس دیر
 بونی ویرغم ان غیه السمتی من الادویه اذا
 لم یسهل ولد الخلط الذي یجذب لاجل المشاکله
 ولذک یکنر ذلک الخلط دخی جالینوس زعم ایدر

ایندیریا آخلق شدتندن یا قوسجق کسه نک
 طبعی لیتندن یا قوسجق محتاد اولدوغندن
 والشاب خلق بالقی صفر وینه الطبیعی للقی
 بخلاف السوداء واما البلغم بین بین یکت
 الیق درقی و اتمک قوجه دن صفرا وینی چون
 که اول صفرا مطیع در قینه سودا انک خلافی
 در اما بلغم بین بین در و الدواء یسهل بقوه
 جاذبه لما یختص بهاد و اسهالی ایدر قوه
 جاذبه ایله لانه یجذب الارق اولابو یله
 دکدر که غایت دقیق اولانی جذب این اولابو
 لا الشاکله والالجزب الذهب ذهبا یغلبه
 بالکثره دخی مشکله ایچون دکدر والا التون
 التونی جذب ایدر ایدی کثره ایله غلبه ایدر
 ایدی و جالینوس یقولہ ذلك جالینوس دیر
 بونی ویرغم ان غیه السمتی من الادویه اذا
 لم یسهل ولد الخلط الذي یجذب لاجل المشاکله
 ولذک یکنر ذلک الخلط دخی جالینوس زعم ایدر

ادویه

ادویه ستمی دن غیر قی اسهالی اتمه تولید
 واحداث ایدر جذب ایدر جک خلطی مشکله
 ایچون آنو کیچون اول خلط جوق اولور
 ولحق انه لیس كذلك وان تلك الکثره لیکثر
 ذلک الخلط وانتشار واستحاله غیر الیه
 بسبب غلبه حق بودر که بویله دکدر اولور
 خلط کثر قی انک تحرکی ایچون دردخی بدن
 طاغدر غی ایچون دردخی غیر کاکا ووندکی
 ایچون در غلبه سببی ایله و الحام قبل الدواء
 معین علیه حمام دوا دن اول معین در اکا
 وبعد بیوم محلل لما بقی و دوا دن هر کون صکن
 باقی اولانی تحلیل ایدر و مع قاطع لفعله دوا
 ایدر حمام قاطع در دوا انک فعلنی والا ککل
 فعل اکثر الادویه لاستغاله الطبیعه بحضرم
 الخداء عن الدفع اکل قطع ایدر اکثر ادویه نک
 فعلنی طبیعت مشغول اولدغی ایچون هضم دفع
 ولاختلاط الدواء به ینکسر قوه دوا انک غدا به

ایندیریا آخلق شدتندن یا قوسجق کسه نک
 طبعی لیتندن یا قوسجق محتاد اولدوغندن
 والشاب خلق بالقی صفر وینه الطبیعی للقی
 بخلاف السوداء واما البلغم بین بین یکت
 الیق درقی و اتمک قوجه دن صفرا وینی چون
 که اول صفرا مطیع در قینه سودا انک خلافی
 در اما بلغم بین بین در و الدواء یسهل بقوه
 جاذبه لما یختص بهاد و اسهالی ایدر قوه
 جاذبه ایله لانه یجذب الارق اولابو یله
 دکدر که غایت دقیق اولانی جذب این اولابو
 لا الشاکله والالجزب الذهب ذهبا یغلبه
 بالکثره دخی مشکله ایچون دکدر والا التون
 التونی جذب ایدر ایدی کثره ایله غلبه ایدر
 ایدی و جالینوس یقولہ ذلك جالینوس دیر
 بونی ویرغم ان غیه السمتی من الادویه اذا
 لم یسهل ولد الخلط الذي یجذب لاجل المشاکله
 ولذک یکنر ذلک الخلط دخی جالینوس زعم ایدر

مصنف جالینوس قولنی رد
 ایدر و انک استدلاله
 جواب ویرد

دواء منهلک سببی اسهالی بیانندن
 فارغ اولدی ایدر شول احکام
 بیانندن شروع ایدر که اول احکامک
 رعایتی واجب در جمله احکامین
 هر حمام در

کن صکن دیری زیر دوا و کونن حمام
 صنف و کلا

اکثر ادویه دیر کلا دیری زیر دوا
 اقوی لایس کلا قاطع و مانع اولور

اختلاطی اولدغی ایچون دوانک قوتی منکسر
اولور ومن لیر یصبر علی الاستفراغ علی الریق
اخذ قبل شرب الدواء شیا قلیلا مثل شرب
الدواء شیا ماء الشعیر والزمان شوله کسه
صبر اتمیه آج ایکن استفراغ السون یعنی
یسون دوا ایچمزدن اوله اریه صوبی کی
وانار کی وان اخذ عقیل استعماله الدواء مثل
الزمان فرما اعان بعضه اگر آله یعنی
یسه دوا استعمالک عقبی انار کی کاه اولور
معین اولور صمق ایل والنوم علی الدواء الضعیف
یقطعه او یضعف وعلی القوی یقوی فعله
وبعد عملما قاطع او یمیق دوا ضعیف اوزن
قطع ایدر یا ضعیف ایدر ودواء قوی اوزن
عملی قوی ایدر اما عمل اتدکلرندن صکر او یمیق
قاطع در ومن عاف الدواء فلیضع الطرحون
وابلغ منه جدا ورق العناب شوله کسه که
دوایی کر نه سن طرخون چینسون اندک زیان

توتیتون پستیل
توتیتون پستیل
توتیتون پستیل
توتیتون پستیل

در دوا ایچمزدن
در دوا ایچمزدن
در دوا ایچمزدن
در دوا ایچمزدن

عناب یرغی چینک
عناب یرغی چینک
عناب یرغی چینک
عناب یرغی چینک

در عناب یرغی چینک وقد یخدر الذوق
بالتلج آز اولور که اویشدر لور قار طامق ایل
ومن یفر عن ریخته سد متحریه شوله کسه
نفرت ایدر دوانک ریخته سندن بور فی دلوگر
دوتسون ومن خاف القذف شد اطراف شوله
کسه قورقه قوسدن اطراف یغلنسون و تناول
بعد قابضه مقویا للعد كالزمان والریاس
والتفاح ویسون اندن صکر قبضه و مساک
ایدر ومعد قوی ایدر نسنه انار کی و شگون
دیدکری اوت کی والمه کی والماء الحار شرب
من قدر یدیب الحب وما يشبهه اشی صودن
ایچله جتی واکامشابه اولانی اریدجک قدر
واما عند قطع الدواء عمله فقد یخرجه اما
دوا عملی قطع ایدجک ایچله اشی صوشوله قدر
که جتی واکامشابه اولانی چقره ومن وجد
فلیتجرع ماء حاراً ویتمشی خطوات شوله
که قرن اغری وکوبک بورسی بوله دوا ایچمزدن

ایله طبیعت متا لم اولور
اکاتوجه ایدر قوسمندن
امساک ایدر م

تاکه قد فی یعنی دوا بی قوسمندی منع
ایب وایی ونعنه و صوغان
تقولیه م

دوا شربت و بوشق معجون اولیجی
تیزجک معویه اینر و نفوذ ایدر
اما جت و غلیظ معجون اولیجی
اشی صویا چمک کرک در م

صمغ یوتسون استی صودخی یورسون بر قاج
اظم وعند قطع الدواء يشرب المحرور بزر قطونا
بشراب التفاح او بماء بارد وسكر و انك
قطعی قشند محرور اولان ایچسون بزر قطونا
شراب تفاح ایله یا صوق صوایله و شکر
و المعتدله المزاج يستعمل ذلك مع بزر ريحان
معتدله المزاج اولان بزر قطونا و شراب تفاح
و صواستعمله اید ریحان تخمی ایله و البرود
یقتصر علیه دون بزر قطونا ببرد المزاج اولان
قصر ایلسون تخم ریحانه بزر قطونا به دکل ولیکن
الغذاء بعد الاسهال والقيء تینا لذیذا جید
الجوهر کالفرج اولسون غذا اسهال دن و قی دن
صمغ طالتونس جوهری ایولج کی و ینقص
الاکل یعنی معتاد اولد غندن اکسجک ییه کی اوج
کون فان الاعضاء خلطوها تجذب بفق فان عا
العدة الثقلة غذا بالدفع احدث سدا
وصعب الامر زیرا اعضا خالی اولد غیچون جذب

مسئله استعمال الذن
اوله و مسهل استعجالی
زمانه اولان استعجالی
بیانندن فارغ احوال
استعمال الذن حکم اولان
احوال بیانند شروع ایلدی

Handwritten text in Urdu script, likely a signature or a note, written diagonally across the page.

ایہ

ایدرقق ایله چقن اعضا یه معاونت ایلسه مع
که ثقیل اولشدر غدا جهنتدن دفع ایله ست
لر حادث اولور و حال مشکل اولور و شرب
الدواء ولم یسهله و امکان التسکین فعل و الاحر
باکل القوابض او بالحقن اللينة او بالقتل
المسهلة شوله کسه که دوا ایچه و اسهاله اتمیه
و تسکین ممکن اولاتسکین قلیسون اگر تسکین
ممکن اولمسه تحریک اولنه قوابض اکی ایله یا تسکین
حقنه لینه ایله یا قتل مسهله ایله و اما جمع
مسهلین ۲ یوم و آخه ^{بعض شاف ایله} خطر اما اکی مسهل جمع
ایملک خطر در رتبا احتیج الی الفصدان حصلت
اعراض منکره و مالت المواد الی عضو رئیس
کاه اولور احتیاج اولور فصد چقن اعراض
قیمیه حاصل اولوب و ماده عضو رئیس میل
ایلسه و من افراط علیه الدواء فلیشد اطراف
شوله کسه که اکادوا افراط اولسه اطراف برک
باغلنه او یلیه اسهاله منقطع اولور قی منقطع

سہالہ اتمل یا غم یا خوف یا خدوا
یا بردھوا یا نخل یا بست یا ضیق
یا جاری یا جنت و رست
یا عینی صفت یا عصفایند یا
یا زمانہ یا زمانہ
یا حادوث اولان اعراض اولود کوک
یا دیش اعرن کی دیش جگر غلظ
کہ حدی دفع اولود مس
یا جنت دوا

موتی چین دواعی التیوب اسہالہ واقع اولیوں
کو زطو مالق و قز منی حادین اولوں
و مادہ دماغہ یا قلعہ میل ایستہ فان لوز
کرک کہ استفراغ کی حر در مر

تلفها وضع
عن يميني

اولدغي كى ويسقى القوابض دخی قابض
لرايجورله ويضد بها بطنه دخی باغلند قوا
ايله قرفى ويعرف دخی ترلدله ويطيبت مسكنه
بالطيب البارد دخی مسكنى تطيبا ابلنه طيب
بارد ايله واعلم ان القى ينقى المعدة ويقواها
ويحد البصر ويزيل الثقل من الراس وينفع
من قروح الكلى والمثانة والامراض المزمنة
كالجذام والاسهال والغالج والرعشة وينفع
اليرقان سن سبل كه قوسمق معدا پاك ايدر
دخی قوی ايدر وبص حدت ويرد زائل
ايدر ثقلى باشدن وبوكر كرده وقاوقد لان
قرحه لن فائد ايدر دخی امراض مزمنه
جذام كى استسقاء كى و فليج كى ورعشه كى
وفائد ايدر صار يلق دوشمه وينقى ان يستعمل
الصحيح فى الشهر مرتين متوا ليتين من غير
حفظ دور كمدر كه صحيح كسه فى استعمال
ايد آيه الكى كن بهر برى از دجه اما تعين

دور از دجه اما تعين
دور از دجه اما تعين
دور از دجه اما تعين
دور از دجه اما تعين
دور از دجه اما تعين
دور از دجه اما تعين
دور از دجه اما تعين
دور از دجه اما تعين
دور از دجه اما تعين
دور از دجه اما تعين

فى موادى
جذب الله
بجذب الله

دفر

وقت اتمه ليتدارك الثانى ما قضر الاوله فى
اكي كرك تاك فى ثاى اولكى فى تقصير اتدكر تدارك
ايد وينقى فضلا انصب الى المعدة بسبب
دخی پاك قله فضلى كه معديه دوكله فى اوله سبب
والاكثر من القى يضمر المعدة ويجعلها قابله
للفضله ويضمر الاسنان وخصر صا
جوق فى معديه ضرر ايدر ومعد فضوله
قابل قلور وديشلى ضرر ايدر خصوصا
اكشى وكذلك يضمر البصر والسمع وربما صبح
عرقا وبونجلىن جوق فى ضرر ايدر كونه
وقولاغ وكاه اولور طهرى باره لروى حبان
يجتنبه من بدورم الخلق او ضعف فى الصدر
او هو دقيق الرقبة او مستعد لنفث الدم او
عسر الاجابة واجبه ر قوسمق من اجتناب
اتك شوله كسه كه بوغاز ند شيش اولايالكو
ضعف اولايابوينى اينجه اولاياقان توكر كه
قابل اولاياكوج ايله قوسر اولاو من الناس

فى منافع بيان ايدى ايد
مضار بيان اتمكه شروع
ايدى

تاك مواد يوقر وى تنج ايدوب
شيش اذ ياده اوليه

در وقتیکه بدن بیقرارند اولان
مصلحت نافع اکل و صرع کجاست

جذب ایدرو و اسهال یوقرودن جذب ایدر
و فصد الباسلیق یبقی تنور البدن و القیقا
و جبل الذراع للرقبة فانقما و الاكل مشترک
و الاسیلم الایمن لا و جاع الکبد و الایسر
لا و جاع الطحال و فصد عرق النساء لا و جاع
عرق النساء عظیم و لدولی و النقرس و الصفا
لا درار الحیض و لمنافع عرق النساء باسلیق
فصدی تنور بدنی پاک ایدر و قیغاله دخی
جبل ذراع فصدی بیوفی و اندن یوقر سن
پاک ایدر و لکل فصدی مشترک النفع در
تنوف و رقبه اسیلم که صاعده در آنک
فصدی جکر اغری لری ایچون ورو و اسیلم که
صولد در آنک فصدی طلق اغری لری ایچون در
عرق نسا فصدی عرق نسا و جعنه عظیم
النفع و ردی دوی و نقرس و صاف فصدی
حیض اقمغه و عرق نسا نفع لرنه و الحجامة
على الساقین تغارب الفصد و تدرا الطمن و تنق

فصدی تنور بدنی پاک ایدر و قیغاله دخی
جبل ذراع فصدی بیوفی و اندن یوقر سن
پاک ایدر و لکل فصدی مشترک النفع در
تنوف و رقبه اسیلم که صاعده در آنک
فصدی جکر اغری لری ایچون ورو و اسیلم که
صولد در آنک فصدی طلق اغری لری ایچون در
عرق نسا فصدی عرق نسا و جعنه عظیم
النفع و ردی دوی و نقرس و صاف فصدی
حیض اقمغه و عرق نسا نفع لرنه و الحجامة
على الساقین تغارب الفصد و تدرا الطمن و تنق

باز طهری
یوقرودنی
طهر در
هم بازم
کود طهری
در کورت
طهر در

اوکی آردندن
فصد اولند

در وقتیکه بدن بیقرارند اولان
مصلحت نافع اکل و صرع کجاست

منه صاف فصدی فصدی

الدم حجات کی ایچون فصدی قریب در حوض
قانی ایدر و قانی پاک ایدر و علی القفا لرم
و البحر و القلاع و الصداع خاصة ماكان
في مقدم الرأس لكنها یوردت النسیان و اکثر
الناس یکرهون الحجامة في مقدم الرأس لانها
تضعف الحس و حجات الكسده كوز اغری
ایچون در و اغری قوقسی ایچون و اغری ایچون
قبر جلق ایچون در و باش اغری ایچون خصوص
باشک اوکند اول و بو کسده حجات نسیان
ویر و اکثر ناس باشک اوکند حجاتی مکرو
کود لر زبراحتی ضعیف ایلر و الحجامة فواید
احدیه تنقیة العضو نفسه و ثانیها قلة التواء
جوه الروح و ثالثها قلة تعرضها للاعضاء
حجات ایچون فواید وارد بری بود که عضوک
نفسنی پاک ایدر الکجسی بود که قلة استفراغی
وارد جوه روحی او چنخی قلة تعرضی وارد
اعضاء رئیسیه و الحقة معالجاة فاضلة فی بنض

وقتا که مواضع مخصوصه ده
واقع اولان حجاتک فواید
ذکر اندولیه مطلق حجاتک
فواید ذکر شروع ایلدی

در وقتیکه بدن بیقرارند اولان
مصلحت نافع اکل و صرع کجاست

انواع استفراغ اسهال و قی و فصد و حجات
در وقتیکه بدن بیقرارند اولان
مصلحت نافع اکل و صرع کجاست

الفضول من الامعاء والجذب من الاعلى الى الاسفل
والقولنج حقه معالجة نفيسة در فضولي سلوك
ودفع اتمك بعز سقلدون دخی علی دن اسفله
چكده دخی قولنج ده ووقتها الابرمان حقه
نك صباح واختم درون تختم هذا الفن بوصية
في امر العلاجات بزختم ايد لم بوفني وصيت
ايله امر العلاجات ده بزختم ايد لم بوفني
ان لاتعود الطبيعة الكسل بان تعالج كل اخراج
عن الصحة لايقود ركه طبيعتي معتاد قليه سن
كاهل كه بونكله كه علاج ايد سن هر صحتن
اخراذ وان لاتجعل تسهل السهل والمقني ديدنا
دخی قليه سن مسهل يا مقني ايجمكي عادت
وحيث ما امكن التدبير باسهل الوجوه فلا تعد
با صعبها هر چي كه تدبير ممكن اولاً اسان وچهل
ايله عدوله اتمه مشكله و تدرج من الاضعف
الى الاقوي ان لم يعين الاضعف تدرج ايد
سن علاج اضعف دن علاج اقوي به الرضعف

يعني فن اولي

منه آه و در سبب سبب و سبب
در سبب سبب و سبب سبب و سبب

ملا از
ايله تليين عني
اولا تليين عني
ايله تليين عني

افلاطون ديش كه شربه واقف كنند و وقتك
كي دور ياراسته كنند يا خطا اولور

فايز

فائب و سريزايه الا ان تخاف فوت القوت
وح يجبان بتدي بالاقوي الامكر قوت سن
فوت قوت دن اول وقت واجبالور كه ابتدا
ايد سن اقوي ايله ولاتقم في المعالجة على دواء
واحد في الالف الطبيعة ويقل انفعالها عنه
دخی دورم معالجة ده دواء واحد اوزن
كه طبيعت اك ما نوس اولور اندن اثر قبوله
اتمسى آزا اولور ولاتدم على الغلط ولا تهرب
عن الصواب لتاخر اثرها غلط اوزن دايماً
اوله دخی صواب دن بقره اثر لري متأخر اولور
ولا تجسر على الادوية القوية في الفصول القوية
جرات ايله قوي دوالى عموده كي قوي فصل
لرده قيش وياي كي وحيث امكن التدبير
بالاعدية فلا تعدل الى الادوية قتي تدبير
ممكن اوله غذا البرايه عدوله ايله دوالى
واذا اشكل المرض احار هرام باره فلا تجرن
بمفرط قتي مرض مشكل اوله اتى بيدريه صوف

منه آه و در سبب سبب و سبب
در سبب سبب و سبب سبب و سبب

منه آه و در سبب سبب و سبب
در سبب سبب و سبب سبب و سبب

میدر یعنی مرض حار میدر بارد میدر معلوم
اولست تجربه اتم حرارت و برودت و افراط
اولان ایل و احذر من تغلیط التأثير العربی
حذر قل تاثیر عرضی تخلیط ندن یعنی قی بر
دوا بالذات مفید اولست لکن بالعرض تاثیر
اولست تاثیر ذاتی به مخالف مثلاً محمود که حار
بالذات و راما تبرید ایدر صفراوی استفرغ
اتدی کچون تاثیر ذاتی به اعتبار ایدب آنی تقدیم
اتمک کرک و اذا اجتمعت امراض فابدأ بما
تخصه احدی ثلث خواص احیدها ان یکون
برء الآخر موقفا علی برءه کالورم و الفرحة
فابدأ بالورم قی امراض جمع اولست ابتدا
قل اوج خواصک بری مخصوص ولد و غت
بری بود که بونک او کلسی بری موقوف اولست
شیش ایل یا ربکی باشلی بر شیش و نایش
ان یکون احدی سبباً للآخر کالسد و الحمی
العفنیة الکی بود که بری سبب اولی اخر سبب
یکدیگر در قی

مجلس ۱۰۰۰

زیراورد
مسو
مراحد
وراد
جرا

ایله حمای عفریه کی فابداء بازاله السبب
باشه سببک ازاله سی ایله وان کم یقین مثل
السکجین فلا باس علیک باستعمال المسخات
فمنع تفتیحها فی التبرید اعظم من ضرر
تسخینها اگر فاید ویرمه سکجین کی
ضعفی اولدغیچون تفتیح ده قیرمز مسخات
استمالی او یلیه آنک تفتیحی نفی تبرید اعظم
تسخینی ضررند و تالتهان ان یكون احدهما
اهم من الآخر کالحاد والمزمن فابداء بالحاد
ومع هذا فلا تغفل عن الآخر او چینی بود که
برسی برندن اهم اولامثلا حاد اولان مرض
مزمن ایله جمع اولاحاد اولان ایله ابتداقل
بونک برله غافل اوله آخرحت و اذا جمع
مرض وعرض فابداء بالمرض الا ان یكون
العرض اقوی چمن مرض وعرض جمع اوله
مرض ایله ابتداقل الا که عرض اقوی ولا
کالقوی فسلک اولو الوجع ثم عالج السعال

نفیسی سدا دفع ایدر اما تسخینی
حمیة ضد ایدر لکن سدا دفع
اولی حق حمیة فی دفع اولی

حاجی محمد ایلد قالیج کی فصد الخ
تکری کہ محمد نافع قالیج مضر در

قولنج کمی که وجعی قوی و لا ساکن قل اولاً وجعی
 مخدرات اید اندن صکر علاج قل سده
 تم الفن الاول فن اول تمام اولدی که طبک ^{حقنه اید} یا اسهال ^{اید}
 الی جزی بیانند حد بری علی بری علی
الفن الثاني مشتمل علی حملین فن ثانی شملدر
 اکی جمله لجملة الاولى و احکام الادویه و اغذیه
 المفردة جمله اولی احکام ادویه و اغذیه مفردة
 بیانند در و کشف علی بایین جمله اولی
 مشتمل اولور اکی بای باب الاول کلام کلی الادویه
 المفردة باب اول کلام کلی در ادویه مفردة
 بیانند کل ما یؤثر فی البدن الانسانی بکیفیت
 هر سده که مؤثر اولور بدن انسانین بکیفیتی
 ایدله فانه اداور علی البدن و العمل عن حرارته
 الغریزیه فاما ان لا یؤثر فیہ کیفیه راساً علی
 ما للانسان و هو الدواء المعتدله تحقیقاً مؤثر
 اولان بکفیتی ایدله قن بدن و اداور اولسه حرارته
 غریزیه سندن منفعل اولسه یا بدن مؤثر

کلام کلی در ادویه مفردة
 کلام کلی در اغذیه مفردة
 کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة
 کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة

کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة
 کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة
 کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة

اولیه

اولیه کیفیت زائد انسانند اولان اوزر اول
 دو معتدله در او یونثر فیہ کیفیه زائد و مؤثر
 الدواء الخارج عن المعتدله الی تلك کیفیه یا مؤثر
 اولان بدن بکیفیت زائد اول دو خارجدر
 اعتداله دن کیفیت زایدیه و ذلك التأثير
 ان لم یکن محسوساً فهو الدرجة الاولى اول
 اعتداله دن خارج اولان تاثیر محسوس اولیه
 اوله درجه اوله در وان احسن و لم یصل
 الی الدرجة الثانية اگر اوله تاثیر محسوس اولور
 و ضرر قلتر سه درجه ثانیه در وان احسن
 ولم یبلغ الی ان یقتل فهو الدرجة الثالثة اگر
 ضرر ایدب و ضرر قتله یتشهر سه اوله درجه
 ثالثه در وان بلغ ذلك فهو الدرجة الرابعة
 اگر اوله ضرر قتله یتشهر سه درجه رابعه در
 ویسمی الدواء السیمی بوکا دواء سیمی دیرلور من
 الادویه ماقوه مرکبه و هو الذي ترکب من اشیا
 ممتزجة فحصل له مزاج ثان کاللبس فانه مرکب

خلاصه کلام بود که هر دو که کفیتی
 اید بدن اثر ایلله اوله دوایه
 معتدله دیرلور اگر اثر ایلله اما
 بلور سه اگر دوایه اولی دیرلور اگر
 اثر ایلله اما بلور سه اگر دوایه
 اولی دیرلور اگر بلور سه کفیت زبان
 ایلله اما دوایه ثانیه دیرلور اگر
 زبان ایلله کفیت اولدر سه اما دوایه
 ثالثه دیرلور اگر حیوان استعمال
 ایدله اولدر سه اما دوایه
 رابعه دیرلور سه

کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة
 کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة
 کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة
 کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة

کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة
 کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة
 کلام کلی در ادویه و اغذیه مفردة

من مائیه و جبینیه و سمنیه ادویه دن بعض
 وارور که قوی مرکب در اول اولد که اشیا ممتزجه
 دن مرکب اول و حاصل اولش اولد انک ایچون
 مزاج ثانی سودگی که بسود مرکب ریاضتدن
 و جبینتدن و سمنیتدن که بوندلک هر ی
 عنا صمد بعد دن مرکب در پس هر ی بر ی ایچون
 مزاج وارور و مجموع مرکب ایچون مزاج ثانی
 وارور و ذلک اما ترکیب طبیعی کالبر و لغا
 ترکیب صناعی کالتزیاق بو مزاج ثانی یا ترکیب
 طبیعی در سودگی یا ترکیب صناعی تزیاق
 کی فیوتر کل واحد من تلك الممتزجات اش
 اویلیه اثر ایدر اول ممتزجاتک هر ی اثری
 نقد یصدر عنه آثار متضاده کالحرارة و
 البرودة کالغور و اویلیه کاه اولور اول
 مرکب دن آثار متضاده حرارت و برودت کی
 نیتکم کل ده ثم المزاج الثاني قد يكون قویا مستحکما
 بحيث لا تحل النار فضلا عن الطبع كما يكون

ایچون مزاج ثانی سودگی که بسود مرکب ریاضتدن و جبینتدن و سمنیتدن که بوندلک هر ی عنا صمد بعد دن مرکب در پس هر ی بر ی ایچون مزاج وارور و مجموع مرکب ایچون مزاج ثانی وارور و ذلک اما ترکیب طبیعی کالبر و لغا ترکیب صناعی کالتزیاق بو مزاج ثانی یا ترکیب طبیعی در سودگی یا ترکیب صناعی تزیاق کی فیوتر کل واحد من تلك الممتزجات اش اویلیه اثر ایدر اول ممتزجاتک هر ی اثری نقد یصدر عنه آثار متضاده کالحرارة و البرودة کالغور و اویلیه کاه اولور اول مرکب دن آثار متضاده حرارت و برودت کی نیتکم کل ده ثم المزاج الثاني قد يكون قویا مستحکما بحيث لا تحل النار فضلا عن الطبع كما يكون

صادر

ایچون مزاج ثانی سودگی که بسود مرکب ریاضتدن و جبینتدن و سمنیتدن که بوندلک هر ی عنا صمد بعد دن مرکب در پس هر ی بر ی ایچون مزاج وارور و مجموع مرکب ایچون مزاج ثانی وارور و ذلک اما ترکیب طبیعی کالبر و لغا ترکیب صناعی کالتزیاق بو مزاج ثانی یا ترکیب طبیعی در سودگی یا ترکیب صناعی تزیاق کی فیوتر کل واحد من تلك الممتزجات اش اویلیه اثر ایدر اول ممتزجاتک هر ی اثری نقد یصدر عنه آثار متضاده کالحرارة و البرودة کالغور و اویلیه کاه اولور اول مرکب دن آثار متضاده حرارت و برودت کی نیتکم کل ده ثم المزاج الثاني قد يكون قویا مستحکما بحيث لا تحل النار فضلا عن الطبع كما يكون

فی الذهب

فی الذهب اندن صکر مزاج ثانی کاه اولور قوی
 مستحکم اولور بر حیشته که اندن نار حوله اید
 مزبور قاند که قایند بپیشون نیتکم التوند
 و قد یکن اضعف کاه اولور مزاج ثانی اضعف
 اولور مستحکم دن بودخی اوج قسم در بحیت تحل
 النار دون الطبع بر حیشته که نار اندن حوله
 ایدر اما بشور مک ایل دکل کالبا بوج فان یلیه
 قوی قابضة و قوی محللة لا یغترقان بالطبع
 با بوج کی اندن قوی قابضة و قوی محللة وارور
 بیشور مک ایله آیر لمر و قد یکن اضعف
 مزاج ثانی کاه اولور اضعف اولور بوندلک
 الطبع دون الغسل اویلیه بشور مک حوله ایدر یوق
 دکل کالعدس فان قوی محللة یخرج بالطبع فی مایه
 و تبقی القیة الارضیه بحر و مرجک کی بوند
 قوی محللة وارور که طبع ایله صوبینه چقر قوی
 ارضیه جرمینا قلور و قد یکن اضعف بحیت
 یحل الغسل کالهندیا و جرق الفیض یزول بالغسل

التنوع اصله زیبق فی ایل
 کبریت صافدن حادث قدر

تینق ایله صوبی و فی صوابین
 هم محلل اولور جرمی کی

مزاج ثاني كاه اولور اضعف اولور بوند دخی
 بر چیشته که یومق حلول ایدر هند باکی انک جزء
 مفتی زائل اولور یومق ایلد و بقی الجزء المائی
 البارد باقی قلوب جزء مائی بارد و تاثیر الدواء
 اما ان کن خارجا فقط کالبصل المفرج ضادا
 مع السلامة عنه ماکولا تاثیر دوا یا خارج بدن
 اولور انحق صوغان کی جراحت ایدر طشرده
 اند سلامت ایلد یجک و ذلك اما اختلاط
 مع غیر من ماکول او رطوبة بدنیة اولان الحار
 الغریزیه تهضر و تفرق و لشته فلا یبقی منه
 فی مکان واحد الا قلیلا اولان یتحلل منه مایوتر
 ذلك بونک بیانی یعنی صوغانی یجک ایچرون
 جراحت اتمد و کنک بیانی بودر که یا غیری طعام
 ایلد مختلط اولور یا رطوبة بدنیة ایلد مختلط
 اولور یا حرارت غریزیه هضم ایدر و یار لر
 طاغی و راویلیه اندن بر مکانت قالمز الا از حق
 یا بو تاثیر ایدجک نسه تحلیل اولور و اما ان یکن

خبرده وارو اولمشد لا تغسلوا
 الهند با فان علیها طلاء
 من طلول الجنة

فان ادویه اجزاء مختلفه و ان مایوتر
 اولور تاثیر دخی مختلف اولور
 کی ظاهره و تاثیر ایدر کی باطنی
 تاثیر ایدر کی ظاهره و تاثیر ایدر کی باطنی
 باطنی تاثیر ایدر کی باطنی
 یعنی صوغان ظاهره و باطنی
 ایدر اما صوغان یسند ایچرون
 جراحت اتمد

اولور و ایدر و ایدر و ایدر
 صوغان و ایدر و ایدر و ایدر
 انک کن ایدر و ایدر و ایدر

دانی اولور و ایدر و ایدر

تائیر

تائیر داخلا فقط کالاسفیداج فانه لا یقتل
 ویقتل مشروب یا دوانک تاثیر بدنی داخدا
 اولور انحق و استوج کی طشرده صادره قتل
 ایلر اما ایچلسه قتل ایدر اما غلط فلا یسند
 من مایوتر اولان حرارتنا لا تجذب منه مایوتر
 فیوتر خارجد قتل اتمد و کی یا غلظتندن در
 مساقاضیقه دن نفوذ اتمز اندن مؤثر اولان بازم
 حرارت مزجذب اتمز اندن نفوذ ایدر فی تاسو و لا
 و اما ان یکن تائیر داخلا و خارجا کتبرید
 الماء یا تاثیر دوا هم داخل هم خارجد اولور
 صونک تبریدی کی و قد یکن تائیر الخارجی
 مضاد التائیر الداخلی کالکثره فانهما یتحلل الا
 من خارج حتی لخنازیر و اذا استعملت من داخل
 غلظت و برقت کاه اولور دوانک تائیر خارجی
 ضده اولور تائیر داخلسه یا شکر کشین کی زیر
 شیش لری تحلیل ایدر خارجدن حتی صحره یی و حی
 استعمال اولنسه داخدا غلیظ ایلر موادی و تبرید

سوال اولور
 سوال اولور
 سوال اولور
 سوال اولور
 سوال اولور

سوال اولور و ایدر و ایدر و ایدر
 سوال اولور و ایدر و ایدر و ایدر
 سوال اولور و ایدر و ایدر و ایدر
 سوال اولور و ایدر و ایدر و ایدر
 سوال اولور و ایدر و ایدر و ایدر

بصلک و اسفیداجک دخی تاثیر
 خارج و داخل اعتباری ایلد ضده
 بر صواب و بر بصلک داخدا
 تاثیر یوقدر و اسفیداجک
 خارجد تاثیر یوقدر
 و ارایسه دخی ضده
 و کادر خلاف
 کشینرک

تو ای احویه به برنج و جند
 استندال به ان البر و بیض
 لون ایلک استندال و حوی
 دالتر ایدر
 احویه و جند
 دالتر ایدر
 حوی و جند
 لون ایلک استندال و حوی
 استندال به ان البر و بیض
 تو ای احویه به برنج و جند

برهون رطوبت اجزا اسفالت
و بر بنساف آید راجع اسفالت
بعضی در بعضی شود و برهون
اولی آق کرد و برهون
بایسک اجزا اسفالت
شغالی جگر و قریق لازم کلمه

صوق یا شتی اغر در قوری قمر در و لخر بالعکس
یعنی شتی رطلی قمر در و یا بسی اغر در تم رایحه
اندن صکر رایحه در قوت جمتدن فالحاذه القوة
للحرارة ابتي رایحه حرارت ایچون در و الندیه و عدم
الرایحه للبرودة نمناک قوی و رایحه سزاک بروق
ایچون در تم الطعم اندن صکر طعم در بو جلدن
اقتی در و یختلف الطعم باختلاف المادة و الفاعل
طعم مختلف اولور ماده اختلافی ایله و فاعل اختلاف
ایله فالماذه اما کثیفه اولطیفه او متوسطه ماب
یا کثیف در یا لطیف در یا ایکی اورت سند در
والفاعل اما الحرارة او البرودة او الاعتدال فاعل
یا حرارت در یا برودت در یا ایکی اورت سند در
فالکثیف الحار من احدى کثیف اولوب حار اولان
آجی در و البارد غفص کثیف بارد کلک در
و المعتدل حلو حرارت و برودت اورت سند اولان
طالتودر و اللطیف الحار خفیف لطیف اولوب
حار اولان ابتي در و البارد حامض لطیف بارد

تشی یا شی قد حد زیر اما نشی کیدد
ویا بسد یبوستی زیاده ایدب
ایچنه هوا کیرب او کتور دیر

عنصر شد کس طعم و بوی نرگه
لسان ظاهر و باطن بود
کبی اوله

اجي کشي درو المعتدله وسم حرارت و برودت
 اوزته سند اولان يا غلور و المتوسط الحار
 مالح کثيف و لطيف اوزته سند اولان حار طوز
 لود و البارد قابض کثيف و لطيف اوزته سند
 اولان بارد قابض درو المعتدله تيف کثيف و
 لطيف اوزته سند معتدله اولان طاقس درو و قد
 يقع بسبب الريح واللون والطعم غلواني الممتزج
 مزاجا ثانيا بان يكون لاحد مفرداته طعم اولونه او
 رايحه و يكون ذلك فيه قويا غالبا و يكون حرارته
 و برودته ضعيفة مغلوبه فيغلب على ذلك الممتزج
 طعم ذلك المفرد اولونه او رايحته و يكون كيفيته التي
 هي الحارة و البرودة تابعة لمفرداته الاخره كاهل
 كرايحه و لون و طعم سببي ايله غلط ممتزج اولان
 مزاج ثابتي ايله که مفرداتنک برين طعم بالون رايحه
 اولاول ممتزج قوی و غالب اولاول ممتزج حرارته
 و برودتی ضعيف و مغلوب اولاول اويليه اولاول ممتزج
 اوزن اولاول مفرد طعم بالوني يا رايحه سي غالب اولاول

قابض شود کلي طعم در هر که
 لسانک ظاهر بود بر سرد
 کبی اولامه

طعم کی وجهه تعریف اولود
 بری بود که طعم اولد که خفوق
 آنی ادراک اید بری بود که حس
 ذوق اندن اثر قبول اید اولکی
 تعریف اوزن طاقسوز طعمون
 اولود طعم اقسامی طعم اولود
 الکی تعریف اوزن طاقسوز طعمون
 اولمز اولیه طعم اقسامی کرا اولود

واقع اولود

وانک

وانک کيفيتي که حرارت يا برودت در تابع اولود
 مفرد اخذنه و مثال ذلك لو خلط برطل من اللبن
 متغالان من القريون كان المجموع حارا جدامع
 بياضه و يكون مع ذلك البياض المفرد لا المجموع
 بونک مثالی بود که چن خلط اولنسه بر طرسون
 اکی متغال فریون مجموعی حار اولور جدا بياض ايله
 و اولور اول مجموع حرارتی ايله بياض مفرد اچون
 مجموع اچون دکل و معایدله علی کيفية الدواء سرعة
 الانفعال و بطون و وانک کيفيته دلالت ایدنک
 در سرعت انفعالی و بطون انفعالی و وجه ذلك
 ان جرمين اذا تشابوا في اللطافة والكثافة و
 قبل الاشتغال اسرع دل علی ان الجزء الناري فيه
 اکثر و اثرها قبل الحرارة او البرود اسرع فذلك
 فيما قوی بونک وجهی بود که چن اکی جرم مساوي
 اولسه لرطافت و کثافت و اجزاسی سیرک اولد
 هر قنقسی بلا بق قبوله ايلسه ناردن تر جک دلالت
 ایدر که جزء ناری اند اکثر در اول برندن و قنقسی

غلط واقع اولود غی بود که بونک بياضه
 نظما این بارد صانده بار صفة
 حار در مکه

مثلا چن اشی دن تر جک منفعل
 اولسه دلالت ایدر حرارت
 و اشیدن کیم منفعل اول
 دلالت ایدر برودت

حرارتی یا برو دتی تر جک قبول ایلس اولی کیفیت
 اند اقوی در بشرط انیکون المؤثر والقرب
 من متساویین شول شرطه که مؤثر وقرب برابر
 اولس لرو قد يستعمل الباب الثاني الفاظ غیر مشهور
 فزیدان شرحها گاه اولور باب ثانید الفاظ غیر
 مشهور استعمال اولور امیدی بر ذیل از اولی
 شرح اتکی والدواء اللطیف مان شأنه التصغر
 عند فعل حرارتنا فیه کالدار صینی دواء لطیف
 اولدر که آنک شأنند اولاجزاء صفار تجزیه
 اولق بزج حرارتک اند فعلی قند دار جینی
 کی و الکثیف مایقابل دواء کثیف بوکامقابل
 اولاند یعنی اجزاء صفار تجزیه اولیه والزوج
 مالا ینقطع عند الامتداد کالعسل دواء لزج اول
 در که قرلیه چکیچک بالکی و الحش مایتنفت
 بادنی مس کالبصر دواء هشا اولدر که قرله از حق
 دکل ایله صبر کی و الحامد مان شأنه ان سیل
 وهو الخالی مجتمع دواء جامد اولدر که آنک شأنند

در بیان این الفاظ
 در باب اول و دوم
 در بیان این الفاظ
 در باب اول و دوم

مثلاً دواء
 لطیف و غداء
 لطیف و کله بنفول
 معانی و کله بنفول
 ظاهر و کله بنفول

در بیان این الفاظ
 در باب اول و دوم

اولاً اتق حال بوک بالفعل مجتمع اولاً والسائل مان
 شأنه ان ینسط اجزاء الی اسفل دواء سائل اولدر
 که آنک شأنند اولاجزاء سائل اشغیه ووشمنشی
 واللحای ماینفصل منه اذا نفع اجزاء یصیر المجموع
 کالخطمی دواء لحای اولدر که اند منفصل اولاجزاء
 چن اصلنس که مجموع لزج اولور خطمی کی و الدغنی
 مای جوهره دهن کالبیب دواء دغنی اولدر که
 آنک جوهره دغنی اولاجزاء لری و المنشف ما اذا
 لاقت مایه غاصت فی مسامه فلا یظهر فیه اثر کالمنشف
 دواء منشف اولدر که چن اکا ماییت ملاقی اولس اول
 مایه آنک مسامه به اند اثر ظاهر اولیه ووشمنشی
 کرج کی و اللطف مایجعل الماده ارق کالزوفادواء
 اولدر که ماده زیاده رقیق ایلید زوفاکی و المحل مای
 یهئ الماده للتخیر فیسخر کالجند بیدسته دواء
 اولدر که ماده حاضر لیه بخار لنمکه تاماده بخار
 اولاخایه قندز کی و الخالی مایجرد الرطوبه اللزجه
 عن سام العضو کالعسل حیالی اولدر که رطوبت لزجه

لزج جامع

سی

صنوعه اسلسه
لحای حاصل اولدر

بر تعریف آنکه هر یک تعریف لغظی در
 اولیه تعریف آخر دوری در
 دیوسوال واره اولمز و معرف
 اصطلاحی در تعریف مذکور
 لغوی و ردیو جواب حاجت
 اولمز

سببی بود که اجزای متخلخل و اجزای
 ار اسند هوا و نار و ارض و صبر
 اند اولان هوا و نار و ارض و صبر
 کدوسی اند که بره کیرب اثر
 ظاهر اولیوب محرو اولدر

سور عضوك مسامدن بالكي والمخشن ما يجعل
 اجزاء سطح العضو مختلفة الوضع بعد ملاسة
 طبيعية او عارضية من مادة لزجة دواء مخشن
 اولدر كه عضوك سطحك اجزاسني مختلفة الوضع
 قله صرلا كلغدن صكر كه اول صرلا كلق باطبيعي
 اولاي اول صرلا كلق عارضى اولابو صرلا كلق ماد
 لزج دن اولاول الفتح ما يخرج المادة السادة عن الحوي
 الى خارج كالكرسف دواء مفتوح اولدر كه حفر شول
 مادة كه سدايدر بحري دن خارج كرفس كي والبرقي
 ما يلين جرم العضو بجملة المعتدلة ورطوبة اللينة
 كالما والخاز دواء عرق اولدر كه عضوك جرمي
 يوشد رحلة معتدلة سي ايله ورطوبة ملينة سي
 ايله استي صوبي والمنضج ما يعذله قوام الخلط ويطه
 للدفع دواء منضج اولدر كه قوام خلطي تعديل ايد دفع
 حاضره والهاضم ما يغيد الخفاء سرعة انضاج
 دواء هاضم اولدر كه غداية يغيد ولا سرعة هضمي
 والمحلل للرياح ما يرقق قوام الريح ليندفع كالسذاب

مع كى اصل صرلا
 دكلد اما مرض سببي ايله
 صرلا اول مخشن ايله
 كرو خشن قلى كرك بودوا
 اكليل الملك ديكلى در

سذاب شله رايحه سايى
 اوت در كه صدف بيرلر

دواء محلل رياح اولدر كه ريكك قوامي ترقيق ايد
 مندفع اولسون ايجون سذاب كى والمقطع ما يقسم
 المادة الى اجزاء صغار وان بقيت على غلظها دواء
 مقطع اولدر كه مادة تقسيم ايليه اجزاء صغار
 الكريه غلظتى اوزر قلوب سدخي والجاذب ما يحرك
 المادة الى موضع كالجندبيد ستر دواء جاذب اولدر
 مادة تحريك ايدر موضع خايه قندز كى والادغ
 ما يفرق بقوة نفاذة اتصال العضو في مواضع
 لا يجتس بانفرادها بل بجملة كالخرول لادغ شول دواء
 در كه تفریق ايدر قوت نفاذه ايله عضوك اتصال
 مواضع كثر يه كه بو تفریق يلكر يلكر احساس اولميه بل
 جملة سي ايله احساس اولميه خردل كى والمحر ما يجذب الدم
 بقوت الي الجلد مع تسخين فيه فيجملة لونه كالخرول محمر
 شول دواء در كه قاني جذب ايدر قوتى ايله درى ياند
 اولان قردرمق ايله اوليه درينك لوننى قردر خردل
 كى والمكك ما يجذب خلط الذا غا حاد والمكك شول
 دواء در كه جذب ايدر مساب خلطى كه اغريد جى وحاد اول

ثخن خردل طشرون با غلظت نفوذ
 ايدر حرارتى ولطافتى ايله عضوك
 اتصالنى تفریق ايدر مواضع
 كثر متقاربة يه هر بدن وج
 احساس اولميه هر موضع
 آزادله عني ايجون

والمقروح ما يعني الرطوبة الاصلية ويجذب مادة
 رديئة حتى يفرج كالبلادر دواء مقروح اولدركه طوت
 اصلية افنا ايدر ومادة رديئة جذب ايدر حتى
 جراحت ايدر بلا دركي والمحق ما يعني جمراته لطيف
 الاخلاط ويبقى ماديتها كالفرغون محرق شوله دوا
 دركه افنا ايدر حرق ايله اخلاطك لطيفني
 وباقي فلا رعايتي وارضية فرغون كبي والاكال
 ما يبلغ من تحليد وتقرح ان ينصرف من جرم
 اللحم كالزنجار اكال شوله دوا دركه ايرشه تحليد
 وتقرح كبدن الكسك جوهر لحدن بر مقدار زنگار كبي
 والمفتت ما يصغر اجزاء الخلط المتجمد كحجر اليهود
 مفتت شوله دوا دركه خلط متحرك اجزاسني
 كحردر حجر يهود كبي والمفتن ما يفسد مزاج الروح
 والرطوبة الاصلية فلا تصلح لما اعدت كالكزنج
 معفن شوله دوا دركه مزاج روي افساد ايدر دخی
 رطوبة اصلية اوليه اوله رطوبة اصلية وروح
 صالح اوله استعداد اوله غني سذيه زرينغ كبي

این دوا را باید در وقت صبح و عصر و در وقت خواب
 سه بار در روز خورد و اگر در وقت
 خوردن در دل درد باشد باید با
 روغن زیتون خورد

والکاري

والکاري ما يحرق الجلد ويجعله كالحمى كاري شوله دوا
 دركه دري يقر كومي ايدر زاج اصغر كبي والقاسر
 ما يبلغ من فرط جلا نهالي اخراج الجلد القاسد كالقسط
 قاسر شوله دوا دركه ايرشه زياده جلا سندن فاسد
 درميك اجزاسني چقرقه قسط كبي والقوي ما يقره
 مزاج العضو حتى لا يقبل الفسور كدهن الورد
 مقوي شوله دوا دركه مزاج عضوي تعديل ايدر حتى
 فصول قبله التزك ياغي كبي والراوع ضد الجاذب
 رادع شوله دوا دركه جاذبك ضدي ورومظظ
 مضاد للطف دواء مغلظ ملطفك ضدي
 والنفج مضاد للهاضم دواء مفتح هاضمك ضدي
 درو الخدر ما يجعل الروح الحسناء والحزن للعضو
 غير قابل للتأثير النفساني قبولاً تاماً مخدر شوله
 دوا دركه روح حساسي و تحرك عضوا ولا في غير
 قابل قيلور تاثير نفساني به قبول تام ايله والمنع
 ما فيه رطوبة فضيلة لا تقوى الحرارة على تحليها
 بل يستحيل رباحا كاللوبي المنع شوله دوا دركه

اند رطوبت زائده اولاك حران غريزيه قادر ويلي
 انك تحليله بلكه منقلب اولاييل لى توكلج كى
 والغسل ما ينحى الماده لى رطوبته وسيلان لاجلا
 كالما غسالى اولدر كه ماده ايراق اير بكيون
 رطوبتي ايجون وسيلاني ايجون جلا سى ايجون كل
 صوكى والموسخ للقروح ما يرخيها برطوبته قرح
 لك موسخى اولدر كه قرح لري كلك ايد رطوبتي
 سبى ايد والمزلق ما يبل سطح الفضله المحتسبه
 في المجري فتزله وتخرج كالا خاص من لى اولدر كه
 ايصلا مجري ده اولان فضله محتسبه نك بور
 اوليه اوله فضله محتسبه اينز وجقران كى
 والممس ما ينسط على سطح عضو خشن فيستقر
 مملس اولدر كه دوشنور عضو خشن يوزنه انك
 خشونتى اورتر والمخفف ما يفي الرطوبه بتلطيفه
 وتحليله مخفف شوله دوا در كه رطوبه افنا ايد
 تطيق وتحليل ايله والقابض ما يجمع اجزاء العضو
 قابض اولدر كه اجزاء عضوي جمع ايد والعاصر

كى رطوبتي ايجون وسيلاني ايجون جلا سى ايجون كل
 صوكى والموسخ للقروح ما يرخيها برطوبته قرح
 لك موسخى اولدر كه قرح لري كلك ايد رطوبتي

سبى ايد والمزلق ما يبل سطح الفضله المحتسبه
 في المجري فتزله وتخرج كالا خاص من لى اولدر كه

بلكه ميسن وشنور وشنور
 ميسن وشنور وشنور
 ميسن وشنور وشنور
 ميسن وشنور وشنور

ما يبلغ

اوليه عاصد قابض
 قدي ور

ما يبلغ قبضه الى اخراج ما في تجويف العضو عاصر
 اولدر كه انك قبضى اير شه عضوك ايجون اولانك
 اخراجه والمسده ما محتسبه في المجري ككثافته و
 اولغريته مسده شوله دوا در كه محتسب اولور مجري
 ده كثافتي ويوسقي ايجون وصوادغى ايجون
 والمغري دوا يابس رطوبه تلتزق على الفها
 فتسدها مغري شوله دوا در كه يابس ولا ازجق
 رطوبه اولاجارى اغزله يابسه دغى سدايد
 والمدمل مخفف يجعل الرطوبه التي بين شفتي الجرح
 لزجة فتلتصق احدهما بالآخر كدم الاخوين
 مدمل شوله دوا جند در كه ياب نك الى شفه سند
 اولان رطوبه يلتصق وبلا شق قبلور اوله الى شفه
 نك برسي بهه يابشور دم اخوين كى والمنبت لحم
 ما يعقد الدم الوارد الى الجرحه لحم منبت لحم
 شوله دوا در كه جراحتة كل قاني بغلرات ايلر
 والحائمه ما يجعل على سطح الجرحه خشن كيشه نكها
 عن الكافات حاتم شوله دوا در كه جراحتة سطحى

لحام في المعدة والثانية جوز ايجون ايل معد
 و قاقون دو كاش قاز و شمة بفتح قوقس او يوق
 كتدر و طيني اذا جلس منه ليق صلابه الاحام
 قايمنشي قن اند او تره يوشه در رحل صلاشي
 وينفع الربو والسوداء فائد ايدر مدام او كسور
 واعضا القف و عسر نفس و سودايه و يضر في المعدة
 و ضرر ايدر فم معديه ارخا اتد كچون و دهني بفتح
 افواه البواسير بونك ياغي بواسير اغر لن اجر
 وينفع اوجاع الاذن فاس ايدر قولا ق اغر يلز
 واحتمال دهني محل صلابه الرحم باغن شاف امك
 جوز رحل صلاشي ويدر الطمث بقوا ايدر حيص
 قان قوت ايله وينفع اليرقان و الاستسقاء فاش
 ايدر صار يلغ و استسقايه **اسفناخ** بارو طب
 في الاولى جيد الحذاء نافع للصدر والريه الخاين
 و اوجاع الطهر الدمويه و يلين البطن بارو طب
 در درجه اولي ده غدايشي ايدور نافع در كوكه
 و او يكنه كه اسي اواله و ارقة اغر يلز كه قاندين والا

ربو سعال دايمة و رلر
 واعضا قالفه و يركه
 مقدمه استسقاء و عسر
 نفس و يركه

الاذن و اوله و اوله و اوله
 و نيلين

بشماره ديكره كوتاه

شربتي اكي درهم در
 ورت دره و اوله

و نيلين ايدر قرفي **افستين** حار في الاولى يابس
 في الثانية منفع قابض يدر البول و الطمث و سهل
 الصفراء حار در درجه اولي ده يابس در درجه
 ثانيه منفع در جوهر لطيفي ايجون قابض در جوهر
 ارضيه سي ايجون و بولي و حيصي ادرار ايدر و صلاشي
 اسهال ايلر و عصارة رديه للمعدة و هي نافعة لليرقان
 عصا سي هر در معديه و نافع در صار يلغ
 و جرم و شره يوقى المعدة و الكبد جنة سي و شرلر
 قويا ايدر معديه وينفع البواسير و فاس ايدر بواسير
 و يقتل الخبيات و حملي از ايلر و طيني نافع لوج
 الاذن و قايمنشي نافع در قولا ق اغر يسن و يقتل
 الديدان و يدر قوزلري **اشق** حار في الثانية يابس
 في الاولى منفع محقق ياكل اللحم الخبيث و ينبت
 اللحم الجيد حار در درجه ثانيه ده يابس در اولي
 تحليل ايدر تفتيح ايدر تخفيف ايدر خبيث اتي
 برايوات بتورر و اذا علق بالعسل ينفع من الربو
 و عسر النفس و الخواثيق البلغمية و صلابه الطحال

قايمنشي و استسقاء و رلر

اجي اوله و نيلين

بجته و اوله

و نيلين

والمفاصل ووجع عرق النساء ويدر البول والخص
 وحقن يلائمه باله ايله نافع اولور ربو وعسر
 نفس وحقن قلر كه بلغم اولاد خي طلق و مفاصل
 بر كلكه وعرقن اغريس وادرار ايدر بولي
 وحيض و يخرج الجنين وينفع المختار و تخر
 المفاصل ضما دا جقر رحم اولان اوغلا ني
 و نافع اولور صجده و مفصل لر تخر طشرا
 دن صار مق ايله وضما ده يفتح افواه البواسير
 طشرا دن اني صار مق بواسير اغزلر ناجر **اسان**
حار في الثالثة يابس في الثانية وقيل في الثالثة
 يفتح سد الكبد ويحل صلابه الطحال وينفع
 من وجع الورك المزمن والحلل الباردة في الحصى
 ويدر البول والطمث حار دده ثالثة ده يدر
 درجه ثابته ده ويدر ثالثة ده فتح ايدر جر
 سده لوت وحل ايدر طلق بر ككن وفاس ايدر
 يان باشي اغريس كه مزمن اولاد خي صوق علت
 لر يسكن ده وادرار ايدر بولي وحيض **ادخر**

كدي او في يد كوي
 شربتي اوج مشالده

دفعه در
 دوزخ
 دوزخ
 دوزخ
 حار

حار في الثانية يابس في الاول لطيف يفتح السدد
 وانواه العروق ويدر البول والطمث وفتح
 الحصى ويحل الكوام الصلبة في المعد والكبد
 والكليتين شربا وضما حار در درجه ثابته
 يابس در اولده لطيف در فتح ايدر سدر لري
 وطر لرك اغز لري وادرار ايدر بولي وطمثي
 وبار لوطاشي و تحليل ايدر بر ك نشي لري معد
 ده وجرده وبوكر كرده ايجك ايله وصار مق
 ايله ودهنه ينفع الحكة ويذهب الاعياء واصله
 يقوي غمور الاسنان والمعدة ويسكن الغشيان
 البلغمي ويعقل البطن وياغي نافع اولور كجيكه
 وكيدر ريور غونلغي وكوكي قومي قيلور ديشر الترن
 دخي معد وتسكين ايدر كوكل دو ونسكه بلغم
 اولاو قرفي دوتر **اخرج** حماضه بارد يابس في
 الثالثة يسكن الصفراء ويحلو اللون ويذهب
 الكلف وينفع من القوبا ويسكن القيء الصفراوي
 والخفقان الحار صوبي بارد يابس در درجه

جگني زيتون يا غنه قوي
 او تونكون شيشه ايجند
 دور مق ايله اولور
 غمور ديشر اورته لرن
 اولان ديشر ايله ديلر
 ادرار بيله ايدوب
 امعاني قبضه ايدوب

ثالث ده صفراي تسكين ايدر و لوف جلا لندر
 و يورده اولان قزله نقطه لري كيدر و تمر كي يه
 فايد ايدر و صفراوي قيمي ساكن قيلور و يورك
 او ينمس كه حارا و لا ساكن قيلور و ربه و شرابه
 دابع المده و صوي كه قاينش ربعي قالمش و لا
 و انك شرابي پاك قيلور مده و بشتره الطعام
 و يضرا الصدر و العصب و صوي طعمه اشها
 و بر و كوك و سكر ضرر ايدر و قشر حار
 في الاولى يابس في الثانية قيوغى حار در درجه
 اولده يابس در ثانيه ده و دهنه ينفع استرخا
 العصب و الفالج قيوغتك ياغي فايد ايدر سكر
 لكشكلك و فالج و رايحه تصلح للوباء و فساد
 الهواء و المرقى من العسل اجود قيوغتك ياقى
 سى غسل ايله ايدور و حراقة قشر طلاء جيد
 للبرص قيوغتك ياغش ايدو طلا در برص و من
 بز به بالشراب يقاوم سم العقرب چكر دلك
 ياغي شراب عقرب زهره مقاومت ايدر ايجك

ايدور و صفراوي قيمي ساكن
 قيلور و يورك او ينمس كه حارا و لا ساكن
 قيلور و ربه و شرابه

ظاهر بود كه بشتره ايجك
 مستر اولان ضيق خاصه
 قولنه راجع در ربه و شرابه
 بود كل مده

قيوغتك قيوغى صالح
 اولور و بابه و فساد
 هوا به

ايله و سور مك ايله و عصا قشر تنفع لهنش
 الافاعي شرابا وضادا قيوغتك صفتندى فائده
 ايدر افعيلر صوفغه ايجك ايله و صارتق ايله
 و حماضه يجبس البطن و ينفع الاسهال و اسهال
 صوي قزله جبر ايدر و صفراوي اسهال فائده
 ايدر و لمر بارد رطب في الاولى و قيل حار فيها
 نفاخ و اتي بارد رطبه در درجه اولده و
 دندى حار در درجه اولده و يبلند رجي
 و ورقه محلل للنع و يبراعى محلل در رنج و نفخ
 اقوي و اطيب و چكي اقوي و الطيفه و انبوايس
 بارد يابس في آخر الثانية قاع للصفره جدا
 و يعقل البطن و ينفع من السج و سيلان الدم و اسفل
 بارد يابس در درجه ثانيه اخوند قاع و دريالي
 و نافع در معديه و جگر و صومر لخي كير
 قطعا و قزله دو تر و بر سق ايجك اولان
 لره فائده ايدر و قاناقه اشغه دند
 اسطوخودوس حار في الاولى يابس في الثانية محلل

قادن دور لخي ديدكرى در

بديل اولان
 سيزندى سى اولده
 قطن نمل بفرست

قن بود كود ديدكرى در

و يلطّف ويمنع ويجلو وفيه قبض يسير يقوي
 البدن والاحتشاء وينفع العفونة ويوافق الحصى
 البارد ويقويه حار در درجه اوليه با سرد
 ثانيه ده تحليل ايدر وتلطيف ايدر وتفتح ايدر
 وجلا ايدر واند از حق قبض وارو قوي
 ايدر بدني واحتشائي ومنع ايدر عفوني وموافق
 در بارد سكره وقوي ايدر آني وطبيخي يسكن
 اوجاع العصب والمفاصل وينفع من الصرع والمال
 ويسهل البلغم والسوداء كذا مكر بمعطر
 وطبوخي تسكين ايدر سكره ومفاصل اغر يلين
 وفائد ايدر صرعه وما ليخوليايه وبلغم وسوابي
 اسهال ايدر لكن غصه لندرجي در و صر سادجي
 در **التيمن** حار في الثانية يابس في الاولى يسكن
 النخ ويوافق الكهول والمشايج ويذهب الحار
 السوء ويسهلها ويسهل البلغم وينفع الصرع
 والمال ليخوليا ويغشش الشبان والحروبين حار
 در درجه ثانيه ده با سرد را اوليه تسكين ايدر

استخدم من عجونا قلند
 استعمال اولنور وطبوخ
 استعمال اولنور عجونا استعمال
 منافق ذكر ايلدي مطبوخ
 استعمالك منافق ذكر ايدر

من كاز سلسله در زنبقان مجنون
 جيج سودم نكند شربت افيتون

يلي وموافق اولد كهلان و پيران وكيدر سودا
 مرضلن واسهال ايدر آني واسهال ايدر بلغمي
 وفائد ايدر صرعه وما ليخوليايه وصو سادجيكري
 ومحرور اولنوري **املج** يابس في الثانية قليل
 البرد ويطنى حرارة الدم ويقوي القلب ويذكى
 وينزي في الفهم ويقوي الشعر والعين وينفع
 العصب جدا ويشترى ويدفع المعد ويهيج البه
 ويقوي المعد وينفع من البواسير يابس در درجه
 ثانيه ده برودتي از در وفائد حرارت تر سويند
 وقلبي قوي ايدر و ذكي ايدر وفهم زياده ايدر
 وقيلي وكوزي قوي ايدر وسكن فائد ايدر محكم
 واشتها ويرد معد پاك ايدر وتحريك ايدر
 جماعه وقوي ايدر معد وفائد ايدر بواسير
اقايا مفسوء بارد مجفف في الثانية وغايه الغشوة
 برده في الاولى ويابس في الثانية يسود الشعر وينفع
 شقاق البرد والداخر والاورام وقروح الفم
 وينفع استرخاء المفاصل ويقوي البصر ويلطف

زياده يسكني بچون سه

طاش موياد بيككري در

اقايا مكر در جوهر ارضي قابض در
 وجوه لطيف نار برده كه سخطند
 اولدر يوق ايله اوله زال اولور

اتن و قن با چله شراب دن اوله منع ايدر
 خماري و ميشك عصا سى ادرار ايدر و منع
 ايدر بونكه حدته **اكليل الملك** حار يا سرفى
 الاول و قيل معتدله و الحرارة و البرودة و نه قبض
 يسير و تحليل و انصاج و تسكين للوجع ملطف
 مقوى للاعضاء يسكن اورام العينين و الاذن
 و اوجاعها باليخنج و ينفع اورام المعدة
 و الانتين و ينفع القروح الرطبة و الشهيدية
 ضما دافع بعض القوابض كالعدس و الطين
 الارمنى و يتخذ منه نطو له تسكين الصداع
 حار درياس و در درجه اوله و دندى معتدله
 در حرارت و برودت و بوند قبض يسير
 و در درجه تحليل و نضج و يرمك و تسكين و جمع
 و اوزن تلطين ايدر و مقوى و اعضا يمين
 ايدر كوزن شيش لوزن و قولاقل شيش لوزن و بونكه
 اغريلون ميسخج ايله و منع ايدر مقعد و خصيتين
 شيش لوزن و فاسا يا شقر حار و يرمك يان لوزن

ميسخج اولدر كه اوزن صوبين
 قابند لوزن حار و يرمك
 صك اكاشكر يا بالاقه لوزن

ميسخج اولدر كه اوزن صوبين
 قابند لوزن حار و يرمك
 صك اكاشكر يا بالاقه لوزن

يقى انك ايله بعض قوابض ايله مرجمك كى و طين
 ارمنى كى و اذن نطو له نور تسكين صداع
 ايجون **اليسون** يلسه فى الثالثة و حار فى الثانية
 و الثالثة على اختلاف قولى جالينوس ينع سد
 الكلى و المثانة و الرحم و الكبد و الطحال و يقش
 الرياح و خاصة ثقلية و ينفع تهيج الوجه
 و الاطراف و ينفع السبل المزمن و يسكن الصداع
 و الدوار بخورا و اسعاطا و سحقه بدعق لوزن
 يقطر فى كاذن فيبرى ما يعرض لها من ضربة
 او سقطة او صدمة و لا اوجاعها و هو موز
 للبوله و الطمث و الرطوبات و يسكن العطش
 البلغمى و يكثر اللبن و المنى و يدفع ضرر السموم
 و ربما عقل البطن بسى درجه ثالثه و حار
 درجه ثانية و درجه ثالثه درجه جالينوسك
 اكي قملنك اختلافى اوزن فتح ايدر بوكر كرك و
 ورحمك و جرك و طلقك سذر لوزن و افشا
 ايدر يعنى طاغيدر يل لري خصوصاً قاورمش

نطو له اولدر كه اوزن قابند
 صك اوله صوبين و ضلوعا لان
 عضد اوزن اسجمله قدير
 باينه و يان يان اوله
 صوبين اصلين عضد
 اوزن قويه لوزن

قاورمش اولدر كه اوزن قابند
 قاورمش اولدر كه اوزن قابند

سقوط برون ایجنڈن
اولان علاج دیہار

دواله فارسی اشند عزیز دیو نفعه
قابله در که بیکرک اغاجی صداره
جمه اغاجی و بلوط اغاجی و صبیح
اغاجی کی ایوسی هندی و راقا
تیل تیل سچن سچن اشاغ صرقو

سید احمد علی

بردیکنلو اغاجک صغی در
که کرمان دیارند اولور

الم

سرمد طاشی که سرمد اصنافی فیدر

همنك كسره سي ويا مشدو نك
فتح سي ايله بيان صغري ويدر كوي
دريلان رانو كچون قورغى اوجي
زهره در اندر نر مكلتند اوور

یا غسسل طریقی بود که یاں لیر طریقی
چو کله ایخه قوب اغن یلخی ایله
صواب طریقی قوب تا جولا اغن
دور دیو غسسل طریقی بود که صواب
از لوب اولنه جفتی کدر دور دبینه
چو کنی الغب استغلا اولنه مر

جانور جکری چہرا **انفخ** کل الاناخ حاریاس
ملطف محل محل الدم والبن الحامدين في المعدة
ويجمل ذائب وتحتها بعد الطين بعين على الجمل
وتسجما ينع الجبل ويعقل البطن جميع انفخ لرحا
دریاس ملطف ورحلا ورحلا ایدرقانی وسوی
که معدده وکمش اولارود وکدر رهر اریجی وکوش
بونی ارندقدن صکر معین درکبه اولعده وکوش
سعی مانع اولورکبه لکی وکوشرقنی **ار** حاریاس
یاسی الثانیة یجلو الوسخ ویدبع المعدة ویمقل
البطن حار ودرجه اولی ده یاسی درجه
ثانی ده کیری کیدر معد یاک ایدرود وترقی
الیه ^{تصیف} حار فی الاولی رطبه فی الثانیة تضمر المعدة
وتلین الصلابات والعصب الجاسی حار ودرجه
اولی ده رطبه درجه ثانی ده معدیه ضرر
ایدربرت اولانری وبرت سکری یومشه **در**
الباء مصنف حرف الفد قانوند مذکور
اولانردن بعضنی ذکر اتمیوب بحرف بایه شروع

برج

ایدر بفقیر دخی شرح مشهوره مطابق اولسون
ایچون انلر تعرض اتمک **بابوخی** حار یاس
فی الاوی مفتح ملطف ملین مرخ حار در یاس درجه
اولیده تفتیح ایدر تلطیف ایدر تلیس ایدر رضا
ایدر محلل بلاجنب تحلیل ایدر موافق اما عضو
آخره غیری ماده کیدن موافق یرنه جذب
انمز سزن و ذلك خاصیت بو تحلیل جذسز
بابوخی خاصیتی در ویقوی الدماغ والاعضا
العصبية نافع من الصداع واستفراغ مواد
الرأس • ویسهل النفث و قوی ایدر دماغی
واعضاء عصبیه نافع در صداعه دخی باش
مواد نک استفراغه واسان ایدر نفث و بری
الغرب النحر ضادا اوکلدر اقرعرب طشردن
صارمق ایلد و یذهب الیرقان کیدر رصار یلغی
ویدت البول و الحیض شرابا و جلوسانی طیبی
ادر ارا ایدر بولی و حیضی ایچک ایلد و قابضند
او تر مق ایلد و یخرج الجنین و المشيمة و یمنع

اقحوان و بابونج بر بر نه بکر رفیق
 بود که بابونج اندک بویسن
 اولور روم ولایتند بابادی
 دید کلری در مـ

سوال اولنفر تحلیل جذ بسوز اولن
والا خلا لازم کلور نر ایدرز
موادک بعضی تحلیل ایدرز بعضی
شیشر کیدنک یانی دولدر
اولیدر خلا لازم کلور

غرب کوز بکارند اولور
برهنه زن در اوله سوبلی
بلور رانند صکی
طش لور اقرمه

تشریف
درت
دعوت
مے

ایلاؤس قونج شددیدن
برمنوع مرضدراصل
مناسی دیت ازخم
دیگدر مے

شری تی نصف دوم دور

يَجْلُو بَقَّةً وَيَغْسِلُ سِتْرِي
وَيَنْفَعُ الرِّيحَ وَيَهْدِي الْغَيْثَ

۱۰۰

صوغانیک اونی مدقندن اقوی در
وقزلی آقندن اقوی در وجیکی
بشمندن اقوی در وقزینی
باشندن اقوی در مـ
بصل عنصل عجار بیاز دشتی
واهل روم اطـ صوغانی
دیدکری در مـ

سبب برهمنی و رک یخند و ایدر

كثير الغداء مصطش وينفع من اليرقان وينفع
 افواه البواسير ويهيج الباه ويدرويلين الطبيعة
 وينفع من ریح السموم بشبه يند كثير الغداء
 در صوم سادر فائيد ايد رصاريلغه واجر بوا
 اغزلين وتحريك ايد رقومه جماعي وادرا ايد
 وتلين ايد رطبيقي وفائيد ايد رريح سمومه يمد وقتول
 وخر العنصل يقوي البدن ويخش الكون ويقوي
 اللثة ويزيل الحمز ويثبت الاسنان ويصير ^{العصب}
 السليم يسير مع نفعه من اوجاع المفاصل وعرقا
 النساء خاصة والمناج وعنصل سرکه سي قوي
 ايد ربدني وكونله ايد رلوني وقوي ايد رديش
 دند که اتري وزائل ايد راغز قوسن وبرک
 ايد ريشلوي وضرا ايد رسکر از حق فائيد
 سي ايله اوجاع مفاصله وعرق نسايه خاصه دخی
 فالج وهو ينفع الصرع والماليخوليا والربو ^{والسعال}
 الحنبي وخشنة الصوت ويقوي المعدة وياصم
 وينفع طفق الطعام ومن الاستقاء واليرقان واختناق

ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه
 ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه
 ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه
 ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه
 ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه
 ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه
 ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه
 ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه
 ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه
 ان من طفق نكند و قد راکي سكر قويه

الرحم وعسر البول ويدن بقوى بصلك سرکه
 فائيد ايد رصرعه وباليخوليايه وربو واسکر او کسر
 وآواز خشونتته وقوي ايد رمد وعضم ايد ر
 وفائيد ايد رطعام قالقه معد اوزنه واستسقا
 وصاريلغه ورحم صقلنس وعسر بول وادرا ر
 ايد رقومه وشر بخله وسلاقتة للطحال ويعتل
 الفارسه سن ايجم وانك بشد کی صوتي مرض
 طحال ايجم در وقتل ايد ر فان اني ييسه ^{کامن}
 حازيا بس في الثانية يقوي القلب جدا ويهد
 في المنني زيادة بيته ويسمن حار ورياس در وجه
 ثابته قوي ايد رقلبي حکم وزياده ايد رمنيبي
 زياده فاحش ايله وسمره ^{با قلا} قريب من ^{الاعتدال}
 والرطب من رطب قريب در اعتداليه حرارت
 وبرد تد و رطوبتد ويوسند وياش
 اولاني رطب در دجه اولده في رطوبة فضيله
 ونفع كثير يقل اذا طبخ او قلى باقلاده وارده
 رطوبت زائد دخی نفع كثير وبيونک مهر ري ^{السلور}

يغزل النظم
 ايجم مستر اولان صير رطوبت فضيله دخی كثير
 راجع در يا لکرم کثير ارجاع
 تقصيه در ربه

الرحم

کی نوع در بری احمد و در بری ايجم در
 طبيب لاهوتی سرخ و رهن
 سپید و یون تعبیه و فکرا ایدر

نصره و ندر لاهوتی ايله لغت شایعه در
 و مدله و تخفیف لاهوتی ايله لغت
 صحیح در

اما بشکله برکت صوي و کلور
 برکت دخی صوفی و بشکله
 کرک

قن بشم لسا يا قاورل ويولد لحمار خوار
 غليظا توليد ايدر ككشك ات وخط غليظ حيد
 الغداء عسر المضم غدا يتي ايودور وهضمي
 مشكل در واذ اشق وجعل على نزول الدم قطع
 قن باقلا اكي بار قلوب قان آقدي ين قولي
 قاني كسر و خاصيت قطع بيض الدجاج اذا غلفت
 منه باقلا نك خاصيتي تاوق يمرده سن كسكدر قن
 اندن يدرل واذ اضمد الشعر بقشر رقيق
 قن يقي قلب قيل بونك قبوغي ايل قيل الخلد واذ
 ضمده عانة صبي مع نبات الشعير فيها قن يقي
 قلنس باقلا ايله صبي قاسفي قيل بتمكي منع ايدان
 ويحسن اللون وكوكبك ايدر لوني ويضمده مع
 الشراب على ورم الخصية يقي قلنور بوشرا ايله
 خصية شيشه وهو جيد للصدر وينفع السعال
 ويصنع ويرى احلاما مشتملة بو باقلا ايودور
 صدق وفائد ايدر او كسر كه وباشر اغريدر وكوستر
 مشتمل وشراب و **نسر** باردان يا بسان الثانية

باقلا ايله صبي قاسفي
 قن يقي قلب قيل بونك قبوغي ايل قيل الخلد واذ
 ضمده عانة صبي مع نبات الشعير فيها قن يقي

تحقيق بود كه جميع قبل يتمك
 اولمز بلكه كيج بيزم

قن يقي قلب قيل بونك قبوغي ايل قيل الخلد واذ
 ضمده عانة صبي مع نبات الشعير فيها قن يقي

قن يقي قلب قيل بونك قبوغي ايل قيل الخلد واذ
 ضمده عانة صبي مع نبات الشعير فيها قن يقي

يقبضان ويعقلان البطن جيدان للحمور واللثة
 رديان للصدر والريه بطه المضم يدبغات
 المعده يحثان السدد في الاحشاء بارد لردور
 يا بس لردور درجه ثانيه ده قبض ايدر لردور وتر
 لردقني ايولردور و يشاراسي وديش در بي اكر نيرين
 لردور كوك و اويك و بطني المضم لردور باك
 ايدر لردور و احداث ايدر لردور سد لردور احشاء
بطيخ بارد في اوله الثانية رطب في آخرها والظا
 ان الاصفر ليس كذلك و برن اليابس واصل
 بمخفات 2 الاول بارد در درجه ثانيه اولد
 رطب در آخره ظاهر بود كه صار روسي بويله
 دكلد و قوري تخمي وكوكي بمغفر در والنضيج
 لطيف والبع كنيف في طبع القماء وكوينسي
 لطيف در وخامي كنيف در شين خيار طبعه
 در وهو منضج جال مدر ينفع من حصاه الكلى
 والمثانة بقا ونضج در جالي در ادرار ايدر
 فائد ايدر بونكر كلر وقا و قاطاشن وينقي للجلد

قن يقي قلب قيل بونك قبوغي ايل قيل الخلد واذ
 ضمده عانة صبي مع نبات الشعير فيها قن يقي

مراد احشاء دن ما ساريقا
 رعدور

قانك ايو سي شو اكي بينا بيان اولدان در
 خشونة جلد والتقل فيه
 وصفه لونه من غير علة
 نك هنر في البطح فضل
 وفي الانسان منقصة وذل

طاشي بان لردور جعفر مره

ما بعد از این عمل
در وقت
در وقت

و ینفع من الکلف والشمس والبرق والحرارة
یاک ایدر جلدی و فاش ایدر یوزی اولان قری
نقطیه و بهقه و پیسه و قوکه و ینبغی ان یتبع
والاغنی و قیاء لایقدر که طعامه تابع قلند یغنی
معد خالی یکن ینمیه اگر ینور سه کول دوندره
و قدسله و در همان من اصله یقی بلا عنف الی
و بهم کوکدن قوسدر زحتش و استجیل الی ای
خلط و افقانی المعد و وز قنقی خلطی بلور سه
معد و هو الی البلغم امیل منه الی الصفراء کیف
الی السوداء قاون بلغه زیاده مایلدر صفراء
قند سودا و الظاهر ان استیاله الاصف
الی الصفراء اکثر ظاهر بود که صار یسنگ صفراء
دو نمسی اکثر و اذا احسن فساد فیجب ان یقی
فانه قد استجیل ستمای قن قاونک فساد و احساس
اولسه واجب اولدر قوسق ینیر اوله زهر بود
و لیتبه المحرور سکنجینا و المرطوب کند او زهر
مربا اکا تابع قلسور محرور المزاج اولان سکنجینی

در وقت که اینجاست

در وقت که اینجاست

آج ایکن
قاونک
صفراء
اولدر که
قائل و در
و مرطوب

در وقت که اینجاست

و مرطوب المزاج اولان کونکی یاز نجیل مری سن
بضر افضله الی مبرشت مرع یضر الدجاج
یمده نك افضلی اورندان در تاوق یمده سنك
صار یسندن والصلب من مشویه یستجیل الی الد
و برکی بر یانندن مستجیل اولور ماده سودا و یتبه
وهو الی الاعتدال کن یح امیل الی الحرار و یتبه
الی البرودة و هار طبات یمده مایلدر اعتدال
حرارت و پروند مکن صاریسی زیاده مایلدر
حرارته و آغی زیاده مایلدر رطوبته و اکیسی دخی
رطبه و مشوی الخ بالعسل طلاء للکلف
و بیاضه علی العیون یجمع تأثیر الشمس و حرور النار
و یسکن اوجاع العین و هو ینفع من السعال و
الحلق و محو حمة الصد و من السمل و الشوصة
و ضیق النفس و نفث الدم و خاصة اذا
صفرة مفترة صار یسنگ بال ایلد برایانی طلا
در یوزده اولان چکید و آغی یوزد وزر مع
ایدر شمس تأثیر و او دبق سن و تسکین ایدر

اورندان یمده بشد سنك طریقی
بده که صدق اینست صکر یمده
قابضی ایلد صدقه قله و اعتدال
اولد برایانی اوج و در دعب
صایغ باطلیه او جید تمام
اولدر غلین صکر که معتدل
اورندان شمس اولور

اولدر یمده رطبه و در

بلکل که یمده نك آغی منی نهایه سنه در
یاوریانندن حادث اولور و صاریسی
دم حوض منزه سنه در یاوری
عند اولور صاری تمام اولور و غلین
یاوری حرکت ایدر یمده قنق
او ادب طشر حقر مره

کوزا غریلین و بویعنی آغی فائده ایدر او کسرک
 و بوغزار یلکنه و آواز دو تلمه و شل مرضنه
 و شوره مرضنه و ضیق نفه و خصه صا شوره
 صاریسی اسجقه و هو سریع النفوذ جید کیوس
 کثیر الغداء لطیفه و فيه قبض و یدخل فی حقن
 قروح الامعاء و فی ادویه الزحیرة مرمده نك
 آغی که سمورله تنز نفوذ ایدر و کیوس کیو کجکدر
 کثیر الغداء و لطیفه و بوند قبض و ارد
 و داخل قلندر بوبعز سقر قرح لرنه حقه
 لرنه دخی زحیرا دویه لرنه **بلبلج** بارد و فی لک
 یابس فی الثانیة یفتقر للمعدة بالدم و الجمع و شمع
 استرخاها و رطوبتها بارد و در در جزاوی
 ده یابس در درجه ثانیة ده معدة قوی ایدر
 پاک اتمک ایلده و جمع اتمک ایلده و فائده ایدر
 استرخاء معدیه و رطوبته **بارد و نجس** حار
 یابس فی الثانیة ینفع من جمیع الامراض البلغیه
 و السوداویة خاصة الجرب السوداء و یطیب

بعضی برده قران اوقی
 دیرلر و بعضی برده کدی
 اوقی دیرلر و بعضی برده
 کو بکنا و فی دیرلر

النکته

النکته و یدهب البخر و ینفع من سدد الدماغ
 حار و یابس در درجه ثانیة ده فائده ایدر جمیع
 امراض البلغیه و سوداویة و در خصه صا سوداوی
 جرب و کولک ایدر آغی قنوس و کبدر در دماغ
 سده لرنه **بارد و نجس** قیل بارد و قبل حار فی الثانیة
 و هو صم یولد السوداء و السدر و السدر و السدر
 و البواسیر و الجرب السوداء و الصلابة و الخزام
 و یفسد اللون و یسوده و یصفی و یثیر الفم
 دندلی بارد در و دندلی حار در درجه ثانیة ده
 و بواسیر در تولید ایدر سوداوی و کوز قریبی
 و سده لری و سرطان دینکری مرضی و بواسیر
 و سوداوی کجکی دخی بدند برکلی و جذامی
 و افساد ایدر لونی و قرح در و صرر در و قرح
 چقره را غرجه **بوزیدان** حار فی الاوی یابس
 فی الثانیة ینفع اوجاع الفاسل و النقرس و یرید
 فی الباه حار در درجه اولی ده یابس در درجه
 ثانیة ده و فائده ایدر مفصل لرا غریلر و غیره

مردک اولان مضر لر صف استعمال او نیچقد
 اما با غلط طبیب شش او طبعیت میل
 کلی اندر سینه صدر او کما یکنع حاصل

بروت کوی مدره اسکندریه و لایند
 اولور آدم بر ماقلری کی اوق و ترک اولور

يحلل النفع ويسهل السوداء والبلغم والمائية
 والشرية منه درهمان مطبوخا الى اربعة دراهم
 در درجة تائيد يابس در ثالثه ده تحليل ايد
 نفخي واسهال ايد رسودي وبلغني وما يثني وثبت
 بوندن اكي درهم در مطبوخا درت در هوك
بلوط بارد في الاولى يابس في الثانية ردي ينفع
 نفث الدم ووطوبه المعدة ويعقل وينفع
 قروح الامعاء والسجج بارد در درجه اوليه
 يابس در ردي در غدا يثني نفع ايد رقان توكرك
 ووطوبت معديه ودر وتر اسهالي وفايد
 ايد ريفر سقلر قرجه لرنه وسجج **بقر** قرن الحف
 الخسول يشرب بالماء فيحبس نفث الدم والرغاف
 بويوندي كيانشر ويونشر ايجلور صوايله
 حبس ايد رقان توكركي وبعون قانن وادا
 بحر با حشام البقر الرحم النابتة ردها وطره
 البق وحقن بخور قلف صفر تركي ايله قلفش
 رحم اني ردا ايد روسوري سكي قيورد ويطلي

شامبلوط يعني كستان
 بلوط انواعه در اجودي
 در صه

بقر بويونديك يانسي
 ويونسي ايل بويونديك
 يانسي ويونسي كي در

ر بلور هم رايحه كركه در بقر

علي بطن

علي بطن المستسقي ويناام في الشمس فينفع وطلا
 قلنور استسقا اولانك قرننه واويور كشد منتفع
 اولوز باد **آورد** يابس في الاولى ينفع الاسهال
 المعدي ونفث الدم وينفع الاورام الرخوة
 ضادا وطبيخه ينفع وجع اللسان والحمية
 المتقادمة ويزيد لطيف محل ينفع التشنج وينفع
 السدد ويشفي لذع العقرب ضادا يابس درجه
 اوليه فائد ايد راسهال معدي وقان توكرك
 وفايد ايد ريومشق شيشلر بقى قلنس ومطبوخي
 فائد ايد رديشدر اغريس واسكي حتملر ونجني
 لطيف در محل در فائد ايد رشتنج وفتح ايد ر
 سده لري وشناويرر عقرب صوفقي بقى قلنس
حرف الجيم مصنف ايجاز ملاحظه ايد
 حرف باده دخي ادويه دن جوقنس ذكر
 اتمدي **جوز** حار في الثانية يابس في الاولى
 يبقر الغم وينقل اللسان ويصدع وهو كسر
 المضم ردي للمعدة وبالعسل ينفع المعن الباردة

لفظ فارسي در ميل كنره ي معناسته
 اهل نعم بوغه دكني در لير برندن
 توبه قدن صكن بيل كنور انوكي
 باد آورد ديوراد ويره لر مشه

نركه قعز ديدكوري در وبونك
 اغا جي كوكه سندا او يمتق
 بدني ار قلدر مده

حار در درجه ثانیه یا سرد اولی ده سول
 اید را غزده و اگر ایدری و با شرا غزید و بوش
 هضمی شکدر و یرمز در معدیه و بالا اید فاند
 ایدر صوق معدیه و رب قشر ینفع ورم
 الحلق و الخمر یا شل قور غنک دبی فاند ایدر
 بوغن و بوغن لغی شیشنه **جوزبوا** حار یا بس
 فی الثانیه یقوی البصر و ینفع السبل و یطیب النكهه
 و ینقی النمش و فی قبض یقوی الکبد و الطحال
 و المده و یدت حار در یا بس در درجه ثانیه
 قوی ایدر بصری و فاند ایدر سبل و کچک
 اید را غز قوسن و پاک ایدر یوزده اولان
 قن نقطه و بوند قبض و ادر و قوی ایدر حرکی
 و طلاق و معد و ادرار ایدر **جلنا** بارد
 فی الاولی یا بس فی الثانیه یتد اللثه و یقوی
 الاسنان و ینفع نفث الدم و من السج و یدت
 الجراحات و القروح العتیقه بارد در درجه
 اولی یا بس در ثانیه ده برک ایدر دیشانی

اینها را در درجه ثانیه یا سرد اولی ده سول
 اید را غزده و اگر ایدری و با شرا غزید و بوش
 هضمی شکدر و یرمز در معدیه و بالا اید فاند

خلق انسانند
 صعد اطلاق
 اولی و یوزده
 که عطار در
 صا دغی زعفران
 حار سی اولان زعفران

کلنا زید کوری انارچی کی در
 اما یشتی اولمز و بوند شربتی
 بر منقلا ورم

دقوی

قوی ایدر دیشتری و فاند ایدر قان توکر مک و سبی
 و اوکلدر صراحتی دخی اسکی جبانلری **جبن الطرب**
 من بارد و طب و العتیق یا بس و افضل التور
 و الطری من غاذ ستم و المالح العتیق من هره
 و صودی للمده لکن یزید الشهوة و خلط
 بالمطفات ردی بسبب تنفید هاله و یولد حصا
 الکلی و المثانة بوند یا شرا بارد در رطب و عتیق
 حار در یا بس در و افضل اولدر که نیا شرا و لا
 و ناسکی اول و بوند تان سی غذا و یرمز و طور
 اسکی ایدر و معدیه یرمز در لکن شهوة
 طعامی زیاده ایدر و بونی لطافات ایدر قشر
 یرمز در تنفیدی سبی ایدر لطافات انی و تولید
 بوکرک و قاسق طافلون **جرب** اصله رطبی
 الاولی مفت و یرمز شهوة الباء و یرمز خصو
 البری لطیف یدر البول و الطری اصله رطب
 درجه اولی ده مفت در و شهوة جماعی تحریک
 ایدر و تخنی خصو صا یباند بتنی لطیف در ادرار

پنیر درم

یمنه لطافات تین هضم اولدر
 و پنیر عتیق کج هضم اولدر
 لطافات انی تمام هضم
 اولدر تنفید ایدر
 سب و ضرر ایدر
 بلکه متجمل اولدر
 طاش حار
 اولدر

ایدر بولی و حیض قانی **حرف الدال مصنف**
 کتابی موجز قلد غیجی حرف جیم دخی جو
 نس ذکر آمدی **فار جینی** حار یا بسر فی التالیة
 غایة فی الطائفة جاد بفتح صلح لكل عفونة
 وصدیدة ودهنه جلاء مذهب محال عجیب للرحمة
 وهو ینفع من الکلف و النمش و البرش و ینفی الرأس
 و ما فی الصدر و یفرج و ینفع سدد الکبد و یقوی
 المعدة و ینفع من اوجاع الکلی و الارحام و ینفع
 الغشاوة و الظلمة اکلا و التخالخا حار دریا بسر
 درجه ثالثه تمام در لطافت جاذب در
 شمع در مصلح در هر عفونی و صاری صولری
 که چنانچه اولور و یاغی جلا اندر و اریجی
 در محال در عجیب در ترک و بویعی یاغی فاند
 ایدر یوزده اولان چکبد و قی نقطه و در
 و پاک ایدر باشی و کوسد اولان لطو بانی و تفریحی
 ایدر و تفتح ایدر جکرده اولان سد لری و قوی
 ایدر معد و فاند ایدر بوکر کلری و در حلا غریب

ایدر یوزده اولان چکبد و قی نقطه و در
 و پاک ایدر باشی و کوسد اولان لطو بانی و تفریحی
 ایدر و تفتح ایدر جکرده اولان سد لری و قوی
 ایدر معد و فاند ایدر بوکر کلری و در حلا غریب

تفریحی
 بالخاصة
 در

وفاند

وفاند ایدر کوزده اولان پردیه و قریب یک ایل
 و کل اتمک ایل **دیک** و **دجاج** افضل الدجاج
 مالم بیض و افضل الدیک مالم یصمق و شحم
 الفروج اسخن من شحم الدجاج و خصی الدیک
 محمودة الغداء سریعة الهضم و مرقة الدیک
 توافق الرغثة و وجع المفاصل و المعدة و الربو
 و القولنج و لحم الدجاج یرزق فی العقل و یصنی
 الصدرة و دماغه ینفع النزف الرعافی و یسعد
 الفرایح یسکن لیسب المعدة تاوق افضل او
 یرد لمشاو لا و ضره من افضل اولدکه او تمش اول
 بلج یاغی استی در تاوق یا غند و ضره سکر خا
 قلنا فی محمودة الغداء در سریع الهضم در و خرو
 شور باسی موافق اولور رعشه و وجع مفاصل
 و معدیه و ربو و قولنج و تاوق لقی عقی از
 و آوازی صافی ایلرو بینسی پورندن قان کتمی
 منع ایدر و بلجلر اسفید باجی تسکین ایدر معد
 نک حنہ صارتنی **دماغ** بارد و طب مولد البیغم

خصی ضم خا و فتح صا و ایل
 جمع خصیه در اما بوند
 جمع خصی معنا سز مستعمل در
 ابلق اولان خرو بر مراد در
 شطک که جمع خصیه مراد
 در دیک غلط ایلدی زرا
 خصیه سریع الهضم و کلدر
 و هر حیوانک خطی و لانی
 سریع الهضم و مر

اسفید باج ات صوبی ایل اولان
 ساده شور باجه دیلر
 و ملو قه دخی دیلر
 در

ایدر یوزده اولان چکبد و قی نقطه و در
 و پاک ایدر باشی و کوسد اولان لطو بانی و تفریحی
 ایدر و تفتح ایدر جکرده اولان سد لری و قوی
 ایدر معد و فاند ایدر بوکر کلری و در حلا غریب

والاخلاط الخليظة ويغني ويقي ويسقط
 الشهوة وينبغي ان يؤكل بالابازير الحارة ويلين
 الطبع بارد در رطبه در توليد ايدر بلغمي دخی
 غلظ خلطی و کول دوند در و شهوتی است
 ايدر ولا بقدر يك اش هو بجري ايله که استی اول
 وتلين ايدر رطبی **دم الاخوين** بارد یابس
 فی الثانية یلصق الجراح الطرية ويجبس البطن و یخ
 النزف و یقوی المعدة و یثبت اللحم و ینفع السج
 و شقاق **المقوت** بارد در یابس در درجه ثانیه
 پیشدرد یا شجر احتلی و حبس ايدر قرقری و منع
 اید رقان کتکی و قوی ايدر معد و بتورراتی
 وفات ايدر سحی و متعدد جاتلا قلنه **حرف الط**
 حرف الد دخی خلی ادویه ذکر اول نمشد
هند با بارد فی الاولی و یابس یابس فی الاولی
 و رطبه رطبه فی الاولی و البستانی ادر طبع و میل
 فی الصیف الی حرارة و یفتح سد الاغشاء و العروق
 و فیة قبض صالح یقوی المعدة و الکبد اما الحارة

ابازیر جمع ابزاره
 ابزار یمکنه قولین اش
 هو یجند و یرادر هندن
 اولدر اولسون

عجله خن سیا و شان و اهل
 روم کی قداس قانی دیرلر
 قذله عصا و درکه اغاچ
 اقد که اول اغاچ سقوط
 جزب سنده اولورین
 ولا ینند

هند بادالک فتح ایلد مقصود
 در و کسر ایلد محدود در
 وضی ایلد غلط مشهور در
 و بود دخی کی نوعی برقی در
 بیانیت و بستر وستانی در که باغجلر
 و بوسن طرف و یکرلر برقی اولان

فشدید
 بوسن حار و له کند بری اوزن بوسن قله در

فشدید الموافقة لها و اما الباردة قلنی صيته فيه
 ویضد بانه مع السويق للخنقان الحار و یقوی
 القلب و ینفع مع الخیار شبنم لا ورام الخلق و ینفع
 الرمد و لبنة یجلو بياض العين بارد در درجه
 اولی و یابس یابس در اولی و رطبی رطبی در
 وستانی سندن رطوبتی زیاده در و یازن مائل
 اولور صرارة و فتح ايدر سندن لری بفر سقلده و طبر
 و بوند ایو قبض وارور و قوی ايدر معد و جگری
 اما حار اولان برک موافق در و اما بارد اولان **بالخاص**
 در و بوند صوبی قاوت ایلد یقی قلندر یورک
 او ینمسنه که حار اولان و قوی ايدر قلبی و فانی ايدر
 خیار شبنم ایلد بفر شبنم لری و فانی ايدر کوز
 انجیر سندن و سودی جلا و یر کوزک آغذ **هلیج**
 بارد فی الاولی و یابس فی الثانية اکل یطی الصفراء
 و ینفع الخنقان و الحزام و التوحش و الطحال
 و یقوی تحمل المعدة بارد در درجه اولی و یابس
 ثانیه ده یمسی سوندر رصفانی و فانی ايدر

هلیج در تصنیف بری
 صار و در برقی هندی
 در صفر بری کابلی در قنای
 مایل کبیر بری ضعیف و ایچی
 و بری

خمل رهنه نای یوزی پورش
 یارش اولوب پوز اولمدر

یورک اوینسنه دخی جداره دخی وحشته دخی
 طلاق و قوی قلوب معد خشتی والاسود یصنی
 اللون قرسی صافی قبلور دخی والکابی یمنع الحواس
 والحفظ والمقل ومن الاستقاء و یسهل السود و یمنع
 کابی فانت ایدر حواسه وحفظ وعقله وکنته
 واسهاله ایدر سودای و یمنع والا صفر سهل الصفر
 وقلیل بلغم و صار سی اسهاله ایدر صفرا و ازجق
 بلغمی والاسود السوداء وقلیل بلغم و یمنع البواسیر
 وقرسی اسهاله ایدر سودای و ازجق بلغمی و فایند
 ایدر بواسیر **هلیون** یبیل الی الحرارة و فیه جلاء
 و تفتیح لسد الاحشاء و خصصه صا الکید و الکلیه
 و فیه تحلیل و یمنع الیرقان و الحنقان و فیه تقیة
 و یمنع وجع الظهر و یدر البول و یخسر و یسهل
 الولادة و یرزید فی المنی مائل اولور صرته و یوند
 وارد رجلا و تفتیح سد احشاء خصصه صا جکره
 و بولکک سدک و یوند تحلیل و ارضه و فانت
 ایدر صا یلغ و جمع ظهر و ادرار ایدر بولی

عجله مارجه دیرلر
 واهل روح لانتند
 هلیون دیکله مشهوره

وحیضی

وحیضی و آسان ایدر ولادت و زیاده ایدر منی
هزار جنان حار یا بسر و الثانية یدر البول
 صلابه الطحال و یلطف الاخلاق الغلیظه و یمنع
 الجرب و یقشر الجلد و یمنع من الصرع ووسع
 الهوام و یمخرج فضله الرحم حقنه بطبیعه
 حار در یا بسر و درجه ثانیة ادرار ایدر بولی
 و ایدر طلاق و یرککن و تلخیص ایدر اخلاق
 غلیظه و فانت ایدر کجیکه او یون و صور
 دربی و فایند و یرر صرعدن و زهر لوجی و کدر
 صوفه و جقر ررحم فضولن قایمنشی ایدر
 حقنه اتمک ایدر **حرفه** و حرفه عاده دخی
 بر قاج ادویه نک ذکر یترک و لنمشر **ج**
 یا بسر و الثانية ملطف للاخلاق الغلیظه و
 البول و یرزید صلابه الطحال و یجلو یا یحدث
 فی الطبقة القرینة و یمنع اوجاع الحنبل و الصدر
 و الخصر و یجلو و یمنع لاوجاع الرحم و
 در یا بسر و درجه ثانیة ملطفه راخلاق غلیظه

لفظ فارسی در بیک قفلاج معکند
 در اوزم جبعی کی اوزن جبعی
 اولور اوزن اولدنی ایچون نوآد
 و یرلش و یمشی اوزم صالتی کی
 اولور هندن کلور م

طبیعی و جلاسی ایچولر
 بیکه فایند ایدر منی و در

اگر دیدگری در که بر اوت کوکی
 حوضه و وصولی و در
 بیت قاش کی بوغندی
 اما کندوسی اری
 بودگی و

وادرا ایدر بولی و ایدر طلاق هر کلن و جلا
 ویر حادث اولان طبقه قریبه ده طبقات
 عنیه دن وفاند ایدریان اغریلرنه و کوس
 اغریلرنه و قرن اغریسنه و اوتولور آنک
 قایمنشد رحم اغریلری ایچون **ور** باردی
 یاسر فی الثانیة و بز اقری مایه قبض و یله
 اقبط و هو منفتح یسکن حرکت الصفراء و یقوی
 الاعضاء الباطنة و ما یمنع من الغشی و یسکن
 الصداع الحار لکن شمع الورد یعطش محر و الدماغ
 و یطیب ریح البدن و یمنع السجج و المزی من
 حار یقوی المعدة و الکبد و یعین علی الهضم
 و افتراشه یضعف الباه و هو یسکن و جمع المعدة
 و عشرة دراهم من طریه یسهل عشر بحال بارد
 در درجه اولی ده یاسر در ثانیه ده و تخم یعنی
 بچکی کته کندن صکن و بند حادث اولان دانه
 اقری در اند اولان قبض دن و قوری سنک
 قبضی زیاده در و بکل منفتح در تسکین ایدر

کل

صفیایی

صفیایی و قوی قیلور اعضاء باطنه و آنک صریح
 فاند ایدر بایلمه و تسکین ایدر صداع حاری
 لکن کل قوی صوسا در محر و الدماغ اولانی و تطیب
 ایدر ریح بدنی و فاند ایدر سجه و بوند مرقی
 سی حار در قوی ایدر معد و جگری و مصلی و لور
 هضم و دوشنک کلی یعنی اوزرنه یا تدریجی
 ضعیف ایدر قوت جماعی بر ساکن قیلور معد
 اغریسن و اون در هم تان کندن اسهال ایدر
 اوز مجلس **خرف الزلا** اول حریف اولان اذ
 چوقدر حله دن بری **زعفران** حار فی الثانیة
 یاسر فی الاولی منفتح محلل قابض منضج یحسن اللون
 و یستر مع الشراب جدا حتی یرغم و یصدع و یمنع
 و یجلب البصر و یسهل العلاء و النفس و یقوی
 القلب و یدر و یسقط الشهوة حار در درجه اولی
 ثانیه ده یاسر در اولی ده منفتح در محلل و قابض
 در منضج در کویک ایدر لوفی و سرور و یرش آب
 ایلده زیاده حقه احتایلر یعنی خفت عقل و یرد

نیمک ایلده زیاده قافی طشره
 حرکت اندر

لا تأكل من هذه الثمرات
 ولا من هذه الحبوب
 ولا من هذه الخضراوات
 ولا من هذه البقول
 ولا من هذه الحبوب
 ولا من هذه الثمرات
 ولا من هذه الحبوب
 ولا من هذه الخضراوات
 ولا من هذه البقول
 ولا من هذه الحبوب
 ولا من هذه الثمرات

اغريدوا يتكثروا وجلا ويرد بصرا وآسان
 ايدر ولادق وتنفس قوي ايدر قلبي وادار
 ايدر واستا ط ايدر شهوتي **انغور** اقبض
 من الغبيراء ويقع الصفراء ويمنع الكيلان
 در قبض الكبد ويقع الاقوي در صفراوي يمن
 كسر كيدر ومنع ايدر افقي **زبد حار** رطوبه
 الاولي منضج محل مرخ يطلى البدن فيغذي
 ويسمن وينفع السعال والصدر ويسهل النفس
 وينفع جراحات العصب ويلين الطبيعة ولا
 منيسهل حار در رطوبه در وجه اولي ده نضج
 تحليل ايدر ارخا ايدر وطلا لثام بعنك ايدر
 وغدا ويرد وسميرد وفاند ايدر او كسر وكو
 وآسان ايدر قان تو كرمي وفاند ايدر سكر جرح
 وتلين طبعي وبعندن جوق بيمك اسهال ايدر
زنجبيل حار يابس من الثانية وفيه رطوبة فضيلة
 يهيج الباه ويهضم الطعام ويوافق برد الكبد
 والمعدة وينزل بلبها الحادثة عن اكل الفاكهة

صوبله ايجل ايله يا يرمه
 صار يسي ايله بلك ايله
 وبعو بالخاصية در وزغرافي
 از ربيع خيمه ايدر
 وجوز قدر فيجوز باليد
 عمد تماصل آسان
 طو غمر
 تركه نه
 باغ ديد كلر
 درم

ذات الجنب
 ذات الرية
 من

وبريد في الحفظ ويلين الطبيعة حار در يابس در
 درجه ثابته وبعندن رطوبت زائد وادار
 تحريك ايدر رقة حمائي وهضم ايدر طعامي وموفق
 اولو جكر وبعندن صر قلضه وزائل قلهو رعد
 ياشلخن كيمش يكدن حادث اولو وزياده
 ايدر حفظي وتلين ايدر طبعي **زيت الانفاق**
 اي المتخذ من زيتون نج بارد يابس في الاولي والمخز
 من المدرك حار باعنداله والى رطوبة والعقيق
 اقوي حرار والزيت يعقو الشمر وينفع الشيب
 والانفاق اوفق للاضواء ويقوي وما عا لزيون
 المالح ينفع من القلاع ويمنع تنفط حرق النار وشد
 اللثة وورق الكزيتون ينفع من الحمرة والنملة
 والقروح الوسخية والشر وينفع العرق وهضم
 للداخس زيت الانفاق يعقو خام زيتون النان
 بارد در يابس در درجه اولي ده وكوي بي زيتون
 النان حار در اعتداله ايله ومائل در رطوبة اسكي
 زيت اقوي حرار يعندن زيت قومي ايدر

زيتون يا غنك اسمي زيت

چگون استعمال اید جک

فیلی و کیم اغرد و زیت انفاق او فقا و ر صبح
 لن و قوی قیلور و طوز لوزیتون صوی فاند
 ایدرا غرا بچند اولان قبر جقل و منع ایدر
 او ذیافتدن قبر جغه و رک ایدر دیشاتن
 و ریتون پیرای فاند ایدر جریه کپا و د کونک
 دیر و کونجک صفراوی سوجیل و چرکلی
 چبانل و قورداشته و منع ایدر تری و بویو
 در قراخانه **حرف الهاء** مصنف حرف زاده جوق
 ادویه ذکر آمدی **حضض** یا بس فی الثانية معتد
 فی الحرات و البرودة و تحلیل اقوی قبضه و
 الشعر و یبری الکف و یمنع الداء و یمنع
 و یمنع کل نزف و یمنع الداء و یمنع الداء
 و یمنع الاورام و یمنع البرقان و الاورام
 و یمنع الاورام و یمنع الرخوة و التمدد و القروح الخبيثة
 و قروح اللثة و الاسهال المعدي یا بس در درجه
 ثانیه ده معتد و حرارت و برودت و بونک
 تحلیل اقوی و قبضدن و قوی ایدر قلی و کیدر

ضمین ایلد یا حرف اوله ضمه
 سی ایلد و حرف ثانیه فتح سی
 ایلد تریا در ایدر اولدر که
 اولدینه و طشر سی قی
 و ایدر سی یا قی قی
 کبی اولو و بطل
 استعمال اولدر
 و کل استعمال
 اولدر

جکیدی

جکیدی و فاند ایدر قراخانه و برک ایدر مفاصل
 و منع ایدر قان کیم و فاند ایدر کوندا غریبه و جلا
 ویر طبعه قریبه و فاند ایدر برقان اسوده
 و طلاقه و فاند ایدر کشتک شیشل و صفراوی
 قبر جقل و برمن چبانل و ویش اتی چبانل
 و اسهال معدی **حنا** یا بس فی الثانية معتد
 حار و فیه تحلیل و قبض و تجویف یمنع افواه المرو
 نافع من الاورام الحارة و البلغمية و فاعیته لافاع
 العصب و العالج و التمدد و دهنه یحلل الاعضاء
 و یلین العصب بار و در یا بس در درجه ثانیه
 و دندی حار و برودت تحلیل و قبض و تجویف
 و در ایدر طمر لرا غزلین و نافع و راستی شیش
 لن و بلغم شیشل و صیجکی یا فدر سکر آغز لینه
 و فانی و تمدد اعضا و یا غنی تحلیل ایدر اعضا
 اولان یور غنلی و یور سکر لری **حنظل** حار
 الثالثه یا بس فی الثانية یجتنب حبه و قشر و المرق
 علی الشجرة قتالة محلل ملطف جاذب من بعد و ورقه

کل ایدر جک

حلا ایدر جک

تشدید ایلد و متله ترکی قند دیدر کدی در
 که بریا قند حاصل اولدر و پیرای
 که از بقون پیرا غنه بکدر

تشدید منشائی بود که حنظل کدی در
 جوهر حار و در و جوهر بار و
 بیکر به نظر ایدر کدی
 حار و کدی بار و

دور ایدر کدی
 دور ایدر کدی
 دور ایدر کدی
 دور ایدر کدی

حنا یا غنی پیرا اولدر که جکل یا غنه
 پیرا غنی شرافت یا غنه قدر
 قایندر لر سمنده
 قارغه دوک دیدر کدی و در

العض يقطع نزف الدم ويحلل الاورام وينضمها
 وهو نافع من اوجاع العصب والنقرس والمفاصل
 وعرق النساء وبذلك به الجذام وداء البعل ينفع
 ويتمضمض به لجمع الاسنان ويسهل قلعها والاكلة
 به نافع من نفس الانتصاب ويسهل البلغم الغليظ
 من العصب والمفاصل والسوداء والشرية منه اثنا
 عشر قيراطا وينفع الكلى والمثانة واصلاحه بالكثير
 او دهن اللوز حار درجه ثالثة ده يابس در
 ثابته ده اجتنابا ولسور چكر دكندن وقبو غندن
 ويلكزا غا جند بر دانه اولان مملوك در وضطر
 محل در منقطع در جاذبه را راقند وتان يبرغي
 قطع ايدر قان كتمكي وتخليل ايدر شيش لري ونفع
 ويرد و بوي غني شحمي نافع در سكر اغريله ونقرسه
 ومفاصل اغريله وعرق النساء وبو شش لري
 جذامه وداء البعل اويليه منفع اولور وبونك
 ايله مضمضه اولور ديش اغريله واسان ايدر
 جقر مسني وبونك اسهال نافع در شول مرضه كه

در درجه ثابته ده
 ايليه مضمضه اولور
 ديش اغريله واسان ايدر
 جقر مسني وبونك اسهال نافع

در درجه ثابته ده
 ايليه مضمضه اولور
 ديش اغريله واسان ايدر

هو صدين ورقه قولند
 راجع قللق خطا در

در درجه ثابته ده
 ايليه مضمضه اولور
 ديش اغريله واسان ايدر

نفس

به اول مضار در رخت تنفس ايليه
 و اول مضار در رخت تنفس ايليه
 و اول مضار در رخت تنفس ايليه

نفس الانتصاب دير لرو اسهال ايدر بلغم غليظ
 سكر در في مفاصل دن واسهال ايدر سوجاي
 و شربتي بونك اون كي قيراط ربع نصف در
 ايدر بوكر كلن وقاوغه وبونك اصلاحي كفن
 ايله در و بادام يا غي ايله در **حصص** حار يابس
 الاولى والاسود اقوى منقطع اغذا من الباقلا
 وينفع الظهر واورام اللثة الحارة والصلبة واللام
 تحت الاذنين ويصق الصوت ويعذو الريح الكه
 من غيره وطيبه نافع للاستسقاء واليقان
 ويفتت الحصىة من الكلى والمثانة ويخرج الحين
 ويدز البول ويزيد في المنى جدا حار در بارد در
 درجه اولي ده وق اولان اقوى در منقطع در قطع
 در زياده غذا ويرد باقلا دن وفاد ايدر لاقه
 اغريله و ديش اتي شيش لري كه حار اولور برك
 اولاد في اكي قولاق التي شيش لري وصافي ايدر اولور
 واويليه غذا ويرسي الكز در غريده وشمس نافع
 در مرض استسقاء ويرقاه وبار لوطاشي كه بوكر كلن

كس حار وفتح ميم ايله يا فتح حار و كس ميم
 ايله نخود در بود في برقاج صنفدر
 آق و قزله و قمر و بر صنف برقي
 و بر صنف سنان في در

فرض وین اوجی ایله از حق
بیمه د بیلد فرض اعتراف
د ولدری د ولدری بیمه
ویرلر اعلای مکده
کلرب دیمن عهد
ملاد تقض
ولیت بیلا
تقضم

خاتمه

صبر مشق تخیلی کی
اس تحکم و رمہ

چام اغاجی یمنی که آدی
گلنار در و بو وخی اکی صنف
در بر صنفی اوزخه و بر صنفی

مستندین صوریہ

سفر لقاغا جنك ياستي
كه بوكانوش دخی دیر لر
منه

مکتبہ اسلامیہ
لاہور

گو کر جن یاور سی کہ
او چلو اولاسے

سید احمد علی خان صاحب

فی قصہ ایچ آف مسہ
قدرا اور باغی پرست
کی اولاد و بیعتی نسل
بوی اور بدباغی آق
کے صحابہ و بزرگوار
یسی در شہد اغیار

کوار و جوار در بدخشان ولایتین

اسماء

اسهال ایدر لر سو دای قوت اید و حجر ارنی قوی
و ایکسنگ دخی یونینی کوکل دوندر **حی العالم**
الصغیرین یمنع من نقت الدم ویبقی الصدر
ویدخل فی ادویه الفتق واد اطبع شراب منع
من وجع الامعاء و الکبیرین اضعف ذلك
کوچکی بونک فاند ایدر قان کتمک و پاک ایدر
صدری و اویکنی و قویلور فتق دوالر و یقن
بیشور شرابله فاید ایدر بفر سقلره اولان
وجع بیوی اضعف و بعد کور لر جمیع
حلب حار و الثانية یابست فی الاوی تحلل الاورام
الغلیظه الحار و تهیج الاورام الکثیره الحار و
مطبوخها بالعسل یمخرج ما فی الصدر من الاخطا **العیطه**
و یمیج الباه و یمنع الطرقه و یجلبو الخراز و الخا
و یمنع اوجاع الرحم و صلابتها و انضمامها حار
در وجه ثانیه ده یابس در اولی ده تحلیل ایدر شوه
شیش لری که صاردی آز اول و تحریک ایدر شوه
لری که صارت جوقه اول و غسل ایدر شمشی چقر که

جیو پلائی

قیاقورغی دید کلری دیر ییراغی
دو کلن خزان اولماز آتو کچون
بویدل آد ویردیلر و بووخی
اکی صنفه دره یی بونک
هری کوکچک

سقیای لق و دبه اولق

تقع في اذوية الفم ونفت الدم والاسهال المزمن
 ولحقا ينفع ذلك فائد ايدر مطبوخ في
 صد اندن اشلن چنا قلرده طلاقه و مطبوخ
 فايد ايدر ديشلر اغريسه مضضا تمك ايد
 دخی رحل من من اقسند اند او توفيق ايد و شى
 قلندر اغرد و الرند و قان كتمك و من لى اسهال
 و قبوغى فائد ايدر بوجا **طرا نيت** يحبس البطن
 والدم وكل سيلان ويقوى الاعضاء حبس ايدر
 قري وقاني و هر سيلاني وقوي ايدر اعضاي
حرف الباء مصنف حر فطاده بعضا دونه فكر
 اتمدى شهرتند بناء طرخون و طين مختوم كى
ياسين حار يابس في الثانية ملطف للطعوبات
 ينفع للمشايع وكش شمة تصفر اللون ودهن
 نافع للامراض الباردة في العصب حار و يابس
 در درجه ثابته ملطف در رطوباتى وفائد ايدر
 پيرى و جوق قوقسى كنى ضرر و زو ياغى نافع
 امراض بارده يكر سكرارده اولور **حرف الكاف** مصنف

سر اسهال مزمن
 جمع طرخون بر او تدر مدد
 منق بکزر

در اذوية الفم
 و قان كتمك

در اذوية الفم
 و قان كتمك

حرف الباء
 مصنف حر فطاده
 بعضا دونه فكر

حرف ياده دخی بعضا دونه فك في ترك ايدى
 حله دن برى تروج الصنم در **كافور** بار و يابس
 في الثالثة يقطع الرعاف وينفع الاورام الحارة
 والصداع الحار وينفع الغلغلاء جدا و سهر حتى
 شمة ويقوى الحواس من المحرورين ويسرع الشيب
 و يقطع الباء و ما يوجد منه في خلل خشب اقوى
 اصناف بار و در يابس در درجه ثالثة و قطع
 ايدر رعا في و نفع ايدر شيشل ك استى اولادى
 صداء كه حار اولاد و فائد ايدر اغرد اولان
 سولجيدل محكم و او يانقل كندر حتى قوقسى
 وقوى ايدر حواسى محرورين و تركندر قوقلى
 و قطع ايدر قوت جماعى و كافورك اغا حى اولان
 بولنان اصنافك اقواسى در **كافور** حار قليلا
 يابس في الثانية يحبس نفث الدم و نزف و يقوى
 القلب و ينفع الخفقان و الخلفة و الزحير حار
 ارجق يابس در درجه ثابته ده حبس ايدر قان
 نوكركى و قان كتمك وقوى ايدر قلبى و فائد ايدر

اصناف بار و در يابس در درجه ثالثة و قطع
 ايدر رعا في و نفع ايدر شيشل ك استى اولادى
 صداء كه حار اولاد و فائد ايدر اغرد اولان

هندستانند كلور اغا حى و شمش
 اولور اول ك جعفر ارگون اولور
 كول طوكجى برنج در لور اولور
 ايو سى قيصورى و ك سرنديب
 قريبن اولور يى سوبدر
 ايجند قزلق ملتم اولور
 برشى باجى و ك اول معنى
 بيلن رباح اولور بر باد شاه
 ايدى بر در لور دخی قزارق
 اولور بر در لور سى اغا حى ايد
 قار شق اولور

نظر فارسي در صمان قيسى و بکدر باغاجك
 باخ و در غيب دکر نى باطه شتازند دکر نى
 صوا فز نند بولند معدنى معلوم
 دکلر لوكو خاتون كندر جينيه
 ضرر كلز و يرقانى اولان كندر فائد ايدر

نصفه تبا و صغی صده
نصفه تبا و صغی صده

خفقان و اسهاله و زحیج **کثیرا** بارد یا بس
یدخل في الاحمال و اصلاح الادوية المسهله بارد
در یا بس در داخل اولور کلان و ادویه مسهله
اصلاحه **کون** حار فی الثانية یا بس في الثالثة
الرياح و یحلل و فيه تقطیع و تخفیف و قبض
و ینفع من عسر البول و نفس الانتصاب و یلصق
الجراح و یفتت الحصاة و یفتت الرياح و النع
حار و درجه تائیده یا بس در ثالثة ده یلری
رد ایدر و تحلیل ایدر بوند تقطیع و تخفیف
و قبض و ارد و وفاد ایدر عسر بول و نفس انتصاب
و یبشدر جراحات و یار لطلاشدر و طایفه
یلری و نغنی **کرویا** حار یا بس في الثانية یطرد
الرياح و یجفف و یس في لطف الكون و ینفع
و یقتل الديدان حار و یا بس در درجه تائیده
یلری و ایدر و تخفیف ایدر و اند کون لطیفی
یو قدر و فاد ایدر خفقان و قتل ایدر قورلری
کاه غلیظه جدا تغذ و غذاء غلیظا سوداویا

عجلوزیر و اهل روم
کنند دیرلر ایدر سی
کرمان و لا یتندن کلن در

نفس انتصاب یوقود
بیان اولمنده اشف
امراض کرا اولند غی
یرده تنصیل اولند
کرکر در

در اولور کلان
در اولور کلان
در اولور کلان

نشاء العین منقذ فی اولور کلان
نشاء العین منقذ فی اولور کلان
نشاء العین منقذ فی اولور کلان

لا یدینها

لا یدینها فيه شیء و یخاف منها السکنة و الفالج
و القویج و ماؤها یحلل العین و تریاقها الشراب
الصرف و التبول الحار غلیظه در قطعاً غذا
و یرر غذاء غلیظه سوداوی بوند بوکا برسد
قربا لمن و قور قور بوند سکت و فالج و قویج
و صوبی جلا و یرر کون و بوند تریاکی شراب
صافی در دخی اسی تابل در **کبر** حار یا بس في الثانية
یحلل یقطع ملطف جلاء و غذاء ثمره قلیل و
اغذاء من یا بس ینفع الفالج و الخدر و هوافع
شیء للطحال و الربو و یستفیع خلط غلیظا خا
و یقتل الديدان و یحلل العین و یلصق
بطیخه بالحل و الشراب ینفع السن الوجعه حار
در یا بس در درجه تائیده محلل در متقطع در ملطف
جلا ایدر و یمنشدر غذا اسی در و یا شنی یاد غذا
و یرر قوری سندن فاید ایدر فلاج و او یشف
و یوانفع اشیا در طلاقه دخی ربی و استفراغ ایدر
خلط غلیظی خای و قتل ایدر قورلر و خب القویج

یرا بوند غلیظه خلط لرون حار اولور

تابل جمع تابل در تابل طعام قویلی
نشد لیدر و حار اولاندر
فلفل و حار جیب و بوند کل امثال

من الكزبرة يولد ظلمة البصر بارد در درجه
اولی ده یابس در ثانیه ده قبض صاحبی و
صاحبی در تسکین ایدر وجعی و فایده ایدر
شیشل و تحلیل ایدر خنازیری بقی اتمک ایدل
قاوت ایدل و قوی ایدر استی معد و فایده ایدر
استی خفقان و طعامک اشکی کند واجب در حق
قلق بصر و عطر طعامند و باشد و غل و کوز
قر صاحبی و قوری کس ایدر قوت جماعی و
منی و بوندن صوق بیمک تولید ایدر کوز قرخی
کندی بارد فی الاولی یابس و الثانية قابض
بحسب المواد و یسکن الصفراء و الحطش و یقوی
المعدة بارد در درجه اولی ده یابس در ثانیه
ده قابض و وجس ایدر موادی و تسکین ایدر
صفراوی و صد سزانی و قوی ایدر معد **کراغ**
یولد غذاء لزجا لطیف محمودا قلیل الفضول
ینفع السعال صالح للهضم تولید ایدر غذاء
لزوج لطیف محمودا قلیل الفضول فایده ایدر کس

قاوت هرقا و ریش سندی
ویرلر کرک بغدادی اولسون
کرک اریه اولسون بوند
سراد اریه هدم

عملی
امره و جود
ترکیه ارمو و جود

صالح

صالح در هضم **حرف اللام** مصنف حرف کاند
دخی جوق ادویه ذکرند احوال ایدل **لسان التور**
معتدل الی صراة یسیرة رطبه و الاولی و قیل
بارد رطبه و آخر الثانية ینفع قلاع الصبیان
ولهیب الغم و خاصة محرقا یقوی القلب و ینفع
الخفقان و التوحش و العمل السوداویة و السعال
و خصوصاً بالسكر معتدل و در مایلد از جوق حرار
رطبه در درجه اولی ده و دندی بارد در
رطبه در آخر درجه ثانیه ده فایده ایدر او غل و تحلیل
اغزند اولان سو جلیل و اعز قر سندی خصصا
محرق اول و قوی ایدر قلبی و فایده ایدر خفقان
دخی توحش و سوداوی مر صند و او کس که خصوصاً
شکرله **لسان الخلل** بارد یابس قابض یقطع
سیلان الدم و ینفع حرق النار و الشری و الحمر
جید للقروح الخبيثة و النار الفارسية بضمه
لدام الفیل ینفع تریده و ینفع الرمد و النفث
الدموی و وزن و ورق لسد و الکبد بارد یابس

عملی
امره و جود
ترکیه ارمو و جود

عملی و اهل روم کا و نبارن دیرد
یعنی پیرا قدر الی ایری
دوقند کویکواتی
دخی دیرلر

قابض در قطع ایدر قان اقمی وفاند ایدر حرق
 نان و شریه و جهریه ایو ویرمز جبالن
 و نار فارسیه یقی قلندر بک ایلده داء الفیل
 منع ایدر آرتمه سن وفاند ایدر رمد و نفث
 دسوی به و تخمی و وریقی نافع در جگر سده لرنه **لویا**
 یاسر فیه رطوبه فضلیه و خلط رطب بلغمی و هو
 نفاخ یری احلامار دیت جید للصدر والریه
 مدر للطمث و اصلاح بالخلط والملح و الخلو و الخو
 یاسر رواند رطوبه فضلیه و اردور و خلطی
 رطب بلغمی در واوله نفاخ در یرمزد و شلر
 کوستر ایو در کوک و او یکنه ایدر ایدر طمش
 و بونک اصلاحی فلغل ایلده و طوز ایلده و سرکه ایلده
 و ضرر ایلده **لوز** الخلو معتدله و مائل الی رطوبه
 و المر مدر للطمث حار فی الثانیة و غداق قلیل
 و فی تنبیج و جلاء و تنقیة و الخلو فی ذلک کما
 و المر یقتل الثعالب و ینفع الکلف و النمش بالشراب
 جید للشری و اذا استعمل قبل الشراب یحسین لونه

من یسیر فی سبیل الله

بادام

سوز

مرة ینفع السكر و الخلو یمن و ینفع من السعال و سد
 الکبد و الطحال و خصوصاً المز و هو عسر الهضم
 جید للخلط و المر منه ینقی الکلی و المثنان و یفتت
 الحصاة طالتوی معتدله در مائلدر رطوبه و اخی
 بادام دارا ایدر طمش حار در درجه ثلثیه ده و غلیظ
 از در و بوند تنبیج و اردور و جلاء و تنبیج و اردور
 طالتوی بو مذکور ک جیعتن ضعفه و واجبی
 قنار ایدر د کولری وفاند ایدر یوزده اولان
 چکید و بند بند نقطیه شرابله یقی قلندر ایو در
 شری و قن استعمل اولن شرابدن اوله الی
 دانه اخی بادام منع ایدر استکلی و طالتوی سمریدر
 وفاند ایدر او کسرک و جگر سده لرنه و طلاقه
 و خصوصاً آجیسی هبند و عظمی شکدر جید للخلط
 و آجیسی پال قلور بو کر کوری و قاوغی و بار لوطانی
لبن افضل لبن النساء و شراب لبن الصغ و کما
 بعد عهد بالحب و بار داء بعد عهد و کل
 جبران یطهره من حمه علی من حمه الاکان فلبس

قن یدر لسنه

روى والمناسه فاضل كالبقري ومائتة اللبن
 حارة ملطفة غسالة للدغ فيها تسهل الصفراء
 المحترقة ومع الاقيمون تسهل السوداء المحترقة
 واللبن الحامض بارد يابس والخليب بارد رطب
 وقيل حار رطب واللبن يعدل الكيموسات
 ويقوى البدن وينقى القروح الباطنة بالصل ويزيد
 في الدماغ والمنى وكله ينجى الباه حتى الحامض وهو
 قريب الى الحضم ينفع الامزجة الحارة اليابسة ان
 لم يكن في معدته الصفراء ويضرب المبلعين لان حرهم
 تقصر عن هضمه الى الدعوة وينفع الشايخ لتوطيد
 فليسا ونوا على هضمه بالصل وكثيرا ما يتدى اللبن
 بالاطلاق واخراج ما في الامعاء من المصون ثم ينفى
 في البدن فيقبض ويحبس الطبع وهو نفاخ الا ان
 واللباء بطى الا هضام روى الخلط والعسل
 وكل اللبن رديا لا حاشا يسد خاصة الكبد الا
 لبن اللقاح واللبن علاج للنسيان اليابس والوسا
 ويضرب الاسنان ويخمرها واللثة والعصب واصحاب

الصداع والدوار والطنين ويورث ظلمة البصر والعشا
 وينفع السعال ونفث الدم والسيل ولبن اللقاح
 نافع من الانسفا، وصلابة الطحال والاكتار من اللبن
 يولد القمل والسكبر يحسن اللون ويسمن البدن واللبن
 مركب من مائتة وجبنية وسمية تكثر في البقر
 ولبن اللقاح والعز رقيقان لكن المائتة
 افضل خاتون سودى وراجل ايله صرعه ونكلو
 صا غمق زماى زياده اوله يرمز در بعد عهد
 اوله غمق وهر حيوان كه مدة حمل طويل اوله حمل
 انسان متقى اوزن انك سودى يرمز در وقت
 اولان مدة حمل انسانه فاضل در لبن بقري كى
 ولبنك مايتى حار در تلطيف ايدى در باك فليحي
 در ولدغ يوقدر اند اسهال ايدر صفراء محترقة
 واقتمون ايله اسهال ايدر سوداى محترقة ولبن
 بارد در يابس در وتان سود بارد در رطب در
 ود نلدى حار در رطب در وسود تعديل ايدر كيموس
 لرى وقربى ايدر بنى وبالك ايدر قروح باطنه

يعنى حيوانات سودى ندى افضل

زيرا اسود صا غلظن صكى دور دق فساد
ميل ايدر

فيل سودى كى زيرا فلك مة حملى درت يبلدر

يوغرد

يرمق ايله وز ياده ايدر بيني و سيني و كليسي
 تحريك ايدر قنق جماعي حتى لبن حاض و لبن
 قريب در هضمه فائده ايدر از مزاجه حات يلكه
 اگر معد لرنه صفرا و لزسه و ضرر ايدر
 بلغم لول زير احرا تلي قاصد و هضمه دن
 دميته و فائده ايدر بيلن ترطيب ايد كچون و نش
 اولسون انك هضمه بال ايله و جوق اولور كه
 بانسرسود اسهاله و بفر سفلي اولان فضولي
 اخراج اندن صكن سود طا غيلور بدنييس
 قبض ايدر و حبس ايدر طبعي و بوسود و فاج
 درمكه قاينده و اغز بطي الانهضام ردي
 الخلط در بال آني اصلاح ايدر و هر سود يره در
 احتشايه سد ايدر خصصا حكن الادوي سودي
 دكل و سود نسيان يابسه علاج دردخي و سوكا
 و ضرر ايدر ميشل و دليك ايدر ديشي و ديش
 اتنه و سكن و باش اغزي اولانل و باشي و نزل
 و قولاي كويلينل و مودش و رطله بصري

اوليه بلغم
 سنجيل
 اولور و
 سنجيل اولور
 م

دو غره قدن صكن اكي
 اوچ كون جفن سود
 اغز و ير لرمه

و برده و فائده ايدر او كسر و نفت دم و سيل
 و دوي سودي نافعه استسقايه و طلاق هر كلكه و جوق
 ايجك سودي توليد ايدر كهله و شكر ايله كوكك
 ايدر لول و سهرير بدني و سود مر كدر مائيه دن
 و جنبية دن و سمينه دن و بوسمينه جوق اولور
 لبن بقرية و دوي سودي و كچي سودي رقيقه
 كنه مائيه ايجون **الحار** افضله لهم الفتى من الضان
 و الصغار من الجور و الجدي اقل فضولا و الاسود
 في كل حيوان اجود و الذ و كذلك الذكر و الاسمن
 و العجيف و الهرم رديان و الاحمر الخروع من الحيوان
 السمين اجود و اخف و المجمع يطعم في المعدة
 و لحم البقر يابس من لحم الحزن و هو يابس من الظان
 و اعسر هضم و لحم الجزور غليظ الغذاء عسير
 الهضم شديد الاسحان و لحم الارنب حار يابس
 و الاليت حار رطب و اللحم غداء متقو للبدن قريب
 الاستحالة الى الدم و غداء مشقوي يابس و مسلوقة
 ارطب و السمين و الشحم باردان و السمين يلين البطن

يعني سودي هم صود هم بينيك
 هم يا غلق و ارور سكه

و غداق قليل سريع الاستحالة الى الدخانية والمرارة
سريع الهضم ولحم البقر يتهرب بسرعة اذا طبخ
مع قشور البطيخ وانما ينبغي ان ياكله المحروم في الربيع
واوائل الصيف ولحم البظ كثير الغذاء وليس في
جموده لحم الدجاج ولحم البقر بولد الحرب والتوبا
والجذام وداء الفيل والطحال وكذلك اللحم الغليظ
ولحم الايل مع غلظه سريع الانحاراد ولحم الخنزير
سريع الهضم كثير الغذاء لزجه افضل من كنج قوين
اقي درو كوچك بوزاغيل اقي واغداق اقي اقدار
فضوله جهنم وقولان هر حيوان بكر كدر
ولذتي زياده درو هر حيوان ارگي وسموزي
دخي بويله در وارق وياشلو بهر در قزل ات
كه سموز قويندن كسلش اولايكر كدر دخي خينفرك
درو شرحه ات بيله كسلش اولايو قروكلو معد
وصفر اقي يوستند زياده در بكي اتندن وكي
اقي ييبكتند زياده در قوين اتندن وشكر ك
در هضم بهنندن ودو اقي غليظ الغذاء در عسير

در زياده قند در وطلاوشن اقي حار در يابس در
قويق ياغي حار و رطب در وات بر غذا در ك
تقويت ايد زبد قريب الاستحالة در قاء وريانك
يبوستي زياده در ويحني سنك رطوبتي زياده
وايچ ياغي و شرحه بار در وروايچ ياغي قري تليين
ايدرو غداق قليل در سريع الاستحالة ابخره ودر
يه سريع الهضم در و صغراقي ابي بشه تيز جك
چقن قاون جكر دكزي ايله بشه وبعني لابقدر كسيه
محرور اولان بهارده وياز اولرند واوروك اقي
كثيره الغذاء در تاوق اقي ايلو كند دكلدر و صفر
اقي توليد ايدرا ويوز و تمركي وجذام وداء الفيل
وطلاق و غليظ اتلردخي بويله در ويان صغري
اقي غلظتي ايله سريع الانحاراد در خنبر اقي سريع
الهضم در و كثيره الغذاء در لزج در **لادن حار في الشتاء**
يابس في الاولي لطيف محال منفع ينفع علل الارحام و
تساقط الشعر ويدمل القروح العسرة الاندمال
حار در درجه ثانيه يابس در اولي ده لطيف محال

بدر كچون ات بين صيدانك
قصر و حله زياده اولور

رطوبه ات تحليل اولور غيچون
بجفت بيشر اندن
جوق رطوبت
اولور

صدا رتنك كثر في وقتي ايجره احوطه

الكبد بارد در درجه اولی و رطبه در ثانیه فتح
 ایدر جگر ست ^{زرد} **شمش** بارد رطبه ^{زرد} **شمش** الثانية
 و دهن نواه حار یا بس ^{زرد} **شمش** الثانية ینفع البواسیر
 و خلط المتش سریع العفونة و نقیعه یسکن
 العطش و هو وفق للمعدة من الخوخ و یولد الحماض
 بسرعة بارد و رطبه در درجه ثانیه ده و جگر
 و کبد یا غی حار و یا سرد در ثانیه ده فائس ایدر
 بواسیر و زرد النورک خلطی سریع العفونة در
 و زرد الو اصلند غی صوت سکین ایدر صوت زنجی
 و بو وفق در معدیه شفتا لودن و تولید ایدر
 ستمه لری تر جک **موز** یغذو یسیر او یلین و ^{زرد} **شمش**
 منه یورث السدد و یثقل في المعدة و یولد الضو
 و البلعیم **حسب المزاج** نافع لحرقه الصدر و الحلق
 و یزید فی المتی و یوافق الکلی و یدر البول غدا و یل
 از جق و تلین ایدر و یبوندن جوق ینک ایرات
 ایدر ست لری و یثقل اولور معدیه و تولید
 ایدر صفرا یی و بلغمی **حسب المزاج** نافع در حرقت

قن بونک صوبیدن او تود
 در هم بچله سکر ایدل
 جگر ک ست لند فتح ایدر
 سه

اغاجه بتزضیار کی
 بریش و راستی یرده اولور
 دیار عربیه و بصره شهر در
 سه

حار اولور صفرا
 بارد اولور بلغم
 حار ایدر سرد
 احتراق در
 صدق

صدر و بوعن و زیاده ایدر منی و موافق در
 بوکر کل و ادرا ایدر بولی **ماش** غیر المقشر
 الی بیوسته و المقشر معتدل في الرطوبة و الی بیوسته
 و خلط محمد و خصصا المقشر و لیس فی بطو
 اخذار الباقلی و لانیغ و لاجلاق و انکان
 من جوهش و فیه نضج کثیر و اصلاحه ان یجعل
 فیه قلیل قرطم و ینفع و جمع الاعضاء صماد ایدر
 الحنط الرض و الفخ و قیل فی مضرة بالباه قوخی
 جقمشی مائل در بیوسته و قوخی جقمشی معتدل در
 رطوبت و بیوسته و خلطی محمد و در خصصا
 قوخی جقمشک و یبوند یوقدر باقلا اخذار نک
 اکلمشی دخی انک نغی و جلاسی اگر چه که باقلا جوهش
 در و یبوند نضج کثیر و ادور و بونک اصلاحي
 قلندر بونک از جق عصفه و فائس ایدر اعضا
 اغریس یقی انک ایدل اوزم یقی ایدل دخی
 اعضا دو کله دخی عضویند ایر لعه و دنداری
 بوند و ارد ضرر قوخی جماعه **صوف الزنک** صنف

حور جنسندن در شهر
 و شرک فیک و یرلر
 سه

اهل زرين قدح
ديدكاري ورس

حرف يمد ادويه كثر ذكر امدى **نرجس**
اصل جذبه من القصر ويخفف ويحلو ويغسل
ودهنه كدهن الياسمين لكن اضعف وهو يحلو
الكلف والنشر وينفع اصل من داء الثعلب
وهو ينفع سدد الدماغ وينفع الصرع ويصنع
الزهر من الحان واصل يفتح القي كوكي جذب
ايدر قعدون بالخاصية ويخفف ايدر وجلاور
ويوروي اعي كچمكندن اولور ياسمين ياغي كبي
اما اضعف در بونك ياغي جلاور چكيد
ويوزده قره نقطيه وفانت ايدر كوكي داء
الثعلبه وبفتح ايدر دماغ سدد لون وفانت
ايدر صرع واخر ايدر حار اولان باشلي وكوكي
تحريك ايدر قوسمغني **نيل** حار في الاولى ياسمين في الثانية
قابض ينفع النزف ويحلو الكلف والبهق وينفع
الجراحات الطرية وورقه خضاب صالح حار
در اولي ياسمين در ثانيه ده قابض در نفع ايدر
قان كتمه وجلاور چكيد وبهقه وفانت ايدر

داو الثعلب هر روض
در كه قيل دكلور مده

چود

ياش

آق كل كي برچك در
اما اندن چكدر مده

ياش جراحتن و يوراي ايدونك در **نسرين**
حار ياسمين في الثانية كاليا سمين في افقاله ودهنه
كه هنه يقتل الديدان وينفع الدوى والطين
ووجع الاسنان واورام الخلق والوزين وفتح
سدد الخثرين حار در ياسمين در ثانيه ده ياسمين
كبي در فعل الوند ونسرين ياغي ياسمين ياغي كبي
در قور دلمه قمر وفانت ايدر قولاق چكلكه
وكو ملكه وديشلا غريسه وبوغز وچكه اغريله
وفتح ايدر بونك دكلوري سده لون **نعام** حار
في الثانية ياسمين في الاولى يقتل القمل وينفع الاورام
الباردة وليتر غس والفواق بشراب واورام
الكبد الباردة حار در ثالثة ده ياسمين در اولي
ده قتل ايدر كهله وفانت ايدر بارد وورم
لن دخی ليتر غسه دخی اچقر يغه شراب ايله
دخی جكرك بارد ورم لونه **نيلوفر** بارد ويطب
في الثانية موعم كن للصداع الحار الصغرو
لكنه يضعف وينقص الاحتلام ويكسر شهق الباه

فارسي سي سينتبه تراكي سي مده در
ونام اصلا قودجي معنا سده در
بوكانام ديدكاري قوسمغني ايله
كندويي وكنور في بلدر دكي
اچون در مده

ليه غس لنظ يوناني در برور مده
اسمي در كه اكانسيان لاندر
اشف ده تفصيلي كلسه كر كدر

و یحمد المني بالخاضية و شرابه شديد التطفية
لا يستعمل صفراء ملطف ينفع السعال و الشصنة
بارد و در رطوبه در نایه ده منعم و در صداع
حار صفراوی تسکین ایدر ککن ضعیف ایدر
و اکسک قلوب احتلاهی و کسر ایدر شهوة جماعی
و دو کدر رینی الخاضية و شرابی برک سویندر
صفرایه دونز ملطف و فائد ایدر سعال و
شوصیه **نیماء** حار یا بس در النایه فی رطوبه
فضلیه و هو الطیف بقوله جوهر ابقوی المحدث
و یسکنها و یسکن الغواق و یحضرم و یمنع النقي
البلغی و الدموی و یمنع علی الباء و طاقات
منه توضع فی اللبن یمنع تجنبه حار و ریاس در
نایه ده و اند رطوبه فضلیه و ارد و رطوبه
بقوله و رجوه رکک قوی ایدر معد و قز در
و تسکین ایدر فواق و هضم ایدر و منع ایدر بلغمی
و دمای قوی و معین اولو قوت جماع و در تم
بودن سود و قوی و منع ایدر قوی کسل و پنیتر

نورانی
نورانی
نورانی

برده ان جبهه طاقه دیر طاقه
اولیج باق دیر فارسی
دسته ترکی دو تم در

اولیج

اولیج **حاله** حار یا بس در النایه فی الخاضية و شرابه
و تلین و تنقیه و حشوها باللوز و السكر نافع
للحلق و السعال و بالشراب یمنع لورم التندی حار
یا بس در اولی ده و بودند جلای قوی و تلین و تنقیه
وارد صویندر اولان شربتی بادام ایل و شکر
ایل نافع در بوغن و او کسر و شراب ایل فاید
ایدر مہ شیشنه **نشا** بار یا بس در النایه فی
تلین و تنقیه و بالزعفران یدھب الکلف و حشو
یمنع النوازل الی الصدر و یلین و یمنع سیلان اللو
الی المعین و یمنع قروحها بارد و ریاس در اولی
بودن تلین و تقویت وارد و زعفران ایل کیدر
چکیدی و شربت کبی اچم سی منغ ایدر نوازی
و تلین ایدر و منع ایدر سیلان مواد قی عین و انکدر
قرصه لن **نبق** شیه القوی بالزعفران قوی
مشابه در ألوه **حرف** لی صنف حرف نوند جوق
نسہ ترک اتمدی **سدر** ورق یدھب الخراز اغشاء
و دخانه شد بد القیص یدراغی کیدر قو کاغی آنک

نشسته

یعنی زعفران ایل و اوج کند و
قد صوبله قایند بیون
طلا اتس

سدر میشود

سدر
اغاجی
در

فان ایدر و باد و فساد هواده

سورج خان
بر اوت
کوی در
مستور
بجمله چکن
دیور

ایدیونجی و توتنی شدید القبض در سورج خان
حار یاس در الثانية وفيه رطوبة فضيلة يزيده
الباه و هو تریاق المفاصل ويسكن وجع النقرس
في الوقت ضادا ويسهل وفيه قبض يمنع الفضول
ان ينصب الي العضو المستفرغ منه حار و يابس
در بوند و ادر رطوبت فضليه زياده ایدر وقت
جماعي و بومنا صلت تریاکی در و تسکین ایدر وجع
نقرسی في الحال یقی قلنقی ایدر و اسهال ایدر و توتنی
قبض و ادر منع ایدر فضولي و ککله عضو مستفرغ
منه **سقونیا** حار یابس في الثالثة عدو للمعدة
والکبد يضرب القلب و الاسعاء و یکرر و یغثی و
یسقط الشهوة و یعطش و یسهل الصفراء بقوة
الشربة منا کثرها احد عشر قیراطا و اصلاح
ان یشتد في سفر جلة او تفاحة و یخلط برب
والکثیرا و السفر جلة او التفاحة المشوي فيها
السقونیا یسهل اسهالا و لا تضرب مضرتها حار در
یابس در ثالثة ده عدو در معدیه و جکی ضرر

مفاصل و ککلی پروادی
یعنی شود عضوده که فضله
کبیر ریش اول و اکثر اول
عضوده فضله و ککله
مانع اول و عدو
در ایدر و باد و فساد هواده
در ایدر و باد و فساد هواده

السور

ایدر

ایدر یورک و جفر سقل و غصه لندر و ککلی و دندر
و شهوق اسقاط ایدر و صوصا در و اسهال ایدر
صفرا یی محکم و بوندن شربت اکثری اون بر قیراط در
و اصلاحی بشور مک در ایون ایچند یا الم ایچند
و قرشدر لور بویان دبی و کثر ایدر شوله ایوه و
که سقونیا اند بشور لور اسهال ایدر اند اسهالی
و ضرر اتمز آنک مضرتن **سماق** بار و في الثانية
یابس في الثالثة قابض مقوسا و یعمل البطون و یمنع
النزف و یجلب الصفراء الى الاحشاء و یمنع الداء
و یمنع تزیدک و رام و سخی الخبیث من القروح و یمنع
وجع اللسان و اکالها و یسکن العطش و یدفع الحمى
و یشرقی و یسکن الغشیان و یحبس الطمث و یسود الشعر
بارد در ثانیه ده یابس در ثالثة ده قابض در قوی
در سدا ایدر قوی و وتر و منع ایدر قان ککلی و جب
ایدر صفرا یی احتشایه و فایده ایدر قرلخانه و منع
ایدر شیشلار تمنی و یرمز حبا نر سربا تمی و ککلی
ایدر دیش اغریلن و اکل ایچین و ساکن قیلور و ککلی

نصفه در هو قریب در

بشور مک کیغیتی بود که ایون مک یا الم
نک باشنی که لور ایچندن چکر دکنی
چقر لور محمودة انک یزده دولور
لور کسلن باشنی یزده قویه لور کک
باغلیه لور اندن صکن چمن صکن لور
و بر تنفرا یچنه قویه لور کک نشد صرا یی
کچمش اولان و اندن بیت اندن صکن صرب
نمونه ایچندن چقر ب که ککده
قورین لور

بقی اند ایدر

قاید بر مضطه اند ایدر

یورت القویج بارد در درجه اولی ده آخوند
 یابس در ثانیه ده ایون و انک چکی قابض در
 واد را ایدر بولی و قوی ایدر شصتی و تسکین ایدر
 صوسر لغی و انک ایدر تنقل شراب اوزر منع
 ایدر رخاری و بلغمی قوی و چکر دکنک لعلی تلین
 ایدر قبض سر و فاند ایدر او کسر که و نلیس ایدر
 او یکن بالدرن و صوق یمن ایون مورت در قوی
سک اجوده الصفار الذی الطعم الذی
 لانتن ل اذا ترک لاینتن بسرعة الماخوذ من ماء
 شدید الجریة او کثیر التمجع و ما واه الرضراض
 او الرمل او الصخور و ما ینتقل من البحار الى الانهار
 الخلقه مقابل فی صرته لجریان الماء فهو افضل
 و هو بطبع بارد و طب لکن بعضه اقوی ذلك
 من بعضه و افضله المالح عالم یعتق و هو حار
 یابس لعلیة قوی المالح علیه و الطریق من السمک
 یولد بلغم مائیا و دمه الی رقة ضار بالعصب
 لایوافق المدة اللحان جدا و هو سریع الاحتیاج

یعنی شراب اوزر
 نقل و من آبی ییسه
 مخور المزدیکدر

کسر جیم ایدر بناء نوع در
 م

الی الفساد یکرکی کو چکری و رک که لذ بد الطعم اولاک
 تقوی اولیه یمن ترک اولیه تر جلیق قوی و کوش
 اولاشو صودن که سزاق اولایا ملازی جوق
 اولاو مکانی خرد طاش یا قوم یا طاشرا اولاو
 بالق که انتقال ایدر دکر لردن طاتلو از نقل
 مقابل اولدی حال حرکت صونک اقسند
 اوله بالق افضل در و بالق بطبع بارد در
 رطب در لکن بعضی اقل در بوند بعضند
 و افضل طرلو در مادام که بیات اولیه و
 حار در یابس در قوت ملح غلبه سیاجور و تان
 بالق تولید ایدر بلغم مائی و بونک قانی مایلد
 رقت ضرر ایدر سکر و موافق دکر معد
 یه الاقی استی معدیه موافق در و بوسریع
 الاستحالة در فساد **حرف العین** مصنف خوف
 سین ده جوقادویه ترک ایدر **عنب** حار فی
 الثانية یابس فی الاولی یقوی القلب و یمنع الحواس
 و الدماغ حار در ثانیه ده یابس در اولی ده قوی

یعنی صید و لند و صکر
 طشاده دورین ایدر
 سزاق قوی

یعنی مایشتی غالب اولدی غیور
 رقت مائل در م

عنب خند دکر نده اشد و بخت
 موج کنار اترد کر ضرر ندر دوق
 در یاد کز کز کز در دید کز کز در

مردک ایسی اولدر که
سیر اولاصفت
بند

قلبی و فانی ایدر حواسه و دماغه **عور حار**
یابسی فی الثانیة لطیف یقوی المعدة و ^{القلب} اللبد
و الحواس و یمنع الدماغ جدا و یفتح السدد و یضغ
یطیب النکته و یکسر الريح حار و ریاس در
ثانیة لطیف در معدة و جکری و قلبی و حوی
و فانی ایدر دماغه محکم و فتح ایدر سده لری
و آبی چینک تطیب ایدر نفسی و کسر ایدر بیل الی
صناب بارد فی الاولی معتدله فی الرطوبة و الیسی
الی قلیل رطوبة عسر الهضم قلیل الغذاء ردي
للمعدة نافع لمجمع الکلی و الصدر و الرية بلطف
للم بارد در اولی معتدله در رطوبة و یسده
مائل در از حق رطوبة هضمی مشکلا قلیل الغذاء در
یرمزد در معدیه نافع در بوکر کل اغریسه دخی
کوکس و او یکنه تلطیف ایدر قانی **عندس** بیل
الی الحرارة و الیسی نفاخ مرکب من قعاق قابضة
و جالیة یزول بالطبخ و التصفية و یولد السوداء
و امراضها و یضرب البصر و یمنع القروح و صماد

مرجک

مانز

مانز اولور صلدته و یبسه نفاخ در مرکب در قوت
قابضه دن و قوت جالیة دن زائل اولور ^{قبو غند الی در سیه} ^{جمنند الی در سیه} ^{توت جالیة} ^{توت جالیة}
ایله و سوز مک ایله و تولید ایدر سودای و مضر
و یونک اصلاحي شور مک در ایدر ایله و یوزیل
ایدر بولی و طمئی و ضرر ایدر بصر و فاید ایدر
قرصل یقی قلبی ایله **عسل** حار یابسی فی الثانیة
جلا و یفتح جاذب یمنع العفونة و یجلو ظلمة
البصر و یقوی المعدة و یشرقی و یسهل البطر جلا
در ریاس در ثانیة جلا و یرمنع و جاذب
منع ایدر عفونتی و کعله حادث اولغی و قتل
ایدر بولشدر متقایله و فانی ایدر چیانلر که
ارکلی لولا و جلا و یرظلمت بصر و قوی ایدر معدة
و اشتها و یرر و اسهال ایدر قونی **عنب** قشر
بارد یابسی و حشوی رطب و صبد بارد یابسی
جید الغذاء مقوی و النضيج اجود و المعلق
احمد و بطی العهد بالقطن افضل و العنق یضرب
الثانة قبو غنی بارد و ریاس در ریحی حار و رطب

توت جالیة

توت جالیة

اورمک ایسی اولدر که آق اول
قبو غنی بوفقه اولاسه

و چکر دکی بار و در یابس در غراسی کو چکر و قوی
 در و کوبینی بکر کرد و اصلش اولی در و بعد
 الزمان اولان و بر که افضل در و اوزم ضرر ایدر
 قاعده **حرف الفاء** مصنف حرف عین ده جوق
 ادویه ذکر آمدی **قضم** یمنع الخفقان و یقوی
 القلب و یمنع الجرب و الحكة فائد ایدر خفقان
 و قوی ایدر قلبی و فائد ایدر اویون و چیکه
فستق حار فی الثانیة فیه رطوبة فضلیة یقوی
 القلب و یمنع سدد الکبد و یقال انه یرزکی حار در
 ثانیة ده بوند رطوبة فضلیة وارور و قوی
 قیلور قلبی و فتح ایدر جکر کست لرن و دینلو
 فستق زکی ایدر ذهنی **فجل** غداق قلیل بلغمی
 و فیه تلطیف و برز اشد تلطیف و تحلیل و برز
 یمنع النمش و الکلف و آثار الضرب و البهق و الخجل
 یکثر العقل و یفتح سدد الکبد و یمنع الیرقان و یغنی
 و برز یحلل النخ و یغنی و یعین علی الصم و یمنع
 حصر غدا سی قلیل بلغمی در و بوند تلطیف و ارور

در جگر و کوبینی بکر کرد
 استعمال اولی در
 شرب

در جگر و کوبینی بکر کرد
 استعمال اولی در
 شرب

دغنی

و تخمی فائد ایدر یونده نقطه و چکید و ضرب
 اثر لرن و بهق و تورب جوق ایلر کله و فتح
 ایدر جکر کست لرن و فائد ایدر صار یلفه و کول
 دوند رر و معین اولور حصر و مشکل اولور کند
هضمی فتاع ردی للمعدة والعصب و الدماغ
 نفاخ یولد اخلاط اردیة یرز در معدیه و سک
 و دماغه نفاخ در تولید ایدر برز خط لری
فلفل حار یابس فی الرابعة و الا بیض اشد حرار
 و قلیل الاسود و دار الفل فل اقل سبعة سها و الثلثة
 تحلل الرياح الغلیظة فی المعدة و الامعاء و یقطع
 الاخلاط اللزجة و یسخن العصب و العضل حار در
 یابس در رابعة ده آق فل فل اشد و حرارة جهشند
 و دندلی قی فل فل اشد در و دار فل فل اقل در
 یبوست جهشند بو اکیدن و اوچی دخی محل در
 غلیظ یل لری معدی و بجز سقرده و قطع
 ایدر یلشن خط لری و قز در سگری و عضلی
فونج حار یابس فی الثانیة لطیف محلل یقتل

در جگر و کوبینی بکر کرد
 استعمال اولی در
 شرب

در جگر و کوبینی بکر کرد
 استعمال اولی در
 شرب

یار بوز دیدگری او تدر صوره
 اولور و صحر لری اولور مطاعون اولور

الديان شر باوصفة ويسقط الاجنة احتمالا
وينفع نفس الانتصاب واليرقان ويقرح ضمادا
وينفع هوش الحوام ويدز العرق وينفع الحزام
ويقطع الباه ويدب البلغم ويحلل الرياح حاد
درياس در ثابته لطيفة در محلل اور قتل
ايدر عصيري و دوشه رجنين لري شاف اتمك
ايله وفانت ايدر نفس انتصابه وصاري لغ و جر
ايدر بتي اتمك ايله وفانت ايدر جانور لوصفة
وادار ايدر تري وفانت ايدر حزام وقطع ايدر
قوت جماعي و ايدر بلغمي وتحليل ايدر سيل **الرحم**
الصا مصنف صرف فاده مشهور اولان لري
ذكر ايلدي **صندل** بارد يابس في الثانية ينفع
التجلب وينفع الاورام الحارة والصداع والحمى
الحازين صمادا ومثروبا ويوافق صنف المحدث باد
درياس در ثابته ده منع ايدر جلب موادى وفانت
ايدر اورام حارة به وصداع ويوك او ينفع
كجار اولان بتي اتمك ايله واجمك ايله وموافق اولور

مشهور اغا جدر جين
ولا يندى كور اكي صنف
در بره قنده برياق

ضعف معدية **صنقر** حار يابس في الثانية يلطف
ويحلل ويطرده الرياح والنخ ويضم الطعامة الغليظة
ويجفف المعدة ويدز البول والطمث ويحد البصر
الضعيف وينفع وجع الورك شر باوصفا حاد
درياس در ثابته ده تلطيف ايدر تحليل ايدر سيل لري
سور ردخي نخي وهضم ايدر طعام غليظي وتجنيف
ايدر معدة وادار ايدر وجع وركة اجمك ايله
ويتقى اتمك ايله **صغ** قوية التفرية والتجفيف
والعرق افضل لانه يلين خشونة الخلق والصد
ويعقل البطن ويقوى الامعاء يستمشق وتجنيف
قوي در و صمغ عربي افضل در زيرايون مشهور
وكوكسي و دوتر قرفي وقوي ايدر بعض سقري
صرف القاف مصنف صرف صا دى اسر اولان
ترك اتدي صبه وصابون كى **قث** بارد رطب
في الثانية افضله النضيج يسكن الحرارة والصفراء
لكن خلطه مستعد للعفونة موله للحميات والنضيج
اسرع فسادا وينفع للفضي اشما ما ويسكن العطش

كوكبي اوقى ديدكري در
سكز صنف اولور اصل
اسمند سين ايله ياز لمقدور
صاد ايله ياز لروغى شعير
ملتبس اولموقا بكون در

اغاجر غذا سنك فضل سى در
قبول قري بچندن جفر در

ويار عرب هو اسى حاد
انك امتزاج اشد در

شين خيار

رایدر
ماتینی است اولاد غیره

حاربه و
اولد حیات
بودنک بیلک نافع

قُفَاف

آنذکیمون رسول اللہ علیہ السلام
قماق سوز ایندی سے

اول وقت خلطی صلح اولیٰ و آخری

خطوط

خلطنى ايتى قيلور وقورق ايله يالانار ايله ياستوق
ايله نافع در صغراوي لکن ضرري قولنج
مضاعف اولور وطوز ايله خلط مالح قيلور و بو
قباق تسكين ايدر عطشى کن چلي پرزور معدية
قوانص التي الطيور كثير الغذاء والتي للدجاج
بطي الحضم والطبقة الداخلة من قوانص الديك
والدجاج توافق فم المعد ووجها قد شردت قورسى
كثي الغذاء تاوقف قورسى بطي الحضم طبقة داخلة
سى خروس تاوقف قورس غنك موافق اولور فم
معدية و معد اغرسة **قسط** حار يا بسره
الثالثة ملطف محل متفرح للمعد ينفع النافض
والناج دكا وكل مرض محتاج فيه الى جذب من
العمق كمرق النساء ويد البولة والطمث بقوا
ويقتل حب القرع وحب الباءة وينفع الفسح والفتن
في المضل وهذه جيدة لاسترخاء العصب ويزيد
حار در يا بسره الثالثة ملطف محل ورقه لندجي
در جلد فائز ايدر رعشه و فالح او ووق

بواسنہ را کہ در بخد و سر بیا
 قودندن یا ضعد و خلط صالح
 قودندن سے
 جمع قانصہ در قانصہ قرش
 قورسفی در سے

اول صوغان صاری کی
ایچند اولان پرده در

بر دو اور اعلاج کی اوج صنف

دَهْن ايله شَمَك فَرْقِ نَوْحِ كَرِه
حَيَوَانَاتِدَنْ حَاصِلِ اَوْلَاةِ شَمَكِ
دِيرَلر بَنَاتَاتِدَنْ حَاصِلِ اَوْلَاةِ
دَهْن دِيرَلر اَمَا بُو فَرْقِ لَفْتِ
عَرَبِيَه تَخْصِيصِ وَرْزِ بَرَا عَمَلِ
جَمَلَه سَنَدِ رَوغْنِ دِيرَلر وَاَهْلِ
رُومِ جَمِيعَسِنِ يَاغِ دِيرَلر

لینڈھی

ایله وهر مرضه که محتاج اولاجد به عمقن عرق نشا
 کی وادرا ایدر بوی و طبعی قوت ایله و قتل ایدر
 قورتلری و تحریک ایدر قوت جماعی و فائد ایدر
 چقوغه و یرتخه عضل و یاغی ایودرا استرخا
 عصب و برود تنه **قنطریون** حار یابس و یه جلا
 و قبض و تخفیف بلا الذع و یقال انه ان طبع مع
 اللحم المقطع جمع و یدر الطم و یفسد الاجنه
 و یخرج الميت و یدمل الجراحات و ینفع نفث الدم
 و الهتك و الفسخ الکاتین فی العضل و من ضیق النفس
 و السعال المزین و یجتم بطبیخ لعرق النساء ینخرج
 خلط غلیظ و ینفع سدد الکبد و ینفع صلابه الکحال
 شراباً و ضماداً حار و یابس و یوند جلا و اوار و
 و قبض و ادر و تخفیف و ادر و لذغ سز و دینلور
 قن بشمدر پان لشرات ایله جمع ایدر و ادر
 ایدر طبعی و افساد ایدر جنین لری و جفر جنین سنی
 و اوکدر جراحتی و فائد ایدر قان توکدر مک
 و یرتخه و چقوغه که عضل اولالرو فائد ایدر ضیق
 و بر مک

برکی صنف در برنگ یدراغی بودکد
 ترک اخلا قولای و یرلر برنگ
 یدراغی کوجله در مشعل اولال
 کوکی دکلد یدراغی و بودای
 و چکی حد مک

بعض نسخ و یدر هب العشاو
 و یجد البصر واقع اولمش یعی
 عصارسی ایله الکحال کوزدن
 بهده کیدر و بصر حدت
 و یرلر مک

قنطریون
 حار و یابس
 و یرلر برنگ
 و یرلر برنگ
 و یرلر برنگ
 و یرلر برنگ

النف

النف و اوکدر که اسکی اولا و صقنه قلنور قایمشی
 ایله عرق النساء ایچون پس جفر خلط غلیظی و فتح
 ایدر حرکت لرن و فائد ایدر طلاق هر کلکه ایچله
 ایله و یقی اتمک ایله **قنطریون** حار یابس و یرلر برنگ
 الکبد و الدماغ حار و یابس و یرلر برنگ و فائد
 جک و معدیه و دماغه **قنطریون** حار یابس و یرلر برنگ
 رطب و الثانية لا ینحدر عن المعد سربا و یرلر
 التخم و یرخی المعد و یستحیل الی کل خلط غالی فیها
 و المز قریب من الاعتدال و الحامض یارب دیابس
 ینفع المعد البلغمی لتخفیف فیه مع قبض العفص
 کثیف بطبی الاخذار و صمغه یلین خشوة القصبة
 و اذا شرب بشراب نفع من الحصى طاتلوسی بونک
 حار و رطب و یرلر برنگ و فائد ایدر معد و یرلر برنگ
 و تخم ایدر و معد ایدر و یرلر برنگ و فائد ایدر
 که غالب اولامعد و یرلر برنگ و فائد ایدر
 و اکثشی یارب و یرلر برنگ و فائد ایدر بلغمی معد
 تخفیف اولدغی ایچون اند قبض ایله و کک سکی کثیف

یمن و صغی استعمال اولنور عشی
 یابس سنی در امانت در و رحنشی
 زینت جکدر کی و یرلر برنگ
 و شام دیارینا ذخی اولور یدراغی
 فلکن یدراغی کی و یرلر برنگ
 اولور دایمی کوجک اولور

یمن ایله دخی لغت در
 التوبالو معناسه

بطی الاخذار در وصفی یومش در او یکن قشنگ
 خشنوتی و یکن ایچلسه شراب ایله فانت ایدر
حرف المراء مصنف حرف قاف شهر لردن جوق
 نسنه ذکر **ریحان** حاز یابس بقوی القلب و یمنع
 البواسیر و شتم الرشوش بالماء من یعم حار در
 یابس و قلبی قوی ایدر و فانت ایدر بواسیر و
 صوایله اصل منشن منوم **در راوند** قیل حار
 و قیل بارد یمنع الکلف و النمش و الاثار الباقیه
 علی الجلد طلاء بالخل و استمر غاب و یمنع السقطه
 جدا و النسخ و الضربه و الفتق و الربو و یمنع
 الدم و المحدث و الکبد و اوجاعها و من الخواص
 و الیه قان و اوجاع الکلی و المثانه و الحجات المزمنه
 و نلدی حار در و دندلی بارد و فانت ایدر حکید
 و قیل بکه و درید قان اثر لیه طلاء اتمک ایله
 سرکه ایله و بونک ایله اسهال اندر مک ایله و فانت
 ایدر دوشمکه و جقق لیه و بریه و قاسق بارلغه
 و ربوی و قان کتمک و معدیه و جکر و بونک اغیرله

فسلکن دید کلری در

ایوسی چین ولایتند
 کلن در

راوندک طبیعتند
 اختلاف اتد تراص
 بود که حار و سرد

واجترغه

واجترغه و صابیلغه و بوکرکر و قاقوق اغیرله
 و من من حمی **رازی** یاخ البری من حراره و یمنع
 فی الثالثه و البستانی فی الثانیه یمنع السدد و یحد
 البصر و یغیر اللبن و یدر البور و الطم و یمنع
 الخنثیان و التها بالمعدیه ماء بارد و خلطه
 یباند اولانک حرارته و یبوسنی ثالثه در
 و بوستان اولانک ثانیه در فتح ایدر سدی
 و حدت و یرد بص و جوق ایدر سردی و
 ایدر بولی و قان کتمک و فانت ایدر کومکل و نکه
 و بعد التها بنه صوف صوایله و خلطی هرور
ریابس بارد یابس فی الثانیه یطفی الدم و یمنع
 الصفراء و یسکن الحرات و یحد البصر و یمنع
 الطواعین و الاسهال الصفراوی بارد و ریابس
 ثانیه در سویندر رقانی و قهر ایدر صفراوی و یمنع
 ایدر حرارته و حدت و یرد بص و فانت ایدر
 طاعنله و اسهال ایدر صفراوی **ریه** انهضا
 سربج سهل و غداق قیل هضم اولستی نزد

رازیانه

وصیو انانته بعضی از بانه اولتر
 تقویت بصیرت و حکایت ایدر که
 یلاندر کوزلرن رازیانه سورلر
 جلالندر مک ایچون

شخون و اشقون دید کلری لوت در که
 یا بلا قلد اولور

ایک ایلد

او یکن

انار

در غدا سی از در **رمان** الحلو بارد رطوبت الاویج
 و الحامض بارد یا بس در **الثانی** یقع الصغراء
 و يمنع سيلان الفضول الى احشاء و خصوصاً
 شرايه و فی جمیع اصناف حتی الحامض جلاء مع **قصر**
 و صفة مع العسل طلاء لوجع الاذن و الداخس
 و القلاع و القروح فی المعدة و القروح الخبيثة و انما
 للجراحات و خصوصاً محرقا و الحامض اکثر ادرار
 و المزینفغ التهاب المعدة و الحامض یحسن الصدر
 و الخلق و الحلو یلینها و یقوی الصدر و ینفع
 السعال و افضل الا لمیسی و جمیع ینفع الخفا
 طاتلوی بارد در رطوبت را اولی ده و اکثیری بارد
 یا بس در ثانی ده صفرا یی فیر ایدر و منع ایدر
 اقمه سنی احشایه و خصوصاً شرا یی و جمیع اصناف
 حتی اکشی سند جلا وارد در قبض ایل و دانگی
 بال ایل طلاء در قولا قاعریسند و قورغونه و اغز
 سولجیلر و معدن اولان قرصه و یریز قرص
 ل مطلقاً و جیجکی جراحتن و خصوصاً باغش

یعنی شول جیجکی اولان قورغانی

جراحتن
 اوزر نه الکحل
 قوریدر و بنتلار
 واکشی

و اکثیری اکثر ادرار جهتندن و یخوش فاش
 ایدر التهاب معدیه و اکثیری خشنوت و یرکوه
 و بوغز و طاتلوی بونلری یومش در و قوی ایدر
 کوسی و فاش ایدر او کسرک و انارک افضل المیسی
 در و جمعی یورک او ینفع فاش ایدر **حرف**
الشین مصنف حرف را غیث شهر او لاری فکر
 اتمدی **شعیر** بارد یا بس در اکا و اول غدا من **الخط**
 و ماء الشعیر اغزی من سویقه و لا یحکون نفخ
 و نفخ السویق اکثر و ماء الشعیر ینفع الصدر
 السعال و الجرب و الکلف طلاء و ضماد ابد قیقه
 للمعدة بارد در یا بس در اولی و اقل در غدا عبقدا
 و اریه صوبی زیاده غدا و یرسویقندن و خالی
 دکدر نفخن و سویقک نفخی اکثر در و اریه صوبی
 فاش ایدر کوه و او کسرک و او یون و جکید طلا
 قلق و یقی اتمک ایل او فی ایل و اریه صوبی یریز
 در معدن **یشیت** حار یا بس در **الثانی** منضج ملین
 یفش الرياح و ادمان اکله یضعف البصر حار در

طواق اوتی

المیسی شول انان دیرک جکرکی
 یوشنق و کوجک اولامه

المیسی اصلین شول بیابان دیرلرک
 اند نباتات اولیه

22

تم هندی هندو و من و قی لر
و بص و لا ابتند بقرمه

نام اصنافی صفت در صفت
نام و اینست که در کتاب
اصنافی بیان
اید

ایدر عطشی و قیئ تناسخ فيه بطوبة فضلية باردة
بها ينفع والخاص ببرد و اقل رطوبة و الخلو اقل بر
و التفة اكثر رطوبة يقوى القلب و المعن خصوصاً
الفتحي و خلط و خصوصاً الخاضع خام مستعد
للحيات و العفونة المده و ادر رطوبة زائد
بارده بعتك ايدل نغ ايدر و الكشي ايدر و اقل
در رطوبة و طالتوسى ايدر و ادر ردت جمدت و طالتوسى
اکثر در رطوبة تقویت ايدر قلبی و معد و خصوصاً
تناسخ فتحي و بعتك خلطی خصوصاً الكشي خام
قابل در حیات غفنيه **ترید** حارة الثانية خفيف
البدن و سهل بلغم رقيقا الا ان يقوى بالزنجبيل
الخليط و ينفع اوجاع العصب و اصلاح بدهن
اللوز حار و رتابة ده تخفيف ايدر بدني و اسهال ايدر
بلغم رقيق الاكثر تقوى اولاً زنجبيل ايله او يلية اسهال
ايدر بلغم غليظ و فائده ايدر سكر اعز بدهن و بونك
بادام ياغي ايله اولور **تين** الرطب منه حار قليلا رطب
كنية المائبة و الغداية سريع الاخذار و النغ جلاء على

شامد بر صنف المده
اسم در فتح الملك نام بر ملك
اصنافه فدان كنند
دكش ايش ميوك و طعمي
و رايحه سي كوكك المور
م

انجیر

ترید بر ادر
کوک و یا پی
بوش ایوس
آق اولاندر
م

ماهو

ماهو یا شی بونك حار و راز حق طبر در کنه
المائبة در و کنه الغداية تر جك ايدر خای جلا در
مائل در بر ردت مدام که خام اول و الیاس حار لطیف
و هو اغدی من جمیع الفواکه قوی سی حار در لطیف در
و بوزیاده غذا و ایدر جمیع یشلردن و النضج جدا
قرب من ان لا یضر و کوی نسی تمام قریب در ضرر
اتمک و اللجیم اکثر انضاجا و اتلوسی اکثر در نضج و
جهتدن و منه تلین بالغ و قمرق فذلک یسکن
للحيات و یعمل و انجیر ده زیاده تلین و ادر و
وارور آنو کچون تسکین ایدر حتمی لری و کهل ایدر
ولبنه یجود الذائب من الدماء و الالبان و یدیب
لجامد منها و سودی طو کدر اریمشی قاندرن و
سودا درن و ایدر رطوبت کشی بونلردن و هو یصلح
الفاصد بسبب امراض و ینضج الدما میل ضما و انجیر
اصلاح ایدر رشوه لونی که فاسد اول و امراض سببی
ایله و او کدر چنان لری بقی قلقله و یعطش الحورین
و یسکن العطش کائن عن البلغم المالح و ینفع السعال

وایچک ایلد سرکه ایلد و اینجدر قلی و فتح ایدر حر
 و طلق ست لرن و ادرا ایدر بوی و طمشی و جقر
 جنینی احتقاناً **ترنجبین** معتدل الی حرارت فیه
 تلین و جلاء ینفع السعال و الصدر ویسک العطش
 ویسهل الصفراء برقی معتدل در مائل در حرارت
 و بوند تلین و ارد و جلا و ارد و فاند ایدر
 اوکسرکه و کوکسه و تسکین ایدر صوسر لغی و اسهال
 ایدر صفرائی و اسهال ایدر صفرائی رفق ایلد **در**
الثاء مصنف حرف قان غیر مشهور و نادا کستمال
 اولاندری ذکر اتمدی **نوم** حار یابس و الثالثه محل
 للنفخ جدا مقرح و ینفع من تغير المیاء و من وجع
 الاسنان و السعال المزمن و اوجاع الصدر من البرد
 و یخرج الحلق و الدود و یدر الطمشی و یخرج **المخیره**
 و یصنی الخلق و بالعسل علی البهق و ینفع کبه الدم
 و یقتل القمل و الصیسان و یصدع و یضرب البصر
 حار در یابس در ثالثه تحلیل ایدر نیلی زیاده
 و جلاحت ایدر و فاند ایدر صولر تغیرنه و دیشلر

عجل ترنجبین ویرلهرادان حاج
 اغاجنک اوزره دوشه
 جمع ایدر طرسان و لایند
 ماوراءالنهر اقلیند اولور

جمله دن ری تا بنده و که ترنج
 برای کبی بیا قدر جیندر
 خرکمی کیفیت ویرد هند لایند
 اولور

من البرد و یدر
 جمیع قیده و
 سه

این دریند اوزره باغله
 صوغان بویله و
 سه

اغریسن

این دریند اوزره باغله
 صوغان بویله و
 سه

اغریسن و اوکسرکه اسکی اولو و کوکسر اغریسن و جقر
 سلوکی و قور تلری و ادرا ایدر طمشی و جقر مشیمه
 و صافی ایدر بوغری و باله ایلد بهق اوزره طلا
 قلندر و فاند ایدر قان و یغوب طوک سندر
 التند و قتل ایدر کعله و یمرده لرن و باش
 اغریدر و کون زیان ایدر **ثلج** قد یعطش لجمعه
 الحار و الدخانیه المحبسه فیه و یضرب المعد
 و العصب و یکن وجع الاسنان الحار باقراط
 قار صوسا در جمع اتد کچون حرارتی دخی و خانیقی
 که محبوس در اند و ضرر ایدر معدیه و سکون
 قیلور دیشلر اغریسن که زیاده حار اولور **ثعلب**
 فیه تحلیل و فراق اسخن الفراء یصلح البرون
 و الموطبین و اقل بل الدلق و الخواصل اسخن منه
 بکشیه و اذا طبخ حیاء و یطلى بالماء المنفاصل الوجعه
 سکنها و الطبخ فی الزيت اقوی و کذاک شحم و وزن
 درهم من ریتة المجففة ینفع الربو جدا و کون تحلیل
 وارور و کورکی کور کون غایت استسجی رایودر

شیمه شوله و سی که انا رحنف
 اوغلان انک اچیند اولور

ق یا نوب کله اولوب
 باله ایلد بهق طلا قلندر

صیسان جمع صوبه در کهلنک
 یمرف سنک و تخمیل
 اسمی در کاهل روح
 سرکه دیو تعبیه ایدر

حرارت غریزیه

لفظ فرائد ایلد جمع درو و

تخمی قوریدر مینی و ساکن ایدر شهوت جماعی و قلیل ایدر
احتلامی و فائت ایدر صوم سوزن و شدت حرارت
و بونک اکلتن ادمانی ضعیف ایدر بصری **خروج**
قابض عاقل للبطن یمن سیلان الطمن و هور دق
للمعدة لا ینضم و خلط رقیق یقتل قابض در تخمی
قرنی منع ایدر حیض قانی قنی و بومعدیه هرز در
هضم اولمز و خلطی هرز در ثقیل در **خانی بارد**
رطب فی الاولی یلین الخلق و الصدر و البطن و یمنع
السعال الیاس الحار و الکلی و الماتنه بارد و رطب
در اولی ده تلین ایدر بوغزی و کوسی و قوی و فائت
ایدر قوری استی و کسر که و بوکر کل و قوا و **خروج**
بارد فی الثانیه رطب فی الاولی سریع العضونه لیس ریه
قبض قوا و قبضه الفج و ماء و ورق یقتل الیه
من الاذن و البطن ضما و مشروباً و یجب تعین علی
الطعام و هو کثیر الغداء لیس یجید بارد و ثانیه
رطب در اولی تر جک متعفن اولور معتدل در
و بوند بریان قبض و ارد و قبضی زیاده در **خامک**

بیشتر
در

ا- که می دیکری در که بران
و چیکر خطمی به بکر خطمی
اندن بوکر که اکا اغاج ختمی
و برتر

فخ خا و سول
و اولی عجز و اهل روح
نقل و در بکر و بکر

و صبری

و صوبی و یدر اغنک صوبی قتل ایدر قور تری قوا و ن
و فرندن یقی امک ایل و ایل و واجب رقیق
طعام او ستنه و بوکثیر الغدا در غدا سی ایدر کدر
خل مرکب من حار و بارد و هو اغلب و کلا لطیف
و الطبع یتقصیر و هو یقطع ملطف یمنع الصرع
و یمنع الورم حیث یرید ان یحدث و یمنع علی الصرع
و یضاد البلم و یضد السودا و یمنع و یمنع الحمر
و النمله و الحرقه و القوباء و حرق النار و یمنع سعي
الساعیه و هو یدهن الورم للصداع و یتضمض
به لجمع السن و دمویتها مرکب در حار دن و بارد در
زیاده و اکیسی یعنی جزء حار و جزء بارد و لطیف
و بیشتر مدک اکسر صوفی و بو یمنع سرکه یقطع در
ملطف در قطع ایدر صغیری و منع ایدر و یمنع
یرده که حادث اولق دلیه و معین اولور هضم
و ضد و بلغم و ضد ایدر سودا و یمنع و فائت
ایدر جرمیه و غلیه و جربه و قوبایه و حرق النار
و منع ایدر سرات ایدر قرجه لک سرایتی و بوکلا

تخم و حب و قوا و بکر و بیان اولور
اما غله صغیر و اولان سول و در و حرق
النار کثیر و بکر و ضد و بکر
ملک نصیب اشغ و کلا کدر

یاغی ایله نافع درباش اغریسند و بونک ایله مضضه
اولنوردیشل اغریسند و دمویتنه **خبر** افضله
النقی المقتله الملح والمخیر والنضیع الثوری المتروک
حتى یبرد ویلق الغری و ماعدادک فردی
والسمید اکثر غداء واجود کذبطی الاخذار و
والخشکار یلین الطبیعة و یسرع الاحدار و نفوذ
لکذا اقل تغذیه و اردی و المتخذ من الخطة السخنة
فی حکم الخشکار و خبر القطایف یولد خلطاً
والغنیة نفاخ بطی الحضم و المعول باللبن مسدود
کثیر الغداء بطی الاخذار و خبر الخطة یستن
بسرعة افضلی بالاولان در که معتدله اولاطوری
و خمیری و شمش اولان تنور و ترک اولنه ضو
و بوکاتایع اولنور فربند بپشت بونک ماعداسی
یرمز در و سمید اکثر غداء و کجک در کن اینه
سی و نفوذی بطی در و کبکی اولان تلین ایدر طبیعی
و سریع در اخذاری و نفوذی کن اقل در غداء
و یرمز در و اینجه و ارق بغدادین النان یکبکی حکم

جسده را بپزد و بپزد و بپزد
تغذیه کو چک در جبهه
اولنوردیشل اغریسند و دمویتنه
خبر افضله
النقی المقتله الملح والمخیر والنضیع الثوری المتروک
حتى یبرد ویلق الغری و ماعدادک فردی
والسمید اکثر غداء واجود کذبطی الاخذار و
والخشکار یلین الطبیعة و یسرع الاحدار و نفوذ
لکذا اقل تغذیه و اردی و المتخذ من الخطة السخنة
فی حکم الخشکار و خبر القطایف یولد خلطاً
والغنیة نفاخ بطی الحضم و المعول باللبن مسدود
کثیر الغداء بطی الاخذار و خبر الخطة یستن
بسرعة افضلی بالاولان در که معتدله اولاطوری
و خمیری و شمش اولان تنور و ترک اولنه ضو
و بوکاتایع اولنور فربند بپشت بونک ماعداسی
یرمز در و سمید اکثر غداء و کجک در کن اینه
سی و نفوذی بطی در و کبکی اولان تلین ایدر طبیعی
و سریع در اخذاری و نفوذی کن اقل در غداء
و یرمز در و اینجه و ارق بغدادین النان یکبکی حکم

در

در و قطایف اتکی خلط غلیظی و قوی امک که تنور
قودیدب بعد صوایله اصلرب ینن امک
نفاخ در بطی الحضم در و سودلوا تمک مسدود
در کثیر الغداء در بطی الاخذار در و بغدادی اتکی
سمیرید تر جک **خبر** حار یابس الی الرابعه یقطع
البلغم و دهنه اسخن من دهن الفجل و دخانیه هر
منه الصوام و فی جلاء و تحلیل بزیل الکلفه و اثر
الدم المیت و یجفف اللسان و ینفع من داء الثعلب
و یحلل الاورام و ینفع للحر و القویا و اوجاع الفواصل
و ینقی رطوبات الرأس و یقطر ماق و دهن لوج
الاذن و یقوی الباه و یعطش و ینفع سدد المصفا
و یندکی علی الریق و یریل الخشونة المزمنة فی قصبة
الریة بالحسل حار در یابس در رباعیه مائل
قطع ایدر بلغمی و بونک یاغی استیرک در تریراغدن
و تونفندن قجر بونک هاتدر و بوندر حلا و تحلیل
وارد در زائلی ایدر چکیدی و ذری التند اویشمش
قان اثرن و لسانک نعلتن کیدر و فاش ایدر و

صداری ختمها و تندید و اوله و فتح رایله شعله
انک و در که بغدادی و دکلوب قبوخی کبیب
انک صکن حکم یوسف انک صکن اون
کولک قودیدب انک صکن اون
ایدلعب بپشت انک و
سمید ایله خشکارا و
سند و رسته

منک یاغی صقر منک طریقی بودر که
خردلی و کله لرا اندل صکن یاغی
صوبله انه لر و صندله

طما الغسل اوله مصدر که فراد و کله
بتمز اولدر تنصیل اشغور
کله که کله رسته

مرضنه وتحليل ايدروملي وفان ايدرجربه
وقوبايه ووجع مفاصله وياك ايدرباش بطونك
وطامز لور بونك صوبي وياغي قولاق اغرسنه
وقوي ايدرجام وصور سادر وفتح ايدرمصفاة
ست لنت وذكى ايدرفهمي آج قرنيه بچك وزانك
ايدراوكن قشند اولان خشونة مرضنه بال
ايله يلا بچق **ضيار شنب** معتدله في الحرارة والبرودة
رطب ينفع الاورام الحارة في الاحشاء ويتفرغ به عما
عنب الثعلب لاورام الخلق ويطلق على المفاصل والنقرس
وينفع اليرقان ووجع الكبد ويلين الطبع و**شمال**
الصفراء والبلغم المحترقين بلا اذي حتى انه يسهل
الحبالي معتدله در حرارتد وبردتد رطب در
فان ايدرشول حار ورمك كه احتشاده اولادو
ايله غرغره اولنورد لكو اوزي صوتي ايله بوغرغش
لري بچون وطلاقلنور مفاصل ونقرسه وفان
ايدريقان وجكر اغرسنه وتلين ايدر طبيعتي
واسهاله ايدر صفراي وبلغمي محترقا والراذي شنب

در صفت ايدروملي و فائده
در صفت ايدرجام و فائده
در صفت ايدرباش و فائده
در صفت ايدر بونك و فائده
در صفت ايدر صوبي و فائده
در صفت ايدر قولاق و فائده
در صفت ايدر اغرسنه و فائده
در صفت ايدر سادر و فائده
در صفت ايدر فتح و فائده
در صفت ايدر ست لنت و فائده
در صفت ايدر ذكي و فائده
در صفت ايدر قرنيه و فائده
در صفت ايدر زانك و فائده
در صفت ايدر اوكن و فائده
در صفت ايدر قشند و فائده
در صفت ايدر اولان و فائده
در صفت ايدر خشونة و فائده
در صفت ايدر مرضنه و فائده
در صفت ايدر بال و فائده

خيار شنب بر صفتي هندی
در صفتي کابی و بر صفتي هندی
در اجودی هندی و
شرفی بیتی در هم دن اون
بیش در هم دك در هم

حتي بونك ايله اسهاله ايدر لور يوكلو عورتل **حرف**
الذال مصنف حرخان ادويه نافعه دن جوق
نسنة نك ذكن ترك ايلدي **ذهب** معتدله لطيف كالتة
يدخله ادوية السوداء وينفع الخفقان ويقوي القلب
وامساكه في الغم يزيل الحز ويقوي العين كلما معتدله
در لطيف در بونك تدر بلنشي قوبلور سودا اولر
وفان ايدر خفقانه وقوي ايدر كوني قلبي آذو تنق
اغزى ذائل ايدرا غز قفسن وقوي ايدر كوزي سمر
اتم ايله **حرف الغين** مصنف صرفه الد ذهب
ذكر ايدرب تركه فاهب ايلدي **غبير** بارد في الاول
ياسر في الثانية يشب الزعرور في احكامه بارد در
اولي يابس در ثانيه مشابه در الوجه احكامند
غار يقون حارة الاول يابس في الثانية محلل مقطع
للاخلاق الغليظة مسهل لجان البلغم والصفراء
والسوداء منفع لجميع السود ملطف وفيه قيصري
فضوله العصبة وينفع جميع الاورام المفاصل وعرق
النساء والصرع والربو واليرقان والسكنجبين لورم

ايدر اديش الترم حار و
غيه يلد اديش معتدله و مصنف
دخي اول غير لون و مصنف

اهل روم اكد عجمي سنجدي ر

منتر كي سنده ايدر سوما
اولدكه آقا اولاييني اول
تزهك اوفانه مصنف

الطحال والشربة الناعمة من درهمان ویدر البول
والطمث حار در اولی یا بس در ثانیه محل آرد
مقطع در اخلاط غلیظه سهل در آن بلغمون
وسودان و صفرا و منخ و در جمیع سته لری ملطف
در و بوند و اورد قبض پاك ایدر عصبك
فضولنی فاید ایدر جمیع مفاصل و رطوبه و عرق الشاة
و صرع و ربو و یرقانه و سر کنجبین ایل طلق و
و شربت تامه بوندن اکی در هم در وادرا ایدر بوی
و طمشی **غالب** یلین الما ورام الصلبة و شمة یمنع
المصروع و یمنع و یسكن الصداع البارد و مع الشراب
یسکر بسرعة و یقوی القلب و یمنع الخفقان و اوجاع
الرحم حولا و یدر الطمث و یستند به الرحم المختنفة
و یرد المائله و ینقی و یهتد للجل تلبین ایدر
و رملی و قوی فاید ایدر صرع و قالدر
و ساکن ایدر صداع باردی و شرابله ترجك مست
ایلر و قوی ایدر قلبی و فائد ایدر خفقان و رحم غریز
و ادرار ایدر طمشی و استنزال اولر و بوند ایلر رحم

دواء مرکب و ر سکردن و مسك
دن و عنبر دن و كافور دن
و بان یا غدن یا نیلور یا غدن
مسك

دواء مرکب و ر سکردن و مسك
دن و عنبر دن و كافور دن
و بان یا غدن یا نیلور یا غدن
مسك

مختنفة

مختنفة و رد ایدر مائله و پاك ایدر آنی و حاضر
آن یو کلی اولمعه **الحلة الثانية** فی الادوية المركبة و تشمل
على باين من ثانیدن جمله ثانه ادویه ترکیبه بیانند
در و بع جمله ثانیه مشتمل اولر اکی با نی **الباب الاول**
فی قوانین ترکیب الادویه با ب اول ترکیب ادویه قاعد
لری بیانند در انا لافتر علی الدواء المفرد مرکبا
ان وجدناه كافیا بزاختیار اتمرز دواء مفرد و ان
مرکبی قمن مفردی بولسوز کافی لکن اقد مضطر الی التز
اما لا اصلاح کیفیة دواء مفرد لحدته او طمو او لا
اولتقوية قوته او لا ضعفها لکن من مضطر اولوز
ترکیب یا دواء مفرد کیفیتك اصلاحی اچون اول
مفرد ختنی اچلی اچون یا طعمی کر یه اولر غی اچون
یا رایحه سی کر یه اولر غی اچون یا قوتك تقوی اچون
یا قوتنی ضعیف قوت اچون اولر سیرع النفوذ فخلط
به مایلیت اولر بطی النفوذ فخلط به مایسرع نفوذ
اما مطلقا او الی عضو مخصوص او یا یخصه بعضو مخصوص
یاد و اسیرع النفوذ او اویلیه خلط اولر و یو کاسیرع

۱۲
۱۳
۱۴

ادویه مفرد بیانند فارغ اولر اکی
ادویه ترکیبه بیانند شروع ایلر

سوال اولر که ضعیف اولر مضار و زیاد قوت
و قوی اولر ان مقدار که اسهل قوت و سخت قوت
ایدی یا ایدر دوائ زبانی ایلر و به سندی قوت
ایدی و به سندی قوت و نفس ایلر و به سندی قوت
اولر او بلیه کیفیتك طهر و در مسك

نیتكم شمع حنظل ترکیب اولر و عمل ایلر
نیتكم حلیت ترکیب اولر و زعفران ایلر
نیتكم زنجبیل ترکیب اولر و زهره ایلر
نیتكم صمغ خلط اولر و زنجار و شافیر

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

قلبي نفوذني يا مطلقا يا عضو مخصوصه يا اكاك تخصيص
 ايك عضو مخصوصه واما لان المرض مركب ولا نجد
 دواء مفردا يقابل كلاً مفردية يا مرض مركب ولا ويزول
 دواء مفردا يقابل الا اكي مفرد لانه او وجدنا ولكن
 احدى قوتيه اضعف او اقوي فخطابه ما بعد لها
 يا بولورز لكن اكي قوتين برسي اضعف يا اقوي او الاولي
 اكا خط اوله بولورز في تعديل ايدرسه او وجدناه وقوت
 متكافيتان ولكن احدى مرضي المرض اقوي فيقوي
 القوت التي تقابلها يا بولورز دواء مفرد و اكي قوت
 برسيه مقابل ولا ولكن مرضك بر مرضك قوت اقوي
 او الاولي يقويت قلند اوله قوتك مقابل اوله
 واذا اركبت ادوية وكان لك بكل دواء عرض فاجعل
 نسبة مقدار الشربة من كل واحد منها الى مقدار الشربة من الآخر
 كنسبة العرض منه الى العرض الاخر حتى تركيب ايلسك
 دوالي وسنك ايجون اولسه هر بر دوايه غرض امدى
 قل والرك هر بر بدن شربتك مقدارى نسبتى آخر دن
 شربت مقدارند اندن غرضك نسبتى كى غرض آخر وان

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

نيتكم قوه شربه علاج
 شربت لحم واكل وخط
 اوله ورس

باب شرب كى كه اند قوت تحليل وقت
 ردع وارور اما قوت تحليل اقوي
 در قوت دعد اوليه بركا
 بر دواع دخی خط اوله ورس

صواب كى شل مرضه نسبت برك
 قوت تيريدى وقوت جلاسى مقابل
 در قوت دن اوليه صواب تقويت
 قلند ركاند ايله ورس

مثلا حتى غرض هر دوايه قوتى
 اولسه و غرضه و اما آخر دن
 اندن ايسك اوله برك شربى
 اندن شربندن ايسك قل ورس

دواء مفرد
 اكي قوت
 ايله مقابل
 اوله مرضك
 اكي قوتند

الاعراض

الاعراض قد من كل واحد منها جزء من مقدار شربه
 سيما العدد كادوية حتى غرض مساوى اولسه آل ادوية
 نك هر بدن بر جزء مقدار شربندن كه اوله جزئى
 اوله اعدا ادوية نك ورتماكان بعض المفردات هو الاصل
 فى المركب كالصبره ايارج فيقرا فاذا ابطال اوبدك
 بطلت فائدة التركيب او نقصت كاه اولور بعض
 مفردات اصل اولور مركب صبره كى ايارج فيقرا
 حتى اسقاط اولسه اوله اصل بدلسه يا تبديل قلند باطل
 اولور فائدة تركيب يا ايسك اولور واذا اردت معرفة
 درجته الدواء المركب فى حتى مثلا او برده فاجمع الاجز
 الحارة والباردة من المفردات واسقط الاقرب الى اكثر
 وخذ من الباقى جزءا سميا لعدد كادوية فهو درجة
 المركب مثلا دواء مركب من حارة الثانية وحارة الاولى
 ففى الحارة الاولى من الاجزاء الحارة جزان لان فيه جزء
 حار اضعف البارد النقي فيه وجزء اخره حار فى الدرجة
 الاولى وفيه جزء واحد بارد وفى الحارة الدرجة الثانية
 ثلثة اجزاء حارة وجزء واحد بارد فاجتمع من الاجزاء

طاشا
 زجكان ديدى با بعض كى اوله

حتى ادوية نك عددى درت اولسه
 ربع آل مقدار شربندن هر بدن
 مثلا حتى تركيب ايلسك هر دوايه
 شرب خط و سقونيا و زهد و صبر
 و كنه دن و غرض مساوى اوله
 ادوية اربعة دن هر بدن
 مقدار شربندن ربع النور و كنه
 ادوية دن و كنه ر بلكه اصلاح
 سهل ايجون ورس

الباردة جزآن ومن الحارة خمسة فاذا سقطت منها
 جزئين بقيت ثلاثة اجزاء ونصفها جزء ونصف يكون
 المركب في درجة ونصف من الحرارة في ذلك بلك في
 دواء مركبي استي الكند مثلاً يا صوفيا عند جمع كل اجزاء
 حارة وباردة مفردة اتندد واستقاط قل اقل الكثر دن
 وآل باقيدن برجزى كسمى ولا عدد ادوية اول درجة
 مركبة ربيونك مثالي شوله دوا درك مركبة رجلي الثاني
 دن وحار في الاول دن اوليه حار في الاول دن اجزاء
 حارة دن اكي واردر زير اند اجزاء حارة واردر كماله
 اولور اند اولان جزء بارده ورجز دخی واردر ك
 آنك سببي ايله حار در درجه اولی و بوند برجز
 بارد واردر جمع اولی اجزاء بارده دن اكي جزء
 دن بیش جزء في اسقاط ايلسك بوند اكي جزى
 باقى قلور اوج جزء بوند نصف برجز جزء اوليه
 اولور مركب بر درجه ونصف درجه دن حرارت دن ولو
 ركب من الحارة الثانية مع بارد في الاولى في البارد
 جزآن بلوان وجزء حار وفي الحارة ثلاثة اجزاء حارة

و جزء بارد يبقى المركب في نصف الدرجة الاولى في
 تركيب ايلسك حارة الثانية دن بارد في الاولى ايله
 امدى بارد دن اكي جزء بارد ورجز حار واردر
 وحار اوج اجزاء حارة ورجز بارد واردر
 باقى اولور مركب نصف درجه اولی ولو ركب من
 في الرابعة وبارد في الثانية ومعتدل في الحارة خمسة
 اجزاء حارة وفي البارد ثلاثة اجزاء بارده وجزء
 حار وفي المعتدل جزآن جزء حار وجزء بارد
 فاذا اسقطنا كل قل من الكثر واخذنا ما بقي كان المركب
 في ثلثي الدرجة الاولى في تركيب ايلسك حار في
 الرابعة دن وبارد في الثانية دن ومعتدل دن حار
 بیش اجزاء حارة اولور ومعتدل اكي جزء اولور
 برى حار وري يلد في اسقاط ايلسك اقل الكثر دن
 ودوسق باقى قلانى مركب اولور درجه اولی ثلثان دن
 وعلى هذا القياس في الرطوبة واليبوسة بوقياس
 اوزن در رطوبت دن ويستند هذا اذا كانت
 مقادير الادوية متساوية فان اختلفت اخذ من الاعظم

زیرا جمع اولی اوج جزء بارد ودرت
 جزء حار في اسقاط ايلسك اقل
 الكثر دن برجز حار قلور وعد ادوية
 اكي وركب ايلسك سمی نصف در اوليه
 مركب نصف في الدرجة الاولى ولو جزآن

اقل بیش کثر يدي ورجز اقل الكثر
 دن اسقاط اوليه اكي قلور وعد
 ادوية ثلث در ثلث دن سمی ثلث
 در ثلث اثنين ثلثان واحد در

مساویا لا اصغرها ذاعلت درجه اضعیف الباقی
 ان كان مساویا وینظر با درجه الجميع بوحسب اول
 وقت در که بقی مقادیر ادویه متساوی اولاما بقی متساوی
 ادویه مختلفا ولسه النور اعظم من مساوی اولان
 اصغر بقی بلنسه درجه سی مجموع مرکب اکا اضافت
 قلنور باقی اگر مساوی او کو به مجموع مرکب و نظر
 اولنور مجموع مرکب در بقی فان كان الباقی اقل اخذ
 من المركب متساویا وحسب ثم اضعیف الیه الباقی
 ان ساواه اگر باقی اقل اولور النور مرکب من متساوی
 اولان اکا وحساب اولنور اندک صکن اضافت قلنور
 اکا باقی اگر مساوی اولور سه و هلم جزایو خذ من اکثر
 مایساوی که قل الی ان یقر بالجميع من مقدار واحد فی
 الکیفیه کل چکک ایلد النور اکثر من اقل مساوی اولان
 تا که جميع قریب اولامقدار واحد کیفیت **الباقی**
الثانی فی جمله من الا دویه المركبة اثما المركبات الغریبه
 التي لا تستعمل الا نادرا فلا حاجة الی ذکرها واما المستعمله
 المشهوره فاما ان كان منها مذکور فی الاقربا و نیات المشهوره

مثلا بقی بر دو ابره در هم اولس
 و برد و اوج در هم اولس النور
 اعظم من ک اوج در هم و مساوی
 اولان اصغر که بر دو ابره در هم
 اولنور مجموع مرکب در بقی فان كان الباقی اقل اخذ
 من المركب متساویا وحسب ثم اضعیف الیه الباقی
 ان ساواه اگر باقی اقل اولور النور مرکب من متساوی
 اولان اکا وحساب اولنور اندک صکن اضافت قلنور
 اکا باقی اگر مساوی اولور سه و هلم جزایو خذ من اکثر
 مایساوی که قل الی ان یقر بالجميع من مقدار واحد فی
 الکیفیه کل چکک ایلد النور اکثر من اقل مساوی اولان
 تا که جميع قریب اولامقدار واحد کیفیت **الباقی**
الثانی فی جمله من الا دویه المركبة اثما المركبات الغریبه
 التي لا تستعمل الا نادرا فلا حاجة الی ذکرها واما المستعمله
 المشهوره فاما ان كان منها مذکور فی الاقربا و نیات المشهوره

مثلا بقی بر دو ابره در هم اولس
 و برد و اوج در هم اولس النور
 اعظم من ک اوج در هم و مساوی
 اولان اصغر که بر دو ابره در هم
 اولنور مجموع مرکب در بقی فان كان الباقی اقل اخذ
 من المركب متساویا وحسب ثم اضعیف الیه الباقی
 ان ساواه اگر باقی اقل اولور النور مرکب من متساوی
 اولان اکا وحساب اولنور اندک صکن اضافت قلنور
 اکا باقی اگر مساوی اولور سه و هلم جزایو خذ من اکثر
 مایساوی که قل الی ان یقر بالجميع من مقدار واحد فی
 الکیفیه کل چکک ایلد النور اکثر من اقل مساوی اولان
 تا که جميع قریب اولامقدار واحد کیفیت **الباقی**
الثانی فی جمله من الا دویه المركبة اثما المركبات الغریبه
 التي لا تستعمل الا نادرا فلا حاجة الی ذکرها واما المستعمله
 المشهوره فاما ان كان منها مذکور فی الاقربا و نیات المشهوره

اولان بقی بر دو ابره در هم اولس
 و برد و اوج در هم اولس النور
 اعظم من ک اوج در هم و مساوی
 اولان اصغر که بر دو ابره در هم
 اولنور مجموع مرکب در بقی فان كان الباقی اقل اخذ
 من المركب متساویا وحسب ثم اضعیف الیه الباقی
 ان ساواه اگر باقی اقل اولور النور مرکب من متساوی
 اولان اکا وحساب اولنور اندک صکن اضافت قلنور
 اکا باقی اگر مساوی اولور سه و هلم جزایو خذ من اکثر
 مایساوی که قل الی ان یقر بالجميع من مقدار واحد فی
 الکیفیه کل چکک ایلد النور اکثر من اقل مساوی اولان
 تا که جميع قریب اولامقدار واحد کیفیت **الباقی**
الثانی فی جمله من الا دویه المركبة اثما المركبات الغریبه
 التي لا تستعمل الا نادرا فلا حاجة الی ذکرها واما المستعمله
 المشهوره فاما ان كان منها مذکور فی الاقربا و نیات المشهوره

فی زمانه

فی زمانه افقد استغنی عنها بتلك الكتب وانما ذکر
 هم هنا ادویه مشهوره یخلو عنها الكتب المشهوره با
 ثانی ادویه مرکبه دن بر جمله بیانند در اما مرکبات
 غریبه که استعمال اولنور الا نادرا حاجت بقدر آنکه
 ذکره و اما ادویه مستعمله مشهوره بولنور مذکور
 اولان قریبا وینظر که مشهور در سزم زمانه ده
 تحقیقا استغنا اولنور اندک اول کتابلر ایلد
 ذکر اید رز بوند ادویه مشهوره که خالی در اندک
 کتب مشهوره **الفصل الحار** مصنف تقدیم مغلی قلدی اخف
 اولوب ضرر عاقل اولد غیچون واختیار حلو قلدی
 طبع اکا مائل اولد غیچون عذاب و سبستان مرکب
 واحد خمه عشر حبه بز خطمی و خبازی و زهر
 بنفسج مرکب واحد ثلثه دراهم عرق سوسن مشغال زر
 بنیلوفر ثلثه زهرات برسیا و شان خرمه لطیفه
 بز راز یا نج در هم عذاب و سبستان هر بوند اولن
 بیش دانه خطمی تخم و ابه کو می تخم و بنفشه چکی هر بوند
 اوج در هم عرق سوسن یعنی کوک سوسن دی بر مشغال

اقربا وین و یوضا صا ادویه
 بیان ایدن کتابه دیلر

مغلی قایم نشد در هر که اند ادویه نیک
 جرمی اولنر انچه سی آسان اولور
 و فایده سی تسکین حرارت خنجر

زندگالو

تاکہ فیضہ میں اتدرب علیہ
و حکم تقویت ایدہ

بر رهند بامرصوص منقال و یکتر زهر البنفسج و یصق
 علی خمسة عشر درهما الب الخیار شنبه و عشرین درهما
 سکر و ثلثین درهما شراب بنفسج و نصف درهم راوند
 و نصف درهم دهن اللوز الحلو و علی عشرین درهما
 ترنجبین او شیر خشت و ح لا حاجة الى دهن اللوز
 تنفع حامض اجناسند زیاده قلند سناء مکی و صابون
 هلیلج که جگر کی جفتش اولاهر رندن بیشتر درهم و
 تخم ک نیم کوفت اولاهر منقال و بنفشه جکی جوف
 قلند و اون بیشتر درهم خیار شنبه ابجی اوزن سون
 لرو نصف درهم راوند و نصف درهم دالتو بادام
 یاغی ایلد اولایا یکری درهم ترنجبین یا سرخشت اوزن
 سون لرو نقدیر به بادام یاغنه حاجت اولر **طبیخ**
الفاکة اخلاط ثلثة اسهال ایدر یسقط من النفع
 المقوی الممش ویزاد سبستان عشرین حبة هلیلج
 کابی منزوع النوی خمسة عشر درهما هلیلج اسود
 و انبرباریس و خطمی من کل واحد اربعة دراهم مسیاج
 سنة دراهم کیدر لنفع مقوی من زوال الوریان

سیر ۳۷۳ و ۳۷۴ و ۳۷۵
 سیر ۳۷۶ و ۳۷۷ و ۳۷۸
 سیر ۳۷۹ و ۳۸۰ و ۳۸۱
 سیر ۳۸۲ و ۳۸۳ و ۳۸۴
 سیر ۳۸۵ و ۳۸۶ و ۳۸۷
 سیر ۳۸۸ و ۳۸۹ و ۳۹۰

سیر ۳۹۱ و ۳۹۲ و ۳۹۳
 سیر ۳۹۴ و ۳۹۵ و ۳۹۶
 سیر ۳۹۷ و ۳۹۸ و ۳۹۹
 سیر ۴۰۰ و ۴۰۱ و ۴۰۲

باطل اولر
 بله اسهال
 فی فیضی
 که هلیلج
 بی خیار
 شنبه
 بونلر
 بری اولر
 بونقدیر
 بادام یاغ
 حاجت اولر

یاغنه حاجت اولر
 یاغنه حاجت اولر
 یاغنه حاجت اولر

قلند

قلند سبستان یکری دانه هلیلج کابی که جگر کی جفتش
 اولاهر بیشتر درهم هلیلج اسود و انبرباریس و خطمی
 هر رندن درت درهم مسیاج الی و درهم **طبیخ**
الافیتون سودای اسهال ایدر یزاد فی مطبخ الفا
 اربعة دراهم افیتون و ربمازیدنه ثلثة دراهم
 اسطوخودوس و خصوصاً فی الامراض الدماغية و فی
 للتنقية حجار منی و حجر لازورد و مغسولین من کل
 واحد نصف درهم منقار زرق و محوص من کل واحد
 ربع درهم و قد یستعمل المحودة و المقل الا زرق فی
 مطبخ الفا کة و قد یزاد فیہ و رد طری خمسة
 اعداد و قد یزاد فیہ شکائی و بادا آورد من کل
 واحد اربعة دراهم و ربمازید فیہ یلیلج و امح من
 کل واحد ثلثة دراهم زیاده قلند مطبخ الفا کة
 ده درت درهم افیتون و کاه اولور اند زیاده
 قلندر اوچ درهم اسطوخودوس و خصوصاً امراض
 دماغية ده و زیاده قلندر تقویت یا چون حجار منی
 و حجر لازورد که مغسول اولاهر رندن نصف درهم

و از اولور زبانی قنور مطبوخ
افتیموند تان کل بیش
دانه
تفتیق اسهال و نفقین معده بکون

مقل ازرق و محو هر بدن ربع درهم و از اولور
که محو و مقل ازرق استعمال اولور مطبوخ
فاکه ده و از اولور زیاده قنور بودند شکای
و باد آورد هر بدن درت درهم و کاه اولور
زیاده قنور بودند بلبل و امج اوج درهم **نسیله**
سهاله یعنی تلین طبیعت ایلین شاف الحورین
سکر احر و قلیل امج او بورق محرو را بکون قزل
شکر و از حق طوز یا بورق **اخری نسیله**
فتیله اخری که اولکیدن اقوی اولور زهر بنفش
و سنان کل واحد درهم و بورق و محموده مرکب
واحد ربع درهم سکر احر او غسل مقدار مخرج
به بنفشه جلی و سناء مکی هر بدن بر درهم و بورق
و محموده هر بدن ربع درهم قزل شکر یا غسل
خمیر او بحق مقدار **اخری سهاله البلغم** فتیله اخری
که اسهال ایدر بلغمی شحم حنظل و بورق و محموده
مرکب واحد ربع درهم غسل معقود مقدار مخرج
شحم حنظل و بورق و محو هر بدن ربع درهم

اسهال بلغم
بکون

کقوام

عسلی که در او دی اوزن عقد ایدر آنک
خدا ایدر خبیب ایدر خبیب خبیب خبیب
ایله اجزا یسری شاف ایلین استعمال ایدر
ایله اسهال استعمل ایدر

که قوام کتور مش اولور خمیر او بحق مقدار **حقنه**
لین یومشق حقنه که طبیعتی تلین ایدر سبستان
ثلثون حبه سنا و زهر بنفش و بزر خطمی و خا
و شعیر نقشش مرکب واحد کف عرق سوسن
سلق خرمه لطیفه یطبخ و یصنی علی خمسه عیش
در حالت الحیا رشنبر و سبعة دراهم سکر
احمر و سبعة دراهم شیرج و درهم بورق و رنما
زید فی ربع درهم محموده اذالم یکن الحی قوی
سبستان او توز دانه سنا علی و بنفشه جلی و خطمی
تخمی و ابه کبجی تخمی و قبی جقش ایدر هر بدن بر کف
بویان دبی بر مغلا بازی بر از حق تو تم بشود
و سوزله اون بدش درهم خیار رشنبر ایدر اوزن
ویدی درهم قزل شکر اوزن ویدی درهم شیرغن
و بردهم بورق اوزن و کاه اولور زیاده قنور
بوند ربع درهم محو پتی حتی قوی اولور **حقنه**
اخری حقنه لینک بر نسخ سی و خمی مایسق
ستون درهما یغتر و یغتری بقویه الاولی بازی

در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است
 و در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است

در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است
 و در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است

صوبی الشمس درهم فاقرا و اقوت قلبه تقویت
 اولی ایل **حقنه آخری** احد من هذ بونلا
 زیاده حاد در ماء سلق ماء درهم بطبخ
 فيه بسفاج و سنا و قنطاریون من کل واحد حنة
 دراهم یصنی علی لب الخیار شنبه خمسة عشر درهما
 زيت سبعة دراهم غسل عشرة دراهم بوق
 مثقال محمود ربع درهم و هذ تسرع البلغم
 و یفتح و جمع الظر البلغم یازی صوتی یوز درهم
 قاینده اند بسفاج و سنا و مکی و قنطاریون
 هر بندن التي درهم سوزله خیار شنبه یازی اوزن
 اون بیشتر درهم زیتون باغییدی درهم بلا اون
 درهم بوق بر مثقال محمود ربع درهم و هذ
 جقر بلغمی و فائد اید و جمع ظر بلغمی **آخری**
 حقنه لینه دن بر نسجه دخی در ماء سلق و ماء
 شعیر ستون درهما یقوی بتقویة الحقنة اللينة
 و ربما عمل بدله ذلك ماء حار و ربما عمل بدله
 الخیار شنبه مجون بسفاج یازی صوتی و اری صوتی الشمس

در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است
 و در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است

در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است
 و در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است

در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است
 و در هر یک از اینها که در این کتاب مذکور است

باشند ایامه و ارجو است

رأي انتك که ابتدا اين وز هر عضو مرضند
 علامتک ذکرى ايله کما اول علامتک در
 هر عضو مزاجنه تا مراجعت قلند اول
 علامتک هر مرض و احتياج اولينه تکرار
 هر عضو مرضند و لينتدى با مرض الدماغ
 بز ابتدا اين لم امراض دماغ ايله **علامات امراض**
الدماغ علامات المزاج الحار التهاب و سرقلق
 وتشويش في افعال و طيش و سرعة غضب و كثرة
 الكلام و سرعة واتصال و حمى عينية وانتفاخ
 وتضرب بالمسخرات مزاج حار علامتک
 قتي قرق در و او يفسد ليق واضطراب وتشويش
 در افعال و ضعف در وترجك ففمن در
 وكثر كلام و سرعته واتصال و وكوز قزرق
 در و مبروات ايله فائد ليق و مسخرات ايله
 ضرر ليق در علامات المزاج البارد و رجس
 وكسل و فتور و بلادة و نقصان في التخيلا
 و بياض لون الوجه والعين وانتفاخ بالمسخرات

علامات المزاج الحار
 علامات المزاج البارد
 علامات المزاج الرطب
 علامات المزاج الجاف
 علامات المزاج الحار
 علامات المزاج البارد
 علامات المزاج الرطب
 علامات المزاج الجاف

مثلا كوزة نسل كورنگ
 و آواز لراشنگ و فاسد
 تخيل انتك

زير احزان
 قان رقيق
 ايلر اول
 لوف كوزك
 قور مقدر

وتضرب

وتضرب بالمبروات مزاج بارد علامتک
 در که احساس اولند دريد و کسل و سست
 لق و كودن لك و نقصان في تخيلات و يوز
 لونك و كوز لونك اقلقي در و فائد ليق
 مسخرات ايله و ضرر ليق در مبروات ايله علامات
 المزاج الرطب كسل و نسيان و غلبة نوم و مزاج
 رطبك علامتک كسل و نسيان و غلبة نوم
 و علامات المزاج اليابس جفاف الحياشيم و سهر
 معرط و انتفاخ بالادهان الرطبة و سرعة
 وتضرب بالمخللات مزاج يابسك علامتک
 دلكلرنگ قور يلقي در و زياده اويا نطق در
 و فائد ليق در رطب يا غلر ايله و اول يا غلر
 تر جك جذب انتك در و ضرر ليق در مبروات
 ايله علامات الامراض المركبة امتزاج علامتي
 المزاجين امراض مركبة نك علامتک مزاجك
 علامتک امتزاجي در و هه علامات الامراض
 الساذجة بومذكورات امراض ساذجة علامتک

زير احفظ بيوست ايله اولور
 بقظا هرة مومد قن برک
 اولسه اند اولان نقش تر جك
 بوز لمر اما يوشق اولر تر جك
 بوز لمر ايلير م

مثلا حار رطب اولان مزاجك
 علامتک خرات محسوسه و نوم
 در باقيلسي دخی بوقياس و زور

یعنی غلبه اخلاط دن اولین در و اما المادیه فعلا
 الصفراء ثقل سیر و لذع و التهاب مع حرقة
 شدید و سهر مغرط و صفرة لون الوجه و العين
 و صفرة ما يخرج و حرارة و لذع و حرارة
 اما مادیه علامت صفرا ثقلت در از حق باشد
 و اصبرق در یعنی ایتی کدر و یا الکلفن در حرقت
 شدید ایل و زیاده او یا ثقل در و یوزک و کوزک
 لونک صار یلغی در و جفتک صار یلغی در و یوزک
 در و ایتی کی و حرارتی در و علامت الدم ثقل ازید
 و ضربان و انتفاح و احمرار فی الوجه و العين و دور
 العروق و نوع و قان علامتی قتی زیاده ثقلت در
 و ضرب شدیدی در شرا یثک و شیشک در و قرقر
 در یوزده و کوزده و طمر لطلو طلو و اما المادیه
 فتقل ازید و سبات مغرط و ترهل و طول مرض
 و ازمانه یعنی بلغم علامت لری قتی زیاده ثقل در و
 زیاده نوع ثقیل در و ات کشکلی در و طول مرض
 در و زمانی جوق و لثقل و اما السوداء ثقل اقل

مثلا بون د ککر نند جقق
 صار و اولامه

د فکر

و فکر فاسد و وسواس و کموده لون الوجه و العين
 یعنی سودا علامت لری ثقل اقل در و فکر فاسد در و وسواس
 در و یوزک و کوزک لونی قرمق و لونی در فتن
 الامرجه العارضة بومذکورات امرجه عارضه
 علامت لری در و اما الامرجه الجبيلة فعرقتها من العين
 الاول اما من اجل که خلقی اول بلدک سن لری
 فن اولدن و خلق الرأس یغلط الرقبه و باش
 تراش اتمک بونی بوغون ایدر **الصداع** بونی
 باقی امراض رأس اوزن تقدم ایلدی رأسک جمع
 سینه عام اولدغی بچون الم فی اعضاء الرأس صداع
 امرضا هر در بو عرض عام ایلد ذکر اتدی انک
 احکامدن بر حکم در بعد سببی بیان ایدر
 و کل الم سببه اما سوء مزاج سادج او مادی و اما
 تفرق الاتصال و اما هما معا کما فی الاولام و المک
 سببی یا سوء مزاج سادج در که مختلفا و لا یاخوذ
 سوء مزاج مادی در یا تفرق اتصال در یا الکیس معا
 نیتکم شیشلده که هم سوء مزاج مادی در هم تفرق

بصیرت
 در
 در

بونی بوغون اولمق ققت دماغ علامتی
 انی بونی دکر ایلدی

الم جالینوس تعریفی اوزن خروج
 من الحاله الطبیعه الی غیرها و ابو علی
 تعریفی اوزن اذلال المنافی من حیث
 مناف ظاهر بود که جالینوس نفس
 الی تعریف انشدر و ابو علی ادراک
 الی تعریف انشدر انو کچو مست
 اولان الم حراحت نولند
 اما ادراک الم نولند اولیله کی
 تعریف اوزن کند منافاه اولم

مستحق اول الم ادراک اولم
 کانه مزاج اولم نیتکم
 وقت اولیله در

در مزاج کبر اولم
 در مزاج اولم

در و الرطب یولم بماده بان بخرو تمدد لیتفرق
 الاتصال سوء مزاج رطب الم ویرماده سی ایلد
 که اوله ماده بخار لنه یا چکله تا اتصال متفرق اوله
 والیا بس یولم بذلك وجمع یلزمه تفرق الاتصال
 عما تکاتف عنه سوء مزاج یا بس الم ویرماده سی
 ایلد وخی جم ایلد که اکال لازم اولور تفرق اتصال
 متکاتف اولدی غی نسدن و الحار و البارد یولما
 بذلك و بذاتیها حار و بارد الم ویرماده ایلد
 و تفرق اتصال ایلد و بالذات و البارد لتخیز یقل
 الم بارد اویشد وخی ایچون آز اولور یا لی سبب
 الصداع ان کان بادیا کضره او سقطة یوجب
 تقریقا او سمایم ترجب تسخینا او برده هوا او
 خمار او قریط جماع او اجس رردیه و ارده من خارج
 کالاما الاجن و الجلیف دل علیه وجوده سبب صداع
 اگر بادی اولور سه اور متکی یاد و شک کی موجب اولور
 تفرقی یا استی یلر کی موجب در تسخینی یا بروده
 هوا کی یا خار کی یا قریط جماع کی یا یرمز خار لری

این متن در کتاب طب ابن سینا
 در کتاب البیضا و البیضا
 در کتاب البیضا و البیضا
 در کتاب البیضا و البیضا

این متن در کتاب طب ابن سینا
 در کتاب البیضا و البیضا
 در کتاب البیضا و البیضا
 در کتاب البیضا و البیضا

سبب بادی
 خارجدن
 اولاد و برار
 و بی و اخلا
 بدن اولاد
 و کرم

کتب جامع بیوسن و کتب کالون و
 کتب جامع بیوسن و کتب کالون و
 کتب جامع بیوسن و کتب کالون و

کی

کی وارد در خارجدن متغیر اولش صوب کی و جینه
 لری کی دلالت ایدر بوکا وجودی و ان کان بدنی
 فالمزاجی یعرف بعلاماته ساذجا کان او بادیا
 والذی عن تفرق الاتصال یدل علیه الخرو و التمدد
 والرجع الناقب و الناحس و الاکال و سیلان الدم
 و تقدم سبب یاد و الذی عن سرد یرجع بتمدید
 ما یحتس من المواد یدل علیه علامه وجود المواد
 مع احتباسها و احساس التمدد سبب صداع اگر
 بدنی اولور مزاج منقسم اولان بیلنور علامه
 ایلد لری سوء مزاج ساذج اولسون که کرماده
 اولسون شول صداع که تفرق اتصال در دلالت
 ایدر اکال سنجق و چکک و وجع ناقب و وجع ناخس
 و وجع اکال و قاناق و اولن سبب ساذج اولور
 شول صداع که ستر لردن اولور وجع و یرماده
 محتس اولانک تمدیدی ایلد در بوکا دلالت ایدر
 مواد وجودنک علامتی احتباسنک علامه
 ایلد و چکک احساسی ایلد و الصداع الذی عن تفرق

اکال ضم همین ایلد و

اول علامت لری سوء مزاج
 بیان اولشدر
 و وجع ناخس اولور که اغرین یس
 و وجع اکال اولور که اغرین یس
 و وجع ناخس اولور که اغرین یس

حشر الدماغ يشارك الذي عن ضعفه في التصنع
 من ادنى سبب بخار الاغذية الذي لا ينفك عنه
 ويخالف بان الحواس تكون فيه صافيا والافعال
 الدماغية قوية شولة صداع كقوة حشر جلد
 اولور مشارك في شولة صداع كضعف دماغ
 اولور اخر مقتد ادنى سبب من غدا البرك بخاري
 كبي كدماغ اولور بخار دن منفك اولور عادة و
 قوة دماغ دن اولور صداع بونك ايله كخو
 قوة دماغ صافي اولور وافعال دماغه قوي
 اولور والذي عن رايح واخر بدنية كثيرة
 ممددة مفرقة يعرف بدور العروق وانتاج
 الاوداج وانتقال الوجع وضعف ودوي و
 طنين فان كثر قد وار وسدر شولة صداع كميل
 لدن و بخار لدن اولور كبدن اولور صوف اولور
 ممددا غشا وعروق اولور مفرق اتصال اولور بيلنور
 بو طمر لك طلوطلو اولور غي ايله و بعين طمر لك
 شيشم سي ايله واغرينك بريدن بيرس انتقلي

بعض قق دماغ وضعف دماغ
 مشقة كلور از صق سبب
 ايله اخر مقتد

صداع مخالف اولور ضعف
 دماغ دن اولور

دقي دقا
 مو دقا
 مو دقا
 مو دقا

ايله وضعت ايله باش و كولد و جكلك ايله
 قولاق قجن صوق اولور بون بخار دوا ريعه باش
 جكلنك درو سدر يعني كوز قمر مقدر والذي
 عن دود متولد في مقدم الدماغ يكون مع تنب اكل
 واستعداد الوجع عند الحركة والجمع شولة صداع
 كقور دن اولور ك اولور قور و متولد اولور مقدم
 دماغ اولور يهرز قق ايله اولور قق ايله
 اولور و حركت ايدب واج اولور عري زياده او
 والذي بشركة من المعدة يعرف بتقدم ضررها كالتعب
 وقلة الشهوة وفساد الهضم وضعف او بطلان
 ويبتدي من اليافوخ وربما مال الى الوسط ثم زل
 الى القفا ويختلف حاله على الاكل والجمع شولة صداع
 كشركت ايله اولور معد دن بيلنور معد نك
 ضرر نك تقدي ايله ككل دونك كبي وشهوة
 آز اولور كبي وفساد هضم كبي باضعف يابطلا في
 كبي واغري باشلر يافوخ دن كاه اولور اندن ميل
 ايدر باشك اولور و اندن صكر ايدر قفايه و

دور دن بير من قق اولور

دور قور حركت اندن دماغ
 قور نور كبي كلور

دماغ ايله معد نك شر كبي بري
 جهنندن در كبا بونك مقابل و بربر
 بري بونك عصا جمع وارور بري
 بونك كنبه العصب و شر كنبه دلات
 ايدر بر بونك قني انسان بر بونك قنور
 كوكا دوز و قني صوق صوب ايجت دماي
 او شر

يافوخ اندن بونق اولور كك
 كوكا دوز بونق اولور
 كوكا دوز بونق اولور
 كوكا دوز بونق اولور

صداعك حالي مختلف اولور يك اوزن و اجلق
والصغراوى يشتد على الجمع مع عطش و ملل
فم صغراوى شتد اولور اجلق اوزن صوسرلق
ايله اغزا جيلغى ايله والبلغى على الاكل و بعد
بقليل مع كثرة ريق و قلة عطش و ربما سکن
الاکل الصداع المعدي وان كان عن بلم لرد
الابخرة حاسبا اياها عن الدماغ بلم شتد اولور
اکل اوزن يا اکلن صکر از حق زمان توکرک
چوقلغى ايله صوسرلق اذ لغى ايله و کاه اولور تکی
ايدر اکل صداع معدي اگرچه بلمدن ايسه دخی
رد اند کچون اکل ابخره جس ایدجی اولدغی حال
دماغدن والذی عن الکبد یمل الی الیمین شول
صداع که جکرون شرکت ايله در میل اید صاعه
والذی عن الطحال الی الیسار شول صداع که طلق
شرکتی ايله در میل اید رصول والذی عن الکلی الی
خلف شول صداع که بوکر شرکتی ايله در میل اید
فتایب والذی عن المراق الی قدام شول صداع که

آز لقی
یا بلغم نوزلی
انضا ایدر
مره

زیرا جگر صاعه
طلق صاعه

زیرا بوکر شرکتی ایدر

قرن در یسی شرکتی ایل در میل ایدرا و که والذی
عن الرحم فی جان الیافخ وبعد ولادة او اسقا
او احتباس حیض شول صداع که رحم شرکتدن
اولور یا فوخ اورته سکن اولور دخی ولادتدن صکر
اولور دخی اوغلان دوشردکن صکر اولور دخی
حیض جس اولور قدن صکر اولور وبالجد لیل
من تقدم الصدر العضلة اصلی والمخاض عضو
اصلی ضرر که تقد مندن لاید در عضو شرکی
ضررند والذی عن الحیات یعرف بزيادة الزیادتها
وسکونه لسکونها والذی عن البحران بما یوجب تنوی
الاخلاط ویزول بزواله ویکون في وقت شول
صداع که حتی لردن اولور بیلندر صداعک زیاده
سی حتی لردن ایچون وسکونی حتی لردن سکونی ایچون
وشول صداع که بحراندن اولور بیلندر بحرانی ایچون
ایدن ایل که اخلاطک تحرکی در وزائل اولور
بحرانک زوالی ایل و صداع بحران وقتدن اولور
العلاج انان ذکر ادویه لكل مرض فليخت منها

رحم اکامحادی اولدغی ایچون

من وکبد وطحال وبنکر که کبی

شده وک عضو مخصوص شرکتی ایل
اولان صداعی بیان ایلدی من بعد
جمله بدن شرکتی ایل اولان صداعی
بیان ایدر بو دخی اکی قسمدر

زیاده سی

الخلق عند اقتران السعال والملينة للطبيعة عند
 اعتقالها بزذكر ايدرزد والره مرضي يكون
 احد اختيارا ولنسبون اوله دو الرذن داتلو
 اولان او كسر ك اقتراخي قنتد وادويه ملينه
 طبيعت اختيارا ولنسبون طبيعتك دو قنلني
 قنتد وحيث اوجبا الانتقاع فانما زيك
 النضج وتفتح المجاري وتلين الطبيعة وبالجملة
 تسهيل الطرق على القانون المذكور في الفن الاول
 شوله يردك واجب قلا وزاستغراغي مع سهل
 قري ايل تحقيقا برديلر نضج وفتح مجرى
 لردن وتلين طبيعتك نضج وبالجملة طرق اسهل
 تسهيل ديلر فن اوله حذورا اولان قانون
 اوزن وادا اقترن مع الصداع الم في عضو فلندا
 بعلاج فان وجه يزد في الصداع وان اقترن
 بنزلة تركت المرحيات والادهان واقتصر
 على الاسهال وتلين الطبع وتبديل المزاج وتقوية
 الرأس قن قن قن اوله صداع ايل الم بر عضو

كمنهم
 كمنهم

كمنهم
 كمنهم

بوزباشلر

بوزباشلر اوله صداعك علاجي ايل زير اعضاءك
 زياده ايدو صداعي و قن قن اوله اسهال ترك
 اولنور ارضا ايد جيلر دخي ياغلر واقتصار اولنور
 اسهال وتلين طبيعتك وتبديل مزاج وتقوية
 رأس والصداع ينفع الهدوء والدعوى ورك
 الحركات وقلة الكلام وتلين الطبع وذلك بالطل
 ووضعها في ماء حار شديد الحرارة نافع جدا
 القلنسوة التي من جلد الرعاة يسكن الصداع
 ولا يمرض للآسها صداع صداع فائد ايدركون
 راحت اولن و ترك حركات وقلة كلام وتلين
 طبع دخي اطراف او ووق اطراف قن قن زياده
 صوح نافع در حكم وتقي رعاة دريستان
 تسكين ايدر صداعي وعارض اوله تقي كينه صداع
 مصنفك ذكر اتي علاجلر جميع اقسام صداع نافع
 اولانلر در من بعد هرب صداع مخصوص علاجلر
 بيان ايدر **علاج** الصداع الحار يعني صداع حار
 ساذك علاجي **الشفة** شرب الاجاص والتمر هند

كمنهم
 كمنهم

كمنهم
 كمنهم

كمنهم
 كمنهم

او الليمون ايها كان مع الشراب النيلوفر او البنفسج
 او نفع حامض او حلو سكر او شراب النيلوفر
 او بنفسج او زرد قطونا بشارب اجاص وشراب حمض
 يعني اشربه دن علاجي شراب اجاص وشراب تمه
 يا شراب ليمون قنقسي اولور شراب النيلوفر يا شراب
 بنفسج يا نفع حامض يا نفع حلو شرايد يا شراب
 النيلوفر ايد يا شراب بنفسج ايد يا زرد قطونا شراب
 اجاص ايد يا شراب حمض ايد **الاعدية مزون**
 حب الرمان او اجاص او تمه صدي او اسفناخ
 او بقله او خبازي او بقله يمانية اما سادجا
 او محضا بماء الليمون او ماء الحصرم وقد يستعمل
 مع الفرايج او لحم الجدي او الضان عند عدم
 الحمى وضوف الضعف يعني اعذب دن علاجي حب
 الرمان مزون سي با اسفناخ مزون سي يا بقله
 الحقا مزون سي يا اب كوحى مزون سي يا بقله يمانية
 مزون سي ورياسادج يعني الكشي سني يا الكشي ليمون
 صوبي ايد با فوزق صوبي ايد از اولور بوغدار

مزون شولا اشدره
 اند ات اوليه
 سه

استعمال اولور بيلجر ايد يا اوغلاق اتى ايد
 يا قيون اتى ايد حتى او ليحي يا ضعف قورقسي
 او ليحي **الادوية** الموضعية برود ماء ورد
 وصندله او شاه صيني نخل او بغير خل ان كان
 سر يستعمل نخره كتان ادوية موضعية يعني
 موضع علتة قريب اولان يري مثلا صداع
 دماغ او كنه سون لركل صوتي وصندله برودني
 يا شاه صيني برودني سر كه ايد يا سر كه سن اكر او بقو
 سرلق وارايسه استعمال اولور برود مذكور كتان
 نري ايد باشه **ضماد** يعني يقي قلق ايد علاج كه
 اول يقي قلنه بود كرا اولنان سن لودن شيعه ودره
 بنفسج مدقوقان عجوان بلعاب زرد قطونا بماء
 ورد ورتماز يدقيه سر خشخاش للتخدير ورتما
 قوي بزر البنج بل ستي من الايون مع مصلحه
 وهو قليل زعفران وطحخ الجبهة بالاقراص الثلاثة
 المحلولة بماء الورد مسكن منوم اري وبنفسج
 دوكلش اولالرو عجوان اولش اولالرو لعا بزر قطونا

برود هر داروي مزون اسمي در
 اكثر ادويه عين ده استعمال
 اولور سه
 ايد اولدغي هوا قاييلى اجون در
 وكتان نري اولدغي تبريد
 ربا اولسون اجون در
 سه

ایله که اول لعاب معمول اولاکل صیوی ایله وگاه
اولور بوضما در زیاده قلندر خشخاش قی ایله او
ایچون گاه اولور مقوی قلندر زرا بلخ ایله بلکه ایفون
بر مقدار صق ایله مصلحی ایله که از حق زعفران در
والله سرور مک اقراص مثله که از لش اولاکل صیوی
ایله مسکن در منق و در **نظور** یعنی نطول ایله علام
که اول نطول قلندر بود کرا اولنان سنه لردن زهر زهر
و بنفس و خبازی و قشر خشخاش و شعیه نقش
یطح وینظر عات ویکت علی خا و یضد مثله
نیلوفر چیکلی و بنف چیکلی و ابه کرمی و خشخاش
قبوی و قبی جقر لشاریه بیشورله و نطول قلندر
ایله و یوزی اوزن دوش بخاری اوزن و قی قلندر
پوسه سی ایله **المشومات** قمر قلندر سنه لرایله علام
بونلدر ماء الورد و الحلا ف و النیلوفر بخار و ان گاه
هنالك سرفه ن مع دهن البنفسج و نیلوفر او
دهن الخس و ربما قوی شمه من الایون بمصلحی
و دهر الزعفران و زهر النیلوفر و البنفسج و الخیار و قی

نطول اولدر که ادویه قایندب
صوینی از جق از جق عضو
مریض اوزن دو که لریا بران
اول صوصه ابصلیه لرو عضو
مریض اوزن قویه لرمه

واوراق الحلا ف و زهر ویرش البیت و یکتزیه
لخارات و مجلس بقرب المیه و شمه الکافور للصدا
الدوی بالغ کل صیوی و سکود صیوی و نیلوفر
صیوی سرکه ایله و اگر بوند او یقوس لوق و اریسه
بو صولر بنفث یاغی ایله یا نیلوفر یاغی ایله زیر
بونلدر ماغی ترطیب و روحی تغلیظ ایدلر رطوبت
و برودت لری ایله یا مارول یاغی ایله زیر اومونم
در و صدای مسکن در و گاه اولور مقوی قلندر
بر شمه ایله ایفوندن مصلحی ایله که زعفران در و نیلوفر
چیکلی و بنفشه و خیار و صیوی و سکود یبرانی
و چیکلی و صوصه لایق و اند جوق اولان
ایله ایچندن صوصقن سنه لرو اوتون صوصقن
و کاندز ققوی صداع دوی ایچون بالغ در نهات
نفص **علاج** الصداع البارد یعنی صداع بارد
ساذجک **علاجی** **الاشربة** شراب الاسطوخودوس
و حد او مع شراب لیمون ان خیف عطش عات
او غلی حلوا و سنج او و در مری او بنفسج مری

بونلدر تهرید ایدر صداع یاغ اولور

لوله لرو کونکلر و صوصه کوبلی
و شادروانلر و فقیه لرو
و ایچندن خلیل و صوصه
اقن اولقلمه

حار او مغلی من اسطوخودوس و عرق سوسن و برسیا
 و شان او بماء عرق سوسن او سکر او حلجین
 یعنی اشربه دن علاجی تشراب اسطوخودوس بکر یا شنه
 لیون ایلده اگر عطش دن قور قلدور سه اتی صواید یعنی
 بونک ایلده ان لر یا مغلی خلوی یا مغلی منضج یا کلسکر
 یا سجون بنفش اتی صواید یا مغلی اسطوخودوس دن
 دخی بویان دبی و بالدری قره یا بویان دبی صوتی
 ایلده باشکر ایلده یا کل انگین ایلده **الاعدیة بح**
 بیضی بمرست او هلیون او عسل او فروج سلوک
 او صطین مبر بالکذبره یعنی اعدیة دن علاجی
 اورندان یمده صاروسی یا هلیون یا بال یا بلجینی
 یا قورمه سی کشنیز تخمی ایلده **الادویه الموضعیة** گن
 زنبق او یاسمین او زیت فیه عنبر و لادن و یدر
 القرنفل و الفرق مسحقا بدهن یاسمین یعنی ادویه
 موضعیة دن علاجی زنبق یا غی یا یاسمین یا غی یا زین
 یا غی که اند عنبر و لادن اولا و قرنفل که ردیده
 که اول قرنفل دو کلسر اولا یا سمین یا غی ایلده **کاد** بواولدر
 قورمه

یعنی باشنه بونکر
 سور که صد

حدیث وارطاولند که
 الکاد احتیاجی من الکلی

قوری قز مشاجویه عضو اوزن که لر نخاله مسخنة
 و قدیرا دقلیل ملح و الحرق المسخنة قز مش کیک
 و کاه زیاده قلندر اند از جوق طوز و قز مش بزر
 نافع در **ضمار** یعنی در خطمی و بز رکتان مع قلیل
 زعفران و سر و ربما زید فیه شمه من الاقریون
 و ربما احتیج الی مخدر کقشر الحشیش و قد یتمدی
 الی الاقرون خطمی و کتان تخمی از جوق زعفران و از جوق
 من ایلده و کاه اولور بوند زیاده قلندر یا زین
 کاه اولور احتیاج اولور مخدر خشیاش قبوخی
 کی و از اولور احتیاج تجا و زاید افیون **نطو**
 بونکر دن اولا طیبخ یا بونج و اکلیل الملک و خطمی
 و مرزنجوش و ورق الفار و اسطوخودوس و قشر الحشیش
 للتخیر بنظر عماره و یکت علی بخار و یضمد بتخله یا بونج
 قایمشی و اکلیل الملک و خطمی و مرزنجوش و دخی یا غی
 و اسطوخودوس و خشیاش قابلری تخیر یا چون نطو قلندر
 صوتی ایلده بوزی اوزن دوشه بخارنه و تی قلندر یعنی ایلده
المشومات بونکر اولا مسک و عنبر و عود و عالیه

یعنی کاه اولور وضع زیاده اولور
 مخدر قوی به حاجت اولور اولیه
 یعنی ده افیون بیلده قلندر

مغرور وجموعه وورق الكاثرج والريحان والقرنفل
 تنافه يكثر شتمها افيون وافر بيون وسك وخنفر
 مسك وعنب وغاليله استعمال قلذ يلكز يا جموعه وترنج
 يبراغى وفسلكن وقرنفل وتناح مصنوع الكناز اولد
 آنى قونق افيون وافر بيون وسك وزعفران **علاج**
 الصداع اليابس يعى صداع يابس ساذجك علاجى
الاشربة جلاب بماء بارد او شراب نيلوفر وحل
 اوع بنفسج وبرز قطونا او ماء الشعير بالسكر او
 قطونا بماء بارد وسكر اشربة دن علاجى جلاب صوف
 صوايله باشل نيلوفر وريلكز يا شراب بنفشه ايله وبرز
 قطونا لعابى ايله يا اريه صويى در شكر ايله يا لعاب
 بزر قطونا در صوف صوايله وشكر ايله **الاغذية**
 لحم الجدى او الضأن او الدجاج المسن او العرايج
 المسنة مسلق او حبت الرمان والسمك الرضراحي
 وح البيص النيمبرست او اسفناخ او صبارى او
 بدهن لعد حلو او غلاق اتى بافيون اتى باسبور تاوق
 يا سمن بلجلر يحنى او ملشرا والارياحت زمان ايله ياد اتم

جلاب اولدركه
 شكوى صوييله ان لدر

قيونده مراد كنج
 قيون دركه كاشك
 ديرلر مده

صوبالغى

صوبالغى دى او فردان يمرده صاروسى يا اسفناخ
 يا اب كوجى يارشت اشى داتلو يادام يا غي ايله **الادوية**
 الموضعية دهن بنفسج ونيلوفر وقرع مغرور او جموعه
 وماء الورد والخيار والخلاو وقد يغلف الرأس
 القرع او الخيار ان كان مع حرارة وصبت اللبن الغائر
 نافع بعد حلق الرأس وليغسل بسرعة بنفشه يا غي
 ونيلوفر يا غي وقباق يا غي يلكز يا جموعه وكل يحنى
 وسكود صويى وخيار صويى وباش صارله قباق
 يا خيار قرند سى ايله كر صداع ايله صارة وارايسه
 واسيجى سود ووكك باشه باش قرند قدن صكى
 نافع در وباش يونسون تر جك **نظور** بونلردن
 او لاطيخ الخبارى وبنفسج والشعير مع نصفه دهن
 بنفسج يصب فترامن مكان عال بعد حلق الرأس
 وقد يقطر دهن البنفسج فى الاذن ويسقط وينشق
 الاديهان المذكورة والحمام المطب من انفع الاشياء
 له اب كوجى قايمنشى وبنفشه واريه بنك فصنى ايله بنفشه
 يا غي ووكك باشه اسيجى مكان عاليدن باش تر اش

بنفشه يا غي
 بنفشه يا غي
 بنفشه يا غي
 بنفشه يا غي

زبادى سود سيج العنفت درون وصى
 ودهن بنفشه ايله مسامى دوترا اويلد
 انجى محبوس اولو صداع
 زبادى اولو مده

نفوذى اقترى اولسره ايجون
 مده

اولد قند صکر و آزار اولور طهر زلور بنفشه ياغي قولا
 و آزار اولور بر و نه طهر زلور و استنشاق اولور ذکر
 اولنان يا غلر و حمام طهر بنفشه اشيا در صداع
 يابسه **ضماد** بونلر ايله اولاد قيقو شعيه بلعاب بند
 قطونا باماء الخلاف اريه اوني بزرقطونا العابي
 ايله و سکود صوتي ايله **آخر** ضماد آخر حلاوة من
 يقطين و سکر و نشا و دهن کوز حلو يغلف بها ^{الرأس}
 بعد حلقه قبا قدرن و شکردن و نشسته دن و اولور
 بادام يا غندن حلاوة ايد ب باشد سار لر تراشدن
 صکر **المشروبات** الادهان المذكورة يعنى ادهان
 مرطبک کل ياغي و بنفشه ياغي و قبا قياغي و بونلرک
 امثالی در و تقر ب الحاررات و کثرة المياة دخی تقر
 ضرارات و کثرة مياة در **علاج** الصداع الرطب يعنى
 صداع رطب ساذجک علاجی يستخرج الرطوبة و يلقو
 الدماغ و يسد طريق الانخرا و يقطر الغداء و يلقد
 الرأس بالملح المسخن و شراب الاسطوخودوس نافع استرواغ
 اولنه رطوبت يعنى ماده که رطوبتي موجب در و دماغ

اسم تفصيل يعنى لفظ النفع مبالغ
 ايجه و الا ذکر اولنان
 اشيا نيك بعضی جام مرطبند
 انفع و ر م

بو اکیسی معطوف لر در مصنفک
 الاشره دیر و کی قوله يعنى
 صداعک علاجی اشیه و
 اغذیه و تقر ب ضرارات
 و کثرة مياة و ر م

استعمال اولنه
 خلاصه بنفشه

تقویت

نملطمانه دار صنبی و صنفه
 و قندل و زعفران و سکن
 و غنچه و عدو قندل
 نملطمانه دار صنبی و صنفه استعمال اولنه

تقویت قلند و طریق انخر سدا اولنه و غذا از قلند
 و باش کما قلند قر مش طوز ایدک و شراب اسطوخودوس
 نافع در **علاج** الصداع المادي صداع ساذجک
 علاجندن فارغ اولوب صداع مادی علاجندن شروع
 قلدی اما الدموی فالقصد و تعديل المزاج بما قلنا
 و غیره الدموی یصح مادته اما صداع دموی علای
 فصد در قیغالرن و تعديل مزاج در صداع حاد
 ساذج علاجندن ذکر اولنان ایدک و صداع غیر
 دموی علاجی نضج قلندر ماده سی اما **الاصفر اوی**
 فبا الاشره المذكورة للصداع الحار او باماء الشعيه
 و السكر والغداء تلك الاغذیه ثم يستخرج بطيخ
 الفاكهة او النعنع المقوی او لعوق الخیار تشنبر
 او ما عا لربانین المعصور بالشحم بحلیج اصفر و کابلی
 مرضوضین منقوعین فیہ او مطبوخین فیہ من کل
 واحد خمسة دراهم و نصف درهم راوند او من کل
 واحد منها ثلثة دراهم مدقوقه ناعما اما صداع صغیر
 علاجی شول شربلر ایدک ذکر اولنه شد صداع حار

در کتب نیک نشف اتسوی لایحون
 م

صداع ساذج اولدر که باشد
 ماده اولیه صداع مادی اولدر که
 باشد ماده اولیه و ماده غیر
 مرجه اولوب بخارک باشد صغیر
 اولان صداع دخی ساذج در
 م

مکله

سزار نیلوف و سزار جعفر و سزار لایحون
 و سزار حاض و بونلرک غنچه
 الاشره و ر م

صداع حار ایچون
ذکر اولدی

ایچون یا جودار شکر ایل و غذا اوله غذا لر دوجون
صکر استغراغ اولنه مطبوخ فاکه یا نفور
مقوی یا صوف خیار شنبه یا ماء رمانین حلوه
ایله که ماء رمانین مقصورا ولا شحم ایل هلیج صفر
وکالی ایل که بوندر بریار دوککش اولار و ایصله نش
اولار ماء رمانین ده یا بشمش اولار اند ^{هلیج ایل} هر رند
بشره رهم و نصف درهم راوند یا بوندرک هر رند
اوج درهم که دوککش اولار مشق و اما البلغم فیض
بالا شربه و الاغذیه المذکوره للصداع البارد فیض
بحب الایارج او حب القویا یا او ایارج فیقر واحد
او ایارج لوغادیا او الاطراف الصغیه و حد او مقوی
با یارج واسطه صودوس نصف درهم اما صداع بلغمی
علاجی نضج قلنه اشربه و اغذیه ایل که ذکر اولمش در صداع
بارد ایچون نضج دن صکر استغراغ اولنه حب ایارج
ایله یا حب قویا ایل یا ایارج فیقر ایل یلکن یا ایارج
لوغادیا ایل یا اطریفیل صغیر ایل یلکن یا اطریفیل مقوی
قلنه ایارج ایل واسطه صودوس ایل هر رند نصف درهم

زیر اما رمانین عصبی
نظم ایل قوی قلور
اسهال لر مسه

ناد ساعه نفوذ لر
آسان اولامه

توقایا و قویا اکیسی دخی
مستعمل در مسه

اما السوداوی فیضج بما ذکرناه للصداع الیاس
تم یستغری بطبیخ الایتمون واحد او ایتیمون ستة
درهم و قدح من لبن النعاج محلی سکر اما صداع
سوداوی علاجی نضج قلنور نرم ذکر اند کز ایل
صداع یا بس ایچون اندن صکر استغراغ اولنه
مطبوخ ایتیمون ایل یا حب ایتیمون ایل یا ایتیمون
ایله التي درهم صفر سود ندن بر جنا قد قلنه
که شکر ایل از لمش اولار و الصداع الذی عن غیره
او سقطة یلین فی الطبیعة و ردع الابخرة و
ان احتل و یشد الاطراف و یفرق الرأس بدھی
الورد مقتر اشول صداع که اور مقدر و شکران
اولور نلبین اولنور اند طبیعت و ردع اولنور
بخار لر و فصد اولنور اگر صدوع محمل اولور
و اطراف شد اولنور و باش قایلندر لور کربانی
ایله ایسجی و الذی عن شمایم او برد ینتقل الی
هواء معتدل و یعدل الدماغ بما ذکرناه شکر
صداع که مقولون یا صرقدن اولور انتقال اولنور

و نه را دعه شفته
وضع اتمک ایل باشد

تا ماده جهت خلاف توفه
ایله باشد توجاهتیه

اولی نقلی از ایدر
تدای نفسانی یعنی
طبیعی یعنی قوتی
کلرز ایدر صوم
رامس ایدر ایل قوتی
قوتی انضایده اولی
اگر سوال اولی از
عضو اولی از عضو

استعمال اول نور ماروله وخشخاش بي والذي عن
ضعف الدماغ يقوى بما يعده مزاجه والقرنفل يدر
على الفرق يقوى الدماغ شول صداع كه ضعف ما
اولور دماغ تقويت اول نور شول سد ايله كه ذلك
مزاجي تعديل ايدر ودخي قرنفل اكلور ديه اويله
دماغ قوي اولور والذي عن اخرة بدنية يستفرغ
مادة البخار ويعمل الدماغ ويقوى ويلين
الطبيعة ويربط الاطراف ويحبس البخار بمثل الكز
اليابسة والسكر والسفرجل او التفاح او الكزبي
او الزعرور او السماق او البزق طونا بالسكر يستعمل
اي هذا كانت بعد الطعام ويكثر الكزبي في الطعام
شول صداع كه اخرة بدنية دن اولور استفرغ
قلنور مادة بخار وتعديل اول نور دماغ وتقويت
اول نور وتلين اول نور طبيعت وباغلنواطراف
وحبس اول نور اخرة قوري كشيز وشكر مثلي ايله
وايو يا الله يا امرود يا العوج يا سماق يا برقطونا
مثلي ايله شكر استعمال اول نور بونلور دن قنقسي اولور

شول ادويه كه دماغك مزاجي
تعديل ايدر آنلور كه انلور ده
عطريت اولاصندك وعود
وكافور وعنده وكل ونيلوفر
وبنف واسطوخودوسكي

تا اخرة اشغيه ميل ايدن

تا كه مواد
نفس بخار
اولا
يا سوز
قلنور يا سوز

بعد الطعام وجوق قلنور كشيز طعام والذي
عن دود ينقي الدماغ من البلغم بحب الايارج وايارج
لو غاذيا فتم يسعط بماء ورو الخوخ والترمس او
الكنجيين بصبر وبالجملة بالادوية التي تذكرها
لدود البطن شول صداع كه قورتدن اولور دماغ
ياك قلنور بلغدن حب ايارج ايله وايارج لو غاذيا
ايله اندن صكر سموط قلنر شفتا لوي براغي
صوفي ايله يادوجه بقله صوفي ايله يا سنجيين
وصه ايله وبالجملة علاج دود شول دوا رايله اولور
كه سزانلري ذكر ايدر زقارت قوري ايجون والذي
بشركة المعدة ينقي المعدة والدماغ بمثل الاطريقل
الصغير ويقوى بايارج فيقر مع استعمال حواس
الاجرة المذكورة والصفاوي من ذلك ينفع النقع
لحامض وشرب الهم هندي والا جاص والبطونا
والتي قد ينفع من ذلك خصوصا ان وجد غشيان
وكل صداع كاين بشركة عضو فعلاجه اصلاح ذلك
العضو وتقوية الدماغ شول صداع كه شركة معد

زياد مادة دود بلغم

بهم

ایله اولور یاک قنور معد و دماغ اطریفل صغیر
 مثلی ایله و اول اطریفل مقوی قنور یا یاج فیقر ایله
 بخار لری حبس یی صیلر استعمالی ایله بیل و صغیر
 اولان صداع که شرک معنی ایله اولاکا فائد ایدر
 نقوع حاض و شراب قنور صغیر یا شراب جاحص
 یا زرقطونا و قی از اولور فائد ایدر بویکا حصو
 کول دوغک بول و هر صداع که بر عضوک شکی
 ایله اولور آنک علاجی اول عضوک اصلاحی و تقو
 دماغ و روعن الحیات یستعمل تدبیر الصداع
 الحار و البحرانی لا حاجة الی علاج الا ان یقع الم یبرج
 یستعمل مثل ماء العود و الحلاف و دهن البنفسج
 و النیلوفر و ماء الیس و ماء الخیار مع ردة و مجموعة
 شول صداع که حیاندن اولور استعمال اولور
 آنو کچون صداع حار تدبیری و صداع بحرانی محتاج
 اولور علاج الاکرو و جمع قوی واقع اول اول وقت
 استعمال اولور کل صوتی و سکود صوتی و بنفشه یانی
 و نیلوفر یانی و مرهم صوتی و خیار صوتی بونلر لکن

صداع بلغمی و سوداوی که شرک
 معد ایله اولاکا فائد ایدر بلغم
 و سودا آنک اخراجی مصنف
 بونلری ذکر ایدی بونلرون
 صداع نادر اولوب و علاج
 ظاهر اولدی ایچون

قنور بونلری
 قنور بونلری
 قنور بونلری

طلایا ضایده اولور
 بونلر استعمالی حار صند

یا مجموعه البیضة و الخودة لفظان مترادفان در
 معنای لغوی سی تولقت در که جنک کونند باشه کیر
 معنای اصطلاحی سی شول صداع در که جمله باشی احاطه
 ایدر نیتکم مصنف دیر صداع مزمن ییج کل ساعته
 مع کراهته ضوء و کلام مزمن در هجوم ایدر هر ساعت
 کراهت ضیا و کلام ایله و سببه خلط او و مع
 الدماغ اوقوتت فان کان السبب داخل الخف حش
 الرجع خارج الدماغ و اوجع لمس جلدة الرأس
 و فی الغالب یكون من برد لان زمان المرض حتی الحار
 منها شحیل الی البرودة بوضد اعک سبی خلط
 قبیح دریا ورم در ضعف دماغ ایله یا قوت حش
 ایله اگر سبب باش چنا غنک داخل اولور
 احساس اولور و جمع چکاش کوزلرک کوکرونه
 و اگر سبب باش چنا غنک خارج اولور
 احساس اولور و جمع خارج دماغ و آخریدر
 باش درین یا شقی و غالب بوضد صداع صوتی
 اولور مرض مزمن اولور غیون ضی بیضه حان شحیل

یعنی بونلک صاحبی ضیا و صوت و ناس
 ایله اختلاط سبب ظلمت و وحدت
 و مستقیما یا تمق سبب و هر ساعت
 باشن چکاش ایله اولور یا باشی الی
 یان اولور کوی کلور و آخری کوزلرک
 کوننه و باشنک درین و ایدر کوی
 کلور

ضعف دماغ ایله اولور اکثر و قوی
 حس ابتدا سندن اولور اما حش
 صک و دماغ قوتلری ضعیف
 اولور

زیرا امراض حان سبب الانقضا اولور

اولر رودت و علاج علاج الصداع البلغمي
والبارد مع زيادة في التحذير واذا حلق الرأس
وحك بالحجر المصري والنظرون ثم لطم بالحناء ثم
نفع جدا بيض نك علاج صداع بلغمي وصداع
بارد علاج در زياده ايله تحذير في حق باش
تراش اولت وقرن حجر مصري ايله وبورقايي
ايله اندن صكر يا قلس حنا وطرز ايله فاند ايدر
حكم **الشقيقة** هي كالبيضة الا انها تخص شفا
من الرأس وتديرها تدبيرها شقيقة بيضه كمي
الابو شقيقة تخصصل ولنور باشك ياروسه
شقيقة نك تدبير بيضه نك تدبير **السر سام**
اصلن لفظ فارسي در سر باش معنا سنه سام ورم
معنا سنه در **وهو قرانيس** بولفظ فايله وقاف
ايله استعمال در لفظ يوناني در مراد في سر سام در
اما اصطلاحد است ورم درك دماغك بحجاب
رقيقند يا حجاب غليظند اولر نيتكم مصنف في
ورم حار عن صفراء ودم صفراوي في احجب حاجي

زياده احتياج اولر غيبي اكا
زياده وجمع ايجود
يضي طاش در انك ايله
اولر ديارك كنان قنزلر

يا صاغد اولر يا صولن بيضه
ايله شقيقة نك شدي اولر في
ايجون اسم مخصوص ايله شفا ولبوب
علاج سقل ذكر اولر اما شقيقة
بيضه ورم ضعيف اولر غيبي باشك
اضيف جانيند اولر سنه

حجاب رقيق بيند كندوي
بورين در حجاب غليظ باش
كاسه سنه تجاوز اولان فر

الدماغ الداخلين واكثر فيما يلي المقدم اولي
وقد يقال لعدم الدماغ نفس وقد يعبر الدماغ
كل فتحة الآفة جميع الافعال الانسانية اشئ ورم
در صمرا دن يادم صفراوي در حاد اولر
دماغك اكي برده سنك برده كه اولر اكي برده
داخل در كاسه سرجه وبورومك اكثر مقدم
دماغي يلي لين دريا اورسن وارنجيه دك واز
اولر سر سام ورم دماغك نفسند وينلور واز
اولر عام اولر دماغك كليسن اويليه آفت عام
اولر جميع افعال نفسانية علاحت حمي لازمه
وصداع وتقل رأس واضطراب نوم وتشويش
احلام وفساد ذهن واختلاط عقل واضطراب
نفس ورفه بول فاذ كان ما ثبات على الحجاب
ونبض بين المنشارية والموجبية والموجبية
في الدماغ اكثر والمنشارية في الحجابي اكثر وسود
لسان بعد صمرة او حمى وتقطيع بول بالاراق
وعدم شعور لمس اعضاءهم الالمة سر سامك علاخت

زير اورم حار بلغمي وسودادن
اولر ودم صافين اولر
آنو كيمر دم صفراوي ايله
قيده ايلدي
زير مقدم دماغ جانني بوشن ور

الطراف في اوتق ايله وباغلق ايله **ليث غس** لفظ
يويا في در معنا سي نسيان در و اصطلاح در ورم
بارد بلغم در داخل قحف اولور و بولا سر سام بار
ديرلور يقال لما للنسيان لانه يكثره دخی بولا نسيان
ديرلور زير نسيان لازم اولور بولا وهو ریح عن بلغم
عن في مجاری روح الدماغ و قلا يعرض لخبه او
جرحه للزوجة البلغم فلا ينفذ في الحب لصلابتها
ولا في الدماغ للزوجة بوليث غس ورم در بلغم متعفن
دن دماغك روحی مجری لرن و آزا اولور عارض
اولور دماغك جابلر يا جرحه بلغم لرنج اولور
ايچون او يلية نفوذ اتمن جابلر بونلك صلابت
ايچون و نفوذ اتمن دماغه بلغم لزوجة ايچون
علامته حمى لينة و صداع خفيف و بطون نفس و كثرة
ريق و نسيان و سبات و كسل حتى عن فتح الحن
وصم الفك و بياض اللسان و عظم النبض و نحوه و
يندر به اخلاص الرأس مع ثقل و كسل بوند علامتي
حمى لينة در و صداع خفيف در و نفس كج اولور

مراد طمرلور و شريانين
يودك طمرلي درسته

صلابت و لزوجة مانظره
نظره انو كچون نفوذ از
اولوب حجه و دماغه عرضي
تليل در م

كودن ايله صراي ضيق اولور
ايدر سبار علامته و دخی
بلغمي بطوني و در دخی بون خانق
وزني و خنثي كرايد دخی
منه بلغم اولور

وتلك

بعضه بونلكي
بعضه بونلكي
بعضه بونلكي
بعضه بونلكي

وتلكك صوف اولور و نسيان و نعم تقيل و كاهل
لك در حتى كوز قبض اجمعتن و چك يومقون
ودل اقلغ در و نبض بونلكي در و موجيتي در و انداز
ايدر ليث غس حدوثي باش سكرتك آغزني ايله
و كاهل لك **العلاج** الحن اللينة ثم المتوسطة ثم الحادة
و استغراق البلغم و نبذ الصداع البلغمي من غير تسخين
لاجل الحن و ربط الاطراف و شدها و دكها علاج
حقنة لينة در اندن صكر حقة متوسطة در اندن
صكر حقة حادة در و بلغم استغراق في در و صداع
بلغمي تدبيری در زياده قز در ميوه حتى اجلي ايچون
واطراف لاوتق و باغلق و اوتق در **السا السري**
مراد سباتدن بوند نعم تقيل در كه او يانق عسبه
اولا و مراد سرون او يانق در كه او يانق عسبه اولا
هو اسم لورج دماغي عن بلغم و صمراء فيكون علامته
مركبة من علامتي السرايين و قد يغلب البلغم فيغلب
علامته و يسمى سباتا سهر يا ويعلب الصمراء تغلب
علاماتها و يسمى سهر اسباتيا بواسمي در و روح دماغيك

يعني باش سكرتك و اغزني
و كاهل اولور ليث غس حاد
اولور شافي صرايك حدين
و بر م

زير از ياص تسخين حتى ز ياص
گاه اولور بونلك صاحبته نوم
تقبل و ثقلت و كسل عارض
اولور گاه اولور فتح عين
و هرن و هديان طاركل اولور
م

یا رطوبت ساذج و مادی و راویلی حفظ الی
 الا بالفضل اولی نسیانک علاجی بحق علاجی در
المالینیا لفظ یونانی در معنای صنف ذکر اتدی
 در بوقولی ایل هو الجنون السبعی بکل که جنون
 مطلقا سودا دن اولور اما بوجنون که اند
 برنجی حیوانل اخلاق اولور اولی الا عن سودا
 محترقة عن دم او عن صغراء او سوداء یكون
 مع اضطراب و ثوب سودا دن اولور که بدن
 محترق اولایا صغراء دن یا سودا دن بو ثانی اولور
 اضطراب ایل و صحر متا ایل و یكون السكون
 و الخفاف فی السوداء الصغروية اقل و یمكن
 و فی السوداء کثر و یغافر اذا کلم فاذا تار
 لم یکن اسکانه ولا الخلاصة و سکون و صوف
 و قور یلق سوداء صغرویه اقل اولور و ممکن
 اولورانی ساکن قلیق و سوداء سوداوی کثر
 در وقتا قرا ایدر بونک صاحبی قی سولینسی
 جواب ویر من اسدی قی جنونی هجوم ایلست مکن اولور

کن اثر دوا حقد وسط
 دماغ ایدر و نسیان
 موعنه ایدر

زبر اصغراون محترق اولان
 سودا نک حرارتی اکثر
 سودا دن محترق اولان سودا
 زیرا صغرا حار و سودا باره

زبر اصغراون محترق اولان
 سودا نک حرارتی اکثر
 سودا دن محترق اولان سودا
 زیرا صغرا حار و سودا باره

بعض نسخا
 السکوت و افق
 اولشدر آخری
 حرف تا ایل

بعض نسخا
 اسکانه و افق
 اولشدر آخری

ساکن

نافع سی غلیظ اولدی ایچکله

ساکن قلیق و دخی اندن خلاص اولق **داء الکلب**
 بواسم ایل تسمیه اولندی زیرا بونک صاحب جنون
 غضب وار در لعاب ایل مختلط نیتکم کلب عادی
 کاه اصموق در کاه تملق در هو نوع من المالینیا
 ان فی معاش و موافقة و قلیل صحت و هو مال
 لی الدمویة و لذلك یسرفیه من الخقد و سوء الخلق
 کافی المالینیا بودا کلب بر نوع در مانیان الا بنی
 معاشرة و موافقة و از حق صحت و وار و ثول
 در دمویته انو کچون بوند یوقدر کین و سو خلق
 نیتکم مانیاده وار و ویندزها الکابوس مع
 حرارة الدماغ و اشتلاء القدر من دما و احمرارها
 و انعقاد الدم فی تدی المرأة قور فیدر مانیان و داء
 الکلب ایل کابوس حرارة دماغ ایل دخی قور قیدر
 بو ایسی ایل قدیمین طلوا اولق قان و قدیمین قور
 دخی قور قدر بو ایسی ایل قان منعقد اولق خالق
 ممد سند **العلاج** هو بعینه علاج المالینیا
 مع زیاده فی التدبیر و ربما احتیج فیها الی ضرب

زیرا بوجنونک ماده سی دم در
 دمن بوجنس اخلاق وار و

کابوس اغزلت که او محرق بصر

زیرا دماغ قدیمین وندی ایل
 مشارکتی وار و دم غلیظی
 ایچن سند دماغه تضاع
 ایدر نسادن منقح

وتقيد ليكت عن تحليطه وكثيرا يضرب على رأسه
 ليؤب اليه العقل ومن العلاج الجيد القوي ان
 نصف درهم فيون في ماء الشعيرة عند قن الا
 فزما ابراه في يوم وربما احتيج الى معاودة بذلك
 بونك علاج بعينه ما ليخوليا علاج در زياده
 تدبير تهريد وترطيبه وكاه اولور احتياج
 اولور ما يناف ودا الكلبه ضربه وباغلفه
 تا امتناع ايليه مريض تحليطه وحق اولور
 اولور تار جوع ايد اكا عتلي وايو قوي علامه دن
 در اچير ملك نصف درهم فيون ارب صونين
 قق اختلاط وغلبه جنون قنند او يلية كاه اولور
 صيغ قلوب كوند وكاه اولور احتياج اولور
 بونك تكرارنه **الماليخوليا** مرض سوداوي بونك
 تسميه اولندي زي اسببي دركه ماليخوليا خلط اسود
 ديرله هو تشويش الظنون والفكر الى الفساد والجنون
 ويبقى بسرعة غضب وخب الخلق وصوف
 مالايخا ومنعادة قاده استحكم قوت هه

مالخوليا سرسام كي ورايك
 تقدم ذكره بناء بويله
 ديدى

كف يكت كاه متقدى
 استواء اولور كاه
 لازم استواء اولور
 سوال اولور جمع مادي
 باشه چكر او يلية جنون زياد
 اولور بن ايدز بوموا استواء
 اولور قن صكر در

والمستعدله من قلبه حار كتيه شعر الصدر والبطن
 ودماغه رطب غليظ الشفتين الثلج وعروضه
 للرجال اكثر وللنساء الحش ما ليخوليا قنند
 در ظن لري وفكرى فساد وخرقه باشه مالخوليا
 سرعت غضب ايله وطلوت سر ملك ايله وقورق
 ايله بحسب العادة قور قيقى سندن قن بومرض
 محكم اول قور اولور بوعراض قابل اولان ماليخوليا
 شوه مكسدر كه قلى حار اولو كسند وبدنك
 قلى صوق اولو ودماغه رطب اولو وطودا قلى غليظ
 اولو الثلج اولو لايعنى راحرفى لام وسين حرفى تا
 تلفظ ايدرا ولا وعروضى بونك يعنى ماليخوليا نك
 ار نل اكثر دروخا تونل قق قيقى درواصنا
 ثلثة احدها ان يكون السبب في الدماغ نفسه يكون
 السر والنظر الى الارض اكثر مع عدم علاما السود
 في البدن كله وكون لون الوجه والعين وهذا اشرف
 الاصناف وتاينها ان يكون السبب في البدن كله
 فيكون علاما السودا ظاهر عامه وهذا اسلم

الثلج اولو طلوت غلبه سندن در
 انو كچون او غلا تخلف بويله اولور
 بيود كى حرارت غالب اولور
 رطوبات تحليل اولور بوج
 اولور در

وتاثرها ان يكون بتركة المراق ويسمى ما يلحقها مرقا
 وسبب شدة حرارة الكبد فتحرق الدم سوفا
 يندفع الى الطحال فيدفعها الى فم المعدة واما يلزم
 وجع فم المعدة والذئع والحرق فيه وشدة الشهوة
 والتي للحامض السوداء وضعف الهضم لاصرار
 السوداء بالمعدة وكثرة الرياح والتنفخ والبلغم
 والبزاق لذلك وشدة الشبق لكثرة التنفخ و
 في العين لكثرة الحجرة السوداء ووتغل الاغصان
 والتم في المراق ونفخ وسبب الصنفين الاولين اما
 مزاج سوداوي بارد يابس ويحس الروح او خلط
 سوداوي طبيعي او محترق عن صفراء فيكون
 الجنون والفتنة والجرأة اكثر او عن سودا فيكون
 الخقد والسكون والهضم وسوء الظن اكثر
 او عن دم فيكون مع ضحك وفرح يسير وقلا يكون
 الما يلحقها بلا شركة من القلب ما يلحقها اصنافا
 او جديري بودركه سبب يعني سودا داغداغ
 نفسند او لا اوليا او يانقلن دخی را با قفلن

معنى بدني سودا علامته على اوليه
 يعني بدني سودا علامته على اوليه
 يعني بدني سودا علامته على اوليه

اكثر اولور سودا علامته على اوليه بوند
 كليسنند ويوزك وكوزك لوني قرمتق اولور بو
 صنف اصنافا ثلثتك شلبي در الكنجسي بودركه
 سبب يعني سودا بدني كليسنند او لا اوليه سودا
 علامته على ظاهر وعام اولور بو صنف اسلم در
 او جنجسي بودركه سبب قارن دريسي شرقي ابل او لا
 يعني اخبر سوداويه وخط سوداوي اندن تنغ
 اولور دماغه بوكا ما يلحقها مراقي دير لربوند
 سببي حكر صارتنك شدي در اول شدة حرا
 قاني يقر منقلب قيلور سوداويه ومنذفع اولور
 جكر دن طلق و دفع ايدر طلق اول سوداوي
 فم معدية بوند ايجون لازم اولور بوكا فم معد
 وجع دخی اصدمق وباتق بوند وشهوة
 طعام شدي دخی قوسمق اكشي سوداوي دخی
 ضعف هضم سوداويك معدية ضرري اولور دخی
 ايجون دخی شدة شهوة جماع كثر تنغ ايجون
 دخی شهوة عين اخبر سوداويه كثر في ايجون

دخی کوز قیغک اغر لعی وقادن دیسن الم و آنک
 نغی و صنفین اولینک سیمی بامراج سودای
 بارد و یابس در روح و حشمت و ید یا خلط سردی
 طبعی دریا خلط سودای محترق در صفرا دن
 اولیه جنون و او تملق و جراءة اکثر اولور
 یا محترق در سودا دن اولیه کین و سکون و عضه
 و سوء ظن اکثر اولور یا محترق در قانده اولیه
 ضحک ایل و فرح بسیار ایل اولور و آزا اولور که
 ما یخولیا قلبدن شرکتش اولور **العلاج** اما الصنف
 الذی السوداء فی عامة الفصدان و جندی الدم
 کثر فی جمیع الاصناف **الاشربة** ماء الشعیر
 البزرا و الساذج بالسكر او جلاب بماء ورد
 او ماء لسان الثور بالسكر و بزرا الریحان و شرب
 التفاح بماء لسان الثور **الاغذية** اللحم السعید
 او اجاصیة او حنطیة او رشنا ان احتمل البصر
 و الرمانیة و التفاحیة و الحصریة ان كانت سودا
 صفراویة **النقل** حلاوة من السكر و شربدهن اللوز

و الخشخاش و بزرا البقلة كما هو او مستحباً **الكفا**
 الخیار و القثاء و الرمان و البطم و الاجاص
 و المشمش و التفاح و الکتی **الادهان** دهن
 البنفسج او اللوز او القرع علی الرأس و خصوصاً
 فی الصنف الاول و یدهن المعدة و خصوصاً بها
 فی المراقی بدهن اللوز و السنبل و المصطکی مغدة
 و یکد بالنخالة المسخنة و ينظر بطبیخ البابونج
 و اکلیل الملك و ورق الاثرج لیحلل الريح و به
 الکد بماء اللوز و الصندل و الکافور الرابع
 و یضمد بدقیق شمر و صندل بماء اللوز و یمن
 الطبع بالقتل و الحقن اللينة او بامتصاص لب
 الخیار تشبه بدهن اللوز و یکش المرق و الحمام
 من انفع الالبیاء و خصوصاً فی المراقی و یتمدد الاستفراغ
 بعد کل قلیل بطبیخ الفاکهة او بطبیخ الاقتمون
 او حبة او ثمانیة دلاهم فیتیمون بلبن حلیب و سکر
 او بسفون السوداء بماء اللبن او الاطریق الصغیر
 مقوی بالا قتمون و خصوصاً فی الصنف الاول و یجب

ان ترجمهم من المعالجة بعد كل حين وان يستعملوا
 المفرجات الباقية وغيرها عقبة استفرغ
 وان يلزموا العقل بملازمة من يستحيوا منه وان يمال
 معهم في بعض ظنهم القاسد والزعزعة وضربوا
 للعقلاء من الناس في ثور الربيع حركة السوداء
 وفي الحريف لرداءتها وكثرها امامها ليحولها
 شول صنفك علاجی که اند سودا عام اولاً
 بدنت کلیسنة فان الدر مقدار اگر بولنور قاند
 کثرت فصد دن جميع اصنافه اشربه ارب
 صوبی که ابا زیر بابت ورطب ایل اولایا اریه
 صوبی ساده اولاً شکر ایل یا جلالت کل صوبی
 ایل بالسان الثور شکر ایل وریحان نخج یا الم شکر
 لسان الثور صوبی ایل اغدیة اتلدر که اند اش
 صوبی ولبیه یا الکشی اش یا بغدادی شور یا سیار
 شور یا سی اگر هضم محتمل ایل نار و نکلو شور یا
 یا تغاضیه و قورقل شور یا اگر سودا صفر ایل
 یعنی صفراء محترقة دن حاصل اولمشایب نقلدن

اسفناخ و بقله و قیاق و یاش
 کشینه گی اگر علت حال
 ایست صفراء محترقة دن

مثلاً ات ایل صوفان و نخود
 اولاً انجق که بکا نخواب
 دیرله

حلوا در شکر ایل و نشست در بادام یاغی ایل و خشنا
 ایل و بقله نخج در شویله یا مستحلب و بشتدن
 خیار و شین خیار و انار و قریوز و ارک و زردلو
 و الم و امرد و یا غلردن و هن بفت و دهن
 بادام و قیاق یاغی یا شنه سورله خصصه
 صنف اول و معد سی یا غلنه طشر در خصصه
 فم معد مایخولای مراقی ده کل یاغی و سنبل
 یاغی و صقر یاغی اسحق و کاد قلنه قرمش کیک
 ایل و بطول قلنه مطبوخ یا بویخ و اکلیل المک و نخ
 یاغی ایل تا یل لری تخلیل این دخی جگر تبرید
 قلنه کل صوبی و صندل و کافور رباجی ایل و ضما
 قلنه اریه اونی و صندل کل صوبی ایل و تلین
 اولنه طبع شافل و صقنه لیمه لرا ایل یا خیار
 شنبلیله صوبی ایل بادام یاغی ایل و جوق
 شور یا ایل و حمام انفع اشیا در خصصه صابر
 انجون و تعهد و تکرار قلنه استفرغ هر زمان
 قیلدن صکر مطبوخ فاکه ایل یا مطبوخ افیتون

رباح بر شهرک اسمی مد که
 کافور اکامسب در

در مختصر جوهر بنده شده است
 بخوبی و شکر یا سفوف سودا پنیه صیقلی ایل
 یا اظفر صغیر که مقوی اولا افتیمون ایل خصوص
 صنف اول و واجب اول و راحت قل من معالی
 دن هر چند دن صکن و استعمال ایل در مرض
 یا قن تبری و غیره سن ایام راحت و عقل لازم
 اولالرا و تناسق کسه ملازمی ایل و مبتلا و لذت
 انزلک ایل بعض ظنون فاسد لرند و اکثر عروسی
 زیر اکثر فکر احراق اخلاط مایه لیا لیا عقلت و ناسد اولور و همچو ایدر هارون
 ایلر صتی افلاطون و فارابی سودا حرکت اندک چون و کوزد یر من لغی و صوفی
 مایه لیا عارض اولمش و درلر مسه

یا صتی ایل سکزد در هم افتیمون تان ساغیش
 سودا ایل و شکر یا سفوف سودا پنیه صیقلی ایل
 یا اظفر صغیر که مقوی اولا افتیمون ایل خصوص
 صنف اول و واجب اول و راحت قل من معالی
 دن هر چند دن صکن و استعمال ایل در مرض
 یا قن تبری و غیره سن ایام راحت و عقل لازم
 اولالرا و تناسق کسه ملازمی ایل و مبتلا و لذت
 انزلک ایل بعض ظنون فاسد لرند و اکثر عروسی
 زیر اکثر فکر احراق اخلاط مایه لیا لیا عقلت و ناسد اولور و همچو ایدر هارون
 ایلر صتی افلاطون و فارابی سودا حرکت اندک چون و کوزد یر من لغی و صوفی
 مایه لیا عارض اولمش و درلر مسه

زیرا دانا مخالفت
 غضب لونه و اعتدال
 اخلاط سبب اولور
 زیر اکثر فکر احراق اخلاط
 مایه لیا لیا عقلت و ناسد اولور و همچو ایدر هارون
 ایلر صتی افلاطون و فارابی سودا حرکت اندک چون و کوزد یر من لغی و صوفی
 مایه لیا عارض اولمش و درلر مسه

و علاجه

من اجندا بیست و هفت اولدغی
 ایچون متیله ایلر جنسیتی اولوب
 انلر میل ایدر
 اولیجراحتی تنصیر
 تجدد اولور مسه

کلک عادی در
 تجنی اصدر

و علاجه کالما نیا قطرب صاحبی اولور زیاده محی
 حی اولانلردن تحت اولور خلوق و مقاری قوری
 اولور کوزی و الی اینجکلرند چنانلر و جراحیتر
 اولور اوکلر اخلاطی یرمز اولدغی ایچون و صوفی
 عارض اولور اکادقو شکر یا کلب اصردغی
 ایچون زیر اکثر هر کورد کنند تجنی یرن دخی کور
 اندن دخی تجرد و تجنی اولدغی خالک اولیله نازل
 اولر یلکدن حذر ایدر ناسدن و بونک
 سببی سودا محقق در و علاجه مایه لیا کی در
 ونوع آخر بقاله **العشق** یعنی مایه لیا دین نوع
 آندوار و که اکا عشق دیرلر مصنف دیدر
 اطباء قوطی اوزن مایه لیا در نیتکم شیمی دیش
بیت محبت زائل اولور چون عرض در حکیم
 ایدر که شهوانی مرض در و الا عشق حقیقی در
 دوا در **بیت** کل ای عشق الهی دن خبر دار اولین
 کوکل کل ای یولند جان و یرب جگر دار اولین
 کوکل و هو بیعتی للعزب بو عشق عارض

اولور اکنلر مصنفک دیدوکی اغلبه بناء در
 والا متاهل لرده دخی عشق واقع اولور و البطلین
 دخی عارض اولور بطلالیر زیر انفسک شایه
 اشتغال در انو کچون دیشدر اذالم تشغلا
 تشغلاک مصنفک بوقولی دخی اکثره بناء در
 والا اینی مشتغل لیر عشق عارض اولوب جمله
 شغلدن فارغ اولمشدر در نیتکم قابل دیش بیت
 در عشق تو بر خاست ام از هم کار کین کار
 کسی نیست که کاری دارد والرغاع فتح راوشد
 عین اولی ایل تان لر معناسن یا خود ادانی
 معناسن در بودی اکثری در نیتکم لردن بری
 دیش بیت انصافه خدایا آن سنگدل
 جوان راه یا صبری و نسکیبی این پیر ناتوان را
 و سلطان لر عشق مبتلا اولوب بلکه اینیادخی
 واقع اولمشدر بیت عشقشست بس که در دو
 جهان جلوی می کند کاه از لباس شاه و گلزار
 کسوت کلاه و سببه افراط الفکر فی استحسان

یعنی نفسکی حقه مشغول
 فلسک اول سنی باطله مشغول
 قیلور مت

بعضا الصدور و التماثل عشقک سببی جوق فکر
 در بعض صور تکر و شکرک استحسانند مصنفک
 بوکاهی دخی کلی دکدر نیتکم ناکاه کور عاشق اولور
 دیش بیت کورکی حسنکفی زار مبتلا بولدم سکا
 فی بلا لیغ کون ایدی کم آشنا بولدم سکا کوا
 اولور کورمدن وصف جمیل استماع ایدر محبت
 واقع اولور بیت کلنلر بوبله دیش بزدن اوکدن
 که قولاق عاشق اولور کوزدن اوکدن ورمای
 لم یکن معده شهوت جماعت کاه اولور که عشق ایل
 شهوت جماعت اولمز معده عشق شهوتی اونددر
 بلکه معشوق مرأت قلوب روی حق مشاهد
 اولمشدر بیت اگر در روی هم روی بی چشم دل نظر
 کردم نکردم جز بدان وجهی که هست آینه
 رویت و علامت غمور العینین و جفا نه الا
 عند البکاء و یسمن الجفن للسم و کین ما یتصدق
 الیم لا یخترع حركه جفن صاحبک کانه یظهر
 الی شیء لذید و سهر و هزال و تنفس الضعفاء و ان

کاه اولور اعمی عاشق اولور

وان لا تكون لثما ل نظام و يعرف معشوقه بوضع
 اليد على نبضه و ذكر اسماء وصفات فان اختلف
 عند النبض تغية لون الوجه عرف انه هو عشق
 علامتی الی کوز لر با تمق در و قور بمق در الا اغلق
 قمتند و کوز قبی سمر یک در او بقوسرا چون
 و کوز قیغنه صعود ایدن انحر چو قلغی ایچون
 کوز قیغنه حرکتی ایلد ضاحکه گانه بر لذید
 نسیه نظرایدر کی و او با نعلق در و ارفلق در
 و اوزن تنفس در و شمائی ایچون نظام اولمق در
 که گاه محزون اولور غم چمران ایلد و گاه سرور
 اولور مشاهد جانان ایلد و بالجلد عشق کانه
 قیامت در که اعضا شاهد حالت در نیتکم
 عصاره دیش بیت از عشق آمد قیامت بر سر او
 که اعضایش کواهی داد در رو و بیلنور عاشق
 معشوقی ال قومق ایلد نبضی اوزر و اسماء صفات
 ذکر ایلد نیتکم صاحب مشوق اولد حکایت
 مشوقی سوی قصه گفتنش می داشت کوشش

الصعدا، بعض الصاد
 والمدة تنفس محدود صحاح

سوی نبض و جتنش می داشت هوشه تا ک نبض
 از نام که کرد در جهان او بود مقصود جانش
 در جهان یقین آنک ذکر قمتند نبض مختلف اولد
 و یوزک لونی متغیر اولد بیلنور که معشوق
 اولدر **العلاج** لاشیء کالوصال فان لم یفق
 علی الوجه الشرعی بتسلیط العجائز تبعض ^{المعشوق}
 الیه بحاکات قبی و استهانه به مع تدبیر ^{الاولیاء}
 علاج یوقدر وصال کی الی وصال وجه شرعی
 اوزر میسر اولد قری عمر تلر حواله اتمک
 ایلد که اندر بعض ابدن لر معشوق عاشق قیغ
 حکایتلر ایلد و ضرورتلر ایلد معشوق مال ^{الاولیاء}
 تدبیری ایلد فان کان العاشق من العقلاء ^{بعضه}
 النضی و العضة و الا هانه و الاستهزاء به
 و التصویر لیه از ما به ضرب عن الجنون و الوسواس
 و ربما اعتدی ذلك قوماً اخرین فین عاشق
 عقلا دن اولد معنی عقل و عرض دایر سند اولد
 دخی سلطان عشق غلبه امتش اولد فاش ایدر

اما عاشقان بعض وصال تحمل اولیوب
 هلاک اولمق و بعضه صیحت
 و عشق غلبه قلغی و افق اولندر
 حقه افی خلط اولدی ایسیه استغراغ
 قلند و مزاجی ترطیب اولند
 و مغرقات ایلد تفریح
 قلند

نصیحت وینده دخی خورلق و سحریت اتمک
 عاشقی اما بوداش دن کینه فاند اتم نیتکم
 خلاص حافظ دیش **بیت** کچه بد نامیست
 نزد عاقلان تا نینخواهم ننگ و نام را
 و معشوق صورتی عاشق قند قباح
 ایله تصویر اتمک یا خود عاشق قند کندک
 حالی و صورتی تصویر اتمک که اند اولان عشق
 بر نوع در جنون دن و وسواس دن نیتکم و عطر
بیت بلا و درد محنت درادی عشق جفا
 و زجر و حسرت درادی عشق و مصیبت بو
 کلامی دخی کلی دکلر که عشاق دن بعضی دیش **بیت**
 عقل کفتا خانات باز ویران ساخت عشق
 کفتم ای نادان چه ویران این زمان معر ساخت
 و کاه اولور عارض اولور عشق بو نردن غیر قوه
 یعنی عقلا دن غیری به یا خود ار کنلردن و بطالت
 لردن و تان لردن غیری به و من السلیات
 الصيد و الاشتغال بالعلوم العقلية و المحاکات

و کشته

و کشته الجماع و اللعب و السماعات المقصود منها
 اللعب کالتي بالخیال و اما التي يدكرها الصحر
 والنوى فکتبه اما يهلك عشقا تسلي و يرزق
 عاشق صید دخی علوم عقلیه یا اشتغال دخی
 حکایت لستمک و اشکال لستمک و کشته جماع
 دخی کشته لعب و بالجملة خاطر فی غیر مشغول
 قلوب غیر متعلق قلوب کرک دیش **در مصراع**
 نه د عشق راجر عشق دیگر دخی استنکار
 شوله ضری که مقصود اند ز لعب و رشوله
 خبر لکی که عاشق خیالنه موافق در متضمن
 اولدغی ایچون وصف معشوقی و وصل محبوبی نیتکم
 نظامی دیش **بیت** قنی طالع که کرسن دیری
 یصدنه سن بن اویم سنی و سن کندک اورا
 سیر او یور و متضمن اولدغی ایچون وعد و صلی
 و وعد و فای نیتکم بو بیت مشهوره **بیت** وعد
 وصل ایلدی بیر مله جانان ارنیه او د کندک
 قلدی چقغه جان ارنیه **بیت** خسته جان ایچون

جماع هم غیبه اشتغال وارده
 هم سیر زائل قلوب وارده که
 تراکم سنی و اندن ایچون
 نفس نکه تصاعدی در
 م

لبك اسم نه وار جانا ديدم ديدني سوزم يوق
 بنم قل نه ير رسد جانك اما شوق خبر لکه اندر
 فراق و هلاک و افتراق ذکر اول نور صوق اولور
 هلاک ايدر عشق و صزن ايجون نيتکم بو غزل غزل
 هرگز او مده اي کول سن در دجانان دن خلاص
 بر مرصدر بولکه کسه بولدی اندن خلاص
 وصل جانا نه چو هائل اورتن جان و کول
 وصل اولان دياريسک اول اولان جان دن خلاص
 نلضنه بر دار اولان چاه ز نخدن قورتلور
 اصل اي دل استه ايسک منده زندان دن
 توبه بندن کم بوزردی عياچوب رسول و کول
 اوله بلسه برکشی ابرام يار اندن خلاص
 بحر عشق اچي سرور عاقله زوقه کنار
 چونکه کسه بوليمز کرداب عاقل دن خلاص
 السبات اگر چه صورت نوم در اما اعتدال دن
 خارج اولدغي ايجون مرض دماغی در نوم طویل
 غرق تغیر نوم طویل در مدت یعنی نوم طبعیدن

اهل الفت سبات نوم در واصل
 راحت در فريب و منه قول تع
 و جعلنا نومکم سباتا ديوش
 اتمشله و اما کله اهل تنفسه
 قطع ايله تنفسه اتمشله در مته

زیاد

زیاده اولاغرق در یعنی او یورکن حرکت اتمک
 و دوغک اولیه ثقیل در کیفیت یعنی او یانوشکل
 اولو بیت کی برکیت سبب اقا اوراق
 تحلل الروح لتعب و الم فيجتمع الي داخل يستريح
 وليستخلف بدل المتحلل كما كانت يجمع في النوم
 الطبيعي ليستريح من تعب اليقظة وليستكمل
 هضم الغذاء سبب سبب يار و حک تحللک
 اوراقی در تعب ايجون رياضت قویة دن یا الم
 قوی ايجون اولیه مجتمع اولاد داخله استراحت
 ايجون و مستحلا اولان بدل حاصل قلیق ايجون
 نيتکم روح نوم طبعیدن استراحت ايجون باغلق
 مشقتدن دخی استکال اتمک ايجون هضم غلیق
 و اما بسبب نهد من مسالك الروح عن النفوذ
 كضربة على عضلات الصدر يا اول سبب ايله که
 منسد اولان دن مسالك روح نفوذ دن ضربه
 و دوغشک کی تملک عضلاتی اوزر و اما برد
 اورطوبه من خارج او شرب محذر کالایون

روح اوراق ايله تحلی اولور باقی
 فلانک ظاهر توجه اتمک قدرقی
 اولیون باغله متوجه اولامته

صدغ کوزله قولاقي اورته سندن دیرلر
 کاه اولور اند اولان زلفه دیرلر
 بوند معنای اول مراد در

و بلیه دماغ منقبض اولور و حک
 مسالکک اندان ايجون ایدر
 او بلیه ظاهر توجه ایدر من

یا برودت یا رطوبت در خارج بدن یا شرب محذور
 در افیون کی و معروف ذلك بتقدم السبب و یسلو
 بجمع تقدم سبب ایل او بلیه شرب محذور
 بیلو و تقدم استعمال اولند و غندن و بیا قی
 الافیون و البیج و الفاح و جوز مائل من سقوط
 النبض و العرق البارد و برد الاطراف و یسلو
 استعمال محذور شولند ایل که انی ایجا بیلدر
 افیون و بیج و لفاح و جوز مائل اولند
 سقوط نبض و روعرق بارد و وال و ایاق
 صومقدرة و اما برد او رطوبه مزاجیه ساج
 او مادیه غذیه و یدل عليها علامت ذلك بارو
 مزاجیه یا رطوبه مزاجیه ساذجه در یا مادیه
 غذیه در بویل او یلحق جوهر روح غلیظ اولو
 آلات و حواس نفوذ اید من و دلالت ایدر
 بوسیله بونلک علامت لری و الفرق بین
 السبات و السکته ان السبات یکن ان یثب
 و یغتم و سخته سخته النوام و لا کذلک المسکوت

بما وجک علی تغلیظ روح
 و او بلیه سائله نفوذ ایدر

یغتم و البیج و الفاح و جوز مائل من سقوط
 النبض و العرق البارد و برد الاطراف و یسلو
 استعمال محذور شولند ایل که انی ایجا بیلدر
 افیون و بیج و لفاح و جوز مائل اولند
 سقوط نبض و روعرق بارد و وال و ایاق
 صومقدرة و اما برد او رطوبه مزاجیه ساج
 او مادیه غذیه و یدل عليها علامت ذلك بارو
 مزاجیه یا رطوبه مزاجیه ساذجه در یا مادیه
 غذیه در بویل او یلحق جوهر روح غلیظ اولو
 آلات و حواس نفوذ اید من و دلالت ایدر
 بوسیله بونلک علامت لری و الفرق بین
 السبات و السکته ان السبات یکن ان یثب
 و یغتم و سخته سخته النوام و لا کذلک المسکوت

وقتا که سبات و سکت و غشی
 و اغشاق رحم رهین مشاب
 اولدی ایسه اعضا حسدن
 و حرکتدن معطل اولمقد فرق
 بیانه شرح ایلدی

ولا المغشي

ولا المغشي عليه ولا المختنقة الرحم فوق سبات
 ایل مسکته او رتسند بود که مسکوت یعنی سبات
 مرضه مبتلا اولان ممکن اولور که او یاند مق
 واکتمق و مسکوت بکزی او ییاند بکزی در
 بویل و کلد مسکوت یعنی سکتة مرضه مبتلا
 اولان و بویل و کلد مغشي عليها اولان بلکه
 مسکوت کی در و بویل و کلد مختنقة الرحم اولان
العلاج ان یصلح الدماغ و ینقی و یقوی و تد
 المحذرات بماندک من علاجها و یکلف الالتئام
 ولو بشتف شعر و جذب اطرافه و اسعاج الحبل
 و ماء الاسن جید مقوی علاج بود که دماغ تعذر
 اولند و یاک قلند و قوی قلند و دوا اولند محذور
 آنک ایلد که بر ذکر ایدر ز علاجی محذراتک و
 اولند او یاند روعه اگر چه قیل یولمق ایسه ده
 و اطرافن چمک ایسه و سرکه و مر من طمر لوق
 ایودر مقوی در **السهر** یقظه مفرطه عن حر
 و یبسن تحذان الروح و یوجبان حرکتها الی الخارج

براسکوت بکزی سبت بکزی در
 و او باند مق واکتمق ممکن بکلد

یعنی سبات بارد و مختنقات ایل
 و بطب و مختنقات ایل دماغ
 اعتدال ویرل مس

سهر او یبق کلیمک در سبات مقابله
 یقظه او باند مق و دموع مقابله در

يعرف ذلك بعلامتها وبورقية خلط تعرف
 بوجوده بل في المنخر او فرك عام او شدة ضو
 لمستعد او فساد هضم ونفخ او غداء مشوش
 للنوم كالباقلا ويعرف ذلك بوجوده او خلط
 سوداوي فيكون ذلك مع الما ليخوليا او ينفلق
 در زياده حرارت بدن و يبوستن که حدث و يدر
 روجه و ايجاب ايدر لر صرقي خارج ييلنور صرا
 و يبوست علامتي ايله يا خلطك ملو حنتن ييلنور
 يا شلق بولنق ايله بورن د لكرند يا غم وير
 فكدن يا ايدكلق شدتند سهر مستعد
 اولانه يافساد هضمك يا نفخ دن يعز ريج
 الم ويرب او يبقو كلب يا غدادن كه مشوش نوم
 اولابا قلاكي بوكليسي ييلنور وجودي ايله يا خلط
 سوداوي بلك امدى اولور بوسهر ايله مالا ليخوليا
العلاج لاشي كالجمام وان لم ينم فسوء المزاج
 او فساد الما خلط قوي واستعمال ماء الشعير
 الساوج او البزري بالسكر او شراب الخشخاش و قد يحل

بورقية خلط اولدر كه
 خلط طرد لولق اولد
 بوزي زياده حرارت بدن و يبوستن که حدث و يدر روجه و ايجاب ايدر لر صرقي خارج ييلنور صرا و يبوست علامتي ايله يا خلطك ملو حنتن ييلنور يا شلق بولنق ايله بورن د لكرند يا غم وير فكدن يا ايدكلق شدتند سهر مستعد اولانه يافساد هضمك يا نفخ دن يعز ريج الم ويرب او يبقو كلب يا غدادن كه مشوش نوم اولابا قلاكي بوكليسي ييلنور وجودي ايله يا خلط سوداوي بلك امدى اولور بوسهر ايله مالا ليخوليا

بوزي زياده حرارت بدن و يبوستن که حدث و يدر روجه و ايجاب ايدر لر صرقي خارج ييلنور صرا و يبوست علامتي ايله يا خلطك ملو حنتن ييلنور يا شلق بولنق ايله بورن د لكرند يا غم وير فكدن يا ايدكلق شدتند سهر مستعد اولانه يافساد هضمك يا نفخ دن يعز ريج الم ويرب او يبقو كلب يا غدادن كه مشوش نوم اولابا قلاكي بوكليسي ييلنور وجودي ايله يا خلط سوداوي بلك امدى اولور بوسهر ايله مالا ليخوليا

المش

الى مثل الافيون و دهن الكاف بدهن البنفسج مع
 قليل افيون وزعفران بالغ وقد ذكرنا في علاج
 الصداع اضمة ونطولا منومة فليستعمل ههنا
 برسنه يوقدر حمام كي واكر او يمسح يعني حمام
 سببي ايله سوء مزاج ساذج يافساد خلط
 قوي و استعمال اتمك ماء شعير ساذجي يا
 منبري سكر ايله يا شراب خشخاش ايله وكاه لور
 احتياج اولور افيون كبي و بورن يا غلق بنفش
 يا غي ايله و ازجق افيون وزعفران ايله علاج
 بالغ در و بز ذكر ايله كه علاج صداع ضما
 لر و نطول لر كه منوم در استعمال اولنسون
 بوند **السدد والدوار** السدد ظلمة تعترى
 البصر عند القيام سدد قركلق در عارض اولور
 بصر قيام قتنند والدوار ان يتجمل ان الاشياء
 تدور دوار تجمل اولنمقدرا شياد دوار ايدر و **السدد**
 سدد مقدمه دوار و ويند ان اذا دام في الشيخ
 بصره او سكتة سدد و دوار مندر لر و رجي داي

دهن ضم دال ايله اسم در و فتح دال
 ايله مصدر در يا غلق معنا سن در

كمز قرق و باش چكزند

مقدمه

اولس لر پيرده صرع ياسكت و قد ينحل الدوار
بصداع وبالعكس كاه اولورد وار صداع دون
و صداع دوان دون و سببها البحر كثر
تظلم البصر و تدور في دور معها الا رواح النفس
التي بين الروح الباص و بين المري في ديار
سدر و دوارك سببها البحر كثر و در كوزي
قرر دريا البحر كثر و درك دورايد انك ايله
بيلا ارواح دورايد اويليه متغيه اولور ارواح
دور ايله نسب كه روح باصر و مري او رسند
دور اويليه مري دورايد كور نور و ذلك لان
اما من الدماغ نفسه لرطوبة بلغمية و حرارة
بحر او من المعدة او من اعضاء اخر او لسوء
مزاج مختلف هرب الارواح من ديار في الدماغ
و يعرف ذلك بعلامات و سبب دوران الانسان
على نفسه فتدور الارواح ثم تبقى بعد السكون
كالغجاة الملقاة اذا اديرته ثم سكنت
او لضربة او سقطت تدور الارواح كالضربة على

مري كذا و سبب دور اوله نبي
كور نفس روح دونك وقت
دخي اويليه كور نور

يعرف كل ذلك بتغير اول بخار يا دماغك نفسند
اولا لطوبت بلغمية ايجون و حرارت بحر ايجون
يا معد و كثر غيبي اعضاء اوليا سوء مزاج
مختلفت اولاك بحر ارواح اندن دورايد مري
اولدغي حاله دماغ و بيلنور بو علامتري
ايله يا انسانك كندود و نسي سببها ايله اويلدور
ايدار ارواح دماغ اندن صكر باقى قلوب
سكوندن صكر دورايد مري اولدغي حاله سكون
طاسن كي كه صوايله طلوا ولا في دوندر
اندن صكر ساكن قلنس يا ضرب و دوشك ايجون
كه باشد واقع اولالرا اند اولان روح حركي
صوده اولان ضرب كي و بيلنور بو مذكور
هر رسي تختي ايله **العلاج** يقوى الدماغ و علاج
الضربة والسقطة وسوء المزاج العارض
ويستفرغ الدماغ من الرطوبة والخبث ويقوى
المعدة والاعضاء المشاركة ويستطريق ليجها
وتدلك الاطراف وتحك بالجر وتوضع في الماء الحار

بمعدله كلنجيه و ك سدر و دوارك
سببها بيان ايلدي بوندن صكر اولان
دوارك سببها ربيع دورايد مري
اولاك مختلف اولاستوي اوليه

الك صري خبي زمان دورايد

صوبه ضرب اولنسان
دوران و حركت حادث اولور

و یستخنی قوی قیلنور دماغ و علاج اولنور
ضرب و دوشمک و سوء مزاج عارضه و استقر
اولنور بطوب بدن و بخار کردن و قوی قیلنور
معد و اعضاء مشارک و سدا اولنور طریق
تبخیری و اولور اطراف و حک اولنور طالش
ایله و وضع اولنور استی صوب و قر در لور و سقی
مثل شراب الحماض و الیمون او التمر هندی و الا
مع بزرقطونا و شراب البنفسج و تلین الطبیعة
بفتیله مسهله او حقه کینه او تنوع حامض
بشراب بنفسج و جعل فی تنوع و اغدیتر الکزبر
الیابسته ایچوره شراب حماض کی یا شراب الیمون
یا تمر هندی یعنی بونلر ایله اجنر منع اولنور و
سی قطع اولنور یا شراب اجاص بزرقطونا ایله
و شراب بنفسج ایچوره یعنی طبیعت قبض و وزن
ایسه و تلین قلنه طبیعت فتیله مسهله ایله یا
لینه ایله یعنی بونلر ایله جذب عوار قلنه یا تلین
تنوع حامض و شراب بنفشه ایله و قلنه بونلر منع لور

بوجله ن تصود
باشدن موادی
جذب انکه در
سه

بواشر اول تقدیر
هک طبیعت قبض
اوز اولیه

وغدا لرنه قوی کشیز و الغذاء مزور و جت
الزمان او الیمون باسفاناخ او سماق و قرح او
اجاص و ان کان بلغم غالباً فشراب اسطوخودوس
مع الیمون و ربما احتیج الی الاطریفل و حد او
بایاج فیکر و قد یفتقر الی قرص البنفسج او جت
الا یاج عدا جت الزمان مزور سی الیمون
مزور سی اسفاناخ ایله اگر طبیعت قبض و وزن
ایسه یا سماق مزور سی بالکر یا اسفاناخ ایله
یا قباق مزور سی یارک اگر قبضه مائل ایسه و اگر
بلغم غالباً ایسه شراب اسطوخودوس ایچوره الیمون شرابی
ایله کاه اولور احتیاج اولور اطریفل یا لکر یا ایاج
فیکر یا و از اولور احتیاج اولور قرص بنفشه
یا جت ایاج **الکابوس** هوان یخیل النائم فی النوم
خیال الیق علیه و یعصر و یضیق النفس و یمنع
الحركة و هو من المنذرات بالصرع اولدر که یا تمخیل
ایله او یقوی خیال ثقیل که اوزنه دوشروانی
صیق و نفسی طار ایدر و حرکتی منع ایدر بوضع

او یقوی
اغری باص

فمن دوار انسانک کند و دوار اندن
اول علاجی سکین و نوم و در
مصنف بوی ذکر اندک
ظاهر اولدی ایچون سه

مندراندند در وسبب بخار دم او بلم او سوداء
 يرتفع الى الدماغ عند سكون الحركة وعدم اليقظة
 المحللة بونك سبب قان بخاري يا بلم بخاري يلسوا
 بخاري وركه قال قردماغه حركتك سكوتى وعدم
 يقضه قتنك اول حركة ويقضه محلا وروبا
 كان لبر ويقض الدماغ دفعة ولا يخلو عن ضعف
 الدماغ وكاه اولور صوقد اولور كدماغى قبض
 ايدر دفعة وخیالى اولور ضعف دماغك وغلا
 الاستغراغ وتنقية الدماغ وتقويت وضع الجح
 المرتفعة بونك علاجى استغراغ در فصد ایل
 واسهال ایل وتنقية دماغ در حب لبارج مثالى
 وتقويت دماغ در وضع الجح **در الصرع** ستة
 دماغية غيرة تامه يشنج بها جميع الاعضاء لانقباض
 سداها وتمنع الحس والحركة والانقباض سداها
 غيرة تامه در بوز لور اول سن سبب ایل جميع اعصاب
 سداها اعصاب عن دماغ منقبض اولورى الجح وضع
 ايدر حسی وحرکتی ودر موی و سببها اما تقبض الدماغ

یعنی کاه اولور او بقره باشی او شری
 دفعة وقبض ايدر دماغی اندک
 حادث اولور کابرس

اگر صرع فتنایسه باشی قردندر
 ادهان حاق ایل وضما دار ایل

ستة غيرة تامه اولور
 صرع حادث اولور
 دماغية تامه اولور
 سكتة حادث اولور

لور من بخاري ردی او كيفية سمية خارجية كما
 عند لسع العقرب على العضل او بدنية من عضو
 يشارك الدماغ كما عن فساد المنى او رطوبة ردية
 الجوهر سكتة في الدماغ او ريح غليظ في منافس الروح
 او غليان رطوبات لفظ حرارة او خلط ساد
 من بلم غليظ او رقبوا دم او صفراء وهو نادر
 او سوداء فيكون مع علاما مرت في السوداء وعلاما
 الما ليخويا ومختلطا بها واذا كان السبب في الدماغ
 دل عليه الثقل الدائم في الرأس واللسان وظلمة في
 العينين وكدورة الحواس وسلاسة باقى الاعضاء
 واما ما هو جوهر الدماغ فهو ردي تمامي اغشية
 ويدل على الردي وبخاري الدوي والتمدد وقلة
 النقل وقلة التشنج ويعرف كل خلط بعلاماته ويلو
 الربق في البلغم زبديا في البول شئ كالزجاج الذائ
 مع جبن وكسل ونيان واذا كان بشركة المعدة
 كان عرضة على الامتلاء اكثر مع غثيان وكرب
 وضفان قبل النوبة ويعرض في النوبة صياح وكفا

تایید ص فی الذی بشرکه او عیة المنی انزال و قد
بسبب الیدیان و قد یکن المادۃ فی عضو بعید
کما یکن عن اهام الرجل فحسب بل یسبب صرع قبل
النوبة سده نك سببی دماغك دور لمی در نوب
دفعی ایچون بخار ریدن یا کیفیت سمیت خارصه
دن نیتک اولور صرع عقرب صر یجق عضل اوز
یا کیفیت سمیت بدیه دن شول عضور دماغ
شارک در نیتک شول صرع ک حادث اولور
فساد منیدن یا رطوبتن که رذیة الجوهر در
دماغ قرا امشدر یا ریخ غلیظدن منافس
وسالک روح یا رطوبات قیمه سندن حیل
ناریه زیل سی ایچون یا خلط که سدا یدر اول
خلط که بلغم غلیظ در یا بلغم رقیق در یا قان در
یا صفر در و بوی یعنی صفردان اولان صرع نادر
در یا سودا در او بلیه صرع اولور علائم ایله که
یکدی سودا و علامات مایه خولیا ایله و مختلط
اولور علامت سودا ایله قن سبب صرع یعن خلط دماغ

نیتک معد دفع مدی ایچون
منقبض اولور ایقرق قوتی
حادث اولور دماغ منقبض
اولیجق اعصاب دخی منقبض
اولور او بلیه حیرت و قیام
قدرت باطل اولور

حاصل کلام بود که سبب صرع
یا تنقبض دماغ و دفع سرفه
ایچون یا خلط در که سدا یدر
و تنقبض دماغ و خلط سادک
هر نیک اقسامی متشدد ظاهر
در صرع

اولو دلالت ایدر کاتقل دایم باشد و دل
وظلمت کوزلری و کدورت حواس و سلات باقی
اعضا و اما شول صرع که سببی جرم دماغ
اولور اولو یرمز در شول صرع دن که سببی دماغ
برده لوند اولور و دلالت صرع ریخی و صرع
بخاری ی قلاق کولدن مک دخی چکک و قلت
ثقل و قلت تشنج و بیلنور هر خلط علامت ایله
اولور ریق صرع بلغمی کویکلو و اولور یون
برسنه اریمش سرچ کی قورقو و کاهلک و سیاه
ایله قن صرع شرکت معد ایله اولو صرع کرمی
استلا اوزن آکث اولور کوکل د و غلک ایله طار لغث
ایله و یورک او ینق ایله نوبت صرع دن اولو غرض
اولور نوبت فریاد جوق اولور عارض اولور شول
صرع که او عیة منی شرکی ایله اولور انزال و
اولور که صرع اولور قورتلور سببی ایله و کاه ماق
عضو بعید اولور نیتک ماق اولور یا غلک
باش بر ما غلک او بلیه احساس اولور یعنی خسته

هر نیک جلد سی علامت بلغم

اولور
زیرا ایچون دوتیه مرتفع اولور دماغ
او بلیه دماغ منقبض اولور

دوير كانه قريح يور يور بجقر نو بتدن اوله **العلاج**
 مستفرغ الما ان اما الدم فبالفصد وتقليل الغدا
 واما البلغم فيحت الايارج وحت القويا او ايارج
 لو غاذيا او دواء متخذ من شحم الحنظل ومحمون وتحم
 هندي ومقر ازرق من كل واحد ربع درهم اسطوخودوس
 شقالا غار يقون درهم هليلج كابل و اسود و ايارج
 فيقر من كل واحد ربع درهم او مجون الزبيب او اطير
 صفيه مقوى بايارج فيقر او اسطوخودوس غار ثوب
 من كل واحد درهم مقر ازرق وكنه من كل واحد ربع
 درهم واما السوداء فطبخ الايتيون او حبة اطير
 مقوى بايارج فيقر او حمرارني مفصول من كل واحد
 درهم او دواء من سفاج واسطوخودوس و ايتيون من كل
 واحد درهم حمرارني ولازورد مفصول و ايارج فيقر
 من كل واحد نصف درهم محمور وكنه او دب سوس
 ومقر ازرق وشحم حنظل من كل واحد ربع درهم يفر
 بدهن اللوز بعد سحقه ويغلي ويحبب كبارا واما الصغار
 فيقر من البنفسج او بطيخ الفاكه او ماء الرمان الحليل

والمضيق قد علمتها في باب الصداع والمعدني قد ينفع
 فيه التي وتنقية المعدة بالاطير يفر ولا ياربج والذي
 عن دود يعالج الدود مع تقوية الدماغ والذي عن
 سمية المنى او اختناق الرحم فيستفرغ المنى ويصلح
 العضو ويقوى الدماغ والذي يشركه بعض الاطراف
 كما صبح الرجل يربط العضو وربما قطع وربما شريط
 ووضع عليه الادوية المفترجة لئلا يستفرغ الماء الفاسد
 مع تقوية الدماغ وشراب السكجيين العنصل يافع ذكر
 انه يبدى الصرع في اربعين يوما وشراب الاسطوخودوس
 منق للدماغ مقوى وربما احتيج بعد الاستنزاع الى المنق
 الدماغ نفسه بمثل السقطات والعطوس والنشوق
 سموط خفيف بعد الاستنزاع رشة ربع درهم
 يستعمل في عصاة السلق اخر صبة وعصاة فتا
 الحما من كل واحد ربع درهم يستعمل بماء العسل ويجب
 ان يتبع السموط بدهن البوردنفة او ربما احتيج الى التبدل
 المزاج بعد الاستنزاع بمثل التياق الكبية او مجون الفلكفة
 او المنة وطوس ويشتم مثل السذاب والسك والعنبة وقيل

ان تعلیق الفا و انیا بیری الصرع و قبل از ذلك
 مخصوص بالروی الرطب و من حدث به الصرع و له
 خمسة وعشرون سنة و خصوصاً بسبب ما في انيس
 من برت و كذلك اذا استمر به الى هذا السن و يصنع
 الصرع كل ما ينجو و يلاء الرأس فضولاً كالانثار
 من الشراب البصر و الكرات و الكرفس خاصة به
 و الحزول و الباقلا و القنيط و كل ما يولد خلطاً
 غليظاً او فاسداً كاللبن و السمك و النواك الرطبة
 الغليظة و الشراب و خصوصاً الحديث و الاحتمام
 عقيب الطعام و يلزم من الأغذية اللحم الحقيقية
 كالخدي و العصافير و الفرائج و منزلة الكزبر
 و بحة ز من الأصوات الصرارة كصير الباب
 كزير الاسد علاج صرع بود که استمراغ اولن
 ماده اما دم فصد ایل و غدا یی آذ ایلک ایل و اما
 بلغم حب ایا ج ایل و حب ققیا ایل یا ایا ج لو غدا
 یاد و اکا اتحاد اولنور شحم حنظل دوز و محو و دن
 و ملح هندی دن و مقر از رقدن هر برندن ربع درهم

اسطوخودوس بر مستقال غاریتون بر درهم هلیج
 کابلی و اسود و ایا ج هر برندن ربع درهم یا ج
 زبیب یا طریفل صغیر که مقوی اولایا ج ایل یا
 اسطوخودوس و غاریتون هر برندن بر درهم نقل
 از رق و کتر هر برندن ربع درهم و اما سودا طبع
 افتیمون ایل یا ج ایل یا طریفل که مقوی اولایا
 ایا ج ایل یا جوار منی ایل مغسول هر برندن بر درهم
 یاد و اسفنج بجن و اسطوخودوس دن و افتیمون
 هر برندن بر درهم جوار منی و لازور و مغسول
 و ایا ج هر برندن نصف درهم محو و کتر بود
 دی و مقر از رق و شحم حنظل هر برندن ربع درهم
 اول بادام یا ج ایل سحق اتد کنند صکر و خمیر
 قلالر و بیوک حب لر اید ملر و اما صفرا قور
 بنفشه ایل یا مطبوخ فاکه یا ماء رمانین هلیج
 ایل و فی منضجات که بلدک انلری بار صداع
 شول صرع که مشارکت معد ایل در کاه اولور نافع
 اولور اند قوسق و معد پال قلقی طریفل ایل

فرك
 سحق از رادن کی
 انکه ویرانست

ماء رمانین کشی و طانتلر انداز
 صریق و رست

ایله شوله صرع که قورودن اولور علاج اولور
 قورودی چقرمق تقویت دماغ ایله شوله صرع که
 سمیت منی دن دریا اختناق حردن استغراغ
 اولور منی و دم طمت و اصلاح اولور عضو
 وقوی قلندر دماغ و شوله صرع که شرکت بعض
 اطراف ایله ایاق بر مایگی عضو با غلنور کاه
 اولور قطع اولور کاه اولور یار لور و وضع اولور
 آنک اوزده شوله دولر که چبان ایدر تا ماده قاسم
 استغراغ اولور تقویت دماغ ایله و شراب سر کچین
 عنصلی نافع در ذکر اولور صحت ویر صرع نفق
 کوند و شراب اسطوخودوس پاک قلمی در دماغی قوی
 در کاه اولور احتیاج اولور استغراغ کلی در کاه
 استغراغ دماغ غلنور نفسنه بورنه طمر لندر ایله و
 اغسر دجیلر ایله و کوچک قوتلری قوتلر ایله سغوط
 خفیف استغراغ دن صکر فندق هندی ربع درهم
 استعمال اولور یازی عصان سندن بر دخی صبر
 و عصان قنار حمار هر رندن ربع درهم استعمال اولور

اوله شوله سر کچین درک
 غسل ایله و خل عنصل
 ایله بشورده

ماء غسل ایله واجب اولور سغوط اردی قلیق پایی
 ایلیجق سغوط قللان ادویه نك حدق تسکین
 اتمک ایچون کاه اولور احتیاج اولور تبیدل مزاجه
 استغراغدن صکر ترپاک کبیه مثللو ایله یا بچون
 فلا سف یا مثی و دیطوس ایله و قوردرله سذاب
 و مسک و غنیه مثللو و دیندی فاوانیا اصحق
 مصروعک بوینده بری قیلور صرع دن و دیندی
 بو مخصوص در شول فاوانیا که روچی و لایاش
 اولور شول کسه که اند صرع حاشا و اولور آنک ایچون
 یگری بیشیریل اولور و خصوصاً سبب دماغی ایله
 امید کسلور آنک صحتندن و بو بچلین قی صرع
 مستمر اولور بوسنه و صرع ضرر ایدر هر نرسنه
 که تنجیه ایدر و باشی دولدر فضول ایله شراب آنک
 کی و صوغان و پراسه و کرفس بلخا صیه و خردل و اقلا
 و کلام اش و ضرر ایدر صرع هر نرسنه که تولید ایدر خلط
 غلیظ یا فاسد سود کی و بالق و باشی عسل که غلیظ
 اولور دخی شراب صندان سی و استقام طعام عقیق لایم

ترپاک کبیه دن مراد ترپاک فاروق در
 زهره بدنی فرق اندکی ایچون
 فاروق دیدر

طبییک اسمی در بو معجوق اولور
 اختراع المشرر آنک اسمی ایله
 نسیم اندلر

یغیر هندی سندن بر خاصیت بو قدر

بنی صبی ایکن صرع حادث اولور
 یگری بیشیریل و رنجه منقطع
 اولمیه

شفتالو و الهه کی

اولاً صدوع خفيف لم ين. افلاق كي وسرج لرويلجر
 كه قوري كشيته لواولا واحترار اين مصروف شول
 صوت لرون كه فریاد ایدجي در قیو جایدی کی وشول
 صوت لرون كه قور قیخ در ارسلان اگر سسی کی **السکته**
 سنه تامه فی بطون الدماغ و بجاری روحه فتقطر
 الاعضاء عن الحس و الحركة الا التنفس لضرورته
 سنه تامه در بطون دماغك جمله سنه دخی یخ
 بجري لرون او یلیه اعضا متقطر اولور حسرون و
 حركتدن الاتنفس كل ضروره استنشاق لچون
 و سببها اما انقباض الدماغ لمود من بریدر الدماغ
 دفعه او بخار فاسد او ضربه او سقطه و اما
 امتلاء من خلط ساذ بلغم اودم او سوداء بوسه
 نك سببها انقباض دماغ در مود لچون یعنی نك
 دفعی لچون صوقدن كه وارد اولور دماغ دفعه
 یا بخار فاسد یا ضربدن یا دوشمكدن یا خود امتلاء
 در خلط دن كه سدا یدر اول خلط یا بلغم یا دم
 یا شود در و العلامه التي المنكورة فی باب الصرع والرقی

تنزك بوكا قان دو تنق مرضی دیارو
 سه

بخاری روحه مراد قلبدن دماغ
 دماغدن سایر اعضا یا اولان بخاری

اما تنفس حرکت ارادیه فی بطون اولور شعور تا
 سببها و كل ریه تنفس حاله و دماغه و حال غفلت الاده
 باق در سوبك و برانند براننه و دماغه
 بولور شعور تا یوقدر صر

منها وهي التي لا يطر فيها النفس حتى يتب صاحبها
 والتي يكثر فيها الغطيط لا يبرأ والسهلة وهي التي
 يكون التنفس فيها سليماً ظاهراً يحس برؤها ويفرق
 بين السكوت والميت بان يوضع القطن المنقوش
 على الانف والماء على البطن فان تحرك فليس ميت
 وقيل يدخل الاصبع في الدبر فحسناك شربان
 لا يزال يتحرك من الحيوة فيعرف السكته بغير كنه
 والعلامة الجيدة ان ينظر في عينية فان رأى فيها حيا
 فليس ميت علامته انواع سكته به مذکور اولاد
 باب صعد علامته رديه اول علامته در كه اند
 نفس ظاهر اولیه حتى صاحب سكته به بكنه شول
 سكته كه اند خردن قیو اولاصحت بولور شول
 سكته كه اند تنفس سليم اولاصحتی مشكدر یعنی
 سكته ندكلو ضعیف اولاصحی آسان دكلدر
 و فرق اول نور مسكوت ایلد ميت اتلمش بنب قیو
 ایلد بولور في اوزر و صوق قیو اوزر اگر نبه و صو
 حرکت ایدر سه ميت دكلدر و دینلدی بار قیو صو

اكنه كاه اولور صحت بولور
 سببها و كل ریه تنفس حاله و دماغه و حال غفلت الاده
 باق در سوبك و برانند براننه و دماغه
 بولور شعور تا یوقدر صر

ایله قرغه

فیصل باقہ طہری کہ یوقروغی طہرہ
وداج بیون طہری ہر

[illegible]

تاک باشد. یعنی جذب ایلد

وَأَعِزَّ

وَأَغْرَاجِلْ وَاَدْخَالَ قَلْبَهُ أَكَاتَا وَقِيلَ لِي بِمَعْنَى مَسْكُوتٍ
أَوَّلَانِكَ أَغْرَنَ أَجْهَ لِرَوَيْلِكِي بِأَعْجَ وَارْحَقِي أَرَجْهَ
بُولِي بِوَعْنَهْ صَوَقَهْ لِرْتَحْرِيكِ قِيْ اسْتَوْتَحِيْ
وَيَحْمِي طَابَقُ وَيُوضَعُ بِالْقُرْبِ مِنَ الدِّمَاغِ حَتَّى
يَحْتَرِقَ الشَّعْرُ وَقَدْ رَدَّ تَوَعْلَهْ وَقَوْلُهُ قَرَبْ أَعْجَ
حَقِي قَلْبِي يَفْهَمْ وَيَسْتَمُ الْكَذْبُ مِنَ الْقَرْفَلِ وَالْمَسْكُوتِ
الْجَنْدِ بِيْدِ سِتْرٍ وَالْفَرْيُونِ وَقَفِيدُ لِرَكْنِ سِتْرِ قَرْفَلٍ
وَمَسْكُوتٍ رَحَايَهْ قَنْدَزُ وَفَرْيُونِ وَيَحْكُمُ الْأَطْرَافَ
بَقْعَهْ وَيَحْلُقُ الرَّاسَ وَيَضِدُّ بِأَدْوِيَةِ مَقْرَحَةٍ كَالْبِلَادِ
وَالْفَرْيُونِ وَالْجَنْدِ بِيْدِ سِتْرٍ وَحَكَاوَلَهْ الْأَطْرَافَ
قَعْلَهْ وَتَرَاتُرْ أَوَلَهْ بِأَشْرٍ وَيَقِيْ قَلْبَهُ شَوْلَهْ أَدْوِيَةِ أَيْلَهْ
كَجَرَا حَتَّى أَيْدِ بِلَادِ وَفَرْيُونِ وَجَنْدِ بِيْدِ سِتْرٍ كَبِيْ
وَإِذَا امْكُنَ الْبَلْعُ سَقِيَاءَ الصَّغْلِ بِقِلْبِهِ مِنَ التَّرْيَاقِ
الْكَبِيْرِ أَوِ التَّرْيَاقِ الْكَارِبَةِ وَكَرْمَكُنْ أُولُو سِهْ يُوْتَدِقُ
أَجْعَدَهْ بِأَلْ شَرْبِيْ أَرْجَقْ تَرِيَاتْ كَبِيْهْ يَاتُرْ بِأَلْ أَرْجَعْ
أَيْلَهْ فَإِذَا افَاقَ دَرْبُ بَتْدِيرِ الصَّغْرِ وَسَقِي الْأَطْرَافَ
مَقْرَحِيْ بِالْأَسْطَرِخُوْدِ وَالْأَبَاجِ قِيْ افَاقَتْ بُولِيْ تَبِيْرِ

اعز قوندز ديد کدر اوست که
طبيبت گشتن معروف و

جذب معافا کیجئے

اسی حال میں وقفہ دین صکن باقی قیلان
مواویہ جذب اتسوت باکون

ترياک اربعه درت جعفر مر کب در
بری جنطیانا بری حب الفار بری
زراوند بری تربی جملہ عسل ابلہ
سحر قلند

قلنه تدبیر صرع ایله یعنی استعمال اولنه سهوا و سقوت
 و نشوبات و تبیدل مزاج قلنه و ایچورل اطریفل
 متقی اسطوخودوس و یایرج ایله و اکاین عن صریه
 او سقطة یعالج بعلاج الجراحة و یقوی الدماغ و یلین
 الطبیعة و اکاین عن برد و یسحق الرأس بالطابوق المذکور
 شوله سکت که ضربیدن و دو شکر و اولور علاج اولور
 جراحت ایله و قوی قلندر دماغ و تبیین اولور طبیعت
 و اولک برد دن اولور باش قزدره توغله ایله **الفاب**
 هواسته خاء ای عضو کان و فی العرف الطبی استرخا
 شق من البدن طولا فالج اطباء قدما قنند استرخا
 عضود رقتی عضوا و لور سلاسون و عرف طبیعت
 متأخرین قنند بدنن نصف استرخا سخی در طولا
 و سببه اما عدم نفوذ الروح الحساس و المتحرک و او
 نفوذها لکن العضو لا یقبل السوء مزاج مغری لکن
 البرد و الرطوبة و انما یكون ذلك فی المختص بعضو
 کالمثانة و لا یقع دفعة و یکون باقی اسباب معدوم
 فالجک سببی یا روح حساسک و محرکک عدم نفوذی

کرک بر عضو اولور برودق کی
 مثلا کرک جمله بدن باشدن
 غیری زیر باش بیل اولیجی
 سکت اولور

حاصل کلام بود که فالجک سببی
 اکی امرک بر عضو اوکی روحک
 عدم نفوذک در اکی روح نفوذ
 اند اما عضو قبول قلبه سوء
 مزاج ایچون

در یار و حک عدم نفوذی در لکن عضو قبول ایلی
 سوء مزاج مضطرب ایچون سوء مزاج یا کثرة برودن
 در یا کثرة رطوبتن در و اولور سوء مزاج شوله
 فالج که مختص اولور عضو مثانه کی و یوفالج
 واقع اولور دفعة حال بود باقی اسباب معدوم اولور
 و علامت البرد و الرطوبة ظاهرة و برد و رطوبت علامت
 ظاهر اولور و عدم النفوذ اما لا انسداد او قطع و لا
 اما خلط یسد بکثرة او غلظ او لزوجة اولور
 من برد مکثف او بط من خارج لیز و بر و اولور
 ضربة او لمجاورة ضاعط کالورم او میل احدي
 الفقار الی جانب یعنی عدم نفوذی روحک اعضا
 یاد و تلق ایچون در یا کسک ایچون در بحر یلور
 دو تلق یا خلط ایچون در که سدا ایدر کثر فی ایلر
 و بلغم و سودا کی یا غلظتی ایچون در بلغم و سودا
 کی یا لزجی ایچون در بلغم کی اما صفر سدا ایلر
 کثر فی ایچون زیرا قلیل اولور و سدا ایلر غلظتی و
 لزجی ایچون زیرا رقیق و حاد اولور یا خود

یعنی فالج دفعة واقع اولور
 باقی اسباب معدوم اولور

عضوک انقباضی چون در صورتی که کثافت
ویرا و یلیه روح نفوذ اید من یا با غلظت در
خارج در او یلیه مجری ستا و لنوب روح نفوذ اید
و فالج یا انسداد زائل اولور با غلظت و الحایل با ضرب
ایچون در که مجری قسور عصب بکلور روح نفوذ
اید من یا قسیمی مجاورتی ایچون در ورم کی شول
عضو که مجاور در عصب او یلیه عصب اعضا
قسور روح نفوذ اید من یا ارق که کلرک برنگ
سیلی ایچون در بر جانه یعنی صاغ و صوله و قد
المسام لفرط غلظت جوهر العضو کاه اولور مسام
منقبض اولور جوهر عضوک زیاده غلظتی ایچون
او یلیه روح نفوذ اید من نیتکم او کج در پیند
اولا انسداد و انقباض معاکالورم فی منابت العصب
کایعرض عند السقطه او فی شعبه یا خود انسداد
دخی انقباض ایچون در ورم کی عصب منبت لره
نیتکم و شملکری یا ورم کی عصب شعب لرنه و
والقطع حایع لعل اذ کان عرضا و مخالف الذی علی ورم

لا انقباض قولن معطوفه

زیرا ورم
مجرای عصب
ایدر هم قبض ایدر
رنگی کلرک
کلیت انقباض
مجرای عصب
ایدر هم قبض ایدر

منابت
جمع منبت
کسبیه ایل
موضع منابت
ورم

بعضه دفعه والوری قلیلا قلیلا و یعر فی الورم الحار
بالتمدد و الحی و الجمع والصلب تقدم و جمع واحسا
تعقد عصبي و کونه عقیب ضربته و الرخو لا یخلو
عن حمی لینه و خدر و کونه و جمع یسیریز داد عند
الحركة قطع فلج ایلر قی قطع ارق سی اولس زیر
روح مانع اولور اما قی قطع طولا اولس نفوذ
روح مانع اولر و مخالف اولور قطع ایل اولان
فالج و رندن اولان فالج دفعه عرض ایل
و فالج ورمی از حق حادث اولور یعنی قطع سبی
ایل عارض اولان فالج علی الفور حادث اولور
اما ورم سبی ایل عارض اولان فالج تدریج ایل
حادث اولور و بیلنور ورم حار که سبب فالج
اولور چکک ایل موضع عند دخی حمی ایل دخی
و جمع ایل و بیلنور ورم صلب تقدم و جمع ایل و
عصب تعقد احساس اولور ایل ورم برنگ
و ضرب عقیقه اولای یعنی عصب ورم ضربیدن
صکر اولو و بیلنور ورم رخو برنگ ایل که خالی

یعنی قطع عصب ایل اولان
فلج اولور که عصب عرضا
قطع اولر

اولر حمای لیت دن و او شتقدن و از حق اغریه
 و زیاده اولور اغری حرکت قتنند و اذا کان
 السبب شعبة فلج من الاعضاء ما یاتیه الخش
 و الحركة منها اگر سبب فالج عصب شعبه لوند اولور
 فالج اولور شول اعضادن که اکاکور حس و حرکت
 اولر شعبه لوند و ان کان فی حر شقی نخاع العنق
 فلج نصف البدن الا الوجه اگر سبب فلج نخاع عنق
 اکی شقنک برند اولر فالج اولور نصف بدن
 الا یوز دکل و ان کان فی احد شقی البطن المؤخر من
 الدماغ فلج مع ذلك نصف الوجه و احسن تحریق
 جلد الرأس فان غم البطن که فلج البدن کل الا الراس
 اذ لو غم لکان سکتة اگر سبب فلج دماغ در بطن
 مؤخر که اکی شقنک برند اولر فالج اولور نصف
 بدن ایلر نصف وجه و احساس و کنور او شتق باش
 دیرسند نصفند اگر سبب فالج عام اولر بطن
 دماغ کل جمله سنه جمیع بدن فلج اولور الا باش دکل
 زیر اکی باش عام اولر سکتة اولور فجب ان یکن للعلاج

زیر حرکت صریق ابل بعض
 انخار زائل اولور وجع
 زیاده اولر اولور

شارح نفیس دینس بولکلام منقض
 و کلام سابق که دیدی سبب
 بطن مؤخر که اکی شقی نذ

برند اولر فالج نصف بدن ایلر نصف وجه اولور
 اما جوا فی ظاهر و در بطن مراد بطن ثلثه کل
 سنه دیک در یلکز بطن مؤخر که جمله سنه دیک کل

للعلاج

للعلاج عالمای بادی العصب امدی واجب اولور
 معالجی عالم اولور عصب مبداء لونه تاکد و ای الکرک
 او زرنه قل موضع فلج قلبه زیرا اند قلنک شقی
 یوقدر سبب یاقا اولر عجزون **العلاج** اما ان کان عن قطع
 فالر جاء له یعنی علاج فالج اما قطع عصبه اولر
 رجای یوقدر آنک یحیون زیرا عرضا کسل عصب
 بتمز و المزاجی فذواق تعدیل مزاج العصبه اولر
 و الا ضمة و استئصال التریاق و المز و دیطون اما فالج
 مزاجی یعنی مزاج ساذج بارد آنک دوائی عضو
 مغلوبک مزاجی تعدیل اولور ق در ادهان حار
 ایلر دخی بقی لرایله و تریاک فاروق استعمالی و مز و دیطون
 استعمالی در و لورکی معالج بعلاج الورم و یقوی
 العصب فالج و ری علاج اولور ورم علاجی ایلر
 و قوی قلنور عصبه و الاستلاقی یستخرج الماده اما
 الدم فی الفصد و لا یجسر علیه الا بعد تحقیق غلبه
 الدم جدا با فراط حمره اللون و استنفاخ الاوداج
 فالج استلاقی که غلبه اطلاطدن اولور علاجی بودر

ادهان حار و دهن سوسن
 و دهن جوز و زیت و دهن زکس
 و زیتق و دهن بان و دهن
 بلسان درم

مادة استعراغ اول نور ادم فصد ايله وجره اولينه
 فصد الاغلبه دم متحقق اولدقن صكر قطعا
 حمرة لون افراطى ايله ووجله يعنى بيور همر لري
 ششك ايله واما البلغم فيستعمل من الحقن اولاً
 المتوسطة ثم الحادة ويكثر فيها مثل شحم الخنظل
 والقنطريون ويستعمل المنضج كما العسل او شراب
 السكنجبين العنصلي بمخل منضج ثم يستعمل المفتحات
 كشراب الاصول او مقل من اسطوخودوس وبرد
 كرفس وانيسون ورازيانج وعرق السوس وصبغى سرخين
 عنصلي وورد مرقى عسل ثم يستفرغ بحسب الايارج
 او ايارج لوعاذا يا تم يعود الى المنضج والمفتحات
 ثم يعاود الاستعراغ ويستعمل الكاثير يغل المقوي بالايه
 والاسطوخودوس ما دام مضى ثلثة اسابيع استعمل الايدق
 القوية كحب المنتر او حب من شحم الخنظل وعجون
 وطح عندي ومقل ازرق وكثيرا ورت سوس من كل واحد
 ربع درهم ايارج فيقر او غاريتون درهم درهم
 فريون ثمن درهم اسطوخودوس مثقال بفر كبدغن

اللوز ويجزى بصل خيار تشبه ويحبب ويستعمل ويجب
 ان يلطف الخد، ويقصره الايام الاول على ماء
 المحض بالعسل او ماء العسل وحب او ماء الشعير
 بمسل ثم ماء فريج بالشب والدار صيني والقلندر
 والسفة والخردل او رغوثة او لحم الطير برغوثة
 الخردل ولحم الصيد لهم مشوية او بطيخ او فو من لحم
 الخيول الكاهلي او لحم الارنب ودماغه بالابزار المذكورة
 وبالمرق او المصافيه مبردة بذلك او النواهيض
 من الحمام بتلك الابزار ويكثر موضع من المصطكى والزييل
 والكندر والقرنفل ثم يتعهد استعمال الترياق والمرو
 ايها كان نصف درهم كل يوم ويؤخذ ورق الغار
 ومرزنجوش وحرمل وبابونج وخطمي واكيل الملك وورق
 الاترج وسذاب ورطبه وشيح وقيصوم وفتكشت
 اجزاء سواء جند بيد ستة نصف جزء يطبخ في ماء
 كثر حتى يبقى نصف ويضاف اليه مثل نصف زيت
 فيه حار او يطبخ ضيع او ارنبا ووعر في ماء او زيت
 ويوضع فيه حية حتى تهري ويجلس فيه او يجلس في زيت

استخوان
استخوانی
آبگوشت
درد مفاصل
عروجه
تسکین اولاد

حقه اینه مفید اولمز بلکه
ماده تحریک ایدر اولمی
مصنوقی اکثر در مس

•
زیادتر
الانفاج
استخراج اولینج
و ما ماده نیک الحین
چترب کشنی قالله ضرر
زیاده اولوز مس

موت و کفر بنما من و نه منزلت در
صحن مشرب خیمه ایند که اما خیمه طوز قنبره اندون

ویرا و سنی حیوانند که اقی ایست
و اهل حیوانند که اقی ارضیه

بلغی نواحی راسدن تحلیل
اتحاد یاجون مرے

قیصص عربی و ربی ماخذان
فارسی حدیثی ترجمه قنوان
یحیی ویدگری حدیثی

لفت و یکنگس
 آید اناجی پیرانی
 بیضا فایز اولدیرینک
 قشینه صفا النقد و یکن
 عاصب محکم حدارت و لا
 عا کرخان

بہارِ فقہان اہل تقیہ و دماغ اولو
طوبات بلغہ دن و تقیہ اولو

ایچی

اغتيال مذکور دخی تنقیہ دین ممکن
کرک والا مادہ عمق بدن ظاہر
چکرب فالج زیادہ اولور

اغتيال مذکور دخی تنقیہ دین ممکن
کرک والا مادہ عمق بدن ظاہر
چکرب فالج زیادہ اولور

غليظ و قد يكون من خلط آخر یا امتلاء ماده دن در
 عصبه زیاده اولور عرضت نقص اولور طولند
 و اکثر اولور بلم غلیظ دن و کاه اولور امتلاء اولور
 خلط آخردن سودا و دم کی و اما الجفاف یقتضی
 الطول و العرض و انما یكون بعد حیات محرقه و امر
 بحفقه کالاسهال و القيء المزطین و یكون مع حفاة
 و قشف یا جفاف یجوز در که نقص ایدر طولی و عرضی
 و بوتشخ حیات محرقه دن و امراض مختلفه دن
 اولور اسهال و قيء مزطین کی و اولور بوتشخ ایدر
 و اربك اعضاده و اما الریاح و یسئی العقال
 فیکون دفعة و یثار بسرعة یاریح غلیظ یجوز
 که ننفاذ ایدر مسام عصبه طوی ناقص اولور متقلص
 اولور بوتشخ عقال دیر لر او یلیه دفعة اولور
 ایدر مفارقت ایدر ریحك خفقی و سرعتی حرکتی یجوز
 و اما لادی و عصبه خاصه کالمعد عند و در خلط
 حاد علیها و بشر بخریق او احتناق الرحم و غیر
 ذلك كل بعلامات یا اذی یجوز در عضو خاصه

معد کی کا خلط حاد وارد اولدقد یا خریق
 یجوز ایدر اسهالندن اول یا احتناق رحم یجوز
 در منی یاد مطمت محتبس و یجوز و یسلنور بومذکور
 لرت کلیسی علامت لر ایدر **التمدد** لغتد کر ملک
 مرضی یمنع انقباض الاعضاء مرضی در
 اعضاء آتیه یعنی عصبه و یا آتیه یعنی عضل
 اولدغی یجوز منع ایدر اعضا نك انقباضی
 و اسبابها هی بعینها اسباب التشخک لکن المادة هنا
 واقعة فی خال الليف ثم جردت فحصر رجوع العضو
 الی الانقباض من غیر نقصان فی الطول تمددك
 اسبابی تشخک اسبابی در لکن ماده تمدد واقع
 در لیف عصبه الاسند اندن صکر باول ماده
 دو کر شول فیتل تلر لاسند ار بمش یا غ دو کر غی
 کی و بلیه مشکر اولور عضوک رجوعی انقباضه تشخک
 طوله اولود وقع فی مبداء الوتر و العضلة فیر
 من طول یا مادی یجوز در که واقع اولور مبداء وتر
 یا عضل او بلیه عصبه جرا اول مودی دن طولاً

بعض خلط لند آعدن اولان بیلنور
 و جمع لنداع ایدر رود دن اولانك
 نغدی ایدر بوبله در کفیت سیمه
 اولان و امتلاقی اولان بیلنور
 علامت امتلا ایدر غیری دخی بوبله در

پس اول حال اوزن قلور اولیسن جفیف العصب
 ففسر عطف ونقص عرض لا طول یا بسا چون که
 قوریدر عصبی اولیه مشگل اولور بوکسی وکسلور عرضی
 طولی **کل الشق** اغز اکملک در مرض یجذب له شق
 الوجه الى جهة غیر طبیعیة بر مرض در جکولر آنو کین
 یوزک بر یانی جهت غیر طبیعیة یخرج النخاع ولبه
 من جانب واحد ولا یحس الشفاء الشفتین ولا تنطبق
 احدی العینین جفرا وافر مک وتوکرک بر جانبدن
 وکوکک اولمز آکی شفتک بر بره اولشسی و منطبق
 اولمز آکی کوز بر بره و سببها اما استخاء او تشنج
 یفرق بینهم بان الاسترخائية تكون مع کدوة فی الحواس
 ولیرید الجلد ولا یحسن تمدد ویشتد استخاء الجفن
 ویری الفشاء الذی علی الحد المحاذی لتک العین
 رهلا استرخیة لقوه نک سببی الاسترخاء و تشنج
 در فرق اولور لقوه استرخائية ایلد لقوه تشنجیة
 بونک ایلد که لقوه استرخائية کدوة فی الحواس ایلد
 اولور ویومشق لقل اولور جلد و جده واحسان اولمز

زیرا استخاء اولمز بر جانبد
 اول جانبک استرخائية میل اقتضا
 ایدر اولیه هیئت طبیعی فاسد
 اولور و تشنج اولمز بر جانبد
 اول جانبک انقباض اقتضا ایدر
 اولیه فساد هیئت اولور

اکثر اولور
 کدوة و تشنج
 اولور

تمدد و مشتد اولور استخاء جفن یعنی اشغ کوز
 قیا غنک ککشید صارقسی زیاده اولور و کوز نور
 شول پرده که دماغ اوزن در که محاذی در لقوه
 جانبند اولان کون تست صار قش و فی التشنجیة
 یكون الربق اقرب مع تمدد یبطل الغصون و یمل الجلد
 الى جانب الرقبة اکثر لقوه تشنجیة ده ربق اقرب اولور
 تمدد ایلد آلدر پسند که باطل قلوریتولفی و در ی
 میل ایدر لقوه تشنجیة ده رقبه جانبند لقوه استخاء
 دن اکثر ورد الفک اکثر اعسر جکری ردانکال
 ایلد شکل طبیعی مشگل کدر لقوه تشنجیة آسان در
 استخائیه ده و یعرف الشق المأوف بآه اذا صلح و رد
 الى شکل سهل رد الشق کآخر بیلور آفتایرن شق
 بونک ایلد که چن اصلاح اولنسد فی رد اولنسد
 شکله آسان اولور شق آخرک ردی یعنی شکل طبیعی
الرغفة و ترک در مرض یجذب عن عجز القوه المحركة
 عن تحریک العضل او ثباته علی الاتصال یعنی مرض
 آلی در حادث اولور قوه تحریک عجزک عجزدن تحریک عضل

یعنی در ی اک جانبد
 زیاده مایل اولور

بلکه که لقوه واقع اولنسد و درت
 کدوة دک بلکه ید کدوة دک
 علاج اتمک کرک و آلتی ایدر
 ممتدا و علاج اولنسد

یعنی قوه محرک عضله تحریک و ثباتدن
 عاجزا و لا علی الاتصال و یدوکی
 تحریک و ثباته آیسنه بیلد قید

دن یا ثابتند اتصال اوزن فی مختلف حرکات
 ارادیة و ثبات ارادی بحركة نقل العضو الى اسفل
 او يلبى مختلف اوزن حرکات ارادیة یا ثبات ارادی
 نقل عضوک اسفل حرکتی اید و ذلك اما لضعف
 القوة كما يحدث عند الفزع والفضب او لعمق المشوش
 لنظام الروح بوجع یا ضعفی قوت ایچون در نیتکم
 رعشة حادّة اولور فرحدن و غضبیدن یا غمدن که
 مشوش در نظام روحی و اما الرداءة بحالة الآلة
 لا سباب الاسترخاء اذا لم تستحکم یا حالة التکیر برزلی
 ایچون در معنی عصبک حالی ایوا و لیور بقتندن
 انفعال قبول التمه و انک حالک رداءة فی اسباب
 استرخاء ایچون اولایقن اول اسباب مستحکم اولسه
 و اما لهما معا یا ضعف قوت و رداءة التک اکیسی ایچون
 بیل اولاکما یعرض عند لسع یضرب کل واحد منهما نیتکم
 عارض اولور رعشة زهر لو حیوان صویق یجوز ضرر
 ایدر قوت و آلت و اصعب الرعشة ما یبتدی فی البیاض
 رعشة نک غایت صریح صول جانبدن باشلین در

زیرا اسباب استرخاء مستحکم
 اولیقن فالج اولور رعشة اولور

الحذر اویشتن در علة تحدث فی الحس المسمی نقصاً
 لبرید حدث غلطی فی الروح او کیفیة سمیة کن
 لسعة الحية اول غلط جوهراً المصیب اولشدة مرای
 خلط کان اول سبب ضغط من زرم اور بط کما
 يحدث عند الجلوس علی الرجل علت در احداث
 ایدر حشر لسی ده نقصان بر دایچون که احداث
 ایدر غلطی روح یا کیفیة سمیة ایچون شول کسه
 کبی که آنی یلان صوقه یا جوهراً عصبک غلطی ایچون
 یاسند ایچون قنقی خلطدن اولور سه اولسون یا سقلون
 تسبی ایچون و رمدن یا با غلظدن نیتکم حادث
 اولور خدر ایاغ اوزن او تور بقدن **الاختلاج**
 سبب ریح غلیظه تتحرک لها العضلات و یلتصق
 بها من الجذر لتتحلل اختلاجک سببی ریح غلیظه
 در که حرکت ایدر آنی ایچون عضلات و اکاملا صق
 اولان دری اول ریح متحلل اولسون ایچون و علا
 هذه الامراض و علاجاتها مذکور فی الفالج بو
 مرضک یعنی تشنج و تمدد و رعشة و خدر و اختلاج

اولیید روح نفاذ ایضا

سکرمک

مرضلك علامتلى وعلاجلى مذکور در فاجله ده
واذا دام الاختلاج خلخل العضو بالظول المتخذ
من البابوخ واكيل الملك والمرزبخوش ويكث بالنخلة
المسحنة يقن دائم اولسا اختلاج ككشت قلند
نطول رايدك اتخاذا ونور بابوخ دن واكيل
الملك دن ومرزبخوش دن وكاد قلند قره مشك كايلا
وما كان من هذه الامراض عن يسر فهو بعيد عن الرجاء
وان كان خلاص فبالجلوس في دهن البنفسج مفترا او
يطبخ القرع والبطيخ والفتاء والحيار ويضأ اليه
دهن بنفسج ويجلس فيه ويدهن به كل وقت ويسقي ماء
الشعير المذرب بالسكر ويسقط بدهن البنفسج وغذى
بمرقة اللحم والقرايج قليلة الملح ويلزم الصبر والدعة
واذا شربت الالية وربطت على الشخخ اليسى وتركته
الى ان ينتن نعتت شول مرضى كه بوم مرضى دن يعنى
فلج وتشنج وتمدد ولحق ورعش وخر دي بسند
اولا بعيد در رجاء دن واكر بوم مرضى ك صاحب
خلاص ولا جلوس ايله اولو بنفش يا غند استجماره

زیرا

ملوئی صوقا اولیحق تجنیف ایدر

[illegible]

حرارت ملس جن طبیعی اوله
حرارت مزاج طبیعی به دلالت
ایدر جن عارضه دلالت آید
سایر احوال دخی بر قیاس ازین

الامزجة الاربعة عینک حرارتی یا برودتی یا صراحی
بالبینی دلالت آید از مزاج اربعه نك به حرارت ملس
دلالت آید از حرارت مزاج عینه و برودت ملس دلالت
آید بر یسوست مزاج عینه و لیس ملس دلالت آید بر طوب
مزاج عینه و ثانیها من الحركة البخی احوال هر کدون
خفتمها حرارة او بوسی بفرق بینهما اللیس و لعلها البرد
اولر طوبتها حرکت عینک خفتی حرارت مزاج چون
مزاجند یا بسا چون در مزاجند فرقی آید بونلر
اورته سن ملس یعنی عضو حارک ملسی جار اولر
و عضوی با سبک ملسی صلب اولر و حرکت عینک ثقی
برد ایچون در یار طوبتی ایچون بواکسن دخی ملس
فرقی آید یعنی عضوی بارون ملسی صلب اولر و عضوی
طبعی ملسی بوشق اولر و ثالثها من عرفها او جینی
احوال عینک طمر لرنند در خللا وها لیس و اشتلا وها
لکثر مادة و طهرها لحران طمر لرنک بوشلغی
یس ایچون در و طمر لرنک طلوعی کثر مادة ایچون
در و طمر لرنک ظهوری حرارت ایچون در و خفا سی

برودت ایچون در و رابعها لون العین و رخی احوال
عیندن لون عین در یعنی طبقه ملتم نك لوننك
اختلافی در که از مزاج و اخلاطك اختلافه دلالت
فالحن: الدم والصفرة للصفراء والبیاض للبلغم و
الكمودة للسوداء حمرة دم ایچون و صفرة صفرا
ایچون در و بیاض رصاصی بلغم ایچون زیر طبقه ملتم
شفاف و دخی بلغم غالب اولس شفاف لخی زائل اولر
قلاوی کبی اق اولر و قرمتق اولر سودا ایچون در نك
علامت مزاجه بیان اولمشدر و خامسها من الافعال
بشخی احوال عیندن افعال دن در رفقة البصر عند
والفق ان قصرت عن البعید دون القرب فالروح
الباصر قليل رقیق صاف و بالعکس غلظ و کثرت
و کدورت قوت بصرا عند الایچون در و رفقة باصر
اکر قاصر اولس بعید اولانك رؤیتندن قریب اولانك
دکل روح باصر یعنی شعاع قلیل و رقیق و صاف در
و بونك عکس یعنی قریب اولانك رؤیتندن قاصر اولانك
بعید اولانك دکل روح باصر ک غلظی و کثرتی و کدورتی

یعنی قریب مائل اولر بشرق اولمق

یعنی قریب بعید و اشبه ر خفیه
کدوب کدور مکه متعاضی اولیه

ایچون در زیر مسافه بعید ده حرکت اتمک ایلد
 رقیق اولور قلیل اولور و صاف اولور و ایلد بعید
 ایچون و ساد سها حال مایسپل منها التخی احوال
 عین دن اندن آفتک حالی در فعدم الریض و الحفا
 للیس و الریض الممرط للرطوبة و المعتدل لا اعتدال
 چیق و لمق و قور یلق بلس ایچون در و چیق زیاده
 اولق بطوبت ایچون در و چیق معتدل اولق اعتدال
 ایچون در رطوبت و یسکتند و سابعها حال الاعتدال
 یدنجی حال اسفعال و ریغی تأثر و فالتی تنفع باله
 و تنضر بالحرارة المزاج و علی هذا القیاس شول
 عین که منتفع اولاصوق ایلد و متضرر اولاستی ایلد
 حات المزاج در و بوقیاس اولد نیشکرم علامات
 امزجه ده بیان اولمشدر و امراض العیر قد تكون
 اصلية و قد تكون بالشركة و اقرب المشارکات الدماغ
 و الحی و الیه و امراض عین کاه اولور اصلیه اولور
 یعنی غیری عضو تبعیتشوز حادث اولور و کاه اولور
 شرکت ایلد یعنی عضو آخر تبعیت ایلد حادث اولور

واقرب مشارکات دماغ در و حجاب یعنی قفدن
 خارج اولان حجاب و قفدن داخل اولان حجاب
 غلیظ در و حجاب رقیق در کی نخ محیط در و
 در و یدک علی المعنی اختلا و احوالها باختلاف حال
 الخفاء و الاعتدال دالت ایدر معنی یعنی دالت ایدر
 شول مرصه که مشارکت معدا ایلد اولور حال عینک
 یعنی مرضنک اختلا فی معد خالی اولق حالی ایلد مالی
 اولق حالنک اختلا فی سیمی ایلد یعنی معد معتدل
 اولیحق مرض عین زیاده اولا و معد خالی اولیحق
 مرض عین ناقص اولا و علی الجبای اما الخارج فتمدد
 فی الجهة وحده و لكن المضرب فی الجفن و اما الداخل
 فان یبتدئ الرجوع من غور العین و دالت ایدر مرض
 جبایی اما شول مرض که حجاب خارجدن اولور تمدد
 در جبهه ده زیرا ماده طریق جبهه دن نازل اولور
 و قازنق در کثرت مصنبت در کوز قیاعدن زیرا ممر
 ماده حاده در اما شول مرض که حجاب داخلدن
 اولور اغری باشلق در کوزک دیبندن علامت الدم حمی

قفنه کسر قاف ایلد
 باش چنانغی در
 مخ ضم یملد بینی در

وانتفاخ ودرور المرق ورمص والتصاق وضربان
 الصدعين ونقل علامتا دم حمرة عين در عروق دم
 ايل مالي اولديچون دخي ششم در دخي طمر لطلو
 اولق در و صيق در بطوبت دم ايجون واولشقدر
 وضربان ضد عين در يعنى حركت مستكره شديد
 در و نقل در عين ده وعلامتا الصفراء حمرة الي الصفرة
 والشها دخي ورقه دمع مع حدة وقلة التصاق
 وعلامتا صفرا حمرة در صفرة مائل دخي يلكلنق در و شفق
 در و كوز ياشي اينجى اولق در حنت ايل وقلت
 التصاق در يبيست صفرا ايجون وعلامتا البلم شدة
 نقل و ترنج والتصاق وقلة وضع وعلامتا بلم شدة نقل
 در بلمك بروقى و بطوبتي ايجون كوز قبا غنك ششم
 سى در و يشفق در و قلت وضع در برودت قوت حشا
 نخير اتكلى ايجون وعلامتا السوداء نقل اقل وكودة
 وقلة دمع وعلامتا سودا نقل اقل در بطوبت اولديچون
 ايجون و لون عين قرمق اولق در سودا سودا مائل
 اولديچون وكوز ياشك قلتي در سودا نك يبيست ايجون

بيشق چوقايل
 مس

علامتا الامزجة الساذجة هذا العلامة مع عدم
 النقل علامتا امزجة ساذجة بوعلامتا در عدم نقل
 ايل زير انقل الوازم خلطون **التكد** كوز بو نقل
 هو ششم و ترطب يعرض العين في شبة الرمد بو
 تكد ر قز مق در و بطب اولق در ك عارض اولور
 كوز و بو تكد ر بكر رمد مزاجك سخي نتند و
 بطوبتند و حمرة عين ده ويكون من اسباب بادية
 كضربة او حادثة او شمس بحر سحنة او ر كشف
 فان زال بنفسه وبالحمية فيها ونهت والا احتيج
 الى الخفيف من علاج الرمد اولور بو تكد ر اسباب
 ظاهر دن ضربة كى ك حادث اولور كوز اوزن يا
 شمس كى سخي در يار د كى كه كثافت ويرد اگر بو تكد
 زائل اولور به بنفسه و پرهينه ايل زائل اولور ساحتاج
 اولور خفيف علاج رمدون **الرمم** تكد ر ققيدم ايل
 زير اقدم در تگونا ورم حار في الملتصق عن مادة في
 العين او محدة من الراس يعرض ذلك بنقل و تقدم
 الصداع و قد يكون من الحجاب الداخل و قد يكون من الخارج

بورد دكله دم اولور
 ايجون ملتصق ده در

بوجلیں چوق اویمق و چوق او یانق اولق کلیسی بو
 مذکور اتک ضرر ایدر کون حال صحت مرص
 کی ولین طبیعت نافع در اگر چه حقن لر و شاولر
 ایلر ایسه دخی **الشریة** کل یم شراب البنفسج بذر
 فطونا او شراب نیلوفر او هم اما واحد هم شراب
 الا حاصل ان كانت الصفراء غالبية او شراب ورد و
 یعنی شربلر که نافع در رمد هر کون شراب بنفشه
 بزر فطونا یا شراب نیلوفر یا شراب بنفشه و نیلوفر
 یا آکسندن بری ارک شرابی ایلر اگر صفرا غالب ایسه
 یا کل شرابی دخی شراب نیلوفر **الغدة** مزوقه قرع او
 ملوخیة او خبازی او رجلة او مخ بیض نیمبرشت
 ویضت اللحم کلها فان خيف الضعف لفرط وجع
 او غیره فمرقة الفروج مسلقا ویضت الشراب ان
 تكون المادة غليظة جدا فقد ينفع من الصرق قدح
 یعنی غدار که نافع در رمد قباق مزورسی یا ملوخی
 یعنی رید ا به کرمی یا اب کرمی یا رجلة مزورسی یا و
 بشمش مرده صاریسی و ضرر ایدر رمد انلر کلیسی

اگر فرد قلوبه ضعف زیاده وجع ایچون یا غیری
 یعنی زیاده پر هیز ایچون بلع شود باقی غیری اولو
 ایدر رمد شراب الاکرم ماده غلیظه اولان زیاده
 اولدی که اولور فائد ایدر شراب صافیدن بر قاج
 قدح **الادوية المسهلة** طینخ الفالکة او قرص
 البنفسج و حد او مقوق یا یارج او حب الیارج
 ان كانت المادة غليظة والسوداوی طینخ الایتمون
 او حبة علی ان ذلك قليل نادر والدومي بقصد
 القیقل او محم الساق ادویه مسهل مطبوخ فاکه
 در یا قرص بنفشه یلکز یا مقوق اولان یا یارج ایلر
 یا حب الیارج ایلر اگر ماده غلیظه ایسه و رمد
 دوا، سهل طینخ ایتمون یا انک حی در بونک بر
 که رمد سوداوی قلیل در نادر در زیر اسودا قلیل
 اولور دماغه و رمد دومی علایجی بود که ماده استغراق
 اولنه قصد ایلر قیقلدن یا حامت قلنه ساقدن
الادوية الموضعية اما فی الابتداء فریق بیا صلیص
 بل کلا احسن بوجع یسکن به اولین جاریه و یجب

وی

ان يغسل سره باماء فاتر والشياف لا يضر و شياف
 ما ميتا محلول في ماء ورد قد اغلى فيه خلطة او اكيل
 الملك او ماء الرازيانج عند قرب الاحتياط فاد اعط
 كبدت بماء الخلطة او ماء حار وحب بقظنة تنضمها
 على العين والحمام انفع لانتفاء التحليل بشرط النقا
 ويجرب ذلك بالتكيد بالماء الحار فان اعقبه الم
 فالمادة بعد لم تنضم وان حذر من الماده غليظة
 والراس والبدن كله نقي سقيت من الشراب الصرف
 اقد احاطم الحمام بعد وربما احتيج في الدموي الي
 الحمام في النقرة وتعليق الحلق على الجبهة او فصد
 شراي الصدع او قطع بعد ربطه بحيط من ابرسم
 وان كان الرمد عن نزلة من السماق ضمدت الجبهة
 بدقيق الحدس او سويق الشعير او بز الورد بماء
 الحصرم او ماء الورد او ماء الاس و شيفت الحقن
 بشتيا و الورد ادوية موضعية اما ابتداء فيغكوز
 اغرس بلور حلك يمزجه آغى بلكر هرباري كه اغري دويله
 بعنك ايله نساكن قلن يا قر سودي ايله يعني ولدي قر

من سودي زلف اولان
 يا تينجي از اولان

اولان خاتون سودي ايله واجبا ولور سودي
 يومق اليحق صوايله زير اسود چوق دور بحق
 مسامي سدايدر و اجنه حبس ايدر دني شيا و ابيض
 يا شيا و عاميتا بونلر از لمش اولدغي حاله كل صون
 كه اند قينمش اولابوي تخني با اكيل الملك يا از لمش
 اولر رازيان صونيند كه اند قينمش اولابوي تخني
 صوي ايله ياتلكر اسحق صوايله ينب ايله كه اول
 صوده ايصلمش اول اول ينب قونل كوز اوزن
 و حمام انفع انشام و در تحليل ايجون پاكلك شراطي ايله
 يعنى دماغ يال اولينى حمام كرمك كرك پاك اولنج
 كرمك كرك و تجربه اولن پاكلك كاد قلن ايله استى
 صوايله احدى اگر الم عقبه مده مده هنوز نضج
 بولمشدر اگر حدس اولن مده مده غليظ اولور باش
 و بدن پاك ايدوكى ايجور له شراب صردن بر قاج
 قدح اندن صكر حمام كير له وكاه اولور احتياج
 اولور زرد مويى فصدن صكر حمامه اكشيد
 دي جذباتك ايجور دني احتياج اولور سونك

صوبارد اولمق كرك زير اسامي
 سه ايدر موادى حبس ايدر
 ونقى آسى اولمق كرك والا مودى
 ارخا ايدر اريد و تسخيني
 ايله ردى زياده ايلد و مده
 آغى ايله حمار سودي دني
 نافع و در بصره بولمق كرك

ماده ترقيق ايدر و نضج و در
 استعداد و برا حرارت ايله
 تحليل مده

مجلس شورای اسلامی
کتابخانه

والاقلية
مستعمرة
يحيى بن عبد الله

استحق الاولاد من الله
نشرت وضع المخطوط الاول
المخطوط الاول واقيم
تكرار وكلمة تيمنا
صاف قلبه

۲۲

وینک اهل کینی
دنی و غسل کنی
بقوه حاون حکم
و کلب این صوی
بداعقب و تحریر یاد
معنا صدق و کلب
تدی بیلید کتب اوج
کتب مولد این تمام

جهتند اندن کما داتک و حاتم تنقه دن اول
 یعنی بدن و باش فضولدن پاک اولدن بر مرد زیا
 جذباید کون فضولی تحلیل اندکندن آله او بلیه
 وضع شد بد و ورم عظیم و هجوم مواد ايجار اید
 و گاه اولور طبقا عین یا لورالو دینج رمد مادی در
 نیتیم کندوسی دیر هور رمد عظیم بر م فی البیاض
 حتی منع التخیض بود رمد عظیم در یغ ورم و ملخ
 ده حد دن زیاده که شبیه بودند بیاض که قی
 سند کایر کسک اولور حتی کوز یومعی منع اید و آله
 مایعته الصبیان لر طوبه امر جهم و ضعف اعین
 و آله عارض اولور و دینج او غلا بخلف بطوبت
 مزاج لر و کوز لر نک ضعیفی اچون العلاج هو بعینه
 علاج الرمد الآتة اقوی و بالغ فی اخراج الدم الغضد
 و الحامی فی النقرة و تعلیق الحلق و فصد الشریا
 الصدغی و قطع و یصد با ورق الکزبر و مع بیض
 مع قلیل زعفران یونک علاجی بعینه رمد علاجی در
 یغ رمد صارت دوسی علاجی و رالابو و دینج اقوی

او بلیه بالغه اولور اخرج دم فصد ایل قیفای
 و حاتم ایل الکس حقورندن و سلوک پیشدوق
 ایل جیهی و فصد شریان صدغ ایل و قطعی ایل و
 فلند کشیز و رقلری ایل تبرید و تحلیل اچون و یزده
 صاریسی و از حق زعفران ایل النفاخا تبر صقلد یکدر
 امراض طبقه قرینه دن در و مراد شول صولوسول
 در که طبقه قرینه ده اولور نیتیم دیر قدیم عرض
 العین نفاخا مائیة فحقن بین احدی طبقات
 القرینة التي تعالی طبقات عارض اولور عین ده
 صولوسول جیدر حس اولور طبقات قرینه تک رند
 قرینه درت که اول طبقه در یغ و رت قبوی وار در غا هو قریب
 لا یحب لون العنبیة فیرا سود و ماهو بعید یز
 لونه و فی الغالب یكون ابيض شول سورچی که قریب اول
 خارج یعنی اولکی قبوی التند اول اچبایلز لون
 عنبیة او بلیه اسود کور نور زیر طبقه عنبیة
 کوزک قوسندن و ر شول سورچی که بعید اول خارج
 یعنی او چینی قبوی التند اول اول کور نور کندولونی

بزرگ شالی بود که شول صافی صدق
 آنک او در رند و کس و واقع
 اول صدق و بند اول
 قیاسه لر کور نور

بوندک مثالی بود که شعله صد
آنکه او زرد صند و شعله اولیه
صوندک و بین اولان ظاهر
اولمز اولیه صوندک لوفی کوز
آق مته

بمعنی تخت اولانک لونی ککل و غالبه بوبعید اولان
آق اولور و قد تكون المائیه عذبة وقد تكون مالحة او
حریفة آکال کاه اولور بومائیه طائلا اولور کاه اولور
طول اولور ایستی اولور آکال اولور بوندک المومسی
زیاده او **علاج** یعنی نفاخات علاجی اما الصفا
فیکفی فیہ الا دویة المجففة واما الکبار فیمحتاج الی
عمل الحید اما کوجکلی الکنا اولور اند او
محفنة اسفنداج و توتیا و میرده قیوخی کمی مایه
لری محتاج اولور دور عملنه یعنی نشتر یا طشک
تا که اندک مایه چقه **قروح** **عین** قروح جمیع طبقات
عین ده چقرکلی ملتقی و قرنیه و عنبیه نک غیر نک
چقر ظاهر اولور عین لاییه و قروح سببی
حاده محرقه در و کاه اولور ضربه دن اولور تحرق
اما عقیب بعد او بشور و ضربه او سقطه قروح
حاشا اولور یا بعد عقیب یا بشور یا ضربه یا سقطه
عقبینی و انواع القروح سبعة اربعه فی سطح القرنیة
تسمی قروحا و خشونة قرصه لکه عین اولور پیدی در

جمع قرصه در و قرصه جبار
معنا سته در مته

اما عین و تفتیه
ظاهر اولور طبعیه
آق رمد صاندر
مته

بشور جمع بشور و کرچک
سدرخی و دیگر مته

بوبریدنک دروی سطح قرنیة ده اولور که تسمیه اولور
قروح و خشونت اولها قرحه علی سواد العین
تسمیه بالدخان و یستی قتما و تانیها اصغرو
اشد عمتا و بیاضا و تسمی السحابة و تالیها یکن علی
اکلیل السوداء فیری علی الحدقة ابیض و ما علی اللحية
احمر و یستی اکلیل و رابعها کانه صوفی علی ظاهر
الحدقة و یستی الصوفی بودرک او لکسی شول قرصه
درک کوزک قرسی اوزر در مشاب و در خانه و شبیه
اولور قتما بمعنی غبار الکجسی اصغرا اولور اولکیرن
واشد اولور عمتا اولور بیاضا و لوق جفتند و شبیه
اولور سحاب دیو سحابه مشاب اولدی ایچون سواد
و بیاض ده او جمیع طوق سودا اوزر اولور یعنی
بعضی طبقة قرنیة و بعضی طبقة ملتقی اوزر اولور
او بلیه کور نور حدق اوزر اولان ابیض و کور نور ملتی
اوزر اولان احمر و تسمیه اولور اکلیل در دخی کانه
یو که ظاهر حدق اوزر و تسمیه اولور صوفی
صوفه منسوب اولدی عین و تلت غائره بوبریدنک

اوجی جعفر در معنی طبقه قرینه نیک عمقند اولور
 احدها قرصه عمیق صیقه بقیه و ثانیها اقل عمقا
 و اوسع اخذ و ثالثها ذات خشکریته و سخی و یکن
 مع القرص ضربان شدید بواجب یک قرصه عمیق
 طرح در پاک در چرکدن و انجسی اقل در غرق شدن
 و لگ در مکان دو تنو محققند و او جحشی شول
 قرصه کپره سی اولور چرکلو و اولور قرحه جملات
 ایل ضربان شدید معنی حرکت مسترکه دم شریانک
 حدی اولدی بچون و اذا كانت المدة الخارجة بالز
 بیضاء فالرجع عظیم و ان كانت دقيقة او صفرا كان
 اخف و اخف من ذلك ان كانت حمراء اگر حرکت
 چقر صاریق ایل آقا اولسه و جمع عظیم در زیر
 دلالت ایدر ماده غلیظ ایدوکنه چقر حرکت
 اینجه یا صاری اولسه یا قرصه اولور و جمع اخف
 اولور زیر انضج ماده به دلالت ایدر و اخف در
 بوندن چقر چقر حرکت قرصه اولسه **العلاج** یعنی
 علاج قروح بود که ان كانت القرحة من المین نام

رفاده دیر جراحت اولور
 قونلان بیند و با غلظت
 و صافن سنبه جلد

علی الیسار و بالعکس یعنی چقر قرصه شول کوزن
 اولسه که صاع جانبند و او یو خسته یعنی صول
 جانبی اوزن او یسون و بالعکس یعنی اگر قرصه اولسه
 شول کوزده که صول جانبند در او یسون خسته
 صاع جانبی اوزن زیر قرصه اولان جانبی اولسه
 مواد کوزن منجذب اولور اگر ارقه اوزن او یسه
 قرصه نیک اغزی یوقر و اولور مواد خارج ایتوب
 عیند محبتس اولور بلکه طبقه عینی اکل ایدر افنا
 ایدر و یوزی قوی یا تمق مواد یی عینه دو کوب
 قرصه او کلفه قویب ضری مشدد اولور و یلطف
 التبدیر و تلطیف قلنه تدبیر یعنی غذا غلیظ
 و متوسط ترک اولوب مزون و جوابه قصد
 اولنه فاذا انتمت نزل الی الفرایج و الاطراف
 لئلا یضعف التوق فلا تنزل القرحة چقر طشبه
 قرصه نقر اولنه تلطیف تدبیردن بلیجل و اطراف
 یعنی باچه اکلنه قوزیدنه و او غلا قدن تاک قوه
 ضعیف اولیه و قرحه او کلمق اولیه و العود علی

الاستغناء و

زیرا اذ کلن اصلاح من اج عضوه
 اولور قرحه ضعیف اولور
 اصلاح بود لکن من

ونقل المادة الى اسفل بمثل العضد ومحات السابقين
وفصد الصافي ولا يستعمل كل ايام بل ايام مثل
طبيع الغائبة عند بعض اصلا علاج قروح وحدث استواء
اورن در زیر علاج قروح او کلتق ایل در بودنی
اولن لا تخفیف ایل اولور واولن استمراغ مو
ایل ونقل ماده عیندن اسفله فصد مثل ایل در
وحدات سابقین ایل در و فصد صافی ایل در و استمراغ
سهل ایل در از جو کونل مطبوخ فاکه مثل لو
ایل در وان کانت القرحة وسخه نقيت بماء المسهل
وبلین جاریه اگر قرحة چرکوار ولسه پاک قلندر بال
شرقی ایل وقر سودی ایل وان کان هناك وجع
فالشيا والنشاستی او تطهير اللبن اگر بوراده
وجع اولسه رمدا ایل قرحة و نشيا فیض نافع در
زیر تسکین وجع اید وقرحة بتور یا سود طمر بن
نافع در تسکین وجع و تخفیف قرصه ایمن فاذا نقيت
القرحة استعمال المحفنا کشیا و لکندر و لکندر نفس
والشيا النشاستی و يستعمل ذلك بلین جاریه یقین

صافی ایاق
طری ورمه

قرص پاک قلنسبا استعمال اولن محفنا کشیا و لکندر
ونفس کندر و کشیا و نشاستی و استعمال اولن در
ذکر اولن کشیا و قر سودی ایل **الطرقه** اصل طبعی
اور مغ دیر لر و اصطلاح بود که مصنف ذکر
ایدر می نقطه حمراء عن دم حاد عن ضربة اغلیا
منجر للعروق و انفتاح قوطة عرق بسبب حرکة
عنيفة کالتی طرف قنله نقطه در ملتحمه ده قانین
که حادث اولور ضرب بدن یا قان قانین قنله که غری
طمر لری یا طمر اغری چلقدن حرکت عنيفة بسی
ایل قی کمی زیر حرکت عنيفة تحریک ایدر موادی
باشه و کون او یلی بونلر طمر لری و ولر او یلی
آچلور بونک سببی ایل اغری **علاج** طرف نک غلی
تقطيع دم الحام او الفواخت من تحت اليريش او دم
نفسه طمر بقدر کون کو کرجن قانن یا او کیکلر
قانن قنات یوکی الشدن یعنی تان قنات یوکی
قویربد بنی کوز اوزرنه صقوب اندن کوز ایچنه
قان طمر لری یا بونلردن برنی بو غریب قانی کون
طمر لری فان کان فی کلا ابتداء خلطه بعض الروادع

جمع فاخته ورمه و فاکه
مستعمل در ترکی او کیکلر ویرنه

كالطين الا رني والقيم ليا في اوله مرض ابتداء خلط
 اوله قانه بمصر وادع طين ارنى وطين قيمو ليا
 كبي اما مرض انتهاده اوله خلط اوله قانه محلا
 طين مختوم وزرنيخ كبي **السبل** فتح سين وفتح باء
 ايله غشاوة تعرض لانتساج عروق تمتلي دما وعلو
 وتخرم برده در عارض اولور كون سطح ملتحي ده
 آنك عروقك انتساجي ايجون كه دولقان ايلو
 قالقرو قزارر بلكل كه مصنف تعريف مساح ايلري
 تحقيق بود كه سبل شمل غشاوة در كه دو قنر اجسام
 غير اصلية دن كه شبيه عروق اصلية واكلش
 مع حكة فيتاذي بالضم والسراج ويصفه العين
 سبل الكثرى كجشك در صاحب سبل متاذي اولور
 ضوء شمس وضوء سراج ايلو كو حجت ايلر جريعي
 والقوى من علاج الحديد قوي اولان سبلين اكل علاج
 حديد در يعني دور ايل كسك در كيفيتي بود كه
 اول سبل هر طرف دن چنكا لاكلر ايلدر بجمال بر او
 چكوب سبل قالدر بوضو ايل كسك كرك و
 الخفيف جرب له بوله ترك فيه براده النحاس القبري

صحاح و ليس السبل واه
 في العين شبه غشاوة كانه
 نسخ العنكبوت بعروق جرب

مظهر من مصنف بود كه عينك طرر قان ايلر
 اولور قنر و قنر كوي و قنر حركه اولور
 نكده اولو اما تحقيق بود كه نيك علامه راجد
 اولر انك راجد

يو ما و الشيا ف الاحمر اللين والاحمر الحاد خفيف اولو
 سبل ايجون تجرب اولور بول كه اند ترك اولو
 قبر س بقرنك براده سي بكون اذن صكس اكنال
 اولو دفي شيا و احمر لين و شيا و حاد فان قنر
 مع السبل جرب فلا شئ كشيا و السماق ويتخذ من
 السماق وحده و ربما زيد فيه صمغ و انزروت فانه
 يقطع السبل ويزيل الجرب في حققتن اولو سبل
 ايله اويوز بر شي يوقدر شيا و سماق كبي واتخاذ
 اولور شيا و سماق دن ياكز و كاه اولور زياده
 قلنو ربوند صمغ و انزروت تحقيقا بوشيا
 قطع ايدر سبل و زائل قور جري اكر سوال اولور
 رمد و طرف و سبل طبقه ملتحي امراض دن در
 نفاخات و قروح طبقه قريه امراض دن در نيجون
 بونلري انلك اورتسند ايراد ايلدر بزايدر
 نفاخات و قروح رمد عقبني اولور انك ايجون
 امراض طبقه ملتحي عقبني ايراد ايلدر **الظفرة**
 ضم و سكون فاء ايل مشهور در كوز ده طرنا قبي

براده قنر في ايله اند كبي و بكن
 نسبي و ينلر مسه

انك كجشك ايل و دفي مشهور
 انك كجشك مشهور بودي رمد

تبريد النفس
في الحلق

بمرضه وزياده في الملتحى او الغشاء المجمل للعين
تبدل من الموق الانسي في الماكثر وتكون صفراء
او حمراء او ممت زياذة غشائية ودر طبقة ملتحمه
ياشوبه پرده ده که مجمل در عيني محيطه در با شلر لب
زياده صار و اولور يا قزل اولور يا قمرق
اولور ماده سنك لوف حسبي وقد تدب حتى
تغطي اكثر العين وتمنع الابصار ولا تاتي كالسطح
بالحديد ثم يقطر في العين كوتن مضغ بلع ويؤمر
بتقليب الحرقه لئلا يلتصق بالجفن كاه اولور بوزيا
حركت ايدر حتى او تر اكثر عيني ومنع ايدر كور عي وبر
شي يوقدر بونك علا چند قورمق كوي دور ايله
اندن صكر طميرد كوز كوزن كه مضغ اولمش
اولا طوز ايله و امر اولند مريضه تقليب حرقه ايله تاكه
پيشية قيفند و ذكرولها ادويه كالروشنايا والبايوس
وانا كن جميع ذلك لما يجلب على العين من المضغ اكثر
من نفعها للظفر يعني اطبا ذكر انند ظفر ايجون
ادويه نافعه روشناكي وباسليقون كوي و بن مكن

و كاه اولور بوزيا ده موق اسودن اكثر ده
باشلر موق رصبي كوزن اول
بر طينه و در كاه تاكه كوزن
تبريد عيني در با شلر

بوزياده موق اسودن اكثر ده
موق اسودن بوزياده موق اسودن اكثر ده
اولان جفنده و يلد كه تركه
بو كاه كوزن بيلكاي و يلد

بوزياده موق اسودن اكثر ده

كورن

كورن بونك جميعه سني زيرا جلب ايدر كوز مضرقي
ظفر به منفعتنك اكثر **القيام والتميز** في الاجفان
شوله حيوانلر و كه حادث اولور كوز قيفلر كوز
لوق بودر كه ققامك چوق ايا قلري اولور اكثر ما
يعرض للتفتنين في الاغذية القليلة بالرياضة
وسبب مادة بلغية غفنة تدفعها الطبيعة الي
الجفن فتقبل مزاجها صيوة فيحصل لها صوت
قليلة اكثر عارض اولور بوعده الرده متفتن اولور
رياضتي از اولانلر و بونك سبي ماده بلغية
و كه متفتن اولادفع ايدر اولور ماده طبيعت كوز قيفند
اوليليه اولور ماده قبول ايدر مزاجي سبي ايله صيوة
لايقه اوليليه حاصل اولور انك ايجون كهل صورتي
بوقول حيواناتك حدوثك بدنك حمايتي در اول
ماده غفنة تك مضرتن دن وعالم كبيده تولد
حيواناتك حكمتي في بودر **العلاج** تنقية البدن
وغسل الجفن بما البحر و ماء الملح ياك قلندر
وباشي فضول غفنة دن اياج لر ايله نضجوتن صكر

والرأس

ویرمقدر کوز قیغن دکر صوتی و طوز صوتی ایل
السلاق ختم سین ایل دل ایل اذایه و سر عتیدیر
اما اصطلاح مصنف ذکر ایتدی در غلطی اکل اجنا
عن ماده عن غلیظه ردیه اکالیه بحرله الحفن و **بشیر**
الحذب قلکلو در کوز قیغن لوند ماده غلیظه
ردیه اکالیه دن یعنی ایتی اولوب جولدند اولانی اکل
اید بلفنا اید و قزدر آنک ایچون کوز قیغن و دکلور
کریک و ربما ادی الی تعریج الحفن و فساد العیر و کاه
اولور یتشد در کوز قیغن جهاحتلند سده اولو اید
غلیظه اکل اترکی ایچون و کاه اولور یتشد در فساد عینه
ماده قیغلدون تجاوز اید عینه سربت اترکی ایچون
ومن حدیث ومن عقیق و کتیا ایچون عقیق الرمد
سلاق در بعضی جدید در که اوزر نه صوق زمان کجش
دکلور و بعضی اسکی در که اوزر نه صوق زمان کجش در
و صوق اولور که سلاق حادث اولور رمد عقیقنی ایدی
رمد سوه تدبیردن احتراز اید بر سلاق علاجد
استعمال اتمک کرکد **العلاج** سلاق علاجی بودر که

ینتی

ینتی الرأس والبدن ویضد الحیث من ذلك لیل
بعد من طبوخ بام الورد او بقله الحما و هند با
وبیاض یض بدھن ورد و یدخل الحمام بکن پاک
قلنه باش و بدن منقیات مواد غلیظه ایل و یوقلنه
یکیسنه کیچ مر جک ایل که طبوخ اولو اکل صوتی ایل
یا یقی قلنه بقله الحما و هند با یدغای و یرم آغی
و کل یای ایل و حمام کین صباح تحلیل ماده ایچون
صراط حمام ایل و تسکین حدقی ایچون رطوبتی ایل
واما القیم فیحی الساق ویفصد عرق الجبهه و یدخل
الحمام کتیا ویفصد خاس محرق نصف درهم زاج
ثلثه درهم زعفران و قلندر و رمد و رمد و سحر شرا
عنصر صیحه بصیحه الصل الرقیق و یستعمل حاج
الحفن اما سلاق قیدیم حجات اولور اینجک ماده
جذب اتسون ایچون صلا و بعید و فصد قلنوالن
طهر بدن ماده اخری منجذب اولوسون ایچون حمام
کیدر صوق والنور خاس محرق نصف درهم زاج
اوج درهم زعفران و بیه برتر درهم اولور مازو

بر محلله واقع اولان جمل خبریه لدر
جل انشائیة معنایه و در بعضی
نظایر خبر معنایه لدر
مس

شراید ایل حتی اولور و سیر قیق کی واستمال اولور
 قیقک خارجند یعنی طلاقلند که جامع در قبضی
 و جلای و تحلیل و منع ایدر قرقه نک سیرایتی و دفع
 ایدر ماده نک فسادنی و روح ایدر قبضه دو کلنی
البعد لغتد طلوع معناست در و اصطلاحا حد
 رطوبه تخط و شجر فی باطن الجفن شبه البعد
 بطوبه بلغیه در غلیظ اولور دخی مجرب اولور کوز
 قیقک ایچند طلوع بکوز اقلند و بر کلک و کلک
العلاج یطلی بانزروت و صغ البطم بقلیل خلط اولور
 انزروت دخی صبه الخضرا صغی وان حق سر کایل
 بکل که بونک ایل منحل اولور سه قیق دو ندر بشر
 ایل حک ایدر کیدر مک کرک **الشیمین** ایت دیر سکی
 دید کوی مرصدر و دم مستطیل یطری علی طرف الجفن
 کالشیمیه فی شکلها و اکثره مایکون عن دم اوزن و دم
 در ظاهر اولور رقیق اوجند کر یک بند کی برده مار
 کی در شکل و اکثر حدوتی و مدن اولور **العلاج**
 الفصد والاستغراق بالایارج و یضد بالشیم المناد

آنکه کجوه بری دیو کیمه
 تر اولور

آنکه کجول شیمیه
 دیشیمیه اولور

مع دقیق الشیمیه و یطلی بدم الحمام اودم الوشای
 اودم الشیمیه بنی بونک علاجی فصد در قیقک الدن
 دخی استغراق و رایارج ایل و یقی قلند کوز قیقک
 ایچ یاغی ایل که ارشتر اولور و اوبه اونی ایل یا طلاقلند
 کوز کجمن قیلز ایل یا ارکل قمری قانی ایل یا طریغای
 قانی ایل **الشیمین** کسرتین و سکون را ایل زیاده
 شیمیه الجفن الاعلی ثقیله و تجعله کالمستخی و یعرض
 کثیر اللصیان و المرطوبین و من یكثره الرمد زاید
 ص یا غدر اوست قیق ایچند اول زیاده شیم ثقیل
 ایلر قیق و صا رقتش کی ایلر آفی یعنی کوزن اوست
 قیق او کاجی آجلز و عارض اولور شیمینا ق جرق
 او غلا بخقل و مرطوب المزاج اولاند و شیمیه کیم
 که اکا رمد جرق اولو علامته انک اذا کبست
 باصبعیک تم فرقه تمانت من بیهرها علامتا شیمینا
 بود که قن کی بر غاغک ایل صفتست اندن صکر
 بر ما قلدن آیر سک یاغ قالدن کی بر باق اولور کلک
 یعنی بطوبنی ایچن تر جک قبول شکل ایدر اما غلطی

شیمینا ق ایل ستمه جفن اولور کلک
 فرق بود که ستمه حرکت ایدر
 شیمینا و بر بیه و در
 حرکت انحراف

ایچون خیل زمان یوسریجه دوربا تر جک حال اولی
 سن عودت اتما **علاج** لاشی کا حدید علاج شریاق
 برسنه یوقدرد مورکی کیفیتی بود که کمال کی رغای
 ایل شریاقی اولان کسنه نک کوز نک اوست قیغن
 اشعه جک تا که قیق کر یلورب شریاق یرلنمظا
 اولوب اندن صکر اوستندن کوزک قیغی درین
 نشتم ایل یارب قتی دریک یاربیب نازک ایل
 یارب ضرریتشد صیب اول یارقن شریاق یغ
 اول شم زاید ظاهر اولوب اندن صکر کتان یزی
 ایل بپشوب صاعه وصوله تحریک ایدوب ویوقو
 چکوب بالکلیه چتوب اندن صکر نشتم ایل
 کسب علاق سن قطع اید فان بنی شی در علی
 ملح لیا کله اگر باقی قورسه برشی دوکله آنک اوزر
 طوزیمک ایچون باقی اولانی تم بیضع علیه ضرر مبلو
 بخل اندن صکر وضع اولنه آنک اوزر نه یغ شریاق
 یرنه نکه ایصلنمش اولاسر که ایل تا که قانی قطع اید
 ولعم فاسد عافنا اید فاذا امنت الرمد فتعالج

بالادویه المصقة وینها حوض وشیاف مایشا
 وزعمران چقن امین قلنسک رمدن که قطع شریاق
 حاد و اولور علاج قل شریاق دو الرایل که محف
 در اولشدر جی در حال بود که اولد والرده اولان تریا
 دخی شیاو مایشا وزعمران **الشعر المنقلب** بوشور
 قلیل در که باشی کوزک ایچنه اگر بیته کوز قباغی آچکن
 قینه قی کوزی انجدر قندر در و **وینک** سببی ایل بود
 اکا منجذب اولور سبل حاد اولوب کون آق و شری
 علامه **الاصاق** بوشور منقلب علاج اولشدر
 در کیفیت بود که شعر منقلب شعر مستقیم اولشدر
 ادویه ملصقة ایل صفت کبی صمغ کبی اشق کبی او
 الکی یاکی در کیفیت بود که اول اول اگر بیته قیل
 یولنه اندن صکر براوجی اگر کانه محکم قردوب
 قیلک یرکی کانه تا که قیل بتمز اولا زیر او دیا قی
 یرده قبل بتمز نیتکم شاعر دیش **بیت** خیالی میلک
 کو کلم نیلر چوبتمز اوده یا نمش یرده خود
 مو **او النظم** بالاسر کیفیت بود که کوز قیغنک باج

قیاق ووندربین ملتی اوورده
 خیر باره قونب اندن صکر
 خیر باره قونب اندن صکر
 کی حرارتدن کون ضرر کله
 کی باند فنده صکر خیر
 کیورب کوزی یاکی ایلد
 مر

یانندن برپوردی کو چک اکنه سولوب اوله اگری
 قیل آنک یوردیسنه کجورلوب کوز قیغنه ارقه
 سندن چکلوب چقرله واکرا اوله اگری قیل اکنه یوردیسنه
 کجورملک عسیر اولور اوله اکنه یوردیسنه عورت
 قیلنک اکی باشی کجورلوب اوله اکنه کوز قیغنه
 ایچندن طشکنه چقرلوب اوله عورت قیلنک
 کبی اولوب واوله اگری قیل اوله خلق ایچن صولوب
 چکلوب کوز قیغنه ارقه سندن چقرله او قصیه
 الحفن بالتطع یا کوز قیغنی قصرا وانه قطع ایله کیفیت
 یوردیسنه کوز قیغنه قیل بیتن موضع قطع اولوب
 اوزرنه اوکلرد واقولله اوالتف لایع یا یولنق
 که مانع اوله قیل بتمکه کیفیت یوردیسنه اوله اگری قیل
 یولنق یرنه شول ادویه قولله که قیل بتمکه مانع
 اولور کبی قاز وکزی اودی وکر کس اودی وکی
 اودی و حمار طرناغی کلی و صفات خلق یغنه اکنه
 یومز کورا و لالک صفاتنی یغنه هر برینه کیفیت ایل
 اولور کالری بیلدر نیتکم شرح اولندی اگر سول اولور

عورت قیل اختیار
 اولندی غلام اولدی
 ایچون ورسه

مصنف یچون شعر ابدی ذکر اتمدی برایدی
 شعر منقلب ایله اکثر علاجی مشارک اولدی ایچون
 اگر سول اولور شعر منقلب ایله شعر زایدن فوق
 ندر برایدی شعر منقلب سیلر کریم لری موضع
 معنای بیت خلاف شعر نالک اگر سول اولور
 شعر زاید و شعر منقلب بتمک سببی در غایدرز اکیسک
 بیلر بطون غنیه وده کوز قیغنه جم اولور **صفت البصر**
 یولدی که هر نسنه واقع حالا ورنه کوریه یا قیغنه
 بر دلو اراقدن بر دلو کون که بری واقع مطابق اوله
 بری اولیه یا خود هیچ بری واقع مطابق اولیه یا
 نفس چته ده خطا اید یا لرنند خطا اید سببه
 اما سوء مزاج بدنی صفت بصرک سببی یاسو
 مزاج بدنی در کرک ظاهره بدن اولسون کرک
 معنای اولسون او دماغی یاسو مزاج دماغی
 در که کرک نفس دماغ اولسون کرک اغشیه ده
 اولسون او فی الجین خاصه یغنه یاسو مزاج کوز
 اوله خاصه که روح با صری و آنی یلی لیس عصب

هر کافرینه بود که بدن بوند
 دماغ و معنای مقابل سندن
 ذکر اولور در
 مع غش و برده
 مناسبت در

مجوفه يارطوبان و طبقاته اوله و سوره مزاج
 که مضغن بصره و در کرم عام اولسون کرک خاص
 اولسون سادج اولور و مادی اولور بونلک هر
 برسی علامتک ایله بیلور لکن بکوتدن اولان
 مشقه اولور آخلاق و ریاضت و استغفر لغ
 ده و شدت حرطه ده و طوبتدن اولانک ضرتی
 در و اکثر من بسبب فرط الاستغفر لغ من جماع
 او اسهال او تعب اولان فرط رقه الروح کریم عرض
 لمن دام النظر الى قرص الشمس ضعف بصرک اکثری
 یبسن در که حاصل اولور زیاده استغفر لغ سببی
 ایله و اوله زیاده استغفر لغ حاصل اولور جماع و
 یا اسهال و یا مشغفت حرکت بدنی و حرکت نفسانی
 کبی یا بوضف بصره رقت روحک افراطی اولور
 نیتکم عارض اولور شله کسیه که نظری دایم قد قرص
 شمس زیر اضواء شمس تحلیل ایدر جوهر روحی حرارت
 سببی ایله اولوب روح باضر و قیق اولور ضعیف
 اولور و یعرف ذلك بان کان قلیلا لم یقیق علی النظر

الى المشرقات وان کان کثیرا لم یسر الاشیاء البعیدة
 بیلور بویغز افراط رقت روح بونلک ایله که اگر
 روح رقیق قلیل اولور سوره قوی اولور شرقاته نظر
 زیر روح طاغور و متخل اولور و اگر روح رقیق
 کثیر اولور سوره کور من اشیا بعیدة زیر رقیق اولان
 روح ضعیف اولور طول مسافده اولوب بعید
 اولان مری یا کما یبغی ایر شمن اولان افراط غلظتها فیکون
 امره بالعکس یا ضعف بصره و حد غلظتک
 نیاده کندن اولور اولوب بعید امری بالعکس
 اولور یعنی روح غلیظ قلیل اولور شرقاته نظر
 قوی اولور زیر زیاده غلظتی قوی اولور زیر زیاده
 غلظتی ناقص اولور حرارت ضوایله لا احریم معتدل
 اولوب کما یبغی کور و اگر روح غلیظ ایتسه اشیا
 بعیدة او کات کور قریب دکل زیر مسافده بعید
 ده رقیق اولوب لطیف اولوب اشیا بعیدیه کما
 یبغی ایر شور و قد یكون افراط الغلظ الحاصل بالاشیاء
 مؤدیا الى حد الروح و افراط رقتها کما یعرض

للمحبسین مدة طویلة تفصیل بمقام ده بود که
 سبب افراط غلظت روح کاه اولور بحر بدنی
 اولور که مرتفع اولور عینه و کاه رطوبت نازله اولور
 دماغین عینه کاه اولور برودت مکثف اولور
 که کثافت ویر و کاه اولور مصنف اشارت آنکه
 در که اجتماع شدید در و بوافراط غلظت که حاصل
 در اجتماع سببی ایل یعنی اجتماع روح سببی ایل
 مؤدی اولور حده روح و افراط رقت نیستیم
 عارض اولور محسوس اولانل ظلمت ده مده طویل
 زیرا روح نورانیتی چون ظلمت در چرخ ضدی
 اولدی چون و مجتمع اولور داخل و قوی اولور لاجرم
 قوتند حده و رقت و لطافت بولور بولور و روشن
 جتیقی متفرق اولور زیرا جنس جنس مائل اولوب
 آنو چون محسوس اولان فرقلی بر دن جتیقی مرئیاتی
 کابنی کون من و قدیكون ذلك بسبب الرطوبة
 اذا لم تكن صافية از اولور ضعف بصر رطوبات
 سبب ایل اولور جتی اولور رطوبات صافی اولور زیرا رطوبت

زجاجیه غذای اولور عیون رطوبت جلدیه نک
 جتی اولور رطوبت زجاجیه ده کدورت اولور مؤدی
 اولور رطوبت جلدیه نک کدورت و رطوبت جلدیه
 نک کدورتی مؤدی اولور ضعف بصر زیرا مرئیات
 صورتلری منتقش اولور اند و شعاع صاف ظاهر
 اولور نیستیم شوی آینه کم آبی پاصد و منتقش اولور اند
 صورت منتقش اولور و رطوبت بیضیه نک کدورت
 منع ایدر رطوبت جلدیه ده انتقال زیرا رطوبت
 جلدیه نک او کند در و قدیكون بسبب الطبقات
 ان اولور ضعف بصر طبقات یعنی طبقات
 عینه ده سبب ایل اولور و بصر مع و ذلك ظاهر
 بود که مراد بود که رطوبات سبب ایل و طبقات
 سبب ایل اولان ضعف بصری بلك عسیر و دیک
 زیرا رقت روح و غلظت روح ایچون ضعف
 بصری بلك آسان در شوی علامت ایل که مصنف
 ذکر ایلدی و مراد بر ذکر آنکه مرید ایدر و کون قرینه
 بود که مصنف رقت روح و غلظت روح ایچون

یعنی طبقات عینه مرصع عارض
 اولور طبقات نک مرصع
 اختلال کلر ضعف
 بصر اندک کلور

یعنی ذلك النظم اشارت اخبر ذکر
 اولانل در مجموع با خود
 مطلقا ضعیف بصر و کلر

اولان ضعف بصری علامت در ذکر اید بر طوبان
طوبان سبب و طبقات ده سبب اید ضعف
بصری علامت در ذکر امدی **العلاج** علاج ضعف
بصری بود که ان یعدل المزاج و یقوی الدماغ و
العین یعنی شوی ضعف بصری که سوء مزاج در
در آنک علاجی بود که تعدیل اوله مزاج اگر بایس
ایست طیب اوله اگر طیب ایست تجفیف قلنه و تقویت
اوله دماغ ماکولات و مشروبات و طلال اید و
تقویت اوله عین کل رو طلال اید و استعمال
الطریفل الصغیر نافع لمنه البخار و تنقید الدماغ
و تقویت المعد و اطریفل صغیر استعمالی نافع
در منع اندکی بخون بخاری و پاک اندکی بخون دماغی
و تقویت اندکی بخون معدیه و ان کار الروح غلیظ
استعمل التوتیا بماء الرازیانج او بماء المرزنجوش
اگر روح غلیظ اوله طوبان فضلیه یا انجری
متصاعده سببی اید استعمال اوله توتیا گی
مرقی اوله از یانه صوبی اید زیرا توتیا مجفف در و راز

مرقی روح در حدن بصرویر **حکایت** تفسیر شیخ ده
سوره سبب ده خلق فسوی و الذی قدر لحدی
آیتنک تفسیرند و میسر که یلان بهار ده را شدن
چقیق کوزلر فی رازیانه پیراغنه سورر ظلمت
ارضد روحند حاصل اولان غلظت آنک سببی
کیدر بونی حق تعالی بلانک طبیعت القا اید ریاض
توتیا مرقی اوله معدنوس صوتی اید یا مرزنجوش
صوبی اید و ادات الکمال بالخفض منفع العین
جدا و یحفظ قوتها مدة طويلة یعنی داما حاضر
دید کوی توتیا اید سورر لکن فایده اید کون
محکم و حفظ اید قوتی مدة طریله و من الادویه
المعتدلة النافعة لضعف البصر ان یحرق الخبزتان
و تلتزم نواة من الحلیج الاصفر و یسحق و یلقی علیه
منقال و ایضا عصارة الرمان المزیطع الی النصف
و یخلط به نصف غسل و یشرس فی القیض شهرین یعنی
و یجمل علیه قلیل فلغل و صبه و کما عشق کان اجود
ادویه معتدله دن در که نافعه در ضعف بصری یا تق

اکی جوزی قیقلری ایلد و یا قق او تور جکر و کی ییلج
 اصزدن و سخی اولنرب و او زردن القا اولن بر
 شقال قفل اما احراق اولنبر اولید و بو جلین
 در یعنی ادویه معتدله نافعند در میخوشانار
 صغندی که قاینده تا که نصی قل و خلط اولن کا
 نصی غسل اندر صکر بر صر طرف با جینی
 طرف با چند قلن با غری محکم برک قلنرب و کشند
 دوز شته حرده اکی ای اندر صکر سوز اولن
 قلن از جق قفل دخی صبر ندکلو کاسکی اولای اولور
 بلکل که بود و الکر نافع اولدی قبضه تحلیل ایچون
 در قبضی ایچون بصری قوی قبلور و نوازی منع ایدر
 و تحلیلی ایچون فضولی دفع ایدر که اول فضولی مضر
 در مضغ کیدجک قوت ظاهر اولور و ماء البصل
 مع العسل نافع یغ صوغان صوی ایلد غسل نافع در
 ضعف بصر جلا ویر تلطیف و تقطیع اندکی ایچون
 و تناول اللغت داما مشویا و نیا و مطبوخ خایقوی
 و یحد البصر جدا شلم یمک داما بریان و جیک

اما غسل او جاقه ایکن
 فرشته لیه

شلم تقویت بصراتدی
 بالخاصیه در

و شمس صوده قوی ایدر عینی وایتی ایدر بصری
 حکم و لحوم الافاعی تحفظ صحت العین و یقوی
 البصر جدا یعنی افعی یا انکر اتنی شویر یمک
 صحت عینی حفظ ایدر و بصری قوی ایدر حکم و شمس
 الرأس کل يوم یمنع البصر خاصه للشیخ باشی
 طریق هر کون فاند ایدر بصر خصوصاً پیرل
 زیرافضول و موادی عیندن و در آسیدن جرب
 ایدر جانب جلد قلی چکوب الم ویر و کی ایچون
 مستلرده و پیرل نافع اولد و غنک سرتی بود که
 پیرلک ضعف بصری فضولی بلجیه ایچون در طلق
 جذایدر تحلیل ایلوب دفع ایدر و السباحه
 فی الماء الصافی و فتح العین فیه یمنع البصر خصوصاً
 للشبان صوده یوزمک که اول صوبارد و صغ
 اولای و کوزی آحق صوده فاند ایدر بصر خصوصاً
 یکتلر و نافع اولدی جلا ویرب چرکی دق اندکی
 ایچون در و یکتلر نافع اولدی جلا ویرب سرتی
 بود که یکتلرک ضعف بصری حرارتدن و یبوکتلرک

ماء صافی دیدی زیاده کوز
 اجزاء ارضیه ایلد محالط
 اولدی ایچون مکدر در

در ماء بارد بونری زائل قیلور و یضرب البصر
 الامتلاء والسكر و خصوصا النعم علیها والبكاء
 ضرر ایدر بصر امتلاء ماکل اندر و مشروبات درخی
 مست اولق زیر امتلاء و شراب در خصوصا او یسحق
 امتلاء و سکر اوزن و ضرر ایدر بصر غلق مراد
 جوق اغلق در زیر آزا غلق فاید ایدر تحلیل اید
 و بعضی طوبات کوز یا شتی ایل جقد غی یا چون اما
 جوق اغلق مواد جلیب ایدر عین و کل مایعگر
 الدم کالحدس و اذامه للجوع والفصد و الحجامه
 و خصوصا من القنا و الاستنزاع و ضرر ایدر
 بصر جماعی دائم اتمک و فصدی دائم اتمک و جماعی
 دائم اتمک خصوصا قنادن و استنزاعی دائم اتمک
 و کل مایه ذی فم الحدة و کل مایعقل الطبیعة و ضرر
 ایدر بصر هر فم معدن اینجودن و هر طبیعتی با غلیظ
 قبضه مانر ایدن کرک دولا اولسون کرک غذا
 اولسون و الباذر و ج و الزیتون النضیب و التثبث
 و جمیع الکثیر المذکور فی اقل علاج الرمد و ضرر

زیرا هم استنزاع و در هم جذب
 غذا معین در

که قز و نا
 که قز و نا
 اولابصر متاوی
 اولور شاکت با چون

ایدر بصر معدنوس و زیتون که کونیش اولادنی
 طوق اوقی یعنی بونر کل اتمک و ضرر ایدر بصر
 شول نسکر که رمد علاجنک اولنده دکر اولمشدر
الحیالات کرک موجود اولسون کرک معدوم
 اولسون آنو کچون مصنف دیر علی اشکال ذات البون
 تری فی الجو بو خیالات شکل ارد که لون لر صاحبی دیر
 یعنی لونی شکل ارد که کورنور سیرایل کرک اوزنه سن
 و سببها اما قوه البصر جدا نیست البصا الموجود
 فی الجو و البصا الغدائیة التي لا یخلو عنها البصر کلها
 مع سلامة الحواس و قوه الابصار حیالات سببی
 باقوه بصر در زیاده او یلیه احساس ایدر ذرات
 موجوده یعنی غیر یلیر پنخ دن کیرن شعاع
 شمع احساس ایدر قوه البصر اولان هواده
 احساس ایدر دخی احساس ایدر با حصر غدائیة که
 اندن خالی اولور بدندر کلن ظاهر اولور الا قوه الحس
 اولنه او یلیه بو خیالات سلامت حواس و قوه
 ابصار ایل اولور او یلیه امرضدن اولور اما امرض

یعنی دکان و غبار و اعتدال و خارج
 هو الریتکم بیان اولمشدر

ذکر اولدیغی پیره ایراد اولدیغی تشویش و پرده
 ایچون در احیانا و اما السبب في الرطوبة او الطبقات
 اما في الطبقات فبان یحترق علی القرینة آثار عن
 جدري او رمد او برده مکث لا تنظر لصفه الحسن
 و تحجب الابصار لا بطلانها الا شفاوی قیری علی هیئته
 اشکالها و علی نسبتها عن موقع الشبع سواد لا یتغیر
 و لا یضعف البصر و لا ینقص و لا یزاد بحسب الغذیه
 خیالاتک سببی با سبب ایچون در رطوبات عین ده
 یا طباق تند ما مطبقات عین ده حاک اولور ایله
 در طبقه قرینه اوزن اثرلر جدري دن و رمدن
 زیر افرصا و کله قدن صکس پرده حادث اولور شعاع
 خروجنه مانع اولور یا اثرلر و برودن که مکث
 در لاجرم طبقه قرینه اجزاسنک بعضنه کثافت
 ویر شعاع خروجنه مانع اولور او یلیه محاذاتن
 اولان مبصراتک رویتنی منع ایدر ظاهر اولور اول
 اثرلر حتم صغیر اولدیغی ایچون بوع خارجدن نظر
 ایدن یا فیه کندی سنی آینه به نظر ایلنه اول اثرلری

جدري چيچک

کور

اگر چه کور کردن بیلور اول اثرلری
 اما بعد علم فی الحقیقه کور کند و کدر کند

کور مزاولی اثرلر منع ایدر کورعی ابطال اتدی
 ایچون اشفا فی اول اثرلر برندن او یلیه کورر اول
 اثرلرک شکل لری هیئت اوزن و نسبتی اوزن موقع
 تشوین سواد یغیر اول آثار مثلث میدر مربع میدر ایله
 کورر و شبع مرقی اوزن یا صاعن یا صولدن یا الشد
 یا او شند او یلیه بر سواد کورر یا شبع مرقی بعد اولور
 اول سواد یغیر کورر اگر شبع قریب اولور سواد اول
 سواد یغیر کورر و اول سواد مرقی متغیر اولور
 هیئت و نسبت زیر ابو حالت عیند کند و سندن
 ثابت در خلاف شوله خیالک که قق تبصره دند
 زیر اول خیلا همانک و اجز نک تغیری ایله متغیر
 اولور و ضعیف اولور بصر خلاف نزول مادن اولور
 خیالک زیر ابصراند یوما بین ما ضعیف اولور
 تا که صواینیب اعمیلر دخی بعد ناقص زاید اولور
 غدار حسبیه خلاف شوله خیالک که اجز اغذیه دن
 اولور زیر اول خیلا اجز اغذیه حسبیه زیاده و
 ناقص اولور و اما الرطوبة اما السبب في ذاتها الرطوبة

اشفا و رقت معناسد در
 و بلدر مرق معناسد در

اما الطبقات فبان یحترق علی القرینة آثار

مزاج بمرض لاجزاء منها بارد و رطب غیر شیفنها
اما رطوبات عین ده سبب یا سبب ایچون در رطوبات
ذاتند یعنی سوء مزاج ذاتی اولایا سوء مزاج
ایچون در رک عارض اولور رطوباتدن اجزا ایچون
اوایل سوء مزاج که بارد در رطب در غیة در اجزا
ند شیفنی اولور اتوج غلیاننا تخت در من
حوایته تخالط الرطوبة فتصير كالزبد في عدم
یا حرارت ایچون در که غلیان یا حباب ایدر رطوبات
که حادث اولور اول غلیان دن اجسام حوائث که
خالط اولور رطوبته که اولور اول رطوبته که هوا
یله مختلط در کوپک کی عدم اشفا فده اولشت برید
و یکن جماع مکلف یزید الاشفا یا شدت بر دوس
ایچون در که جمع ایدمی در رطوبتی و کثافت و بر جی
دما کا زایل قیلور اشفا فی اولیة الاجزاء متکافئة حیثی
ونسبتی اوزن خیال کور موقع بشحن و اما السبب
وارد فله غیه ممکن کما یحصل عن الاغیة او الجحان او
الغضب فتختلف حاله بحسب ذلك یا سبب ایچون در که وارد

اینکه در رطوبات
سبب یا سبب ایچون
در رطوبات
سبب یا سبب ایچون
در رطوبات

تفسیر کلام بیدیه سبب رطوبات
اولا یا رطوبات که سبب رطوبات
سبب یا سبب ایچون در رطوبات
سبب یا سبب ایچون در رطوبات

در رطوبات خارجدن اول سبب دن بعضی غیر ممکن در
یعنی قرار یبتاسی یوقدر یتکم حاصل اولور غذای در بدن
یا غضب دن زیر بونلور هر بدن بخار تصاعید ایدر اما باقی
یوقدر تر جک متخلل اولور و بوجیالاک حالی مختلف در
سبب اختلافی حسبی و منة ممکن مندر بنزول الماء
فی العین و هو الذي يتدرج في كدونة البصر واضعافه و
قلما يتجاوز ستة اشهر في استمراره الخيال المستمر
فقدان من الماء و اول سبب دن بعضی ممکن یدر یعنی قراری
و بتاسی لادور و قور قیدر یعنی لدر در نزول مای عینه و اول
سبب که تدریج ایله اولور بصرک کدورتند و ضعیف
قلقلند تا صوابیجیه دک از تجاوز ایدر بوسبب ایلان
خیال التي آتی عن التي آیدن برود یا التي ای تمامند
صوابیجیه اعلی ایدر فاما شله کسند که اکا خیال استمر اول
التي لکن عینی صحیحی اولایا ایدر رطوبه دن و بوجیلین در
شله خیالاک زایل اولور و عود دن قیلور یعنی مندر ماد کلد
و بوجیلین در ممکن اولور اما بصری ضعیف انمین **العلاج**
یعنی علاج خیالاکا کان مرقق الحسن بلفظ التدریج شول خیال

که قوت حس در تدبیر تغلیظ اولد یعنی غذای حسنی که در قوت
 نسبت قلند باشی هر چه که با اولی که خشنی شری تا که حس
 قوت و ذکاوی وزن قالمی داشته خیال که جدی و در
 پرد قالمی اید اولی که اولی زان اولی و شوی خیال که
 بر دکتند در علاجی تسخین و تلطیف در شوی خیال
 که صارت احداث اندکی فلیانند در علاجی تبید و شوی
 خیال که بر دند و بیسند در علاجی تسخین و در طیب
 در و ماکان عن عمارت المعدة نفقت المعدة بمنزلة الایرج
 اولی یارج نفسه او کما یفعل مقوی بالایارج شوی خیال که عمارت
 معد و ذناتی و لویاک قلند معد حب الایرج مثل لویاک
 یا الایرجک نفسی اید یا الطیر یفعل مقوی اید و اولی خیال که
 الکمال بعلا هو المنذر بالماء خیالات اولی سی کمال عمارت
 اهتمام اند شوی خیال در که صراحتی بلدی یعنی شوی خیال
 که صراحت علامتی در کمال اند علامت اهتمام اند که در
 ولا یستعمل الکمال الجلاءة الا بعد تنقیة الرأس والمعدة
 استعمال اولی که کمال که جلا و بر جی و الی باشی و معد یک
 اندکن صکر عمارت اولی باشی و معد یک اید بر دند صکر

و فی صخره بر اولی یعنی
 غذای حسنی و بیشتر در قلند

کمال

کمال استعمال اند که تنقیة اتمزدن اولی کمال استعمال
 اید جل صکر اید بر مواد جذب اید عین اولی که حرکت
 صوایز و اما العطوسات فان نفقت فلا یجوز من خطر
 لحنف تحریکها فربما حرکت الماء الى العین اما عطوسات
 اگر چه فاند اید شوی خیال که مندر ما در کمال خطر
 دن خالی و لوز قوی تحریک اولدی ایچون مواد اولی
 کاه اولی تحریک اید عطوسات ای عین اگر قبل تنقیة
 اولی و ایارج فیقر معد و لذلك و لذلك محذو
 یستعملان حبوا کبارا ایارج فیقر معد و خیالات
 ایچون یفعل بولک دفعی ایچون و یو یجلی و حیرت لک
 بو کسی استعمال اولی بر یو ک جلد تا که معد و جود کلند
 اید باشند فضو جذب اید و اولی الکمال بر الکمال یوم
 من الاموی بریه دندی کمال اند کتم غمی اید اید بر زو
 مادن و صحت و بر زو لند صکر و یسعی ان یفعل علی تخفیف
 کمال و اعتناء و اقتضای علی مثل المتقن و الطین و المشوی
 و احتیاج الامراق و التزاید و الفلک و من التزاید من
 ابتداء المال و لایق در اقبال قلند تخفیف عین سره لک

عطوسات یفعل و بیان
 اولی شد رست

کتم تخفیف اید و
 اختلاف اولدی بر کتم و
 صبح بهد که چویت تخفیف

ایله تخفیف ایدر کل ایله و غدا نمل ایله یعنی اقصار
 اتمک ایله غدا رطوبه و قاورم و تاق و بریان و کما مثل ایله و
 اجتناب اولنه شور بالرون و غریب بالرون و مختلرون و بوتیر لری
 بری قیلور ابتدا مادون دیر بحف در **اما** لسان ناسد کون
 صوامک دیر کوی در هور طوبه غریبه تحتش الثقب العینی
 بین الصفا و الطوبه البیضیه بور طوبت غریبه زاندر در
 تحتش اولور ثقب عینی و طبعاً قرینه ایله رطوبت بیضیه اولور کون
 اولیه خروج شعاعه و نموز الشباح مانع اولور و بندر
 الحیا لا المذکور علی الیض المذکور بلید صوتی ذکرون الخال
 که و صحنه کور اولور ایله نیر تدیر بحایله بصری ضعیف قیلور کون
 ویر و بلکل کم حال ما مختلف اولور کما و کیفاً مصنف کیمما اختلاف
 اشارت ایدر در بر الرقیق الصافی المبتدی مندر بار لا بلا
 الحفیف والتدبیر المذکور فی الحیا لا رقیق که صافی در اندر ابتدا
 اولور کاه اولور زان اولور ادویه بحفیفه ایله و شول تدبیر
 ایله که مذکور در خیالات یعنی تخفیف اولو الکمال و اغدا
 بر **کما** تشیع ویش بن کوردم بر کسند تحصیل و علم
 اکامرا جسته اولور ایدی بومض اندر لقع اولور کسند

ثقب دیک معناسند و
 جالینوس در بعض
 رطوبه بیضیه جاور اولور
 موادی کون بیضیه غلظتند اما
 واده اولور فی طوبه غریبه
 صیه رقیق بیضیه ایله
 اردنه و در بر بیضیه قرینه
 و فی صحنه کور اندر کاه
 صحنه رطوبه غریبه دیک
 جالینوس قولند آخره از
 دکلر

علاج ایلدی استغفار ایله ویر هیزه ایله و تعلیل غدا ایله و
 شور بالرون و مریضاتدن اجتناب ایدر بریاندر و قلیل
 قصور ایله و تلطیف ایدر کل الاستعمال اتمک ایله تاکبصر
 عودت ایلدی عود صلح ایله و المستحکم مندر بحا افتقر الی فتح
 مستحکم اولان ماء رقیق صافیدن کاه اولور محتاج اولور
 میل اورمده و بلکل کم شور صحره میل قبول ایدر اول رقیق
 و صافی اولاندر کسند انیمه ضو شعی و شعی و اما الغلیظ الکدر
 و الاذرق و الحصى فلا بره اما ماء غلیظ که بولان اولور کون
 اولایا کر که کبی و الاصحیح یوقدر کایه قابل علاج دکلر میل
 ایله تدبیر ایله و ربما کان کل الثقبه فی حایله کاه اولور
 صوتی غنیته نک جمال سندن اولور اولیه عملی بحا ایدر
 و ربما کان فی جانبها من فوق و اسفل اولیه او یسر او
 فی حایله وسط فیستمر من البصران بعد سببه من موضع الشیخ
 کاه اولور صواق اولور ثقبه غنیته نک بر حایله یوقر
 جانبند یا اشغ جانبند یا صاعند یا صولند یا حایله
 اورنه سندن اولیه اورتر بصراتدن نسبتی مقداری موضع
 شحون اولور حایل اولور غنی بصرون بر قن حقدور کور نور

قدح کمال میل اورمده
 و بقدره اول الک نفع
 دیرلر

و بکلی که مصنف امر اضعی در بعضی ضلوی ذکر اند
 بری **جوز** در که اول عینک ذوالی در موضع مذکور جانب
 بویله اولیچ بری که کور رلقو کی احوال مولود اولانک
 علاجی طفولیت اولور که بشکل طفل یا تقریباً شش و هفت
 قوی که اکا باقی ایلد عینی دو غرلور و بوجلین شکند کور
 قرش و سندن قزل نسنه آصلر و شول حول که صکر دن
 عارض اولور آنک علاجی استرخا و تشنج علاجی در
 و بری **عشا** در که کیجی کور من خلق دلند بوکاشب
 کور دیر بونک سیمی طوبتدر که روحی غلیظ ایدر
 و اکثر بومضرق کور لول عارض اولور و بونک علاجی
 فصد در اگر غلبه دمدن ایست و استغراغدر حب
 ایارج ایلد و گاه اولور استغراغ قلعور محمود و خایه
 قوندز ایلد و بری **مهر** در که کوندز کور من بونک سیمی
 روحی بقی و قلی در که کوندز بر اکنند اولور کیجی بجم اولور
 آنو کیچین کوندز کور من کیجی کور و بونک علاجی ترطیب
 و تقویت عین در و دی غلیظ قلی در اغدی غلیظ
 اکل انک ایلد نیشکم تدبیر ذکاء صرحه ذکر اولمشدر

شرح موجز کی جلد قلنق مناسب کور لوب جلد ثانی
 امراض الغدن ابتدا قلنق وجه کور لدی وجه ده
 عین ظاهر لوب مقدم وجه اولد غیچون
^{در الجلد الاول من شرح المرض و اطلاق الكتاب و تبیین الحقائق المرسلة}
 ثم کتب الكتاب بعون الهی
 هو الکرم یدوی داء واهی
 من نسج المؤلف الفاضل السروی
 الذی حققها و دققها کامی
 عن ید المنیب یوسف بن الکمال
 المفتقر الی من هو یعطی رزقی
 والصلوة علی رسول محمد المصطفی
 هو الشفیع لمن هو خاضع و تابعی
 و علی آله الذین یحفظون دین الاسلام
 عن هو معاند فیه و الساهی
 وارجمون الله ان یعفو بنصره ذنوب کاتبه و سوء فعله
 رحم الله امرأه نظریه و دعا المکاتبة و کاتبه

549

امراض الانف اگر سوال اول و سوره شیخ امراض
عینین صک امراض اذنی ذکر ایلدی مصنف
نیچون امراض عینین صک امراض اذنی ذکر
ایده امراض اذنی تأخیر ایلدی بزا ایدر شیخ
سمعک شرفه نظر ایلدی شمه نسبت اولدی
عضوا شرفک امراضنی تقدیم ایلدی اما مصنف
انک عینه قرین ملاحظه ایدر آنک
امراضی عقبیه ذکر ایلدی و بکل که بورنک
بر نیچ فائده سی وارد در بری ادراک رواج
طیب و خبیثه در وبری آلت استنشاق هوا
اولق ایچون در که آنک ایل تعدیل روح قلنه
و بری دفع فضوله دماغه را غسری مقابله و
سومکرمک ایل و بری حسن صورت انساندر
که بوی اولین غایتیه قییم در وبری دماغه
نازل اولان فضله اعین ناسدن مستور اولمقد
و تشریح انغه غرایب حکمتر وارد در جملة دن
بری بود که بورنک دماغه یوله وارد در آنو کیچون

روایع دن دماغ متاثر اولور و بری بود که بورنک
کوزل یوللر وارد در آنو کیچون رواج حات دن
کوزلر متاثر اولور نقصان الشمه و بطلان قوت
نقصانی در و آنک بطلانی در و سبب اما سوء
مزاج بارد سازج اومع بلغمی مقدم الدماغ او
الزائدین بونک هر بونک سببی یاسود مزاج
بارد سازج در یا بلغم ایل بیلدر مقدم دماغ
یا زائدین ده امدی سوء مزاج بارد اگر زیاده
اولور سوء بطلان شمه ایجاب ایدر اگر زیاده
اولور سوء نقصانن ایجاب ایدر زیر نشان رود
او یله در اوسده تعرض و تعرف بامتناع میجر
مع ثقل و غنة فی الکلام یاسده در عارض اولور
بضفائنه و سبب سده یا خلط لزج در یاریج
غلیظ در یادم در یا سرطان در یا زائدات بتمک
در و بیلندر سده بورندن جتیق فضولک
امتناعی ایل یعنی بورندن سومک و سایر فضول
جتیق متمنع اولانقل ایل مقدم دماغه و غنة ایل

سوء مزاج سازج کاه اولور که حادث
اولور بونک هذا لدن با ادویه
مستعمله دن

زائدین دن مراد دماغ اوکنده
بورنک کلری مقابله سنده
اولان سوء باشی کی اولان
یومرجه انلدر که قوت شاد
انلدره قوتلدر

بصاة شوله دکلک کک در که
حق تعالی انی دکلک کیچی کبی
خلق ایدر زائدین اوکنده
وضع انشدر

سرطان ورم سوداوی و در که بونک
اولور آنو کیچون سرطان دکلر

کلامد یعنی سرزی گندی ایچندن سویلیه **العلاج**
 یعنی علاج نقصان شتم و بطلان شتم تعدیل المزاج
 واستفراغ الدماغ فی المادی بمثل حب الایارج
 او الایارج نفس حب بماء الشمار ویستعمل الاطری
 المقوی بالایارج واسطوخودوس و شراب اسطوخودوس
 و حد اولیون بغلی نافع و اما ما کان عن سدة
 فعلاج نذکره فی الزکام تعدیل مزاج بارد و سادج
 و ریعی ادویه حار ایله تعدیل اتمک کرک واستفراغ
 در ماده دن سوء مزاج مادید حب الایارج مثلاً
 ایله یا ایارجک نفسی ایله حب قلند رازیانه صوری
 ایله ماده نضج بولقدن صکر و استعمال اولنور
 اطریفل مقوی بالایارج ما اسطوخودوس تنقیه دماغ
 ایچون ماده دن و دماغک تقوی ایچون یا شراب
 اسطوخودوس یلکز اگر ماده بارده صرف
 ایسه یا شراب لیمنون ایله اگر ماده بارده
 صفرا ایله مخلوط ایسه اما شکر نقصان شتم
 و بطلان شتم که سد دن ناشی اولور آنک علاجی

این متن را در کتاب طب ابن سینا
 جلد ۱۰ ص ۱۰۰۰ ذکر شده است

ذکر ایدرز بزکامد **الرایحه** الکریمه فی الانف
 واستلذاذها والاقتصار علی ادراکها یعنی بریز
 قنقرا دراک ایلمک بورند و بریز قنقراذات الت
 ایو قنقرون تلذذ اتمک نیتکم جعل دید کروی جو
 او یله در و بریز قنقرا دراکنه قصراتک یعنی یونی
 ادراک ایدرب ایو قنقوی ادراک اتمک بونلر
 اوچ مرض در آفات شتم داخل در سبب
 ذلک خلط عفن فمقدم الدماغ و الخشوم او
 الزایدین بونک سببی متعفن خلط اولقدر مقدم
 دماغ یا بعدنک نها بتنب یا زائدین ده او بلیه
 بونک ایچی طول اول خلط متعفنک رایحه کندن
 لاجرم رایحه کریمه ادراک ایدر ذو رایحه کریمه
 یوق ایکن و اول خلط متعفن دایم اولدغی ایچون
 طبیعت آنک ادراکنه مألوف اولوب رایحه کریمه
 دن تلذذ ایدر و اول خلط متعفن غالب اولدغی
 ایچون آنک رایحه سی غیری رایحه غالب اولوب
 رایحه طبیعه ادراک ایله سبب ایخو رایحه کریمه

ادراك ايدر واکش عن بلغم واوله خلط متعفن
اکثر بلغم دن در زیر ابواج موضع یعنی
دماغ وخیستم وزانند پس ده بلغم غالب در او
قروح عفنیة فی الانف یا در نک سببی تعفن قروح
در بوردن اندون رایج کریه صعود ایدر
قوة تشامه به اولیه قوه تشامه آنی ادراک ایدر
و اکامتاد اولوب اندن تلذذ ایدر وغالب اولیغی
ایچون غیری رایج ادراک اتمز او بخار عفنی
عن المعدة او الریه فیحس برایحه یا سببی بخار
تعفن در که تصاعد ایدر معدن دن یا نواجی
ریه دن او بلیه ادراک ایدر بخار متعفن رایج
سنی تصاعد اتدی ایچون خلط متعفن دن وای
رایج تغذت تکلیف بها فلا یحس الا بذلك وتنفی
رایج که تغذ ایدر اوله یرلر متکلیف اولور اوله
رایج کریه ایلر اولیه ادراک اتمز الا اوله یج
کریه و برما استلذذ رایج القذر کالعذر
کاه اولور تلذذ ایدر مردار ققردن آدم خسی کبی

مختصر حق خستیم ایدر
در دماغ و خیستم وزانند پس ده بلغم غالب در او قروح عفنیة فی الانف یا در نک سببی تعفن قروح در بوردن اندون رایج کریه صعود ایدر قوه تشامه به اولیه قوه تشامه آنی ادراک ایدر و اکامتاد اولوب اندن تلذذ ایدر وغالب اولیغی ایچون غیری رایج ادراک اتمز او بخار عفنی عن المعدة او الریه فیحس برایحه یا سببی بخار تعفن در که تصاعد ایدر معدن دن یا نواجی ریه دن او بلیه ادراک ایدر بخار متعفن رایج سنی تصاعد اتدی ایچون خلط متعفن دن وای رایج تغذت تکلیف بها فلا یحس الا بذلك وتنفی رایج که تغذ ایدر اوله یرلر متکلیف اولور اوله رایج کریه ایلر اولیه ادراک اتمز الا اوله یج کریه و برما استلذذ رایج القذر کالعذر کاه اولور تلذذ ایدر مردار ققردن آدم خسی کبی

العلاج یعنی رایج کریه ادراک نک علاجی تنقیة
الدماغ بما ذکرنا تنقیة دماغه متعفن خلط دن
بزم ذکرنا تذکرایله وتشیم المسک الی ان یدرک
الرایج الطیبة و يستلذ بها و مسک قولتقدر
تا رایج طیبة ادراک ایدر و آنک ایلر استلذاذ
ایده ومن السعوطات النافعة لذلك جدا بول
الحمة و قنبلة من سعد و سنبل و صبر و ورد و قنبلة
یعجن بماء التوتنج او ماء الأس و یسقی ان یعسل
اقول بالشراب سعوطا نافعة دن در رایج کریه به
محکم حمار لر بولی و قنبلة سعد دن و صبر دن و سنبل
دن و کلدن و قرنفل دن خمیه قلند معدنوس صوی
یامر سن صوی ایلر و لا یقدر بوردن اوله غسل اولین
شراب ایلر **دوام ادراک رایج الطیبة** و لا یقدر
علی ادراکها و قد یدرک فی الحیات الحادة رایج
الطین البلولة او رایج المسک و لا یكون هناك
شیء فتدله علی الموت دوام ادراک رایج طیبة
دخی اقتصار آنک ادراکی اوزر کاه اولور ادراک

در دماغ و خیستم وزانند پس ده بلغم غالب در او قروح عفنیة فی الانف یا در نک سببی تعفن قروح در بوردن اندون رایج کریه صعود ایدر قوه تشامه به اولیه قوه تشامه آنی ادراک ایدر و اکامتاد اولوب اندن تلذذ ایدر وغالب اولیغی ایچون غیری رایج ادراک اتمز او بخار عفنی عن المعدة او الریه فیحس برایحه یا سببی بخار تعفن در که تصاعد ایدر معدن دن یا نواجی ریه دن او بلیه ادراک ایدر بخار متعفن رایج سنی تصاعد اتدی ایچون خلط متعفن دن وای رایج تغذت تکلیف بها فلا یحس الا بذلك وتنفی رایج که تغذ ایدر اوله یرلر متکلیف اولور اوله رایج کریه ایلر اولیه ادراک اتمز الا اوله یج کریه و برما استلذذ رایج القذر کالعذر کاه اولور تلذذ ایدر مردار ققردن آدم خسی کبی

سعد ایدر کن اغزن صلیله دولر
کرک تاک اغز اغز ایدر
کتیه و جال ققردن یا تش اوله
بانغ اردنه صار ققش اوله
تاک سعد ایدر کن
وان مسه

در دماغ و خیستم وزانند پس ده بلغم غالب در او قروح عفنیة فی الانف یا در نک سببی تعفن قروح در بوردن اندون رایج کریه صعود ایدر قوه تشامه به اولیه قوه تشامه آنی ادراک ایدر و اکامتاد اولوب اندن تلذذ ایدر وغالب اولیغی ایچون غیری رایج ادراک اتمز او بخار عفنی عن المعدة او الریه فیحس برایحه یا سببی بخار تعفن در که تصاعد ایدر معدن دن یا نواجی ریه دن او بلیه ادراک ایدر بخار متعفن رایج سنی تصاعد اتدی ایچون خلط متعفن دن وای رایج تغذت تکلیف بها فلا یحس الا بذلك وتنفی رایج که تغذ ایدر اوله یرلر متکلیف اولور اوله رایج کریه ایلر اولیه ادراک اتمز الا اوله یج کریه و برما استلذذ رایج القذر کالعذر کاه اولور تلذذ ایدر مردار ققردن آدم خسی کبی

رایج طیبة الی سنه بوق ایلر

رایج کریه الی سنه وار ایلر

بدرجته زایل و باقی
بدرجته زایل و باقی

اولن در حیات حادة ده یا شطه ایاچی سی
یا مسک رایی سی حال بوکه اند برنسن بوق بوندر
دالت ایدرموته اگر سقل اولن در سی رایی کریمه
ادراکنن واستلذاذها دیدی بوند بچون آنی
ذکر اتمدی بر ایدرز رایی طیب ایل استلذاذ
مرض در رایی طیب ایل استلذاذ مرض دکلر
العلاج یعنی اخق رایی طیب ادراکنک علاجی
اذا لم يدرك الا الرأية الطيبة ينقى الدماغ ثم يستتم
لجند بیدسته الان یدر که حق ادراک اتمسه الارایه
طیب تنقیه قلند دماغ اندن قو قدرلخایه قندز
تا آنی ادراک اید **جفاف** الانف یعنی بوند
شون رطوبتی اولی بونک مرض اولدی تنفس
ضرر اتدی بچون در سبب اما حراره مغرطه
کافی الحیات المحرقة او یبس مغرطه کایع مرض اللقوب
او خلط لزج فعلت فيه حراره يسيرة ويعرف ذلك
بما يجتمع منه في الانف جفافا وانك سببي باحراره
مغرطه وروماغه یا جمل بدن نیتکم اولور

بورن قوریلنی

حیات محرقه لوده یا یبس مغرطه وروماغه یا جمیع
بدن نیتکم عارض اولور دقاقلانلی یا خلط
لزوج در که اثر ایدر اند حرارت یسین بیلنور
بوجفاف که خلط لزج دن اولور یا بیلنور
بو خلط لزج اندن بوند جمع اولان ایل **العلاج**
جفاف انک علاجی ماکان عن حراره او یبس
فدهن البنفسج او القزح او دهن النيلوفر و قد جعل
مهما في الذي عن حراره قليل كافور و ماکان عن خلط
لزوج فليستغرق وينقى الدماغ بما علت مرارا
حراره مغرطه دن یا یبس مغرطه دن اولان جفاف
عینک علاجی بنفش یاغی باقباق یاغی بانیلوفر
یاغی در وکاه اولور که قلندر بو یا غلر ایل حراره دن
اولان از جق کافور تکیه تبه یا بچون و خلط
لزوج دن اولان جفاف عینک علاجی استغراق
قلندر وروماغه تنقیه اولور در بلدک ایل بی
کت **قروح الانف** بورن قوریلنی بوندن بعضی
یا شدر که اند قان واریک و صار و صراقره

حراره از صحت حراره تجنبت اید

بدرجته زایل و باقی

یابس در که اندر چرک افزا کن او سستند پرده اولور
 بونلردن هر بری ظاهر انف اولور باطن انف اولور
 العلاج اما الرطبة السیالة فمرهم الاسفیداج او هیلج
 بدهن و ددا تخذ من زیت الانفاق قروح عیندن
 اما طب سیتاله علاجی اسفیداج مرهمی دریا هیلج
 مسحوق در کل یا غی ایل که زیت انفادن اتخاذ
 اولنش و اما الیابسة فدهن البنفسج مع شمع ابيض
 او کثیرا اولحاب بزرقطونا معذاع اصلاح الغذاء
 وترك اللحوم وتليين الطبيعة وتسكين الاجز الخ
 ومنعها عن الصعود مثل السفرجل او التفاح او
 الكثرى او البزرقطونا بالسكر او الكزبرة الیابسة
 بالسكر يستعمل بعد الطعام اما یابسة علاجی
 بنفش یا غی در آق بال موی ایله یا کتره ایله یا
 لحاب بزرقطونا ایله بویعنی علاج بواکی قرصه
 دن نافع اولور اصلاح غذا ایله و تله ترکی ایله
 وتليين طبیعت ایله وتسكين اجز حات ایله و
 منع ایله صعود دن بورنه ایوه یا الم یا امرود مثلوه

بیشتر زیتون یا غنه زیت انفاق
 دیرک

ایله یا بزرقطونا شکر ایله یا قوری کشیزه استعمال
 اولنه بونلردن هر قنقی اولور سه طعامدن صکر
 و قدیحتاج الی قصد القیفال و حجاته الفقر و الاستغ
 ان كان البدن ممتلئا بالمادة كثیة الانصباب الی الانف
 و کاه محتاج اولور قصد قیفال تنقیه رأس ایچون ما
 قروح دن و محتاج اولور اکس جقمق رندن جملة
 ماده جهت خلافه جذب اتمک ایچون و محتاج
 اولور استفراغه مسهلات ایله اگر بدن ممتلئ ایه
 اخلاط دن که محدث در ماده قروحی و اگر ماده جوق
 دو کله رسه بورنه اگر سئال اولور سه مصنف نیچون
 حکه انفی ذکر ایلدی امراض انف ذکر اتمک بومحلل
 شیخ خود ذکر اتمش ایدی بر ایدر حکه انفک سببی
 کاه بخارات حادة اولور کاه منزله لر اولور کاه بن
 لر اولور کاه علامتا جدري اولور کاه حرکت رعاف
 ایچون اولور مصنف بونلری علاجدری ایله محل
 لرنده ذکر ایلدی بومحلله ایجاز قصدا یلدی **الرماع**
 یعنی بورن قنق من بحرانی لایقطع الا عند اقراط

[illegible]

بروفتد راعفی کسیرک امراض متلاشه حادث اولور
عشقی و صنع و سکنه و مویب کی گاه اولور موت
حادث فجاءه زیراماده امتلاشه منضله اولور
فضا، قلده و غنلی اولور محمد بنی بنساجاب
ابدرموق بو کاموت اسور فریله

[illegible]

اول ادویه دن بعضی مبرد در طوکدرجی درک
رعافی قطع ایدردمی تبرید و تغلیظ اندکی چون
کالافین و البنج و الکافور و عصارة الخش و عصارة
لسان الحمل افیون و زربنج و کافور و عصارة
سی و لسان الحمل عصارة سی کی و منها معین
اول ادویه دن بعضی پیشدردی در کفار الرجی
و دقاق الکندر دکرمن آبی کی و کونک دکرمن
آلک ایلد الناب جفن قلد کی و منها کابویه اول
ادویه دن بعضی کی ایدردی در کالزاج تحقیقا
ناج کی ایدرکن آنک استعمالند خطر دارد
زیرا اوله کی اولنان یرکاه اولور که دوشرب اندن
صکر رعاف منقطع اولیب هلاک موقی اولور
و منها فاعله بالخاصیة اول ادویه دن بعضی رعاف
قاطع در بلخاصیة کعصارة روت الحمار و بیت
العنکبوت و ماء الباذر ج و النعناع حار تزکی
عصارة سی و اورجک آغی و معدنوس صوبی و نعنة
صوبی کی و کادویه المركبة یعنی رعافی قطع ایدن

ادویه که مرکبه اولادکر اولان ادویه مفرده دن
فتیله من بیت العنکبوت تغس في الحبه و یذرعها
غبار الرجی و یحشی بها الانف فتیله در اورجک
آغندن باندله مرکبه و صاچله آنک اوزنه دکرمن
توزی طوله دره بونک ایلد بورن کل صوبی ایلد و از حق
سرکه ایلد یو دقدن صکر **اخری** یعنی فتیله اخی
افیون دانق غبار الرجی و جلتار و عفسر مرکل
واحد نصف درهم یعنی عصارة روت الحمار
و یخلط ببیت العنکبوت و تحشی بها الانف افیون
بر دآنک دکرمن توزی و کلتار و مازو و هریزندن
نصف درهم خیمه قلند حار تزکی عصارة سی ایلد و
قرشدرله اورجک آغی ایلد و طوله دره بونک ایلد بورن
کل صوبی ایلد و از حق سرکه ایلد یو دقدن صکر و تلطخ
بالجسمة بماء ورد و صندله و کافور الناب و لشدله
کل صوبی و صندله و کافور قانی تبرید ایدر غلیظ
قلوب حاکندن و عروق نفوذ دن منع ایلسون ایچون
و تعلق الحاحم علی الکبد ان کان الرعاف من البیوت

وینزد الکبد بماء ورد و صندل و تعلق الحجام
 علی الطحال ان کان الرعاف من الیسار شیشہ لر
 پیشدر لہ جگر اوزرنہ اگر رعاف صاع جانبدن
 ایسہ و شیشہ لر پیشدر لہ طلاق اوزرنہ اگر رعاف
 صولہ جانبدن ایسہ دی جذب اتمک باچون
 طرف خلاف و شیشہ لر کی طرف پیشدر لہ اگر رعاف
 کی جانبدن ایسہ و تعلق الحجام علی النقرة نافع
 و کذاک مد الانبین و جذبیہا شیشہ یسند من
 اکسہ چتوری اوزرنہ نافع در بوخجلین و خضین
 چمک و صمق ناکہ دم اشغ میل ایدہ و بنما آج
 الی فصد دقیق الی ان یحصل الغشی فیہ و الدم و منقطع
 الرعاف کاه اولور احتیاج اولور فصد دقیق یعنی
 دلوی از حق اولور تاکہ شوکہ دک کہ با پایہ اولیہ
 قان بار و اولور و رعاف منقطع اولور کسینک
 قانی ایله کندونک آدن کاغد یان لر کندوسی کا
 نظر لید و رعاف واقع اولان کسینک قان صاع
 جانبدن اقرسہ صولہ بودن باغلیہ لر و اگر صولہ

مصنف بری ذکر اتدی مقایس
 ایله معلوم اولدوغته بنام

خاتون مملکت چکیر

طرفندن اقرسہ صاع بودن باغلیہ لر و یا کندوسی
 کی قولندن اصل لر و اگر صارپ سرکہ برکلاذ قویہ
 لر خایہ لر انک ایچنہ قویب برپارہ دور فی
 الحار رعاف منقطع اولہ **الزکام والنزلة** بعضیلر
 زکام شولہ مادہ یہ دید لر کہ باشند بورنہ انہ
 و نزله اکا دید لر کہ بوغز انہ و بو کیسی بعضیلر
 قتنده امراض دماغن در اما شیخ و مصنف
 قتنده امراض انقذت علامت الحار سنہا حدة
 ماینزل و حرمة الوج و العین و لزغ السائل و رقة
 و حرارة و خسر و التهاب و نفث الی الصفرة و
 حار اولان نزله نیک علامتی نزول ایدنک ترکی
 در صفر اویتی ایچون و یوزک و کوزک قرالغی در
 یادم اولدغیچون یا شدت حرارت ایچون و آقن
 نسنک کریندوسی در ورقتی در و حراریہ در
 و سنجسی در ورق در سی در و توکرک صار یلف یا
 قرالغ مائل اولقندر و علامت البارد برودة السال
 و غلظ و دغنة الانف و تمدد الجبهة و بیاض

ما يتنجم والانتفاع بحدوث من الحى وبارد
اولئك علامتى اقرب منك برودى وغلظتى
وبورنك جشمى در وآنك چكلى در وسومكر
دكنك آقلى در وحمى حادث اولق صابله منتفع
اولق در العلاج نزله وزكام سبيده وعلاج
متحد در و الغرض في علاج النزلة قصد امور
ستة احدها تقليل المادة بالفصد في الحارة و
استفراغ الخلط الموجب كالبلغم وتلين الطبيعة
غرض علاج نزله ده امور ستة به قصد در اول
امور ستة نك برسى تقليل ماده در فصد ايله حال
ده واستفراغ خلط در كه موجب در نزله يعنى
نزله بارده ده وصفه اكي حار و وتلين
طبيعت در وثانيها تعديل المزاج كالتبديد في الحارة
بالحمام الفاتر والاعذية الباردة الرطبة كالقرع
والموضيعة والاسفاناخ والرجلة ايتما كان بدن
الوز والنفخ والتسخين في الباردة بالخرق المسخنة
والنخالة المسخنة والجاروس وربما احتج الى الملح

سبب حارة
خمي فضله
مخلطة اريد
تجدد ايله
اوليه طبيعته
معين اولد
سنة

نحو اولد و سبب تخم بونف شكوك اقلق و سبب
حار اولد و سبب تخم بونف شكوك اقلق و سبب
رقيق اولد و سبب تخم بونف شكوك اقلق و سبب
بارد اولد و سبب تخم بونف شكوك اقلق و سبب

نحو اولد و سبب تخم بونف شكوك اقلق و سبب
حار اولد و سبب تخم بونف شكوك اقلق و سبب
رقيق اولد و سبب تخم بونف شكوك اقلق و سبب
بارد اولد و سبب تخم بونف شكوك اقلق و سبب

لشدة البرد والطوبى والاعذية الحارة اللطيفة
كالعسل والهيلون وشمة المسك والعنب والشونيز
المختص ضروري في خرقه كنان زرقاء اولد امور
ستة نك الجشمى تعديل مزاج در تبديد كى نزله
حارة ده ايليجق حمام ايله ودخى اعذية بارده
طوبى ايله قباق و اب كوچك ايرسى واسفاناخ
وسوز اوت كى هر نفس اولد و سوزله با دام
ياغى ايله و باغلى در كوكى ومقعد حلقه سقى و
اطرله با دام ياغى ايله و بنفش ياغى ايله و قز و روق
در نزله بارده و قز ش خرقه لر ايله و قز مش كيك
ايله و قز ش طارى ايله وكاه اولد و احتياج اولد
طون كه قز مش اولد شدت برود و رطوبت ايجون
دخى اعذية حارة لطيفة ايله بال و هيلون كى
دخى قوقه مسك وعنب وجون اوقى كافونك
اولا و صار لس اولد كنان بز نه كوك اولد و ناله
منع السيلان بسرار الجشنى و مجاه الشعيرة
الحارة و بغير حلوة الباردة وكذا المضمضة

من صدي ايليجق اولد بارده اوليه
زهر ماء بارده و غلظتى وسامى
سدا تدى و حرارته حبس
اتدى ايجون سخونت
اجاب ايدر بالعرض

سرم ضم سبب سبب و سكون راء سبب ايله
دوغ و سبب سبب اوجى درك
مقعد حلقه سقى و ياغى
باز در سبب
كوك طرطوط اولد

چيرك اوقى قاور لس اولد و ليجق قوقى
ظاهر اولد و كنان زنى ارا نظر ايجون
اولد قوقى اولد و كنان زنى ارا نظر ايجون
وكلك رنك حرارت و كذا و قوقى اولد
باخود بالخاصية و در سبب

بطبيع الخشخاش والعناب والعدس بارد في
 الحارة وحارة الباردة اول امور ستة
 او جنسي فصدن باقي قزان ماده نك سيلاني منع
 وشراب خشخاش ابل وارپ صوبي ابل حارة
 ومغلاي حلوا ابل بارد ووبو تجلين در مضمة
 طبع خشخاش وعناب وهرجك ابل بارد اول في
 حادة حادة وبار اول في حادة باردي و
 رابها تعديل قوام المادة الحارة فبالخلط بثل
 الخشخاش واما البارق فباللطيف بمثل شراب
 الزوفا والجلال بمرق السمور والسكنجيين العنبر
 او شراب الليمون القليل الحار واما ستة نك
 در جنسي قوام ماده نك تعديل در اما ماده
 حارة تعديل اول نور تلطيف ابل شراب زوفا ابل
 وني جلاب عرق سوس ابل ياسكنجيين عنصلي
 يا شراب ليمون كازاولا الكشي وخاسها اما ان
 المادة الى جهة مخالفة كما تدل النزلة عن الخلق
 الى الانف بالمعطسات خفا على الربة وقصبتها اول

امور ستة نك بشخصي ماده مانا قلندر جهت
 مخالف بنك نزل مانا قلندر بوغزدن بورنه اغشدر
 ابل قورقوا چون اويكن وقصبه سنه وساها
 تدبير ما بخشي ان يتبع النزلة باعضاء الصدد
 بمثل ماء الباقلاء وماء الشعير ومعجون البنفسج
 ودهن اللوز وبمثل حب السعال اول امور ستة
 نك التجسي تدبير در شوكه نك كقور قلور
 نزليه تابع اول مسندن اعضاء صدد سبل
 كي يونك تدبير بودر ك بقل صوبي وارپ صوبي
 مثل لوانيله ومعجون بنفشه وبادام ياغي وحب سعال
 مثل لوانيله ورا علم ان الحمام في اول النزلة الباردة
 صار جذا وفي آخرها نافع وفي النزلة الحارة نافع
 مطلقا والعطاس صار في الاولى لمنفعة النضج نافع
 مطلقا بعد النضج وماء الشعير ومعجون البنفسج
 نعم للجامع للنفث وتقليل الغذاء والشراب والنوم
 خاصة نوم النهار واجتناب الاكل والتمتع
 النوم على الاكل واجب في النزلة سن سبل كحمام

نزلت ترطيب ايدرلر و بوغزي وكوكسي
 يومشدر در واحد ماده تكين
 ايدرلر اويليه توكرك ابل صوبي
 آسان اولور

بر ماده نفی بولش و کدر تمام تحلیل
ای من بک تخرک ابدی و لطیف
اصح ایب برنی می

نزله بارده نک اولنده ضار و قطعاً و آخرنده
نافع در و نزله خنده نافع مطلقاً و آنسرف
ضار در اولده منع اتد کچون نفعی نافع و مطلقاً
نفعی در صکن و اریه صوبی و پنفش مجوفی
ایو جامع در توکر می و تقبل غذا و تغیل شراب
و تقیل اندم خصوصاً نوم نهار و اجتناب متای
طعامدن و اجتناب تخم کردن و اجتناب پیک
اوزن او بمتدن واجب نزله ده و بخار المی
بفتح سد الزکام الحار و الشویذ المحصر المنقوع
فی الخلل الحادیر ما بلیت المدقوقه قبل زیت
عقین بفتح استطاسه السده فی الحال و سرکه
خاری در کن طاشدن که قز در لشر اولان کام
حارک سده لن اجر و چورک اوی که قاور لشر
اولا و صاب سرکه ده ایصلش اولان کن
بر کی و دو کشر اولان جزا سکی زیتون یاغی ایل
انی بوزن قومق سد فی الحال اجر کتاب خواص
دیش کام اولان کسه قن قن تر کنی قو قلیوب

در نفی

در نفی
در نفی
در نفی

لخر عن حجره

دکری طاشی قبه اولور مسامی جوق
اولیجه اند جوق انحر مختس اولور
قز در بختی اجر نک صرافتی زیاده
اولور قن سرکه دو کل اول بخار
قوت ایل جقور کای اجور مواد
کلور اند اوزر بدنه و وحق
مس

انظر

واوزن

واوزر توکرب یوله براقست مکه آفی آدمسه کام
اکا انتقال ایدامراض اللثه و الاسنان و اللثین
والغیم دیش اقی و دیشلر و کی طوداق
واغر مرضلری من احب حفظ صحتی اسنان
فعلیه بامور احدها الاختلاز من فساد الطعام
او الشراب فی المعدة اما لجرورها اولسر عتکها
کالسمک واللبن والصحناء المصریة اولفساد
استعمالها هر کم سوء یعز ولیه دیشلری صحتدن
صفتی آنک اوزنه اولسون بر نی نسن بری
اختلاز فساد طعامدن و فساد شرابدن معدی
فساد طعام و شراب یا کند و جوهر لردن اولور
باد بخان و متغیه اولش صوب کی یا سرعته انتقالی
اچون بالقی که فساد سریع الاستیال طعام
و سود کی که فساد سریع الاستیال شراب در
وصحناء مصیه کی یا طعامک و شرابک استوانک
فساد اچون در مثلاً طعامک اول غلیظ صکن
لطیف بپ یا صوبی آج ایکن جوق ایجس یا طعام

کرمه ایلر و مد و فساد ایلر

طعام در فساد سریع
الاستیال در

شاید مراد اچلورنسن در هر نیک
کی مشروب اولور سه اولسون

اوزرنه چوقاچس و نابها که احتراز من کش
 القی و خصوصاً الحاضری نجسی احتراز و جوق
 قوسمندن خصوصاً کثی قوسمق و نالها که احتراز
 عن غلک الاشياء العککة و خصوصاً الحلقی کا
 لقراضیة و التبن الیاس و نجسی احتراز و جوق
 نذ لوی جینک دن خصوصاً طالتو و لا قراضیة
 دیدگری حلو آبی و قوی نجی کی و نابها که احتراز
 من المضرات و کل شد بد البرد و خصوصاً عقیب
 الحار و کل شد بد الحار و خصوصاً عقیب البارد و کل
 مایضراً که سنان بالخاصیة کاکرات و در نجسی
 احتراز و در پیش کشدن نذ لودن خام بمشتری کی
 و هرقی صوق نذ دن خصوصاً استی عقیبی و هر
 استی نذ دن خصوصاً صوق عقیبی و هر پیش
 بالخاصیة ضرر ایدن نذ دن پراسه کی و خاصها
 الاحتراز من کسر الاشياء بالاسنان کاللز و الحوز
 بنجسی احتراز و در پیش ایدن نذ لوصیق دن بادام
 کی جود کی و سادها ان یدیم تنقیة الاسنان

اینها که در متن آمده است
 در بعضی نسخها به صورت دیگر آمده است
 و در بعضی نسخها به صورت دیگر آمده است

اینها که در متن آمده است
 در بعضی نسخها به صورت دیگر آمده است
 و در بعضی نسخها به صورت دیگر آمده است

من غیره استقصاء یضرب اللحم و یقلقل الاسنان
 التجسی دایم قیله دیشی آن سنی پاک زیاد
 انکسوز که ضرر اید دیشر آن و اوینده دیشر
 و سابعها استعوال السوال با عتدال لایضرو
 لایبلغ ذهاب الی ظلم الاسنان فتقیا بالنوازل
 و بالبحر الصاعدة ید نجسی سواک استعوال
 در اعتدال اید که ضرر رانیه و ارشیه دیشر که
 یلا بمسی کتکه تاک دیشر حاضرانه باشند نوازل
 و بعده دن صعد ایدن بخارلس و افضل الحش
 للسواک ما فیه مع المرات قبض کالاراک و
 الزیتون و السواک یجملو که سنان و یقیرتها
 و یفتق الغر و یمنع الحفر و یمنع و یطیب الکف
 افضل خشب لرسواک ایچون شله نذ دن که آن
 آخلیق اید قبض اولاراک و زیتون کی سواک
 دیشر جلا و بر و قوی قبلور و دیشر اوینده
 کرج کی اولان و سخی فائده اید و اغرق قوس
 کوبک اید و تانها ان یتعهد تدحین الاسنان

یعنی خلال اید دیشی آن سنی پاک این
 اما دیشر آن تن ضرر کتور می
 تاک دیشر ار قلنیه

ظلم فتح ظاء معی و سکون لام مجهول
 دیشر ک لطافت و طراوتن دیدل

غمور جمع غمر در غم دیشی آن کن
 اولان آنل دیرل که یوم هر
 بمشدر

عند النوم بمثل دهن الورد ان احتيج الى التبيد او
 دهن النار دين ان احتيج الى التسخين واليك
 بالعسل نافع والسكر اوي والعسل اكثر جلاء تنقية
 سكر نجسي عاقبت املك درد بشرى يا غلغلي او بتر
 وقتند كل ياغي ايله اگر احتياج اولور سه تبريده
 يا سنبل روي ياغي ايله احتياج اولور سه تسخينه
 اومتق بال ايله نافع در شكر اوي وروباله اكثر
 در جلا جهندن وعا يحفظ صحت الاسنان ان
 في الشهرين شراب طنج فيه اصل اليتق فلا
 صاحب وجع الاسنان وكذلك الملح مع العسل
 محرقا وغير محرق دبشر صحتي حفظ ابدن دن
 در مضض ايلك آيد اكي كن شول شراب ايله
 ك آند قابلمش اولور سو فكن كوكي اويله آنك
 صاحب ايرمز ديش اغرسي بوخيلين دبشر صحتي
 حفظ ايدر طوز بال ايله كرك طوز محرق اولسون
 كرك اولسون **ضعف الاسنان** ضعف اسنانند مراد
 بوند بوو كه دبشر آفات و ضرر قبوله تحمل

طوزك اصنافي بويله درك سحق
 ايدب بعد و مور ايله قرد در
 عسل ايله خلط ايدر فندق قرد
 الوب بر بزا چينه قوب انك ايله دبشي
 سورتب بعض كرا ياغي ايله دبشي باگ ايدر

اولوب تر جك ضرر ايدر اولوينف القوابض
 كالعضص والملح الدراقي المقلو المطبق بالخر ووز
 الورد و الجلائر والاقاقيا وسنوف السورتي
 ضعف اسنان فاند ايدر قابض مرار وكي
 ك محرق اولوب سر كايلا سويندرله و ملح دراني
 كه قاو رلش اولوب سويندرلش اولور سر كايلا و كل
 دو كسي ينع اچلدق كل وكنار و طاش موميا و
 سورتيچان سفوفي و بونك صنفق بودر ككي
 وقية انار قبي و بروقيه كنار كوكي و بروقيه
 شب و بروقيه ماز و بونلر سحق اولوب مرار
 ايله ديشه سورتل والمضض بماء الورد و ماء
 الاسر و السماق نافع مضض كل صوفي و مرمر
 صوفي و سماق ايله نافع در **دود الاسنان**
 ديشه قورد حادث اولور بطويات بلغمي
 متعفن دن قورد شكلن استعداد كلدوكي
 مبداء فياضا كا قورد صورتين و حيات و يهر
 زيرا فياضده بخل بو قدر محلك استعدادن كور

اچلدق كل دو كيه بكنر آنيچين
 نور الورد و يدي مسك
 برنگ بر نسني سي دني وارور
 بوند ذكر اولنان شمع ذكر اترك
 در و مختصر و مفيد و مرمر

زرد و دقاید اید بوکاشب که محرق اول
 و سوزند ریش و لاش که ایلد یعنی حرق تمام
 اولی حق اوزر نه سر که دو کوب سوزند و اکی
 اول قدر طوز ایلد و جمل سی قدر کلا ایلد و ک
 سی یعنی اچلدق کل ایلد بونلر که بحمد سی سحق
 اولوب دیش اتنه سورتلوب ات هرک
 اولوب قان کسور **نقصان لحم اللت** دیش
 دیبی اتنک نقصانی رطوبت فاسد دن
 اولور که منسدم در او یلیه غذایت از اولور
 لحم قلیل اولور یوخد کندر و زراوند مدحج
 و دم الاخوین و کرسنه و اصل السوسین بحین
 بسکنجین غصلی و یستعمل الیه کونک و زرا
 که دکر یی اولو و خون سیاوشان و بورحق
 و کونک سوسن کوکی بونلری سحق ایدر بسکنجین
 غصلی ایلد خیر ایلنوب استعمال اولنر یعنی
 دیش اتلر نه سورتل **استه خاء اللت** دیش
 اتنک کلتکلکی رطوبت فاسده دن اولور القلیل

زراوند اکی قسم در بری اوزن
 بری دگری در بوکا علاج
 اولان قسم تاز در انو کچون
 زراوند مدحج دیبی دم الاخوین
 عربی و خون سیاوشان فارسی
 در قد شر قاز دید کری
 دارود در اولان ادویه
 مقدار ده برابر اولم کک
 سه

منه یکنی فی ما ذکرناه فی ضعف الاسنان والکلیه
 القوی یحتاج الی شرط و ارسال دم صالح ثم ذلک
 التذیبه بعودن قلیل ده کفایت بزم ذکر اتدکن
 ضعف اسنانده یعنی قوا بض و بوندن کثیر
 قوی محتاج اولور نیست اوردن و دم صالح
 ارسال یعنی دفع مرضه کافی اولان قافی قوی
 اندر صکر اولد تدبیر یعنی قوا بض قایتد قوی
 صوایله مضضه اتنک زیرا استرخاء لث رطوبت
 فاسده نک کثرتدن اولور اتنک دفعند اولو
 استغراق ثانیاً ادویه بحقق صویب ایلد مضضه
 ککدر **وضع الاسنان** وضع عارض اولور دیش
 زیرا حاس در غیری کوکری دکلر و سبب وضع
 یادیشلر کند و سندن اولور یا کوکی اولان عصبه
 اولور یادیش اتنک اولور بونلری تمییز خیلی
 مشکل در انو کچون مصنف تفصیل ایدر ان وجد
 مع ورم فی اللثة و کان اللس یودیها و خصوصاً
 ان کانت قبل ذلک رجلة مستعدة لانصباب

کاه اولور برکشک دیش اتی
 انحر اولد دیشی انحر
 صاندر سه

المواد البهاغ لا يفيد القلع بل يضرب وان كانت
 سليمة واحترس الجمع ممتداه طول السن والرجع
 فيه وحينئذ يفيد القلع وخاصة ان كان مستويا
 وان كان الجمع في الغور فهو في العصبه والقلع
 قد ينفع بما تجد المادة طريقا الى التحليل وقد لا ينفع
 ويعرف سوء المزاج المجمع بما يوافق ويخالف
 فالحار قد ينفع بالبارد وبالعكس ولون السن
 يدل على ما يغلب عليه من الصفراء او الدم والسواد
 والياسن يعلق السن ويضمير وكلاهما بلونها
 ولهما اكر بولنس اغري ايله ديش اتند شيش
 و ذلك آفي انجد اولسه وخصوصا اندن اوله
 يعني شيشين يا وجدن اوله ديش آفي يوسق
 اولوب مواد انكه قابل اولسه بو تقديره فايده
 اتمز ديش جقمق زيرا سبب جمع ديش اتنك
 شيشي در ديش جقمق ايله اوله جمع زائل و ناقص
 اوله بله زياده اوله زيرا قلع الم وير الم
 كلن عضو ضيف اولوب مواد اكا منصبا اوله

آند كجور مصنف ديدى بله ضرر ايدر و اگر ديش
 آفي صحيح اوله و اغري احساس اوله چكاش
 ديشك طولنس اغري ديشده در اتند دكلر بو
 تقديره فائدا ايدر ديش جقمق و خصوصا ديش
 دلنش اوله بو تقديره دلالت ظاهر و نفع اقوي
 اولور و اگر جمع ديش ايسند اتلرده اولسه
 سبب جمع شكه عصب اولور كه شكه كو كند
 در بو تقديره كاه اولور قلع فائدا ايدر شكه سبب
 ايله كه ماده يوله بولور تحليله و كاه اولور قلع فائدا
 اتمز زيرا ماده اخري منجز با اولور و بيلنر سوء
 كه جمع ويرجى در ديشه و اتند موافق اولان و مخالف
 اولان اشياء حات ده و بارده ايله او يلية حار
 اولان منتفع اولور بارد ايله و بارد اولان منتفع
 اولور حار ايله و ديشك لوني دلالت ايدر غالب
 اولنه مواد دن صفرقي صفر ايه و حمرقي دم و
 سوادى سواديه دلالت ايدر اگر سفلا اولنور
 نيمون بياضى بلغم دلالت اتمز بزا ايدر ديشك لوني

اصل بياضه پس بياض ايله بلغم استلال
اولمز و سوء مزاج يابس اوين در ديشي و انجلدر
و بيلندر شيش لر لوف ايله و بيشمسي ايله احمدي
لمس حار صفرة ايله صفرايه دالت ايدر و حموت
ايله دم دالت ايدر و لمس بارد قرمتلق ايله سودة
دالت ايدر **العلاج** وجع اسنان و اكامل اصق
اولان لث و عصبك علاجي اما ورم اللثة فغالبه
حار فيجب فيه الفصد و استنزاع الصفراء بمثل النقع
المقوي او ماء الرمانين بالخليلج او طيبخ النكهة
تم يكس بزر الورد و ساير القوابض المعروفة
و يتمضمض بماء الاس هذا في الابتداء وليكن
استعمالها مفترة و المضضة بالماء الحار تسكن
الوجع ثم يستعمل المضجات كدهن الورد مع الصطكي
و السبل و لاشي كالخيار شنبه اما ديش اتي
ورمي آنك الكتي حار و واجب اولور اند فصد
يعني اگر دمي ايس و استنزاع صفرا اما فصد
واجب اولدغي ظاهر اما استنزاع صفرا واجب

دم سوده

اولدغي ظاهر دم آندي كچون در كه حركت صفرا در
بالاستحالة و يلكز استنزاع صفرا قلندر اگر دم
صفراوي ايس و استنزاع صفرا انتقع مقري
ايله اولور كه يوقروده مركباتده بيان اولمشدر اما
رمانين ايله اولور خليلج اصفر ايله يا طيبخ
فاكه ايله اندن صكر باصدرله شيش كل دو كه
سي ايله يعني اچلدق كل ايله كه دوكلش اولور با
ساير قوابض معلوم ايله انا رقي و ماز و وكنا
كي و مضضه اين مرهن صوبي ايله بوايتداده در
ردع مادة حارة اسون اچون و اولسون
بونلر استعمل الى الجملد زير بارد اوليجق مادة
تخليط ايدر ققي حار اوليجق مادة اخري جذب
ايدر مضضه اتمك اشي صرايله وجع اسنان
ايدر اندن صكر يعني ابتداء دن صكر استعمال الورد
نضج و بر رنشد لركل ياغي كبي صفرا ايله و سبل ايله
بر رنشد يو قدر خيار شنبه كبي حار اولان و در مل و نضج
و برمكن و اما الرجوع السنني فالبارد ينفع من الصف

شيش اوزر نه قريب برهاق
ايله باصق كرس

علی مع البیض حاراً او علی الخبز الحار علی ان ذلک
 نافع للحار ایضاً والمضضة بمغلی من بزر الرجل
 وکون کرمانی واذ خرج قلیل عاقر قرحا ورم
 نفع المضضة بالشراب الصوف مستحاناً فان
 قوی الجمع فالفلونیا والتریاق الحار وتریاق
 البرشعشا وان کان البرد قویاً جذا فالکلی حار
 تدخل فی انبوبة وقد حوط حولہ بمجین لثلاث
 المسألة الباقی ویکمل الی الخیالة وبالبا بوج
 ولجاء ورس مستحاناً لتجذب المادة الی الخی فاما
 ورم سکن الجمع اما وجع سنی یعنی دیشک کنند
 اولان وجع اندن بارد اولنه فاید ایدر اصرمق
 یومر ده صار و سنی اتی ایکن یا اصرمق اتی اتی
 ایکن بوند برل بونافع در حار اولنه بارد کبی
 زیر نشان حرارت تسکین اوجاع در اگر سوزان اولور
 بنجورن اصدمی بوندل تخصیص ایلدی حرار اولان
 اصرمق دیمدی بنایدز آکی سنه ایچون بری
 برکم بوندلن قهر برک حرار ایلدی حرار انسانیته

ملا بعد آنو کچون بوندل حرار غریزیته قوی قبلور
 ومضضة مغلی ایلد بزر رجل دن وکون کرمانی
 وکما ایر غندن از جوق عاقر قرحا ایلد وکاه اولور
 فاید ایدر شراب صوف ایلد مضضة اتی ایکن
 ومضضة اولنان سنه اغز ده جوق دور مو کرک
 تاکه تأثیر زیاده اولان جوق وجع قوی اولور
 حیثیت ایلد که مضضة کفایت اتمیه فلونیا نافع
 دریش بولشد رمق ایلد یا پشدر رمق ایلد یا عک ایلد
 زیر اخذ در با چندن افیون و بزر بنج اولدی ایچون
 وتریاق کیه که تان اولان نافع در زیر بوتان ایکن
 تخمیری تمام اولیوب وافیون اند مصلحی ایلد
 انکسار کلین تخمیری اقوی اولور وتریاق بر شعثا
 نافع در تخمیری زیاده اولدی ایچون افیونی
 و بزر بنج جوق اولدی ایچون و اگر بر دوجع قوی
 اولور زیاده یعنی ادویه ایلد ازاله اولسه کی قلق
 دبشی نافع در چو ایلد که قز در لث اوله و صوق
 لر آفی قش لوله یعنی ماسر یا چندن تاکه اتی باقیه

رجله پیرم دید کلری اوتدر که
 بعض دیار سموز اوتد ایلد

یعنی صوف قلمش اوله

بر شعثا بر حکیم اسمی و رک بوت ترکیبی
 اول ایجاد ایلوب اند اسمی ایلد
 تسمیه اولمش و قلوبیادی بر حکیم
 اسمی و رک افه ایلدی ترکیب
 آنک اسمی ایلد تسمیه اولمش

و دیشک اطرافنی یعنی باقی دیشلرخیه ایلده اولور
 تا که جمالدوزغیه دیشل دکی و کما دقلنه دیش
 و جمع ریجی ده کیک و بابیغ و طاری ایلده قوش
 ایکن تا که ماده جذب اید چکده یقین چک شیشه
 و جمع ساکن اولور و اما الحار فالمضضة بماء الورد
 و الحار مغترین و ربما زید فی سحاق و زور و
 و ربما زید فی کافور و ربما احتیج لشدة الوجع
 الی قلیل من کافور و ربما نفع الماء المتلوج اما وجع
 سنی که حار و لا فائد ایدر اکامضضه کل صوبی
 و سرکه ایلده ایلجی اولد قلی حالده کاه اولور
 زیاده قنور اند سماق و کل دو که سی زیاده تبرید
 و مواد منصب اولمی ردع وضع ایچون و کاه زیاده
 قنور اند کافور شدة حرارت اولجی کاه اولور
 احتیاج اولور شدة و جمع ایچون از حق افیونه
 که بز ایچند قویب اند قوند و کاه اولور فاید
 ایدر قار لو صوبی یعنی بونک ایلده مضضه تخیری و
 تبریدی قوی اولسون ایچون و اما الیاس فالزبد و دهن

مصنف وضع برع علامتن ذکر
 اقدن علاجنی بیان ایلدی
 آنکه علامتی اولد که وضع برید
 برید انتقال ایدر دخی نفس
 وضع خفت اوزن اولور
 سه

البنفسج و کبد سام ابرص اذا وضعت علی السرة
 المتأکلة الوجعة یسکن وجعها اما وجع سنی که
 یاسر اولانه فائد ایدر تریم یاغ و بنفش یاغی
 ویشل کرته کله جگری یقین قونلده دیشل و ستنه
 که ینمش و اعزنی ساکن قیلور و جمعنی جالینفس
 بویله دیشل بالخاصیه و و اما العصبی فالمضضة
 بما ذکرناه من غیر افراط فی التدریج اما وجع عصبی
 یعنی سبب جمع دیشک عصبند اولان کرک حار و لرون
 کرک بارد اولسون کرک ریجی اولسون بوند علایم
 مضضه در بزم ذکراته کما شیا حار و بارده
 ایلده افراط سن تبرید و تسخین ده زیر اعصاب
 بارد در متضرر اولور اشیا بارده ایلده و عصب
 حساس اولد غیچون متحمل دکلدر قوی و یایی **الخنجر**
 فتح با و خا ایلده اغز قوی در قدی کون لعون
 اما فی اللثة و یعرف بترهلها او فی السن و یعرف
 بتاکله و تغیر لونه او فی سطح الغر و المحدث و یعرف
 الصفراوی منه بمرارة الغر و کثرة العطش و قلة

الشهوة والبلغم بكثرة الريق ودلاعة الفم وقلة
 العطش وقد يكون من الرية ونواحيها وقد يكون
 من البدن كله كما في الحيات الوباية كاه اولور
 عفونته اولور ياديش اتنده و بيلنور بويش
 اتنه ككشكلى ايله سبب تعفن غلبه حراره غير
 در چون تنفس وقتند صرا كما مور ايدر انك
 كيفيتي ايله متكيف اولور متعفن اولور يا عفونت
 ديشك كند و نفست اولو و بيلنور بوديشك
 يمسي ايله ماده عفونتك يرهاخذند و تغية لوني
 ايله يا عفونت سطح فرده اولو يا حرارت غير بايون
 يا سوء مزاجي بايون يا عفونت معد و اولو اخلط
 متعفن بايون و بيلنور صراوى اولو معد دن
 اولو ان بحر ده اغزك آجيلي ايله و صوسرلق
 كثرقي ايله واشتها قلتي ايله و بيلنور بلغمي اولو
 تو كك كثرقي ايله دل اغز دن جقق ايله يا اغز
 طائسز لني ايله و كاه اولور عفونت او بكن قرجه
 سندن يا آنك قصه سي قرجه سندن اولور كاه اولور

ديش اتنه ككشكلى رطوبات
 عفنه نك كثر تندن و اولو
 بويش تشر ب اتد و كندن در
 مسه

دلاعة داله معد ايله دلا اغزون
 جقق ديلر و ذالك مجي ايله اغزك
 طائسز لني ديلر كه لذت مایل
 اولو امدى و لني وجه اعتباري ايله

تقدير اضاف احتياج اولور و بعض
 نسخ و دلاعة اللسان واقع اولور
 بر اسمي احسن در مسه

عفونت به نك حمل سندن اولور نيتكم حیات و بايه
 ده جميع اخلاط متعفن اولور عجون **العلاج** اغز
 قوتسك علاجي ماكان من اللثة فدواءه المضيق
 بخل العنصل فاذا نقيت الاسنان دلكت بقلتي
 معجون بخل عنصل مستحقي في قصبة فانه يزيل
 العفونة و يثبت لما جيتا و كل ما قلناه في استرخا
 اللثة ينفعه شوله بحر كه ديش اتند اولو ان
 عفونته اولور انك دواسي مضض در بخل عنصل
 ايله بقر ديشر ياك اولو ماده عفونته دن ديش
 اتنه سورتل قلتي كه تركيب اولور نيت اولو اخل عنصل
 ايله كه اولو عنصل بريان اولور نيت اولو اولو قلتي
 قش بايون سورتل تاكه باقي ديشلر و ككشكلى تخفيا
 بويش قلتي كه معجون بخل العنصل اولو عفونتي يزيل
 ايدر و ايوات بتور و عرسنه كه بزديدك
 استرخاه لثه ده فايد ايدر اغز قوتسك و اما انك
 من السن فلا تني كالقلع وان لم يكن فباصلاح خراجه
 و تنقيتها ان كان السبب ضعفا اما شوله بحر كه ديشلر

قلى عربى در فارسى شخار در بوند
 اختلافك طريقى بود كه اشتاق كه كا
 تركه چوغان ديزلر آنى جقق كه كه
 آنكه كلى اللثه قلى حاصل اولور كه بوكا
 تركه كلكر ديلر جامه شعله بوند
 ايله نيز يورلر مسه

اولور هیچ نسند یوقدر جقرتق کی یعنی اول دیش
 که ینیش و متعفن اولمشدر جقرتق کرک اگر جقرتق
 ممکن اولمز ایسه مزاجنی اصلاح اتمک کرک تاکه
 ینمسی و فساد ی زیاده اولیه و پاک قلقو کرک
 اجزاء عفن دن جلا ایدر ایلر ایلر یا قریق
 کرک دمور ایلر یا توریلک کرک اکه ایلر و تقو
 اتمک کرک اگر سبب ضعیف اسنان ایسه و اما اللع
 و الذی عن سطح الغم فالصغراوی ینفعه المشمش
 فان لم یحضر فتنوعه و التنوع الحاضر و السویق
 کل ذلك بالسكر و ینفعه ایضا البلیغ و الخوخ
 و الخیار ثم یستخرج الصغراء بماء الزمانین بالهیلج
 او التنوع المقوی او طبع الفاکه اما شکر
 بخر که معدن وسط فدن یعنی بونلردن اولان
 عفونتدن اولور صغراوی یه فاید ایدر زرد الو
 یعنی باش زرد الویمک اگر بولمز ایسه اصله منشی دخی
 نقع حاصضا استغراغ صغرا اندکچون نافعدر
 یا اریه سوبقی تبرید اندکچون بونقوع و سوبق

شکر ایلر استعمال اولن و فائده ایدر بوکا قریوز
 و شفا الو و خیار اندن صکر یعنی بونقوع لری
 اگر بو علاج فائده اتمز ایسه استغراغ اولن صغرا
 ماء زمانین و هیلج ایلر یا نقع مقوی یا مطبوخ
 فاکه ایلر و اما البلیغ فشراب الیمون او سکجین
 السفرجلی و الرمانی ثم استغراغ البلیغ یا یارج
 فبقرا او حبه یا یارج او اطریفل مقوی یا یارج
 و ینفعه الاطریفل یا اما مع ترک الفاکه و تقا
 علی المقلی و المشمش و ترک الرق و استعمال ورق
 الکاس بالزبیب المنزوع الجم کل یوم کالجوز نافع
 اما شکر بخر که معدن ده اولان عفونتدن اولور
 که بلغمی اولان فائده ایدر کاشراب الیمون یا سکجین
 سفرجلی یا رمانی زیر بونلر مقطعات بلغم در
 و مصلحات مواد عفونت در اندن صکر یعنی
 بونقوع لری اگر بود و فائده اتمز ایسه استغراغ
 اولن بلغم یا یارج فبقرا ایلر یا حبه یا یارج یا اطریفل
 مقوی یا الا یا یارج ایلر و عادت ایدر نه اطریفل بر

نیچه کون زیر معدة قوی ایدر رطوبتی
 زائل ایدر و بخاری منع ایدر و حرارة معدة
 ساکن ایدر بمشتر ترکی ایدر زیرا یا مشتر
 بلغمی زیاده ایدر و تر جک متعفن اولو کثر
 مایتنی ایچون و بلغمی عفنه منقلب اولور و اقضا
 ایلر ملون قاورمیه و بریان یعنی ایچون بولری
 ییه و شعله بای ترکی ایلر تا که تولید بلغم قلیل
 اولوب رطوبت زیاده اولیه و مریض برباغی
 دو کلوب چکر دی چقش قوری اوزم ایلر که اولر
 دخی دو کلبش اولر هر کوبن بردان جوز قدر یک
 نافع در و بحر معدیه نافع در قی اتمک مایه
 اخراج اندکیچون و آخر ققوس دفع ایدر
 در نتیجه توب بیمک و بوکا مجرب اتدن در
 صباح عود خامی طوز ایلر بیمک و بوکا مجرب
 در دهم کله تخمی و بر دهم کشتور تخمی و بر دهم
 صقر و بربان عود خام دو کلوب مجرب قلندر
 اوج کون بر دهم بیمک و بکلر کم اغز ققوسی

استعمال ایدر برباغی
 برباغی

اغزده و دلک چقن چبانلردن دخی اولور مصنف
 آنی و علاجی ذکر اتمدی زیرا اغزده و دلده
 چقن چبانلر قلاع دیر لر آنی و علاجی بیان
 ایدر نیتکم دیر **القلاع** بودرت قسم در مصنف
 هر بر قسمک علاجی تفصیل ایدر اما الکابض
 البلغمی فرقة الزیتون المملح نافعة اما قاقولون
 بلغمی اولانک علاجی بودر که طوز لوزیتون شوی
 نافع در زیر رطوبتی و صار و صیغی تجنیف ایدر
 ملوحتی و عنوضتی ایچون و قر حلی منع ایدر
 انتشاردن قبضی ایچون و لکلنا مع زرور
 و الا قاقیا نافع یعنی بوخیلین کلنا روکل دوک
 سی ایلر و اقا قیا ایلر نافع در زیر ابونلر و قبض
 و تجنیف و تقویت وارد را اولیه موادی انصب
 منع ایدر و رطوبت بلغمی محو ایدر مزاجی مرض
 غالب ایدر لک اگر سوللا اولنور سه پنجون بلغمی
 اولانی ذکرده تقدم ایلدی زیرا ایدر اکثر قلاع بلغمی
 متولد اولور و اما الاحمر الدموی فیه القواضع

قلاع بلغمی اولور که بلغم ملون متولد
 اولوب ملوحتدن قرجه احداث
 ایدر

الحلیج الاصفی و الساق و الکزبرة الیابسة
 اما قزله اولوب دوی اولاند علاجی بود که
 اولان قابض در هلیج اصفی و ساق و قوی
 کشینز ایلد زیرا بونکرده زیاده تبرید دارد
 اما الصفی و الکثیر التلب یعنی اما صارو
 اولوب صفی و اولوب کثیر التلب اولاند علاج
 فالساق و الجنا و الکافور له خاصیه عجیبه
 ساق و کلنار و کافور در و بونک ایچون خاصیه
 عجیبه وارد در یعنی قلاع صفی و بونک دفعنده
 و کذلک الاسود السودی و بونجیلین خاصیه
 عجیبه وارد در اسود اولوب سوداوی اولاند
 دفعنده و عصارة الحصرم نافع قورق
 صوبی قبضی و تبریدی ایچون نافع قلاع صفی
 و قلاع سوداویده و رجا احتیج الی الاستفراغ
 و القصد من القیصال ثم حجامه النقره او تحت
 الذقن او فصد الجهار رک کاه اولور احتیاج
 اولور استفراغ خلطه مطبوخ هلیج مقوی کی

عبارت صنف اما الاصفی الصفی
 کز ایله تاک لمان ایلد استدلاله
 تنبیه اولایدی نیتکم غیر سند
 لونی ذکر اتمش لایدی مس

صفی اوی قلاعده مطبوخ ایتیمون کی سوداویده
 و احتیاج اولور فصد قیصالن اما دویده
 احتیاج اولدغی ظاهر در اما غیرید احتیاج
 اولدغی فصد استفراغ کی اولدغی ایچون در اندن
 صکر یعنی استفراغ و فصد اولدقن صکر احتیاج
 اولور کسه چقوی یا اک الی حجامته یا جوما
 فصدنه بونک کیسی جذب ماده و اخراجی ایچون
 در و رجا کان القلاع خبیثا غایضا و حیث
 ینفع الشب و الحصرم مسکون کالغبار و اقوی
 منه الفلدیون بالاقاقیا کاه اولور قلاع خبیث
 و درینک اولور بونجیلین فائد ایدر بونکاشب
 و ماز و سحر اولمش اولدق قری حالده توز کی
 اما شب نافع اولدغی کی ایدر احراق اند کیچون
 در اما ماز و نافع اولدغی قبض ایدر بونجیلین
 در واقعی در بونجیلین فلدیون اقا قیا ایلد
 زیرا فلدیون برزاقی بیرو و طویات خبیثه فانی
 ایدر و اقا قیا قابض و مختلف در و علاج السوداوی

کعلاج الصفراوی قلاع سوداوی علاجی قلاع
 صفراوی علاجی کی در زیر قلاع سوداوی احتیاج
 خلطدن اولور او یلیه لابد در تبرید قویدن صفرا
 کی کی خصوصا سودا که صفرا دن محتق اولو
 بو تقدیر ج تبرید قوی به محتاج اولور و بحسب
 ان یعدل المزاج بالنقوعات والاشربة الباردة
 والاعذیه الباردة واجب اولور مزاج تعدیل
 اولمق هر نوع قلاعده نقوعات بارده ایلو
 و اشربة مبتدیه ایلو شراب لیمون و شراب رمان
 و شراب غوره کی دخی اعذیه بارده ایلو زیر قلاع
 عفونت اخلاطدن اولور بصر تقدیر تبریده حاشی
 وارد در خصوصا صفراوی و سوداوی و دمی
 اولانلرده مع مجر المحرم اتلری ترک اتل ایلو
 زیرا انلردن چوقدم متولد اولور او یلیه قرحه
 زیاده اولور عضود فعدن عاجز اولدغی ایچون
 قلع الاسنان و تفتيتها دیشلری چترق و یارلق
 اما بومحذک ذکر و جمع اسنان ذکر اولندغی محذک

کک ایدی ذیرا و جمع اسنانک آخر علاجی چترق
 و یارلق در نیتکم بوفقیه بر دیشلری سنده
 ایدم **بیت** ای سروری درد دندان چو چار
 بولمک چار سی یوق بر بلا در یو جان چک
 کک و چک ظاهر در صنعت محتاج اولان
 یارلق در آنو کیچون آبی بیان ایدر لبس الیتوع
 یجن بدقیق و یوضع علی السن ساعات فبقت
 سودا کک سودی خمیه قلند اون ایلو روضع اولند
 دیشلری اولدنه برینجه ساعت دیشی یارلق و شحم
 الصفدع الشجرى مفتت قلع اغاج قور بغه سنک
 یاغی دیشی یارلق و چترق در اما صمیم دیشلری
 صفتی کک **سیلان اللعاب** توکک اتق اغردن
 او یانق ایکن یا او یقوده یا ایکنده بیلو یکن
 لحران و رطوبه و قرحه فی فیه المعدة اولور حرارت
 ایچون و رطوبت ایچون خصوصا فیه معدنه زیرا
 معدنه غذا بشورجی در او یلیه رطوبت غذا اینه دن
 خالی اولور بر معدنه نک حرارتی رطوبتی ایدر

اغاج قور بغه سنک مراد دیشلری
 قور بغه در کک اغاج لوده و اولتوده
 اولور بر اغاجدن بر اغاجه صیحر
 تهن بر حیوان اولر کن افی بینه
 دیشلری دو کلور مسه

واغز جقر و بوقسم حرارت و رطوبت علامت می
 ایله بیلند و یکن لبروده و بلغم و اولور پروت
 و بلغم ایچون و بوقسم برودت و بلغم علامت می
 ایله بیلند و یکن لبروده و اولور قور و ایچون
 و مخالف کالین باه یخص باللیل بوقسم مخالف
 اولور کی اولکی قسملر بونک ایله که مخصوص اولور
 کیجه یه زیر اقرود کیجه حرکت ایدر آنک حرکتدن
 فضلات و رطوبات بلغم حرکت ایدر اغز **العلاج**
 سیلان لعابک علاجی تعدیل المزاج و تنقیة المعدة
 من البلغم و الاطریفل فی البلغم غایة و من الادویة
 المشتملة استعمال الهند بامع درهم ملح جریش سف
 بکن کل یوم تعدیل مزاج در حار ایسه تبرید
 قلنه بارد ایسه تسخین اولنه و معد تنقیة قلنه
 بلغم دن هفت ده کی کرت قی ایله اطریفل بلغم اولنه
 نهایتد رفعه ادویة مشترکه دن جمیع اقسامه
 منفعنده استعمال هند بابردهم طوز ایله که قش
 اولایغز زیاده دوکیش اولیه اغز نه براغز بیه

صباح هر کینه اگر سوال اولور سه بیچون ملح جریش
 اولادیدی بزایدد زیر زیاده سحق اولینجق
 قوی باطل اولور و معد ایچون استعمال اولنان
 دوالی زیاده سحق اولنمق کرک تاک معد
 جوق حورب تاثیر زیاده اوله **تشفیق الشفة**
 طوقاق پارلق جوق واقع اولور سببی یا حرار
 که رطوباته نشف ایدر اولیه سبب اتصال اجزاء
 شفه زائل اولور یا بسنندر که مغرق اتصال دیشکم
 بالحق قودیر یار لند شفه خود نازکدر حراجه
 و بارد ملاصقة سندن خالی دکل درینغه جمیع
 القوابض المجففة و امساک الکثیر فی الغم و تقلیه
 باللسان و كذلك الزبد الحادث من اللغناء و الخیار
 اذا دکا و لعاب جز قطعنا و یدهن الشن و المقعد
 بدهن البنفسج فاند ایدر تشفیق شفه یه جمیع قوابض
 مجففة اما قوابض فابدا اتک پار لنزیرک کی
 جانبین بریر جمع اند که ایچون اما مجففة فاند اتکی
 اند وارد اولان دمی عتدا تکی ایچون در که لحم متولد

اولا ما زو و مرها سنك واسفیداج کی وفاید
 ایدر کتق اغزده دو تنق و دل ایله دوندر مک
 زیر کتق بپشیدجی و صوابجی درو بو بخلیق فاش
 ایدر کوپک که قشا و خیار ی بر بر نه سور نمکن کاش
 اولور زیر ایست زاتل اولوب اجتماع حاصل
 اولور وفاتده ایدر لعاب جز قطونا زیر اتلین ایدر
 و صراشدر و فاید ایدر کوپکی و مقعدی با غلق
 بنفش باغی ایله زیر اتر طیب ایدر اولوب یوست
 و حرارت زائل اولور و اوله اکی موضع یا غلق
 ایله مواد نل بنجذب اولور **اورام الشفة طوق**
 ششک دیشک شمشک کی در انجیون صنف دیر
 بسنفرغ الخلط الغالب ثم یعلاج بعلاج اورام
 اللثة استفرغ اولور خلط غالب فصد ایل و اسفید
 ایلاندن صکن علاج اولور اورام لثه علاج ایل
 اما ادویه موضعی بونده اقوی کرک حفض
 و هلیج زرد و جود سرو کی **امراض الوجه**
 امراض وجهی امراض شفه و امراض لسان و رتبه سنده

کنور مک و جوی بو قدر **الماثل** اکثر اطباء بو فی انواع
 سر سامدن عدا تدر ماده اتحادندن غلط اندر
 یطلق فی العرفه ورم حار عن دم صفر اوی یعمر
 الوجه و بر نما عظمی العین و یلزم الحقی ماستر اطلاق
 اولور عرف طبی ده ورم حار دم صفر اوی دن
 حادث اولور که یوزی بوررگاه اولور کوزی
 اورتر و حتمی لازم اولور **العلاج** ماستر اعلا جی الغضد
 واستفرغ الصفره بالنقع المقوی و طبع الکفا
 او ماء الرمانین بالهلیج و لعوق خیار شنبه و تدبیه
 الحقی الصفر اویة فصد در قیبالدن و عرف وجهه
 دن و بورن دکلری طهرندن و ده التند غی
 اکی طهر دن واستفرغ صفره در نقع مقوی بالاسطر
 ایله یا مطبوخ فاکه ایله یا ماء رمانین و هلیج
 ایله یا لعوق خیار شنبه ایله یلکز دخی تدبیه حمای
 صفر اوی در معنی تبرید و ترطیب و راغذیه و اشربه
 ایله **الباء شناسام** امراض وجه دن بری بودر هو
 حتم مغرطه تعرضه الوجه یشتب حال من ابتداء

بهر سام شعله و دم و ده حجه ده
 یاد ماغدا اولور ماستر ظاهر
 جلد ده اولور امیدی البسی
 بر دکلر مس

عرف و دیکه ایله احتراز ایلدی
 لغندن زیر لغت سر پاینده ده
 ورم حار دیر لغتی موضع
 اولور سه اولور و عرفدن
 مراد متأخرین اعتبار ایلدی
 عرف خاصه در بعض اهلنا
 قند بر نیجی مرضه دخی
 اطلاق اولور مس

الجذام ویتولد عن دم حاد متحرك الى فوق والى خارج
 ورتما كان مع قروح بوجع مغرطه در كه عارض
 اولور وجه ده شيب در جذام با شلين كسنة حاله
 ومتولدا ولور ايتي قاندين كه متحرك اولور يوقويه
 وطشر به وكاه اولور آنك ايله قرحه لرا اولور
العلاج باد شنام علاجي الفصد وتنقية الدم من
 الخلط المحتق وتبريده وترطيب والشاهتهج
 بالسكجيين نافع والسفوف المسهل بماء الجبن
 جيتد فصد در دخی تنقية دم در خلط محتق دن
 حبه اقيمتون يا مطبوخی ايله دخی آنك تبریدی
 وترطیبی در وشاهتهج سكجيين ايله نافع در زيرا
 شاهتهج خلط غليظ سوداوي اخراج ايدر و سكجيين
 دي تبرید ايدر سفوف مسهل ماء الجبن ايله ايدر
امراض اللسان امراض تشف وامراض لسان امراض
 فدن در زيرا اوله اکیسی بوندن در هر برك مرضن
 مستقل مرض عد ایدب ترتیبده مشوش ايراد
 آنك يه وجه در **شقوق اللسان** دل يارلق حاك

اولور حرارتدن ويوستدن كه بونلر دماغدا
 اولالرو لسان حد نفسنده يوشق وسونكر كي
 كوز كوز در چون حرارت ويوست زياده اوله
 شقوقي ظاهر اولور چقن الكنى وطولوايتي نسنه
 طائسه متالم اولور علاج امساك بزر قطوناياي
 الغم او بزر السفجل اوكتيا و الا غنداء بالاكارع
 الخطية آنك علاجي بزر قطونايا ايو چكر دك
 ياكنى دوق در اغز ده دخی غدا آنك در
 پاچه لرا ايله كه بغداي ايله بيشه زياده ترطيب
 ايجون **جفاف اللسان** دل قوريلغى اكي قسم در برقي غفنى
 در برقي غير حقيقى در مصنف هر برقي بيان ايدر
 اما حقيقى افلان ماکان عن حرارة ويبس كفاي
 الحيات المحرقة اوله جفاف لسان كه حرارتدن
 ويوسدن اولور نيتمكم حيات محرقة ده علاجي
 بودر كه يمسح بلعاب حب السفجل سلنه دل
 ايو چكر دكى لعاب ايله بماء النيلوفر والسكر
 نيلوفر صوبي ايله اگر طب بولور سه يا نفقى

خل غنصل طبع فيه قليل وج يستعمل مضضه و
 طبع الكبر والخرذل والسعة وقليل عاقرو ح
 ادويه موضع خل غنصل در كه انده بيشور از حق
 اگر استعمال اولنه مضضه و جمعي ايله يعنى مضضه
 اولنه بونك ايله تنقيه قلند قدن صكر و قايندله
 كبس و خرذل و كويكي اوي و از حق عاقرو حابونك
 ايله دخی مضضه قلند و قد ينفع ذلك اللسان نجف
 او مضضل فيها قليل نو شادر كاه اولور فائده
 ايله لسانه ذلك اتمك قيسى النمش الكشي سودايله
 يا مضضل ايله كه بونلرده از حق نو شادر اولو مضضل
 اولدر كه الكشي سودى قايندله ر تا كه غليظ اولو و بر
 بان طوز قويدله و كوشنده قويدله ر تا كه حموضتى شند
 اولو و الدوى يجب فيه النصد والمضضه بالحو
 المتقطعة مع تحليل اللهاب كالحصم ومياه النواكه
 القابضة وفتق الادخر والطباشير نافع اسه
 د مويده واجب در فصد قينالدين و عروق لسانه
 دخی مضضه الكشي ايله كه قطع در رطوبانه تحليل

ايله لعابي قورق كى و قبض ايدر يمشلر صولرى
 كى الكشي انار و الكشي ترنج و الكشي الم كى از خردى
 دخی طباشير نافع در و الصبي اذا ابطا كلامه
 ذلك لسانه بعسل و ملح و اجبر على الكلام الفصيح
 و ربما يطلق اللسان كثر استعمال البلاغة و حفظ
 الكتب الصنفه في ذلك و الكتاب العزيز صبي فحين
 كلامى اكلنس غلبه رطوباندين لسانى ذلك اولنه
 بال ايله و طوز ايله و جبر قلند كلام فصيح اوزر
 يعنى كلام بليغ تكلم اتدرله كاه اولور لسانى اطلاق
 ايدر يعنى دى جارى قبولور كثر استعمال بلاغت
 دخی بلاغتده نصيف قلندان كتابلى از بر ملك
 دخی كتاب عزيز يعنى قرآن از بر ملك زيرا البع كل
 كلام بليغ در و قرآن اطلاق لسان خاصيت در
 امراض الادن قولا قير عضو در كه حق تعالى آنى سمع
 ايجون خلق ايلشدر و كا حسن ايجون و بعض
 آفاته مانع اولق ايجون اما و صول صوت حائل
 اولق ايجون صدف شكند قياق ايلشدر و دلو كنى

اگر خلق تشدد تا که ضرر آید رنند دفعه اند
 انده کرمیه و ایچروسن بر میدان قلندر که عصب
 ایلد و شنش در اول عصبه ادراک اصوات
 خاصه سن قومشدر و ایچروسن بر میدان قلندر
 که عصب ایلد و شنش در اول عصبه ادراک
 اصوات خاصه سن قومشدر و ایچروسن بر میدان قلندر
 در بقی صورت ایلد متکلف اولان هوا تنوع آید
 اند و در سه نیجه صورت ایسه ادراک آید و
 هر عضو که بر نیجه بر در لومرضی اولدغی کی
 بونک دخی امراضی وارد در جمله دن بری **الطریق**
 مصنف بونک ایلد قولا قضا غرض مراد
 اندی یا فساد خلقت ایلد یا بطلان سماع ایلد
 یا نقصانی ایلد آنی که چون دیدی منه خلقی بون
 اما من غشاء مخلوق علی الجری الطبیعی و لحم زاید
 او تولد طریقه بعضی خلق در که اولور یا پرده
 دن که مخلوق در مجرای طبعی اوزر یا لحم زاید دن
 یا بسکدن او یلیه صوت هجائی صماخ کرم و عصب

و قریح و او و سکون قاف ایلد
 قلا و زیاده اغرا و لغز دیور
 و طرش فخنن ایلد قلا و لغز دیور
 صاعرا و لغز دیور کتبه لغز
 بویله در اما مصنف معنای
 اعم مراد اند و مراد

مفوضه ایرمز و منه عارض اما لست فی الجری
 من و سمع او در و او خلط غلیظ اوزم فان کان
 العصب حدثت عنه حیات حادة و اختلاط دهن
 وان لم یکن فی العصب فلا تجب الحی الا ان یكون حی
 طرشک بعضی عارض در یعنی صلی دن اولور
 یا سدا ایچون مجری ده کی دن یا قور و ایچون
 قولا قضا حاد اولور ماده عفنه بلفیه دن
 یا خلط غلیظ ایچون یا شنش ایچون که بونکر
 مجرای سدا بد صوت هوانشک و وصوله مانع
 اولور لیرا که ورم عصبه اولور سه اولد اکت یا
 حاد در حادث اولور اندن یعنی اولد ورم حاد
 حیات حاده پس عفونت شاندر قبله سرایت
 اندی که چون مشارکت اولد غیچون ایکی مایینند
 شریان واسطه سی ایلد دخی حادث اولور اختلاط
 ذهن و ماغک اولد عصب ایلد مشارکتی اولد غیچون
 اگر اولد ورم عصبه اولیوب قولا قضا و لو کنت
 اغزنه قریب بر لیده اولور سه حمی لازم اولور و دعا

قريب و لم يرب وعصبك مشاركتي اولدوغي ايچون
الاحاي يوم اولاج سببي ايله او من اسباب خاتمه
گرمز اولوادة او جود دم سالا قد خال الخادن
يا اسباب خارجة دن اولاك سزاييد مجري قوم
کي يا چکر دک کي يا قان طوکل کي که اولاقان
اقه و قولاغ کيس اند طوکه و اما من سوء مزاج
في الحصب شديد بيان اولنان اسباب طرش مجري
سزاتد کري ايچون ايدى شمدن که و آنى بيان ايدر
که طرش مجري ده امرا ايچون اوليه بلکه عصبك امر
ايچون اولاج مجري سزاتمک ايله اوليه بلکه عصبك
سوء مزاج دن اولاج عصبك سوء مزاجي کاه ساج
اولور کاه مادی اولور مادی اولان دخی کاه بلغمی
کاه سوداوی کاه صفراوی کاه ریحی اولور و اکثر من
اله داکتر سوء مزاج عصب برزد و رزیر عصب بارد
المزاج درود ماغ ابار و المزاجك قریبند در اولیه
بره دندن تر جلد متاثر اولور اعتدال دن جگر و اما
بشرکة الدماغ یا شرکة دماغ ايله در بعضی طرین دماغ

آفت ايچون در ویدیه علیه تقدم الآفة في الاعمال التناسلية
شرکت دماغ ايچون اولنه دلالت ايدر تقدم آفت افعال
نفسانية ده که دماغ دن ناشی اولور آفت حشر و حرکت
کي و علی المزاجي الانتفاع بصدد طرش مزاجي دلالت
ايدر صدى ايله انتفاع دواء حات ايله انتفاع
کي مع خفة ثقلت اولمق ايله اما بسوء مزاج ساج
و ریحيد در چقن سوء مزاج مادی اولور ثقلت
دخی اولور و علی الدود اکال و دغمة دلالت ايدر
شعله طرش که قور دن اولور ينک و جعقلنی و علی
السدد الثقل و عدم نفوذ الصور و تقدم اسبابها
دلالت ايدر شعله طرش که سق لردن اولور قولاق
ثقلت و صورت نفوذ اتمک کک و سق لرا سبابك
تقدمی ورم و وسخ و رمل و نواة کي و قد يكون عن
بحران او دفع بحراني کاه اولور طرش بحراندن اولور
اما بحران جيچون زایل اولور یا دفع بحراندن اولور
يعني طبيعت مادی مرضی قولاغ دفع اتمکدن اولور
بونک زوال دخی آساندر و کتبه اما بنقطع الاسهال

فیجرت طرف جوف واقع اولور اسهاله صفراوی
منقطع اولور طرف حادث اولور نیراماده
صفراوی خفتی ایچون تصاعد ایدر و حذقی ایچون
عصب نفوذ ایدر و قد بکون عقیب التی و قد بکون
عقب الحیات فیندر بالنکس کاه اولور طرف
قی عقیب اولور مواد فوقه میل ایدر بعضی قوا
اندکی ایچون و کاه اولور حول عقیب اولور ونکه
دالات ایدر **الحاج** طرف شد علاجی اما الخلق فلان
واما العارض فلان طالع زمانه نقلا یبراه اما خلق اولور
یعنی پرده و لحم زاید و سکر ایل اولان آنو کیچون
اوکلن بو قدر اما عارض اولان اگر زمانی طویل ایل
از اولور اوکلن یعنی صحت و القرب العمدان کان
من برد و بلغم نفع جمع الادهان لغارة و خصوص
دهن الخمل اودهن البلسان اودهن القسط اودهن
الغار شول طرف که قریب العمد یعنی عارض اولور
جوف زمان اولیه اگر رودن و بلغم نفع کافیه
ایدر جمع اشی یا غلر خصوصاً قریب یا بلسان یاغی

سؤال اولور سه ندک کون
تصاعداتی بر ایدر
طبیعت اذن خالقی
ایله آتی منع ایلر
==

یا قسط یاغی یا دفتی یاغی و لدهن اللوز التی خاصیه
نفع عظیم ایچو بادام یاغی ایچون خاصیه نفع عظیم
وارد اوشیج طبع فیه حنظل او اصوله یا شرفون
کماند بشود حنظل کی یا کوی او عصا الحنظل
مع الحصل او چند بیدسته بدن شبت یا عصا
سذاب غسل ایل یا خایه قوندز طوراق او قی یاغی
ایل و خصوصاً قی اولان غلیظ یا لر زیر اسذاب
و چند بیدسته و شبت عظیم النفع در تحلیل ریح
ده و بویا غلر که ذکر اولندی فاند ایدر قولا عظیم
ایل بدن تنقیه اولن یا راس تنقیه قلوب و نظره
استعمال اولندی قن صکر **الاس** یعنی شکر شربلر که
نافع اولور طرف یارده شراب الاسطوخودوس و اکلیل
الملک و بابونج و خطمی **مربی** علی ورد مربی او شنب
مربی ان کانت الطبیعة معتدلة شراب اسطوخودوس
ایچله اشی صواب ایل یا مغلا ی حلوا ایل یا مغلی قلند
اسطوخودوسدن و اکلیل الملک دن و بابونج دن و
خطمی دن سوزله ورد مربی اوزن یا بنفشه مربی

ورد مربی ید کلری
کل یا شکر دین کلری

اوزن اگر طبیعت د و تقن یعنی قبضه مائل ایسه
نظرونه طرشی اولانک باشی اوزن قلنه اکلیل الملک
 و بابونج و نخاله و خطمی و ورق الخاریطیخ و بنظر به
 و یکت علی بخار و یضه بنقله اکلیل الملک و بابونج
 و کبک و خطمی و تقنی یساعی قایندله و نظرونه قلنه
 بونک ایله و باشن اشغ دوتنه بخارنه و یقی قلنه
 یوسه سی ایل و الصبح الشدید و صفت الطبوله یساعی
 قتی جا غرق و طبله را آوزی فایده اید طرشی بدن
 و بلغمی و یستغزغ البلغم بما ذکرنا استغزغ اولنه
 بلغم بزم ذکر اندک ایل و ان کان من حراره صفراء
 اودم قصدت او استغزغ الصفراء بطبیخ الفاکه اگر
 طرشی حرارت صفراء دن یا دمیت اولور سه فصد قلنه
 یا استغزغ صفراء قلنه بطبیخ فاکه ایله صنف حرارت
 صفراء و حرارت دم علاجنی بیان ابلیوب حرارت ساد
 علاجنی بیان اتمدی نیرا آنک علاجنی بود ذکر اید حکم اشرب
 دن معلوم اولور **الاشربة** یعنی شوله شربت که طرشی حرارت
 علاج اولور کرک مادی اولور کرک سادج اولور

حراره لفظی صفراء لفظه
 مضافه به بعضی نسخ ده
 صفراء دن حراره و بالفظ
 اولو فاع اولو صبیح دکلر
 م

شراب الاجاص و النیلوفر و البنفسج و نیلوفر و بنفسج
 و بزر قطونا ارک شرابی و نیلوفر شرابی و بنفش شرابی
 یا نیلوفر شرابی و بنفش شرابی و بزر قطونا العالی
 اگر طبیعت د و تقن یعنی قبضه مائل ایسه و ترک اللحم
 و الاقتصار علی مثل الاسناناخ او الرجله او اللوحیه
 او الحنازی و القرقع مطبوخه بدهن اللوز المحلوا تکر
 ترک اولنه و اقتصار قلنه اسناناخ یا بقله الحنظل اب
 کوبی ایرسی یا خرد سی یا قباق بوندر بورانی قلنه
 طائلو بادام یاغی ایل و یصبت فی الاذن مثل دهن
 القرقع او دهن اللوز المحلوا و دهن و دمنغی قی قبل
 خل حتی یینی طهره قعاغه قباق یاغی یا طائلو بادام
 یاغی یا کل یاغی که اند قایمنش اولار حرقه حرک حتی فایده
 اولار اگر سعال اولور سه سرکه خرد اضرا شیا و عصب
 انی کل یاغنه قوی سیله قایندب تا فانی اولیخ قلیتند
 فایده سی ندر بر ایدر سه سرکه اضرا شیا اولیخ غنچ
 عصبه از حق دیوب و فانی اولیخ قایمنق دیدی
 افاید سی بودر که دهنی تنفید ایدر و تبریدی تقویت

ایدر زیر دهن قوت مبرده و بود منقن سی
 باقی قنور و ربا احتیج الی عصا و الخش و شیا و
 ما مبتدا بهن بنسج اولین جاریه گاه اولور احتیاج
 اولور مار و صوبی طمر رخنه یا شیا و ما مبتدا بهن
 یا غی ابله یا قن سودی ابله و بحسب بکون جمع مایص
 فی الاذن قاترا و واجب اولور جمع قنوع طمر رخن
 البیج و ملق و ما کان عن دود فاذا کرناه فی ادویه
 الدود الخفیفه یستعمل قطرا مفتحة اشرف طرش که قور
 دن اولور آنک علاهی بزم ذکر اتمکز و رصراع و
 دوالرند که اولی دوالر خفیفه اولالرا استعمال الی
 طمر متا ابله البیج اگر سوال اولور بنجون البیج و ملق
 واجب زدیدی بز ایدر زیر فولاق ذکی الخش
 در و دماغ قریب در دوا قوی و تحمل دکلر (نویسن)
 ادویه خفیفه ابله قن ابله و ما کان عن سنه و غشیه
 اولحم فدا و قطع و اخراجه بالآله المعوله لذلك
 شول طرش که سن دن اولور ده دن یا لم زایدن
 آنک دواسی قطع در و اخراجه در آفی شول ابله

که آنک

که آنک بچون دوزخش در و ما کان لسنه و سنجیه
 ینفع تقطیه دهن اللوز المر الجلی و الاذن لیا حاک
 و یدخل الحمام بک و ینام علی الارض لکان شول
 طرش که سن بچون اولور سخن فاید ایدر طرش
 اجمی بادام یا غی که جلی اولور قنوع کبی ده است اولی
 حال تا که قنوع اچند اولور و سنج ایدر سنج
 ابله اقرب طرش جقه **الطین و الدوی** قنوع
 کوملک و جکلک سبب تحریک الهواء الذي في
 في حمة الصمغ كما يحسن الخارج بونک سبب قنوع
 دلو کند اولور هوا نک حرکتی در آفی قنوع احسا
 ایدر صوت خارجی احسا ساندکی فا کان لسنه الخش
 حتی یدرک الخش الذي لا یمر عنه عادة کتحریک
 بخار الاغذیه دل علیه سلامت الدماغ و صفا الخش
 شول طین که قوت حس بچون در حتی ادراک و فی
 اولان تمویجی که خالی اولنر اندن عادة بخار اغذیه
 نک تحریکی کبی دلا بحداید ربو کا سلامت دماغ دنی
 صفای حواس و بلیه بوز الخفیف مرضنه دن دکلر

اکی سنه ذکر ابله که بری طین
 و بری دوی و اما بو آسنه
 راجع اولان ضمیمه مغرد ایراد
 ابله زیر ابو الی شقار بان
 در سبب کملک سنجان در
 که آکسی بر مرضنه

وما كان عن ضعف الدماغ كانت الحواس مع كد
 شولة طينين كه ضعف ما عدن در حواس آنكه كان
 اولور اگر سوال اولور كه دماغ ضعیف انجمن
 تمویحی نیجا ادراك ایدر بونك ادرلكه خود قوت
 دماغ كرك زیا خفی اولانی ضعیف اولسه از حق
 دن منفعل اولور اما بونق قوتی دكلر بعضی
 ده تخلف ایله اعتراض اولمیه نیتكم بصرف ضعیف
 خطرقی ادراك اتمز و ماكان كریاج اواجی
 كثیره متولف فی الدماغ یحسن حرکات كاهاتلور
 فی الرأس مع علامه غلبه ماده المنیر بها شولة
 طین كه لا یاج ایچون یا ایچن كثیره ایچون اوله
 اوله ایچن كثیره كه متولدا اولور دماغ احس
 قنور حرکات كویا باشد دور ایدر غلبه ماده
 علامتی ایله كه اوله ماده قوی ریحی حرور ریحی و
 ایچن بلغم كی مثلا و ماكان عن ریح اواجی
 من المحدثه اختلف بحسب الهواء والامتلاء مع قوة
 الرأس شولة طین كه ریح دن یا ایچن دن اوله

ادراك ایدر من بونك ایدر
 ادراك انفعال و قوت
 و در بر سده ضعیف

كه اوله ایچن
 اولور اگر سوال اولور
 كه دماغ ضعیف
 اولور اگر سوال اولور
 كه دماغ ضعیف اولور

كه اوله ایچن تصاعد ایدر معدن دن رأسه مختلف
 اولور اجلق و تفرق اختلافی ایله خفت رأسه
 ماكان لشدة الهواء بان يضطرب الرطوبات
 عليه تقدم جوع مغرط شولة طین كه شد جوع
 ایچون اوله ایچن رطوبات مضطرب اوله طبیعت
 غذا النماستد و ایچون اوله طبیعت
 قینسی اوزی ظاهر اولور قولا قولا كنند اوله
 صواتوج اولور قوت سماعی ادراك ایدر
 دلات ایدر بونك تقدم جوع مغرط یعنی اوله زیاد
 اجلق اولتی **علاج** یعنی طینك علاجی بودر كینتی
 البدن والرأس والمعدة بما ذكرناه من الرأب من تنقية
 قلنه اوله تاكه فضوله باشد صغور حاتمیه اندن
 تنقیه اوله اگر ریحی بولدا اوله ماده باشد ایسه
 و معدن تنقیه قلنه اگر ماده معدن ده ایسه بزم ذكر
 اندكز ایله نیجا كن و یغلظ الحس و یقوت الدماغ
 وتلین الطبيعة و یحسن الحس الصعود بما ذكرناه
 من حتى تغلیظ اوله قوت حسن اوله طینك

و دماغ تقویت اولنه ضعف دماغ را اولنه و
 طبیعت تبیین قلنه مواد اسفله میل استون ایچون
 و اخرا متصاعد حسب اولنه بنم ذکر اندکتر ایل
 نیچ کت و شراب اسطوخودوس مع الیهودیه دماغی
 نافع و الاطریفل الصغیر و خصوصاً اذا کان بترک
 المدة نافع و یقوی الدماغ مثل و هن الامر و یستوی
 الخلط الخالب و یدک الاطراف و یجنب الحركات
 کالتی و الصباح و الشمس الخاف و الحمام و الامتلاء
 و المبحرات کما و شراب اسطوخودوس شراب لیون
 ایل طنین دماغی بی نافع در زیر ابوندر ایل تنفید
 دماغ اولور موادن و موادی قطع اولور و لطریفل
 صغیر خصوصاً بقی ترکت معن ایل اولسه نافع در
 زیر بطوبت دماغی تجفیف ایدر و تصاعد اخرا
 منع ایدر و تقویت قلنه دماغ مرهین باغی مثل ابواله
 و استمراغه قلنه خلط غالب که موجب در طنین و
 ذلک اولنه اطراف موادی اطراف جذب استون
 ایچون و اجتناب قلنه محركات فی کبی زیر موادی

تحریک ایدر یوقویه و چاغرموق کبی زیر موادی
 تحریک ایدر و تسخین ایدر حصه نفس ایچون و شمس
 حان کبی زیر موادی تسخین ایدر سخونی ایلر ایلر
 تصاعد ایدر و حمام کبی زیر ابودغی شمس کبی در کوه
 اولور بونک تسخینی ایلر بعضی مواد قولاغ اقر
 و امتلا کبی زیر ابونک سببی ایلر اخرا رأسه
 تصاعد ایدر و مبحرات کبی کلبسی صومساق
 و صوغان و پراسه و شراب کتبه کبی و قد یحدث
 ذلک عن البحران و یزول بر و الا کاه اولور طنین
 حادث اولور بحراندن و زایل اولور آنک زوالی
 ایلر و قد یحدث عن انقطاع الاسهال فیعد الاسهال
 فلذلک یجب ان یكون الطبيعة فی کل اصناف لینه کاه
 اولور طنین حادث اولور انقطاع اسهال دن اولیه
 اسهال اعاده اولور یعنی مسهلا ویرلور تا که طنین
 حاصل نشو و شور ایجاب ایدن ماده من دفع اولر
 آنو کیچون واجب در طبیعت لینه اولور صنفند
 و جم الاذن قولاق اغری بر مرصدر اما سببی بر قاج

وار در سبب اما سوء المزاج الساذج والمارق
واما تفرق الاتصال او هما معا كما في الاورام
قولاق غريستك سببي يأسوء مزاج ساذج
در نیتكم هواء حار دن یا هواء بارد دن اولو
یأسوء مزاج مادی در یا تفرق اتصال در
یا اکیسی بیل در یعنی سوء مزاج وتفرق اتصال
معا در نیتكم ورم کرده والورم اما حار غائص
وهو قاتل للشبان ورم یا حار اولو ایچم وید بات
یعنی قولاق ایچنده اولان عصبه اولو بو ورم
قاتل در خصوص ایکتلی مزاج لرنده حرارت
زیاده اولد غیچون او خارج وهو اسلم یا ورم
قولاق دو کندن خارج اولو اسلم در دماغه
بعید اولد غیچون او ورم بارد ویم و بالثقل
ولحمی اللینة یا ورم بارد در ویلنر بو ثقل
ایلدخی حیای خفیفه ایلد وتفرق الاتصال قلیکون
عن ضربته او سقطه اویع ممدة وتفرق اتصال
گاه اولور ضربه دن یاد و شملدن اولور یا یلدن

که چکمی در و الریحی یکن مع خفة وانتقال
وجع اذن که ریحی اولو یعنی ریح سببی اولو
خفت ایلد وانتقال ایلد اولور یعنی غری زیاده
اولور و بریده دور مز بریدن برین انتقال
اید **المزاج** قولاق غریستك علاجی بود که
یعنه المزاج مزاج تعدیل اولنه سوء مزاجه
اما الحار فبالدهان الباردة کدهن البنفسج
بشیاف مامیثا واکافور اما حار اولان بارد
دهنلر ایلد یعنی قولاق غری طنرله بنفش یا غری
شیاف مامیثا ایلد یا کافور ایلد اگر حرارت
زیاده ایسه او عصارة القرع او الخیار او من
النیلوفر یا قباق عصارة سی یا نیلوفر یا غری قد
ینظر بالما الحار و یحاذی به الاذن فیسکن
وجعها کاه اولور نظره قلندر ماء حار ایلد و قولاق
بر برد و تلور ماء حانه او یلیه وجعی ساکن اولور
واما البارد فبدن البانوج والسوسن و الغار
او البلسان او البان اما بارد اولان با بادیه غری

اغاجي
الغصون
الغصون
الغصون

ايله ياسوسن ياغي يا تغني ياغي يا بلسان ياغي يا با
ياغي واما الريحى فالتكيد بالنخالة او الجا ورس
مسحونة اما وجع ريحى علاجي كما د قلنك دريك
ايله يا طاري ايله قزدر لشر اولدي حاله **نظور**
بويوقروى معلوم اولمشدر للريحى والبارد طينخ
اكيل الملك والبا وجع والقيصوم وورق الغار
وورق الاترج ولسون الخشخاش والنعناع والنعناع
كل هذا او بعض منها ويكتب على بخاره ويضمد
بشقله والنعناع المطبوخ في الزيت نافع للريحى والبارد
وجع ريحى وبارد ابجون اكيل الملك طينخى وبارد
وقوان حصى وتغني يبراعى وترنج يبراعى وخنش
قبوغي ونعنع ومرسمه بوندر كلبسى يا بعضى وبارد
اشغ دوت بخارنه ويغنى قلنه بوسه سى ايله وصرق
كه بشمش اولازيتون يا غند نافع در وجع ريحى
و بارده كيفيتى بودر كه محكم قايند قردن صكر سوت
لراندن برقاج قطع اغريان قلع اغه طمره لر
واما الورم فالخار الغايص ينفع اللبن الحليب و

خشخاش قديمى اگر چه بارد
در لکن فاشد ايدر تخدير
ابجون مسه

دهن اللوز حلى فيه قليل خل في الابتداء ثم دهن
الورد بلعاب الحلبة او لعاب نمرکتان فان اشند
الموجع فالسمن الحقيق مسكن للموجع اما ورم كه حله
غانصر ولا فائد ايدر سود كه تان صاع غلش
اولا خاتون ممد سندن يا بادام ياغي كما سندن قايمنش
اولا از جق سر كه ابتداءه اندن صكر كل ياغي حله
لعابى ايله يا كتان تخمى لعابى ايله بقی آغرى مشند اول
سمن عقيق مسكن ايله در وجعى واما البارد فاذكرناه
في علاج البارد مع تقليل التسخين في الابتداء اما
وجع بارد علاجي بزم ذكراتد كز ورسوء مزاج
بارد دن اولان وجع علا جند تقليل تسخين
ايله ابتداءه زير الكثر تسخين ماده كثره احداث
ايدر هذامع تقدم الفصد والاستفراغ وتليين
الطبيعة بوندير استعمال اولنه او جاع اذن
فصد تقدمى ايله يعنى اولافصد قلنه او جاع
حان ماده دهه دخی استفراغ تقدمى ايله يعنى
اولا مناسب اولان استفراغ قلنه او جاع بارده ماده

سرکه تنفید ابجون در
وجع قايمنى كرك
تا ك فلا اولانينكم
بوفروى تفصيل
اولمشدر مسه

ده و تلبین طبیعت تغذی ایله یعنی قبل المسهل
 طبیعت تلبین اولنه و فی کل یوم یشرّب مایعده
 کثراب الا خاص و النیل و بلعاب زرقطونا
 مع شراب بنفسج و انقوع سکر او شراب بنفسج
 فی الحار او شراب اسطوخودوس و مغلی حلو شراب
 لیمو و عجون بنفسج و البارد و هر کوند با بچه
 تعدیل مزاج ایدر سینه ارک شراب و نیلوف شرابی
 کی لحاب بزرقطونا ایله بنفشه یا غی ایله یا انقوع
 حلو یا حامض سکر ایله یا شراب بنفشه ایله و جم
 حارده سادج اولسون مادی اولسون با سراسطوخودوس
 یا مغلاي حلو شراب لیمو ایله یا عجون بنفشه ایله
 و جم بارده اگر سوال اولنورده مغلاي حلو
 حامض ایله یا بجز و بنجور شراب لیمو ایله دیدی
 شراب لیمو و جم بارده مناسب دکلر خصوصاً
 عصبه اولان بیدر مصنفک بشراب لیمو پید
 شراب اسطوخودوس قید در اوله ببله او لیجی همان
 عطشی تسکین ایدر ضرر اتمز و عما یری الریحی و البارد

شراب شراب صرف معتد اوجع ریجی و باردی
 دفع ایدر صحت و برادر در شراب صافی بجز
 ایلیجی ولیکن مایعته الا دن فاطر استیقا او
 مبتدا اولسون قولا غه طهرین ایلیجی کرک مسخن
 اولسون کرک مبد اولسون حد نغسند و لینه کرک
 اللحم و یقتصر علی الزاوی و البقره کالاستفاناح
 و الهند با و الحلیون و مع البیض النیرشت و ترک
 اولسون ایلر و قصر اولسون مزون لروا و تلی
 استفاناح و هند با کی و جم حارده و حلیون و
 اورفان یمرد و صاریجی و جم بارده و معضیل
 یمرد و صاروسن جمعه ویدر قروح **الاذن**
 قولا قرح لری با ظاهر اولایا غیظا هر اولای
 ظاهر اولان بونر سکر ایله صبا ایله یا سکنین ایله
 صبا ایله و غیظا هر اولان یا تان اولایا اسکی اولای
 مصنف هر بیک علاجی بیان ایدر اما المستاءه فنیاف
 ما مینا بالخل او ماء الحصرم بالعسل و مرهم **الاستفاناح**
 او الباسلیقن اما تان اولان که دخی عصفه ضعیف

مزون هر غده مرصه
 و بولر که اند ات اولیه
 مع

کشی که در مش اولیه و لحدن و غیره در نقصان مش
اولیه علاجی شیا ف ما میثا در سر که ایله یا قورق
صویغ ایله در بال ایله یا مرهم اسفنداجدر یا مرهم
باسلیقون در و اما العتیقة الزمنة ویم وبتن
ما یخرج منها وکثرته و قد یحتاج فیها الى القطران
اما اسکی اولوب زمان کچمش اولان و بیلنور بواندن
جغن اربکک یرمز ققوی ایله و کثرتی ایله علاجی
بودر که بوند احتیاج اولور قطران بال ایله خلط
اولنق ایله **دخول الحیوان فی الاذن** کاه اولور قولاغ
سکک و کعله و بر و قرنج و قصابج دید ککری
جانور کیرر و **قول الدود** قور حاد و اولق
قولا قد هر کندن بیلنور کاه اولور بعضی قور د
قولا قد جقار باشی قن کندوسی آق و بعضی قور منق
بونلرک علاجی بودر که یقطر فی الاذن القطران
فیسکن حرکت الحیوان فی الحال ثم یبتله او یقطر الزیت
مسحنا وینام فی الشمس فیموت و ماء و ورق الخوخ
او ورق الاجاص و کل مانک فی ادویه الدود قطرله

قولاغ قطران اولیه ساکن قیلور حرکت حیوانی
فی الحال اندن صکک قتل ایدر یا طمرله قولاغ
زیتون یاغی قز مش اولوب و ایقوا وینه کشتن
اولیه اولور حیوان و قور د طمرله شفتالوی یاغی
صویغ یا رکش یاغی و هر سنه که بزدا کرا ایدر
ادویه دودده **دخول الماء فی الاذن** اکثر غسل
ایدر کن واقع اولور یعض من وجع شدید و ربما
ورم فان لم یففع الحز و التحریک و الحبل علی جانب
ادخل فی کاذن عود بردي قدلف علی طرفه فطنه
و غسست فی الزیت ثم یسحق فاذا قربت النار من الاذن
جذبت دودته ینخرج الماء لا یصطرار لظلمة اعاض
اولور بوندن وجع شدید کاه اولور نیشه قولاغ
ایچی مواد کا منجذب اولدی ایچون شدة وجع دن
اکر فاند اتمز ایسه حز و تحریک یعنی اول قولاغنی
یوز یضدنی اوزن قویب تکرار تکرار تحریک ایدر
صوب قز ایسه و اگر فاند اتمز سه محمل یعنی
برایغ اوزن دورب صحرمتی و النک ایاس قولاغنه

او بقیه علاج اولدی فی حرارة ظاهره ایله
حرارة باطنه جمع اولسون ایچون در
اکثر نسجه ده بقیام واقع اولمدر
مناسی کزنده دور غرله دیکدر
بعضی بر مقدار زمان کون اولدی برده
دوون سه

حز و تحریک لظلمة ایچون شدة وجع دن
اکسی بیلر ذکر اولند غنی تحریک
نسه تنه و کثرته دلالت ایچون
والا برهنگ ذکره بونا معنی در

ورتب و باشتی اول طرفه مانر قلق یعنی اگر
 بونلرایله صوجقر سه ادخال اولنقولاغنه
 عود بر دی بر قارش مقداری و اول بر طرفه
 صهارلش اولاینبه که زیتون یا غنه باندلش
 اولاندن صکر اول طرفی یا قله قیل کی قین
 اودقولاغنه یقین کل چکه سن عودی دفعه اولایله
 صوجقر زیر عودک یری خالی قالمق لازم کلور
 خلا خود جانتد کلدر بس صهارلش جفتی لازم
 اولور و اقوی من ذلك صوف الارضون یحشی
 من الاذن ثم یخرج ویعصر مرار حتی یستوفي
 الماء باجمه اقوی در بوندن ار جوان یوکی
 زیرا آنک خاصه سی در صوبی نشف اقلدو
 اندن قولاق اندن چقرله صقله نیجه کن حتی
 صوبی جمله استینا فاید **امراض الحاق حاء**
 مهمل ایله بوغز لغی و بوغز دیدکلی در که دیک
 انده اولور **الحاق** بوغز ده شیش اولور نفسی
 تمام الیهق و سنه یو دامق یا بونلر زحمت ایله

عود بر دی صحره یارنده
 بیهتر و بوندن علن
 ایدر طور اوقاقی و لایا
 قوریمق

ار جوان بر دفعه بالق در یکندن
 سجاد ایدر لر

جمیع ضاقلو و نشف بونق
 عسیر اولور اما اگر سبب
 حنجره اولور نفس ده
 طارلق زیاده اولور اگر سبب
 مرید اولور بونق طارلق
 زیاده اولور

لدرله

اولمقدرا آنک ایچون مصنف دیر هو امتناع
 النفس و البلع او تعشرها نفسک یا بلعک
 امتناعی یا بوندن تعشری در یعنی تنفس یا بلع
 زیاده مشکل اولایا بر مقدار عسیر اولاما لمر
 کما یعرض عند ذلک فقره من العنق الی قدام
 فیتفرع موضعها ویوجع لمس و یمنع الاساعه
 عند النوم علی القفا خفاق یا طارلق ایچون اولور
 نینکم عارض اولور او کر ق زائل اولدقه بوندن
 او که اولد او کر ق نک یری جفتد اولور و آنک
 یرنه پیشق وجع و یرد و منع ایدر او بونق اوزرنه
 یا بونق و اما لعجز العنق الحریة للآلات عن التجویک
 کما عند شد جفاها فیکون الغم جافا و یسهل البلع
 و النفس تنجرج الماء الخارج مع عدم علامه الورم
 و تقدم اسباب الحنفه یا عجزی ایچون در آلات
 تنفس و بلع قوت محرکه سنک تحریر کن نینکم
 قتی قوریدقد اولایله اغز قوری اولور آسان اولور
 بلع و تنفس اتی صوب بونق ایله ورم علامتک

اکس

عند ميله واسباب بجففة نك تغذي ايله وكما
 يكون عند تناول ادوية خائفة او جود اللبن
 في المعدة ينتكم اولور قوت محرله نك بحري ادوية
 خائفة نك تناو طقتند صدقوف كبي يامعد
 ده سود وكدقد زيراد وكيحق كينيت سيمه
 حادث اولور بقت محرله عاجز اولور واما الورم
 في العضلات التي للحنجرة اما الخارجية فتظهر للحش
 وهو اسلم واما الداخلية فتضيق النفس جدا وهو
 ردي وفيها يكون النفس اعسر من البلع يا ورم
 ايجون در عضلاته كه حنجرة نك در اول اون
 التي در اما عضلات خارجة ده اولان ورم ظاهر اولور
 حنة يعني حش بصر وحش لسة مقدم عنقه و
 عضلات خارجة ده اولان ورم اسلم در عضلات
 داخله اولان دن اما ورم كه عضلات نفسى
 تضيق ايدر زياده وبوير مزور وبواكيسند يعني
 عضلات خارجة ده وعضلات داخله اولان
 ورمه نفس مشكل كدر بلع دن مخرج نفس مضايقة

زياده اولد غيچون واما في عضلات المري العالية الحار
 او الداخلية وفيها يكون البلع اعسر يا ورم عضلات
 مریده اولاك عالي در خارج در يا داخله وبونك
 ايكسند بيله بلع مشكل رك در نفسدن وفي المري
 من الورم يكون اللسان احمر وينتفع الاوداج وبتدد
 والوجع اقوي دموبد ورمدن يعني قاندين اولان
 خناق دل قزل اولور وبوين طهر لري طلو اولور
 وچكر كلور ووجع قوي اولور قان زياده اولور
 تغرق اتصال اتدكي ايجون در وفي الصغراوي
 يكون التجارب وخس وصفة لسان ومرة فم
 وقد يكون يتركب الورم منها فبنة كبر العلامات
 وصفه اوبد يعني صفرا دن اولان خناقده قتي
 قزمتق وصا بنجق دل صارولغي واغز اجيلغي
 اولور كاه اولور ورم يعني خناق ايكسند بيله
 مركب اولور علامتدغي متركب اولور وفي البلغم يكون
 ملوطة او دلاغة في الغم وقد عطش ووجع بلغمي
 ده يعني بلغم اولان خناقده طوز لولق اولور

عضلات مری عالی ایلر
 اولندی زیرا سافندی ورم
 حادث اولور بقت مانع
 اولور

اولوریا اغزده طاشنلق اولور یا دلی جقق
 اولور و صوسرلق آزا اولور و اغزی آزا اولور
 و فی السوداوی یکون صلابه او حموضه او غرضه
 و لایکون الانادرا و اکثر انتقای سوداوی و یغ
 سودا دن اولان خناقده یا اکشیک یا ککس کک
 اولور اغزده سوداوی خناق اولور الانادرا
 اولور و اکثر خناق سوداوی انتقای درورم
 حار من قن لطیفی متخلل اولور کشتی باقی قور
 صلبا و الکلی من الخناق ما یدوم فی فتح الغم و دفع
 اللسان و هوریدی خناق کلی بدکری اولور که
 اند دائم اولو اغز آجق و دل جگر من بو خناق
 کلی یرمز و و اذا اخضر وجه المخنوق و اسود
 محاجر عینه فهو میت و کذاک اذا سقط نبضه
 و بردت اطرافه و غلط لسانه و اسود و اذا ازید
 المخنوق فلا یرجی قن یا شمل او خناق اولان
 کسه نک بوزی و قرره کوزلرک یوقر و سی اول
 میت در یعنی میت اولق مقرر در بوخلین میت در

بو خناق خناق کلی دیر
 اغز اجمن و دل جگر من
 کلبه شاهت اولد غمچین
 میت

قن نبض ساقط اولور و اطراف صویسه و دلی
 یوغن اولور و قرره و قن خناق اولان کوریکش
 رجاء و لنمز **العلاج** خناق علاجی بیتداء فی البصه
 و استفرغ الخلط الموجب و فصد المرق الذی تحت
 اللسان و تلین الطبیعه بالقتل و الحق البینه و حجا
 الساقین و شدتها و حل اطراف الحرق و تسخینها
 باشلنه آت فصد ایله قیغالدن قن دم و دم
 ایله غیکر اختلاطن اولور و استفرغ قلنه خلط
 که موجب در خناق قن خلط اولور و اولور
 و فصد اولنه شوله طمر که دلالتند و ربو کا
 کرکر و تلین اولنه طبیعت شافرو حقنه لینه لر
 ایله و حجامت قلنه کی انجن و باغلنه و اطراف قلنه
 طاش ایله و قرره له مواد اشغیه منجذب اولور چون
الاشربة خناق چون اولان شربه شراب البنفسج
 مع شراب الکاحض و التور و بنفسج و نیلوفر بلعاب
 بزر قطونا او حب السفرجل او ماء الزمان بشراب
 بنفسج او ماء الشویه بشراب بنفسج و دهن اللور خلط

وخصوصا في اليبس والسوداوي او شراب ليمو
 وبنفسج وخصوصا في البلغم او ما يغلب فيه اليلغم
 وبالجملة كل ما يستعمل في الحنجرة مع مراعاة الخلق وماء
 لسان الثور ببعض هذه الاشربة او بالسكر حيد
 شراب بنفش شراب اجاص ايل تلبين ايجون يا
 دود شراب ايل روع ايجون يا شراب بنفش وشراب
 نيلوفر تبريد وروع وتقويت ايجون احاب بزر
 قطنونا ايل ترطيب وتسجيل نفس ايجون يا ايقون ^{جكدي}
 لعابي ايل انضاج ايجون يا ماء دقائين شراب بنفش
 ايل يا اريه صوبي شراب بنفش وطا تلو بادام يني
 ايل وخصوصا شربة خناقده كه آلات تنفس ^{تسكن}
 اولاو شربة خناقده كه سوداوي اولاي شراب ليمو
 وشراب بنفش خصوصا خناق بلغمي ده يا بلغم غالب
 اولاند زير شراب ليمون بلغمي قطع ايدر وبنفش
 اخراج ايدر تلبين ايل وبالجملة هر شربة كه استعمال
 اولنور حمي ده بوغز رعابي ايل ولبان ثور صوبي
 بوا شربة نك بعضي با سكر ايل ايوور فاذا فرغ من

من الرعادات انتقل الى المليينات كالجلاب يا صر السوس
 او شراب بنفش بماء عرق السوس وفعلى حلق شراب
 بنفش ان لم يكن من الحنجرة مانع حتى فارغ اولنفسه
 راد عاتدها انتقل اولنه مليينات خالصه بجلاب
 كى بويان دي ايل يا شراب بنفش عرق سوس صوبي
 ايل يا مغلاي حلو شراب بنفش ايل الكرمي دن
 مانع اولنفسه زير بو منضج حرارت وبرد كى ايجون
 حمي ده ممد ^{الانف} خناقده غدالرك احكامي
 ليحجر الغذاء يومين او ثلثة ثم يستعمل ماء
 الشعب بالسكر او شراب النيلوفر فاذا هان
 البلغم وصدقته الشهوة فاستفاناخ او ملوخية
 او قمع او خبازى بدهر اللوز الحلو وكل ما لا يوجب
 الى مضغ فهو اوي ترك اولنفسه غذا كى كون
 يا اوج كون اندون صكر استعمال اولنفسه حوا
 سكر ايل يا شراب نيلوفر ايل حتى كثر اولس يوثق
 وصادق اولنفسها استفاناخ يا ملوخية يا قماش
 يا ايم كرمي طا تلو بادام يا غي ايل وهر سنة كه محتاج

روي
 في
 الحنجرة
 و
 البلغم

قلز چینه که اولی در تاحرکات بدن عضلات
متألم اولیوب مواد منجز را ولیه **الارویه**
المضغیه موضع مرصه قوتن دو را اما اولی
کرب التوت بماء الورد او ماء الکزبره بر بخت
او بر بخت الجوز او مغلی من عذس و کزبره و زرد
وساق او ماء ریاس او رمانین تقوم بالطبخ بخر
بنسج و حب من ساق و زرد و جلتار و کنه
و دمازید فیه کافور و خصوص صافی الصراوی
و بعد یومین او ثلثه یستعمل النضج کالبین
الحلیب او مغلی من تین و جعد قنا و نخاله
و عرق سوس بسکر او بر بخت توت او مغلی حلو
بر بخت التوت او لب خیار شنبه بلین حلیب و دهن
الوز حلو و بر بخت التوت بتلیل مر و زعفران اما
اولا قوتن را د علو در قرطی توت برقی کبی
کلاب ایل یا یا ش کشین صوبی برقی توت ایل
یارب جونا ایل یا مر جک مغلا سی قوی کشیز
ایل و زرد و ساق ایل یا ریاس صوبی یا ماء

قزل توت برقی بود ایلدر که
باش قزل توت صفت لر و جتن
صوبی قایت لر صغ عمل
قراعت اولامه

صوبی برقی بود ایلدر که قوز که باش
قایت صغ لر و جتن صغ عمل
قراعت اولامه

رمانین قوامه کتور لر قایتی ایل شراب بنفشه ایل
یعنی بونلر ایل غرغری اید و حب قلز ساق و زرد
ورد و کتار و کت و دن و کاه اولور زیاده قیلنلر
بونلر کافور خصوص صاف اوید یعنی جعد
التوت و قتل حتی اریه و الی کوندن یا لاج کوندن
صکر استعمال اولنه مضجعات تان صغلسر
کبی یا مغلی کبی انجیه دن و بر ساد شانلر و
کبکدن و بویان و بندن شکر ایل یا توت برقی
ایل یعنی بونلر ایل غرغری اید یا مغلا صغلسر
رقی ایل یا لب خیار شنبه ایل تان سود ایل و طبلو
بادام یا غی ایل یا توت برقی ایل از جوق مر ایل و
زعفران ایل و تطویق الحنق بحیط حنق الکا
غایه فی ذلک کل وقت بوینه طوق الیوب یا غلق
شول با لکی که انک ایل افعی لر بو غلش اولامه
در خنقه نفع ده هر وقت ده و کذلک لعل برقی
الذی بالابيض بو غلین غایه در خنقه نفع ده
یلمق قوردک اق نجسنی او زبل الکلب عن کل

بر ایلکه که آنک ایل افعی لر بو غلش
اولت لر نفع در جوق افعی بو غلش
اولت لر نفعی زیاده اولدر اول
افعی لر بو غلش ایبی خنق اولان
که نک بوینه یا غل لر کلی فایب
ایدر بیمار خانه لره ایدر لر و بوند
و جوی ظاهر و کل بالی صیه در

الطعام ببعض الاشربة المذكورة يا كلبك نجسني
 كه كفاك يمكن اولا اشربة مذكورة لك بعضي
 ايله وكذلك لطخ العنق بذلك من خارج بوجلين
 غايته رक्षा نفع بويي بولشدر مق ذيل
 ايله خارجدن ورجيع الصبي كذلك او غلاجن
 بخاستي دخی بوبلور و ليطعم الله من بعد الحضم
 ليقتر اللبن فلا يستمكن طعام لندر لسن صبي به
 باقلا مضغ ايله باله كي قدر تا كير مرققوا آذاولا
 استكراه فليميه و يجب ان يكون التبريد في الصغري
 اقوي وفي البلغمي اضعف و التبريد و التليين
 في السودا و اكثره واجب و رक्षा صغري و يده
 تبريد اقوي اولق زيرا صغرا حار در و بلغمي
 اضعف اولق زيرا بلغم بارد در و ترطيب و تليين
 سودا و يده اكثر اولق زيرا سودا يابس در و يجب
 ان يكون جميع ما يستعمل شربا او غرغرة مفترا و اما
 در جميع استعمال اولقان كركش ايجد ايله كركش
 غرغره ايله ايجق اولا و ذلك القذمين و الكفنين

اگر سؤال اول شود که بلیغ بارد
اوله غی ایچون بلیغ د تدرید
اضعف اولتد کله ییچ اولتق
که ک ایدی بزا بد ر بومض
تنت محلا اوله غی ایچون
مغفوندن خالا دکلر یس
تبریددن لازم ددنه

ووضع المحاجم على بؤخر العنق مما يعين على النفس
والبلع والى ابقالون واياالرن او مق وقر وشنه
قومق الكس او زنه تنفسه و يوتغه معين اولور
موادى جذب باتدكى ايجون بلكل كم خناق تافع
اولان بجر بادن در بر مقدار مرجك كه يولش اوليه
و بر مقدار انار قى و جزو بجه شب و بر مقدار
قزل كل بوجله سر كماله قايند ب غر غر ايله
احا كل صكر بقوناله كه نازكدر تا اريو بوجو
اوليه استرخاء اللهاته ترجمه بوجن ديش املك و دجكه
امك ديد كرى در بوم رض منزله دن عارض اولور
رطوبتى ايله و فايد ايدر بوجا حمل قوا بضر مجففه
كر ك بارده كر ك حات انو كچون مصفف دير
ينفع منه جميع الفراعنه كوله لابتداء اورام الحلق
فان ايدر بوجا جميع ذكر اولنان غر غر ابتداء اورام
حلق ايجون ضيق النفس يعنى نفس طارغى در كه هوا
مرفح منفذ واسع بوليميه بكون جميع اسباب
الخناق اولتكا نفع من برده هوا او بلس بكون

بغیر اک دن فوری نہیں ہو سکتا
خیر صبر الہی اور کرمِ خداوند

مع جناف الغم وخفة باستعمال الماء الحار
 والادهان المرطبة او بالبخار دخانية فيكون
 مع حرارة مزاج وسوداوية واحسان بالدخا^{نية}
 اولضيق الصدر خلقة اولافته في العصب والحجاب
 وهما اولى بان يكونا من باب عسر النفس اولور وضيق
 النفس خناق اسبابه من جميع ايجون يكتنف
 رية وقصبا ايجون هو انك برودتدن يا حود كركه غير
 ييس مزاجدن اولور نيتكم آخر دقده واقع اولور
 وتكاتف وبسك هر ري ايله اولور اغز قروغى
 وخفت اولور راسى صواستولى ايله زير السى صو
 يوسى وتكاتفى ازاله ايدى دغى ادهان مرطبة
 استعمالى ايله بنفشه باغى وبقاق ياغى كى يا اولور
 ضيق نفس اخى دخانية ايجون كه راسه تصاع
 ايدر كن او يكنه يوسى وكثافت ويرر اوبايه منفذ
 مضايقه اولور وبوضيق النفس حرارة مزاج
 ايله وسوداوية ايله اولور ودخانية احسان
 ايله اولور يا حود وضيق صدر ايجون خلقة

مكثف او ليحق تمدده
 قابلا او لم يرب تنفسه
 مضايقة اولور حصة

يا آفت

يا آفت ايجون اولور عصب محرك ده يا حجاب ده
 بواكسى يعنى آفت في العصب و آفت في الحجاب اولى
 در غذا اولمق عسر نفس با بند وضيق النفس دن
 دكل **العلاج** ضيق النفس علاجى ما كان لاسباب
 الخناق فقد ذكرنا تدبير فيه وما كان لبر في
 حارسكرا وجلاد بعرق السوس ودهن الصدر
 بدهن السوس او دهن البان مع قليل مغاث
 وكتبا مسخنة وما كان من بفس فالادهان و
 اللعاب الرطبة المعتدلة في الحر والبرد وما كان
 عن اخرة دخانية شقى ماء الشفة بالكراما
 ولزم الحبة ويستقر بطبيع الاقيمون او حبة
 او اقيمون بلبن حليب وسكر ثم بعد ذلك القلب
 بالمفرحات الياقوتية مع احتساب كل حاص
 بافراط وكل حريغ مالح شديد الملوحة وكل ما يولد
 السوداء كالعدس والقديد وماء لسان الثور
 بالكرنافع وشراب الرمان نافع الاملبسى بماء لسان
 الثور بالغ وينفع من الناكهة الرمان الحلو والسكر

زيرا ضيق النفس مجرى ده طارلق
 ايجون اولور عصب آفت
 وحجاب آفت مجرى مضايقة
 ايجاب اتمر حصة

وقصب السكر واللوز بالسكر جيد شوله ضيق
 النفس که اسباب خنقا بچون اولور بز ذکر آنکه
 آنک تدبیر فی خنقا و شوله ضیق النفس که بز
 بچون اولور علاجی مغلاهی حلوجار در سکر ایله
 یا جلا سور بویان دی ایله و صدری با علق در
 سوسن ایله از حق مغات ایله و از حق کتره
 ایله قز مش اولدی خالده و شوله ضیق النفس که
 یبسن اولور علاجی یا غلر و رطب لعا بالور که
 معتدل و لالر هر چه و برده و شوله ضیق النفس
 که انجیر و دخانیه دن اولور علاجی بود که اریه
 صوبی بچورله سکر ایله بر نیجه کون تبرید و رطب
 و جلاء ماده بچون و لازم در برهیه مولدات
 سودا و مجرات دن و استعراغ قلنه ماده سوداوی
 مطبوخ فایتمون ایله یا آنک حتی ایله یا فایتمون
 تان سودا ایله و سکر ایله اندن صکر قلب تعدیل
 اولنه مغز حات یا قوتیه ایله و اجتناب ایله هر قتی
 اکشی نهندن و ابتی وقتی طوزلو اولاندن و هر

یاغی

سودا تولید ایدن دن مرجمک و با صدره کی
 و لسان تور صوبی ایله نهابند و در نفع و فائد
 ایدر ضیق النفس بمشردن طاقن انار کرک جیک
 کرک بریان و شکر قشنی و بادام سکر ایله ایو در
 جلا و تلین و تر طبیب صدر ایدکی بچون **الریق**
 فتح را و سکون با ایله هو عسر النفس یشب نفس
 المتعب بو عسر نفس در مشاب اولور یور غون کسه
 نک نفسنه سببه اما خلط غلیظ لاج اما فی قصبه
 الریه فیکون الضیق و اوله النفس مع خنقا و تخیر
 و احساس ماده واقعه هناك و اما فی خلط
 الریه فیکون الثقل فی الصدر و اما فی المروق و رتبا
 ادی الی اختناق و قد تكون الماده تنقل هناك
 و قد تكون منصبة من الرأس فیکون مع علامات
 النسله و وجود الآفة فی الدماغ و حاد نادفعة
 و اما الراح و انجیر و اعضاء النفس مزاجیه فیکون
 مع ضقة و سکون بقله استعمال النواحی کالجور
 و اما بسبب کثرة البخار الدخانی فیتبعه صفقان

انار بریان اولغک کینیتی بود که
 اناری خمیه ایله بوریه لر تنق
 یا فرن قوییه لر تاکه بیشه

یعنی تر تر و ضیق ضیق
 و مختلف صوبی و کرک
 طاقن اولسون کرک اولسون
 اولیه ربواعم و در ضیق
 النفس دن بعضی لر السن
 برور دید لر

وضع قلب و علامات السوداء و اما المزاج
 المعدة لا امتلاء ها غداً فيزول بانحدار الخداء
 ويكون نقل المعدة ظاهراً سبب رتو يا خلط
 غليظ در كه يايشي در يا او يكن قصبة سنده او لا
 او يلبه ضيق اولور اوله نفس ده صوتك ترد يدي
 ايله و بورن او تسي ايله و انده دور ر عاده احسا
 اتمك ايله يا اوله يايشي اولان خلط غليظ او يكن
 اجراسنك او رته لرند او لا او يلبه ثقل صدر ده
 اولور او يكن انده اولد غيچون يا اوله يايشي اولان
 خلط غليظ عروق شريانيه ده اولاكاه اولور
 بوقسم مودى اولور اختناق قلبه اوله خلط
 منع اتر كچون نفوذ هوايي وكاه اولور ماده يعنى اوله
 خلط غليظ لاج اولور متولد يعنى حادث اولور اوله
 موضع مرده وكاه اولور ماده منصب اولور باشند
 اوله موضع اول يلبه رتو ايله اولور زلزله علامتلى
 دماغه آفت ايله در بود فحة حادث اولور
 ياربور يجلر و بخار لر اچون در يعنى سببى بيزك

شد مزاج اولد غيچون

ثقلت دماغ و تمدد
 و صاع كى

وجودي در اعضاء نفس ده مزاج و يربى اولدي
 حاله نفس او يلبه رتو خفت ايله اولور و سكون
 ايله اولور نفاخ نسبه لى آذ يبك ايله بو كر لجه
 و بقل و سائر جويى كى بار رتو بخار دخلى كثره
 سببى ايله اولور او يلبه تابع اولور خفقان ده
 ضعف قلبه خى علامات سودا ياربور معدنك
 مزاج سندن اولور امتلا سى اچون غذا ايل او يلبه
 رتو زائل اولور غذا نك انده سى ايله معدنك
 نقل معدن ظاهراً اولور **الملاح** رتو كى علاجي
 استفراغ المادة بحسب الاياج او ايارج لو غاذا
 او بايارج فيقرا وحده فى البلغمى او بحسب الايتون
 فى السوداء و استفراغ ماده در حسب ايارج ايله
 با ايارج لو غاذا ايله يا ايارج فيقرا ايله يلكر يعنى
 غيرى اشربه ضم اولور سز رتو بلغمى ده يا استفراغ
 اولنه حسب ايتون ايله رتو سودا و يد **الاشربة**
 رتو اچون شربت كل يوم للانضاج جلاب يعرف
 السوس او ماء لسان النور او معلى من عرق السوس

وجمدة قناتین و سبستان و لسان التور و ریا
 زیدیه بحالته محلی سکر او بامه العسل هر کون
 نضج ایچون جلاب عونی سوسی ایل قابنشر اولان
 یا لسان تور صوبی ایل یا مغلی اولان عرق سوسدن
 و برسیا و شانند و انجیدون و سبستان اندون
 تور دن کاه اولور زیاده فلنور کیک محلی سکر
 ایل یا ماء عسل ایل **اغدی** بنو ایچون غد الریة لایان
 الا و له ماء الباقلاء او ماء الخض بالسکر ثم ماء الشبیه
 بالعسل او بالسکر او عسل و قلیل خبز تم احراق
 المزاج و مرقه الذیك و خصوصاً الهرم ثم المزاج
 المطبق المبرز بالحرارات او الحمام النواضق کلک
 کونلر نه باقلا صوبی یا نخود صوبی سکر ایل اندن
 صکر اری صوبی باله ایل یا سکر ایل یا عسل ایل
 دخی از حق اتمک اندن صکر بلبلر شور بالری
 و خردس شور بلبلر خصوصاً باشلی اولان اندن صکر
 بلج قاوردسی اتی او تیر ایل کو کرجین یا ورسکی
 او جغه قاتقرا و لا و بعد الا استغراغ ینفع التی کاستغراغ

عبارة متن بماء العسل اولیچن
 حرف جتا ایل نفع بود کرا و لنان
 اولور اما قی ماء العسل اولیچن
 حرف جدر شز مجرور اولیچن نفع
 بود کرا و لنان اولور اما مرفوع
 اولیچن الا شربة لفظه معطوف
 اولور مسه

و تسخینه اعضاء الصدر استغراغدن صکر
 فاند ایدر قوسق جقر دخی ایچون ماده غلیظه
 و قزدر دخی ایچون اعضاء صدری تم یستقل
 القراءه ^{تجدید ایچون} الحصریه اندن صکر استعمال اولنور قراءه
 حصریه تا که قوسقند باقی قان ماده تحلیل ایلد
 و المعوقات و الخبوس بالنعیم فی ذلك من الشروبات
 اطول مرورها بالمری فی شح منها ما یصل ^{النصبه} الی
 وهو علی قوته لموقر و حبلر که اغزده و وتلور
 انفع در دتوده مشروب اندن طویل مروری
 اولد غنچون بونلرک مری به او بلبلر سینر نولر
 قصبیه و اصل اولان اولد سینر نولر قوت
 اوزن اولدغی حالده هضم اولدغی ایچون و ذلك
 اکثر واقوی مما یصل من جهة الکبد بوسین من
 ابله و اصل اولان اکثر در واقوی و جهت کبدن
 قصبیه و اصل اولان اولان بولقل و اضعف در
 معدیه و کبده و عروق بيشه دخی ایچون و هضم
 اولدغی ایچون و اما يستعمل من المعوقات و الادویه

ما فيه جلاء وانضاج وتنقيح وتليين وتنقية
 وتلطيف من غير تخفيف قوي استعمال قلندر
 لعوقلر دن و دواردن ر بواجون شورلر
 كه انده جلا ونضج وبرك موده وتنقيح اوللا
 بحرلري وتليين اوللا طبيعتي وتنقية اوللا تركريك
 ايله وتلطيف اوللا تخفيف قوي سر و شراب سكجين
 عنصلي نعم اللطف ولعوقلر عنصل عظيم
 شراب سكجين عنصلي نه كوچك ملطف و دوعوقلر
 عنصلي عظيم النفع و در زيرا انده جلا وتلطيف
 وتنقية وتنطبع و در **رومن للعوقلر** الحيدة عمل
 و دقيق بزركتان و دهن لور حله اير لعوقلر
 دن و در بال وكتان تخم اوبي و طالتلر با دام باغي
آخر لور نقشه و فسق و بن و قلب صومر
 و قليل ز و فاياسي بجن بجلاب طبع فبه عرق السوس
 و جمعة قنار در دود في قاي صولش با دام
 و فسق و انجبه و كوكر ايجي و از حق قوري
 روفاخي قلندر جلاب ايله كه انده قابنس و لاعرق

سوس د في برسيا و شان و لسوداوي لعوقلر لومان
 امليسي و شراب بما لسان الثور او ماء الشعير
 بالكو و دامة ماء لسان الثور بالسكر غابة
 ر بوسوداوي ايجون امليسي انا ر لعوقلر و انك
 شراب لسان الثور صوبي ايله بالاري صوبي
 سكر ايله و لسان الثور صوبي دايما استعمال
 انك تركي سكر ايله غايت در بوسوداوي
 نفعنده و قد يضيق النفس لامتلاء العرق
 العظيم الممتد على الصلب لامتلاء الدموي فيكون
 دواق الفصد كاه اولور ضيق نفس اولور
 عرق عظيم امتلاء سفدن اولور عرق عظيم صلب
 اوزن ممتد وركه اكاشريان عظيم و برلر انك
 امتلاسي امتلاء دموع ايجون در او بلبه انك
 دواسي فصد اولور و قد يكون ر بوجي فطرط
 حارة فضلب و دواق التبريد بالاشربة
 والنقوعات والمزولات المبردة و ربما اوج
 الى الكافور كاه اولور ر بوا اولور حارة زانده

او بلبه او يكتنه مزاجه ايلر
 انبساط ده برك علائق
 غلبه دم علائق در م

نك افراط اولدوغندن بونك دواسي اولور
 تبريد اشربه مبرده و نفعات مبرده و
 مروتات مبرده ايله كاه اولور محتاج قيلور
 كافور فوط حرارت ايجون **نفس الانتصاب**
 بومرضه انتصاب النفس في ديار و صميم
 سي تعريفندن معلوم اولور هوان كاي تاني
 النفس له الا بانتصاب الرقبة و مدها الى فوق
 بومرضه را اولدر كه نفس ميستر اوليه بونك صاحب
 الا بونني بوقره قالدر متق ايله و جلك ايله بوقره
 فينتفع المجري و سبب مادة غليظة او و دم او
 آجلور مجري نفس و بومرضه سبب مادة غليظ
 و مجاريدة يا و دم و رانده و علاجه كالربو
 و بونك علاجي ربو علاجي كي در و بجان لايقز
 الودهان الى الصدر لا رخاها و ترطيبها واجب
 اولور دهن لقریب او لمقصد ارخا و ترطيب
 اتدكي ايجون دهن و عضلاته كه او بليه مجري
 مضايقة اولور **بحة الصوت** آواز دو تعلق مكان

اندك ايجون بونك صاحبي
 بومرضه اشبه دو نفعه قار
 اولين مـ

بالاستخاء عضلات در كه
 نزوله ايدر مجري و آني
 طاردر مـ

عن برد و بلغم فعلاجه ما ذكرنا في الربو برودن
 حنجريه خشونت و بردكي ايجون و بلغم اولور
 آوازني اصلنش نابدن جگر كي اتدكي ايجون
 علاجي بونك بزم ذكر اتدكن در ربو و ما
 كان عن حرارة و كثر صياح فاندكن في
 السعال الياس و حرارتدن اولان حنجريه نك
 ملاستن كيدر و كي ايجون و جوق جاعر مذن اولان
 آلات تنفسي يور غروب و حرارت و بر ملاستي
 كيدر و كي ايجون علاجي بزم ذكر ايدن جگر
 در سعال يا بسده و ينفع الزبد بالسكر و
 الفرغ و بدهن البسج فاند ايدر بو كاتر ياغ
 سكر ايله ترطيب و تليين اتدكي ايجون و فاند
 ايدر غرغرينفك ياغ ايله ترطيب و ارخا اتدكي
 ايجون و من الاشياء النافعة لحفظ الصوت **الاقذار**
 عن الصياح الكثرة الا على سبيل الرياضة و في
 الغبار و الاذخات اشياء نافعة دن در حفظ
 صوت ايجون احتراز جوق جاعر مقيد الا

تدریج ایله واحدا از تو زدن و تو تندن و کل
 مالح و حریم و قوی الموضه الیاد افراط بلغم
 فیض مثل شراب الیمو و السکجین خصوصاً
 العنصلی و احتیاج از هر طرز لودن و هر
 واکشی قوی اولادن زیر بوندر حنجری خست
 ویرر الا مکر بلغم زیاده صوته ضرر آید و بلیه
 نافع اولور اکثر شراب لیمون کمی یا سکجین
 خصوصاً سکجین عنصلی و لیکن تر من اکل
 الباقلاء و التبن و الصنوبر و التریب و التمر
 و الصمغ و الحلیت و بزر الکتان و البستان و
 عرق السوس و قصب السكر و علك البطم و الزیتج
 و خل العنصل و النشا و الکثیا و بر القثا و
 الخیار و رب و القرح و جمیع المعایه و تخ الیض
 الیمه شست جوق استون حافظ صوت باقلا
 بیهکی و انجیر و کونار و قر و اوزوم و خرما
 و صمغ و حللت و کتان تخمی و بستان و عرق
 سوس و شکر قندی و منوش چینک و جام صغری

وخل

وخل عنصل و نشسته و کتن و بزر قثا و خیار
 و بزر خیار و قثا و چکر دکی و جمیع المعایر و اوزوم
 بمرده صادر و بی **سعال** او کسر که حرکت او کند
 و صدر دن و مجاهدن دفع مودی بجز او بکندن
 و اکامتنصل اولان دن طریق فدن لاجرم او کسر
 صدرن آغریق کمی در دماغه و او کسر که کمی
 قسم در بری بطه در که تو کر من ایله بلغم کمی
 جقر بری یا بس در که اندن سه جقر مکان
 عن بلغم غلیظ او برد اصاب الصدر فما ذکرناه
 فی علاج الرئو و ربما احتیج الی التریاق و لعوق
 بصل العنصل غایه شعله سعال که بلغم غلیظ
 دن یا بردن اولاکه صدرن ایرشد علاج بزم
 ذکر اند کسر در علاج رگوه ده و کاه اولور
 احتیاج تریاق کبیر یا اربعه یه یا من و دیطو
 و لعوق بصل عنصل غایه در نفعده و ما کاه
 عن حراره او بیس بیض فیه ماء الشهد شراب
 البنفسج و دهن البنفسج او دهن الورد الحلو و حن

صدر این بره کره هری
 باید دن اولسون کره ماده
 بارودن اولسون

والبسج ابلغ من شراب ولحم الرمان المحلو وشراب
 مشوي سعاله که حرارتدن یا بیسیدن اولور فایده
 ایدر اند. اری صوی شراب بنفش ایل و دهن
 بنفش یا طاقنلو بادام یاغی و بجز بنفش ابلغ در
 آنک شرابیدن و فایده ایدر لحوق رمان جلو
 و آنک شرابید و حب بنج من لبزد قشاور و زرد
 و زرد قرع و خشخاش من کل واحد در هم کثیر
 و نشا و رب السوس من کل واحد ربع درهم
 یعنی بعد تنجیم شراب رمان محلو و رماناید
 فی بز بقله ان کان مع حرارة قویة و حب که
 اتخاذا اولور بز قشاور و زرد قرع
 و بنج من کل واحد ربع درهم و خشخاش من کل واحد ربع درهم
 یو غله یو مشق اتد کدن صکر طاقنلو انار
 شراب ایل و کاه اولور زیاده قلندر بوندند
 بقله اگر سعال ایل حرارة قویة و اریسه پس بوندند
 حب لرایده و اغزده دوته لرو تو کر کز بونده
 لرتا که قق دواتد بعل ایل آلات تنف و صرد

لحم الرمان بیل اولور که
 ایلسی انار و عصا من
 قایند لرتا که نصی قل
 اندن صکر اکا نکر ضم ایل
 لرنصی مقدار ربع

بر در هم کتن و نشسته
 و رب السوس هر بندن

ترنج ایلد الاغذیه سعال واقع اولان کسند نکه غدای
 مزون قرع او خبازی او ملوخیة او بقله
 یمانیة او بقله الحما، او تخ بیض نیمه شست
 قباق مزون سی یا اب کوجی یا ملوخیة یا بقله
 یمانیة یا بقله حتما سعال حارده یا اورفان
 یمرد سی سعال بارد ده و اذا احتسني تخ البیض
 المسخن نیا نفع فی الوقت فقی سمور سه قز مش
 یمرد صا و سنی جکله فاند ایدر فی الحال و رب
 العنب بالغ بکمن نهایتد در نفعده حلا
 و تقویتی ایچن وان اخیج الی اللحم و الاکارع با
 او الرشتا ببعض البقول المذكور اگر احتیاج
 اولسا تلر پاچه لربو غدای ایل یا ارشته
 بقوله مذکور نکه بعضی ایل و حلواء من نشا
 و سکر و قرع جیده ولیکن دهنها دهن اللوز
 و حلوانشسته دن و سکر دن و قباق دن ایودر
 سعال حار و یاسده و اولسور اول حلواند
 یاغی بادام یاغی و ماکان من السعال عن نزلة قتل

و نسخنی

رب العنب و دینس
 بکمر و بکدر سه

المادة بالمعطسات الى الانف وتحبس عن النزول
 الى قصبة الرية بشراب خشخاش المتخذ من القشر
 بماء الشعير المدبش وبالغزغرة بالمخلط ومن ذلك
 عدس وعناب و سبستان و خطمي و خباري
 و خشخاش مع قشر يخلو و بمضمض بماء و
 نفع المضمضة بماء النعج للتغليظ شولا سعال
 كه نزله دن اولور كه باشدن نزول ايدر ميل اند
 ماده معطسات ايله انغه چند بیدسته و كندس
 فقولق كبی و جسر قلندر ماده او یكن قصبة
 نزولن شراب خشخاش ايله كه اتحاد اولنه خشخاش
 قبوغندن اریه صوبی ايله كه حشر اولاملا عناب
 و سبستان و خطمی تخمی ايله قابینش اولاد فی غرغرا
 ايله مغلط ماده ايله بو غرغره دن درم جرد
 و سبستان و خطمی و ابه كوچی و خشخاش قنوقی
 ايله قایندل و مضغه قلند صوبی ايله تغلیظ
 سوادى تاكه غلیظ اولوب نزول اتمه و ماكان عن
 ذات الجنب او ورم الكبد او غیر ذلك من المشاركا

مدتر اکا و برلر که مناسب
 اولان شمه را ايله
 قایندله

فعلاج علاج الاصلی من المرض شوله سعال كه ذات
 الجنب دن اولور یا ورم کبدن اولور و بوندن غیر
 اعضاء مشارکه دن اولور انك علاجی مرض اصلی
 علاجی در زیر اوله مرض اصلی زائر اولیجن
 اندن اولان سعال دفع اولور و اذا افتن مع
 السعال اسهال شراب الاس و الرمان الملبسی و
 الصندل و الرمان المحلو فین مفتن اولسه سعال
 ايله اسهال علاج مرض شرابی یا الملبسی و الصندل
 و الرمان المحلو انار شرابی یا صندل شرابی یا
 طالع انار شرابی در و يستعمل الصمغ و النشا ^{الذی}
 فی الحب محضه استعمال اولنه صمغ و خشخاش
 ايله اولان سعالك خبند. کشتی اولد قلدی حاله
 تا قبضی زیاده اولار طویقی کتمه ايله **نفث**
الدم فان توکرمک ماكان تغلا فجو من الغم و ماكان
 تنخا من الرأس و ماكان تنخا فجو من القصبة
 و ماكان قیثا فجو من الری او المعدة او الكبد و جوف
 بینهما وجود الآفة فی العصور شوله نفث دم كه توکرمک

وجهی ایل اولاغزدن در و اگر قمر مق وجهی
 ایل اولاغزدن در و اگر اح دیمک وجهی
 ایل اولاقصبه دن در و اگر قوسق وجهی ایل
 اولامری دن یا معده دن یا جگر دن در فرق
 اولور بواج عضوده آفتک وجودی ایل
 و ماکان سعالاً فهو من القصبة او الرية او
 الصدر و کلاً کان السعال اقوی فهو من مکان البعد
 و یكون اميل الى السواد و الجود مع قليل زبدية و
 شوله نفت دم که او کسرتک وجهی ایل اول اول
 قصبه دن یا او یکندن یا صدر دن در و هر یاری
 که سعال اقوی اولانفت دم مکان البعد دن
 در انو کیچون طبیعت شدة حرکت محتاج اولور
 و خارج اولان قریغ و دو کتلف امیل اولور
 کوبک از لغی ایل اختلاط هوا اولدوغی ایچون
 غلیظ دخی جامد اولدغیچون او بلیه نفت دم
 صدر دن اولور سواده و جموده امیل اولور
 و کوبک اقل اولور و الذي من الرية يكون زبدية

اول نفت دم که او یکندن در کوبک اولور کشت
 اختلاط ایچون هوایه و الذي عن انقطاع
 عرق یکن کثیرا و دفعة و الذي عن الفتح فو
 عرق یکن قلیلاً قلیلاً مع احساس الرايحة بخروج
 و الخارج عن ورم یکن مع علامتا الورم و قلیلاً
 قلیلاً و الذي عن تاكل یکن تبخياً و صديداً مع قشر
 و تقدم نوازل حادة او تناول اشياء حريفة
 و الذي عن العلق یکن مع غم و کرب و تقدم شرب
 ماء عالق شوله نفت دم که طرچا التوق دن اولور
 اول جوق و دفعة اولور شوله نفت دم که طرک
 اغز جوی اچلقدن اولور اول از جق از حق اولور
 راحت ادلاک اتک ایل انک خروجهی ایل اختلاط
 عروق دفع اولدغیچون شوله نفت دم که سیرز
 و رمدن بینکم ذات الجنب و ذات الرية مرضلین
 اولور بونفت اولور ورم علامتلی ایل و از جق
 از جق شوله نفت دم که بینکدن اولور اول اولور
 اریکلی و صار و صوی قبقل ایل و اولور نوازل

حاده. تقدمی ایله یا ایتمی سنه لریمک ایله و تشو
 نفت دم که سو لگدن اولور اولور غم ایله
 و کول طارغی ایله و سو لکل و صودن ایچمک تقدی
 ایله **الملاح** بجهان بجهت کشت الکلام و الصیاح
 و الضجر و الجوع و التوب و النفس العالی و النظر
 الی الاشياء طهر الباقه و الشراب و المسخات و المتع
 کالکفر و کل حریف و مال و الجبن العتق خاصه
 و اما الحديث فنافع و يستعمل الفصد قبل حدوثه
 و خاصه لمن صدر ضیق و فی الربیع واجب در
 اجتناب اتمک کشت کلامدن و چاغرمقدن و کول
 طارغندن یعنی غمدن و جماعدن و صیغرمقدن
 نفسی عالیدن یعنی آه دیوب نفسی یوقر و چمکدن
 زیر بونلردی محرکدر حرکت بدنی یا حرکت نفسانی
 سبی ایله دخی اجتناب واجب در قزل یلا بونلردی
 ل نظر دن زیر نظر ایله ذهده صورته حرمت قرار
 ایدر اولیه دمل حرکتنه باعث اولور زیر انصو
 و همیه کاه اولور حالت بدنی حد فتنه سبب اولور

نبتکم کشتی سنه لر تخیل اتمک ایله دیش قشور و اجتناب
 واجب در کشت شرابدن دخی مسخاتدن دخی
 مفتحاتدن زیر بونلردی محرکدر دخی کفر سبی
 و واجب در اجتناب هر ایتمی و طور لوز سنه دن زیر
 بونلردی حرمت دم و تغریق اتصال و تنبیع فم عرق
 ایدر لر واسکی بنیدن طوزی و تسخینی زیاده
 اولور دخی بجهت امانات بنیه نافعدر سدا یدر
 و لزوم حتی ایله برکت اتمک بجهت استعمال فصد
 قلنه نفت دم معتاد اولنه حادث اولور دن
 اولر خصر صا صدری طار اولنه و خصر صا
 بهارده فاذا حدثت نفث الدم فلیفصد من کلا سافل
 کالصافی و النافصه اضیق و یمنع النواری عن
 الصدر بشراب خشناش مع دم الاخوی و صبح
 عزیزی بقی حادث اولسه نفت دم فصد اولنه اسال
 بدن عرق صافی و عرق نسبی دخی اشغ جذب
 اتمک بجهت اما فصد طار حق اولاتادام جوق
 چقیوب قوت ضعیف و مرض قوی اولیه و منع

اوله نوازله صدر دن شراب خشتاش سببی ایل
دم اخوین و صنع عری ایله والدواء النافع المستشر
لجميع الاصناف شراب الانجبار بماء لسان الحمل
و کهر با و دم الاخوین و صنع عری من کل واحد نصف
درهم و بر تازیدینه شعیره کافور ان کان مع
غلیان و فرط حراره من الدم و ربما اخرج الى قیاط
من الافیون ان کان الامر عظیماً جداً و دواء نافع
و مشترک جميع اصناف شراب انجبار در سکری
یبراق صوبی ایله دخی کهر با و دم الاخوین و صنع
عری هر بدن بواوچک نصف درهم و کاه زیاده
قلور شعیره کافور اگر نفث دم غلیان ایله و زیاده
حرارت ایلایسه دم کاه اولور فرط حرارت محتاج
قلور رقیق افیون اگر امر عظیم ایسه زیاده یعنی
مرضه شدت و ارایسه بوند ایله قید ایلدی زیرا
ضرورت اولیجق افیون استعمال اتمه کرکزیرا
افیون برودتی غالب اولدی ایچون حرارت غریزیه
سویندر اما قوت برودتی و زیاده تغلیظ اولدی

لسان الحمل و لفظه معنای
قوی دخی و بکدر اما ملود
سکری بیه اوق و بکدر

ایچون فایده ایلدی دخی تجید ایدب خروج مانع
اولدی ایچون و لعوق یخذ من انجبار و دم اخوین
و کهر با و بسند و طرائث من کل واحد درهم افیون
ربع درهم نیم و یعجن شراب دمان امیلیسی و سقل
لعاف و یتر ب عوصر الماء ماء لسان الحمل و لعوق
که اتحاد اولور انجبار دن و دم اخوین دن و
کهر با دن و سدن و طرائث لردن هر بدن هر
منقال کتره و شسته و صنع عری هر بدن هر درهم
افیون ربع درهم یوشق قلند و یوغرله امیلیسی انار
شرابی ایله و استعمال اوله لعوق وجهی ایله و ایچله
صوبیره لسان الحمل صوبی اما صوابی ایلدی و کی زیر
ترطیبی ایچون تفرق اتصالک بنشر سینه مانع اولور
اما لسان حمل استعمال اولدی عی عطشی تسکین ایدب
و دم منفذنی بتشدردکی ایچون در **الفصل** بیض
نیمه شت قد در علیه دم الاخوین و کهر با و کزیره
یا بسته نفث دم مرضنده غذا اورفدان یمرده صکار
در که اوزرنه اکلش اولام اخوین و کهر با و قوی

بسته جواهر دن

کشینه بوغدا اختیار اولند غنک سببی بود که
 میرده صاروسی کثیر الغداد و بنشد ^{رفان} در واد
 اولان سربع الانضمام در و بود ویه اکلد وکی
 بنشد رکه تقویت ایدب ترید و تخفیف ایلد قطع
 دم اتمک ایچون در اولحم جدی باخبار ولسان
 الحمل وکزبره و زرد علی ان ترک اللحم واجب
 الا ان يقع افراط فحق الضعف یا اوغلاق ایتی
 در که بنمش اولان بخبار ایلد ولسان الحمل ایلد و کشینه
 ایلد و زرد ایلد بونک برله که ترک لحم واجب
 در نفث دم مرصنده خصوصا احتیاجی ده الا مکر
 افراط واقع اولاقان کتمسی تا که ضعفدن قورقلاده
 وقت جابر اولور لحم ایلد عذاندن و برهما
 احتیج فی الامتلاء الی ترک الغدیه ثلثة ایام واکثر
 و البقلة للحقا، عذای جید و شرب عصا رتھا بالسكر
 نافع ولسان الحمل بالکزبره وکاه اولور احتیاج اولور
 احتیاجی ده ترک اغدیه یه اوچ کون و دخی جوق
 و بقله حتما یو غدا در واندن عصا سن ایچون سکر

ایلد نافع در ولسان الحمل کشینه ایلد تغلیظ و ترید
 و تخفیف ایچون او ماء الشویه قد طبع فیه عذاب
 و عذس ولسان الحمل و ذر علیه دم الاخون یا اریه
 صوبی که انده بنمش اولان عذاب و مرجله ولسان
 الحمل و ترید و تغلیظ زیاده اولوق ایچون واکلش اولان
 اوزر نه دم الاخون بنشد مکره زیاده اولسون
 ایچون **العلق** جمع علقه در علقه سولک در که صو
 لده اولور الناسب فی الخلق بوغز یا پشچی دیک
 در بوئی نفث دم مرصند عقبی ایراد ایلدی
 زیرا آنک اسباب بند در بحب الاحتراز عن المیاه
 التي تظن انها عالقۃ فلا تشرب الا من وراء قدام
 واجب اولور احتراز شود صولردن که ظن اولور
 سولکی اولسی و بلیه ایچلیه الا بز پرده اردنک
 فان لم یعظن لها ولم یحذر منها لصغرها فترت
 و تعلقت بالخلق کبروت علی طول الایام فیعرض
 منها نفث دم رفیق و غم و کربا حق سولک بنمش
 و اندن احتراز اولف کوچل اولدی ایچون و یا پشچی

بوغن بيوک اولور طوله ايام ايله وعارض اولور
 اندن نغش دم رفیق زير اسولاک ايدوک قاني
 قوس وعارض اولور اندن غم وکوک اضطرار
العلاج بوغن کيدن سولاک چقرمخ علاجي ينع
 الغم قبالة الشمس فان طهرت البصر اخذت بالاصبع
 او بالكلبين مع توق ان ينقطع وان لم يظهر فغر
 بالخل والخرجل مع قليل ملح او بماء البصل او يسمق
 الشنبز والخرجل وينفخان في الغم فان لم يسقط
 ادخل الحام والحيل المقام فيه متدترا بكثر الثياب
 ليستد الكرب ثم يقرب من الغم قطعة تلج فيتحرك اليها
 العلق فربما قدبت فاخذت باليد وربما خرجت
 بنفسها فان بقي بعد سقوطها نغش الدم يغرغر
 بطيخ قشور الرمان والجلنار والسماق وينفخ في
 الملق جلنار ونشا ودم الاحويين سحقه اغرجه
 كمش مقابل اگر سولاک ظاهر اولور بصم اخذ اولور
 برماق ايله باکلبين ايله صغيق ايله اوزلمکدن واکر
 ظاهر اولور بصم غرغر قلنه سرکه وخرجل ايله

سولاک بوغن نه يقين يرون
 دوت لرتاک قوروز باشی
 ايجروده قالیه که بری نشی
 وز هر نه نغشی اولیده

ناله ایل غم غم قلنجی سولاک
 انجند صالید برب

ازجق طونا ایل یا غر غم قلنه صوغان صوبی ایل
 یاسحق اولنه کشیز وخرجل واولور اغر اگر
 دوشمز سحره قوبیل واوزن قلنه حماده
 یعنی حماده جوق اوتور کیمش اولدی حالده
 جوق قفتاندر تا تا سلق مشد اولاندر
 اغر بغین قلنه بریان قار تا اسیدن انجند
 بروته میل اید بر حرکت اید سولاک اکاکاه
 اولور یقین اولور ایل النورکاه اولور
 کندوسی بنفشها چقر اگر سولاک دوشد کند
 صکر قان نوکر ملک باقی قلور قلور سر غر غر
 قلنه انارقی وجلنار وسماق قاینش صوابله
 واولور بوغن جلنار ونشسته ودم الاحويين
 سحق اولمش اولد قلری حالده تاک تجفیف اید
 بتشد **النقره او الشکره** امراض حلق اسبابندن
 در لغه یادکن کی که بنشب في الملق یا پشدر
 بوغن ان لم یخرج بشرب الماء واکل اللقم الکبار
 والقی ادخل الحام وسقی من الزيت مرآت ثم یلع

تاک بونلور انجند
 ووشه

لقمة کبیره من لحم بقرا و من لبن یا بسر قدر بطحیط
 فاذا جاوز الناس جذبته بسرعة اگر چه قمر سه
 صوابیچک ایل یا بیوک لقمة لر بیک ایل و قوسق
 ایل حمام قویله و ایچورله زیتون یا غندن بیچ
 کت اندن صکر یوتدله بیوک لقمة صفر اندن
 یا قوری انجیر دن که با غلغش اولا ایلک ایل چن
 تجاوزاتسه هر یی بوندرک یا پیشن لقمة یاد کنی
 چکله سرعت ایل او بلیه جقر و مما اخته عناء ان
 تربط اسنخه بخبط و تبلع فاذا جاوزت الناس
 شرب علیها الماء ثم تجذب بسرعة بزم اختراع
 اتد کمزدن در با غلغش سونکر ایپلکه و یودله قن
 تجاوزاتسه یا پیشنی انک اوزره صوابیچک تاکه
 بیوک اولا اندن صکر جذر اولنه سرعت ایلک
 که صویه عرق اولق حلق و ریه امراضنک استبا
 و رانویچون افی دخی ایراد ایلدی **تد بیر عرق**
فی الماء صویه عرق اولان کسندک تدبیری یعلق
 منکوسا حتی یخرج الماء ثم یشرّب شراب کنجبین

اگر چه واکلی کورک اورتسنه
 یومرق ایل اوز مق و صو
 ایچک مشهور علا جدر
 من

قد طبع فندقیل فلفل و یفتدی بحر الحنطة اصه
 لر باشی اشاعه حتی صوجقه اندن صکر ایچورله
 شراب کنجبین که انده قایمش اولا از حق فلفل و غدا
 اتدله بغدای صرین سی **امراض الصدر و الریه**
 کو کس و او یکن مرضدی بلکل که بوندرک مزاجک
 علامتدی ایل مرضدی تشخیص اولنور آنویچون
 علامتدن بیان ایدر بدير علامت **امراضها کرک**
 علامت عارضه اولسون کرک اصلیه اولسون علامت
 الحرارة عظم النفس و حراره واستراحت بالسم
 البارد حراره علامتدی نفسک بیوکلی دردخی
 ضارب در و متشنک راحتکی در نسیم بارد ایل
 علامات البرودة صغر النفس والاستراحت بالهوا
 الحار برودت علامتدی نفسک کوچکلی دردخی
 هوای جاز ایل فایده نندکی در علامات البرودة
 خشونة الصوت وقلة الفضول یبوست علامتدی
 صوتک خشونتی وقلة الفضول و دفع بلغم و تنوکرک
 از اولدغی در علامت الرطوبة الخرجه و کثرة النفس

بار حبس نفسدن اولان غشوتی
 و صدون اولان رطوبت
 دفع و تحلیل ایدر من

برند نفسک برودتی دیدی
 زیرا نفس البتة حار اولور
 بارد اولور اما حار تند
 متفاوت اولور من

رطوبت علامت در تنفس انگده خلاق در و کثرت
 فضول در و النقل دلیل المادة صدرده و ریبه
 ثقلت دلیل ماده در و انتقال مع الخفة دلیل
 الريح انتقال و جمع به موضعین به موضع خفت
 ایل دلیل ریح در و الثفت بالخفیف من السعال
 دلیل قرب المادة و بالتقری دلیل بعدها فضول
 توکرمک آرزق او کسرمک ایل دلیل قرب ماده
 در و فضول توکرمک قوی او کسرمک ایل دلیل
 بعد ماده در **ذات الجنب** امراض صدر درون در
ذات الریه امراض ریبه در اما ذات الریه
 فرم خارج دم او صفراء او بلغم مالح عنق اما ذات
 ریبه یعنی او یکن اغری دم حار در بالذات که حادث
 اولور دم من یا صفراء یا حار در بالعرض که حادث
 اولور بلغم مالح متعفن و منصف بوسه صفت تقری
 بیان اندک در صکن علاماتی ذکر ایدر یلزمه نقل
 فی الصدر وضیق نفس و حراره و وجع یمتد من الصدر
 الی الصلب و امتناع الاضطجاع الاعلی الظهر و حتی

حاده

و حتی حاده و انتفاخ الرجفة و احمرارها
 ما یتصفد اليها من الاجنه و نبض موجی و سبات
 و انتفاخ العين و غلظ الجفن لازم اولور و کما
 نقل صدرده و ضیق نفس و حراره و وجع که
 معتد اولور صدر درون او کرقیه و بانق امتناع
 الارقه اوزن دخی حمای حاده دخی یکا ق
 ششک و قر دم که انصفا یدن بخار لر سبی
 ایل و لازم اولور نبض موجی و سبات و کوز
 ششک و قبا ق غلظ اولق و هو قاتری
 سبعة ايام و قد یتمحل و قد ینقل الی ذات الجنب
 و هو اسلم من العکس و ینقل الی السراسم فان جاور
 الاسبوع انتقل الی السمل و التفتیح بو ذات ریبه
 مرضی قاتر و ریبه کونده کاه اولور در کونده
 و کاه اولور هم هلاک ایدر تمحل اولور و منتقل اولور ذات
 الجنب بواسطه عکسندن یعنی ذات الجنب ذات
 الریه به انتقال قلمقندن کاه اولور انتقال قلمور
 سراسم اگر هر هفته یکی انتقال ایدر سراسم

واركنمكه والبلغى يفارق الدموي بكنز الريق
 والتقل والسبات وقلة الحمة وضعف الحرارة
 ورم بلغمى ذات رية دون مخالفا لور دموي اولاد
 ذات رية به توكر ك وثقلت وسبات كثرة في
 ايله وحرارة قلتي وحرارة صنعى ايله واماد
 الجنب ويسمى شوصة ورساما اما ذات الجنب
 بوكا تنسبه اولور شوصه ورسام معال رعاى
 ورم ذلك اولور نينكم مصنف جبر وهو دم حار
 اما في العضلة الباطنة او الجنب المستطى واما
 في الجنب الخارج وهو الخالص واما في الجنب
 الخارج او العضلة الخارجة بظهر في الحس و
 مادت في الالة صفراء او دم صفراوي وقلما يكون
 عن بلغم بخلاف ذات الربة لصفاقة هذا الموضع
 وتخلل ذلك بو ذات الجنب ورم حار ورياعضلة
 باطنه ويا مجابده كه ايكيلدرايحي ورياشور
 مجابده كه مانع وراالات نفس ايله آلات غذا
 اورت سنده بوكا ذات الجنب خالص ورياعضلة

ورم حار وريالات
 باب المرض عرفت
 شهيد سمي الجنب

بلكر كصدر
 كبر وراون درون
 ايكيلدرايحي ورياشور
 بسط وقيض الجنب وريكور
 ري وادور الجنب ورياشور

دون مشكلي ورياحجاب خارجه دريا عضلات
 خارجه در او يلبه بوظاهر اولور حسن بصير
 ولسه بونك مادة سي اكثرده صفرا وريادم صفرا
 در آزا اولور كه بلغمى اولور ذات الجنب اكثر
 صفرا دن ودم صفراويدن اولور بركلى ايجون
 بوموضع يعنى ذات الجنب اولاد غي يرك وكنشك
 ايجون ذات الربة اولاد غي يرك ويلزمه حمى حادة
 لتقرب من القلب ووجع ناخس لان العضو حساس
 ونبض منشاري وسعال يابس في الا ابتداء ثم
 بنفت ذات الجنب لازم اولور حامي حادة قريب
 اولاد غيچون قلبه ولازم اولور وجع كه سنجي در
 زيرا عضو حساس در لازم اولور نبض منشار
 وسعال يابس ابتداء اندن صكر نشت ايله وادا
 كان اشتداد الوجع عند التنفس فالورم في العضلة
 الباسطة وان كان عند ردة النفس فهو في العضلة
 القابضة ويكون التمدد في الدموي اكثر والنجس في
 الصفراوى اقوي اكر وجعك اشتد ادى تنفس قل

مصنفا لتقرب قلبه ايله تعليل
 ايدر حانك وجمدة وحدت
 يعنى يلكز بره دكل جمله سنده علت
 م

اولورسه ورم عضلات باسطه در وگرو
 اشتدادی نفس رقی قند اولور ورم
 عضلات قابضه در وگرو جعل اشتدادی
 رقی اوتمدد و موی اولان ذات الجنبه اکثر
 اولور و سنجی صغرا و بده اقوی اولور و لون نفت
 یدل علی الماده فالاحمر و موی والا صغرا و ی
 والاشقر لاجتماعهما والاسود ان لم یکن من خارج
 ما یسوده کالدخان سوداوی لون نفت دلالت
 ایدر ماده قریه و موی و رصاری صغرا و ی
 در قریه مانل صاری الیسنک اجتماعی ایچون در
 فر اولان اگر خارج در در زبوق ایسه قوت
 کبی سوداوی در و اشتداد نواب الخی یدل علی ماده
 و حتی نوبت لک اشتدادی دلالت ایدر ماده یه
 اگر ربع کبی ایس ماده سوداویه و اگر غلبی
 ایس ماده صغراویه و اگر هر کون ایس ماده
 بلغیه در اگر اشتداد نوبت ظاهر اولورسه ماده
 و موی در و اذالم نخل فی اربعة عشر یوما فقد جمعت

وتعین

و تعینت و اذالم ینق البقم فی اربعین یوما الی
 السل و یعرب ابتداء للجمع بشدة الاعراض و تمامه
 بسکون الخی و الوجع فی ماده ذات الجنبه نخل
 اولورسه اون درت کوند و خفیفاً ماده جمع اولور
 و اریکنور فی اریک پال اولورسه قرق کوند و راجع
 اولورسه و یبلور ابتداء جمع شدۀ اعراض ایل
 یعنی حتی و رجم و سهر و سعال و خشونت لسان
 و عطش کبی و یبلور جعل تمای سکون حتی و رجم
 ایل و الانجار محدود بافض و استغرا من البض
 و تموی و رجم عرض می شد بدین سبب لذع الماده
 و یبلور شدت لک در درجی حتی حدودی ایل و
 یصلفی و تموی ایل و کاه اولور حمای شدیده
 ماده نك حدقی سببی ایل و اذ عرضت علامت
 هائله بعد علامت محرومة و القوی قویة فذلک
 للجمع فی عارض اولور فوری علامت قوت و رجم
 و شدۀ حتی و کثرت سعال کبی ایو علامت و رجم
 صکن حال بوک قوت قویه اولو بو یعنی علامت

ماده ورمیه نك نهایتی
 یا متخلل اولور کتمک باجمع
 اولور بل بکلند و رجم

عارضه

مذكور جمع ايجون يعني اربك جمع اولدغي ايجون
 در وادل الاشياء على النضج والوقت والسلامة
 والمطبخ هو النفط في ذات الريه والخشب ياده
 دلالت ايدجي نضجي ووقته وسلامته وهلاكه
 نفت در ذات ريه ده وذات الجنبه وافضل
 النفط اسهل واعرن والنضج هو الابيض^{اللطيف}
 المستوفى الذي لا لزوجه واذا حصل النفط
 في الاول توقع النضج في الرابع والجران في السابع
 وان حصل في الثالث او الرابع ولم ينضج في الرابع
 نضج في السابع وتحرن في الحادي عشر والرابع
 عشر بحسب قرب النفط والنضج وان تأخر النفط
 مع سلامة الاعراض فالمرض طويل ومع ردها لها
 دليل الموت واذا استعمل النفط وكان نضيجا
 فلا تخفم اشتداد الاعراض واعتمد على القفاو
 النفط الردى هو الاحمر والاصفر والابيض اللزج
 والاسود وحصرها المثلث والمستدير لخلط المادة
 والاجضر لحدود واحتراق افضل نفت اسانرك

نفث ايجون نضج وسلامته دلالت ايدر نفت يوف ايسه ما ارا ايسه
 بارق ايسه ايقايه دلالت ايدر وغلظي وكثرة وصره وقت تيز
 دلالت ايدر وسهول خروجي نضج ابله وكثرة وقت انقايه دلالت
 ايدر ونقصان وقت غلظ دلالت ايدر يرمز لحي هلاكه دلالت
 ايدر انو كبري نضج ايدر دبر وافضل النفط المسمى

اولاني ود جعقده وجرق اولاد در مقدار ده و
 زياده نضج بولاني اق وطيره خاق وبرا براواند
 كه انده بلسكك اوليه قن نفت يوم اولده حاصل
 اولسه نضجي اميد ايدن يوم رابعده وجراني
 يوم سابعده واكر نفت حاصل اولايوم ثالثه
 يايوم رابعده نضج اولمزسه يوم رابعده اولور
 يوم سابعده وتحرن اولور اون برنده يا اون
 درتده نشتك ونضج قربي سببي ابله واكر
 متأخر اولسه نفت سلامت اعراض ابله يعني درت
 كوفي يك مرض طويل در زيرا قوتك ضعفت
 وماده نك ايلو كنه دلالت ايدر او يلبه مرض
 طويل اولور اما اعراضك يرمز لحي ابله دليل موت
 زيرا قوتك ضعفي وماده نك قوتي هلاكه ارشد
 قن استعمال اولسه نفت وكوبنشا اولسه قورقه
 اشتداد اعراضدن واعتماد قل قوته ونفت ربي
 قزل اولان وصار اولان واق اولوب بلسكك
 اولاندر وقر اولان در خصر صاير مز قورقن ودكري

اولان مادة نك غلظتي ايجون در و بشل اولاندر
طوكد غي ايجون اكر رايح بوق ايسه يا اصة ايجون
اكر رايح و ارايسه **العلاج** ذات الريح و ذات الجنب
مرضك علاجى التدبير المشترك لذات الريح
والجنب هو النصه واستنزاع الخلط الغالب
وتليين الطبيعة بالقتل والحقن اللينة والحقن خيه
من المسهلات لانه يخاف من حركه المادة الى القلب
تدبير مشترك ذات الريح وذات الجنب ايجون قصد
در واستنزاع خلط غالب در وتليين طبيعت
در شافلر ايله وحقنه لينه ايله وحقنه لرديه
لور و مسهل لردن زيرا قور قور مسهل لردن مادة
قلبه حركت اتمكدن **الاشربة** بومر ضلره شرب كل مادة
تليين وانضاج وتنقيت وتنقية مع تدبير كماء
الشعبه بشارب البنفسج او ماء الشعبه المدبر وهو
ان يخلط ماء الشعبه بالمعلى الخلو او طينع العناب
والسبستان ويزد الجنازى والخطمى و عرق السوس
بشارب البنفسج مبرجا عند فوق العطش وفاترا

عند عدمه وفي اوقات اسناد العطش ماء
عرق السوس مستحب فيه بزر قشاة على شراب بنفسج
وحده او مع شراب بيلونز مبردا و يستعمل مع
المضمضة بحليب بزر بقله وسكر و شراب لردمان
الامليسي بماء لسان الثور او شراب بنفسج و بيلونز
بلعاب جت سمرجل او شراب العناب البيلونز
وان كان المادة رقيقة فشراب الخشخاش والعناب
او ملى من خشخاش وعناب وسبستان على
بعض الاشربة فان كان مع ذلك اسهالك معطو هو
ردي جدا فشراب الاس والامليسي والصندل
وماء الشعبه المحض شراب الاس وماء البطيخ
والسكر عند افراط الحرارة او العطش جيد وقد
الى شراب الاجاص لمرط الصفراء وضوف استحالته
الاشربة الخلو اليها و شراب بيلونز مع حلاوته لا يسجل
صفراء وهو شديد التلطيف والتطفيه هو شرب
در كه انده تليين ونضج وبرك ونفت احداث
اتمك وتنقيه او لا اريه صوبى كى شراب بنفث ايله

یاار به صوبی که مدبر اول اولد که خلط
 ماء شعیبه قلند مغلاي حلوا ایل یا طبع عتاب
 و سبستان و ابر کوبی تخمی و خطمی و بیان دبی
 شراب بنف ایل بارد اولد غی جالده عطشک
 قوی قشده ایل یجق اولد غی جالده عطشک
 عدی قشده عطشک اشتدادی و قشند ما
 عرق سوس که انده مستحب اولا خیار تخمی شراب
 بنفشه اوزنه یلکز یا شراب نیلوفر ایل بارد
 اولد غی جالده و استعمال اولد بونک ایل اشتدا
 عطشده مضض حلیب بزربقل و سکر ایل یا
 امیلیسی انار شرابی لسان ثور صوبی ایل یا شراب
 بنفشه ایل و شراب نیلوفر ایو چکر دکی لعابی
 ایل یا شراب عتاب و شراب نیلوفر و اگر ماده
 رقیق ایل که نفت ایل دفع اولد شراب خنک
 و شراب عتاب یا مغلی خشخاشدن و عتابدن
 و سبستاندن بعضی اشربه اوزنه و اگر اولد
 بونک ایل یعنی عطش ایل زیاده اسهال و یورین

والخاصل عطش زیاده
 اولد غی سیر دلا زیاده
 اقل کک تسکین عطش
 ایچون مسه

بوند ایل مضض
 دبی بود ایچون دبی
 زیاده انضاض و بنفشه و بنفشه
 در سکر ایل و سکر ایل اولد غی جالده
 و کک قش بنفشه ایل و یورین

در قتی اولدیه مر سن شرابی و امیلیسی انار شرابی
 و صند شرابی و ماء شعیبه محض مر سن شرابی
 ایل و قریوز صوبی و سکر حورار تک یا عطشک
 زیاده سنده ایو درگاه اولور احتیاج اولور
 ارت شرابنه صفر اچو قلغی ایچون و طاتلو شرابنر
 صفرایه و ونگ خوی ایچون و شرابی نیلوفر
 حلاوتی ایل صفرایه و ونگ خوی ایچون و شرابی
 و اولد نلطیف قلند و سوبند رگده شدید در
الاعده ماء الشعیبه بالکرا و بعضی الاشربة او
 لباب خبز مروس و ماء بارد محلی بالکرا و شراب
 النیلوفر و حسلوز او اسفناخ او حباری و ملوخیه
 ان کانت الشویه قویه او مرقه فروج بالشعیبه القش
 عند سده الضعف و یجب ان یعتنی بالقوی فی
 هذین المرضین اکثر حاجتهما مع مناساة المرض
 الی القوی علی التفتین و ذلك بالشعبه و لکنه الغذاء
 یکنش الماده فیضر فیجب ان یقدر بحسب الاحتمال
 مرضلده غلزلر ایل صوبی و سکر ایل یا شراب

سبعة زهرات يصنع على خمسة درهم لب خيار
شبه وعشرين ورعها شراب البنفسج او عوض
الخيار شبه ترنجبین او سرخست نقوع اری
ارکن بیش دانه و عناب و زردالو هر بزدن
اون بیش دانه بنفشه جیجکی یدی دانه سوزله
بیش درهم لب خيار شبه و یکرمی درهم شراب
بنف اوزن یا خيار شبه عوضی ترنجبین یا
سرخست اولا **اخر** سبستان و عناب من کل واحد
عشرین حبه اجاص کبار خمسة زهر بنفش و ش
من کل واحد سته دراهم بطبخ و يصنع علی ثلثین
درهما شراب البنفسج و لعوق الخيار شبه جید
سبستان و عناب هر بزدن یکرمی دانه اری
ارک بیش دانه بنفشه جیجکی و سناء مکی هر بزدن
التي درهم قاننده و سوزله او تود درهم شراب
بنف اوزن و لعوق خيار شبه ابو در فاذا
نضج الورع نفع طبع العناب و الثین و الخالة
و الشربة المقشر و البسیا و شان مصفی علی عجون

نفع یقروده بیان
اولشده

و سوز ملك یقروده
نفسیر قلندره

البنفسج و حسو الخالة نافع بالسكر و انتصا
قصب السكر جید فحن ورم کوبند فایده ایدر
طبخ عناب و انجیر و کبک و قنوجی حش
ارپ و برسیا و شان که سوزلش اولایعجون بنفشه
اوزن و کبک هر پرسی نافع در سکر ایله و شکر
قشی امکن ایو در فاذا نضجت العلة و زالت
الحقی و الحام العذب الغائر مع الاحتراز من کشف
الرأس و الصدر فحن علت کوبند و حمی زائل
اول حمام کبی صوبی لذید اولای قتی استی اولیه
ایو در احتراز ایله کشف راسدن و کشف صدر دن
و یعرف الشق الوارد من الریه بان یحس بنقل اذا
نام علی الجانب الاخر و یوضع خرقة مبلولة بما
و طین علی الصدر فای جانب جف اولای فیه الورع
و بیلنور و ور علی جانب دیه دن و موضع ذات
الجنب شونک ایله که نقل احساس اولنه فحن او یس
جانب آخر اوزن و بیلنور صوابه و بالحق ایله
اصلش من قنوجی ایله صدر اوزن قنوجی جانب

بیلنور ورمی و شکر ایچون

بیلنور تلپین و تنقیه ایچون

اولی قوررسه ورم انده در **السل** امراض صدر
 دن در هو قرحه و الربیة یلزمها حتی دقبة القرب
 من القلب و نفث المدی بوجراحت در او یکنند
 بوکا لازم اولور حمای دقبة قلبه قریب اولدی
 ایچون دخی لازم اولور بوکا اریک توکر مک و
 یغرق بینهما و بین البلغم باستلادتها و تنقیرا
 و خصوصاً اذا وضعت علی الحمة و برسونها فی
 الماء فرق اولور اریک ایلد بلغم ذکر می گوی ایلد
 و قفس سنک یریزلنی ایلد خصوصاً قور او زرقه یقبح
 دخی چونکه سیاه صوده بر مقدار دور یجق و قد
 بکون ذلك انتقالیا من ذات الجنب او ذات
 الریة اذا انقیحت کاهی سسل انتقالی اولور ذات
 الجنب و ذات الریة دن یقنی اریک کنس نبتم ذکر
 اولدی و قد بکون لنزلة اکالة کاهی سسل نزلة
 اکال ایچون اولور او یکنی یر و قد بکون من ترقق اتصال
 یتقاد و یتقدمه نفث دم زیدی کاهی سسل
 او بکنده ترقق اتصال دن اولور که ادلا اولو بو

اگر سوال اولور سه مصنف اوایل
 کتابه بوز مرکب در حمای دقبة
 دن و او بکنده قرحه دن قری
 بوند اغنی او بکنده قرحه ده
 حمای دقبة اکال لازم و ردیدی
 بر ایدرز یوقر و ذکر اتدی
 کند و نک مختاری در بوند ذکر
 اتدی سایر اطباء نک قور او
 سه

نار مکن اولان
 اجزاء ذات الجنب
 الطار بیدر هوای تنفس
 اولور خنجره و اصل اولور
 سه

سلدن اول کویکی قان توکر مک اولور و المستدی
 من هذا قلا یراء و المستحکم لا علاج له اغما یتلطف
 به لیمون امره بحکم اولیان سلدن آزا اولور
 او کیلور و بحکم اولان علاج اولن اما تلطف
 اولور مسلوله تاک آسان اول امری مرضک
 زحمتدن و موتدن و الذی جرت به العادة
 فی زماننا وان کان فیه خروج ما عن الواجب
 کل یوم ماء شعبه مینر استرا بختیاش و سفوف
 السرطانات و تارة ماء لسان الثور و السكر
 و البان ثلاثن موصوفه بالسكر و سفوف السهلان
 و كذلك البان النساء و اصلاح الاغذية و جعلها
 من لحم الجدی و الدجاج و الفزایج و الاکارع
 و استعمال الحبوب و اللعوقات للسعال و مما سکر
 جدا و قبل انه یرى ذلك الاستکثار من الجلیبین
 الطری حتی یؤکل بالخبز و یسعی ان یؤکل من جذا
 فان اوجب ضیق نفس تدورک باللعوقات
 المذكورة فی ذات الجنب وان اشتعلت الحرارة

عنان صحیح موصوفه در
 و اوایل بوز موصوفه دین
 لاه ایلد غلط اتشد اکالنت
 اولنیه سه

لفظ نه دورک مجهره تدارک و
 سه

ریه عقبی امراض قلبی کتوری و قلبی امراض
 جبلیه صغیه سی و امراض عارضیه مرضیه
 سی و ارد در و هر یک علامه وار در مصنف
 اندری ذکر ایدر علامات امراضه الطبیه
 جبلیه اوله تقدیم ایلدی زیرا وجوده مقدم
 و نفسنده اشرف در علامه الحار بونی تقدیم
 ایلدی شریف ایچون سعة الصدر ان لم تکن
 بسبب عظم البنية و الدماغ و کثرة شغل و عظم
 النفس و النبض و جودة المرجاه و نفسی
 الامر و الجاه و التقدر صدرک و سعتی در اگر
 اوله و سعت صدر بنیه و دماغ عظمی سببی ایلدی
 دکل ایسه دخی صدرک فیلی جو قلغی و ردخی نفسک
 عظم و ردخی نبضک عظمی در دخی رجای ایلوکی
 در و امید کللکی در دخی شجاعت در دخی تنور
 یعنی مخوف امرن اقدام در علامه البرودة
 حرارتک ضدی اولدی ایچون تعقیب ایلدی
 الحین قورقور و ضیق الصدر ان لم یکن یصغر

نبض و سعة الصدر
 و انک کثرة شغل
 کثیر شغل
 شجاعت
 تمدوح
 اما تنور
 در دخی تنور
 کثیر شغل
 کثیر شغل
 کثیر شغل

ایچون
 در رجای
 دکل
 اوله

الراس

الراس و صدرک طارغی در اگر باشک و حجب
 لکندن دکل ایسه و قلة الشعرة دخی قبل از لغی در
 علامات الرطوبة رطوبت قلبک علامت لری لین
 النبض و سرعة الانفعال و سرعة زوالها و سرعة
 انجائها و کثرة الفضلات نبضک یعنی شریانک
 یومستقلی در دخی انفعالک سرعتی در غضب
 و فرج کی دخی سرعت زوال لری و تزجک نورله
 لری در دخی کثرة فضلات در بول و غائط و ورق
 کی و اضداد ذلك علامات اليبوسة بومذکور
 لک ضد لری علامات یبوست در و علامات
 الامراض المركبة ترکیب العلامات امراض مرکبه
 نک علامت لری علامات مفردة نک ترکیبی در
 و علامات الامراض المرضیه یعنی مرضیه اولان
 اما الحار فالتهاب و عطش یسکده الهواء البارد
 کثر من الماء بخلاف المعدي و سرعة النبض و
 النفس و تواثرهما و غم و کرب و حرارة و قسوة
 اما علامات مزاج حار التهاب و عطش و در کثی

مصنف علامات برودت و صفه نشی و نبضی
 ذکر ایدر علامات حار و سردی بولک
 عظمی ذکر ایدر علامات حار و سردی بولک
 صفه حار و سردی بولک
 اوله و نبضی بولک
 ایلد و اوله بولک
 علامت ایدر ظاهر
 دکل در

زیرا انقباضی بطریت سرعت
 قبله شکل و سرعت تدریج

یعنی صلابت نبض و بطو
 انفعالات و بطو و ایل
 و قلة فضلات مره

ساکن قبلور هوا، بارد، ماء، بارد، دن اکثر خلل
 عطش معدنك دخی سرعت نبض و سرعت نفس
 و بونلك توازی در دخی غمردخی اضطراب
 دخی حرارت دخی قساوت یعنی شفتتسرك
 در و اما البارد فصفر النبض و النفس و تفاوتها
 و بطورها و رحمة و رقة و جبن اما علامات
 مزاج بارد نبضك و نفسك كوچككلی و تفاوتها
 و كجلكری در و رحمت و رقت و خوف در
 و اما اليابس فصلاية النبض معدلین و اما
 الرطب فبالعكس من ذلك اما علامات مزاج
 يابس نبضك صلابتی در لیندن صكی، اما
 علامات مزاج رطب بونلك عكسی در و یوافق
 كل مزاج ما یضاده و یضی ما یناسبه و موافق
 اولور هر مزاجه انك ضدی و ضرر ایدر اكنا
 اولان **الادویه القلابة** یعنی اصل و قوی اولان زیرا
 بونلن منحصر دكله اما الحان قالمسك و العود
 و العنبر و البهمنان و الابریسم و الزعفران و القزقران

سنة ۱۰۹۶
 شهر ربيع الثاني
 يوم الاثنين
 في شهر ربيع الثاني
 سنة ۱۰۹۶

مصنفك بوذكر اتدوكي
 قاعدة كلية در بونی
 الامزجة العرضية ايله
 قید انك بحت قریب
 سالیله در پس اطلاق
 اولور

اما ادویه حار، مسك و عود خام و عنبر و لانی
 ابض در و ابیسم و زعفران و قزقران در و اما البیاض
 فاكافور و البند و الصندك و العود و الطباخ
 و الكزبرة و التناح اما ادویه بارده كافور در
 و بسند و صندك و كل و طباشیر و كشنه و المادر
 و اما القریبة من الاعتدال فلسان التور و الذهب
 و الفیروز و الج و الباقوت اما ادویه قلبیه كه اعتداله
 قریب اولان لسان تور در دخی التون و بیرون
 و یاقوت در و من المركبات النافعة المرحات
 الیاقوتیه الحار و الباردة و المعتدلة مركبات
 نافعة دن در مفرجات یاقوتیه حار و بارده
 و معتدلة **الحشائش** فمخات ابله بورك او بنق در
 انك ایچون مصنفی در اختلاج یعرض للقلب
 لیذفع به الموفی فان افراط او جبال غشی و ان افراط
 او جبال الموت حرکت در عارض اولور قلبه تاكه
 دفع ایده انك سببی ايله موفی اولانی اگر خفنا
 زیاده و البس غشی یعنی با یلق ایجاب ایدر اگر غشی

در این کتاب که در این باب است

ریاستی باقی اعضا در این کتاب
ریاستی در این کتاب
بدن روح ایل در کف جوامع
و حرارت غریبه حاکم در
اول حرکت ایدن عضود
جمله حیواناته و آخر ساکن
اولان عضود و وقت
وفاته لاجرم تقوی
اخر در مس

زیاده اولست موت ایجاب ایدر و سبب اما
سوء مزاج ساذی او مادی ماده قوام
کالا خلط الاربعه او بلا قوام کالیم والاخره
الدخانیه او دم یصب الیه دفعه یظهر فی
النبض اختلاف عجیب دفعه مع لهیب و یکن
المتنفس کالعدم للهواء تم یتبعه غشی تم
موت سبب اختلاف یا سوء مزاج ساذج در
که موفی در کیفیت ایل یا سوء مزاج مادی
در که موفی در کیفیت و کنتی ایل مادی اوله
ماده سی ایچون قوام اوله خلط الاربعه کی
یا قوام اولیه ییل و انخی و دخانیه کی یا سببی
دم در که دکلر قلب دفعه او یلبه ظاهر اولور
نبض در اختلاف عجیب دفعه شدة حرارت
ایل و تنفس ایدن هوا بولین کی اولور اندن
صکر کاتابع اولور غشی اندن صکر کاتابع
اولور موت زیرا حیات تنفس هوا ایل در و
اما سد تمنع وصول الهواء بکماله و التنقیه

زیاد دم دفعه منقبض اولق
کثر حرارت ایجاب ایدر
و به لهیب ایجاب ایدر
موت

در این کتاب که در این باب است

مما حقه ق من جوهر الروح فیظهر اختلاف النبض
فی الصفر والعظم والقوة والضعف مع عدم
علامات الامتلاء یا سببی سده لردر جاری دم و یح
د که منع ایدر وصول هوا بکماله و منع ایدر
تنقیه روحی بخار دخیانیدن که حاصل اولور
محقق اولان جوهر روح و حدن او یلبه ظاهر اولور
اختلاف نبض صفر و عظم و قوت و ضعف
علامات امتلائک عدمی ایل سایر بدنده و اما
قوة الحس وضعف القلب فی تادی بالاینفک
عند عادة من اخیره الغداء و سحرته والانشاء
النفسانیة ویفرق بینهما بقوة النبض وضعف
یا سببی قف حشر قلب در یا ضعف قلب در
او یلبه قلب متاذی اولور آنک ایل که بدن منفک
اولمزا ندن که اخیره غذا و حرارة غذا در دخی
انفعال النفسانیة در و فرق اولور قوت حشر
ایل ضعف قلب خفایه قوت نبض وضعف
نبض ایل و اما لور و سی غریب کا عند تناول

در این کتاب که در این باب است

در این کتاب که در این باب است

السموم و اوجاع اللسوع يا سبي شي غريب وارد
 اولمقدر كه قلبه موزي اولانينكم زهرلر تناولنده
 وزهرلوجيوانلر صوفق اغريلرنده و اما عن
 وحيات في البطن فينصعد منها ابحر رديت
 يا قورون ويلاندر در قورنده او بليي تصعدايد
 انلرون ابحر رديت او بليي متاذي اولور قلب
 ومن يعتريه الخفقان او الغشي عن اذني سبب
 وليس عن قوة الحس فهو في الاكثر يموت فجأة
 شوله كه عارض اولا اكا خفقان يا غشي اذني
 سببك يعني اكسسر بونلر واقع اولاحاله بونكه
 قوت حس قلبك اولميه اوله كسه اكثرده اولور
 فجأة **العلاج** خفقان عللاجي مكان سوء مزاج عدل
 واستقرحت مادته فان كان دما فبالفصد والجماع
 للدموع بالغ واما الاخلاط الاخر فبالادوية المسهلة
 وقد عددناها مرارا ويجب ان يضاف الى الادوية
 المسهلة والمبيلة ادوية قلبية لتوصل الدواء
 اليه وان كان مناسباً لسوء المزاج كما يخلط الزعفران

بالادوية المبيلة ثم يحد من مزاج القلب اما الحار
 فبالاشربة الباردة العطرة كشراب الخماصر والبنج
 والنيلوفر والرمات بما لسان التور وما النيلوفر
 وماء الدرد او حليب نمر البقلة وبالمفرح الباردة
 الياقوتية وغيرها وربما احتيج الى الكافور والاس
 فلا يجسر على الادوية الباردة فانها وان بردت
 جرم القلب فانها تطفى الروح فان لم يكن بها
 بد فخطوة بادوية حارة ولهذا امر بالزعفران
 في قرص الكافور والطبيعة باذن خالقتها استعمل
 البارح جرم القلب والحار لانغاش الروح وتشر
 الطيوب الباردة كالورد والخلخلاف والنيلوفر
 والخييار والاس ومياها والكافور والصدل
 والتفاح والكمثرى والسفرجل شوله خفقان كه
 سوء مزاج ايجون ورككه ساذج كرك مادي
 مزاج تعديل اولنه واستفراغ مائه قلنه مادي
 اولانده الكردم ايسه فصد ايله وجماع خفقان دوي
 به بالغ در نفعد اما غيري خط الرادوية مسهلة

زير اوند درهم مني استغراغي يوز درهم
 فان استغراغي قدر درهمي كيدجك
 فان انكه يره كلور او بليي فان قليل
 اولور

وادوية مسهلة ايله اخلاط استغراغ
 اولنقدن قلني تبه بل مزاج قلنه
 ادوية مسهلة ايله

ایله استفرغ قلندر و بر انتری عذ ایلدک
نیج کت و واجب اولور ضم قلندر ادویه سهل
و ادویه مبدلیه ادویه قلبیه تا ادویه قلبیه
اولدرن دویای یعنی مسهل و مبدلی قلبه اگر
اول ضم اولنان مناسب اولور سه سوء مزاج
نیتکم خلط اولور زعفران ادویه مبرده یه ضفان
حارده دواء مناسب ادویه مبرده ایضا
اولان نفعی اکثر در سوء مزاج مناسب اولدی
ایچون اولان ضرر دن اندن صکر یعنی استفرغ
اخلاط قلندر قدن صکر تعدیل اولور مزاج قلب
اگرانده سوء مزاج باقی قلور سه اما حار اولان اشره
بارده ایله که کوکب ققوسی اولان شراب حماض
و شراب تنفاح و شراب نیلوفر و شراب دمان کی
لسان تور صوبی ایله و نیلوفر صوبی و کل صوبی
ایله یا تخکان صوبی ایله و مغزات بارده یا قوتیه
ایله و غیری ایله دواء المسک کی و کاه اولور احتیاج
کافور خفغان حارک علاجند یقنی سوء مزاج

افراط اولسه حرارتند و الا اقدام اولنیه ادویه
بارده ایله زبر برا بواکر چه جرم قلبی تبرید ایدر سه
روحی سویندر اگر بوضرو روی اولور سه مخلوط
کرک ادویه حار ایله بونک ایچون امر اولور
زعفران قدص کافورده و طبیعت خالق اذنی
ایله استعمالدر بار دی جرم قلبی ایچون و حار
روحی قالد رمق ایچون و قوده لر بارده طبلر
کل و سوکود و نیلوفر و خیار و مرمر و بونکر
صولری و کافور و صندل و الم و امرد و ایس
الاعیه یعنی عذ الر غفغان حار ایچون الرمانیه و
الحصرمیه و الشفاحیه و الریاسیه و الزر شک
و الحاضیه ناردنک اشی و قورق قلی اشی و الم اشی
اشمون دید کوری اوتک اشی و زرشک اسی و
قوزی قولای غی اشی **ادویه الرضیه** خفغان حارده
یطلی الصدر بلعاب بزر قطونا بما و ورد حلافت
صدر بلعاب بزر قطونا ایله و کل صوبی ایله **ضاد**
سویق ماء الهند یا یغز اریه قاودی هند باصوبی

ایل **آخر** ضماد آخر زرقطونا و سوبق و دبق
 خطمی بماء و رد بزرقطونا و سوبق و خطمی و فی
 کل صوبی ایل و یرش البیت و بکثر الخزرات و
 یجلس بقرب المیاة الحارئة و یکتز عنده المراح
 صوسریلا او و جوق قلن خزرات و او تورد
 اقر صول قریند و جوق قلن انک قنند بزرق
 لر اما البارد فبالاشربة شراب التفاح ممسک
 و بزرقیحان بماء لسان الثور و ماء القرنفل و المرحا
 الحارة الیا قوتیة و غیرها و التبا و الکبیر نافع
 و جوارش التفاح و السفرجل و الکاترج المفوظ
 و ماء لسان الثور و زرد بادرنجبویه و زردیحان
 و سکر و زعفران اما سوء مزاج بارد که ضیق
 اندک اولور تعدیل مزاج و علاج قلن اشربه
 ایل شراب تفاح ممسک و ریحان تخم لسان ثور
 صوبی ایل و قرنفل صوبی ایل دخی مزجات
 حار یا قوتیة ایل و اندن غیری ایل معجون المسک
 و دواء المسک کی و تریاک کبیر نافع در وجوارش

خزرات یقرو و بیان
 اولمدر مسک

نفاع

نفاع و جوارش سفرجل نافع در و ترنج که طیب بر قتلش
 اول و لسان ثور صوبی و بادرنجبویه و ریحان تخم
 و سکر و زعفران و المستومات الحار کالریاحین و
 النرجس و المنور و القرنفل و الکاترج و الیم و النابغ
 و اوراقها و زهورها و العود و المسک و العنبر دخی
 قتلند و اشی نهند لر ریحان لری و زکس و خیری
 و قرنفل و ترنج و لیمون و نارنج و بوندرک برافور
 و چیمکری و عود و مسک و عنبر **الغدة** العنبر
 و البجاج مطبوخة مبرزة بالدار صینی و القرفة
 و البساسة و القلندر و الزعفران و الیچ و تاو و قر
 قاور مسا و لامبزرا و اولادار جینی و قرفة و سب
 و ببر و زعفران ایل او مطبوخة بالسكر و فستق
 او بالحل و الارز و الزعفران یا بشتش و الاسکر
 ایل و فستق و عسل و برنج و زعفران ایل **الاصوية**
الوضیة یدهن الصدر یدهن البان او دهن سوسن
 او دهن زنبق و ان کان له هن الا دهان قلیل
 مسک لهوا لی یا غلن صدر دهن بان یا دهن سوسن

بعضیله مشد و خیری و خیر و انواع
 خنخاشه اطلاق اولمدر و بیدر
 و بعضیله برنج و چیمک و در کرک
 اولمدر صا و اولمدر و بنفلی
 اولمدر و بیدر مسک

Handwritten notes in Urdu script, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text in Urdu script, likely bleed-through from the reverse side of the page.

ولف کرک
مے

الاف

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

322

ولا تترك المسكون ولا تترك
المنفى عليه قولي ابراهيم
واقف وشارح كلامي

قلبك قوتندن اولان خفتانك
 علاجی غلبه نند له یكدر
 تاك معوض اولان اولان ایل
 مثلا هرب و باش پیمد برك
 اگر سوت اولنند قلب حش
 یوقدر فكیف كه قویه اولان
 ایدر ز غن سنده حش فانه
 حق تعالی قلب حش قلمدی
 تاك كن حركتدن و حرارت
 متا ذی اولیوب دایما مضطرب
 اولمیه

قيد اخيه يعني نصف الغنم يدرك
احد از در سكة و سيات وضع
واختاف محمد زيرا او جي صفت
دماغ ايجون در و در دجي صفت
رحم ايجون مسكه

بكل که غشیک سببی روح حیوانه باطن قلب و اعضا
 واصل اولمق دریا روح قلیل اولدغی بچون یاروح
 کثیر اولوب مجری سنده سده اولدغی بچون بالاجرت
 توجه اتدک بچون سوزیدن بچون مصنف جملة قوت
 بیان ایدر دیر که غشیک سببی یا یوز بدرک وار اولور
 قلب وزرنه نیتکم حتی نو بترنده وزهر لوجیوان ^{قدن} صو
 یازهر استعمال اتدک او وصوله بچون دخانیه
 خارجیة او بدنیة یا بجنه دخانیة خارجیة یا بدنیة
 نکه وصوله در بونلر قسم ثالث اقسامندن درواما
 سوء مزاج ساذج او مادی فجمع الروح الیه بحامیة
 او معتدلة یا سوء مزاج ساذج یا سوء مزاج مادی
 در او بلیه روح جمع اولور قلبه حفظ ابدی اولدغی
 خالده سوء مزاج بونلر بعضی قسم نایه و بعضی
 قسم اوله اقسامندن درواما رقة الروح او قتلها التحلل
 مغرط کما عند الجوع والاستنزاع فلا یتکون من الانسباط
 عن المبدأ یا رقت روح وریا قلی وریا قلی زیاده
 اولدغی خالده بچون نیتکم آخلق فتند واستنزاع کثر

در این کتاب
 در بیان اقسام
 روح حیوانه
 و در بیان
 اقسام
 روح انسانی
 و در بیان
 اقسام
 روح نباتی
 و در بیان
 اقسام
 روح معدنی

اولیه روح منبسط اولور قلبدن بوقسم اولدغی
 در و قدیکون بشرک المعدة او عضو آخر کاه اولور
 غشی شرکت معن الیه اولور یا عضو آخر شرکت الیه
 اولور در هم کئی معنی انزوده اولان اذادن قلب متادی
 اولور **العلاج** جمع اقسامندک علاجی بیان ایدر **العلاج**
 سوء المزاج الساذج بالتعديل والمادی بالاستنزاع
 وبالادوية القلبية المعدلة ویصلح العضو المشارك
 وتمنع الاجتناب ویداوی السموم ویقنی فی اوله النور
 وجمع الروایح العطرة مقوی ورفش الماء البارد
 علی الریق الغشی علی علاج اولور سوء مزاج
 ساذج تعیل الیه وعلج اولور سوء مزاج مادی
 استنزاع اخلاط الیه دخی ادویه قلبیه الیه که تعیل
 ایدجی اوله واصلح اوله عضو مشارک و منع
 اوله بجنه قلبه وصوله و دوا قلنه زهر لور و قوت
 نو بتر اولنده تاروح داخل قلبه توجه اتمیوب
 ومادة اجنیه طهره چقه وجمع رواج طینه مقوی
 وقلبی و صوف صوسر یک بون افاقه ویرد غشی علی

اشوبه لطیفه استغالی الیه

الاعية على الاغدية اكثر منها على الادوية وترق
 الصفراوية وتودع ويلزم البلغم الحركي والتعب
 وماء الشعير بالعسل للبلغم والسوداوية وبالسكر
 وشرب النيلوفر للصفراوية والمبرد لها اولى واكل
 صرع الطان او المعزنافع والاحث المتخذة
 من الحنطة والسمن البقري وشرب اللبن بالسكر
 او العسل والرطبة خاصية وكل ما يغزر المني
 يغزر اللبن وكل ما يجفف المني يجفف والاعية
 المستمينة نافعة تعديل مزاج فاسد مرد في تعديل
 اغدية دركها وكيفاد في اغدية نك اصلاح في
 خلط غالب مفسدي حقر مقدر في حبس التكر
 استمر اغاقي في ثقليل كثره در معنى دى از قومند
 فصد ابله وغيدى ابله واولسون اعتماد قلت
 لبن علاجنده اغدية اكثر ادوية دن دى تنعم اندر
 صفراوية اولان خاتنه دى راحت قلنسور دى
 ارپصوتي عسل ابله وسكر ابله بلغمي وسوداوية
 نافعدر وشرب نيلوفر صفراوية اولى وروقبون
 ومبرد صفراوية

على يا قلت غداور ياد مك نر في در معنى بدند
 جوق جوقى در وقلت لبن اولور ياد مك يرمز
 لى ايجون ودمك يرمز لى يا غلبه خلط ايجون در
 يافساد مزاج ايجون در واما لكثرة الدم جدا لا تقوى
 الطبيعة على هضم لبننا وقلت لبن اولور دمك كثرة
 ايجون زياده اوبليه طبيعت قوى وقاصدا ولز هضم
 ايدب لبن قلفه وتعرف غلبة الصفراء برقة اللبن
 وحدته وصفرة والبلغم بخلط اللبن وبياضه و
 السوداء بكودته وغلظه هذامع العلامة المتقدمة
 للمواد واذا خرج اللبن كالخيط فالمزاج يابس وبلنور
 غلبة صفرا لبنك رقيق وحتق وصار يلغى ابله
 وبلنور غلب بلغم لبنك غلظتى واقلنى ابله وبلنور
 غلب سودا لبنك قمر متقلنى ابله وغلظنى ابله بوعلا
 متقدم سى ابله در موادك وحقن جقسه سودا ايلك
 كى مزاج يابس در **العلاج** قلت لبنك علاجى تعديل
 المزاج والاغدية واصلاحها واستمراره لخلط النفس
 وحبس الاستمراعات وتقليل الكثرة المفرطة وليكن

معتدل اولور وانذن
 سودا حاصل اولور

نصف باکی می خورد و در وقت خواب و بیداری
بهر وقت که بخواهد بخورد و در وقت
خواب و بیداری و در وقت که بخواهد
بخورد و در وقت که بخواهد بخورد

ممنوع باکی می خورد و در وقت خواب و بیداری
غدا بدین و صغیر یا غندن قلندر نافع و در سود
ایچک سکر ایله یا غسل ایله و یونجه ایچون خاصیت
وارد و کثیر لب و دهان که می آید تر سرد است
و هرگز که می خورد و در سود و در وقت غذا
لر که سردی در نافه **اصالحه** قلب شرف اعضا
و صدر افضل و اولاد غنیمت انزل امراضی
تقدیم ابلی علامت امزجتها بعد نک امزج
سی علامت لی علامت الحار عطف لایسکن بالهواء
البارد و دخانیة الحشا و سهو که الریق و احتراق
الاعذیه اللطیفه و سرعت انضمام الخلیطه الان
یفرط سوء المزاج فیما فلا یضم ولا الخلیط و یکن
الضم اقوی من الشهوة معده صارت نک علامت لی
عطف و در هوای بارد ایله ساکن اولمزد و فی کرمه
توقن کی اولمزد و توقن ک قوی و در و غایه
لطیفه یا توقن و در و غایه غلیظ تر جک سقم
اولمزد الان زیاد و الا سوء مزاج معده او بلبل

نصف باکی می خورد و در وقت خواب و بیداری
بهر وقت که بخواهد بخورد و در وقت
خواب و بیداری و در وقت که بخواهد
بخورد و در وقت که بخواهد بخورد

نصف باکی می خورد و در وقت خواب و بیداری
بهر وقت که بخواهد بخورد و در وقت
خواب و بیداری و در وقت که بخواهد
بخورد و در وقت که بخواهد بخورد

ضم اولمزد لطیف و غلیظ و فی ضم اقوی
اولمزد شهوت طعام و علامات البرودة کثر
جنا و بطور انضمام الاعذیه اللطیفه و عدم
انضمام الخلیطه و ربما اوجبت نفی و یلحاظه
عطف و شهوت اقوی من الضم معده برودت
علامت لی کرمه جوفلی در و غایه لطیفه کج
ضم اولمزد و غایه غلیظ نک ضم اولمزد
و کاهی برودت ایجاب ابدن نفی و یلحاظه
عطف و فی شهوة طعام اقوی و زیاد و اولمزد
علامت لی سوسه قله الریق و افراط العطف و تخفیف
الماء فیها و نفورها عن الاعذیه اليابسة و اشتهاها
الرق و الادها و قیل البدن و احد اد ذلك علامت
الطوبه یبوسه علامت لی توکرک از نفی و در و عطف
جوفلی در و صوندک چالقمه سی در معده ده و فی
معده نک نفی و ریاس غلظت و فی اشتها سی
در شهوت باله و یا غلظ و بد نک ار قلی در و بد نک
احد ای مثلاً توکرک جوفلی و عطف از نفی علامت

نصف باکی می خورد و در وقت خواب و بیداری
بهر وقت که بخواهد بخورد و در وقت
خواب و بیداری و در وقت که بخواهد
بخورد و در وقت که بخواهد بخورد

رطوبت در و اما الامزجة المركبة فعلا ماتها العلامات
 المركبة والمزاج الحار ينفع البارد وعلى هذا القياس
 وعلامات المواد طعم الغم وخروج ما يخرج بالقي مع
 علامات الامزجة اما امزجة مركبة عرضية أنك علامتي
 علامتي مركبة در مثلا بارد وياسر اولان معدنك علامتي
 كثر شهوت طعام ورو بدن ارقلي در و حار و طب
 عند الاشتهائيه در و مزاج حار فائد ايدر بارد
 اولان كرك غذا كرك دو بوقياسر وزن هر مزاج
 عرضيه فايده ايدر أنك ضدتي و ضرر ايدر مناسبي
 و مواد غلبه سنده علامتي اغرك طعمي در مثلا اغرك
 طعمي آهي اول معدن ده صغرا غالب اولق علامتي در
 و قوسق ايل جقانك جقمه سي در مثلا قوسقند صغرا
 غالب ايسر غلبه صغرا علامتي در پس اغرك طعمي و قوسق
 لوف دلالت ايدر علامت امزجة ساذ حيايل غلبه
 ماده يه **وجع المعده** امراض معدنه دن بري وجع معدن
 در سبب اساس مزاج مادي و اكثر صغراوي
 او سوداوي او عن مأكول و اكثر الحار اللاذع وجع

سبب امراض مزاجيه
 وجع المعده
 وجع الكبد
 وجع الطحال
 وجع المرارة
 وجع المثانة
 وجع البليدة
 وجع القولون
 وجع المستقيم
 وجع الشرج
 وجع الفرج
 وجع الفم
 وجع اللسان
 وجع الحلق
 وجع الصدر
 وجع البطن
 وجع الظهر
 وجع العنق
 وجع الراس
 وجع العين
 وجع الأذن
 وجع الأنف
 وجع الفم
 وجع اللسان
 وجع الحلق
 وجع الصدر
 وجع البطن
 وجع الظهر
 وجع العنق
 وجع الراس
 وجع العين
 وجع الأذن
 وجع الأنف

سبب امراض مزاجيه
 وجع المعده
 وجع الكبد
 وجع الطحال
 وجع المرارة
 وجع المثانة
 وجع البليدة
 وجع القولون
 وجع المستقيم
 وجع الشرج
 وجع الفرج
 وجع الفم
 وجع اللسان
 وجع الحلق
 وجع الصدر
 وجع البطن
 وجع الظهر
 وجع العنق
 وجع الراس
 وجع العين
 وجع الأذن
 وجع الأنف

معدنك سببي باسوء مزاج مادي در و اكثر صغراوي
 در با سوداوي در يا مأكول دن در و اكثر حار و لاذع
 در و اما تنفرق الاتصال عن ربح مبدؤ او خلط
 يلدغ و اما هما ساكنا الاورام يا تنفرق اتصال
 در كه حادث اولور ريحدرن كه اجزاء معدن جگر
 يا حادث اولور خلط لاذع دن يا سبب وجع
 سوء مزاج و تنفرق اتصال معادن دن دن
 واصحاب المراقيا منهم من يوجد معدنة غيبه
 الاكل و ينزل بانحدار الخداء و منهم من يعرض
 له ذلك بعد سبع ساعات و لا ينزل الا بالقي
 الحامض و ذلك لانصبار سوداء حارة اليها
 و يعرف ذلك بحروجها بالقي واصحاب المراقيا
 دن بعضي واردر كه معدن يه اغر يمين عتيني و
 نازل اولور غذا انك ايل و بعضي واردر كه عارض
 اولور وجع يدي ساعت دن صكر و زان اولور
 الا الكشي قوسق ايل و بواكشي قوسق سوداء حراقة
 دو كلكدن در طحال دن معدن يه و بيلور سوداء

سبب جلك ايل تنفرق اتصال
 لزع ايدر صوفن ايل اتصال
 تغريق ايدر

صغار مزاج اندر كرين دريسي
 و قلغدن مأكول يا حار و اول

خروجي سببي ايله في ايله ومن الناس من يوجعه
 معدته على الجوع فاما اكل اسكن وذلك بسبب
 انصباب الصفراء للخزاء ويعرف ذلك بمرارة الغم
 وعلامات الصفراء وخروجها بالقيء ناس من بعض
 وارور كمعد من سواخر جوع اوزن في اكل الشد
 ساكن اولور وبووج صفرا نك وكسبي سببي ايله
 وراجلق ايجون وبلنور بواغن آجيلني ايله
 وصفرا علامتري ايله وصفرا خروجي سببي ايله
 في ايله وقد يكون وجع المعدة لتفت حشاها فيتاذ
 باد في سبب جوع فاما لها وقد يكون مع
 شرب ماء بارد على الربق ويعرف بتقدمه وقد يجر
 وجع المعدة الى الامعاء فيصير قولنج كاه اولور
 وجع معد قوت حشدن اولور كه زياده نكاه
 ادني سبب ايله متاذي اولور افغانند ايلو كي
 ايله وكاه اولور وجع معد ماء باردا بجلد ايله
 اولور آج ايلن بيلنور بووج اندا تقدي ايله
 وكاه اولور وجع معد اينر بفر سقل او بيلد قوت
 اولور

وجع معد
 اسبابه اندي
 بسبب جوع
 وغلط اكلدن دور

بدون معلوم اولور كه اولور
 وجع معد
 قوت حشدن

اولور **العلاج** وجع معد علاجى استفرغ
 لخطا الفاعل باد وبته كطبيع التاكهة او ماء
 الرمانين بالهيلج للصمراوى وبالقىء ومطبخ
 الايتيون للسوداوى وتعديل المزاج خلط فاعله
 استفرغى وردو الرى ايله مطبخ فالكه ياما
 رمانين كى هيلج ايله صمراوى ايجون في في
 ايله ومطبخ ايتيون كى سوداوى ايجون في
 تعديل مزاج وراما الحار فبالاشربة الباردة
 كتراب الحصرم او التناح او الحاضر او ريوها
 كز ذلك امامع وحده او مع طباشير ويزر بقله
 وقد يجمع الى الكافور او شراب الليمون او قراصه
 او شراب الانبرباريس او عصارت او ماء الورور
 باحد هذه الاشربة او بالسكر وشراب الليمون السرخس
 او السكنجبين السرخس او الرمانى بالغ والرانب
 الحاضر عظيم النفع وربما كفى شرب ماء بارد على
 الربق وقصر الطباشير الحاضن او الكافور باحد
 هذه الاشربة عند فاعل الحرارة اما مزاج حار علاج

و لیسرا شربه بارده ایلد قورق شربله کی یا خماض
 شربله کی یا بونلرک ربلری بونلری یعنی اشربه
 و ربوبك استعمال اولور بلكز یا طباشیر ایلد و بزر
 بقله ایلد کاه اولور محتاج قبلور کافور یا شرب
 لیمون یا قرصلرن یا شرب انبر یا ریس یا عصا
 سنه یا کل صوبه بو اشربه نك بری ایلد یا سکر ایلد
 و شرب لیمون سفرجلی یا سکر کجین سفرجلی یا کجین
 سفرجلی یا سکر کجین رماتی نهایتدر واکشی ایمان
 عظیم النفع در و کاه اولور کفایت ایدر ماء بارد
 ایچک اچ ایکن و قرص جلا شیه خماضی یا کافوری
 برا شربه نك بری ایلد حرارتك افراطی قند **الاعطیة**
 الحصرمیه و الرمانیه و الزرکنیه و السماقیه و القرمیه
 بامه الیم و الزیراج و السکاج و الزنبب
 بحب الرمان و جمیع الفواکه العطریه الباردة کالتفاح
 و الکندر و السفرجل و الزعفران و التین و النبق
 و الزیتون النعم الملمح و الصحناء الشامیه قورقاشی
 ناردک اشقی قطون دوزلی اشقی و سماق اشقی و قباق

اشی

اشقی لیمون صوبی ایلد یا زیر و یا الکشی اشقی
 قوری اوزم حب الرمان ایلد و جمیع بسترک
 عطریاتی اولوب بارد اولالده و امرو و ایون
 و العوج و انجیر و کونار ایچی و خام زیتون که
 طوز لشم اولو و صحناء شامیه **الاصفر** جمع ضاد
 در سوبق بماء و رد اریه قاودی کل صوبی ایلد
آخر زرد و صندل برت التفاح و ربمازید
 فیه کافور برضاد دخی زرد و صندل رت
 تفاح ایلد و کاه اولور زیاده قلندر انده کافور
الادهان دهن السفرجل اودهن الورد و اوقیا
 اودهن ورد طنج فیه الاس و ماء السفرجل قدر
 ضعه حتی بقی الدهن و حد ایون یاغی یا کل
 یاغی که اند از لشم اولو یا کل یاغی که اند قاینش
 اولامر سن صوبی یا ایون صوبی آنک ضعی قدر
 تا که یاغ قل بکزد و اما البار و فالعاجین و الحوار
 کالجینین و الکوفی و السفرجلی القابض و صبار
 التفاح و الاخرج و الرازیخ و الایسون المصطکی

بو طعام ورکه بالت و سماق
 و لیمون صوبی ایلد ایدر

دهن سفجلك صغی بودر عصب
 سفرجل الله اوج رطل و شبر و غن
 الله بر رطل بر صندل قباب ایچنه
 قونل و قرق کون کوننده دون
 یاغده و سفرجل طعنه براغل
 و اور تلور
 دخی اقا قیام نیکی کونلر
 دون حتی قیق
 یاغده جقه یا سفرجل
 صوبه براغده سفجلی
 و نصیقه ازنی که کل یاغی قوبه لوفابنده
 زناک بکزد یاغ قلا مسه

ورتما خلط به بعض الاشربة الباردة ليقل حرها
 كشراب السنجين السرجلي او الليمون السرجلي اما مزاج
 بارد علاج معجون ورد كه حار او لال و جوار شراب
 جلنجين كمي ومعجون كوفي و سرجلي قابض و حار
 تنفاح و ترخ و رازيانه و انيسون و مصطكي كمي و كاه
 اولور خط اولور بوبوكا بعض اشربة بارده حار
 از اولسون ايجون شراب سنجين سرجلي و شراب
 ليمون سرجلي كمي **الاغذية** المزاج والدجاج و **المصا**
 مطبخة او الجدي او النوا هض من الحمام مطبخة
 او مشوية مبردة بالدار صيني و المصطكي و السنبل
 و الفلفل و الزنجبيل بليجل و تاو قلو و سرجه لقاوة
 اولالريا و غلاق يا او حمة كلش كو كرجين باوريلي
 قاورمه اولالريا و غلاق يا او حمة كلش كو كرجين
 يا بريان اولالريا مبردا و الورد ارجيني و صقز و سنبل
 و فلفل و زنجبيل ايله **الضم** سنبل و مصطكي و قرنفل و
 جوز الطيب برب الاس او ماء القرنفل و سنبل
 و صقز و قرنفل و جوز بوارب اس ايله يا قرنفل

رت اس و ن ملاد
 بمشندن اولاندر
 يپه اغندن و كل مده

صدي ايله **الادهان** دهن الياسمين او القسط
 بالمصطكي و السنبل او دهن ورد او زيت بمصطكي
 و سنبل و عود و قرنفل دهن ياسمين يا دهن قسط
 صقز ايله و سنبل ايله يا كل ياغي يا زيتون ياغي
 صقز و سنبل و عود و قرنفل ايله **الريح** كمي و **الفا**
 المسخنة و الخرق و باقي علاج البارد و جمع مده
 ريحي علاجى بعدد ككاد قلنه كيك ايله كه قز درلش
 اولاو باقي علاج بارد قلنه و اما الياسمين و الترطيب
 بمثل ماء الشعيرة بالسكر او شراب التفاح و ماء الشعيرة
 المبردة غابة و دهن البنفسج بلعاب بزر قطونا بالغ
 اما مزاج يابس علاجى ترطيب و ماء شعيرة مثل الوابل
 سكر ايله يا شراب تفاح ايله و ماء شعيرة كمبزا و لا
 غايت در نفع و دهن بنفش لحاب بزر قطونا ايله
 بالغدر **الاغذية** الامراق و الترييد الدهنة شوربا
 لرد و روبا غلو ترديد لرد و **الاضمة** حرادة القرع
 اولعاب حب السرجل و مزككثان و بزر قطونا يا
 الورد قباق قسوى قزندسى يا ليمون چكر دكي كجاني

بزر بارده و يا دهن ايله

وكتان تخم لعابي ووز قطونا لعابي كل صوي ابله
لادهان دهن البنفسج ودهن الوردي بنفش يابغي
 وكل يابغي در واما الرطب ماء الوردي بشراب الاس
 اوسكر وكزبره يابسة وسماق وزرور ووز وكنار
 يستعمل بماء الوردي اما مزاج بطب علاج كل صوبي
 در مرسن شرابي ابله ياسكر وكشنيزه ياسر وسماق
 وزرور وكنار ودر كه سحق ولفظ استعمال اوله
 كل صوبي ابله واما الامزجة المركبة فتركيب العلاج
 اما امزجة مركبة علاج تركيب **در واما الوردي**
 فلا استفراغ مع تعديل المزاج والانصاج ثم التحليل
 بشرط ان يخلط مع بعض التوابض لئلا يخل قوت
 المعدة واذا افراط وجع المعدة ادى الى ورمها
 والثرورم المعدة عن دم ولا يخلو عن حمى ويليقي
 ان يفصد اوله وتسكن سورة الحمى ما ذكر في معالجا
 ويضمد العدم اوله بمجادة القرح وماء عنب الثعلب
 او ماء حتى العالم او ماء ورد وسويق او ماء خيار
 وصندل وسويق في جميع الاضمة المذكورة الباردة

اكر سوا الى اوله ودر كل ياسر در
 آله ابله مزاج يابسة بجه علاج
 اوله ودر مزاج كل معدة قوی
 قبله وقبض وخطرتي ابله

تم يسقي ماء الصندل بابل الخيار تشبه وشراب البنفسج
 ودهن لوز حلوت ثم يضمد بره بنفسج وزرور
 ودقيق شعير وخطمي ماء ورد في ماء صندل اتم يكنه
 المحلل فيضمد بدقيق شعير وخطمي وحبلة ووزر وكنار
 مع بابونج وزرور ووسبل الطيب وسعد ويجب
 ان يقلل الغداء في اولام المعدة جدا اما وجع وري
 علاجى استفراغ در تا سبب قدم اوله خلط جقد
 تعديل مزاج ابله دخی نضج ویرمك ابله ماده ورم
 اندن صكن محلا ابله اوله شرط ابله كه خلط اوله
 محلا ابله بعض توابض تا كه قوت معدة منحل اوليه
 وحقن وجع معدة افراط اوله ورم معدة يشدد
 واكثر ورم معدة قانده اوله وخاله اوله حمى درن
 ولا يقدر كه فصد اوله وتسكين قلنه سورت حمى
 بنم ذكر ايد جگر ابله حتى معالجاتند وضاد قلنه
 ورمه قباق قبو غی قزند سی ابله وعنب الثعلب صوبي
 ابله باقيا قدر غی صوبي ابله باكر صوبي ابله وقاوت
 ابله يا خيار صوبي ابله وصندل ابله وقاوت ابله وجمع

عنب الثعلب تركب ایت
 اوزي ديدن كرى در
 م

ذكر اولئان بارد ضداد لرايله اندن صكر ايجرد
 هند باصوي خييار شنب رلي ايله و شراب بنفث
 طائله بادام ياغي ايله اندن صكر ضداد قلنه بنفث
 چيكي وزر و زرد و ارپه اوفي و خطمي و كل صوي
 و هند باصوي ايله اندن صكر محلات اكار
 اولنه اويليه ضداد قلنه ارپه اوفي و خطمي و جلبه
 و بزككتان بابا ديه ايله و زرد و زنبل طيب
 و توبلق ايله و واجب در غذا نقل قلنه اولام
 معد ده قطعا **الزهر** و فساد الغذاء عطف تنفسه
 اذا احس بفساد الغذاء بالمخضة او البشاء او الحماض
 او الثقل فقط فليبا در الي التي فان تعذر وكان
 الثقل قد مال الى اسفل فلتلين الطبيعة بشرب الماء البارد
 للحرارة بقليل مصطكي و يحل فتيلة مسجلة او يحقن
 بحقنة لينت فاد انقبت المعدة استعمل بعض
 الاشربة المقتية للمعدة كالفتحاح و الحصدوم بقرص
 العدد او ميب مطيبه او سافجه بحسب المزاج
 و يترك الغذاء ويلزم الصدق و الدعة ثم يدخل الحمام

تخم ضم تا و فتح كما ايله برطعام
 هضم اولدات اوزر برطعام
 بيمكن حادث اولور عوام بركا
 تفرقه ديرار و اگر قوسمق و اسهال
 و عطش بيله اولور بعضه دودر
 م

وينام

وينام و يلطيف التدبير بعده اياما حتى احسن
 اولنسه فساد غذا الكليله ايله ياتقون كي كرك
 ايله ياتق ايله انجق مبادرت اولنه قوسمق و حتى
 مشكل اولسه قوسمق ياتق طعام ميل ايله اسفل
 تليين قلنه طبيعت قتي اسبق صواب و ارجو
 صقر ايله و كندر شاف سهيل يا احتقان اولنه
 حقنة لينت ايله حتى معد ياك قلنه استعمل
 بعض اشربة كه معدة مفتوحه و رالمه شراي و قورق
 شرابي كي قوسمق و ايله ياميبه كه مطيبه اولام
 ياساده اولام مزاجه كور و غذا ترك اولنه و لازم
 اولار راحت اولمغ و سكونه اندن صكر و اخلاط
 اولاحما و نايم اولام و تدبير لطيف اولنه
 اندن صكر بر نيجه كون **نقصان الشهوة**
و بطلانها يعني طعام اشتها سي از اولمق باهم
 اولمق يكون لكل سوء مزاج مغرط محيت للثوق
 الشهوانية او حرارة مشوقة الى الماء و دور الغذاء
 اولصفراء غالبه اولاخلاط ردية توجب الغشا

صدق اسبق كرك زيرا قاتل اول
 غشيان و يره اما قتي اسبق صوارخا
 معد اتق ايجون قوسمق سستق و يره
 بر مقدار صقر قتي ايله بوضر
 دفع اولور ميه
 و قوسمق و ايله
 ميبه شراب سفرجل و ركه معد قوسمق
 و طبيعت دوت و جكر اغريست
 فايده ايدر و غشيان دفع ايدر
 يميز مزاج حار ساد و دن و يره
 مزاج باده مطيب و يره ميه
 و قوسمق و ايله
 از اولور غذا يتي جوق اولام

صفت بیان الیه کی بطلان شهوت اسبابی
ما نقصان شهوت اسبابی
اولی معلوم اولی یعنی سوء مزاج
اولی نقصان شهوت
اولی با قبی و فی
اولی با قبی و فی

وتقلب النفس بطلان شهوت سوء مزاج مفرط ایچون
اولی که محبت و رقة شهوانیه یا حرارت ایچون اولی
که مشوق در صویه غدایه دکل یا صفر یا غالب ایچون
یا اخلاط رديه ایچون در که غشیان ایجاب ایدر
و آنک دوام ایجاب ایدر و الحاجة الی الدفع اکثر
من الجذب و کذلک مایکون عمیق التخم احتیاج دفع
اخلاط اکثر اولی که جذب غدا و بنوخلین در شوله
نقصان شهوت بطلان شهوت که تخم در صکر اولی
و قد یكون لقله الدم وللضعف ما یكون فی الناقصین
ولمن فرط به السهال و قد یكون لقله انصباب
السوداء فاذا استعمل حاصل حاجت الشهوة کاه
اولی نقصان شهوت یا بطلان شهوت قلت دم
اولی و ضعف ایچون اولی و نیتکم اولی و ناقصه
واسهال جوف اولی و لدرده و کاه اولی و سود
قلتدن اولی و رقی کثی استعمال ایلر شهوت
حرکت ایلر و قد یكون لاستفحال الطبيعة ما هو هم
من الغذاء کدفع المرض کاه اولی و طبیعت غدا و ائمه

صفت بیان الیه کی بطلان شهوت اسبابی
ما نقصان شهوت اسبابی
اولی معلوم اولی یعنی سوء مزاج
اولی نقصان شهوت
اولی با قبی و فی
اولی با قبی و فی

اولی که محبت و رقة شهوانیه یا حرارت ایچون اولی
که مشوق در صویه غدایه دکل یا صفر یا غالب ایچون
یا اخلاط رديه ایچون در که غشیان ایجاب ایدر
و آنک دوام ایجاب ایدر و الحاجة الی الدفع اکثر
من الجذب و کذلک مایکون عمیق التخم احتیاج دفع
اخلاط اکثر اولی که جذب غدا و بنوخلین در شوله
نقصان شهوت بطلان شهوت که تخم در صکر اولی
و قد یكون لقله الدم وللضعف ما یكون فی الناقصین
ولمن فرط به السهال و قد یكون لقله انصباب
السوداء فاذا استعمل حاصل حاجت الشهوة کاه
اولی نقصان شهوت یا بطلان شهوت قلت دم
اولی و ضعف ایچون اولی و نیتکم اولی و ناقصه
واسهال جوف اولی و لدرده و کاه اولی و سود
قلتدن اولی و رقی کثی استعمال ایلر شهوت
حرکت ایلر و قد یكون لاستفحال الطبيعة ما هو هم
من الغذاء کدفع المرض کاه اولی و طبیعت غدا و ائمه

صفت بیان الیه کی بطلان شهوت اسبابی
ما نقصان شهوت اسبابی
اولی معلوم اولی یعنی سوء مزاج
اولی نقصان شهوت
اولی با قبی و فی
اولی با قبی و فی

صفت بیان الیه کی بطلان شهوت اسبابی
ما نقصان شهوت اسبابی
اولی معلوم اولی یعنی سوء مزاج
اولی نقصان شهوت
اولی با قبی و فی
اولی با قبی و فی

مشغول اولی غیچون اولی دفع مرضی و قد یكون
الشهوة ساقطة فاذا استعمل نسیان الغذاء نهضت
وذلك اما لتنبيه القوة اولی و تعدیل مزاج المعدة کاه
اولی شهوت ساقط اولی و رقی استعمال ایلر غدا
در نرسد شهوت قالری یعنی ظاهر اولی و بوی یعنی
ظاهر شهوت یا قتلک تنبیه ایچون در یا مزاج
معدیه تعدیل اتد ایچون در و من الناس من نهض
شهوته بالماء البارد لتعدیل ناسدن بعضی و اد که
آنک شهوتی قالر ماء بارد ایلر تعدیل اتد ایچون
و قد تكون قوة الشهوة حاصلة فاذا حضر الغذاء
نفرت عنه و بسبب ضعف الحادة کاه اولی که قوت
شهوت حاصل اولی و رقی غدا حاضر اولی اندن
نفرت ایدر بونک بسبب ضعف قوت حاده در
لیدان قصه الی قم المعدة و قد تكون قلة الشهوة
لقله التخلل كما یعرض لکثیری السكون کاه اولی
نقصان شهوت یا بطلان شهوت و قد يكون اولی که
حادث اولی و تم معدیه صمود ایدر و ایلر مزاج

یعنی اعتدال ویر کی ایچون مثلاً
مزاج معدیه حار اولی و کاه طعام
بارد داخل اولی تعدیل ایدر
اشتها حاصل اولی و عکس دخی
تعدیل در مس

يكون مخالفا للعتاد كالطين والجص والشمع والتنج
 وقشر البيض وغير ذلك كاه اولور فساد شهوت
 خلط ردي بكون اولور كخالف اولو طبيعي معتاد
 او بلب طبعه منشوق اولور اولو خلط ردي نيك
 شغالند ردي ضدي ابله اولو اولو ضد مخالف
 اولور معتاد باحق وكرج وكور وقار ويمر
 قسوي وصقسي **كبي العلاج** يتقبأ بماء الفجل والمخ
 واكل السمك المالح قوسدله اولو خلط ردي ترب
 صوبي وطوز ابله وطوز لرق بالقيد ابله **الاعادة**
 الغرابج واللحم الحوي من الضان بربراج مبردة
 بالدار صيني والابزار المفتحة ويشرب بكثرة النهار
 كمن كرماني وانيسون من كل واحد ثلثة دهاهم
 زبيب منقوع العجم عشرة دهاهم هليلج اسود
 كابل وبليلج واملج من كل واحد نصف درهم ينقع
 في خل خم يوما ببليلة ويصق على الكرفان لم يبق
 استغفر بايارج فمقر درهم هليلج اسود وكابل
 وبليلج واملج وملح هندي وغار بقون من كل واحد

سوس وستر ازرق ربع درهم
 رازيانه صوبي ابله وبيوك جمل قلند
 اولور وجوق جنبه صقر وانيسون وقص صقر
 وكون وناخواه ويودله توكر كى **الغبرة الكلبي**

اما اولو بالت كل اولو
 عطش كلجك ترب صوبي
 طوز ابله اجله كرك

صت درهم رب سوس وستر ازرق من كل واحد
 ربع درهم يعجن بماء الشار ويحبب كمارا ويستعمل
 ليل او يكت مضغ المصطكي والايسون والكون لاناخواه والعلك
 وبليلج ريقه غدار بلجلور ردي بر بللق قوين
 الى ورز برراج ابله مبرز اولو دار جنبه ابله ردي
 منقح نخل ابله واجله صباح كمن كرماني وانيسون
 هر رندن اوج درهم قوري اوزم كجر ردي جمن
 اولو اون درهم هليلج اسود وكابل وبليلج واملج
 هر رندن نصف درهم ايصل اولو خم مر كسند
 بركون كيج سابل وسوزله سكر اوزره اكرال
 اولن سه خلط ردي استغفر غ قلند ايارج فمقر
 ابله بر درهم هليلج اسود وكابل وبليلج واملج وملح
 هندي وغار بقون هر رندن نصف درهم رب
 سوس وستر ازرق هر رندن ربع درهم خيمه قلند
 رازيانه صوبي ابله وبيوك جمل قلند وكيج استعمال
 اولن وجوق جنبه صقر وانيسون وقص صقر
 وكون وناخواه ويودله توكر كى **الغبرة الكلبي**

بمکاجوع الکلب دخی و بره بوترضه در که طعام
اشتها سی غالب اولور نیتکم عادت کلب بوبله در
سببها خلط حامض یلذغ فیر المعدة سوداء
او بلغم او نوازله حادة او دیدان کبارا و حراره
مفرطه کما یكون عقیب الحمیات المطاوله و اوشده
خلاء لفرط استنزاع او تحلل بونک سببی کشتی خلط
در که لذغ ایدر فیرم معدة و اولی خلط سودا در
یا بلغم در یا سببی نوازله حادة در که دماغن
فیرم معدة یا نوازله اولور یا سببی بونک قور د لور
که غدا بی بر معدة ده نسق قالمز یا سببی حراره
مفرطه در نیتکم اولور حمیات طوبله عقیب یا سببی
بدنک یا معدة نک زیاده خالی و لمسی در فرط
استنزاع ایچون یا استنزاع غیر محسوس ایچون
العلاج یطعم الانشیاء الدهنة والدرسم والخلوة و
یسحر کل حریف و مالح و حامض و یستعمل الشراب
للحم العتیق صرفا علی الریق اقداحا طعاما ملند
یا غلر و جرب و طالتونسه لرو ترک اولنه حراری

علامتی کشتی کک مکدر
علامتی علامت نزله و
علامتی اغزند لعاب
المقتر و او یقور
علامتی جوع ایلد عطش
ببله اولقدر
محسوس

بلکل که جوعدن بر قسم وارور که اکا
جوع البقره ویر لرا و لک اولدر که
اعضای احتیاج اولاغدا
اما معدی اشتها اولیه پس
بوبله اولان کس طعامی جوقیر
اما بجم هضم ایدر معصفت بونی ذکر

اغده و زبر ابطالان شدت کمی در آنکه علاقی سبک علاجه و

وطولزو

وطولزو و کشتی و استعمال اولنه شراب کطالتو
واسکی اولو اوصافی استعمال اولنه آخلق اوزن
بر نیچ قدح **العطش** یعنی زیاده اولان که
مرض در سبب اما فرط حراره القلب یسکن
بالهواء اکثر من الماء او فرط حراره المعدة یسکن
بالماء البارد اکثر من الهواء او خلط او غدا
معطش اما بالملوحه فتنشق الطبیعة الی غدا
او بالزوج او الغلظ فیشتقها الی ترقیفه لیندفع
والسهم المالح قد جمع اکل بونک سببی یا زیاده
حراره قلب در او یلی ساکن اولور هواء بارد
ایله ما باردون اکثر یا زیاده حراره معدة در
او یلی ساکن اولور ما بارد ایله هواء باردون
اکثر یا خلط در بلغم لزج یا بلغم مالح کمی یا غدا
معطش در یا ملوحتی ایچون او یلی طبیعتی شتاق
اید رانی یومغه معدة دن یا لزوجتی یا غلظتی ایچون
در او یلی طبیعتی شتاق ایدر ترقیفه تاکه مندفع
اولو و طولزو بالق جامع در کلی **العلاج** اما العلی

قطب الدین شیرازی و بین
عطش طبیعتی شتاقی در
بارده رطبه

زبر اطورزو بالق معطش در ملوحتی
لزوجتی و غلظتی ایله شتاق
طعام غلظ عطش کند و کک سببی بودر
حرارت جمع اولور هضم ایلد ایچون
او یلی معدة ده حرارت زیاده اولور
طبیعتی تسکین محتاج اولور

فالرواح الباردة الذبذبة كالخيار والقثاء و
 الصندل وماء الورد والخلاف والنيلوفر ويبرد
 القلب بالاشربة والاطلبة والاضمة المذكورة
 لعلاجه اما عطش قلبي علاجى رواج باردة لذيد
 درخيار وشين خيار وصندل وكل صوبي
 وسكو وصوبي ونيلوفر كى وقلب تبريد اولد شل
 وطلا الرضما دلر ابله كه مذکور در قلب علاجنده
 واما المعدي الحار فخلب نزر البقاة والينطين
 بشارب السكجيين وكذلك نزر القثاء والخيار
 والقرع ومياهها وماء البطيخ الهندى بالسكر
 غايه والنشوعات الحامضة واما اذا اخب الحار
 الحار في السفر فليكة من نزر البقاة بالخل او شراب
 السكجيين اما عطش معدي حار علاجى حليب
 نزر بقله درو قباق چكر دى حليبي در شراب سكجيين
 ابله ويو بخلين خيار وشين خيار ويام قباق چكر دى
 حليبي ويونلرك عصا رسي ويطبخ صبي صوبي
 غايته ونقع حامض لم واما قور قل عطش حار

وانه بايضا ايصله لرايحي
 سوزده

اسفزه الكثار قلند نزر بقله سركه ابله با شراب سكجيين
 وما كان عن خلط غليظ اولنج ماء العسل او ماء
 حار وسكر او جلاب بعرق سوس وانيست شراب
 عطش كه خلط غليظ بالنجرت او آلك علاجى
 باله شربتي دريا شتي صودر سكر ابله يا جلاب در
 عرق سوس وانيستون ابله وان كان ملحا فماء
 الشيمه هذا كله بعد تنقية المعدة واخراج ما فيها
 بقى واسهاله اكر عطش خلط مالح دن اولد
 آلك علاجى ارب صوبي درو وبعلاجله كلسي
 معده ياك قلند قدن صكر اولان اخراج اولد
 صكر درقي ابله واسهاله ابله وان كان عن غليظ
 بهن الصفة دبر في هضم واحد اكر عطش
 شله غدا لدن اولد كه بوصفت ابله دري
 غليظ يالنج يامالم در تند بقلند هضمه و
 دن اندر مكد **نقصان الحضم وبطالة قوت**
 هاضمه نك نقصاني با بطلاي يكتل لسوء مزاج
 مضعف حتى الحار ودر عما شفي بعضهم بماء بارد يشر

بونلر فاعل عارض اولان آفتدنه
 فساد هضم قابل مع غدايه عارض
 اولان آفتدن در مس

على الربيع لا وراط العطش الذي لوجه بونلك
 حر برسي اولور سوء مزاج ايجون كه مضمت در
 قوتى حق سوء مزاج حار و كاه اولور بونلك
 شفا اولور ماء بارد ايله كه ايجر اجل افراط عطش
 ايجون كه ايجاب ايدر آقى خطاء الاطباء منهم
 بمنعم الماء البارد خطا ايلدي اطباء بونلري
 منع اعتك ايله ماء بارد دن لكن البارد الرطب
 لذلك اولى وجميع اسباب ضعف الشهوة و
 جسمها اولى الاسباب بذلك لكن مزاج بارد و
 نقصان هضم ايجون اولى در ساير امراض دن
 ونقصان جميع اسباب ضعف الشهوة ايجون
 اولور و مع ذلك جهة سنك ضعفى اسبابك
 اولى سي در نقصان هضم و قد يكون لطيف الطعام
 كما يكون عند استعمال اللبن والحمر والخبز الحار
 او لمرعة نزول كما يكون عن الغناء المزلق كاه
 اولور نقصان هضم طعام فالقد غي ايجون نيتكم
 اولور طعام قاتق سي سود وخر و اشى لك استعمال

يعنى ماء باردي هضم ضرر ايدر
 ظن انك لربا وجود كه سوء مزاج
 حر ايدون اولو يجم ماء بارد اعتدلا
 و به نافع اولور ايدى

فتنه يا نقصان هضم طعامك معدن دن سرعت
 نزول ايجون اولور نيتكم نزول طعام اولور
 غداء منقذون **العلاج** تعديل المزاج وفي الاكثر
 يكون عن برد و بطوبة و الادوية النافعة لذلك
 للطحجين وجوارش الترخ والسفر على القابض
 والميب الطبية افراد و مجموعة مع الصطكي
 والسنبلي والقرنفل علاج تعديل مزاج در سوء
 مزاج دن اولان و اكثر ده نقصان هضم
 و رطوبة دن اولور ادوية نافعة بركه كلنكبين
 درد في جوارش ترخ وجوارش سفر على قابض
 وميب مطبوعه ربا يلكز يا مصطكي وسنبلي وقرنفل
 ايله **ومن الاقراص** قرص العود و قرص الورد
 و قرص الكيمو و قرص الانب و قرص الكبريت و قرص
 نافدر برهقة تعدييه و رطوبة قرح عود
 در و قرص در و در و قرص ليمون در و قرص
ومن السعفات المتقية للهضم كزبرة ياب و زرد
 و در و در و واحد نصف درهم طباشير و لان و در

من كل واحد ربع درهم طباشير عذبة منقاة مسك
خرقوة يدق ناعما ويستعمل بجلنجبين السكر في
مقنى اولان سفوف لندن در قوری کشیزوز
ورد و هر بریدن بر درهم طباشیر و لك و سد هر
بریدن ربع درهم یلغون قوزاغی هر مثقال مسك
بر چكر دك بونكر دوكله ابجی واستعمال اولند
كلنگین
ايله و الغذاء من لحم الغزایرج والدجاج والحوی
مطحنة مبزرة بالا بازیر الحان والکزبرة الیاسة
غدا بلیجلا تلی تاوق و اغلاق قاور مسا ولا
مبزن اولا ابازیر حان ایل و قوری کشیز
ايله و تعلیق حجر الیشتب علی المعدة یقوی الحضم
و ینفع او جاعها یشم دید کوری طاشی معن او
اصحق هضم قوی ایدر و معد اغریله فایده
ایدر **فساد الحضم** بواولدر که معد ده طعام
متغیه اوله کیفیت اخیه به اکثری اولتو کی مثلا
سببه اما غذا بان بكون اکت ما ینبغی فیحتل
تصرف القوة الحاضمة فی اواقل ما ینبغی فیحتل

بجای قبله قول الله فی سوره

فلنلا و دار جینی و کون کی

اوسریع الفساد لجره هره کالسک اولسرعة التخاله
کاللبن اولفساد ترتیب اولاستعمال فی عید وقت
اولاتفاق حرکت عنيفة علیه او شرب ماء کثیر و قد یکن
بسبب في المعدة بان تكون حارة بافرط فحر و الغذاء
اولریاح اولتروح تمنع جودة الاستعمال علی الغذاء
اوبان ینصب الیه من الطحال او الکبد خلط ردي
سوداوی یفسد الغذاء کما بكون لاصحاب المراقبا
بونک سببی یا غذا دن در که اکثر اولایق اولاند
اولیه محرق اولور یا سریع الفساد اولاند و
جوهری ایچون بالق کی یا سرعة استعمال سی ایچون
سود کی یا فساد ترتیبی ایچون که اوله غلیظی صکر
لطیفی اکل اولند یا استوائی ایچون و فتند غیرنده
که اولکی طعام هضم اولدن بر طعام دخی اکل اولند
یا طعام اوزر حرکت قویة انغافی ایچون و کاه اولور
فساد هضم معد ده سبب ایچون اولور که معد
زیاده حار و لا مزاجده اولیه احرار ایلد غلبانی
یا ریاح کثیر ایچون اولامعد یا قروح ایچون

حرارت فی صوف اولور کاشیت
غدا از اولیچون تا بشیر زیاده
اولور محرق و فاسد اولور

معد اولکی طعامک هضمه
اولور صکر غی فاسد اولور

اولا معدده که منع اید غذا به اشتمالک جود تنی
یا منصوب اولامعدیه طم الدن وجکدن یرمن
خلط سوداوی که غذا بی افساد اید نیتکم اولور
فساد هضم اصحاب ما خلیای مرقی ایچون
الفراق ضم فافتح و اوایل انجقورق دیلکر
بوفم معدیه اغرمق کبی در و ماغ نیتکم هضم
دیر حرکت فم للمعد لدفع مایه ذیه اما لرد کایع
للسافرن فی البهء الشدید او حر کافى الحیات المحرقه
او تناول مایه ط تسخینه کاکرم فی اولفظ کالحاد
عن بلغم لزج اولدی کالحاد عن الصفراء الزنجار
او تناول الحامض وقد يكون لیس شنج وانما يكون
ذلك عقب الحیات المحرقه او الاستغراغات المحقة
فم معد نك حرکتی در دفع موزی ایچون و بوز
یا برد ایچون اولانیتکم عارض اولور فواق مسافر
برد شدیده یا حرا ایچون اولانیتکم حادث اولور
حیات محرقه ده یا تسخینی زیاده اولانک تناول
کون کبی یا اول موزی نك غلظی ایچون اولانیتکم

مصنفت فساد هضم مرضند
اسباب بیان ایلدی اما
علاج بیان ایلدی زیرا
نقصان هضم و بطلان هضم
علاجی بود علاحد رسد

اما بوجرت مرکب در
اکی حرکتدن بر حرکت
انقباضیه در موزیدن
جوهری حرکت انقباضیه
در دفع موزی ایچون رسد

حادث

حادث اولور بلغم لزج دن یا اول موزی نك لیدی
ایچون اولافم معدده نیتکم حادث اولور صفراء زنجار
انمکن یا اکثری سنه تناول انمکن و کاه اولور فواق
ییس شدیده اولور که شنج یعنی بوز شدیدی در دفع
و بوجیات محرقه عقبی اولور یا استغراغات محقة
عقبی اولور و يعرف الموزی اما المزاجی بظهور
واما المادی فیما یخرج من النبی و بظهور علاما المادی
و ببلغم موزی که سبب فواق اولور اما مزاج سنج
اولان علاما نك ظهوری ایلد و اما مادی اولان
ایدن ایلدی دن و علاما تناول ظهوری ایلد **المنه**
المادی استغراغات مادیه بالقی اولاتم بالاسهال اما
البلیغی فبا یارج فبقا بعضا افسنتین و بطبع
الفوتج و الملح الصندی و اما الصفراوی و بالنعوم
المسهلة و طبع الفاکه و لیستع فیها ما یقوی فم
المعد کالورد و الکزیر الیاب تم یستغل بتعیل
المزاج و یخلط الادویه مخدرات و مقویات
فم المعد کالغولینیا للبلیغی و البارد و قرص معد

اسهال معرط و فی مزط کبی

الصفه زعفران ورد مصطكى سنبل من كل واحد
 اربعة مثاقيل اسارون مثقال صبر مثقال افیون
 ربع مثقال ولك ان تزيده وتنقصه بحسب
 ما يوجب لكال وطبوع من افسنتين وقشور
 الفستق ونعناع وفوتنج وقشور الخشخاش
 فان كانت الماده غليظه صغى على شراب سكجيين
 عنصلى فان تاثيره في ذلك عجيب واما الصغرى
 والمخاط فلا شئ كما بالشعبه المطبوخ فيه قشور الخشخاش
 وزر الورد المزور عليه قليل الطباشير وشراب
 الورد والنفاح الفتحى بما، الورد او حليب نر
 البقلة بشارب التفاح وشمه من الافیون مصلحه بخروج
 زعفران نفع ظاهر واما اليبس فالمبتدى ربما
 نفع فيه ماء الشعبه المبردة بدهن اللوز وشراب
 النيلوفر قليل افیون وللكثر فيه الخشخاش و
 المستحکم منه لا رجاء له ويحصر على اطال الحياه
 بما ذكرنا فواق علاجى بودر که مادی اولان استنواع
 اولنقى ايله اولان اندن صكر اسهال ايله اما بلغمى

حبه سنجين و...
 ...
 ...

افسنتين بوشان وديكلى او تدر
 وفوتنج ياربوز ديدكلى او تدر
 نيتكم يوقودى بان او تدر

ايارج فيقر اعصار افسنتين ايله يا طبع فوتنج
 ايله وطم هندی ايله واما صغرى وبقوعات
 سهله ايله وطم فاكه ايله ونفع اولنه بونده
 فم معدة مقوى اولان ورد كى وقورى كشتيز
 كى اندن صكر يعنى تنقيه تامه دن صكر اشتغلا
 اولنه تعديل مزاج ادويه معدله ايله وخط
 قلنه ادويه ده مخدرات وفم معدة مقوى لانر
 فلونيا كى فواق بلغمى باردايجون وقصر بصفت
 ايله عظيم النفع در زعفران وكا ومصطكى وسنبل
 هر هذن در مثقال اسارون بر مثقال صبر
 بر مثقال افیون ربع مثقال وسنبل ايجون واردر
 بو في زياده امك واكسك امك حال ايجار ايدكى
 حسبي وطبوع افسنتين دن وفستق قهوغندن
 ونعناع وفوتنج وخنشاش قهوغنى وكر ماده غليظه
 اير ذكر اولان مطبوخ سوزله سكجيين عنصلى
 اوزره تخفقا تاثيرى بوند عجيب در واما صغرى
 وحر اولنه بونسه بو قدر اربه صوبى كى اندن مطبوخ

اولا خشخاش قهوه‌ای و زرد که آنک اوزدند
اکلش اولان جوق طباشیر و کل شرابی بایتناف فتی
شرابی کل صوبی ایلد یا حلیب نزد بقدر کل شرابی
ایلد و کام اولور احتیاج از حق کافور و حلیب
بزر بقدر ایچون کل صوبی ایلد و اند شرابی ایلد و بر
شتمه اینوندن اصلاح اولندغی حالده بر جگر دک
زعفران ایلد نفع ظاهر وارور و اما فوافی بسی
ابتدا اولاند فایده ایدر ایه صوبی که حد بر اولد
بادام یاغی ایلد و شراب نیلوفر و از جوافین ایلد
و جوق قلند اند خشخاش و فوافی بسی دن سنگم
اولان ایچون رجایو قدر و هر ص قلسون حیات
اوز تمغه بنم دک اند کز ایلد مرطبات و مبروت
و مخدرات ایلد **الاغذیه** اما البلیغی فالنواضض
من الحمام او الزاریج او العصا فی کل ذلک مبروت
بالکزیرة الیاب و المصطکی و الفلفل و الدار
صبی و الزعفران عد الرواف بلغمی به او چغندر
کو کر حب و بلبلر و سرجه لر و بونلر و کیلسی مبروت

دکتر رضا حسن
انوار احمد
دکتر احمد حسن

اولا قوری کشنه ایلده و مصطکی و دارچینی و زعفران
ایلده و اما الصفراوی فالخرابج او طم الضان ان
کان الحضم قویاً فالقرع و الاجاص محشر الحنظل
مطیباً بالکزبرة الیابسة و البطیة او ماء الشعیر
المقشر اما فواق صفراوی به بلیمدر یا قیوناقی
در اگر هضم قوی اید فباق یا ارک در مغلظ
اولدغی ایچون حالده خشنی اش ایلده مطیب اولدغی
حالده قوری و یا اش کشنه ایلده یا قیوناقی خشن اید
صوبی در و اما الیسی فالخرابج بماء الشعیر
او الحنظل او بالحنظل اش و القرع او بالرشاء
و فی الکمال ابد من الکزبرة اما فواق یسوی به بلیمدر
ار به صوبی ایلده یا بعد ای صوبی ایلده یا خشنی اش
ایلده و فباق ایلده یا رشاء ایلده و کیسند لایق کشنه
ادویه الموضعیة اما البارد البلیغی فدهن السوسن
او القسط او دهن الورد و بالسنب و المصطکی و القرفة
ادویه موضعیة اما فواق بارد بلیغی به سوسن یاغی
یا قسط یاغی یا کل یاغی در سنب و مصطکی و قرفة

خديرايجين وقضا وتقوية
وتقيد وتحنين ايجين

ايله ضماد من سنبل ومصطكى وزعفران وبنفسج
 وسويق بماء القز نخل صماد سنبلن ومصطكى دن
 زعفران دن وبنف دن وسويق دن قز نخل صوي
 ايله واما الصغراوى جراحة القرع اودهن البنفسج
 البنفسج اودهن القرع مخلوطين بدهن الورد
 وماء الورد وصدده ودهن الورد مخلوطين
 ورتماز بدقيه كافور اما صغراوى به قباق قزني
 يا بنف باغى باقباق باغى مخلوط اولد قلدى حاله
 كل باغى ايله وكل صوي وصدده وكل باغى مخلوط
 اولد قلدى حاله وكاه اولد زباد قلدر بونك
 كافور **مرهم** جيد شمع ابيض مفسول وماء الكزبر
 الرطبة وجراحة القرع ودهن البنفسج وماء ورد
 وشعير كافور يستعمل فانرا ايو مرهم شمع ابيض
 مفسول وياش كشنة صوي وقباق قزني سي
 وبنف باغى وكل صوي وشعير كافور استعمال
 اولد يعنى معد او زرد قونه اسيجقل واما البش
 فدهن البنفسج ولعاب نر قطونا اودهن الورد و

حرار زباد
 اولد بونك

قطونا وكل صوي وينبغي ان يكثر الطيب والعطر
 وكل ما قلنا في تنقية المعدة ولا يقدر صوق قلنق
 طيب وعطر وهو ينم ديد كنز تقوية معدده
 والحركات المزجة تانير عجيبه تسكين الفواق
 المادى وكذلك العطاس والتقي ودونها جسر
 النفس والصباح القوي ولا تعاد عن صب الماء
 البارد غفلة وخصوصا اذا شر على الوجه
 وكذلك مناجاة القصب والفرح حركات قوية
 ايجون تانير عجيبه لادرتسكين فواق ماديد
 وبونجيلين ورا غسوق وقوسوق وبونلردن دون
 درجس نفس وقتي جا غسوق ودرمك صوق
 صودو ككدن على الغفلة خصوصا قن يون
 صوسر بلسه وبونجيلين وراكسردن قنمق و
 سونمك والكتار من السفرجل المزيج بوج الفواق
 في الوقت وجوق بيمك ايس دن كه كثيره اولد
 فراق ايجار ايدر في طلال **التقي والتحق ع**
والغشيان او لكسي معد نك واند اولد نك حركتي

در انجسی معدنك حركتی در او جنسی معدن
 فی اقتضا انكدر كه اكوكل دوغلك دیرلر و بو
 دایم اولسه تقلب نفس دیرلر بسببها اما خلط
 اوسوداوی محترق کایم صر صاحب المراقبیا
 اود طوبه مرخیه اوسوء مزاج سادج و اکثر الخار
 او تخیل قدر کخیل العسل غذیه او ملازمه ثیبا
 مستندة للطعام کالذباب و تواتر التخم و ف
 الهضم بونلرک سببی یا خلط صفراوی یا سوداوی
 محترق در نیتکم عارض اولور مر قیا صاحبنا
 رطوبت مرخیه در یا سوء مزاج سادج در واکه
 حار در یا مردار لقی تخیل در عسلی مردار تخیل انك
 کبی یا مردار غدا اولور نرسد اولاشمقد طعامه سببگ
 کبی یا تخم لقی بربری ارجح اولمقد و فساد هضم
 الادویه^۱ **العلاج** المانعة من التقي هي القابضة العطرية
 وجميع الادوية المشهية نافعة من الغثيان وتقلب
 النفس والتخوع والتقي ووالرکه مانع در قی دن
 قابض اولور عطریقی اولانلر در و جمیع دوالرکه

زیر اطمین قایم دیر یقوی
 تحریک ایدر مسه

الله وایم و امرو دیر

سبب و نشانه نافع منفع کما

اشتها ویر نافع در غثیان و تقلب نفس و تخوع
 و قی دن و السفر و المركب من ساق و کزیر یا بسه
 و زرد و وطبا شید بالغ فی تسکین التقي شول
 سفوف که مرکب اولا ساق دن و قوری کشید دن و زرد
 و زرد دن و طباشیر دن بالغ در تسکین قی ده
 و التضميد بالتقوابض نافع فان اشتق مع التقي اعتنا
 من الطبيعة فما نفع تمر هندي غايه و قد سئل
 التقوابض و تلین الطبيعة بالحقن اللينة و قد يعالج
 التقي بتقنية الخلط الفاسد لينقى المعدن يسكن
 التقي ضداد قلق قوابض ابل نافع در و اگر اتفاق اولر
 قی ابل طبیعت دو و تقلب یعنی قبض تمر هندي
 ایصلند غی صوغا بت در و کاه اولور قوابض
 استعمال اولور دفع قی ایچون و طبیعت تلین
 اولور حقنه لینه ابل و کاه علاج اولور قی
 خلط فاسد تنقیه قلنقی ابل تاکه معدن پاک اولور
 قی ساکن اولور **الارض الكبر** غدا معدن ده کیلوس
 بولدق دن صکر جکر اینوب کیلوس بولور آنوب کون

بوند امراض آنک امراضی عقبی ایراد ایلدی
 وجکره کی طهری وار و بری کیلوس میان غیای
 معدن جذب ایدر بری جکره دن باقی اعضا
 ایصال ایدر علامات امرجهها جکره مزاجلرک
 علامتلی علامات الحارة عطش شدید و شهوة
 قليلة و التهاب و انصباع البول و التضرد
 بالمسخرات حرارت علامتلی عطش شدید
 و اشتها قليل در و التهاب در جانبین
 و بول بویمنق در و ضرر لنقد مسخرات ایل
 علامت البرودة بیاض الشفتین و اللسان و قلة
 العطش و بیاض القارورة و فساد اللون و جوع
 مغرط برودة علامتلی طرد اقلر آقلغی و دل
 آقلغی و صوسزلق آذغی و قارون آقلغی و لون
 فساد و آجلق زیاده کی در علامت البیوسة
 ینس الغر و العطش و رقة البول و صلابة البض
 و تخافة البدن بیوسه علامتلی بیس فم ده
 و عطش در و بول ایمنه کی در و نبض مرکلی در

این علامت
 در جانب
 در
 در

زیرا جکره بارد اولیجی تولید
 دم از اولور اولیجی جوع
 زیاده اولور اعضا بدن
 غذا ویرمک ایچون

و بدن

و بدن ارقلغی در علامت الرطوبة یتیم الوجه و العین
 و رطوبة اللسان و ترهل لحم الشرا سیف و قلة العطش
 رطوبة علامتلی یوزک و کوزک ششیمی و رو
 لسانک رطوبتی در و ایکو با شلرک اتنک در
 سی در و قلت عطش در و علامت امرجه المركبة
 ترکیب لعلامات امرجه مرکبه علامتلی علامت ترکیبی
ضعف الکبد مراد بوندن جکره قوای و افعالی
 ضعیف و لنقد کند و کند بر امر ظاهر یوقا لکن
 و اکثر من سوء مزاج سادج او مادی ضعف
 کبدک اکثری سوء مزاج سادج دن یا مادی دن
 در و يعرف الضعف بحدوث الضربة و افعالها
 من غیة علامة ورم او دبيلة و بیلنر ضعف
 حد و قایل افعالنه ورم یا دبيلة علامتس
 و لون المکبود في الاکثر یمیل الی صفرة و بیاض
 مکبودک لوف اکثر ده مائل اولور صفرة و بیاض
 و قد یکد عند اوط البرد و کاه اولور مکبودک
 لونی قرمتق اولور مرد زیاده اولدقه و یلزمه

این علامت
 در
 در

قوتی اولور مرد
 قوتی اولور مرد

شرا سیف جمع شرا سوف در
 شرا سوف ایگوند قرن
 طرفنده اولان بلننه در لر

قوتی جاذبه و قوتی هاضمه
 قوتی مکنه و قوتی دافعه

دبيلة اخضر در و مردن زیرا
 دبيلة شمله و رده دیرلر که
 ماده دو کپلجک پر اولا

الأكثر وجع لين وقت نفوذ الغذاء ولازم اولور
 مكبودة الكثرة وجع لين غداك نفوذ في قننه
 فان كان المضعف في الجاذبة دل عليه كثرة البراز
 ولين وبياضه اكرضعف جاذبه ده اولورسه
 دلالت ايدربوكانجا سبك كثر في لينتي وبياض
 فان كان في البول صبغ ونضج فالمضعف في الجاذبة
 فقط اكر بولده رند ونضج اولورسه ضعف جاذبه
 ده در انجق هاضمه ده دكلدر وان كان في الهامة
 كثرت المائيه في الدم وكان ما يصل الى الاعضاء
 غير منضم وايض لون البول واكرضعف
 هاضمه ده اولورسه جوف اولور مائيه قائده
 دخی اعضاي واصل اولان هضم اولمش اولور
 واق اولور لون بول والبول على الهاضمة ادله
 والبراز على الجاذبة بول هاضم نك حاله ادله
 وغايط جاذبه نك حاله ادله وان كان في الكلى
 لم يدم ثقل يحس عنه امتلاء الكبد غذاء ونقص
 الهضم بقدر تعجيل الماسكة واكرضعف ماسكة ده

وجع حاد اولور في غذاكا
 يوك اولور غندن ورولين
 اولور في جكر عضولتين
 اولور بتمده قابل
 اولور غندن ور

انقل ان اولور غداك
 مني ايدربوكانجا

اولورسه داتم اولور ثقل كه احساس اولور كبركه
 غدا ايله امتلاسي قننه وهضم الكسلور ماسكة نك
 تعجيل مقدارنج وان كان في الدافعة قل تميز السوء
 والصفراء والمائيه عن الدم وقل صبغ البراز
 والبول وقلت الحاجة الى القيام ونقصت شهوة
 الطعام اكرضعف دافعه ده اولورسه سودا نك
 وصفرانك وماينك دمدن تميز قليل اولور
 دخی غائطك وبولك بويمنسي از اولور وقا لقف
 حاجت از اولور وشهوت طعام الكسل اولور
 ويستدل على سوء المزاج المضعف بعلاما الاضحية
 واستدل الى اولور سوء مزاجه كه مضعف در مزاجه
 علامتلى ايله **العلاج** تعديل المزاج بما فيه عطرية
 تقوى القوى وقبض يتقوى جرمها وتفتح يزيل
 السدد وانضاج وتلبين علاج ضعف كبد تعديل
 مزاجه وشو نسه ايله كه اند عطريته اولاك
 قراي قوى قبلور وشو نسه ايله كه اند تفتح
 اولاك سن لى نائل قبلور وشو نسه ايله كه اند

زرا هاضمه هضم الكسل اولور
 ماسكة اسك انجق ماسكة

مني قضا الحاجة فالتمق از اولور
 وكاه اولور قفا دافعه نك
 ضعف قولي موقى اولور

نصف و لبنت و زیتک اول و سخن نعدا دوی
لحان و الباردة و هو الزعفران و الزیت بهر و لای
صیف و قعاق الادخر و الشراب الیهانی و الراوند
و حب الزمان و الانبیس و ماء الهند با و الهند با
نفسه بگر و غسل برعد اید و زادویه حان
و بارده که زعفران در و قرو او زمر چکر دی
ایله و دار جینی در و اذخر جکی در و شراب
ریحانی و راوند در و حب الزمان در و انبر
در و هند با صوفی در و هند با نیک نفسی در
سکر یا غسل ایله **و من الکبات** شراب الدینار و الا
و قرص الانبیس و الورد و الطعام المتخذ
من الزیت و حب الزمان بحایه مرکبات در شراب
دیناری و شراب اصول و قرص انبیس و قرص
ورد و شعله طعام که قرو او زمر و حب الزمان
در متخذ و رغابت و **سد الکبد** چکر دهنه
لراکتر حد و ثها عن الحركة عقیب الاغذیه و خصص
الغلیظه کالبسطه و القطایف و الحیر و خصص

زعفرانده عطریست و قبض
و انضاج و تنفیع و ادر و رغبت
دخی بود که قیاس ایله ملاحظه
اید ب بلك کرک

دینار و شراب اصول و قرص انبیس و قرص
ورد و شعله طعام که قرو او زمر و حب الزمان
در متخذ و رغابت و سد الکبد چکر دهنه
لراکتر حد و ثها عن الحركة عقیب الاغذیه و خصص
الغلیظه کالبسطه و القطایف و الحیر و خصص

انکانت مع غلظها لزجة کالبسطه و خصصا
انکانت مع ذلك حلو شديده الانجذاب الی
الکبد کالخیص الکة حد و فی اغذیه عقیب جکر
در خصصا اغذیه غلیظه مهلبی کی و قطایف
و هرب کی و خصصا غلظتی ایله لزجا و لا
مهلبی کی و قطایف و هرب کی و خصصا
غلظتی و لزجی ایله طائرا و لا و جکر جکایی
زیاده او لا حانکی حلوا کی **واما** التزاور الخلو
فانه وان فتح سد الریه فیسد الکبد لیسرعة
نفوذه لانه شراب و لشدته جذب الکبد لانه
حلو و جاری الکبد صیقة فیصل الیهما علی الجا
فیسد اما طائرا و شرابا و لا اگرچه فتح اید را و بکن
سده لکن سده اید جکر سرعت نفوذی
ایچون زیر اثر اید و جکر آتی جده بیک شدتی
ایچون زیر اثر اید و جکر بحری لری طر حذر
او بلیه و اصل اولو با و لا بحری لیس خام ایکن
او بلیه سد اید و اما الریه لیمارها متسعة و وصل

مهلبی حلو کی مهلبی ایچون
بیشتر و لیس آنو کیچون آنکانت
اید ب مهلبی دیشتر

الشراب اليها بعد تصفيتها اما من جهة الكبد
 على مجاريها الضيقة وبعد هضمه واما من المسام
 للماز بين المري وقصبة الريه وهي ضيقة
 جدا اما لو يكن أنك مجرى لوى لك درو شرايك
 اول مجرى لوى وصوي شرايك سونلك كن صكي
 در زيرا يا جكر جانبندن در مجاري ضيقة سي
 اوزن اوليه سوزلور وهضم كن صكي در
 يامري ايله قصبة آريه اورتسده مانع اولان
 دن در ترشح طريق ايله واول مسام طرحقدر
 زياده در اندن جعفر الا لطيف اوليه سده
 اتمز بلكه فتح ايدر وقد يحدث السد من المأكولات
 الفاسدة كالطين والخص والفحم وعن الفواكه
 الشديدة القبض كالزعرور وكاه سده حادث
 اولور مأكولات فاسده دن بالحن وكبح وكومر
 كبي وحادث اولور يمشردن كه شديد القبض
 اولو الموج كبي وقد تحدث عن الاخطا اما كثرها
 اولفظها اوللزوجها وكاه سده حادث اولور

اخلاط دن ياكثرتا بجون يا غلطي بجون بالزوي
 بجون واكثر السدوة المقصر لان ما يصل الي
 الحد يكون قد تصفى ولان عروق او سم وسده
 لك اكثرى جكر جانب مقعنه اولور زيرا مجرى
 واصل اولان سوزلور اولور دخی مجرى عروق
 اوسع درو قد يلزم السد وكثرة البراز اوليه
 وان يكون كيلوسيا ونقله للجانب الايمن وحزله
 وكاه لازم اولور جكرده اولان سده لى كثره
 غائط ولينى وكيلوسى اولسي لازم اولور
 ثقل صاغ جانبندن ولازم اولور اقلق بدندن
 ويخالف السد والعدم بان الثقل يكون اكثر وغيره
 بموضع من الكبد ولا يكون مع حمى ولا وجع في الاكثرو
 لا يظهر للحش نتو ولا يتغير السخنة كثير تغيره ويخالف
 اولور سده لوروه شريك ايله كه ثقل سده لوروه
 اكثر اولور ومخض اولور جكر بريرة واولر اول
 ثقل ايله حتى دخی وجع اكثده وظاهر اولور حيل بجون
 سده لوروه بومرلت وتغير اولور بكمز حق تغيره ايله

زيا حكة صاغ جانبندن اولور

وان كانت السدة في المقع كان معظم الثقل في الماسيات
وان كانت في الخشب كان معظم في الكبد الرسدة
مقعدة اوله نفلك معظمي ماساريتاده اولور
واكر محذبه اولور نفلك معظمي جكرده اولور
العلاج ان كانت السدة في المقع استعملت الادوية
المنفحة المسهلة كالراوند بماء الهندباء او بماء
الرازيانج او الكرفس او الاصول بمجموعة بتراب
السكنجيين الساج او البزوري بحسب ما يرى
من المزاج وربما خلط بذلك قليل من لبن الخيار
ودهن اللوز الرسدة مقعدة اولور استعمل
اوله ادوية منفحة ومسهلة راوند كي هند باصفو
ايله جمع اوله قلدري حالد شراب سكنجيين ساج
ياسكنجيين بزوري ايله مزاج حببي ايله وكاه
اولور خلط اولور بوبكه ازحق خيار شنبه لني وبام
ياغي **في شراب الجيدة** شراب الديناري والسكنجيين
بالراوند ايوش بيلردن اسهال وتفتح الجوف
شراب ديناري وسكنجيين بلوندا ايله وان كانت

ماساريتا جكرده اولان
خرد طهرين ديار
س

ومى مزاج حار ايس بزور
بارده ايله قلند اكر مزاج بارد
ايس بزور حان ايله قلند
س

السدة في المحذب فالمنفحة المدرة كثر في الاصول
والسكنجيين الساج او البزوري بماء الرازيانج
وقليل من لك البسر والرسدة محذبه ايس
علاج اولان ادوية منفحة وادرا بوبكه ايدن در
شراب اصول وسكنجيين ساج ياسكنجيين بزوري
كي را لايانه صوبي وان جوق لك بسردن وان
للحرارة قوية والعطش مرطبا حليب بزقنا وخيار
وهند بابا السكنجيين وقصر الانه بارس جيد و
اكر حرارت قوي اوله سدده وعطش زياده
اوله حليب بزقنا وحليب مزخيار و بزقنا
سكنجيين ايله وقصر انبر بارس ايود **الاعدية**
مزقنة زيرياج او هند باصفو بدمن لوز حلو
محض بخلل خل او مزقنة حب دمان او ملحوخية
بخار و ربما احتيج الى المزقج عند الضعف ومهما
امكن ترك الخبز واللحم فهو اولى والاكارع لصا
السدة ردية مزقنة زيرياج يا هند بابوراني
قلند طالمو بادام ياغي ايله كفاور لمس اولان حق

لك بسر كوكف جه در قوردي
اغاجدر اوزرند يا غر شكله خام
خرد ماكي اولور اندي كيجون لك
بسرد يدار

جانبند یا سده اردر کبد که طمر لرنده یاریج که
 مد ایدر یا ورم در **اورام الکبد** ورم گنبد کند
 اولان ورمه و مقابله سنده اولان عضلاته کی
 ورم اطلاق اولنور انو کچون فرق بیان ایدر
 دیر الفرق بین و بین ورم العضلات ان ورم الکبد
 بهائی ورم کبد ابله ورم عضلات او رتسند فوق
 بوجد که ورم کبد هالی در ورم عضلات مستقیم
 والفرق بین ورم القعر و ورم المحدثان ورم
 المحدث قد بظهر الحش ورم متعبد ابله ورم محدب
 او رتسند فوق بوجد که ورم محدب ظاهر او کور
 خصوصاً اقلرده و ورم القعر یشارک المدة
 ویراجها ویراجب الفواق و متعصرو وری مشارک
 اولور سده به و مزاجه قبلور و فواق ابحا ایدر
 و بفرق بین معاد الاورام بعلامات الامرجة و فوق
 اولنور و رملر که ماده لری مزاجلر علامت لری ابله
 که دالر خصوص ماده یه **العلاج** اورام کبد علایجی
 اما الورم الحار فلیبداء به بالقصد من الباسبق الایمن

زیرا ورم حاد خلط منصف
 اولور فم سده به و موزع اولور
 انی لاجرم انی دفع اتمک ایچون
 فواق حاد اولور

واستعمال الرادعات من غیر مبالغه فی التبرید فتجر
 المادة اما ورم حار یغیر موی علاجی بود که ابتدا
 اولنور انده فصد ابله صاغ با سلیفدن بعد استعمال
 اولنور راد علر تبرید ده مبالغه سز زیر ماده تجر
 اولور و حبت المادة صفراویة فالجساسة علی التبرید
 اکثر شولیر ده که ماده صفراویة اولو اقدام تبرید
 اکثر در ولتخرج الرادعات بما یبیه تلطیف و تفتیح
 لئلا تسد الرادعات الصرفة قرشده رادعات
 شولیر سده ابله که اند تلطیف و تفتیح اولو تاکسد
 اتمیه رادعات صرفة ثم بعد ذلك خلط بالمنضج
 اندن صکر خلط اولنور رادعات منضجات ابله فاذا
 جاوز الانتهاء فالتحلیل ولا یخلی من قابض لئلا یخل
 القف او تجر المادة بتحلیل لطیفها جن تجاویز
 انتهای تحلیل واجیدر و خالی قلیه قابض در باق
 منحل اولیه کثرت تحلیل ابله یا ماده تجر اولیه لطیفند
 تحلیل ابله و لیحفظ هذه التوائین فی الاضمة بعضا
 حفظ اولنور بوقانر ضما در ده به تحلیل و آیات

زیرا صند احق و لطافتی ایچون
 سزجات ابله تخلطه جرق
 قابل اولنور

اولیه و ضاد صوف قلیه تاماده تجر
 اولیه و ضاد صوف قلیه و تجر ابله
 اولیه و ضاد صوف قلیه و تجر ابله

وان تسهل والدم حدي او تندر والدم تقهيري
 فيم الدم حذر قل اسهالا تمكن شوله حاله که ورم
 جگر که حذب اولابا ادرار امکان شوله حاله که ورم
 متفرده اولابا ودم عام اولور وقرط الاسهال
 يحلل القه ويضعف واعتقال الطبيعة يوم بالمر
 فعملك بالتوسط وزياده اسهال تحليل ابد قوتي
 وضعف قلوب وطبعت و تغلظي الم وير مزاجه
 ابله سنك اوزر که اولسون توسط بين الامر ^{الامر}
 معارج حالا اعتباری ابله مختلفا اولور اما لا ابتداء
 فماء الصديا بالسكنجبين الساذج او البه وري كان
 الدم حديا وقرص الابه بارس او قرص الور و
 شراب الديناري والسكنجبين حليب زرقا و هندبا
 وبقلة وخيار مستحلبة على السكنجبين او نفع من
 ابله بارس وحب رمان وقرص هندی و اجاص و زهر
 نيلوفر و زهر هندبا مستحلب بماء زرقا و حب سكر
 او شراب نيلوفر و زهر هندبا و ربما اجتمع الى التبريد
 بمنز الكافور شرابا وضما واذلك عند شدة الاشتعال

اما ابتداءه هندبا صوفي سكنجبين ساذج بالسكنجبين
 بزور ابله اگر ودم حدي ايسه وقرص ابن بارس
 يا قرص ورد يا شراب بنادي و سكنجبين حليب زهر
 قنا و زهر هندبا و زهر خيار که مستحلب اولاسكنجبين
 اوزن يا نفع ابنه بارس و حب رمان و قرص هندی
 و ابله و نيلوفر و حب سكر ابله يا شراب نيلوفر
 نفع ابله بزرقا و ازله سكر ابله يا شراب نيلوفر
 ابله و کاه احتياج اولور تبينه کافور مثلوا ابله
 ابله وضما و اتمک ابله و بوشد صرارت اولور
 و اما في التبريد الى الانتهاء فيخلط بماء الصديا بماء
 الرازيانج او ماء الكرفس و کافور المنتهي زيتا
 اما تزيد خلط اولنه ماء هندبا بماء رازيانه ياما
 کرفس هر بار که منتهی قریب اولاد زياده قلنه بولور
 و اما في الاخطا ط فماء الرازيانج قد نفع فيه زهر
 و ابنه بارس او قرص ابنه بارس کبير على شراب سكنجبين
 اما في الاخطا طه ماء رازيانه کاند ابله منش زهر
 و ابنه بارس يا قرص ابنه بارس شراب سكنجبين اوزن ^{الاعوين}

اما ورم تقهيري ايسه را و هندبا صوفي
 و سكنجبين ابله

ماء الشعير بکر و دوز سوبق و سکر تم الهند با
 المطبق بدهن اللوز محض باخل او مزوق حب
 رمان او زير باج غدا را در پيه صوبي سکر ابله و الله
 دوز در قوت و سکر اندز صکر هند با بولاسني
 بادام يا غي ابله که محض و لاسرکه ابله يا حبت دقان
 مزوق سي يا زير باج **لادويه** الموضعيه يعني ابتداء
ضاد يقي در صندل و زرد و ماء و رد و سوبق
 و قليل خل صندل و زرد و وکل صوبي و قوت و
 از حق سر که ثم يزا دافسنتين او زعفران اندز
 صکر يعني تر يده زياده قلنه افسنتين يا زعفران
 ثم يترك الصندل و يقتصر على الباقي اندز صکر
 يعني انتهاده ترك اولنه صندل و قصر اولنه باقي او ز
 ثم يقتصر على افسنتين و زعفران و عود و عجمي بام
 القرنفل اندز صکر يعني اخطاط ده قصر اولنه افسنتين
 و زعفران و عود او زخميه قلنه قرنفل صوبي
 و اذا اردت الاسهال فلا شيء كخيار شنبه بالمياه
 المذكورة و دهن اللوز او مطبوخ من بسفياج و زهر

بنفسج و تمر هندی و غار بقون و بزرقا و هند با و
 افسنتين مصفى على ترنجبين او نير خشت و راوند
 و لا يقرب الحليب و لا السقمونيا حتى يلبس اسهال
 برسانه يوقد خيار شنبه کي ذکر اولان صولرا ابله
 و بادام يا غي ابله يا مطبوخ بسفياج حدن و بنفشه
 چيچکندن و تمر هندی و غار بقون و بزرقا و بزرد
 هند با و افسنتين که سوز لسن اولان ترنجبين يا شير خشت
 و لاوند او زخميه و قريه قلنه حليب و محموده و اذا
 اردت لادار فاستحب بعض المياه المذكورة
 بزرقا و خيار و بزرقا و اما الورم البارد فعلا
 المطفات و المنضيات و المحللات و لابد من قابض
 يحفظ القوت و لا يشاء يفتح القوابض و في الاخطا
 يقوى المحللات و يدخل في اشربه و اضمه السبل
 و القوت و اللآ و الاسارون و الزعفران اما ورم
 بارد علاجي ملطفات و رومنضيات و محلات
 و لابد من قابض دن که حفظ ايد قوت و ابتداء
 قوت قلنه يعني زياده قلنه قوابض و اخطاط ده زياده

صوبي و کر نر صوبي
 هند با صوبي و لا زيا

مطبوخ حله و انجبه و انسون کي
 اذخر و سبل کي بره

اگر سوال اولنور سه ورم با و در
 قوابض زياده اولنق ماده منجر
 فلز می زياد ز تخم باغ اولوز
 منضيات و ملينات

فَقَدْ قَدْ بَوَّيْهِ

قله محلات وادخال اوله شربتند وبقبلند
 سنبل وفق واک و اسافون وزعفران و المسهل
 مثل حب الایاج او مطبوخ من قرطم و سناجج من کل
 واحد ستة دراهم الفینون و فنین و عرق سوس
 و خطمی و جعد فنا من کل واحد اربعة دراهم بزر
 فتا و هند با و ابنه باریس و غاریفون و بزر کرفس
 من کل واحد درهان بطبخ و یصفی علی لب الخیار شنبه
 ثلثة عشر درهما سکر عشرين درهما راوند و دهن
 لوز من کل واحد نصف درهم مسهل حب الایاج کمی یا
 مطبوخ عصفور و سناجج هر بزدن التي درهم الفینون
 و فنین و عرق سوس و خطمی و باریس و شان هر
 بزدن درت درهم بزر فتا و هند با و ابنه باریس و غاریفون
 و بزر کرفس هر بزدن اکی درهم بطبخ اولنوب سوزله او
 اوج و درهم لب خیار شنبه اوزن سکر یکری درهم
 راوند و بادام یاغی هر بزدن نصف درهم **سوء القنیه**
 وقتا که درم کبد موجب اولدی بضعفی و بقی کبد
 ضعف مستوی بر حال حادث اولور که مقدمه استسقا

درکه اکاسوه القنیه ویرلر انوکچون اورام کبد عقبینی
 آفی ذکر ایلدی و هو مقدمه الاستسقا و سببه **طبع**
 الکبد و سوء مزاجها فیصفی اللون و یبيض اللون
 و یترتب الوجه و الاطراف و الاجفان خاصة و ربما
 فشیء البدن کله صتی صار کالجین و یلزمه کش النفع
 و القزاقه و البطن و عدم ترتیب بحی الطبع و یعرض
 فی اللثة بتور لفساد البیارات المتصعدة بومقود
 استسقا در و بونک سببی ضعف کبد و انک مزاجک
 بر مزاجی در و لون صاری و آق اولور و یوز و اطراف
 بد و رجل شیشه خصوصا کوز قیقلری کاه اولور
 شیش فاش اولور بد نک کلکند حق خیه کمی اولور
 و بوکا لازم اولور کش ریح و قرن قورلدق و لازم
 بوکا طبع کلکند عدم ترتیبی و عارض اولور دیش
 اتند سولجیلر تصاعد بدن بخار لک فساد کیچون
 و علاج الخفیف من علاج الاستسقا سوء القنیه
 نک علاجی استسقا علاج خفیفی در **الاستسقا**
 مقدمه عقبینی نیشی اولور مرصده و ماده بارده غن

صیاری اوله غی دم تولید نک
 قلتندن در و آق اولدی لون
 اصلینده ظهور زدن در
 بر باغ ایلر باصل جوق اولور
 و بر باغ ایلر جمد رسی
 یومرک قالور
 کاه از اولور و وقتی مختلف اولور
 و لون و قوای مختلف اولور

تتحلل الاعضاء فتربو اما الظاهر كلها او مواضع تدبير
 الغذاء والاعطال بمرض در مادة بارده صاجي
 که اوله ماده غریزیه دکلدر اعضا نک اور تسنه کیر
 اولیه اعضا زیاده اولور فالقربا اعضا ظاهر نک
 کلیسی یا مواضع تدبیر غذا یعنی مس و کبد واحیا
 یا مواضع تدبیر اخلاط مثلاً قرن در سی ایل یا غی اوری
 وانواع ثلثة استسفانک انواعی اوچدر اداها
 الزرقی ثم اللحمی ثم الطبی غایت یرمزی ذوق در
 اندن صکر لحمی در اندن صکر طبعی در و یجرت
 الزرقی عن کثرة المائیه واحتباسها في الآلة بين التقر
 والاصفاق لمحض خضضتها عند الحركة والانتقال
 من جنب الى جنب و يكون لجلدة البطن صقالة الطلین
 المبلول الممدود وتصیر المائیه هکذا لا احتباسها
 عن مخرجها الطبيعي فتخرج الى غیره اما علی سبیل
 التبع او التبخر الذی یوجب الاحتقان او لتفرق انصا
 یقع في المجرى اولانها لما منعت من المخرج الطبيعي
 عادت الى حيث كانت تخرج و حاله کون الانسان حلیا

ماده بوند ریج علامه

زیرا ماقسی ریج ایسه طبعی در
 اگر غیر اولور بجمع بدن شامل
 ایسه لحمی در اگر جمع بدن
 شامل کل اب زرقی در

ماده بوند ریج علامه
 که اوله ماده غریزیه دکلدر اعضا نک اور تسنه کیر

وهو من السرة فتجدها منسدة فتنبعث الى البطن حيا
 اولور استسفا ذوق کثرة مائیتون و مائیتک احتباس
 اکثره قرن یا غی ایل در سی اور تسنه اولیه احساس
 اولور مائیت صوف حرکت قشند دخی بر پانندن
 بر پاننه دو غلک و اولور قرن در سی ایچون ایصلنش
 چکلش دری بلا بقلفی و رجوع ایلر مائیت قرن در سی
 ایل یا غی اور تسنه اوله مائیت محتبس اولور غی ایچون مخرج
 طبیعی سندن یغی بولر برندن اولیه اوله مائیت دور
 مخرج طبیعی غیره یا صند مق طریق ایل یا بتخرج
 ایل که احتقان فی ایجاب ایلر یا تفرق اتصال واقع
 اولور غی ایچون مجری ده اولیه قرن در سی اور تسنه
 کیدر یا مائیت وقتا که منع اولور ایسه مخرج طبیعی
 سندن رجوع ایلر شود بر که اندن چقر ایلر
 انسان جنین ایکن اوله موضع کوبکدر اوله مائیت
 کوبکی سند بولور اوله مائیت کیدر قرن و سبب کثرت
 المائیه اما ضعف المین فتخالط الدم فلا یقبلها البدن
 فتخرج وتوجب ما قلنا او کثرت شرب او ذوبان

مکان ذوق دیو تسنه اولور بوند
 صاحبک قرنی زوقه یغی تریله
 شبیه اولور غی ایچون مسه

نیتم قوبه لدن و مر د اقر دن صزر
 نیتم بخار لدن حائلر سقفلر دن
 منتکب اولور مائیت مسه

سل و باغیه علت ایچون

جنین غذا المذی و یون
 کوبکدر اولور مسه

يتفق مع ورم المجرى المعتاد واستداد كثر ما
سببها ضعف قوة يمن وراويله ما يتخاط
اولور وراويله اول ما يتق قنبره اتمز بدن او بلب
رجوع ايدر او بلب ايجام ايدر بزم ذكر اتركزي
طرق استسقاءن ياكثره تتر بدريا اعضا اربك
در حرارة مغرطه ايجون كه متفق اولابونك بعني
ضعف يمن وكثرة شرب وذوبان ابله مجري
ورمي واستدادى ويجد استسقاء اللحم عن
هاضمة العروق والاعضاء وقيل سبق ضعف هضم
الكبد والمعدة فيكثرة الرطوبات في الدم فلا يلتصق
ما يتولد من اللحم بالاعضاء فتربو ويلين لمساها
واذا ضعف هاضمة الاعضاء وهاضمة الكبد
ماسكها وقوى جذب الاعضاء وجب الاستسقاء
اللحم واكثر مع برد الكبد وربما كان لفق برد خاف
او برد العروق وامراض عرضت لها او سد كما كان
عنه اكل الطين وحادث اولور استسقاء لحمي ضعف
هاضمة عروق وراويله وراويله اعضا وراويله

بعضى شارطه ضعيف
بواج سبب بعضه اوجاع
اتدر ظاهره بوزن هزينة
راجعه من

بوكا استسقاء لحمي وراويله
اولور صاحبه ازدياد لحمي
اولور بيجون بحسب الظاهر

بعض ضعف هضم ثلثه وراويله من

بوضعى سبقت ايدر ضعف هضم كبد ومعد او بلب
رطوبات جوف اولور وراويله او بلبه بيشمن بودند
متولد اولان لحم اعضا به او بلبه لحم اعضا زياده
اولور قالقرو لمسي بوشق اولور جقن ضعيف
اولور هاضمة اعضا وهاضمة كبد وما سكتي
وقوى اولر جذب اعضا واجبا اولور استسقاء
لحمي واستسقاء لحمي وجوبك اكثرى برودة كبد
ايله اولور وكاه اولور قنبره برد خارج ابله اولور
ياقن برد عروق ابله اولور يا امراض غرو ضي ايجون
اولور عروق باسد لري ايجون اولور عروق ينشكم
اولور اكل طيندن ويجد استسقاء الطين
لفساد الهضم اما الضعف القوي او غلط المادة
وعصيانها عن القوة المتوسطة واستحقاقها رايحا
وقد يكون لفق حرارة تحت الاغذية والرطوبات
قبل استسقاء هضمها وحادث اولور استسقاء طيني
فساد هضم معد ايجون وبوفساد اولور ضعف
قن هاضمة ايجون يا غلط ماده ايجون وانك عاصي

بوكا استسقاء طيني وراويله
اولور صاحبه ازدياد طيني
ايله ممتلى اولور طين شبيه
اولور بيجون

اولدغي ايجون قرة متوسطه دن واولي ماده متقلب
اولدغي ايجون ريحلس وكاه اولورا استسقا طبعلي
قوه حرارت ايجون اولور كه اول قوه حرارت
تبخير ايدر غذا لري و بطوباقى هضمي تمام اتمز
اول ولا يكون استسقاء من غير ضعف الكبد خاصا
او بمشاركه المعدة او الطحال او الماساريقا او الكلى
واولز استسقا مطلقا ضعف كبد من انجى يامعه
مشاركه كبد يالطحال مشاركتنسر ياماساريقا
مشاركه كبد يالكلى مشاركتنسر **الحاج** جميع استسقا
علاجى بحب عليهم صابرة للجوع والعطش فان
امكن ترك الحبر والافعل من الخشكار الضيق و
هجر الاغذية الغليظة كالحميرة والرؤوس والبرط
واللزجة حتى الكارع وبجتنب الامتلاء البتة وقلة
استعمال المايات حتى ان روية صان لهم واما
يستعمل بعد هضم الغذاء قليلا عند فطر العطش
ويلزم من الرياضات المحللة وركوب السفن والتروق
بالجلوس في الشمس في تنوير سخن مخرجار رأس

طحال طلاق وكليه بوكر كبد
٢

ليستشفق

ليستشفق الهواء البارد والسكن بقرب البحر المالح
والتمرغ في رمل والاندقان فيه والجمرة الى الجازو
ليعتنى باصلاح اكبادهم وادار بولهم وتعديل
بحي الطبع فيهم واحتباسه من افراط واجب
اولور استسقا ليس صبر اتمك اجلفه وصوصه
ويمكن اولور سه انكي ترك اين ويمكن اولور سه از حق
كيكلو اتمك كه بشمش ولا وترك اين غليظ غذا لري
هريب وباشلر ومجلو ويا بشمشي ولا في حتى ياج
لري واجتناب اين امتلا دن البتة واز استسقا
ايد مائيات حتى صوكور ملك ضرر ايدر استسقلره
واستعمال اولور صوم هضم غذا دن صكر از حق
عطش زياده اوليجق ولازم اولر تحليل ايدر
رياضتلى وكيلس بنكه وتر ملك كشد او تروق
اياله ملك تنورده كه قز مشر ولا باشن جقوجي اولدغي
حاله هوا بارد استشفق اتمك ايجون وسكون
طور لود كز قريند ووكز قومنه اغنق وكوملك
انده وجمرة حجان واهتمام اولنه جكر لرنك اصلا

ارضا نرسه مضطرب
ويكلى مينا انداء نافع
ضمة اتمك وصرك خاصيتي ورجية
نيتكم صرك خاصيتي ورجية
بوتكر كز نافعه ورجان نافع
ويشيل ايجون واولر سوي
هوا حار مغيث وعلية حرارت

و بول لرنك اورارند و تعدیل انك بحی طبع
 لرنده یعنی نه اسهال اوزن اولونه قبض اولونه
 و احتباس طبع اولی در افراطندن الاشربة ماء
 الهند باه بالسكنجین بزوری و قرص الانباز
 الكبد ان كان هناك حرارة و الاخطاها ماء
 الرازي باج او ماء الكرفس و شراب الديار و الاصل
 بالسكنجین بزوری و قرص الانباز و الورد
 او عصارة الغافق و الترياق الفاروق يستعمل
 منه كل يوم قدر حصه فيه اربعة عشر
 يوما اشربة نافعه هند باصوبی و رسكنجین
 بزوری ايله دخی قرص انباز بارس کبد و اگر حرارت
 و ارسه و الا یعنی حرارت یوق ايسه خلط اولونه هند
 صوبینه رازیانه صوبی با کرفس صوبی و شراب
 دیناری و ریاضا اصول و رسكنجین بزوری
 ايله و قرص انباز بارس و ریاضا و دریا عصا
 غافق با تریاق فاروق و استعمال اولونه بونك
 هر کون نخود مقداری اولیه صحت بولور بکری کرکند

نسخ بیده نقل ایلس اما
 اشراقی غسیه در مسه

ولین اللقاح الاعرابیة الراعیة للشیخ و القیصوم
 و خصوصاً اذا استعمل عوض الغداء و الماء نفع
 جدا و قد وقع منهم جماعة في بلاد العرب فاضطروا
 الى ذلك فبقوا و كذلك ابوالابر و المعمر الاعلی
 و قد عرض لامرأة استسقاء مع حرارة فاكلت
 من الرمان ما يستنجی من ذلك فبرأت و اقترحو
 المازربون مشکون لضم اعراب و لرنك سو
 که اولی دو لراوتلر اولادیر منه و بوی ما و ران
 دید کیری او تکی و خصوصاً فی استعمال اولی
 اولی سود غدا و مایه فانی ایدر زیاده و واقع
 اولی اصحاب استسقاء در جماعت دیار عرب
 مضطرا اولدیلر دو سودن یا بجهک صحت بولدر
 و بو بخلین نافعدر دو لرنک بولدر و کجی لرنک
 بولدر که اعرابی اولالرو عارض اولدی بر خاتو
 استسقا حرارت ایل و اناراکل ایلدی شوله قدر که
 استیجا اولنور انک ذکرندن پس صحت بولدی
 و مازربون قصلری مدوح و مستسقی لرنک سلاطین

نسخ شول
 قدر صوف
 الکراشمک

ذکر اولی استسقاء ابدن تصدیقاً تمیز
 نه عجب کذاب ایمنش من دیکه ما و تملوه

اعراب بادیه اولانلر و لرنک
 اندر دو لری صوبی آز ایچر
 و حاد او تلو او تلو و بادیه
 هواری زیاده اشق و بادیه
 اندر دو لرنک سودی زیاد
 حاد اولدی بجلایع غالب
 اولدی بجمیع نافع و مسه

رسول الله عم غریقی دن استسقاء
 مستقی اولانلر امر ایلدی مدینه
 منور و دن طش ده اولان
 دولک و ارل اندر لرنک
 و بول لرنک ایچک دیومس

راوند بتراب سنگین من نصف درهم الی درهم
 مسهل الصفراء وعلیج اصفر وراوند وفسنتین
 من کل واحد نصف درهم آخر البلم غاریقون و
 من کل واحد نصف درهم وعلیج هندي ربع درهم
 آخر للسودا ما فیتون و غاریقون وعلیج اسود
 واسطوخودوس من کل واحد نصف مثقال ووجب
 ان یخلط هذه الادوية كلها مع ادرق وکتبه من
 کل واحد ربع درهم ویمزج به هو اللوز و اذا احتیج
 الی اخراج اخلاط کثیرة فاحرجهاء مرارۃ لئلا
 تضعف قوی مقدمهم واکبادهم مستفیلرک
 مسهل الا راوند شراب سنگین نصف درهم
 برده وک و مسهل صفرا وعلیج اصفر وراوند
 وفسنتین هر برتن نصف درهم وعلیج هندي ربع
 درهم مسهل آخر سودای اسهال ایدرافیتون
 و غاریقون وعلیج اسود واسطوخودوس هر برتن
 نصف مثقال و واجب اولو خلط قلیق بود ویک
 کلیت مثل ادرق وکتش هر برتن ربع درهم

و ذکره

ذکره اوق معناه سنه و در

و فو لک اوله بادام یا غی ابل و بجن احتیاج اولس
 اخلاط کثیره نلک اخراج اخراج قلیق بود ویک تاک
 عدلرک و جکر لرنک قوتلری ضعیف اولیه در لک
 فقا و بر رگرس و اینسون و رازیخ و بر رهند بادقا
 و بطیخ و قرص الماز یون غایه تستعل هن او بعضها
 بحسب المزاج بما تراه من الیاء و الاشره المذكور
 ادرار بود اید نلری فو و کرس تخم و اینسون و رازیخ
 و هند ما تخم و خیار تخم و قار یوز تخم و قرص ادر یون
 استعمال اولو ر یونلر با یونلرک بعضی مزاج حسینی
 ینجه رای اید رسک ذکر اولنان صولر و شر یتر اید
الاخذ کل جید لجم لطیف قلیل الفصول کالفرج و
 الراج و النوا هض من الحمام زیر باجا اوسکبا جا
 بالزبیب و الرمان الحامض و التنعع او مطینا او
 مبررا بالا با زیر الحان کالدار صینی و التفل و الحلی
 و الذنجیل و الزعفران و الکزبرة الیابسة مستفیلرک
 غدری هر جوهری باله لطیف فضله قلیل اولان
 در یلیج و سوکلن و او جمعه کلش کو کرجین یا ور یلری

برکه اسهال کثیره معک و در

در زیر یا بالکشی آتش بشرد قوری اوزم و کشتی انداز
 و نعنه ابله یا بریان یا مینزا و لا ابرار حان ابله دار
 چینی و فلن و مصطکی و زنجبیل و زعفران و قوری
 کشیز کمی **ادویه** الموضعی **تیم** بقر المیز و احشاء
 البقر و بوق و خل و در نمازیدیه کبریت يستعمل
 صاحب اللحمی علی جمیع بدن و الزقی علی بطنه و الطلیح
 علی اطرافه و اضعف من یخ و خل و سبیل و یگدر بطن
 صاحب الطلیح بالنخالة و الجاوس و الملح و یمنع
 الاغتسال بالماء و الحمام المرق و اما الحمام الرطب
 العذب بالماء فصار یجوز جدا **ادویه** موضعی بقی در
 کچی قیضری و صفر بخاستری ابله و بوق و سرکه ابله
 و کاه اولور زیاده قلندر انده کبیت و بوقی استعمال
 ایدر استسقا طمی صاحبی جمیع بدنی اوزن و استسقا
 زقی صاحبی قرفی اوزن و استسقا طلیح صاحبی
 اطرافه اوزن بویقیدن اضعف در طوز و سرکه
 و سبیل و کما دقلنه استسقا طلیح صاحبی قرفی
 کبله و طاری و طوز ابله بونلر قری در لیش اولدی

مراد هم قرفی اوزن هم
 اللری وایتلری اوزن
 دیگر

او فاند ایدر جمیع تسفیل غسل اتک یردن چمن
 اشی صوابکه دخی و دلیجی حمام اما حمام بطیکه
 صوبی طالتلو و الاضرر ایدر بونلر زیاده **امراض**
الاسهال امعا آلتی و در بونک اوی اشی عشر و در بونک
 صایم برنک دقاق برنک اعور برنک قولون برنک
 معاء مستقیم و **الاسهال** امراض امعادن در یکون
 اما من المتناو و اما من الاعضاء و الکاین من المتناو
 اما **ادویه** مسهله اخلفت قواها و اکثر اغذیه
 اوجبت تخمة اولعده و لزج مرزق کالاجاص و
 لغذام شح الطعم و اکل بغیر شح و اوجبت غفرة
 من الطبیعة و الاغذیه نفاضة تنولدر یا حاتمغ اشغال
 المعده فیسبب الحضم و یرفع العناء و یعرف ذلك
 کله بتقدم اسبابه و الامتلائی یوجد عقیبه خفة و الزکی
 یكثر معه القراقر اسهال یا ما کولان اولور اعضا
 ما کولان اولور یا **ادویه** مسهله ایچون در که ضعیف
 قله امعانک قواسنی یا کثر اغذیه دن اولور که تخمة
 ایجاب ایدر یا شکر غده ایچون اولور که یلمشد و

مراد یا اس حمام و در که انک
 کمی به بر غلجه و بر لیر
 مصنف امراض امعا فی امراض
 کبد عقیبه ایراد ابلدی
 زیرا امعادن بعضی کبد
 متصور در

اعتبار
 مفاصله ماسکیمه یا قیقه هاضمه
 ضرر ایدر بوقی اتدی زیرا بوبله
 اولر مرض اولور کلام خود
 اسهال مرهین و در

ابله اولور اسهالون مقدم و چقر چقن قلیل الحضم
 یا عادم الحضم یا هاضم نك فعلك تشوئی ایچون
 اولور او بلیه غذا فاسد اولور و طبیعت انی فاسد
 دفع ایدر یا ضعف ماسک ایچون اولور او بلیه قوی
 اولور غذا بی کتور مکه هضم اولیچو قدر او بلیه غذا
 من دفع اولور هضم ن اقل و چقر اند في الجملة
 هضم و اریکن مدة تغلک قصوری ایله یا دافعه
 نك ضعی ایچون اولور او بلیه دافعه انی چقر
 از چق از چقر بری اری اریخه دفعه ذکر یا کثر
 رطوبت ایچون و ر مده ده که طایفه ریحی و غلیظ
 او بلیه غذا چقر و قندن اول و چقر اند ایله
 رطوبت کاه اول رطوبت نلشد اولور و کاه طور
 لو و انی اولور و فرق اولور رطوبت مایینی اغز
 طعمی ایل و کاه غذا طایفه ریحی و قرحه لری ایچون
 دالت ایدر اول قرحه لری و جعل ذوالی غذا نك
 نزولی ایل و اغزده سو جیلر ایل و اریک و قبق
 ایل که چقر قوسق ایل واکه معد مضعف اولور

بونک لغت و نشر مرتبه وارده
 یعنی ضعف هاضم ایچون اولور
 قلیل الحضم اولور اگر بطلان هاضم
 ایچون اولور عادم الحضم
 چقر مده

طاریت
 غلبه انك
 ایچون مثلاً

سدر مزاج بارد و رطبه در و اما من الكبد و الماسا
 و یفرق بینهما و بین المعدي بان فیها یكون المعدة
 قد استوفت فعلها و تمت کیلو سببها و الاضرار
 والطبيب المحترق لا یشتبه علیه الممعد و المکبر و
 المعدي یكون کثیرا عیة متصل و اکثر المعدي تها را
 و اکثر الكبدی لیل و الفرق بین الكبدی و الماسا ریتا
 ان الكبدی بتغیه معه اللون و البوی و الفرق بینهما و
 بین المعدي ان المخلوط المنفذ من الكبد یكون کثیرا قلیل
 المرات غیر مختلط باله از بل بعد من غیر مضعی با جکرون
 و خرد و طمر لون در و فرق اولور نوالیسی ایله اسهال
 معدي مایینی بونک ایله که اول کیسند معد استیفا
 ایدر فعلی و تمام اولور کیلو سببی و ضرر اولور
 اولور معد و و طبیب محترق اوزن مشبه اولور
 معد منن ضعف اولانك لونی و کبب ضعف
 اولانك لونی و اسهال معدي چقر اولور متصل
 اولور مرقی معبدنك اکثری کوند ز کبدینك اکثری
 کیچ اولور و فرق کبدی ایله ماسا ریتی بینند بودر که

یعنی معد سبب اولور هضمی
 و اسهال و دفعی تمام ایدر

معده اولانك لونی قلاهی کبی
 مکیود اولانك لونی صارو
 نمبی اولور مده

کبدی ایلد لون متغیر اولور و بول متغیر اولور و فوق
 بول کیسی ایلد معدی اولور تسنده بورد که خلط منفع
 کبدن کثیر المقدار قبل المرات غیر مختلط اولور ^{سبب}
 ایلد بلکه اندن صکن اولور کوبک بورد من سبب
 الکبدی اما من الحاضی بان تبطل او تضعف او تشوش
 فیخرج الاسهال کیلوسیا او ازید هضمه بقیل او
 فاسد مع عدم النضج فی البول او من الماسکه فیخرج
 وقد ازاد هضمه عن کیلوسیه و لم یطبل بقاء البقیه
 فی الکبد او من المین فیخرج غایبا او من الجاذبه فلا
 من کیلوسیا الا ما قدر علیہ فیکون الخارج کثیرا
 کیلوسیا سبب اسهال کبدی یا حاضی دن در که حاضی
 باطل اولو یا ضعیف اولو یا منشوش اولو او بلیه اسهال
 کیلوسی چقر کیلوسی و کل بطلان حاضی ایچون یا
 فاسد الحضم چقر تشوش حاضی ایچون عدم نضج
 ایلد بولده یا ماسکه دن در او بلیه چقر هضمی زبان
 اولش کیلوسیدن و اوز من غذائک کب بقیه سی
 یا معینه دن یعنی دافع دن در او بلیه چقر تشوش

خلاصه مطلب

کی یا جاذبه دن در او بلیه جاذبه جذب اثر کیلوس
 الا جاذبه قادر اولور غی جاذبه قدر او بلیه چقر جوق
 اولور و کیلوسی اولور و تفرق الامزجه المضعفه ^{بطلانها}
 و بیلور امزجه مضعفه علامت لری اولورم اوسد
 فلا ینفذ الجذوب و یتارک فی ذلک الماساریقا
 کن یفرق بینهما بعلامات مرص الکبد و عدمها و بان
 الثقل فی الکبد اکثر و امیل الی الجنب و ربما لم یظهر فی
 الماساریق ثقل اذ کانت السدد و الورم عند طرفها
 من جهة الامعاء لانه لا یصل الیهما ما ینقلها یا اسهال
 کبدی ورم ایچون یا سده ایچون در غذاء مجذبه
 نغذایب مزکروا معایه رجوع ایدر چقر
 واسهال کبدی که ورم و سده ایچون اولو
 بولکامشارک اولور اسهال ماساریقی و در بدن
 و سده دن اولحق کن فرق اولور کی اسهال ماساریقی
 علامت مرص کبد ایلد و عدم علامت ایلد ماساریقید و
 بولک ایلد که ثقل کبدی اکثر و بان امیل در و کاه اولور
 ماساریقید ثقل ظاهر اولور بقی سبب لریا و در الطرفین

من تدای مذکور یضعف و درها
 من جهة علامت لری ایلد معلوم
 اولور

بویا کی

بفرسقت اولاندر کشته عروقی و جگر قریب ایچون
 و او داکا جوق دید کلدی ایچون و السوداء تفرج
 و اربعین یوما و هو قاتل و الاسهال السوداء و التي
 یخلى علی الارض قاتل ادا وقع ابتداء ضعیف حال الصبی
 و سودا قرصه ایدر قرق کوند و بوسج سوداوی
 که قرصه ایلده اولاقائل در و اسهال سوداوی که یراور
 قاینر قاتل در یغن ابتداء و وقع اولد حتی حال
 صحت و البلغم الملح یفرج و شهر بلغم ملح قرص
 ایدر برآید او نخل یا بست بجرع الامعاء یا نخل در جرح
 ایدر امعای و یفرج ان السج فی ای من الامعاء وضع
 الجمع و بقره فان و جمع الدقاق اشد من و جمع
 الخلاط و و جمع الخلاط اشد من و من القشر فان
 كانت رقیقة فمعه الالته من الدقاق وان كانت غلیظة
 فمعه بامان الخلاط و الجرادة و الخراط تدان قطعا
 علی القروح وان كانت منتهی الیج دلت علی تاكل وقد
 یكون السج عقیب کادوبه السهلة و هو سلیم یبرأ
 فی الاکثر و رابع فادونه و قد یكون عقیب الامراض الحادة

بفرسقت اولاندر کشته عروقی و جگر قریب ایچون

و هو روی قلیل الافلاح و یسلف سجم تنقیسند ایدر
 امعادن سوضع و جمع ایل و و جمع فوقی ایل زیر
 ایچی بفرسقت و جی اشد اولور یوغن بفرسقت
 و جعندن و یوغن بفرسقت و جی کز اولور
 دخی بیلور فبق یوغن دن اگر فبق یوغن یس
 اوله اوجع اکثرده ایچی لردن دو و اگر فبق یوغن
 ایس اوله دایم ایس یوغن لردن در و قزندی که
 امعادن در و دو کز که بطوباندر در دالت ایدر
 قطعا قرصه ل و اگر قرصه لیر من قورده دالت
 ایدر بملکه و کاه اولور سجم ادوبه سهله عقیبی
 اولور اوله سجم سلیم ایدر اولور اکثرده و در دخی
 کوند و انت الکسک و کاه اولور سجم امراض حاده
 عقیبه اولور اوله برمن در خلاصه و در و قد یكون
 الاسهال المعوی بلا سجم فیکون اما من ضعف الماسکه
 او رطوبة مزلقه کاه اولور اسهال معوی سجم سن
 بواسهال یا امعاده اولان قو ماسکه نکه ضعفند
 یا رطوبة مزلقه دن اولور که رد ایدر باقی بطوباندر

اگر و جمع کوبدن یوقر و ایس
 سجم ایچی بفرسقت و در
 اگر کوبدن اشغده ایس
 یوغن بفرسقت و در

وامان البدن كله لفصالات اجتمعت بسبب ترك
 الرياضة او برد خارجي حابس للتحلل او حبس
 بواسيه او قطع عضور او قطع رعا وعتاد او
 لسدود العروق فلا ينفذ الاصل من الكبد في دفعه
 الطبيعة اسهالا ومن البدن ما هو على سبيل الخمران
 فيكون مع علامات الامتلاء وقوة التقي ويحصل
 عقيب خفة وكل ذلك في قطع خطر ومن البدن
 ما هو لذوبان فيكون مع التهاب وحمى دقيقة وتن
 رايحة ما يبرز واختلاف اللون وعدم علامات آفة
 في عضو يوجب اسهالا وان كان الذوبان اللحم شحمي
 كان صديدا غليظا مع دسومة ثم يصير في قوام اللحم
 متشابها القوام وكذلك ذوبان اللحم من اللحم الالان
 لا يكون مع دسومة واذا كان لذوبان خلط حاد كان
 صديدا مائيا ومن البدن ما هو لاختلاط فاسد نكرها
 الطبيعة فتدفعها وتماكان في خروجها الوان كنية
 وراحة يابدينك كليسند ن اولور شوله فضلات
 ايجونك بدن جمع اولمشد ترك رياضت سبي

ايله يابرد خارجي سبي ايله كه حابس در تحلل فضلات
 مسامدن يا حبس بواسيه ايجون در ياقطع عضور
 ايجون در ياقطع رعا وعتاد ايجون ياستدر
 ايجون در اطراف عروق او بلبه نفوذ انحر اك
 واصل اولان جكدون تاكه اعضايه غدا اولو
 بس طبيعت افدفع ايدر اسهالا ايله واسهالا
 بد نيدن بعضي وارور كه خمران طريقي اوزن در
 اويليه علامت امتلاء ايله وقوة دفعه ك قوي
 ايله اولور ويونك عقيب خفت حاصل اولور
 بو نكر كليسند قطعنده خطر وارور واسهالا
 بد نيدن بعضي وارور كه اخلاطك يا اعضا نك
 اريسي ايجون اولور او بلبه التهاب ايله وحاي
 دقيقه ايله وجعتك رايحه سنك يرمقوسي
 ايله واختلاف اللون ايله اولور وعضور آفة
 علامت نك عدمي ايله در كه اسهالا ايجاب ايله في
 اريك يا غلي ائت اول جتن صديدي غليظ
 وجربلو اولور اندن صكر يلع قوامند اولور

اول عضورك حصه سي
 غدا دن اسهالا ايله منور
 اولور

زيرا يا شحم اريد كندن يا لحم اريد كندن
 يا اخلاط مختلفه اريد كندن در
 لاجرم الوان مختلف اولور

زیرا در بین قتل اندر
جد بلی دکلدرست
زیرا اخلاط لحم کبی
غلظ دکلدرست

قوامی بری بره منشابه بوجلیس و در قزل ات ایسی
الا اول جربلو اولمز و جقن اسهال خلط حاد ایسی
ایچون اولسه صدیدی و مانی اولور و اسهال بدیندن
بعضی وارور که اخلاط فاسد ایچون اولور که طبیعت
آنی کریمه کور برفع ایدر و کاه اولور بونک خرو
الوان کثیره و راحت اولور و اما الاسهال الکائین
من عضو غیره معین فقد یكون جديا فنجار دبیله
فی ای عضو کان حق من الصدر و بدله علیه تقدم
الورم و ذلك المصنف اما شوله اسهال که عضو غیره
معیندن اولور از اولور که قائله صول اولور و روم
د شلدکی ایچون قنقی عضو اولور و اولسون
حتی که سدن اولور و دلالت ایدر بوجک و رمله تقدی
اوله عضو **العلاج** الاسهال یمنع بالمقبضات او
المغريات و مضططات المواد و قد یحتاج الی الخدر
و قد یمنع بعکس المادة المخلو و ذلك اما بالدرت
او بالقی او التفریق او بتعلیق الحاحم علی الاعضاء
العالیه اسهال منع اولنه مقبضات ایلد یا سوجیلر

در قتل محض کی
در قتل محض کی
در قتل محض کی
در قتل محض کی
در قتل محض کی

ایله و مواده غلظت ویرجی لرایله و کاه احتیاج
اولور محذراته و کاه اولور اسهال منع اولور مواده
طرف خلافند و دوند مک ایلد و بویا ادرار بول
ایندلرایله اولور یا قی مایل یا در لنتک ایلد یا اعضا
عالیه به حجامت شبیه لرن پیشه رقی ایلد اولور
و مکان سبب المتساوات منع سبب و عوج اش و
قلنا في التخر و فساد الهضم شوله اسهال که متولد
سببی ایلد آنک سببی منع اولنه و اثری علاج اولنه
بزم تخم و فساد هضم ذکر اندک زایل و مکان
من الاعضاء فکان عن سوء مزاج عند بعضه
و مکان عن انفتاح عروق او انشقاق او قطع او ذوب
او فساد اغذیه او سد کبدیه او ماساریقه او
بدنیة او زله او ضعف قوی بدی **العلاج** شوله
اسهال که اعضادن اولور سوء مزاج اولان تقدیر
اولنه ضدی ایلد و شوله اسهال که طمر اغزی
آجلندن یا ایرلندن یا کملدن یا قرح لردن یا ف
اغذیه دن یا جکرده یا ماساریقه یا بدندن ست

اما ضرورت اولینه محذرات
استعمال انهم کرکه زیر قوی
به ضعف ویرجی ایچون
کاه اولور مملالا ایدر

یعنی که سبب اسهال اشیا منلقه و کشف
طعام ایلد ایب المذون اجتناب
اولوب اثره علاج کرک و خرفین
قاعد سبب قطع ایدب
اثره علاج انکدرست

فساد اغذیه یوقوف یعنی سببی
متاواندن اولان داخل در
اولی بوند ذکر اولنمق
کرکه ایدی

لدون يانزله دن يا قرة هاضمك يا ماسكه
 نك ضعفتن اول ابتدا اولن انك علاجى ايل
 واياك والمقبضات الصرفة حبة الاسهال
 سددي اوورى صقن اى طبيب مقبضات صرف
 دن شول يره كه اسهال سددي يا وري دروان
 تضع على الكبد ادوية شديده التبريد مع سد
 فيكون ذلك سببا لتعنتها ولا شئ حينئذ كشراب
 السفرجل فانه مع قبض منفع وكذلك ماء الهندباء
 المنقوع فيه حبة الرمان وزرورد وانباريس
 وسفوف القليل نافع للسددي وربما اتيح الي
 خلط ماء الهندباء بماء الكرفس او ماء الرازيانج
 اذا لم يخف من حرارة دغى صقن وضعه امكدر
 جكر اوزن شول ادوية كه تبريدي زياده دجرك
 سدي ايل او يلب سبب اولور بو وضع جكر مواد
 تعنته وراشئ بو قدر بو حبتن شراب سفرجل
 كى زيرا بو قبض ايل منفع درو بو جلين در هندبا
 صوبي كه انك ايصلمش اولا حبة الرمان وزرورد

وسفوف قليلا نافع لاسهال سددي وكاه
 احتياج اولور هندبا صوبي خلط امكدر كرفس
 صوينه بارازياه صوينه جقن قور قلسه حرارة حر
 والادوية الحارسة للاسهال هي المنصب والاقاقيا والورد
 والحنار والصمغ المحصر والطين الارمني والطرايش
 والطباشير خاصة المقلو وحت الاس والعذبة
 والكا فور وحت الرمان الحامض وعصار تلجيه
 التيس وبرز قطونا وبرز ريجان وبرز مر وبرز
 لسان الحر مقلو وكذلك الكون المقلو والايسون
 المقلو والغلكه القابضة كالفتاح والزعرور الكثرى
 والسفرجل والبسر والبلج والخاصا لا تخرج وربعها
 واشربها وقد يستعمل هذه الادوية مشروبة وقد
 يستعمل مع الكاغية تنظلا وقد يستعمل اصفى واذا
 كان مع الاسهال سيج فلا ايتار على المغريات كالبرور
 المقلية والطين الارمني ومن المركبات قرص الطباشير
 الكافور والخاصى وسفوف الطين ينفع السج والخص
 وسفوف حبة الرمان يقوى المعدة والامعاء شول دوا

زيرا كرفس ورازياه صوينه
 حرارة وبرزك واردر

لکه اسهالی جس اید ماز و در و طاش بومیا و کل و کنا
 و صغ که قار لیش اولا و طین ارمی و طراش و
 طاشیه خصوصاً بریان اولا و مر سن بمشی و یلغن
 بمشی و کاف و جت الرمان و لحیة التیس عصان
 سی و زرد قطونا و زرد ریحان و زرد مر و زرد لسان
 حل که بزدر بریان اولش و الی و بوخلیں در کون
 بریان و اینسون بریان دخی قابض بمش الم و الی و
 و امرو و وایو و خرما الحی سی و خرما قورغی و اغاج
 قافوی و بونلرک زبلر و شربتری و کاهی و دوالر
 استعمال اولنور ایچمک ایل و غدا لایله و نخل طریق
 ایلر با قبل الغداء یا بعد دخی استعمال اولنور ضما
 قلمق ایل و بقی اسهال ایلر سیج اولسه اختیار یوقدر
 مغزیات اوزن بریان اولش تخم کبی و طین ارمی
 کبی و مرکباتدن در قرص طاشیه کافوری و حماضی
 و سفوف طین فایده ایدر سیج و کربک بود سف
 و سفوف حبه الرمان قوی ایدر معد و امعانی و النبی
 ادویته شدید القیض شربیه و سفوفایت و

اینها را در وقت
 خوردن با آب
 و یا سرکه
 و یا عسل
 و یا شکر
 و یا نبات
 و یا روغن
 و یا سرکه
 و یا عسل
 و یا نبات
 و یا روغن
 و یا سرکه
 و یا عسل
 و یا نبات
 و یا روغن

یعنی قوی
 قوی قوی
 قوی قوی

اضنه

واضنه و رب الاس و السفوف حبه الرمان و رب غار
 علی سماق و سفوف حبه الرمان و سفوف من
 عنصر و سماق و قشور رمان من کل واحد نصف
 درهم سحق و یغن بیاض البیض و یجعل زبانه
 حامضه و یترک علی الجمر حتی تستوی ثم تسحق
 و تستعمل اسهال زلی که ادویه سی شدید القیض
 کک مشروب اولق کک و سفوف اولق و بقیلر اولق
 ایل و رب آس و رب سفوف حبه الرمان و رب
 اکلور بونک اوزنه سماق یا سفوف حبه الرمان
 یا سفوف ماز و دن و سماق دن و انار قیو غندن هر
 برندن نصف درهم سحق اولن و خمیر قلند میرده آغی
 ایل و قلند آکشی انا را بچند و قورلا قور اوزنه حتی
 بریان اولا اندن صکر سحق اولن و استعمال قلند
 و ما جریبلد رب قانصة النعام بحفنة تبرد
 بالماء و يستعمل منها در همان رب السفوف حبه الرمان
 آس و قد يستعمل من هن الادویه فحج تجر اولن
 در اسهال دایم ایچون دو قوشی قور سنی قور دخی

یعنی بعد دن و امعانی طایر
 ایلر اولان اسهال علا جنت
 ادویه سی قبضه قوی
 لک کک تاکه سطح معد دن
 و امعانی ملاسقی نائل قلند

کیفیتی بود که بواسطه دو کلوب
بمرد و اوزر و کلوب اندن
قایم و قلمه

Handwritten text in Arabic script, likely a list or index, with some words underlined. The text is written diagonally across the page.

٢

ورد او ماء السمرجل او ماء الآس و بوضع علیها
 بخرقه کتان و قد یجوز ذلك بالسویق و يستعمل ضمادا
 و قد یزاد قلیل سنبل و زعفران یلزم هذا التدبیر
 خمسة ايام اوستة ايام و یوخیلین تدبیر مشترک
 در حب رمان اون در هم صندل اغاجی و زر
 ورد و انبر یارین و مرین دان سی هر پزند در دت
 در هم ایصلی در آشی صوده یا لسان الحمل صوبین یا
 هند با صوبین اندر صکر سوزله و مستحب قلند
 آنک صوبی ایله بقله قاویش اولدغی حالده و ازل
 الم شرابی ایله و زیاده قلندر از حق طباشیر و مقوی
 قلندر شعیبه کافور ایله یا قرص کافور ایله و یلانور
 بویا اچمزدن از حق او کدین شراب تنفاح و تبرید
 اولندر کین و امعا کل صوبی ایله که اند ایصلتمش
 اول صندل اغاجی و زرد و یا ماء سمرجل یا ماء آس
 و وضع اولند آنک اوزنه خرقه کتان ایله و یوغرور
 بعد کراولنان قاویش ایله و استعمال اولندر بقی قلمق
 ایله و کاه زیاده قلندر بوقید از حق سنبل و زعفران

ولادع

ولادع اولاد تدبیره پیش و التي کون والغدا فيها
 سوبق شراب تنفاح او صندل او ماء شعیبه مختص
 بشارب تنفاح او مرقه حب رمان مدقوق او زهرنج
 بما حصصم ان كانت الشهوة قوية او مرقه قرقج
 بما حصصم او حب رمان مدقوق او سماق او شعیبه
 مقشور مختص او خشخاش مختص ان كانت القوة
 ضعيفة فاذا اعتدل المزاج قلندر او صلبت کيفية
 لخلط المدع استعمال القوايض القوية كشراب الآس
 والسفرجل و عدا اوله کوندره سوبق و شراب تنفاح
 ایله یا شراب صندل ایله یا قاویش اریه صوبی در
 شراب تنفاح ایله یا مرقه حب رمان مدقوق در
 یا زهرنج در قورق صوبی ایله اگر شهوة قوية اریه
 یا بلیم شوربای در قورق صوبی یا حب رمان مدقوق
 در یا سماق یا قاویش قوی جفتش اریه در یا قاویش
 خشخاش ایله اگر قوت ضعيفة اریه قن مزاج از حق
 معتدل اول و خلط مند فط کيفية صلاح اول
 استعمال اوله قوايض قویه مرین شرابی و ابوسشر

یا حصصم در مراد اسهال علا جنده
 قورق بکزی در قورق صوبینک
 کندوسی دکلدر زیر قورق صوبی
 نچا بچول اسهالی زیاده
 ایدر منک
 و خلطک حذق و رایج کدیجی

کمی و ماکان من الاسهال عن برد فشراب الآس و
 ربه و جوارش السفرجل القابض و ربه تبارک و تعالی
 المتقلبات و قرص العود جید او سفوف من سماق و غده
 و کمون و انیسون مخصین و اقاقیا و سک و حب
 الآس و زرد و رد و کندر مخص یدق و يستعمل مذکور
 کل یوم ثلثه و لا هم ربت الآس و السفرجل شربه اسهال
 که برود دن اوله سهین شربای یارقی یا جوارش
 سفرجل قابض در فکاه بوند زیاده قنور سفوف
 متقلبات و قرص عود ایودریا سفوف سماق و یلغن
 یمنه ن و کمون و انیسون که قنور ملش اوله بوند و کل
 و استعمال اولن هر کون صباح اوج در هر ربت
 آس و ربت سفرجل ایله **لاغذیه** للسهولین ما ذکرناه
 للاسهال الحار و اما البارد فالمراریج طحینه و مشویه
 مبزله بزله الود و الکزبه الیابه و بالسماق
 او الکنون المختصر و غمزه و ماء الحصرم و جمیع الاوراق
 لا یناسب السهولین اما يستعمل عند خوف العطش و کذا
 شرب الماء بل یجب ان یجتال و تسکین عطشهم عند الر

اسهال مرضه مبتلا اوله اسهال در بر
 ۲۷۲

سهولین بنم ذکر اندک در اسهال حار ایسه اما
 اغذیه اسهال بارد و یلجل در که قنور و اوله و بریان
 اوله بنز اوله زرد و ایله و قنور کشنه ایله یا بنز
 اوله سماق ایله یا کمون مختصر و الیابه ملش اوله قنور
 صوبینه و جمیع شود بالمراسب ذکر سهولین و
 استعمال اولن نور شور بالرخوف عطش او یلحق
 و یو یلغن مناسب ذکر صواب یلحق بلکه واجب
 در حیلہ اتمک سهولین تسکین عطش و **النواض**
 من الحام بالابزار القابضة جید للاسهال مع البه
 و کذاک الدلیج او جند کش که جین یا و بری
 قابض یلحق ایله ایودر اسهال بارد ایچون یو یلغن
 در سو کلن که مبز اوله و الجبن العنق المفسور
 عنه الملع اذا شوی و اخذ منه بعد سحرة ناعما
 من متقال الود و عین و بعض الربوب او الاشره
 او العصار القابضة قطع الاسهال و نفع جدا
 حتی ان اقوی من الاناف و لا یضرت مضرتها و ینفع
 السج و اکثر مضرتة العطش فلیتدارک بالطبائیه

بارد و یلحق صواب یلحق

کمون و انیسون و قنور کشنه

المقلوب ويزال الرجل محمضا ويستعمل بعصاة الرجل
 او يطبخ فيها اسكى بنيرة كه اندن طوز يونش
 اوله جفن بران قلب واندن اخذ اوله يوشق
 دوكله كن صكر بر منقال دن اكي دره دك
 بعض بوبده يا اشر به ده يا قابض عصا
 رده قلب اسهالي قطع ايدر وزياده فايد
 ايدر حتى بوجبن عتيق اقوي در انچه اردن
 وانك ضرر ن اتمز وفاد ايدر سجي واكث نصرت
 بنيرك عطش در اوله تدارك اوله بران قلبش
 طباشيره ايله وسموزاوت تخم ايله محض اوله غي حاله
 يا استعمال اوله سموزاوت عصا سى ايله يا طبخ
 اوله اوله عصا ده واللبن الحامض اذا طبخ
 يزول ما يتيه وافضل من ذلك ان يطبخ في الحديد
 المحنى او الحصى المحنى واستعمل اصله كيفية الخلط الحاد
 وقطع الاسهال حتى يديم او يومين وحبان كاس
 مع الحنى لبن حامض كه قايمنى النمش اوله يوشق
 حتى زایل اولسه ما يتيه وافضل در شور مكن سويدر

انچه بنيرة حايه دياره
 يعقود به بيان اوله ندر

اصله فولا افانك جناح

لبن حامض ده قرش در موری باقر منطاش
 واستعمال اوله اصلاح ايدر كيفيت خلط حاد
 وقطع ايدر اسهالي حتى بركوند واكي كوند ووا
 در استعمال اتمك كوكه بنى حتى ايله واذا غذوت
 المسهول فلم يزد بنصه قوقه فلا تعالج حتى سهول
 غذا ندر سك بنصه زياده اولسه قوت جهش دن
 علاج اتمه اكاسه **السبح** بعض سق سیدرلى **وقروح**
الامعاء بعض سق رده جراحاتلر اكثر ما يكون مع اسهال
 وقد اشرنا الى اسبابه وعلاماته وقيل من معالجاته
 في باب الاسهال واكثر بونلر اسهال ايله اولورون
 اشارت ايلكه اسبابه وعلاماته وازحق معالجاته
 باب اسهال ومن الادوية الجيدة اللبن المطبوخ في
 الحديد حتى يذهب ما يتيه ويزاد فيه صمغ عربي و
 نشا وطباشيره مقلوب وقشور الخشخاش اذا سحق
 ولعنت بتراب اجبار او تفاح او آس نغعت جدا
 ايود والرودن در سود كه اندن سويدرله دور
 حتى كيد ما يتيه وزياده قلنه اندن صمغ عربي فاشسته

يا صمغ بونلر اما نغعت صمغ
 دما غي صافي اوله غي ايجر است

برندركه علاجرى فانه ندرن در كرفيع
 يوقر واما صا ايه مشروبات ايله
 علاج اولندر اگر اشف امعاده
 ايه مشروبات ايله علاج اولندر
 صمغ لرايله علاج اولور اگر وسطه
 اولندر ايه ايس ايله بيله علاج
 اولندر

وطباشیر که قاورمش اولاد و خشنیاش قبوغي
 چن سحت اولاد و يلا نـ شراب نجبار يا شراب
 تنافح ايله يا مر سن شرابي ايله فايد ايدر قطعا
حقنه حیدة شعیة محض از مغسولة محضون
 محصة لسان حمل قشور خشنیاش جلنار زرد و رد
 خطمی جت آس و ورقه یطبخ و یصق و یقوی بصغار
 بیض شوی محلول و دهن و رد او شحم کلی الماغز
 او هاما و من الصمغ العربي المحض و النشا المحض
 و دم الاخوين و الکهربا و البتدر و درهم درهم
 ابو حنفة دراپه که قاورمش اولاد و لسان الحمل و خشنی
 قبوغي و جلنار و زرد و رد و خطمی و مر سن عیشی
 و پیراغی بونلر بشورده و سوزله و مقوی قلندیرمه
 جقلرا ایل برک بشمش اولاد و از لشر اولاد کل باغنده
 یا ارککچی بوکر کیری یا غنده یا اکیسی بیل و صمغ
 عربین که قاورمش اولاد و نشسته که قاورمش اولاد
 و دم الاخوين و کهربا و مرجان کوی هر درهم
دواء حید شعیة محض خطمی و زرد و رد و خشنیاش

یعنی سبج و قروح
 الامعاء الجوفاء

یطبخ و یصق و یجلی شراب نجبار او شراب آس و
 تنافح و قدی استحب به بزر بقله محض و قدی زاد
 من البزور المحصة ثلثة دراهم او من سفوف الطین
 ثلثة دراهم و قدی زاد نشا و صمغ عربی و طباشیر
 محصة فان كانت القرحة مع ناکل و و سنج احتج
 الی جلانها بمثل الجلاب او ماء الشعیر ثم استعمال
 هن الادوية المذكورة ایود و او در که ادریه که
 قاورمش اولاد و خطمی و زرد و رد و خشنیاش
 قبوغي بونلر بشورده و سوزله و از لشر اب نجبار
 ايله یا شراب آس ايله یا شراب تنافح ايله و کاه استحب
 قلنور بود و ايله بزر بقله که قاورمش اولاد و کاه
 زیاده قلندر بوند بزر و محصة دن اوچ درهم
 یا سفوف طیندن اوچ درهم و کاه زیاده قلندر
 نشسته و صمغ عربی و طباشیر که قاورمش اولاد
 چن قرصه بنمک و کیه ايله اول احتیاج اولور
 قرصه نکه جلا سف جلاب منللو ايله یا ادریه صقوی
 ايله اندن صکر ادویه مذکور نکه استعمال

بزر و محصة و کاه بزر بقله
 بزر و کاه و بزر بقله
 و بزر و کاه

بزر و سنج و دکان و صوف و مانع
 اولوب او کلف و بنمک قورم

ترک بکاوید بوری ویرک

مفصل فتحتین ایل باغینک سکونی ایل و جمع ضعیف
 در اکثر اینجی بفرستلده اولور سبب اماریح
 محتقنه او فضل صغراوی او بلغم مالخ جارد
 او سوداوی غلیظ لاج او قرح او ورم او جبار
 و قد یكون السبب في البدن كله وقد يكون لعذاء
 یولد ذلك وقد يكون بحرا نیا فینذر بالاسهال
 بونک سبی یاریج محتب در یا فضول صغرا
 در یا بلغم مالخ در ک قازیحی در یا سوداوی
 غلیظ در ک یا پشی در یا قرح در یا ورم در
 باقور در کاه سبب بدنک کیستند اولور کاه
 اولور غذا ایچون اولور ک تولید ایدر بوسیلری
 و کاه بحرانی اولور اوبلیه اسهالی بلدر و اذا ابقض
 البدن في الامراض الحادة وقل ولم یکن هتلا آفة
 في الدماغ ولا في شيء من الاحشاء وهناك مفصل
 فقد وجب ان يقع اسهال یقنی بول اغرسه امراض
 حادة ده واز اور واند اولور علامت آفت
 دماغ دخی علامت آفت اولور احتشاد نهند

اختلاط غلظ
او غلظ

درم سبب و کبد کی و منف
ایجاد ایدر سبب کی

ده واند مفصل اول واجب اولور اسهال واقع
 اولور و اذا اشتد المفصل شبه القولنج و عوج بخل
 یقنی بفرستلده اولور سبب ایل و قرح و علاج
 اولور انک علاجی ایل **القولنج** قافک ضعیف و لامک
 فتی ایل و جمع معوی یسر و خروج مایخرج باج
 و جمع در معاده که شکل اولور انک ایل بالطبع خارج
 اولور انک خروجی و قد یقوی فیقتل بحلا و الصدا
 و اکثر عرضة فی معا قلوب کاه اولور قوی اولور
 قتل ایدر خلاف صداک و بونک اکثر عرضة قوی
 و یسکری بفرستند اولور و سبب اماریح محتبس
 بین طبقات الامعاء فیحتکانه یتقب و کانه اود
 العام سکت و یکن الوجود صغیر قوی بونک سبی
 یا یجدر که محتبس اولور بفرستند طبقات اورت
 سنده پس احساس اولور بفرستند دل کی و بفرستند
 چالدر کچر نشکی و اغری صغیر اولور و اما سکت
 من قتل یا بس جفقه حرارة مفرطة فی الامعاء و الکبد
 او الکلی او البدن کله او یبس او فطر تحلیل بفرق او

ظاهر بود که نفس ایل قوی مایبند
سببیت و اورد که زیبا و جمع معوی
ضعیف اولور بفرستند قوی اولور
قوی و بونک مایبند محموم
ضعیف و اورد و بیدل قوی
اعتبار اولور سکت

ادراپ او بطول احتباس اختیاراً اول نقد المنبه
 للفق الدافعة كما في اليقان السدي اولاً عدي
 جافة كالشواء والقلا ياسب قلوب ياسب در
 كه حادث اولور تغل ياسب دن كه اول تغل قوت
 حرارت قوت كه اماده ياكبد حه يابوكر كرده
 يابدنك كيندن اولور يا اول تغل قوت دير بس
 مزاج ياز ياده تمل عرق سبي ايله يا ادار
 بول سبي ايله ياطول احتباس سبي ايله اختيا
 ايله ياطول احتباس قوت دافعه نك منتهى
 يعنى صغرا اولد وغندن اولانينكم يرقان سديد
 باقديجى غدا لرايجون اولابريانلر وقاورم
 لركي واما سدة من ريج في جميع الامعاء غليظة
 ممدە فيكون مع خفة وانتقال من الوجع وتنو
 في موضع من البطن وانتقاء بالاحتشاء وخروج
 الريح وبالتكيد ياسب ريجون اولاكه امائد
 تجويفند اولاول اول ريج غليظ اولولر معاي
 ممد اولاولور خفت ايله وانتقال وج ايله

يعنى راسيد مشغول اولور قضا حاجت
 آنكا قالو تجو تمل بطول اولور
 تغل ياسب اولور بزم تغل برزدا
 ظاهر اولور كه بطول قوت يرف
 قوتلر معطوف اولاماش ريج سبي
 جفت قوتلر عطر اتك نفيس كلد

ريج تغل برزدا
 ظاهر درك
 نفق قوت
 معطوف
 اختيالا
 قوتلر

وقد نك بعضى مرضى يوم لنق ايله دخی فاند لنق
 ايله كركمك و بيل جفت وكاد فلق والتر العولج
 عن ريج او تغل واكث تولده عنها عن اكل التناح
 والكلى والسفرجل والزعرور والقرع والخيار
 والقتا والارز والسويق والكسك والحنبل
 والتراب الكتيه النرج والمدافعة بالريج وبالطبع
 وكثي للجلاء على الاكل والتراب على الغاكة والحركة
 عليها وخصوصا للجلاء واكث قلوب ريجون يانقل
 در واكث قلوب تولدى بوايسندن المده وامر
 وايو والبع وقباق وشين جبار وخيار وريح
 وقاوت وكث واوزم يمكن در وصايله قوتلر
 شرايدن در ويا مدافعه بالريج ومدافعه بالطبع
 وبمك اوزن جماعتن وبمش اوزن صبو يمكن
 وبمش اوزن حركتدن در خصوصاً حركت جماع
 وقد يكون من سدة من حلق غليظ لرج كالسقم
 رتما كان من صفراء وهو قليل نادر وقد يكون لبيك
 كنية سادة وقد يكون سدة من ضغط ورم في

سدي دير
 بركا قوتلر

ريج اسى كيك وطول ايله كاه ايلدر
 بار بيل تجليل اولد سدة

مدافعه بالريج اشنة دن ريج جفت كين
 قوتلر سن جفت مدافعه بالطبع
 اولور كه تغل جفت كين قوتلر
 جفت سدة

الكبد او الكلى او الطحال او في البطن فيه احم الامعاء
ويستد بها او في الامعاء نفسها ويعرف ذلك بوجود
الورم وقد يكون من التواء المعاء او زواله عن موضعه
بفتق او بغير فتق كاه اولور قوليخ سدي سدي من
كه اول سدي اولور خلط غليظ ليج دن بلغم كي كاه
قوليخ سدي اولور صمغ اذن وبوقليل نادر
وكاه قوليخ اولور قور دلدن كه جوق اولوب
سد ايدرامعايي وكاه اولور قوليخ سدي ورم صغين
جكرده بابوكر كرده باطلا قد يا قند اوليه مزاج
ايدرامعايي وسدر آني يا امعاء كند ونفند
وبيلنور بوقورم وجهه عليل وكاه قوليخ اولور
بغرسق ولشققن يا يرنند المقدن تسق
يارلق ايله يا انسر واذا ابتداء القوليخ قلت
الشهوة وخصوصا اللحم والدم وكثر العتبان
والثقل واختبس الريح والبراز وحصل المغص
وضعت الحضم وظهور وجع في الظهر والساقين
ثم يقرى الام في الحرق في الاكثر يتبدى من اليمن و

يعتق قوليخ وري

بد كا قوليخ
ورم ورم
سدي

يشند

يشند العطش لانسداد فتحات الماساري بما لا يحصل
الماء الى الكبد ولا يحصل بالشرب ربي قوليخ ظاهر
اول شتها قليل اولور وخصوصا طلوي ويا غلوي
اشتها وغتبان وتقصع جوق اولور ومختس اولور
ريح وغايظ وحاصل اولور مغص وضعيف اولور
هضم وظاهر اولور وجع ارقده وكلي ساقده
اذن صكر قوي اولور الم جوفده واكثرده باشلر
اغري صاغ جانبدن وشندا اولور عطش منسد
اولد غيچون ماسايتانك اغزلي اوليه واصل
اولمز صوجكن وحاصل اولمز اجلك ايلد قائمق
العلاج اوله شي يبداء به الحقن ولكن ولا ينفذ
تم يستعمل الحادة وقد يغلط بان يكون السبب
في اعلى الامعاء فاذا جذب بالحقن الى اسفلها
عظم الوجع فيظن ان الحقنة ضارة فلا تنزع
من ذلك وليعاد الحقنة وربما كفي حوارشن
السفرجل المسهل والتمري والا وله مع القاولي
والكمف وهو الزمحي ايلي وربما اعتقد ذلك

ريح تميم اولفق مناسبه
تاكه كركمك واسفلن اولان
ريجه بيلو ش مل اولامه

بخل من سنا و بسفایج و تبین و زبیب منزوع
 العجم من کل واحد کت و دلاهم بر سیاوشان حضرت
 لطیفه عرق سوس و رازیانج و بزرگرفس من کل
 واحد کت و دلاهم و ربما کنی الما ملخار و حد او
 بالمصطکی و بجمون البنفسج اوله ابتدا و لنان حقه
 لر در او لا حقه لینه اولسون اندن صکر حقه
 حاده اولسون و کاه غلط اولنور سد ایدمی
 سبب ^{اعلا} کاهاده قن جذب اولن حقه لر ایل
 معانک اسفلن و جمع عظیم اولور اولیظن ^{لندر}
 حقه ضرر ایدر دیو قریق بوندن و حقه
 نکرار قلنسون و کاه کفایت ایدر جوارش من کل
 سهل یا جوارش تری و او کلسی قی ایل اولن
 قولنج اولور و کاه کفایت ایدر مجون کونی
 و بوقولنج ریجین اولور و کاه عقبلند لر بو
 یعنی جوارش معنی ایل سنا و بسفایج من
 و انجیه دن و چکر که جفت ^{فدر} اولن اوزدن هر
 بر بدن التي درهم و بالدری قن آنجق دو تم

تا که تداوید موده
 بالکلیه حقه

عرق سوس و رازیانه و کرفس تخمی هر بر بدن اوج
 درهم کاه اولور کفایت ایدر استی صویکزیان مصطکی
 ایل یا مجون بنف ایل و الیجی حسان یقع و حقه
 مثل السذاب و اکلیل الماک و البابونج و بزرگ کرفس
 و بزرگ رازیانج و القرطم و التنطریون قویج ریجی
 حقه سند و اجدر سذاب و اکلیل الماک و باباد
 و کرفس تخمی و رازیانه تخمی و عصفور و قنطریون
 مثل و یستی التریاق الکبیه و تریاق الاربعه و الی شفا
 و الفلویا عند قن الرجع جدا او یستفاد کون
 و الا یسون و الرازیانج و المصطکی و الکدر و الکرا
 ای حد کان بالسكر و یکن بالبخال و الملح الحار
 او الخرق المسخنه و اجمور له تریاک کیه و تریاک
 اربعه و بر شعیتا و فلویا و جملک شدق قند
 یا سفوف قند کون و اینسون و رازیانه و صقر
 و کونک و کراویا بولردن هر قنفسی اولور و سکر
 ایل و کاد قلند کیک و طوز و طاری و قزدرش
 بزرگ ایل ^{حقه} الیجی و التلی سفایج و سنا و کرفس

یعنی جوارش عقبنه معنی بره
 بلکه اسبجف صوا یجله

وسذاب وخطمي وبارنج واكليل الملك وخاله وقرطم
من كل واحد كف عاريقون ثلثة دراهم يطبخ في مائة
دراهم ماء سلق حتى يبقى نصفه ويصفى على عسل و
عشر دراهم يورق شقاة محموده ربع درهم يستعمل
حارة مرهين قولنج ريح وثلثي ايجون حقة ذكر اولان
طقوز نسنة لك هربند بر آوج وغاريقون اوج
درهم قايينله يوز درهم يازي صوبينه حتى يصفى
قله وسوزد عسل وزيتن ياغي اوزر هربند
اون درهم يورق بر شقاة محموده ربع درهم استعمل
اولن اسيجق له اكي كن **الافقية** مرقه ديك هبم
بشبت وحملا سود ودار صيني ومصطكي وقلندر
او مرقه الفزاريج او الفزاريج تشها ان كانت الشهوة
قوية غدال رايشلي خروس شود باسي كطريقاق
او قيقق نخود ودار صيني وصقن وقلندر ايل
اولا بابليج شور باسي بابليج كندوسي اگر اشتها قوي
ايست **الادوية الموضعية** الكادات المذكورة ويدفن
لجوف بدن ورد وسنبل ومصطكي وعنبه ويفسل

بوزدر وجمدي ايل يا بعض
ايل اولاما اتندن بيمه
هرگز مسه

بالصابون والام الحار في الحمام الحار بعد خفة الوجع
فاما ان كان من حرارة او بسبب فالحقن اللينة
وشراب البنفسج بما حار ولعاب حب السفرجل او زهر
كتان ادوية موضعية ذكر اولان كادليدر وياغند
جوف كل ياغي وسنبل وصقن وعنبه ايل وغسل اولان
صاحب قولنج صابون ايل واشي صوليله اشج حامي
وجعلت خشتدن صكر اماقن قولنج حرارتدن يا
يبكمتدن اول حقة لينة وشراب بنف اشج صو
ايل وايو جكر دكي لعابي يكتان تخملي لعاب ايل **الافقية**
النافعة للقولنج بالخاصية من مرقه الهند وجوز
وايضا للزطرين المجففة نافع فيما ذكره وقولنج بالخاصية
نافع اولان بوزدر وهدد شور باسي وكندوسي و
بوزنجليس صوغليان كقوريدلشرا ولا نافع در ذكر
اتدكرند واما خرا الذيب الذي يكون من عظام الكلى
وعلامته ان يكون ابيض لا يخالط لون آخر وخصوصا
ماطره على الشوك فانه انفع شيء ويستقي في شراب او
في ماء عسل او يلعق في عسل بعد ان يحن على الوسم

بوزدر وجمدي ايل يا بعض

يعني شويلا ذكر اتدكرند وكر بر صغ غلجاني
قوريدلشرا وكر ايل صكر وكر لاندن
صكر طريقاق او قايينله
اول صوبي صاحب قولنج ايجي
نافع اولان ش

او یطیب بملح و فلفل و شی من الافا و به و ان وجدی
 حرق عظم کاهو و عجیب النفع و دیگران تعلیق
 نافع فضلا عن شربه و بامروء ان بعلق جلد نمراد
 ایل او صوف کبش تعلق به الذنب و انفلت منه
 و جالینوس بمن یشهد بنفعه تعلیقا و لوفی
 فضة و قد قبل ان حرم معاء الذنب اذا جفت
 و سحفت کان ابلغ من ذب له و لیس ذلك بعید
 اما قور بخاستی که بید و کی که کلردن اولاد
 علامتی اولد که آقا و لا آکا لون آخر عا ط او
 و خصه صادیکن اوزن بر اقدی اولد انفع
 نسبه در و اچورده شراب عنده یا بال شربتند
 یا بلا دله غسل آنک ایل یوغلد قدین صکر
 عادت اوزن یا تطیب اولد طوز و فلفل و
 کوجک فقولند اگر بولند قور و خاکتند
 کماله حالی اوزن اولد عجیب النفع در و ذکر اولد
 بونی آصق مریضه او یلغنه نافعه را چهره سی
 قند و امر ایدر له آصق خرد یعی قبلان در یسند

تا که مریض را چو که بیدند
 نه نه اتیه
 یعنی هضم اولمش

بالخاصه ایدر که ظاهر و بالآخره فلفل
 فلفل و در یسی انفع اولد
 نفع با بشتن زیاده اولد

بایبان صفری در یسند یا قوج در یسند که آکا
 قور در یسند و اندن قورتال و جالینوس شهادت
 ایدر ندون در یسند نفعه آصق ایلد ایسه دخی
 اگر چه کشده ایسه دخی و تحقیق دندی قور
 بفر سفیند جری قور و دوکل ابلغ
 اولور ز بلندن و بوبعید دکلدر و العتارب
 المشویه شديدة النفع و التعلیق و ایضا این سی
 قورن ایل محرق عند شدة الجمع نافع و تر عور
 اندیسکن من ساعت و عقر بکر بریان اولد انفع
 شد بد در قولنج و بوجلین اچورده بیان
 صفری بویندی که محرق اولاشده و جمع قند
 نافعه و زعم ایدر لر بوجو تسکین ایدر فی
الحال الدی و انواعه اربعة احدها المتولدة فی
اعلی الامعاء و هی طولا کبار قد یبلغ قدر الذراع
 و یعرف بدغذقة فم المعدة و لد عجا و بعض
 و عسر یلع و تعزیر عن الطعام خصوصاً الدم و دما
 اوجب ضرارا فی القلب کالفتی و الخفقان و قد

قولنج اسبابدن برکد و اولد کایس آنک
 عقبنه برقی کوزدی اگر سوزال اولور
 بومرض اقامدن نفع در بر ایدر
 سه و تمکین جسدن در زیر اوجو غصه
 شغیر کنی و رشتان ده طاش کنی پس
 بومراض بالزاد العبه الطبیعیه قشید

السعال وسبب عظمها ان مادتها التي هي البلغم تنقسم
 بعد جذب الكبد والاعفونة التفل قور و انوي
 درت در بري بعض سقر ك يوقر ولرنه متولد
 اولان در و بونلر اوزنلر و سوكرا اولور و كاه اولور
 اوز نلغي هر ذراع اولور و بيلنور بوقم معدنك
 جقاسي و سخمه سي و كوكبك بوري و يوتق مشكل اولسي
 و طعامدن نغز اتقه سي ايله خصوصيا غليدن
 و كافي بوضرا ايجاب ايد قلب بايلق و يورك
 او ينيق كي و كاه سعال احداث ايدر و بونلر بوقم
 سنك سبي بوقم كه ماده سي كه بلغم در جذب
 كبد و عفونة تفل ايله هنوز منقسم اولمشدر و
 ثانيا متولد في المستقيم و هي صفار كود و الحار
 لصفه ذلك و اخراج التفل مادتها و يعرف بحكة
 الخرج الكنجسي متولد اولور سماء مستقيما و بونلر
 كوچكلر و رسكه قوروي كي كوچكله اولدغي كبد
 جذب ايدب و عفونة تفل جذب اتكي ايجون
 ماده سي منقسم و شفرق اولدغدن در و تفل ماده ين

اولد كنه حالته ايكز و اهل الصور
 و اهل الحياه بوقا صورت و حياه
 و اهل ينك رطوبات و عفونات عاله
 صرورت و ناز و سبار صمانا و و اهل
 اك سوالي اولنور س اولد و دود بدن
 مرضي اوليور بلكه دفع فضلات اولق
 كركه ايدى برايدرز فضلات بدن كند
 طرقتن نام نغ و ارايدى اذن و دفع
 اولمق ضروري و اهل ايدى اذن و دفع
 سبي ايله آفات حاوذا اولور

اخراج

اخراج اتد كندن در و بيلنور بوقم معدنك جقاسي
 سنك و ثانيا متولد في المستقيم و هي صفار كود و الحار
 لصفه ذلك و اخراج التفل مادتها و يعرف بحكة
 الخرج الكنجسي متولد اولور سماء مستقيما و بونلر
 كوچكلر و رسكه قوروي كي كوچكله اولدغي كبد
 جذب ايدب و عفونة تفل جذب اتكي ايجون
 ماده سي منقسم و شفرق اولدغدن در و تفل ماده ين

هذا الفرع فبان حكة و كنه حياه
 و بوقر طين حياه الفرع و بوقر
 فبان حكة حكة بلكه و كنه حياه

او بوقم
 اهل الحياه
 اهل ينك رطوبات
 اهل صرورت و ناز و سبار
 اهل اك سوالي اولنور س اولد و دود بدن
 اهل مرضي اوليور بلكه دفع فضلات اولق
 اهل كركه ايدى برايدرز فضلات بدن كند
 اهل طرقتن نام نغ و ارايدى اذن و دفع
 اهل اولمق ضروري و اهل ايدى اذن و دفع
 اهل سبي ايله آفات حاوذا اولور

و كنه حياه بوقر طين حياه الفرع و بوقر

وكلام ومثل وسوء خلق على من ينسبه واستنقال
 الكلام الكثرة وكونه على هيئة الغضب وغثيان
 على الطعام وكرب وترطب الباز علاماً تستنك
 جميع قوردها بجربها توككك ائقود وشفتيك وطول
 در كجده وبذلك قد يلقي در كوندده بطول
 طاعله على اجون وقورده بطول غدا الذي اجون
 اويله صاحبي اكي طوعا في طوالب ايصادرا ولودا كذا
 اوقات اوله برسد سدر كي كوكل طار في ايله
 تحت دقت ايله وايقوده صميرق ايله وچاغرمق ايله
 وسيلك ايله وقوشخيلق ايله واوياندن كسين
 بر من خلت ايله وجوق سوزي ثيل كورده ايله وغضب
 بصيتي اوند وطعام اوزن كوكلي دوند ايله وغصه
 ايله ونجاستك باشلي ايله اولود **العلاج** استنزاع
 البلغم وقتلها بالاشياء المرة او بماله خاصية واخراج
 الصغار بالفتائل والمقن التخت من ادوية الدود
 ومن الخيل الحيدة في استواء الدود الادوية القتالة فانها
 تحافها فلا تقربها ان يطعم صاحبها اللبن اياما فانها

كجده من مراد وحالت نفوس
 وكوندرون مراد وحالت يقظ

زيرا اجنه رويه عضلات راسه
 ايد ب طبعته الى وضع امله
 قصه ايد ب مصادره ايد ب
 ديشلر ربه ووقفتي لازم
 كلور مسه

او باسكارها مثل الكز من اليابسة
 راضاها بتلين الطبع

من الخيل قويا
 مقدم ظهره وراي الطبع
 جميع مقفون من اورد مسه

تخت

تختة ثم يجمع جوعا شديدا وتخلط الادوية باللبن
 على بعد الايتيمها ثم يشربه دفعة سادا المنعز به
 وربما ابتصر قبل شربه قليلا من اللحم المدقوق
 المقل من غيا ابتلاع ولكن بعينه ولا كز ترين
 الدود وتفتح اقوامها ملتقة اليها وهن الادوية
 مثل الشيح وورق الخوخ وطله والوخشيز والشم
 والترمس والقطران والشونيز والنعمع والفرنج
 والكه والصعتر والسعد والحاشا ومثل الايون
 وشحم الخنظل وحب النيل من المسهلات يستعمل
 اذا لم يخرج بنفسها ومثل الطلائيت والكز من اليك
 والسماق من التوابض يستعمل اذا اقترن مع الدود
 اسهاله وبزر البقلة قتاله وماه البطح قبل قتالها
 ولكل وخاصة خل العنصر اذا احتما صا
 الدود كل ليلة نفع جدا وقطع مادتها و
 خصوصا بعض الادوية علاج استنزاع بلغم
 وقوردها قتل انكدر موندل قتلن آجي
 نسه ايله ياخود خاصيتي اولان نسه لرايله

موندل قتلن

یا قودری مست انکدر قوری کشینه ایله و
 چقرم قدر شا فلر ایله و حقنه لر ایله که متخز اوله
 ادویه دود ایله و ایو حیله لردن جود قدر
 ادویه قتالیا بچور مک زیرا انلر ادویه قتال
 دن استکراه ایدر لر واکا قریب اولمز لر صحت
 ایچک سود برنجی کون زیرا قودر لر سودی
 سون لر اندن صکر اوله که قتی اجتن کرک
 و خلط اولنق کرک ادویه سوده برار قیرده
 تاکه اوله که ققویه اندن صکر اوله که
 دفعه ایچک کرک بورن د و تدغی حال وکا
 اولور اتمد یوفی ایچمزدن اوله از حقات
 که دو کلتش اولایو تمسزن اتدن و ککن از طوط
 و کشینه سنر اوله اولیه قودر لر حرکت اندر
 و اغزلن ایچم لر یور لر کندولن وارد اوله
 و بود والریوشن و شفتالو یراغی و صوبی
 و ضراسانی و صر ساق و ترس و قطران و جود
 اوتی و نعن و یار بعد و کس و کویکواتی

تاکه قودر لر دغی آجیف

و قودر لر دغی ادویه فنون
 دو بیم لر مسه

زیرا قودر لر بولردن جغ
 مسه

طویلق

حنطه طیب از قند منسوب اولده
 دی در مسه

طویلق و حاشا در و افتیمون و شحم الحنظل و حب
 النیل مثلما ایله مسهل اتدن استعمال اولنه اگر قودر
 لر اولد کن صکر کندولدن چقرم ایسه و طرا نیت
 و قوری کشینه و سماق مثلر قوا بصدن استعمال
 اولنه قچی معتدن اوله قودر لر ایله اسهالا
 و بزد بقل قتالدر و قاون صوبین قتالدر
 و سرکه خصوصاً خل غصلی قچی آبی سورس
 صاحب دود هر کجه فاید ایدر قطعاً و قطع
 ایدر ماده سنی خصوصاً بمصر ادویه ایله اوله
 و قد تستعمل الادویه اضمد من خارج **صناد**
 جید تر مس ری و صبه و شحم حنظل یعنی بماء
 ورق الخفخ او الا حاص و یضمد به صول السر
 فان کانت اللعنه ضعیفه فلیعج الادویه بماء
 السنبل او بره و استعمال اولنور ادویه قتال
 یقتیلر قلن ایله خارجدن ابویقو تر مس ری
 و صبه و شحم حنظل در که یوغرله شفتالو یراغی
 صوبی ایله و ضاد قلنه بوند ایله کوبک اطراف

صاحب دود و ضعیف با صبی اولر
 خارجدن بنی ایله علاجی اولی در

اگر معد ضعیف ایست یو غزل ادویه ماء سرجل
 و رت سرجل **فیل** للود الصغار شحم
 حنظل و قطرون و ملح بواویه دو کوب شفتالو
 یا ارک پیرا غی صوبی ایلا یو غروب کتور **حقنه**
 قنطریون و سرخس و اقتمون و سنیاج و قسط
 و مر و قتر اصل التوت یطبخ و بستعل بزیت قنطریون
 و قزغون اوق و اقتمون و سنیاج و قسط و مر
 توت کوک قس غی هر رهن اوج در هم قایند
 استعمال اوله زیتون یا غی ایلا **مرض المقعدة**
 اوله بونک اکامنی بیان ایدر عسرة البرء لانها
 بحری الفضل و الیها تنصب بالطبع و لانها مقبولة
 الی فوق و موضوعة الی اسفل و قویة للحسن او کلیم
 مشکدر زیر مقعد بحری فضل اندر و اکاد کور
 فضل بالطح و مقعد قیور لشد اشغ و
 یوقود غی موضع عدرا سفله و قویة الحس در
شقاق المقعدة یکن اما الحارة و مبردة و یعرف
 بالتهلب و الجفاف و اما الورم حار یعرف بوجود

بونکا ایرلقد غی جبرل

اوله اکاد کور
 موا مرض

جالمت و یار لمت
 مصنف بونک نغذیم الیدی کثیر الوقوع
 اوله غی ایچون شیخ بواویه تقدیم الیدی
 بونکا سبب اوله غی ایچون

و من شام
 اوله دو
 قیلند
 صنف
 اوله باند
 شام
 اوله

و نثق

و نثق الکمان و قق کلام و اما الثقل یا بسر غلیظ
 و یعرف بتقدمه و اما البواسیر انشقت و اما القوی
 اندفاع دم الیها فیکون مع سیلان مفرط یا حرارة
 و یبوست ایچون اولور مقعد و بیلنور بواند
 قز قنلق و قور بلق ایلا یا ورم حار ایچون در بیلنور
 و رمد و جودی و مکانک یومری غی و الملك قوی
 ایلا یا ثقل یا بس غلیظ ایچون و بیلنور بونک خروچک
 تقدیم ایلا یا بواسیر ایچون در ک یا لور یا قان کتک
 قوی ایچون در او یلبه بوزیاده سیلان ایلا اولور
العلاج یعدله الزاج و یلای الورم و البواسیر و تکی
 حرکت الدم و تلین الطبیعة بمثل شراب البنفسج
 بلعاب حب السرجل طبعیت تلین قنلق ثقل یا بس
 علاجی در باقیسی ظاهر در **الاعفویة** مثل الاکانع اوج
 بیض نیمه شست او اسفاناخ او مزور ملوخیه یا چه
 لر مثل الابل یا اورفان یمرده صاریسی یا اسفاناخ
 یا اب کوبی مزور سی **الادویه** الموضعیة مرهم القل او
 مرهم الشادنج اوج البیض و قنلق و شمع حمر

یلطف هن بقطنة فاترة ويحترز من الماء البارد
 ومن الاشياء القوية الموضوعة او القوية القبض
 واعتقاله الطبيعة ضار بهم مثل مرهمي اشادنج
 مرهمي بايرده صاروسي دخی مثل ازرق دخی زردالو
 جکر دکی یاغی یادو اوردکی و مثل ازرق و صاری
 باله موی بولشدره بونلر بنیه که اسبجی اولوا و احزان
 اولنه ماء بارد دن دخی کشکی قوی اولان سدرک
 یا قصبی قوی اولان سدرک و طبعیت و وقتقلنی
 ضرر ایدر اصحاب شفا **استخاء المقعد** بک
 علامتی اولدر که ریج و نجاست اختیار سز جقه قدیون
 لبه دویمرف ببرد ملهها او تقدم سبب بزرگ کلکو
 علی حجر من اول طوبه و يعرف بترهها اولور م
 و يعرف بالجمع اولقطع اصاب العصبه عقیب
 ضربه او سقطه فیکون دفعة ولا یزال اول
 فی المصباح والفضلة او لتمدد فیکون مع صلابه
 کاه برودت ایچون اولور و بیلنور مکنسند بروقی
 ایلر یا سبب به دل تقدی ایلر طاش اوزده او

شاخ مرهم کوی طاشور

ماء بارد ایچیه و آنک ایلر طهارت
انویه

جالینوس حکایت اتمش برکند
 ماء باردی بالقصید الکی عادت
 اتمش آخر مقعد و مثانه سدر
 ضرر کلور بوی و غایطی بی
 اختیار بصر اولش

کی یا طوبت ایچون اولور و بیلنور مقعد نک
 و درم سی ایلر یا ورم ایچون اولور مقعد و بیلنور
 آخری ایلر یا قطع ایچون اولور که عصبه یا ایرضیه
 یا سقطه عقیبی او یلبه دفعة اولور و بونلر ایچون
 صحت یوقدر یا استخاء ایچون اولور عصبه و یا
 عضله یا بونلر جکر سی ایچون اولور و بونلر
 ایلر اولور **العلاج** یداعی العدم و یعدله المزاج
 و یقوی العصب ورمه و اولنه و مزاجی تعدیل
 اولنه و عصب قوی قلنه و ذه الغالب یکن مبرد او
 رطوبه یعنی استخاء مقعد حارندن یا بکندن
 اولمواقر در **نظواهر** جید طرا بخت و زرد و و ضعیفی
 و تشویر مان و آس و قرط و قسط و مر و اذخر
 یطبخ و یجلسه ماء نم یدهن بدهن قسط سسنا
 و ینذر علیها اسفیداج و زرد و آس یا بس و مثل
 ازرق و کون و اذخر و کندر و هف کلها او بعضها
 بحسب مایرک اولاطقوز ادویه قایندلور بصوبه
 او توره اندر صکن مقعد یا غلنه دهن قسط ایلر

کشتک

اولدغي حال و مقعد اوزر نه اكله اسفنداج
وزر ورد و قورغا مرهين و قتل ازرق وكون
واذخر وكونلك يا جملسي يا بعضي راي حسبي
خروج المقعد يكون لدم فيعصر معه رجوعها
اولا استرخاء العضلة المشلية بوردوم ايجون
اولور كه انك ايله مقعد يره رجوع اتمك عسير
اولور يا مقعد يره قالدرب الن عضلة نكاسته
ايجون اولور **العلاج** يعالج الودم و يجلس في الماء الطنج
فيه القوابض المذكورة و يدر عليها القوابض بعد
دهنها بدهن قسط او دهن ورد و ثر فذ يقطن
و تعصب لترفع فان لم ترتفع فليجلس في ماء طنج
فيه المليئات و مسكنات الوجع كالخطمي و قشور
الخشخاش و البابونج و زهر البنفسي و زهر الخباز
ورده علاج اولنه و قوابض مذكورة قايند لدرغي
صوف او تور دوله و مقعد اوزر نه قوابض اكله
يا غلند فدن صكن قسط باغي ياكل ياغي ايله و
صار له ينه ايله و باغلنه تاكه مقعد قالتوب

مصنف نمود بن علاجن ذكر اتي
انك علاجي ادهان مرهين و شحم
ملينه در اوله و ادويه قابضه
و محرکه در ثانياست

يعني استرخاء مقعد علاجن
ذكر اولنه قوابض صوف قايند لدرغي
ان او تور دوله

يعني اول مقعد باغلنوب اوزر نه
قوابض اكله انك صكن ينه
قوله تاكه ادويه دوكله و انك
صكن بر صاف ايله صار له تاكه
قالتوب يره وان

يره وان و اگر وار من ايسه او تور دوله شول صوف
كه انك مليئات و مسكنات وجع قايند مصنف
اندر بيان ابلدي **حكمة المقعد** يكون ذلك
اما خلط بورقي او ملدي او قروح اولدود
وقد يكون جداء البواسير بيا خلط بورقي
يا خلط مراري ايجون اولور يا قرحه كر يا تور دوله
لرا ايجون اولور و كا هي جداء بواسير اولور كه
عقبه بواسير حادث اولور **العلاج** ينقي البدن
و يقتل الودم و يداوي القروح و ينفع ذلك كل
سبح المقعد بالخل و حمامة المصص بدن
ياك قلنه سواددن و قورطه قتل اولنه ادويه ايله
و قرحه لدر دوا اولنه مره ايله و قالد ابدن اولور
جمله سده مقعد سلك سره ايله و حمامات اتمك
قورق صوفندن **اولام المقعد** اثرها حار
عن دم صرف او صغراوي و قلا تكون مبتداه و
في الاكثر يكون عقب الشقاق او القروح او الحكة
او قطع البواسير اكثر بولور امله حان در دم

خلط لري لدر و حذت
اولدغي ايجون كجند

قورطه لدر و سخي و قور دوله
اصد سي كجند

صردين يادم صفر او بدن اولور و كاه ابتداء
 اولور و اكثرده شقاق يا قرحه لر يا حكه يا
 قطع بواسير عقيب اولور **العلاج** النصد و يطبخ
 اولاد من الورد والشع او مع البيض و رمان زيد
 فيه قليل من ماء الكزبرة الطيبة عند قق العوج
 او مرهم الخل مخلوكة في دهن الورد فاذا جاوز
 الابتداء فمرهم الد باخلون علاج فصد و در
 بوشدره او لاكل يا غي ايله موم بايومرد و صا
 و كاه زياده قلنور بوند از حق باش كشيد صوفي
 و جعلك قوي قشند يا سر كه مرهمي كه از ليش اولو
 كل يا غني ابتداء چكد كن صكن تا خليف مرهمي
 و النطوط بالمنصبجات المليئة كالخطمي و البابونج
 و الخبازي و زهر بنفش و يجب ان يبط قبل النضج
 لئلا يصير نواصيده في نطوط و ر منصبجات مليئة
 ايله و واجب در دم مقعد يا بلق نضج و دن
 اوله تا نواصيده اوليه **البواسير** شكل و لوي اعتبار
 ايله منقسم اولور نيتكم مصنف ديون تنقسم الى ثلث اوليه

بواسير مع باسور و در لفظ
 ايله و ذكر ابدى زكيا باسور و باسور
 انفي اوج اولور

الناليل الصغار و عنبية مستعرضة مدونة ارجل
 اللون و الى ثلثية رخوا جمعية منقسم اولور
 ثلث اوليه كه مشابه اولور كو حلك سكلل و
 عنبية كه مشابه اولور او دم دانه سدر عريض
 مدور در ارغوان و فكلور و توتيه كه مشابه
 اولور توتيه و مشق و موى در و ايضا كرو
 منقسم اولور ظهورى و بطونى اعتبارى ايله
 الى ثلثيه و هي احمد و الى غائس و هي ابدى يومر
 و بوايودر و باثمة و بويره زدر و ايضا كرو
 منقسم اولور اندن اقنا اعتبارى ايله و الى منفى
 سيالة و الى عيلاء لا تسير اغزى اوج اولوب
 اقن كوز سن اولوب اقيم و الة ها عن السوداء
 و الدم السوداء و فان تولدت عن البلغم كانت
 كنفخات بطون السمك و اكثرى بواسير ك سودا
 و دم سودا و بدن در جق بلغم متولد اول
 بالق قفي قبح جعلي كى اولور و التلويبة اقرب
 لى السوداء و التلويبة الدم و العنبية بين بين

يعني بواسطه هذه التفتان
أقرب يا بني الى المزمرة

سوال اوله در دم بواسه خود فاسد و آنک خروجی بخون ضمنا حاد
اید از ایدرز نیز دم حیدر آنک اید به جگر سوال اوله در
بخون غصه ملولدی از ایدرز نیز حاصل بدن در و طبعند الطراف
در خاصه آبغه القای قبل در

برهند و خوف دارند در استفاد و سلب و بی حاش
اوله صاحب بواسیر همچون بودن قاذ باخضراغ
ایله منتفع اولور و بمسولرک لویه صار یلقا یله
یا شلق اورسند **در العلاج** ینقی البدن حتی یفصل
الصافن و عرق المابض و حمأة ما بین اللورین
و استنزاع السوداء و یصلح الطحال و الکبد و تلبس
الطبیعة بدن یاک قلنه دم فاسد دن حتی فصله
اوله صافن و عرق المابض و کوبان باشی اورت
سند حجامتی در و استنزاع سودا در و طلاق
و جگر اصلاح اوله و طبیعت تلین قلنه **الادویة**
الباسوریة منها مسقطات و منها منقحی و منها حار
للام و منها مدلات و منها مسکنات الوجع و هی
اما الشربة و اما الضمة و اما فطولات و اما محمورات
ادویة باسوریة نک بعضی مسقطات در بعضی بواسیر
دو شر بعضی منقحات در طمر لیک اغری اجر
بعضی قانی جبراید بعضی اوکلدر جراحتی بعضی
ساکن قیلور اغری و بواسیریة شریتر و یا یغیر و

يا نطو له دور يا بخود لرد اما المسقطا فاما استعمال
 عند عدم الصبة على الحديد والنجور اسقاط كل
 البواسير فيحتبس ما كان مقتادا من الدم ويورث
 ما قلنا من الامراض وهي مثل الديك برديك والفلك
 وما اشبهها فاذا اسودت وضع عليها سلافة
 الكرنب وسكن الرجوع ثم اعبد المسقط حتى يسقط
 ونثر الزنجار ويسقط التوتية ويجمعها ثم يجلس
 في ماء طنج فيه الفواض كالعدس وقشور الرمان
 والمغص ودرود والجنادور بما اجتمع اليه تسكين
 الرجوع مثل طنج الحظي والحباري والبنفسج وربما
 استعمال السمن الكثير قبل الفواض ثم بعد مرهم السمن
 والمرتك اما مسقطات استعمال اول نور ومورايل
 كسكة ص او ينجق وجان دكلدربواسيرك كلبس
 اسقاط انك براحنيس اولور معناد اولان دم و
 ابراث ابر بنم ذكر اندك مرضلري وسقطات
 ديك برديك وفلديون وبونل مش اولاندر
 فني بواسير قردك آنك اوزر وضع اولد صوره

صبر ايدك و صبر ايدك كسك
 اولي و زيرا اود و غير امراض
 واعراض كنور ملك جانور
 و دور دفعه قطع ايدك

و بركه اولدك عانة تحريف ايدك
 و بركه و بركه و بركه و بركه
 تيز و اوزر و اوزر و اوزر
 فرب نصيبه اولور انك بركه اوزر
 نسبه اولور و بركه

مسقطات افاد انك بركه

بشمش كلم وتسكين اولد وضع اذن صكر اعاد
 قلد مسقط حتى ساقط او البواسير و زكار انك
 اسقاط ايدك بواسير توتية وتجنيف ايدك اذن
 صكر او تور و شوك صوا و زرك اذن فواض
 قابنش اولادكاه احتياج اولور تسكين و جمع
 ابلد و كاه استعمال اولور سمن كنبه قواضد اولد
 وسقط طدن صكر استعمال اولور مرهم اسفيداج
 و مرهم مر سرك و اما المنقحات فاما استعمال اذ
 دم كنبه و قري الرجوع و حيشد بدخل الحمام مرارا
 و ربما قصد الصافن او عرف الماوض ثم تخرج باقا
 اسنام الجمل او مخ الايل او دهن نوي المشمش المر
 او دهن الخنق والمقل افاد او مجموع ثم تستعمل المنقحات
 وهي مثل ذرق الحمام والقنة و مران البقر و محور
 مريم وقصد الصافن ربما فتحها و حش اما منقحات
 استعمال اولد بجن محنيس اولد دم كنبه و قري
 اولد و جمع و بوجيند قوبلور مريض حمامه نجي
 كن و كاه قصد اولور صافن با عرف مابض اذن صكر

بعض اوزر زار کی مراد بنتی

[illegible]

پروگرام صاف و سادہ

ابزار و توایل طعامه قوتن نسنده جلوه که
آتش هو بجو دیو تعبیه اولنور لکن ابزار
یاسنه و قور نسنده الخلاق اولنور توایل
همان قور نسنده و کلامه

اولدرك اولاسيد ائكي سوره و حصار
سكربا ايصلن اندن سكك سوز تاوق
ياسموز قوزي ياسموز او غلاف بو
ائكلر اوزر اصطب بهان قلوب
باغي بو كالمه

صفرا و بیدن با بلغم مالح دن یا برو دن که موضع از
 یا صلابت مرکوبدن و بعدن بعضی باطل در حادش
 اولور نفل یا بس مختس چن که امعا قضا اید افی حق
 صقمق ایل و ربما جرد الامعاء فاقص قیام الاعراس
 و فی الزوجة التي علی سطح الامعاء الداخل فیهم
 ذلك و خروج عصاة النفل اسحالا فربما خرج
 بالقوا بصر ففتل کاه اولور صیور بصر قلعی اوبلیه
 ایجاب ایدر مریض قیامی اغراس ایل اولر شول
 لزوجت در که امعائک سطحی داخلی اوزن اولور
 اوبلیه ابهام ایدر بوجارج و عصاة نفلک خروجی
 اسهالی اوبلیه کاه اولور علاج قلعور قوا بصر ایل اوبلیه قوا بصر و رب
 مریض هلاک اولور و الفرق بین الختم و ذلك و الباطل
 ان الباطل یمرض نفل البطن و الم فی الظهر و روتا
 کان معه مصلحاته لا یروی خروج ما یخرج و ربما
 بلغ ذلك القولنج و قلل شهین و خروج نفل یا بس
 کالمحصر و کبر من ذحال الزحیر اوقبله و نقد م
 الاعدیه الیابسة المجففة للنفل فرف زحیر من ابله

اغراس جمع غرس در کسر غین ایل
 بصر سقندرک ایچ یا نند اولان لزوجة
 ویرلر که حق نفل افی خلن امش
 تا که نفل یا بس و خلط حاد جرم
 امعاء صیرا غیب

فی کسب غلط ایدر اسهالی قوا بصر
 اسهالی اوبلیه کاه اولور علاج قلعور قوا بصر ایل اوبلیه قوا بصر و رب
 مریض هلاک اولور و الفرق بین الختم و ذلك و الباطل
 ان الباطل یمرض نفل البطن و الم فی الظهر و روتا

که سوزان اولور
 که سوزان اولور
 که سوزان اولور

باطل

باطل اور تسند بودر که باطل عارض اولور نفل بطن
 ده و الم ظهوره و کاه اولور بونک ابله مصلحاته
 اولور زایل اولور چتن بطوبانک خروجی ابله و کاه اولور
 ایر شور بو مصلح قولنج حده و اولور قلت شهوة
 و خروج نفل یا بس بخود کی و اندن بونک حال زحیر
 یا اندن اوله و اولور اعدیه یا بس که مجفد ر نفل
 و من الخيل الخیت و تعرف العرف بيسهما ابتلاء جتا
 من حب الخرب فان خرجت و رفق ادلاسن و کک
 غیه من الزور کبر القطونا ابو حیلہ لدن در
 زحیر حق و زحیر باطل اور تسند فرف بلک چکر دکر
 یونق کچی بو بوندی چکر دکر ندن اگر چیر سه زحیر
 حق در زیر است بو قدر غیر یونق دخی بوبله
 در بر ر قطونا کی **العلاج** اما الباطن فتلین الطبیعة
 بمثل شراب البنفسج بماء اصوله للظفر و لعاب حب السمرجل
 او معجون بنفسج بماء حار قد اغلی فی اصوله للظفر و حب
 السمرجل و ربما اخرج الی غسل خیار شنب و حب السمرجل
 بدهی اللعاب او الکثیر و رب السوس و قد یکنی فی الماء

مع زحیر باطل نفلک یا بس که احنا تسند
 اولور بونک سدا ایدر اوبلیه چکر دکر
 کچن اما زحیر من بوبله و ککدر
 انو بجه سدا تمنا لاجرم
 چکر دکر کچن

که سوزان اولور
 که سوزان اولور
 که سوزان اولور

الحار وحتی شرب و مجلس فيه و ربما افتقر الى الحق
 اللينة و ليجعل فيها من اذيق امان حبه باطل علاج
 طبعه تلين اوله شراب بنفشه مثل لو و اصول
 خطمي صوبي و ايو چكر دكي لما في ابله يا معجون بنفشه
 اتي صوابه كه انه اصول خطمي و ايو چكر دكي
 قابض اوله و كاه احتياج اوله و خيار شنبه هله
 و ايو چكر دكه بادام ياغي باكن و بويان دي ابله و كاه
 الكفا و لنور اند اتي صوابه يلكز ايجله و اتورده
 اند و كاه احتياج اوله و هفت ليتل و قيل نور
 اند مثل اذرق و **الفداء** مثل اللوحية و الاسفند باج
 و الكتاني او اسفند باج زجه باطل و عذاب و نردور
 و اما الحق فاكان عن برده مقبره و طي بدنه قسط و
 يكده المقعد و العجان و السرح بالحق المسخنة او النخا
 المسخنة و مجلس في ماء حار قما على فيه كوتن و اذخر
 و بابونج و خطمي و مجلس على ارض الحمام الحار او مجلس
 على آصرة حمأة او لبده محمي و للشراب الصوف بالكون
 نفع عجيب شرابا و لطولا خصر صا للقباض من امان حبه

حبه صوبي و ايو چكر دكي
 حبه صوبي و ايو چكر دكي
 حبه صوبي و ايو چكر دكي

اگر طبیب و دوا
 اگر طبیب و دوا

نه خطمی بنفشه که دوی هر که معجون روغن
 و یک ابله شارب و در کله

حق اگر بردن ايسه علاجی قير و طی در قسط
 ياغي ابله و كاه قلند مقعد و عجان و سرح و
 بز ابله يا قز مش كيك ابله و اتورده اتي صوبي
 كه انه قابض اوله كوتن و اذخر و بابونج
 و خطمي و اتورده حمأة اتي برنه و اتورده
 قز مش قو غله يا قز مش چكه اوزره شراب صا
 ايجون كوتن ابله نفع عجيب و ادور ايجون و نظور
 قلن ابله خصر صا شرابن قابض ايجون و مكا
 لحار و اوسط حاد فسطول من قشور الخشخاش
 و الخطمي و زر الورد و حسن ينصب اليه و فنان
 الزجيرة عند قرة الوجع و مرهم القمل و ليه و طی
 بماء الكزبرة الرطبة شربة زجه حق كه صرا زرين
 يا خلط حاد و در اندك علاجی نظور و در خشخاش
 قير غدن و خطمي و زر و رور و حسن در
 منصب اولان ماده دخی زجه شافله و رقیق
 و جمع او ليجت دخی مرهم متلا و در دخی قير و طی و در
 یا ش كشنه صوبي ابله و ماكان لورم فالقصد

عجان کسر عین ابله مقعد حلقه سی ابله
 خفینین اورت سنه و برار و سرح
 نفع سین و سکون را ابله غصبت اوی
 و ربابول بولند و برار

اگر طبیب و دوا
 اگر طبیب و دوا

حبه صوبي و ايو چكر دكي
 حبه صوبي و ايو چكر دكي
 حبه صوبي و ايو چكر دكي

ورم علایق ابتدای روادع
ایله وانتها ده مضیات
و محلات ایله اولورمه

[illegible]

واما غير الاغذية فاما لبد بدني بحمد الدم سوداء
 او حمراء بحيلة صفراء او يخرق سوداء وذلك اما المزاج
 الكبد او المزاج البدن كله او لسبب غريب كل مع الجوان
 والحلية وضرب من الزنا بيه واما الافراط حر الهواء
 او برده كثرة صفراء وسودا كاه اغذية ايجون اولور
 كاه غير ايجون اولور اما اغذية هر صفراي مولد اولاندر
 بناته باسوداي مولد اولاندر بناته يا بنوري مولد
 اولاندر سرعت استعمال اسي ايله واما اغذية نك غيري
 يارود بدني ايجون در كه قاني طوكدر رسودايه دوندر
 يا حر بدني ايجون در كه قاني دوندر صفرايه يا احمر
 ايدب دوندر رسودايه و بوهرد و حر يا مزاج كبد ايجون
 در يا مزاج بدن ايجون در جميعا يا سبب غريب ايجون
 در حران صوفق كبي و بيان صوفق و بيان اريسي
 صوفق كبي يا افراط حر هو ايجون در يا افراط برده
 ايجون در و اما امتناع الاستمرار فاما السن في مجري
 الكبد الى المران او مجري المران الى الامعاء ويفرق بينهما
 بان الطبع في النشاء بيض دفع و اما في مجري الكبد الى

انما الكبد في المران او مجري المران الى الامعاء
 و اما في مجري الكبد الى المران او مجري المران الى الامعاء
 و اما في مجري الكبد الى المران او مجري المران الى الامعاء
 و اما في مجري الكبد الى المران او مجري المران الى الامعاء

الطحال الى المعدة ويفرق بينهما بان النشاء تستقط
 دفعة والسدة قد تكون لعدم وقد تكون لغيرة ورم ومادة
 اليه فان ليست غفنة والا او حبت للمني اما استمرار
 امتناعي يا سن ايجون در كبدن مراريه اولان مجري
 ده يا مران دن امعايه اولان مجري ده فرق اولنور
 بر نلوك اورتسي بونك ايله كه نجاست ثابند دفعة
 آق اولور يا سن ايجون در كبدن طحال اولان مجري
 يا طحال دن معده يه اولان مجري ده فرق اولنور بونلوك
 اورتسي بونك ايله كه اشتها ثابند ساقط اولور دفعة
 وست كاه ورم ايجون اولور كاه ورمك غيري ايجون
 اولور ومادة يرقان متعففة دكلر والا حتى ايجاب
 ايدر **العلاج** يحدك المزاج المولد للمادة ويدوي القسم
 وينفع السدة بما ذكرناه في امراض الكبد ويستخرج المادة
 الموجودة بالاسهال والتي والتقريب بالجمام والجلوس
 في الابتن علاج تعديل اولنور مزاج كبد و بدن
 كه مولد ورمادة و دوا اولن سسم و فتح اولن سن
 لرامراض كبد ده ذكر اتد كبر ايله واستمرار اولن

انما الكبد في المران او مجري المران الى الامعاء
 و اما في مجري الكبد الى المران او مجري المران الى الامعاء
 و اما في مجري الكبد الى المران او مجري المران الى الامعاء

اولن سسم و فتح اولن سن

ماده موجود اسهال ایلد و قی ایلد یا تر لملک ایلد حمام
سببی ایلد و آنرند او تورق ایلد **الاشربة** ماء الهند
وحد او مع ماء الكرفس بالسكنجبین **الصادج** او البزو
او ماء الرمانین بسکنجبین او سکنجبین وحد او دینا
بو ندر برقان اصفر اشربة سی دور او ماء شنبه شراب
الاصول للاسود السوداوی بو تصریح مراد در
المستقرحات راوند بسکنجبین و اقوی منه غاریون
و راوند و زرشا هتج دواء مشتک در استفراغ
مسهل جید للصغراء ماء شاهتج مائه و سبعون
درهما یطبخ فیها جاص کبار عشر اعداد ترمه ندي
عشرون درهما زرقا و خبار و انبه باریس من کل واحد
ثلثه درهم غاریون درهم یعنی حتی سنی نصفه یعنی
علی خمس عشر درهما الب خبار شنبه و نصفه درهم
دون لوز و نصفه درهم راوند ایو مسهل صغرایه
شامتی صوبی و ریور درهم قاینه لرانده آری
ارک اون عدد ترمه ندي یکدمی درهم خیار و شنبه
چکر دکی و انبه باریس هر بر بدن اوج درهم غاریون

بر دستم قایم دارند حتی نصفی قل و سوره اون پیش
در هم لب خیار شنبه و نصف دستم بادام باغی و
نصف در هم راوند **آخر** للسوداوی طبع اقیون
بلا طبع بل طبع پیل او لیمو قبض ایدر ست ایلر
آخر اقیون واسطه س و غاریقون و راوند و
ارمنی مغسوله من کل واحد نصف در هم بز بدها
لوز و بجنی اصل خیار شنبه سوداوی به مسهل
آخرد و جلد قلوب استی صوابله استعمال اقل کرک
میتنی قوسه رچی فحل منقوع و سنگبین بهاء حار
ترپی سنگبین ده اصله ب و سنگبین استی صوابله
از لوب ایچوده **آخر** عصاة النخل سنگبین و ملح
بهاء حار **المرقات** مجهر تبانیستی اصوله الحاضف
و بقیام و الشمس ثم بستی حتی یجی و یعطش ثم یسقی
طبخ من برسیاوشان وفق و نضاع فانه یسقی
فی الحال بالعرق الاصف و دوام الجلس فی البازن
نفاع تجربه اولنا لردن اصوله محاضی ایچوده و کوند
دور غوده اندن صلی یوره حتی قین و صوریه

برہم

اندن صکن مطبخ مذکور باجمود تخفیفاً بوشنای
 في الحال عرق ایلدیرقان اصغر و دوام جلوس آیزنده
 نافعد **الاعده** مزوون زیرباج اوسله زیرباج او
 مزوون حیدرمان اوهند باخل و سکر اوهند با
 مطحن بدھن لوز مخض نخل او غیر مخض اوما شیع
 سکر اوخت و نخل او فروج حیدرمان و زبیب
 او زبیب و نخل و لحم القنفذ یتضمم لادریان و لوز
 المحففة تبری في الحال غد المزون زیرباج در
 یا بالی و زیرباج ایلد یا هند بادر که شمش اولاسرکه
 و سکر ایلد یا هند بادر که سهر بودانی اولادام یاغی
 ایلد که مخض اولاد یا اریه صوبی در که سکر ایلد یا مار
 و سرکه در یا بیلج و رجب رمان و زبیب ایلد یا زبیب
 در که سرکه ایلد و کری اقی فاش ایدر صاحب یرقان
 اولانل ادرار ایدر کیمون و صولجان که قوریدلش اولاد
 انی سحق ایدر با چمکت صحت ویرد في الحال **الادوية**
 الموضوعة مما يغسل العين من الصفرة ماء الورد
 وماء الكزبرة واذا كان سنة اليرقان من ثلثي اول الحمام

بالی نافعد سرقا بالی خاصه
 حتی بالی وریا کین دخی
 اکا نظر فانه ایدر

ابو اودی دخی بود در

قرصه او لحم زائد لم یرج برف کوزی یویانلردن در
 صفزدن کل صوبی و کشینه صوبی و بجن سترقا
 سکلدن اولد یا جبان بتمکدن یا زاید ایدر اولد
 صحت رجا اولنمور **الحمال** و تخم طلاق شمش
 و یسلغمه قالمق ورم الحمال اکثره سوداوی
 و بعد الدم کله قد یسرع استحالته الى الصفراء
 لغلبتها عاده و قد یكون من بلغم او صفراء و هانادان
 و اکثره ما یكون العدم فی استله لثقل الماده فی عروق الدم
 النخی بالثقل وان الدم یوجعه المس والنخی یسکنها
 و ربما حد شخ قرفه و سیهها احتباس الیریح فی
 المعاء المجاوره للمزاحمة یاها بالورم و لیسر یغیر
 القولنج کثیر او قلیا یعتیر یهم النوازله و یمرض للطحول
 ان یسحق کفاه و رکتاه و قدماه لانهم نام الحار
 الى الاطراف عند انصسا السوداء الى المعده وان یور
 طرف اذین و اذنه لرقه دمها و سرعه قبولها الدم
 و اذا عظم الحمال جذاضا ق النفس و کبر البطن و
 الکبد و تغیر اللون الى السوداء والصفرة و الکبد

ودقت الرقبة وتطاطات وكما كبر الطحال تخف
 البدن وكما صغر سمن البدن ورم طلاق الكزي
 سوداوى در اندن صكس در كثرند دم كن بو
 دمك سريج اولور استعمال سى سوداى سوداى غلبه
 ايجون دم طحال وكما حى ورم طحال بلغون يا صفر دان
 اولور بواكسى نادر در و اكثر ورم اسفل طحال ده
 اولور نقل مادم ايجون اوليه مغاير اولور نفعيه
 نقل ايل دخی وري بيشق اغرير ونفع بيشق
 تسكين ايدر كاه اولور بيشق تسكين قورلى ايد
 ايدر و بونك سبي بيجار در بفرسقت كه اوله بفرق
 مجاور در طحال مزاجه اتد كچون بيشق بفرسقت ورم
 ايل انوكچون عارض اولور بونك قوليخ اكثر يا واز
 اولور عارض بونك معانله و عارض اولور طحال
 قز متايلرى و در زلري و باقلرى صراير غريزيه
 فم معدن بقده غي ايجون لطرافه سوداى و اولور
 و عارض اولور طحال او شيرد قولاقلرى و بوندي
 اوجى بونك دى بيق اولور ايجون و بونك سرعت

ورم طحال اوليه نفعيه سنده اكي و جودن
 فرقى وار صبري بونك ورمده
 نقلت اولور و بونك بونك بيشق
 اغرير

عارض اولان قوليخ
 قوليخ ري و در ريخ اعايه
 وار صبي ايجون مر

قبولى اوله بيجون بردي و بجن طلاق قى بونك اولر
 نشر طار اولور و قون بونك اولور و جكر ضعيف
 اولور و لون متغير اولور سودا و صفره و كوكه كه
 و اينچى اولور بونين و اسف اولور و مهربار كه طلاق
 بونك اوله بدن نجف اولور و مهربار كه طلاق صفيه
 اوله بدن سمد اولور طالع يستعمل التدبير العقيه
 اورام الكبد والنتحة التقية لانها تنكس قوتها بمروها
 في الكبد وان موضع ابعده و لانه اغلظ جوهرا و
 بما يخصه وينفع جدا ان يشرب الطحال من بونك
 كل يوم ثلث كفوف فيبدا في قريب من عشر ايام
 وقبل ان يعلق بصل العنصل على الطحال بونك في احد
 وار بغير يوما استعمال اولور جكر و در ملوى و اولور
 تدبير قوي دخی منتح قد يه زير منكر اولور قوتى
 جكر مرور ابل دخی موضع طحال ابعده در موضع معدن
 دن و جكر دن دخی طحال اغلظ در طحال مخصوص
 اولوب زياده نافع اولانلردن در طحال اجملا
 كند بولندن هر صباح اوج اوج اوليه صحت بولور

جى بائن اسف دوترا اولور

زير طلاق بونك لازم اولور قله دم
 سوداى اعال اوله بيجون و دمك قلى
 عده بدنك قلى ايجون ايجاب ايدر اولور
 بدن تخفيف اولور لازم اولور

علاج قولى استعمال اولور لازم
 اولور غلظت قلى ورم

اوليه اكا وار خيه دك ادويه
 كند بولور اولور بونك ادويه قدي
 كند كوتاه ايد

در طحال صيد در شخ ديش بطور دوشن كورمش كا كا امرا مثل
 بولندن هر كون اوج اوج اجملا اجملا شفا بولش اذن هكن
 تجر امثال عجيب النفع بولش

اون كونه قريب زمانه ودنلدی بصل عنصل
 اصق مطحول صحت ویر فرق بر كوند ^{بدرجایا صحت} **الاشربة**
 شراب السركنجين البزوري وشراب الاصول
 وقصر الكبر او شراب الديناك والسكنجبين الساج
 او ماء الزانج او الكرفس سكنجين عنصل او
 سكنجين عنصل وشراب الاصول والترياق الكبر
 نافع وخصوصا للنفي فان كان مع حرارة قوية
 فخلب زر البقلة وزر الفناء بالسكنجبين الساج
 وقشور القرع اليابس وزن درهمين بالسكنجبين
 واما زهر الصندبا فقد قبل ان يضطر المطحون ^{للكبر}
 مفردة ومركبة ذكي كحل وشرحن استغناؤا
الاغذية يجب ان يقلل الغذاء ما امكن ويلطف
 التدبير ويجترز من كل غذاء سوداوي كالعدس
 والقديد والكمأة والبادجان ويلزم الدجاج
 المستن والفرايج وخصوصا المخصبة والحل
 في بعض الاوقات بالبن او بالشار او بالكبر
 ولكبر خاصية عظيمة في النفع واجبا ولو غذا

عن الحنف عند الربيب تاك خلط
 الحنف طبخ حاد او لامس

از قلمق مكن اولدق وتلطيف اولنه ندبر واقه از
 اولنه هر غذاي سوداوي دن ولازم اولنه
 سموز تاوغه ولبجس خصوصا البلق اوله
 وسرکه بعض وقتن انجیر ایل یا انیسون ایله بالکین
 ایله کبره ایچون خاصیت عظیمه وارده نفع
الادوية الموضعية ضاد حید اشق واستقو لو قند
 فله خاصية عظيمة شرابا وضادا يستعمل على عنصل
 بعد الحمية والتلطيف والداواة ایاما ودخول
 الحمام وخلطه الطحال حتی یدک تحرق خشنه و
 رماز یدقه بورق وکبریت ایوبقی در اشق و
 استقو لو قند ربون وآنو کیچون خاصیت عظیمه وارده
 ایچک ایله وضاد قلق ایله استعمال اولنه خل
 عنصل ایله پرمینه دن وتلطیف غذا دن ویدوا
 دن صکن نیچ کون وحماه کد کدن صکن وطلخ
 ضرر سقن صکن حتی او اولیوغون بزر ایله
 وکاه اولور ضاد و زیاده قلند بورق وکبریت
کاد للنفي ملح وجا ودرس وخال مفردة ومجموعة

جميع اوقاتنا اولیچق تید و تخفیف
 ایجاب ایدب ضد ایلر مسکه

تسخن وتكذبها ورتما ينفع التكيد بالخرق المسخنة
 وحدها يعني طور وطار ووكبك يلكز باجمع ابد
 قز در بطلاق اوزنه اوزن لکاء اولد بکتر استی
 بر لری اور مق فائز ابد **اض الكلى** جمع کلبه در
 بوکرت معنکند حق تعالی بمض اعضا بی که خلق
 ابلش تا که بره آفت ایره بری علمه اول کلبه دخی
 اندون در **الکلى** قافوق دید کلبی در قرنن اشغ
 الی قاسق اورته سند جمع بوله در علاما احوا
 الکی ذکره کلی تقدم اولدی زیره وضعه شتا
 دن مقدم در علامات الحرارة انصباع البول و
 حرقة وسخونة القطن وشبق وعطش علامات
 البرودة بياض البول وقلة الشهوة وضعف
 الظهر علامات مض الما حرک البدن وسقوط
 شهوة الجماع وضعف الصلب ووجع لبن وعلاما
 رباحها وجع وتنف بلانقل وضعة علی الخوی
 وانتقال العجم علاما حرارة کلی بوله بوبانق وبولی
 یتمق ویان بلشندن بعفره سی قزمق وجماع آرزوی

کلبه نك فايد سي حكره مايشني
 المق وارق جانني قز در مقومني
 تكموينه معاوت قلم در مقوم

مناضيك فائز سي بوله متصل
 القيص انده جمع اولدوب
 مضابته اولدغي وقع
 اولنقد رسته

زياده اولق وزياده صمق وروعلامات
 برودة بياض بوله وقلت اشتها وضعف
 ظه در وکلی نك ارق لغند علاما في بدنك ارق لغ
 واشتهای جماعك سقوطی وبيك ضعفي وشبق
 اغريد بيله وکلی نك بيللر نك علاما في اغري در
 وجکک در ثقلس وخفت در آجلق اوزن وانتقال
 وجع در علامات حمل المنة بواکی اولف
 حاجت اولدغي ايجون حق تعالی بر خلق ايلش علاما
 الحرارة احساس الحرارة في موضعها وقوة ضيق
 البول علی مايجب مزاج الكبد والكلى والبدن كل
 ونقدم المسخنة علامات البرودة بياض البول
 كما قلنا في الكلى واكثر الحاجة اليه واحساس البرودة
 وتقدم المبردات علامات الرطوبة سلس البول وغلظ
 والبارد ينفع الحار وعلى هذا القياس علاما حرارة
 شانه احساس حرارة در مثانه اولدغي يرد **قاسق**
 دخی بوله رنکک قوقی یعنی زياده سي در مزاج
 کبد وکلبه وبدنک کليسی ايجاب اتدی اوزن

اما اگر طبعه خلقا سرد وعضه عصبی
 فليش تا که تر جت خلل قسطا تبعيد
 وانتفاض وانبساط قابل اوليد

علاما البیضة تقدم الامراض واللباس
 المجففة وقلت البول

نکرا کبد وکلبه بدنن در
 بدن ذکرى کفایت ابد ابدی

دخی تقدم استعوار سخفات در و علامات برود
 بياض بول در و کثرت حاجت در بول واحد
 برودت در قاسق دخی تقدم استعوار سخفات
 در علامات يوست تقدم امراض و اسباب بحفظ
 در وقت بول در علامات تطوبت سلس البول در
 و آنک غلظی در و بارده فاند ایدر حار و بول
 قیاس اوزر حد امزجه باقیه **الحصاة** خرده
 طاش در بکدر الفرق بین حصاة الکلی و التعلنج
 فرق احتیاج آنو کچون در قدیمع التنبه بین التعلنج
 و الحصاة الکلی سبب مشارکة القولون للکلیه
 التباس واقع اولور اکیسند و جوی اورت سند
 قولون ایلد کلیه نك مشارکتی سببی ایلد مجاویفی
 ایچون و الفرق بینهما ان وجع الحصاة صغیر
 کانه سلی ینتدی من اعلی و ینزل الی حیث سقر
 من ای جلد بکان و التعلنج ینتدی من اسفل
 و من البین ثم ینسط و التعلنج یخفف علی الجوی
 و الحصوی قلیلا قلیلا ثم ینت و التعلنج ینفخ

تقدم استعوار سخفات وقت بول
 و بارده حار نافع اولی شانه یا
 تخفف علامات دکلدر بلکه کلی
 عام در اولیه علامات سبب کرد

حکایت ایدر لر جالبین قد لنج
 عارض اولور حصاة ظن ایدر
 آنک علاجن ایدر فاند التعلنج
 زیت ایلد حقد ایلور نکل
 جفتاب وجع ساکن اولور

لین البطن و خروج الريح کثیر و الحصوی لا ینفخ
 ذلک الا بقدر قلة المزاج و الحصوی یتقد به بول
 رملی و الم ظم و التعلنج یختم و غثیان و سقرط
 شهوا و ریاح فرق بواکیند اورت سند سکر
 وجه ایلد در بری بودرک وجع حصاة صغیر
 در جوالدر با تشرکی وجع قولنج کبیر در انجی
 بودرک وجع حصاة اعلی دن باشل و نزول ایدر
 قرار اتدی یر یا صاع جانبدن یا صول جانبدن
 اما وجع قولنج اسفل دن باشل و صاع جانبدن
 اندن صکر دوشنور صاع و صول او جینی بودرک
 وجع قولنج خفیف اولور کچ اولورک وجع
 حصوی مشد اولور در دخی بودرک وجع قولنج
 دفعة اولور شنجی بودرک وجع قولنج حرکت ایدر
 صاع و صول و فوق و تحت وجع حصوی دفعة
 اولور و بریده دورر التعلنج بودرک وجع قولنج
 فاند ایدر لین طبیعت و خروج ریح نفع کثیر ایلد
 حصوی به بول فاند اتمز الا قلت مزاجه مقدار ریح

در سوال اولور صنف وجع قولنج ایچون
 صغیر و در بیش ایدی بول کبیر و بک
 اکا سلف در بر ایدر نکل صغیر
 در اما وجع حصاة نه نسبت کبیر در
 اولیه سفاة اولور

بر مقدار وضع اولورک جفتاب مزاجه و مضابنه
 بر مقدار وضع اولورک جفتاب مزاجه و مضابنه

ويدبحي بوردك وجع حصو بدن اول قولي بولد و
 ارقه اغرسي اولور و سكرنجي بوردك وجع فو ليجين
 اولي تخم لره كوكل دونك واشتها ساقط اولوق
 وبيللر اولور معدده **حصاة الكلى الثانية**
 اوله علامتلك بيان ايدر علامات حصاة الكلى نقل
 في القطن ووجع عند استلاء الامعاء للزحامة وبول
 فيه رمل احمر وعلامات حصاة المثانة حكة
 في اصل الفصية العانة ووجعها وانتشار الفصية
 وكثر الصب ب و تشهي البول عقيب الفراغ
 منه فاذا تعمس البول سهل بغير العانة وشبه الكين
 وادخال الاصبع في الدبر وتنجية الحصة وبول
 فيه رمل رمادي بورك كرده طاشك علامتلى نقل
 دريان باشلرند ووجع در بفر سقر وولجى مضاعفة
 ايجون وبول در كانه قند قوم اوله وقاوق طاشك
 علامتلى كچمكردك ديبند وقاسقند وانلرك
 اغرسي در و ذكر ك قباي در واه ايله او ينمقد
 وبقول انك استند در ببوله انكدر صكن وحقن

بول متقرا اول اوله آسان اولمقد قاسق باصق
 و صقق ايله دبر وكي وكي قالدرق ايله ورمق
 صوقتق ايله دبر وطاشي بريك ارمق ايله وبول
 كانه قوم اولاكل كچي **السبب المادى لها** بول
 غلبه لرج او مراد دم وهما تادران والقاعى
 حرارة قوية بحجرة والكلمية حمراء لان مادتها اكثر
 د مونة والثانية بين الرماذية والصفرة والكلى
 تكثر في المشايخ لان قواهم الطبيعية ضعيفة بخلاف
 الصبيان فان قواهم الطبيعية قوية فتقوي
 على دفعها من الكلى **الثانية** ولا تنقى اذا كانت
 في المثانة لانها في طرف البدن والثانية في الصبا
 والسبان لان قواهم تقوي عا دفع موادهم الي
 اسفل الاعضاء والمشايع اغلظ اخلاط اكثر
 من به حصاة الكلى سمين واكثر من به حصاة المثانة
 نحيف والنساء يقل فيهن حصاة المثانة لبعده
 مجرى بولهن وقصر وقلة تعاريج ومن الناس
 من يكون لتولد الحصاة فيهم وخروجها نوايب

محفوظه ما بين ستة اشهر الى سنة وللحصة ما توفرت
 سبب ماوى طاشه بلغم غليظ لزج دريا اريك
 يا قان درو بو ايكسي نادره وسبب فاعلى حراره
 قويه تجر در حصاة كلويه قزله اولور زير ماده
 سى اكثر در دويت جهتندن و حصاة ثانیه
 رماديت ايله صار بلى اورتى سندن درو حصاة
 كلويه جوق اولور به لوده زير اندك قواي
 طبيعى سى ضعيفدر خلاف صبيانك زير او غلا خجرك
 قواي طبيعى سى قويا در اوبليه قويا اولور
 ماده نك دفعه كلى دن مثانه به وقوى اولور بچى
 ماده مثانه ده اول زير اطرف بدن در حصاة
 ثانیه او غلا خجرك و يكتلرده اولور زير اندك
 قواي قويا اولور دفع ماده اسفل اعصابه
 و مشايخ اغلظ در اخلاط جهتندن كلى سندن
 طاش اولان اكثر سموز مثانه جهتندن سندن
 طاش اولان اكثر خيف اولور و خاتونلرده
 حصاة مثانه از اولور مجراى بولى كلى قضا

پس طر باقى نشنايد اوبليه
 خلط سنج اولور

اوبليه اندك اخلاط كلى
 قالدر اقرب مثانه امن

هذا كتاب
 من تأليف
 صاحب
 السيرة
 النبوية
 محمد بن
 عبد الله
 بن محمد
 بن عبد
 الله بن
 محمد بن
 عبد الله

حق و قبيح نلرى از اولد غمچون و ناسدن بعضى وارده
 كه انلرده تولد حصاة و انك خروجى ايجون نولر
 وارده مضبوط التى اى ابله بيل اورتى سى و حصاة
 موروث اولان مرضيلردن در علاج تمنع المادة بالقي
 الكثرة والاسهال للبلغم وللطيف الغذاء والادوية
 في بعض الاوقات لتلا جمع شئ يقبل التجزئ تسهل
 الادوية المغننة وينبغي ان يفتن بهامدنة لئلا
 وذلك كبر الكرفس واللغة ولكن المدر يخرج المغننة
 بسرعة فينبغي ان يخلط به ما يشته في المضومنة
 ليقوى عمله وذلك كصنع الاجاص وكل ما فيه سوة
 ولزوجة وقوة الجمع وضمير صا المصطفى فينبغي
 ان يخلط به مقبل للمضوم كالسليخة والسنبولان
 الجمع بحلل القوي فينبغي ان يخلط به ما يسكن الوجع
 اما بالخاصية كبر الكرفس والخطي او بالتخدير
 كالخشخاش والطبيعة باذن خالها تستعمل كل
 دواء في الايق به علاج بودر كه منع اولد ماده
 كه حصاة مولد در قى كنه ابله واسهال ابله بلغم

سليخة قوت قويا و بيلدى
 اولد كوكى در سة

ودر عذای آنکه در وادار بود در بعضی وقتانده
 تا جمع اولیه برسد که قبله این تجویز اندن صکر
 استعمال اوله طاشی بار لیجی ادویه و لایق در کف
 اولایکا ادویه مدر تاکا ایصال این آنی کلی
 و شانیه و اوله مدر کفرس تخم در قله بویه در
 و لکن مدر تر جک جگر مفتی اولیه لایق در ک
 اکا خلط اوله دور قورچی و اوله ارن صغی در
 و هر سکه که اند یا غلوق و لزجت و در وقت
 وجع قنق عضوده اوله اوله اوله اوله
 عضو حصیده قور قور اندن و رم اوله و مدر
 اولان تحریک ایدر موادی عضو حصیده اولیه
 لایق در خلط اوله بوا مفتی عضو سلیجی و سنبلی
 کبی دخی وجع قوی تحلیل ایدر اولیه لایق در خلط
 اوله بوا و جوی تسکین ایدر سینه یا بالی خاصیه یا
 تخذیر ایل و طبیعت خالقند اونی ایل استعمال
 ایدر هر دو ای الیق اوله و لایق در کادویه لایق
 و علی لک و القسط و حب البسان و عوده

اگر سواد اوله در لزجت اولان
 یا جگر یا سلب کلی و شانیه
 انز اولیه ادویه مفتی دخی انز
 نقتبت حصه قلن را ایدر مدر آنی
 سورا اندر و طبیعت تدبیر ایدر

و در عذای آنکه در وادار بود در بعضی وقتانده
 تا جمع اولیه برسد که قبله این تجویز اندن صکر
 استعمال اوله طاشی بار لیجی ادویه و لایق در کف
 اولایکا ادویه مدر تاکا ایصال این آنی کلی
 و شانیه و اوله مدر کفرس تخم در قله بویه در
 و لکن مدر تر جک جگر مفتی اولیه لایق در ک
 اکا خلط اوله دور قورچی و اوله ارن صغی در
 و هر سکه که اند یا غلوق و لزجت و در وقت
 وجع قنق عضوده اوله اوله اوله اوله
 عضو حصیده قور قور اندن و رم اوله و مدر
 اولان تحریک ایدر موادی عضو حصیده اولیه
 لایق در خلط اوله بوا مفتی عضو سلیجی و سنبلی
 کبی دخی وجع قوی تحلیل ایدر اولیه لایق در خلط
 اوله بوا و جوی تسکین ایدر سینه یا بالی خاصیه یا
 تخذیر ایل و طبیعت خالقند اونی ایل استعمال
 ایدر هر دو ای الیق اوله و لایق در کادویه لایق
 و علی لک و القسط و حب البسان و عوده

و در عذای آنکه در وادار بود در بعضی وقتانده
 تا جمع اولیه برسد که قبله این تجویز اندن صکر
 استعمال اوله طاشی بار لیجی ادویه و لایق در کف
 اولایکا ادویه مدر تاکا ایصال این آنی کلی
 و شانیه و اوله مدر کفرس تخم در قله بویه در
 و لکن مدر تر جک جگر مفتی اولیه لایق در ک
 اکا خلط اوله دور قورچی و اوله ارن صغی در
 و هر سکه که اند یا غلوق و لزجت و در وقت
 وجع قنق عضوده اوله اوله اوله اوله
 عضو حصیده قور قور اندن و رم اوله و مدر
 اولان تحریک ایدر موادی عضو حصیده اولیه
 لایق در خلط اوله بوا مفتی عضو سلیجی و سنبلی
 کبی دخی وجع قوی تحلیل ایدر اولیه لایق در خلط
 اوله بوا و جوی تسکین ایدر سینه یا بالی خاصیه یا
 تخذیر ایل و طبیعت خالقند اونی ایل استعمال
 ایدر هر دو ای الیق اوله و لایق در کادویه لایق
 و علی لک و القسط و حب البسان و عوده

و در عذای آنکه در وادار بود در بعضی وقتانده
 تا جمع اولیه برسد که قبله این تجویز اندن صکر
 استعمال اوله طاشی بار لیجی ادویه و لایق در کف
 اولایکا ادویه مدر تاکا ایصال این آنی کلی
 و شانیه و اوله مدر کفرس تخم در قله بویه در
 و لکن مدر تر جک جگر مفتی اولیه لایق در ک
 اکا خلط اوله دور قورچی و اوله ارن صغی در
 و هر سکه که اند یا غلوق و لزجت و در وقت
 وجع قنق عضوده اوله اوله اوله اوله
 عضو حصیده قور قور اندن و رم اوله و مدر
 اولان تحریک ایدر موادی عضو حصیده اولیه
 لایق در خلط اوله بوا مفتی عضو سلیجی و سنبلی
 کبی دخی وجع قوی تحلیل ایدر اولیه لایق در خلط
 اوله بوا و جوی تسکین ایدر سینه یا بالی خاصیه یا
 تخذیر ایل و طبیعت خالقند اونی ایل استعمال
 ایدر هر دو ای الیق اوله و لایق در کادویه لایق
 و علی لک و القسط و حب البسان و عوده

الکلی و در هر یک
نظریه و بعد از آن
سببی علی بن ابی طالب
طیبه بن علی بن ابی طالب
طیبه بن علی بن ابی طالب

تویدر جدا و کنگر واستقلو فندریون وبالدری
قن وزناد المقارب و آنک یانی عجیب و در مد
الارنب و آق صریحه که دو کلمه تو زکی اولاد و بول
رمادی و میرد. نک قیومی کوی شوله ساعتی که
میرد. باب النوب ایچدن یاوری جفته و کلمه بول
کوی دخی شوله طاش که سرنگرد. بولور و شول
دواکه اکاید الله و یوسیم اولور عظمتدن ننس
و بواج کج قاز در که درت یکنس اولان بوغزلیب
لراوزم اولد او کدی زعانی و اولکی قاز و آخری
دو کله اورته سی ترک اولنه یعنی النور صقلنه حتی
طوکه و باب لنه خرد. خرد. و قوریده کشند الگ
اوزرند و اورتلنه بزایله ستراتسون ایچدن تو زکی
چن استعمال اولن بوندن بر قاشق ترب صوبی یا
کرفس صوبی ایله فعل عجیب ایدر و شوله سرچ که
اکالفت یونانی ده اطرا غولید یطوس دیو قسیم
ایدر لر و بن ظن ایدر کواولنم قتمرد. ابو الفیل
دیله ایله معروف اولاندر کتا بلرد و وصف اندکری

رما و المقارب تدبیری بوبله در که شمش
که قالک اولاطین ایله سوانیا ایچدن
عقربلر قونب ابراستی تورا ایچدن
قونل و دهن عقارب تدبیری بوبله
زیت ایچدن دری عقربلری قونب اوج
خفته بازن کشند قونب زیت قاسم
طلا ایله لر

اولور کج قاز در که درت یکنس اولان بوغزلیب
لراوزم اولد او کدی زعانی و اولکی قاز و آخری
دو کله اورته سی ترک اولنه یعنی النور صقلنه حتی
طوکه و باب لنه خرد. خرد. و قوریده کشند الگ
اوزرند و اورتلنه بزایله ستراتسون ایچدن تو زکی
چن استعمال اولن بوندن بر قاشق ترب صوبی یا
کرفس صوبی ایله فعل عجیب ایدر و شوله سرچ که
اکالفت یونانی ده اطرا غولید یطوس دیو قسیم
ایدر لر و بن ظن ایدر کواولنم قتمرد. ابو الفیل
دیله ایله معروف اولاندر کتا بلرد و وصف اندکری

سرجه قسندن بر کوجده تو بوجر
در قناد لند او خند النلو
یوکلری وار بر تلجن دیرار

اوزن بن اومارن که لغت افرنجیه ده صفا غون
دیک ایله معروف اولاندر اکمل اولور چکله و شمش
وطور لشم طاش فاش ایدر زیاده و طوکنن
بو جکری که قوریش اولالر نافعدر و حجر الصهر
بوکر کلوطاشند و ادویه حصاة المثانة یجب ان یکن
افقی من الکلیه لبعدها وصلاتها و هن الادویه
تستعمل شراب الکجین عنصلی و البزوری بماء
البحر او بماء الکرفس او بماء الرازیاج و ادویه
ترکب من هن علی القانون المذکور و یجب ان یداوم
الابتن و النطول بالمزجیات لیبلن الحجری و کل
حرفها و یکن الجمع قاق طاشند ادویه سی
واجبدر که افقی اولاکلویه دن حصاة مثانه نک
بعدی و صلابتی ایچدن و بوادویه استعمال اولور
شراب الکجین عنصلی یا بزوری ایله تر صوبی
کرفس صوبی رازیانه صوبی ایله و ادویه ترکیب اولن
بوادویه دن قانتن منکود اوزن و واحد در صوا
فلتی آرن و مرخیات ایله نطو لرا تا حجری بلین

یعنی ترکیب و جمع و تقیید و عطر و مدرات ضم و النقد رعایت اولن

اولن وطاش جفقی آسان اولاد و جمع ساکن اولاد
قروح و المثانة بولکر کرده و قاقاق باش
 و بارت اولق الفرق بینها بموضع الجمع والریح
 المنکنة ۲ المثانة مع اشتدادها خروج التبع والقيح
 و يكون في الالتهاب عن سيج حصة وقد يكون عن خلط
 لذراع او انما ردم فرق بوالکند قرحه لري
 بینند موضع وجع ایلد در دخی یا یخ کریه ایلد
 در بول قروح مثانه ده بوالکند اشتد کی ایلد
 اریک وقایق جفقی ایلد و بوقر لاکت ده طاش
 قزیمقدن حادث اولد و کاه خلط لاکت عدن اولد
 باورم طشکدن اولد **العلاج** بنی البدن بالقی
 والاستغناء و امالة المادة الى الامعاء بتليين الطبع
 واصلاح الاغذية فلا يغربو الحريف ولا الملح ولا العسل
 المحمضة ولا الشدید الحلاوة وكل ما يستعمل خلطاً
 حاداً او يلزم التبع كالرشاش واللوحية والالتهاب
 والماتش بدهن اللوز ويقتل اللحم فان لم يكن بد من تسخير
 بقشر او حنطة و جمع الحركات ردية و خصوصاً

الکلی

اگر اغزی قاسق ایز قروح
 مثانه ده در و اگر اغزی یان
 باشند و بولکرده ایز
 قروح کلی ده در

الماء

الماء و يستعمل بک کل يوم ماء شعيرة او سادج
 بکرو و ربما احتجج الي التحذير لتقاة العجم وذلك
 بمثل قرحه کالکنج او شراب اجاص او قراصیا
 حلیب زرد بقله و خشخاش و قنا و لا يبلغ في
 الدورات حتى يحصل النفا تنقية قلته بدن قی
 ایلد و استغناء ایلد و مادة بفرسقل میل اتر مک
 ایلد تلیین طبع سببی ایلد و اصلاح اغذیه اولی
 قریب قلیق لرو طرز لرو زیاده اکشی و زیاده طالتو
 اولن و قریب قلیق هر خلط حاده منقلب اولن
 و لازم اولاتغه اولانلر و آزا اکل ایی اقی کر
 ناجار ایی اقی شعیر مقشر یا اریه ایلد اکل ایی
 و جمع حرکات یرمز در خصوص اجزاء و استعمال
 ایی حرکات صبا حی اریه صوبی که منبر اولایا سنا
 اولاشکر ایلد و کاه احتیاج اولد و تحذیر شدت
 و جمع ایچون و اولن عذر قرحه کالکنج یا ادک شرابی
 یا کراس شرابی در حلیب زرد بقله و خشخاش و بزر
 قنا ایلد و مبالغه اولنیه حذر اولانلر ده حتی باکلک

نقد فیه تا و کسراً ایلد اصله
 طالتو و بکدر اما بوند قتی
 اکشی و قتی طالتو اولین مراد

زیرا او را در اندر فضولی قرحه میل اتر
 قرحه لاکت جراحته اتر در

حاصل اولاً اورام کلی مختلف اولور ماده اختلافي
 ايله قد تكون دموية وقد تكون صمراوية وقد تكون
 بلغمية وقد تكون صلبة سودائية مبتدئة او انتقالية
 من الدموية الى الصلبة ويسرع انتقال الدموية الى
 الصلبة وكيف لا والكوبية بسبب الحصاة وايضا
 قد يكون عامة في الكليتين جميعا فيعم الآفة والوجع
 وقد يكون في احدهما فان كان الوجع بقرب الكبد
 فهو في اليمنى وان كان يسارا او بقرب المثانة فهو
 في اليسرى ويعسر النوم على جانب الكلية الواردة واذا
 نيم على الجانب الآخر احس ثقلًا معلقًا في الجانب الآخر
 وايضا قد يكون الورم في جميع اجزاء الكلية وقد يكون
 في ناحية الظهر وقد يكون في ناحية الامعاء فرمما
 بلغ الى ان يوجب القولنج واحتماس الظهر وقد يكون
 داخلا وقد يكون بقرب الغشاء اخلاط اربع
 دن اولها وباسودادن يا ابتداء اولور ياد مودت
 انتقال ايله صلابته دموية نك صلابته انتقالي
 سريع اولور ينجي اولمرا كه كليه بيت حصاة در وبوخلين

وكلية نضن صلبة در
 نواحي كندوبه كليه فيلور
 به

يعني مادة اختلافي ايله مختلف اولور غي كيه مكان اختلافي
 ايله مختلف اولور كه كليه نك ايسند بيله اولور يا
 برين اولور اكر اغري جكر قريند ايله ورم صماغ
 بوكر كن در اكر اغري صولن يا ستانه قريند ايله
 ورم صولن بوكر كن در وايتمو شكل اولور شيشي
 اولان بوكر كن جاني اوزن وچني اولو بر طرف اوزن
 اويب ثقل معلق احساس اولور وبوخلين كاهي
 ورم داخل اولور كليه نك جميع اجزا اسند اولور
 كاه ارق جانبند كاه امعا جانبند اولور كاه ورم
 قولنج واحتماس طبع ايجاب ايله كاه اولور ورم
 داخل اولور كاه خارج اولور پرد قريند والورم
 الحار يصحب حتى لازمة ذات فتات بلا نظام وفتور
 يخالط التهاب وقرص ورم ورم شاد كيه الدماغ
 فاختلط الدم فاذا اصارت د بيلة عظم الثقل
 والوجع والحمى واذا انغمرت زالت الحمى وحصر ما فاض
 للزغ المادة وبعثا اوجبت حرارت ما سمي منها واذا
 كان البيلة في اول الحمى رقيقا ابيض مع سالة الدماغ

اما الكي جاني اوزن او بقو شكل اولور
 اكر ورم عام ايله پس ارق اوزن
 يا تود

اختلان مكان كيه در

والاحشاء والكبد وعدم الاسهال فالكلية واردة
وان دامت الرقة فالورم جمع او بصله والورم البطني
يكن فيه النمل والتمدد وقصوره افعالها الكثرة
وعدم التهاب ورجوعه من غير قهر والصلب يكون
فيه الرجوع اقل مع خدره للحقوبين والورم كين وضعف
في السابقين ورم حار متادن اولور حمای لازم
که گاه برک گاه یومفق دوت بونلردخی نظامسن
اولا واقشعراجله که اکا محالط اولا التهاب وفت
وجع گاه اولور مشارک اولور بوعکا دماغ اولیه
ذهن مختلط اولور بقی اورام دبیل اولر عظیم
اولور مثل ووجع وحتی فی دبیل طشاحتی
زائل اولور و ترمک حادث اولور لذع ماده ایچون
گاه اولر ماده حرارت ایجاب اید عاده نل قوز
اید قن بولر حتی اولنل رقیق وایضا اولر سلامت
اعضا وعدم اسهال اید بولرک ششی در اگرقت
بولر دائم اولور ورم جمع اولور بارک اولور ورم
بلغید گاه نمل وتمد اولور وقصور کلیه افعالها

شارکها ضرری با کلیه به راجع
یا اورام حار به راجع درک والورم
لحار لفظن مهند ورم

دبیل مثل ورم عظیم که ایچی
بوش اولور اند ماده جمع اولور
ار بکلن

بع آرنگلر یا قاصتی اولور بو
الکند ورم بودر که اولکلب وجع
شد به انجیب خفیف اولور

الک

الکثر اولور وعدم التهاب اولور وگاه عارض اولور
ککشلک ورم صلب وجع اقل اولور او شفق
اید حقوبین ده وور کین ده وضعف اید کی ایچون
ورام المثانة يتقل حدوث الورم في المثانة والکثر يكون
حار من دم او صفراء او من اختلاطها وعلامته نمل
في العانة وانتفاخ ووجع وخس وضربان وعطش
وبردة اطراف واحتباس بولر وحصر صا مضطجما
او تعسر واسهل عند القيام وقد يعظم حتى يجس
الطبع فان لم يتجر ولم ينضج قبل في اسبوع ويعرف
النضج بنضج البول لان الطبيعة تشغل بالورم فلا
ينضج البول الا بعض نضج والا نجار ببول القبح
قليل اولور ورم حدودی مثانه ده والکثر اند وری
حار اولور و مدن یا صفرا دن یا الیسنند علامتو مثل
در قاسق دخی قالمق دردخی ساجحق در ومانق
ودکن افکدر وعطش در واله وایقا او شکر و
احتباس بولر خصوصاً مریض یا تندرکن یا بولر
اولقندر وآسان اولسی قیاس درگاه ورم مثانه عظیم

حقق در بوا و بولر کونک باشی کردکی برادر
ورک دیو بان بلشت درادر

حار غریبه وروح داخل بولر اندکی
ایچون

اولد رحتی طبع محتس اولور اگر ورم طشلسه ونج
بوله برهفت و هلاک ایدر و بیلور نفع بولم نفعی
ایله نیرا طبیعت منفور اولور ورم عمل این من
بوله آبض نفع و بیلور طشلسه اربک بولم
تمت العلاج **بدء** اولاف علاج اولام الکلی والثانیة
بالفصد والاستفراغ والنقی وتلیین الطبیعة و
اجتناب کل حریف وحاد والمدرات القویة ابتداء
اولنه اولاکلی ومثانه علاجین فصد واستفراغ وقی
وتلیین طبیعت ایله واجتناس ایله هر ابنی وتیز
اولانن وادراری قوی اولانن **الاشربة** **ماء الشعبة**
المیزر سکر وشراب بنفیس وبلور ولحاب حب السفرجل
او حلیب زربقلا وخنشاش وفتاء وخیار علی
شراب اجاص او قرصیا فاذا جاوز الایام الاول
ماء الشعبة الساج بال سکر او شراب الحلون فاد النحر
فالمدرات القویة کبیر البطیخ والقنار وخیار بشراب
قرصیا وقد یخرج الی السکنجین فان لم یکن للمتی قویة
ماء الشعبة بالصل لیجلد وینقی ثم البزور الذرة الخان

برهفت تعین تخمینی در دلیل
یعنی ایله ثابت وکلدر

زیرا بولور مادی اسفله میل اندر و
عضو ضرری زیاده ایدر
مسک

کبیر

کبیر الرازیاج و الکرفس يستعمل مع بز الخیار والقنار
والبطیخ ثم يستعمل المدلات کالتا وکلبا والصمغ
محصنة ودم الاخوين و بز البقلة عاشر ابراقصیا
جواب درک مینر اولابار دات ایله و سکر ایله یاشر
بنفشه در و بیلور ولحاب حب السفرجل در یا حلیب
زربقلا در و حلیب زربخشیاش و حلیب زربقنا
وخیار حدادک شرابی یا کراس شرابی اوزر بقی اول
کونلور کج جواب ساده در سکر ایله یاشر اب حلون
ایله بقی طشلسه علاج مدرات قوی در و کاه احتیاج
اولور سکنجینه بقی حتی قوی اولوب جواب در غسل ایله
جلا ایچون ویاک قلق ایچون اذن صکن ادرار ایدر
اسی تخم در بز رازیانه بز کرفس کبی استعمال اولت
بز خیار و بز بطیخ ایله نفا حاصل اولدقن صکن استعمال
اولنه اکلد جیلر **اسهلان** **ماء الهندیاه** بلب الخیار
نشنه و دهن اللوز او مغلی حلر بلب خیار نشتر و هن
لود او بطیخ من سنا و سفایج و زهر بنفشه و زهر
قنا و هندیا و اجاص و عناب و بستار و شاهرج

هر رده که ایام اولد دینک
مرضه ابتدا سفا اوج کن مراد

يصنع على لب الخيار شنبه ودهن اللوز ومنتقع حلو
 بالخيار شنبه ودهن اللوز او القزج بوند مذکور
 سفردات و سرکبات شمديه دکن ذکر اولنان مباحثدن
 معلوم در **الادوية** في الابداء ماء الشعبة بالسكر او شراب
 نيلوف فاذا قويت الشهوة و خفت الحمى فاستنوخ او قزج
 او ماش او ملو حبة بدهن لوز لفظ خفت سکنه ممکنه
 در باقنسی ظاهر در **الادوية** الرضعية املا الابداء
 فظوله على القطن او على الخاصرة او على الحانة من جباري
 و خطي و دقبق شعبة و زهر بنسج و زرنکان يطبخ
 و ينظر امانه و يصفد بنقل و بعد ايام براد با بونج و اکيل
 الملك و حلب و ينقص من البوارد کل يوم حتى يفي السخنة
 و صفا عند الخليل و الاخطاط ادوية موضعية اما ابتدا
 ده نظوله دريان باشي يا بولک يا قاسق لوز که ذکر
 اولنان ادوية قابند لوب صوبی ابله نظوله و نقل ابله
 يقی قلند و يا احدن صکن یعنی انتها ده زیاده قلند
 بواج ادوية و نقص اولند بار و لره کن حتی سخنة
 قلند بکتر خلیل و اخطاط قشند **جرب المنة** قاوند

اوروز جملر يده عليه حرقة البول و ننته و وجع شديد
 مع حكة و رسوب نخالي و ربما سالت رطوبات او دم
العلاج ما قلناه في القروح رسوب نخالي اولد که جرب المنة
 کپک کبی اجزاقوبه و رطوباتدن مراد اربک کبی نند و باقنسی
 ظاهر در **جمود الدم** في المنة قاوند کون قاوند یعرض
 من کرب و غشی و برد اطراف و سقوط منض **العلاج**
 اخراج بما ذکرناه في الخاصة و ربما کفی السکینین العنصلی
 و مما هو بالغ کبد الحار و مرارة السخنة او انفی بالارنب
 و خصوصاً ماء رماد حطب الکرم و التبصوم اولین التین
 المجفف في نظوله او مردوق فی شیء من الیاء کما رماد
 حطب الکرم او ماء رماد حطب التین او ماء رماد
 حطب التبصوم او ماء طبیخ السذاب او ماء الحمص
 مرض مذکور علاجه نهابند در بالخاصة حمار
 جکری و قبلین بعد اودی یا طوشن قورسغی و خصوصاً
 اوزم جبرغی کولی صوبیند و تبصوم کولی صوبیند
 یا انجیک قوری سودی نظوله با صورلدن برند
 براغش اولاد صورلی ذکر ابلدی **خلع المنة** قاوند

اطباء عرب تبصوم و عجلربوی
 ما ذران و روع اهلی قوانه او فی دلد

منه سلس البول او احتباسه بوظاهره **العلاج** الى

قسمه ببل علاج در بالخاصه خصي الارنب **باب**
في شراب رجائي او حجرة الديك محرقه بماء فاتر و
الغالبه حبة طوشن خصبة لري كه يابس او لا قلن شراب
رجائي با خروس بوغزي كه يانمش او لا ايجور له المبحق
صايله و قليه مسك ايو در **ريج المثانة** قافون بيل
تحدث عن ضعف الحضم وتولد النسخ او لا غيرة نالحي
حادث اولو ضعف هضمه يانمش تولد اغلن بلعنه
يانفاح غده اليجون **العلاج** يدهن الحان بالادهان الحارة
العطرة وتنطيلها بمثل ماء السذاب والتكبد بالتمالة
المسحنة قاسق ياغلنه اسي و كركك قفول ياغلر ايل
اولو نظوله فلن مناب مثلوايله وكما وقلن قريش
كبك ايل **حرقة البول** بول قريش سببه اما حنة البول
كثرة بورقينة طراة مزاج البدن وكثرة صغراء فيكون
البول منضبطا او قروح في مجاري القضيب فيخرج
مع البول حنة او عدم الطوية المعتة لتعديلات

قح قليه مسك ودهن باه ايل
قاسق وقرنه سوسلر

د ظواهره

البول

البول في مجرى القضيب والكثرة الكثرة الجماع فيكون
مع الخفاف وعدم الصبغ والمرة سببي لاحد بول
وكثرة بورقينة در مزاج بدك حرارتي ايجون و
كثرة المنصفه در او بليه بول بوينمش اولو ياقره
لو در ذكر مجري لرنه او بليه جقر بول اريك
يا عدم الطوية در كه اوله استعداد ويرحدث
بولك تعديلن ذكر مجري لرنه وعدم طويته
الذي كثرة جماع ايجون در او بليه بدنه قريش
وبول ريكسزك واريكسزك ايله اولو **العلاج**
ما ذكرناه في علاج قروح الكلى والمثانة وتزريق
لبن مرطعات الجوارح مع دهن البنفسج نافع
وكذلك لحاب الخطمي وشيا وما يتا بدنه الورود
او البنفسج او اللوز بزم ذكر انكز در قروح كلى وشيا
علاجنه و طمرزق قز لرامز بزر سود في بنف
ياغي ايله ذكر دلو كنه نافع در و بوخيلن در طمرزق
خطمي لعابن وشيا وما يتا كل ياغي يا بنف ياغي
يا بادام ياغي ايله **عسر البول** كوج ايله ايشتم سببه

اما من الثانية لضعفها عن الدفع بسبب سوء مزاج خاکی
 او بدنی و اکثر البارد او ضربة او حبس بوله او دم
 و اما فی المجرى و ذلك اما اولی او شرکی و الاوئی
 اما من سنة مزورم او تقبض عن جفاف او خلط
 او مودة او علقته او حصاة و الصغیر منها سدة
 اکثر و الکبیرة یزول سدّها بالتشمال یمنه و سدة
 اولی و دوم تجمع فیستقر البوله و لو صبه علی حجری
 و الذی بالشارکة فتمل و دم مجاور او عمل یابس
 مزاجهم او ریح او ضعیفة ارتفعت الی المرقرة
 سببی یا مثانه دن در ضعیفی اولی غی ایچون دفع
 بوله سوء مزاج خارجی یا بدنی سببی ایله و بونک
 سببک اکثری بارد دریا ضربه دریا حبس
 بوله دریا و دم دریا سببی مجری ده در اولی
 دخی یا بالذات دریا شرکت ایله در بالذات
 اولان یا سده دن درک سده و رمون دریا
 بورشمن دن دریا سده دن یا خلط علی ظن در
 یا ازبکن دریا او بتمش قان دن دریا طاشدن در

و سبب بوله با اختیار ایله اولی
 یا اضطرار ایله اولی فینکم نوس

طاشدن

طاشدن صغیری جوق سدا بدر و کبیر سدی
 زایل اولور صاعه یا صوله اکمل ایله یا و ص
 لرا ایچون درک اغر بدر او یلبه بوله متعسر اولور
 و اگر صبه ایله و جمع بوله اقرشوله سبب
 که مشارکت ایله در و دم کی مجاور دریا نفل
 یا بس درک مزاج مزاج دریا ریح دریا خص
 برودتن در قالقرقون دیس او یلبه مزاج
 ایدر مجری بوله **العلاج** اما الضعیفی فیعالج بالمدر
 المعتدلة للمزاج و اما العوی فالاستغناء و الاصح
 و الادبار و الحصى و العلق و الذی عمل الشارک
 علاج علاج سبب و القروخی التحذیر بمثل اقر
 الکالنج ثم علاج القرحه و المرات الحان محیل
 الکرفس و الفوق و الشیت و زرن و الفحل و ماء
 و ماء الفحل فانه قوی و تسهیل البوله و ماء
 الحصى و خصوصاً الاسود و البزور المدن
 الباردة کبیر البلیغ و الخبار و القثاء و مثانه
 ابن عربس مختلف یشر بها لثمة و راهم بشرات فی

و جمع و بررقه لرا و لیکن طبیعت
 مثالم اولوب دفعه اقبال اغر
 اما فی صبه ایدر دفعه توجه
 است جاری اولور

قیبره و کدال و زن در معین من السطحان السحری
 محرقا بشارب ریجانی و من قاصصة الرجمة و الخ
 الهندی من کل واحد ربع درهم يستعمل بما حار
 والملح الطریز اذا ادخل في المصنعة لیس الطبيعة
 وادروا اذا ادخل في الاحلیل طاقه زعفران
 او قلة او بقعة ادر و الحار و ادر و ادر
 الاحلیل زيت شمست فيه العقارب البیض
 التي لیست بر دية نفع جدا و فتح السنة و اذا
 امن من القروح فلیشرب البزور سکنجبین عنصرا
 او بزوری و اذا خیف منها فیشرب القراصیا
 اما عسر بول که ضعف مثانه دن اولای علاج اولای
 مدیات ابله که اعتدال و یرمزاج اما عسر بول
 که ورم دن در استغرا غدر حاده و ری و نضج و یرمزاج
 اکادخی ادرار در اما عسر بول که طاشدن یا
 او بشمس فاندن اولادخی مشارکتدن اولای
 سببند علاجی در اما عسر بول که قرصه لردن اولای
 او بشهر موقد کاکج قرصاری مثلوا ابله اندن صکی

در وقت قوت و یرمزاج

قرصه به علاج در و مدرات حان ذکر اندکی نسل در در
 و یرمزاج بارده ذکر اندکی نسل در در و کلید و مثانه
 سی قوریش اولد غی جالده اندن ابله اوج درهم شراب
 ریجانی ابله همان ^{بالخاصه} و یرمزاج و یرمزاج در اکی درهم
 اریق بنکج محرق اولد غی جالده شراب ریجانی ابله و قمر تل
 قور سغیندن و ملح هند بدن هر رند ربع درهم استعمال
 اولای استی صوابله و طاش کی اولان آق طوز مقعد ادر
 اولای طبیعتی نلیین ایدر و ادرار ایدر و جقن ذکر دلوکنه
 ادر خالا اولای زعفران تل یا کله یا اووز ادرار ایدر
 و الحار و جقن طمر زرا حیلده ریندن یا غی که اند آق غمر تل
 قورب کشت طورش اولافانده ایدر قطعا و فتح ایدر
 ست و جقن امن اول قرصه لردن ابله بزرور
 مدن سکنجبین عنصرا و سکنجبین بزرور ابله و جقن قور
 قرصه لردن بزرور ابله کراس شرابی ابله **سلس البول**
 دائم بول افق اختیار سز و البول في القراش و وشک
 ایستد بگون اما ککس استعمال المدرات کالشراب و الطبع
 اولای استرخاء المثانة و المضادة اولس و مزاج بدنی و طبعی

این عرس کلین دیکلری جانور و
 بعضی در آس و دیکلری جانور
 در دیکلری

احلیل ذکر دلوکنه آدی در

زعفران اکی اوج تل بول
 فتیل کی ایدر احلیل صوفی

والنفس الباردة وقد يكون لغيره حرار جاذبة الي
 المثانة وقد يكون لضغط من ورم مجاور او ثقل
 يابس او زوال فقر لسقطه او لضربة فلا تسع
 المثانة بولا كثيرا يجمع ليخرج دفعة وبعين على
 ذلك في النوم كونه غرقا ولذلك بكثرة الصبيان
 ورمها خيلت القوة النفسانية لتأذيها حتى
 البول خيلا بمحرك الدافعة الا ان يبتلا البول كالسائل
 التي يراها من بول في الفراش بول له عريضا
 اولور يكثر من حركات استعالي ايجون يا استرخاء
 مثانه ايجون يا استرخاء عضلة ايجون يا سوره مزاج
 بدني يا خابجي ايجون واكثر سوره مزاج بارد وركا
 فطر حرارت ايجون اولور كه اوله جذب ايدر بطول
 مثانه وكاه صفتين ايجون اولور ورم مجاور دن
 يانشل يابس دن يا ايوكي زوال ايجون اولور زوال يادوشك
 ايجون يا ضرب ايجون در اوليه مثانه جوف بول
 صغير كه جمع اولاد دفعة جفتن ايجون وبعين اولور
 بول نرم او يفتوحكم اولق آنو ايجون جوف اولور

بعض مثانه برعنه نفع اولاد عضله
 نفع اسنه خاسي ايجون ورم

او غلا مختلور

او غلا مختلور رطوبتي غالب اولاد ايجون
 او يفتوحكم اولور مثانه زوال يادوشك
 جوف جمع اولاد اسنه خاسي

او غلا مختلور وكاه اولور قوت نفسانية خيل ايدر
 متاذي اوله ايجون حدة بول ايله خيال تحريك
 ايدر قوت دافعه بول شوك دوشركي كه دوشك
 بول ايدر كور **العلاج** ماكان سبب حرارت القوت
 الباردة كرز وود والسباق والكزيمه الياسه والحصر
 والبلوط ويزر الخس ويزر البقلة والكافور تستعمل
 معرودة ومجموعة بشراب الرمان الحامض او لبن حامض
 وماكان لبرودة والقوايص الحارة كالسك والنعنع
 والقسط والمز والاسطوخودوس والكندر والكمون
 نافع وتوخذه الادوية وسحق ناعما لتنفذ وتعمل
 بورد مرفي سكر بكرة وعشبة درهين درهين
 شوك سلسل البول كه سببي حرارت در انك علاجي
 قوايص بارده در و ذكرات كي ادويه استعمال
 اولور ليكز ومجموعة شراب عمان ايله يا ايرلان ايله
 شوك سلسل البول كه برودت ايجون در آنك
 علاجي قوايص حار در نيتكم ذكر ايلدي واخدا اولور
 ادويه بومرصد وسحق اولور يوشق نفعه التهنون

كه اوله خيال

مثلا دوشك كور كه بول ايدر جكي كلش
 بر يو كس يرحه جوشك يوزون
 اشك جو كور برزدن او سوكور
 كدر كا دوشك ايشق نفعه

بوقيد بيان نفع ايلدي علاجي تسان
 اوله ايجون

قاعدة اطباء اولور كه بر مرضه كعضو جيب و اولاد
 انك ادويه سوي حكيم سحق اولور كرك تاكه نزعله محل
 مرضه نفعه ايدر لونا عضم ايله صغير اولور
 واضر اولور دوا اولامه

ایچون واستعمال اولور کلبشکر ایله صباح واکشم
 اکثر درهم **والغذاء** سفاقة او صفة الحار و
 قد تبرز بالابازير الحارة للبارد و الحار مقلی بکثرية
 يابسة غداه دخی وواکبی الحاجة بالاضداد اعتباري
 قاعد سی جاری در **الادوية الموصیفة** دهن الورد
 في الحار و دهن البان و القسط و البارد قاعد مذکورة
 بناء در و مکان سبب هر عولج بعلاج هر مرض کبر
 سبب ایل اولانک علاجی سینک علاجی ایدکی
 قاعد مقرب در و من ببول و العرائس یتهدف
 قبل النوم و لا یمتلی من الطعام یمتلی من الماء و یقبل نوم
 و یجتهد في تصور الکائنات الذی فی النوم ان یبول
 فيه یجعل سجدا او غیه ذلک مما یجتمه لیتم ذکر
 ذلک اذا خيلت الخيلة للقبال السق و المشر
 یستعمل من ربع درهم الشراب علی الریق فیبه
 و کذلک قوص مجبور من یجین فيه قبل من حرق
 الحام بما ورد و دماغ الارنب شراب و کلینة
 تدخل في ادویته ذلک شول که که دوشکه

بول ایدر عادات یا سون نفس بول قبل و ممتلی
 اولسون طعمدن تاک ممتلی اولاصودون و تقیل
 اولانوی و سعی انسون شول مکان که انده بول
 ایدر کورری نومد آنی سجد ایدرم دیو تصور
 یا بولدن غیه کبر محترم بر ایدرم دیو تاک تذکر
 اید آنی چنی قنآ خیله تخیل ایدجک خیال بول
 و مردن استعمال قلنس ربع درهم شراب ابلاج
 ایکن صحت ویر و بونخلین در جود که که
 ییشود له خیر دن که اندا ان حق کو کر جن بخاستی
 اول و طوشن بنشی شراب ایل و بولکی ادخال
 اولن بولک ادویه سن **ذی البیض** لغت عربیه ده
 بولکادوان و دولا بولک الکلیه دیر و هو ایدرم
 العطش و کلا شرب بالک بولکد که عطش و انم
 اولوب اچدک بول اید و سبب رداءه حال
 الکلی لضعفها و اتساع مجاریها و قن حرارتها الجاذبه
 فتجذب مالا تطیق حمله فتدفعه و لا یزال جذب دفع
 و قد یكون من برودة و یكون مع عطش کف اقل و هو قلیل

اطعامی صفا اکل ایدیک صوفی صفا
 ایدر اولوب بنوی تقیل اولور طوبیت
 کثرت و ما یب صفا اولور مثانه ده
 بلکه کثرت مثانه طار ایدر پس
 اختیار سن بول کیدر م

طوشن بولک کوریدر بلس البول
 ادویه سن ببله خلط اتمد که که

قریب مذکورک ظاهری الخ کستر که
 بومض منصف باجر امراضدن اولو
 امراض من ذن اولیه یس ادوی
 بو ایدی که دیه ایضا قواذ ببول
 کلا شرب بول دیه امراض من ذن
 ده ایدوی ظاهر اولور ایدی م

بروزنا اوليك ذكر اتمى زيا
اوله نقي نادردر حقى شيخ زيا
سلاست اتمك ودين

نادر و اذا دام ذيا بيطس اورن ضعف الكبد
خفاة البدن و ربما اوجب البق لعم و صول
الى البدن و قلة جذب الطوبات بمرض سببي
حال كلى لك يهزنى در ضمنى ايجون امسال مايتدن
ياكلى مجرى لرنك كلكى ايجون در و حراة جاذبة لك
قوى ايجون در اوليك جذب كندمك قادر اولدو
و تزجك دفع و جذب و دفعدن زائل اولدو فكه
بومرض برودتن اولدو و بونك ايله عطش اولدو
كن بونك عطش اقل اولدو و بومرض برودتن
اولمى قليل و نادر در و چن دائم اول بومرض
ايجاب ايدن حكر ضعفى و بدن ارفلغن و كا
دق ايجاب ايدر مايت بدن و اصل اولدو غي
ايجون و طوبات جذبك قوى ايجون **العلاج**
جميع الرطوبات و الفواكه و الادوية الباردة
النافضة و السكون لالهواء البارد و جمع ما قلنا
في سلس البول و اذا تحسنت تلك بصفات قد
نعمت في الحل يوما بلييلة نفعت جدا جميع ربلر

دقن مراد بادق شيخه
در بادق شباب در

و بملر

و بملر و ادوية باردة قابضة در و سكون در
هواى باردة و جميع نرم و بدكر من ر سلس البول
و چن شمول اوج يرد كه ايصلمش اولدو
سركك بركون بر كچه قابض ايدن محكم **تقطب**
البول بونك فطر فطر صاليو بر كده حالة بين العسر
والاستسالة سالر بر حالندر عسر بول ايله سلس البول
اورتسند در و سبب اما حنة البول فلا تمهل الي
حيث يجمع و لا تصب الطبيعة على دفعه بالتام او
ضعف المثانة او ضغط لودم او ثقل و لغر و ح
او جرب او فقدان الحسن كما يعرض للسرين
و يكون للبدن كثيرا و لهذا يعرض المثانة سببي باحدة
بولدو قومر جمع اولنج و صبه اتمر طبيعت تمام
دفع اتمك باضعف مثانة ايجون و باضعف مثانة
ايجون در و دم ايجون يا مثل ايجون يا قرح لرايجون
يا اويوز ايجون يا حسن اولدو غي نيتكم بومرض
عارض اولدو سرسام مرضى اولانلى و بو
مرض اولدو بررد ايجون خوف انو كيجون عارض

نقطه الشئ اسالت قطرة قطرة صحاح

يعنى كوي با بول اتمد استرسك اما ايدن من
بر كلى قطر ياب ياب طامندر و تمام جمع
اولنج ضبط ايدن من كوي سلس البول در
و بول بونك هو اخذ ايله صدور هم
اختيار سركك في الحلة و ارفلغن تقطبه
بومرض شمر در

اولور شناده **العلاج** علاج حدة البول وتقوية
 المثانة وازالة الصاغط ومعالجة القروح
 والجرب وتعديل مزاج المثانة بوزن ما سبق
 دن معلوم **مرض اعضا النسل** اعضاء تناسل
 مراد ذكر وخصيه لروحم در علامات امرجنها
 ضمه اعضاء راجع در اما الحار فشدّة الشبق
 وكثرة الشعر على العانة والفخذين وسعة
 عروق الذكر وظهورها وكبر الانثيين
 وحدة المني وكثرة وسرعة الانزال واما البارد
 فاضداد هذه اما مزاج خارجي ارند سند
 شدي وقاسق واكي اوبلت اوزر قبل كثر في
 وذكر طهر لرك وسعتي مظهر ي وذكرك بلك
 وخصيه لك بيوك لكي ومنك حذقي وكثرتي
 وسرعت انزاله در اما مزاج بارد بولك اضداد
 در واما الرطب فرفة المني وكثرة وضعف الانفا
 واما اليابس فضعف ذلك مع حدة المني اما مزاج
 رطب مني ابلجلكي وكثرتي وذكرك قوامك

شفق فتح شبن و با ايل جاء
 آرزوي معنا سند در

انفاظ عين مهله ايل ذكر
 قدامي معنا سند در

ضعفي در اما مزاج يابس بولك ضدي در مني لك
 حذقي ايل **المنى في المني** قولند وسائر احكامند
 المني يتولد من فضلة الهضم الرابع ولذلك بضعف
 خروج المقدار الذي لا يضعف خروج اضعاف
 من الدم مني يتولد اولور هضم رابعك فضله
 سندن انو كيمون ضعف ويرد بو مقدار خروجي
 كضعف ويرمن انك اضعافك خروجي ودر
 والقوة العاقدة في الذكرى والنفقة في الانثى
 قوت عاقد مني ذكور بين وقوت منفي مني
 انثى ده در و جالينوس مني ان في كيم عاقد
 ومنعقد لكن العاقدة في الذكرى اقوي والنفقة
 في الانثى اوي جالينوس مني ان ايدر ك اكي منيد
 بيل هم قوت عاقد هم قوت منفي وادركن قوت
 عاقد مني ذكور يده اقوي وقوت منفي مني
 انثى اقوي در وليس كذلك والا امكن ان يكون
 مني احد ها وحده يعني جالينوس مني ان في ك
 دكلد والا تكون ولد برك مني سندن يلكر ممكن اولور

مضعف ودر در بري بعد ده بري جكرده
 بري عروق بري اعضاء در

مثلا اون ورهم مني خروجي اولقدر ضعف
 ويرد ك يوز ورهم دم خروجي اولقدر
 ضعف ويرمن وبلكل ك مني فضله اولق
 جميع اعضاء غذا اولق منافي دكلد
 اولق بعضي شراحت سوالند وحي
 يد قدر بلك فضله دن مراد افضليت

جالينوس جالينوس مصنف جالينوس
 اولور ك عيسى م بلكر اني مني سندن
 مخلوق اولور بر سندن وقوت اولق
 اكانند دليل حاجت بوقدر

في الانتشار وادى به في التي
لنظنه ان بين كلام في الانتشار
وذكر وفي النقص وادى
بحسب الاعراب بوبله ورمته

في انتقام ذكر ديمكر سببه اما امتداد عصب
الذكر طولا وعرضا لما ينصب اليه من ریح كثية
يسوقها روح كثية شهوانية ويصحبها دم كثية
ولذلك يجتر ويتقل ويكثر ذلك في النوم كثرة
الريح والروح في الترا بين لعدم تحليل اليقظة
ويكثر في اخر النوم كلال العضم فتشتاق
الطبيعة الى دفع الفضلات ويعين على الانتقام
كل ما فيه رطوبة غريبة يتولد منها ریح غليظة في
العروق وكثير استعمال هذه العضو تعظم وترك
يتركه ويضره سبب انتشار ذكر عصبه امتداد
در طولا وعرضا كاد وكله في ايجون ریح كثية
که سور رانی روح كثية شهوانية ومقارن اولور
اوله روح كثية يكثر انو کچون ذکر قرارر
وتقبل اولور وانو کچون جوف اولور انتشار
کثرة ریح وروح اوله غیچون سر بانلرده اوبانلق
تحليل اوله وخی ايجون وانو کچون جوف اولور
انتشار آخر نوم کلال هضم اوله غیچون اولیه

طبیعت

بدن فضلا از بدن حیوانی

طبیعت مشتاق اولور دفع فضلاته وبعین اولور
انتشاره هر سینه که انده رطوبت غریبه اولاک
اندر متولد اولار ریح غلیظه عروقده و ذکرک
کثره استعالی آتی بیوک ایدر و ترک استعالی آتی
صولدر و اقلدر **الشه شهوانی** جماع مراد در
سببها کثره التي وحدة و تشوق الطبيعة التي دفع
او کثرة ریح تنفخ الذكر فتذكر النفس كما يعرض
لاصحاب المراقبا او تحيل بحسن بونک سببی
کثره منی وحدتی در و طبیعت تشوق در
دفعه بالکثرة ریح در که ذکر نفع ایدر اولیه
نف تذکره ایدر جماعی نیتکم عارض مراقبا
اصحابه یا کونل تحیل **نقصان البه** مراد ضعف
جماع در سببه اما من التي بان یقل او یقل حدته
او من العضو بان یسترخی ولا یشتد اولقله
الریح والروح النافحة او لضعف الشهوة وقد
سرق عن الجماع او هاهم لبعض الجماع واحتشاش
او وهم سبق بالعجز عنه او دوام ترکه واهملته

واویرنه
او اولر
اولی ایی
س

نیرا ریح و دم الا توجیه ایدر بدن
غذا النور و روح ابله قوی اولوب
بیوک اولور
انتشار ذکر و شهوة جماع امر اضدن غذا اولنق
بعید در مکر بونلر کثره و شدته
اولا و بونلرک علاجه ذکر اتمدی
نیرا هر که دفعه بالطبع مبارک
ایدر

تحقیق بود که بعضی امراض اعضاء
التناسل ویدر کون صکن اوج سینه
بطریق التوطیة ذکر ایلدی بعد
بیان امراضه شروع ایلدی که اولی
نقصان باه در ریح جماعه

ضمیم باه ایلد و غین معی وضاد معی
ایلد و رسوله معصیه

الطبيعة كاللبن في الفاطمة سببي يمينه درك
 از اولاي حذقی از اولاي اذکردن درك سوليك
 اولوب قالقي باقلت ربحون وقلت روحون
 درك اوفريجي دريا ضعف شهون ايجون درك
 جماعت مع ايدر او هام جماع ايد جاك كن
 نك بغض كبي يا هيتمسي كبي يا وهم سبقت
 ايد جماعت عجز يا ترك جماعي دام امتش طبيعت
 اني اها را اين مني حاصل اوليه سودون كس خاتونك
 سودي كبي علاج بحب ان يقوي البدن كله بالاعده
 الخفيفة ان كان ضعيفا ويقوي القلب بالفرجات
 لينبعث الروح والريح والكبد ليكثر مادة النبي
 والدماع لبقوي العصب والشهون وللأشياء
 العطرة في ذلك مدخل عظيم وان كان السبب
 قلة النفع اما لابراداله استعمال ذلك للطبيع
 والمروحات بالادهان التي تذكرها ثم الحبوب
 المنقى كالخض والبصل بالزنجبيل والدارسيني
 واما لافراط حرارة عقلت بالآزونات والنافع

مينك حذقی از اوليحي طبيعت
 آتی دفعه مشوق اولون

ضعف شهون اولدر كه نفس ييلي
 اوليه جماعه اگر چه ذكره قوام
 دخی وار ايب

يقول اولين تصد امتش اولاجامدن
 عاجزون ديون

مرخ جسد بالدهن صلا

الباردة كالخوخ والباقي واللبن وان كان السبب
 سوء مزاج عدله بانذكر من الادوية واجب
 اولور تقويت قلبك كليسني اغذية خفيفة
 اگر بدن ضعيف ايسر وتقويت قلبك قلمي
 مزاجات ايله تاك مادة مني جوف اولون
 دماغی تاك قوي اولاعصب وشهون وكوكك
 قولون سنك بونك يعني اعضاء رئيسه نك
 تقويت دخل عظمي واردر واكر سبب نقصان
 باه قلت نفع ايب يا افراط برد ايجون در استملا
 اوله ذلك لطيف ودور تمك شوله دهنلر
 ايله كه بن انلري ذكر ايدر ز اندن صك استعمال
 اوله عذر الدن دانه لرك نفع ايدجي در نخود
 كبي وصوغان كبي زنجبيل ايله ودارجيني ايله يا افراط
 حرارت ايجون تعديل اوله آسنلر ايله وناغ
 بارد اكل اتمك شفتالو وبقلا وسود كبي واكر
 سبب سوء مزاج ايسر تعديل اوله بزم ذكر
 ايد جكمز ادوية جماع ايله وليجتنب كل ما يضر الباه

اولي خفيفه قبدنك تركي در ذرا تقويت
 بدن اغذية خفيفه ايله اوله كبي
 اغذية ثقيله ايله دخی اولور حارب
 كبي مثلا

اندر حركت ايد ريج وروع وتقويت
 قلبك جكري تاك ماف مني جوف اولون
 ماده من دم و اوله جكر دن
 حاصر اولور

بوزك وقاسغ باغلر دورتنه
 يايجي يايجي الى ايله اوف

كالتمتع وكثرة شرب الماء وكثرة الاستنزاع والفصد
 والحجامة وكل ما يجفف المني او يحلل الرياح كالسدا
 اليا سس والكون والناخه والحرمل والارباب
 والفننج والحدس والحواض لتجميعها والمخدرات
 والتقوية التبريد كالكا فة والورد والبلور ور
 قطونا واجتناب اولسون هربا حذر فلا دن
 وهرمني قوردين دن باتحليل ايدن دن وكنشردن
 تخفيف اتدكي ايجون دخی تخدير ايدن لدن دخی
 تبریدی قوی اولاندن دن وان كان السبب كثرة
 الترك تدريج اليه وما كان لهم احتيج الى الزالة
 والعمدة في تعقيب الباءة على الاعدية اكثر منها على
 الاغدية دوائية اذ منها يتكون المني الكرسبيني
 نقصان بانه كثرة ترك جماع ايس تدريج اولفق
 كرك اكاشول نقصان بانه كه وهم ايجون اولاحتاج
 اولور انلا سته واعتماد تعقيب بامس اغدية به
 اكثر در ادويه دن زيرا اغدية دن حاصل اولور مني
ذكر الادوية الباردة الحار والحرية والحمل والطين

استنزاع عام ایدی فصد و حجامت
 بو اکیند افراد بالذی زیاده احتیاج
 ايجون در یا بس قیدی دخی بویل
 حر والارطی دخی مضد و

بعض جماع ایدر لغوب طبیعت
 اولند عن اگر در لغوب جماعه
 معتاد اقل کرك مریه

بعض نسخ ده احتیاج ازاله واقع
 اولش به تعقیب تدبیر بود که اگر سودکی
 ايس شوکا انتقام ايجون فلا نلیه ی
 وکندر دورتر کی اشغله بر ساجی
 بن دیونیت ایده یا صفر بر سوکی
 کس یاو ایدوب بوند کوزیو موی
 آفی نصرف ایدین و صوب وین تر بیلوا فم که بویل اولو خاتون التمر العرب
 جماع ایدین که آفرین دیسوک که بوقود مرهانه لاه قصد ایدوب و مع زانقل

ويزورها

ويزورها ويزر الكتان ولحمه الخضراء والكرفس
 وزر والسسم وحت الزلم والباقلاء ولحمض
 واللوبيا والقرصة والدار صيني واللباسة وحت
 الصنوبر والبندق والعنق والكثير او الحليبية
 وهر حار شغ وشرب متقال بالشرب عظيم النفع
 للبرودين والبهميان والبرشاد والقسطو
 الزرنباد وخصي التعلب والشفا والنجيل
 وخصوصا المربيان والخوخان والبزديان والبرجان
 والمخات والورد والاسقنقور وخصوصا
 اصل ذنب وكلاه وسنة وملح بيض الحمام
 والمصافيه والحل وبيض الدجاج النيرشت
 ببعض الادوية كالر نجيل ومع الاسقنقور مصنف
 بومذكور لري ادويه باهي عنوانن كنوردی
 اما بعضی اغدية دن در و ذکر التور مختلفا محوقا
 على صفة الوجه البیض النیرشت او مطبوخا
 باللحم صفراء ذكری قوریدب دوکوب اوفان
 یمرده صاریسی اوزرنه اکوب یات ایلد بیشت

سبب حار و سرد
 البکمیت ایدن اولون مریه
 سبب حار و سرد
 سبب حار و سرد
 سبب حار و سرد

کوکوبیز بمرده سی و سرده رو گلکلم بمرده
 سی که اوزفدان بیشت زنجبیل ایلد
 وصفقور طوزی ایلد اکرا اولد

بیه و جمع الادمغة وخصصها التي للعصافير و
 الدجاج والبط والخلاان تستعمل بلح الاستنفاد جمع
 بينلر خصوصاً سرجه لروتا وقلر واور دكلر وقوزلار
 بينلری استعمال اولنه اسقنقور طوزی ایل
 وقد خصت من انغمة الفصيل بماء فاتر عظیم
 فان اذى اغتسل بماء بارد برنخود مقداری و
 کوبکی مایه سندن که قوریمش اوله استعمال قلنه یجق
 صوایل جماعتن اون اکی ساعه اوله عظیم النفع
 درجن انجست ذکر یویه ماء باره ایل ولین
 النعاج نجمة دما هم ترنجبین نافع للمعتدلين
 یعقد بالطبخ ويستعمل منه بکس کل یوم مقدار قدح
 ویتوی للبرودین بالزنجبیل وشفافل قورین سوچی
 بیش دهم ترنجبین ایل نافع در معتدل المزاج
 اولانل قوام ویرله قایتمق ایل واستعمال اولنه
 هرکک صبا حی برقدح مقداری ویتوی قلنه سرو
 المزاج اولانل زنجبیل وشفافل ایل واما
 حید وخصوصاً بما طوی فیه لحد مرار کثیره

(این نسخه در مورد دواهای سردی و ترشی است)

وبال شربتی ایودر خصوصاً شوله صوابله که
 اند دمودر سویند شولالار نیچی کن و
 الشراب الخدیثه والعنبر الطری جید وان شرب
 من عصاره الجرجیر بنین صلب فطهر نفع
 في الحال ومن ادمن اكل العصافير وشرب
 اللبن عوضاً عن الطعام والشراب لم ينزل منشأ
 کتبه المنی شراب که یکی اوله اوورم که تازنه
 اوله ایودر واکرا ایچ صوکر دسو عصان
 سندن بنین ایل برکت ایدر ذکر وظاهر اولور
 نفعی في الحال وشوله مک که ادمان الی سرجه
 لر اکلی و سواد ایچ طعامدن وشرابدن بدله
 زایل اولمز ذکر قالفش وکتبه المنی وملتقن **الریکات**
 المزود بطوس ودواء المسك وثلاثة مثاقيل
 من جوارش البزوری وماء الجرجير ودواء الاسقنقور
 وبعون الفلاسفة دواء الاسقنقور دن مراد
 سقنقور محوی دید کوی در **الاغدة** لحم الضأن
 بالمحرق والبصل والخطة والبرشاة والباقلان منقحة

به دمودر قوردر بر صوبه طالدر
 سویند بر نیچی کن وبال ایدر
 اوله صوابله علی شربت اتلر
 اند اجزا حد بدخلط اولور
 اعضا نفوذت ایدر
 دمودر کبی ایدر

ومبذبة بالدارصيني والخولجان وعلج الكهنق
 والزنجبيل او جودا به والجرجي الذكر السمين و
 الدجاج المستن والمزاج المسنة والحرية والعصا
 والارز باللبن وخصوصا مع اللحم واللحم بالجلون
 والبصن بالكرات والبصن بالينبرش ^{بعضه}
 جمع عصيد در وعصيد بولاج درك اكا بال
 يا شكر قته لر لذيذ اولاد والسمك المشوي والخيار
 والقرع والقثاء والطحخ واللبن كل هذا ترف
 للحمر ورين سن اسهك وانذ اشغ مذكور اولاد
 اشارت وكذا السرطانات النصرية والفوكه الرطبة
 كالغيب بو اشارت دخی اوباله در اما بو وجهه
 وجهي ظاهره كلد ويجنب القوي الموصلة
 كالخل والحريف والمالح والمخدرات كالخس اجشتا
 اولسون قتي اكشيدن سرکه كبی دخی ابقي وطور
 لو وتخير ايدنلودن مارول كبی والنضاع بقوي
 ادعية المنى وبثية الشهوة ولحم التيس غايه نفع
 قوی قیلور منی ظر فلرن وصركه كتمدر شهوة واريج

بعضه لور بوج

اتي

اتي غايه نفع **النقل** مثل الفستق والبندق
 وحبل الزم وجب الصنوبر والتارجيل واشيا
 ذكرهاها تارجيل جوز هندي **در الحلو** فستق
 وقلب الصنوبر وبرر الجرجير والجز يعل بالسن
 ويضا واليد من الصل مقدار الكفاية ويحون الجز
 بالغ يعني طواكه بوزلردن اولاد وهو يوج بوج
 بيش ومر تاسي بالغ در نفع **الاشربة** الزبيني و
 الشراب الحديت الحلو ويوجد جرد وجر جرد
 وتين وتبلج يطلع ويؤخذ من ماها من وون
 الزبيني جز ويعل بالسكر ويستعمل شراب زبيني
 قرو اوزمدن اولاد **الادوية** المروحات شول يا غلر
 كدر تلود بعض البان والزنجيق والياسمين والقسط
 والغالية يدهن بهن كلها او بعضها الشرج والعانة
 والذكر وقد يتخذ من الادوية الباهية حقن و
 حمولات فينفع واحتمال فتيلة من شحم الحمار عجيب
 النفع مذكر اولاد كجيسي با بعضي ايد يا غلر
 متعه وقاسن وذكر وكا اتخاذ اولاد ادوية

فاليه سد

باشند و یا چه در است

باهیه دن حقنه لر و شافلر اویلیه فاشا ایدو
فتیل کتور ملک حار یا غنن عجیب النفع در حقنه
رؤس و کاع و حنطه و فراح الحام و جرجیه
جزء جزء و مغاث و یوزیدان و شقاق و قلب
الصنوبر ربع جزء ربع جزء یطبخ فی الشفوف
لیله کامله حتى یتصل و یضاف الیه و سمن و شحم
کلی الاستقور و دهن النار دین ثمن جزء ثمن جزء
و یحقن بها مستلقیا بپش است نک هر برندن به
جزد رت نسن نک هر برندن ربع جزء قایند لر
تسوده تمام برکیجی حتی اسبب و ضم اولد بوا کادرت
نسن نک هر برندن ثمن جزء و حقنه اولد بزنک
ایله جالتعین یا تدغی حالده و ما کان سبب عاف
القضیب فان کان یتصلص فی الماء عولج بالادهان
المذکوره وان کان لم یتصلص لایرأ له شوله نقصان
باه که ذکرک گشت کلکی سببی ایله اولا اگر بود شوله
ماء باردده علاج اولد ذکر اولان دهنر ایله و اگر
بود شمن سه علاج یوقدر اکا **غفره الشهبه** برندن

در اعراض غریبه مذکوره
صد بطلان و لاله اورد

سابق

سابق عاوجه الاجمال ذکر اولمشدر ان کان ذلك
مع قفا و عدم تضرب بالجوع فی حاله مطلوبه و انما یحی
ما کان من فروع آلات التناسل و حکه کما تعرض
للنساء حکه فی فم الرصم فلا تکن الا بالجوع و اما من قفا
اعضاء المتی و ضعف باقی الاعضاء الرئیه کن
وعصب ضعیفان و أعضاء منیه قویه فان ترک
الجوع اجتمع له منی کثیر یفسد الدماغ یتخین کثرة
و قبوله الدماغ لضعفه وان استعمل تضرب
عصب و دماغه فهو لا یجب ان یتد أعضاء
المتی منهم و یخدر بمثل عصا الخش و التضمید
بزهر النیلوفر و التنطیل بماء و ترک الاعدیة
الباهیه و استعمال الادویه المخفضه للمنی و یجب
ان یخلط بها ادویه باهیه لتوصلها اگر کثر
شهوة بدنک قوه ایله و جماع ایله ضرر اولمق ایله
اولد حاله مطلوبه در علاج اولنمز و علاج اکا
اولور که آلات تناسله قوه لردن و کجیم کدن
نیتمک عارض اولور خائفنم کجیمک فم رحمک که ساکن

اولم الا جماع ايله باقوة اعضاء منيدن وباقي اعضا
 رئيس ضعفتن اولاشوله ككبي كه دماغي و
 عصبي ضعيف اولوا و اعضاء منية سي قوي اولوا
 بويلا اولان كك جماعي ترك ايله مجتمع اولور
 جوق مني كه افساد ايدد دماغي تبخيره اتيكچون مني
 كثر تندن و دماغ قنول اتيكچون ضعفتن چن
 جماع استعمال ايله عصبي و دماغي تنظير اولور
 اوليله بونلك اعضاء منسي تبديل قنلق و تخدير
 اولنلق و احيدر ماروقه عصا سي ايله و مني قنلق
 نيلور جيكي ايله و نطول قنلق صوبي ايله و ترك
 اولنلق اغذية باهيپ و استعمال اولنلق مني تخفيف
 ادويه و واجبر خلط اولنلق بو ادويه به ادويه باهيپ
 تاكه اوله ادويه ايصال ايله اعضاء مني **كثرة**
الاحتلام مع بطور الانزال و عدم عند الجماع و
 الشهوة و قلة القدرة على الجماع كثر احتلام بطور انزال
 ايله و سرعت انزال جماع قنلق و ضعف شهوة ايله
 و قنلق قنلق ايله جماعه قديكون اناس بين الصفة

شرح و توري كشيده كمي

لحمه و منيتهم ولا تبقي الشهوة ولا ينولد النخ لفرط
 اله و لا يحصل انزال لحمه التي او يبطو جدا
 مع ذلك بحتلون كثر السخنة المنى عند النوم
 بوصفت ايله اولور منيدري طوكده ايچون اوليله
 شهوة حركت اتمز و نفع منولد اولور برهك زياد
 سندن و انزال حاصل اولور مني طوكده غندن
 يا انزال كيج اولور زياده و بونلك ايله صوتي لام
 اولور مني قنلق ايچون او يتوقف **العلاج**
 جمع الا و بيه المسخنة المذكورة و الادوية المذكورة
 في ذلك نفع بيت ظاهر و **سرعة الانزال** قد يكون
 لكثرة التي لطول العهد بالجماع و قد يكون لحدة
 فيخرج بحرقة و تعيينه سعة المجاري سرعت
 انزال كاه كثره مني ايچون اولور جماعه طول
 عهد اولور غيچون كاه مني حنلق ايچون اولور ايله
 مني حنلق ايله جفرا و خروج مني به معين اولور
 مجر بلرك و سعتي **العلاج** الاغذية الباردة الرطبة
 و كثره شرب الشراب الممزوج و استعمال الجماع بروت

بوت سبي حارث ايجو تبخيره اتيكچون

و رطوبت حدی تسکین اید و جماع کثرتی دفع
 اید **کثرة الانما** بلا شهوة ذکر قوامه کل شهوة
 جماعی سببه کثرة الريح ل رطوبة کثیرة و حرارة
 قاصدة یعنی تحلیل رطوبات دن قاصد و عاخر الا
العلاج ینفع جمیع الاطیبة و الاضمة المبردة
 و یجعل علی الظهر قطعة اسرب و یغسل بالورد
 و النیلوف و الخس نایب قوی و ربما ینفع
 الفنجیکشت و البایوج و التنطیل بماء او غیر
 ذلک مما فیة تحلیل لطیف بلا تسخین کثیر فانت اید
 جمیع طلال و ضاد لکه مبرد اول و اوراقه اوزره
 قونله بریای قور شون و دوشند کل و نیلوف و مارو
 ایچوه نایب قوی داره و کاه اولور فانت اید
 آید اغاجی و یسوخ و صوبی ایله نظمه بوند غدی
 تحلیل لطیف اولان تحلیل کثیر **منه** **العلاج** **ط** عین
 سکه ینفع و لا یسحق بمساکه و یا مضمومة او
 ساکنه و طاء مملو ایله صماء کثیر الشبق و قد
 المنع فانتاجا مع استخف لوط الشبق فالتی

طلا و ضاد بیان باشد
 و قاسم اولحق کرک

بعض ماره بیک و آید
 شربتن اجمده کرک

زباله بواو لدر که رطل کثیر الشبق اولو بفقری
 یوشق اولو لجن جماع ایلس فقری ککشی زباله
 شهوت دن نجسین بر اع **العلاج** یتفقد نف قبل
 الجماع کندوبی بوقلب جماع دن اولو یعنی قضا
 حاجت اید و یجلس فی طبع الاشیاء القابضة
 المذكورة لاسترخاء المقعدة و یجتنب بالحقن
 القابضة المقویة للمقعدة نارقا بقی و مارو
 کبی **الابنة** کوسند و رنجورد یکدر یرض من البقاء
 ان یجامعه الرجال و منیه کثیر قلبی لحرکة و قلبه
 ضعیف و نفسه ساقطة و انتشاره قلیل
 فمنهم من یتکن بذلك من ان یجامع غیره فیلتذ
 لذة القدر و منهم من ینزل فیلتذ لذة الاثر
 و منهم من لم یحصل له واحد لکنه یلتذ بحصوله
 الجماع و خصوصاً فی نثر عارض اولور بوی
 شعله کسید که معتاد اولمش اولو ار نلر اکا جماع
 انکه و منیسی صوف حرکتی از اولو و قلبی ضعیف
 و نفسی الخف و قوای از اولو و اصحاب ابن دن

غورر کبی اولور
 کبی اولور

بعضی در شکر که له اطله انکه
 معتاد اولور بعل قدرته
 قالمیجت رنجور اولور

بعضی وارم که بونک ایل جماع انکفا و اولور
 و بلبه لذت لنور لذت قدرت ایل و بونکر
 بعضی انزال اولور لذت لنور لذت انزال ایل و
 بونکر بعضی بواکی ده بری حاصل اولور کن
 لذت لنور لذت انزال ایل جماع ایل و خصوصا
 نغنی یعنی کند و به جماع اولور و اقله و لا
 ان يحصل للرجال حکمة فی الامعاء لان اولور
 الا بالنی كما تعرض للنساء فی فم الرحم و لهذا
 قد يكون بعض هؤلاء کبیر النفس قویا علی الجماع
 و المستکبر من اتیان زوجته و البرغیه آمین من
 ولد ذی ابنة بن دیرم بعید اولور که حاصل
 اولور انزل کجیک بفرستلنده که زایل اولور الا
 منی ایل نیتکم عارض اولور خاتون کجیک
 فم رحمده بونک ایچون یعنی حکم اولور غیچون
 کاه اولور بونکر دن بعضی نفسی کبیر یعنی بونکر
 و مراده و جماع قوی اولور شو کسه که خا
 دیر بدن جماعی صوابده اولور که امین اولور

یعنی رجور اولور غی نیتک و فی
 اولور و غندن اولور بونکر بفرستلنده
 کجیک اولور قشند محتاج
 اولور طریاق بر مافی
 قشند العیاذ بالله

که اولور رجور اولور **الح** الضرب و الحبس
 و الاستحانة و ایقاعه غوم و غوم و حکم
 و محاصات رجوری ضرب و حبس و نجی
 انکر و غمل و غصیل و بحث و نزاع
 برافندر و مکان عن حکم کما قلنا فاستغراغ
 الخاط لخاله و فی الا کتر بونک بلغم الحما و
 الاحتقان بالادھان المسکنة للحاکم که من
 التفسیح و اللعابات شول رجور که کجیک دن اولور
 نیتکم بر دیرک علاجی استغراغ و خطط حلا در
 و اکثرده بلغم الحما دن اولور نیتکم پس
 ایل استغراغ اولور دخی احتقان در شول
 دهنر ایل که کجیک تسکین ایدر و ربما کان
 ذلك المزاج انویق انیض علی القلب و حصل اعضا
 صورة الذکران و ربما کانت اعضاء اجمل
 من الذکران کاه اولور بونکر دخی مزاجی
 ایچون اولور که قلبه فاضل اولور و حاصل
 اولور اعضا سی ارکله دن اجمل اولور **دیرم**

شد بر مافی نامرد غور تمیسن که عورت
 کبی جماع اولور پس
 مرد اولور که باله اولور بونکر که اولور
 اری دیرش که عورت کبی بونکر

یعنی اولور غندن دخی مزاجی فیض اولور
 اما ظاهر اعضا سی ارکله اعضا سی
 اولور لاجرم مزاج مقتضا سی
 دخی کبی جماع اولور استر سی
 انک دخی بورن و قولا قی کبی
 ایچون نیت صوفی استر بونکر
 نکرکز علاج اولور نفوذات

یعنی دخی مزاجی سی نامرد اولور

زیرانی صارد در رطبه در اول کند
ایله مزاج برودت و سببست کلور
و غموم غموم ایله لاجرم خلاف
ایله علاج انک لکن کورم

ذکر الی بیوک ابد ندرے
زیرا ذکر کرد کہ چکر
اولی فی خصوص اول
مانع اور ہے

صوتی طالبان
ایجنسی کوثر ایچ

22

کتابخانه

عمریہ طلباء کے لیے اعلیٰ درجہ
یونیورسٹی کے لیے

ارفاض اولدک
اکسی اوزمدن اولامس

اقوی در بر حیثیت ابله که بکاره می آید و اعاده اید خام
 مانده ای که جز از خرد چینی بر جز کتور بگویند
 برنده که اید صفتش و لا شراب قابض ابله **سخت**
القبول برودنی مرض در لذت مانع در مسک و سست
 و زعفران یعنی شراب بکافی و بیل به خرد کتان
 و بتمل و هو مطیب سخن و الکرمه و عجمیه فی ذلک
 اوج ندر شراب رجاء نیند فایند و انک ابله
 کتان بری اید صلد و کتور و بگویند فقلو
 اید و قرد در و قرد بری و بستی و بکری عجیب
 در بوند **اللفظ** لذت و بر نل و عورت و بوی
 من اخذ فی کبابه او حلتیت او عسل الاملج
 او عسل عجن به سقوبیا و قلندر و زنجبیل یطبخ
 الذکر او نصفه الا حبه شکر که یک که تو کرا غرن
 کبابه دوت یا حلتیت دوت یا عسل املج یا شکر عسل
 که آنک ابله محو و بوی و الا و زنجبیل و قرد نفل
 که عسل ابله اولابونک ابله طلا قلندر ذکر یا نصی
امراض الریه حاکم سکونی و کسری لغت و علامات

نیمی قردی
 در

بخی شکر عسل که اند املج
 مرقی املج اولالریه

بخی صند
 تو کرا ذکر
 یا نصی
 آفره
 سوب

امراضها

حیض قان

امراضها رحم مؤنث در اما الحار و قلة الطهر و
 انصباع طهر رنگی اندن معلوم اولور که کتان بری
 بر یکج کتون اندن صکر که لکه ده قوریده بعد
 رنگ ظاهر اولور اما الی الحمره فیدل علی **الدم**
 الصفره فیدل علی الصفراء او الی السوداء مع نین
 فیدل علی الصفوة بواوچی علامت حرارت در رحم
 و مع عدم النین علی البود و السودا سودا بالذات
 بارود در و بیاضه علی البلمع یعنی برودت و رطوبه
 دلالت اید و کثره الشعر علی العانة و جفاف
 الشفتین و سرعة البض و انصباع البول و اکثره
 قبل حوقلنی قاسقه و اکی طرد اوقور بلنی و نبض
 سریع و بول بویا غشی الکرده یعنی بوندر علامت
 حرارت در رحم و **باب** البود و فطوره الطهر و بیاض
 الطهر و رفته و قلندر و سودا و السودا و قلة شعر
 العانة و قلة صیغ الماء و فساد لونه و اما علامت
 برودت صحنی کیم کورید و طهر آق اولنی و ابی
 اولنی و آق اولنی و قری لغی غلبه سودا ایچون و قیل

دم و صم اچار اید و کی ظاهر در
 اما سودا فی شفتین اول حار
 اولور اولی بار و اولور

صنف حرارت علامت نیند ابکی برودت
 دال اولان اکی نشه و کرا ایدنی استخر ادا

اکثر دیدی زبر کاه اولور بول
 بویا غشی حرارت عصبان خردن
 اولور کلبه کیمی مثلامت

بیت شریف اولی

از غلغله و بوله رنگت از لعل و بوله لوتت ف
در و اما الرطوبة فرقة الجفن وكثرة سيلان
 الرطوبة واستقاط الجنين كما يعظم واما علامت رطوبة
 حیض ایچگی و رطوبت جوف افق و جنین دو
 بیرون او ایچگی **اما** الیسوس فالجفاف وقلة السلا
 جفاف عايد ر جفاف سفینه و جفاف ریح
الحق ضم عین ایل قیصر دیکدر سببه امانی
 لقلته اوفاده او کوه من لیس صحیح او من سکران
 او شیخ اوصیتی او کنیه الجماع او ماوف الاعضاء
 فلورده الزوج علقته وقد يكون الفساد منها
 معا علی وجه الابتعاد لان وقد يتفق آخر خروج
 عن الاعتدال بعد ذلك فتعلق سبی یا منیدن
 یا منی صحیح المزاج اولیندن اولوغی ایچون در
 یا مستدن یا قرحه دن یا تان دن یا جوف جماع
 بدنن یا اعضا سنده آفت ارشدن اولوغی
 ایچون در قی زوج تبدیل اولوب ولد دوتر و کاه
 فساد اکیسندن بیل اولور که موافق اولور و کاه

بو کاف قزان دیرلر و بومایه ماه
 زان در لر یغنهان بیدرک اولیچ
 دیکدر
 کور کور و دیش
 صوف در رطوبت
 کور او ایچون رطوبت
 رطوبت طبعی اولور فانی ایل
 واحد جماع معناه دخی
 کور بونب اول مراد کلد
 و نغ غین ایل سکر لک
 معناه در

در آلت قلی ایچون
 یا فادی ایچون
 یا فادی ایچون
 یا فادی ایچون

شماره اولی منسی حار و خاتونک منسی
 باره اولی الیستک احتیاج عند
 اعتدال حاصل اولور
 معنای امانی قولی مریه

زوج آخر واقع اولوب آنک منی کنت اعتدال
 خروجی اعتدال ویرد اولوب ولد دوتر و امانی
 لسه مزاج و اکثره عن البرد اولسده او میلان
 او انضمام فیه او ورمه اولز لقه رطوبه اولمزاج
 من اریح او لکنه شحم الثرب بار حردن در سوء مزاج
 ایچون و اکثری بره دن صد باسن لری ایچون
 یا اگر ی اولد غیچون فرج مقابله کنت با غری
 دوتلد غی ایچون یا شیمی ایچون در یا طبع مختلف ایچون
 در رطوبت ایچون در یا مزاج ایچون در ریحون
 باقرن با غنک کنت ایچون در و امانی القضا فیض
 اولمزاج الحسین الرجل والمرأة فلا یصل من الا
 القلیل او در طوله فیبرد المنی في المسافة الطويلة
 یا ذکر دن قصه اولد غیچون التي برما قدن باز باد
 سموز لکی ایچون در آرک یا عمدتک اولوبه و اصل
 اولمزادن الا از حق یا قتی او زن اولد غیچون اون
 برما قدن اولوب منی بارد اولد مسافة بعیده ده
 واما لافته البادی لضعف الدماغ والقلب والخصر

بآفتاب چون در مبادب و اما الخطا طراکا اختلاف
 الانزال بع او حرکت عقیقہ الجماع او عارض
 نفاثی کالعم والحرف الطاری بعد الاثنان
 با خطا ایچون در کطاری اولو اختلاف انزالین کی
 با حرکت عقیقہ کی رحم سینی شمل اولوزدن اولو با عارض
 نفاثی ایچون در کطاری اولو سینی رحم شمل اولو
 صکن وانت تعرف سدد الرحم بعدم وصوله
 النجور البخره الرحم بفتح وعدم الاحساس بطعم التوت
 المتولد في الرحم ولا يبرأ عنها من بيلدس رحم س
 لون بخود رایج سنک عدم وصولی ایل اولو بخور
 که آنک ایل رحم بخود لنوع ایل دخی صرستی
 و رایج سنک عدم احساسی ایل که اولو صرستی
 کتور لنور رحم و تعرف کتور الاخطا والوطا
 المزلقه بتقل محسوس و بطوبه الفرج بیلدور کتور
 اخلاط و رطوبات مزلقه بتقل محسوس و رطوبت
 فرج ایل و يعرف میل الرحم بان لا یلون له محاذیا
 للفرج و یجمع یحصل عند الباصفة و بیلدور رحم

بونی خاتون نر بیلدور

زیر رحم سینی به شوقندین دو غریق
 استه بونی بولوب آغرد

بونی دخی خاتون نر بیلدور

اکری اولوزی بونک ایل که اغزی مقابل اولویه
 دخی و جمع ایل که حاصل اولور جماع قنند و لا کلام
 یظهر للحسن والورم بکون مع ثقل وانفراج
 وحتمی و قنبره و و جمع و اغزی یومله و غی ظاهر
 اولو حتم و ورم ایل ثقل اولور و بیل اولو قاسف
 و حتمی اولور و جلد او پریمک اولور و و جمع اولور
 و رتبا شادک المعد فی ثلث کرب و غشی و فواق
 و فی ای حصة کان العدم اشنع النعم علی خلاف
 کاه معد مشارک اولور ورم رحم اولویه حادث
 اولور غصه و غشی و اجترق و قننی جانبی
 ورم منفع اولور نوم آنک خلافت و العاقر اکثر
 امراضا و اطول شبا یا والولود بالعکس قصر
 عورتک مرضی جوق و کجلی آوزاق اولور و و غرق
 عورت بونک عکس در **العلاج** قد ذکرنا ههنا الجماع
 الحمل فیسبی ان یلزم الرجل المرأة بعد الجماع ساعة
 لیستقر النبی وان قام عنها ان تبقى علی حالها ضا
 فخذها حذو وان نامت علی تلك الحال فضا و لیکن

للجوع غيب الظهر وفي الوقت الذي اختزنه بن ذكر
 ايلدك كنه ايدجي جاع هيئتق اوبليه كركر كه اولازم
 اولاخاتون جماعتن صلك برساعت تاني منق
 اولواكر ارقالت عورت حالي اوزن دون اكي
 اوبلرغي ضم ايدجي اولمغي خالده بهمدت واكر
 اوبيه اوله حالا اوزن اوله اولي دور واولسون
 جماع صيغدن ارنقدن صلك دغي شوله وقت
 كه بز اختيار اترك فان كان سبب العقر سوء مزاج
 عولج بصفت اما الحار فبالادهان واللعابا والامه
 الباردة يوضع على الرحم او على القطن والمذاك من
 الرجال اكر سبب عقر سوء مزاج بارد ايب بارجلك
 باجانك با ايسنك بيله علاج قلنه ضد اماسه
 مزاج حار علاج اولنه بارد لر ايله كه وضع اولن
 رحم يايان باشي اوزن دغي ذكر اوزن ارنلدن
 واما الباردة والرطب وهو الاكثري فاستعمل الرطوبه
 واستعمال مثل التياق والمزود بطوس ومحبون الفلاسف
 ودهن البان والبلان والسوسن اما علاج سوء

من اوله جمله ثانياه سنه

مزاج

مزاج باره ويطبخ كالكثري در استنزاع رطوبت
 واستعمال معاجين وادهان واما اليابس
 فاللعابات الرطبة والادهان المعتدلة في الحرارة
 والبرودة والاستحمام وشرب اللبن اما علاج
 سوء مزاج يابس لعابات مرطبه وادهان معتدله و
 استحمام وشرب لبن در واما كان لكث شحم عندك اللبن
 ومن الخيل الجيدة احوال السمينه ان يجمع على هيئة
 الرامك شوله عقر كه لكث شحم ايجون در تعديل اولنه
 بدن مخففات ايله دغي ابو حبله لدن در سموز عولج
 كه اتملك عورت جماع اولنق هيئت ناكع اوزن
 واما كان لا ورام الرحم وسوده او ميله فاندكس
 علاج ذلك شوله عقر كه اورام رحم ايجون باسته
 لري ايجون يارحم الكري اوله غيجه اوله بز ذكر ايسنك
 در ائت علا جين واما الانضام فاستعمل المرخية
 من الادهان واللعابات والطعالات وادخله ميل
 من اسرب وغلظ دايما بالذبيح واستعمل مثل الكون و
 الكرفس والابنسون ويكثر جماعها شوله عقر كه رحم

يا هيئت ساجد اوزن بديله اولمحق
 من فزجرح رحم واصل اولور

یومله و غدنن اوله علاجی ایدنلرک استوائی
 دردی اذخال قلن میل که قور شونن اوله اول
 ابخی اندن صکن یوغنجی اوله دائما تدیج ایل بویل
 قلن واستعمال اولنه کون مثل لایل و صوق قلن جماعی
 و مکان لیلیج فالکوی و شراب لاصول او میانها و
 الشراب الصوف ریح ایچ اوله عفرک علاجی
 مجهر کونی و شراب لاصول و اصله فایند علی اصول
 و شراب صوف در **ذکر ادویه تعین علی الجبل**
 بالخاصة اوله در نشان العاج شفا جاص
 النفع و بول النیل عجیب و لیسرب عند الجماع او قبل
 و زرا السبا لبوس جید مجرب قبل دشی براده سی
 بر شفا لاله کبه فایند و قبل بولی عجیب
 ابل لوسن جماع وقت با اوچی و انجدام تخمی ایدور
 مجرب در و احتمال الانی خاصة النی الارب
 بعد الطهر یسین علی الجبل و کله مران الظبی الذکر
 و یمن و من مران الذیب اوله قدر دشتین
 و ابضا فرجه تخت من سک و سنبل و خصی الثعلب

یعنی نیردشی دستن ایل کسوب
 با توبی ایل تورن لیسرب انک اون
 کبی دوکلن براده سن جماع ایدر
 خاتون کون بر شفا لاله بال شریخی
 ایل بولی کون ابل و اندن صکن
 جماع اوله لاله بولکوا و لا
 قبل بولن دخی خاتون ابله کرک

ذکر
 و

دهن البلبان و دهن البان و دهن السوسن
 کل ذلك جید شاف ایدنک انفی، خصصا طرشن
 انفی سن باغ ایل طردن صکن صحن اولور
 حبک و بونجلین درارک کیک اودی کی دنت
 مقداری و بونجلین در فتنل سکین و سنبل و
 خصیة الثعلب و بلبان و دهن بان و دهن
 سوسن دن بونک کلنسی ایدور **علامات المنی**
 المولد هو الابيض المزج البراق الذي يسقط عليه
 الذباب ویا کل من و رایت کالطلع اولیا سیمین
 منی که ولد دو ترخی اوله آق و طایر منج و براق
 در که انک اوزر سکک دوشرواندن اکل ایدر و
 سی خراجچی پایا سیمین کی اوله **علامات المنی** و احکا
 کبه لك علامتلی و احکامی ان يتعارف الانزالان
 و يخرج الذکر لا السبوة و کالما امتص و ينضم في
 الرحم حتى لا يسع فرودا و ينزع الى طرف و قد ام و یجمع
 ما بین السرة و الفرج قلیلا و تک الجماع و خصوصاً
 الجلی یذکر و یعرض لها عند الجماع الم و لا تنزل عند

و غاسنی و شاف انک
 تورن اودن دن بال بلان
 اودن دن ص

مراد منی رجل در زرا علامت کون
 انک علامت در خاتونک منسی
 علامت دکلر م

لکن دن بر کون صائم اولد قدره صکن اگر احساس
 اینده رایحه بخوبی که دکلر و بویچین در اگر
 کتدر صر ساقی آخلق اوزن اگر طعمی و رایح
 سنی احساس تمزایب که در احساس ایدسه
 که دکلر و کاه بولور که لول بولند بر نسه
 انمش پنب کی و کاه بول صافی اولور ان کور
 طومانلر کی و کاه اولور اب وانه کی فالق وایز
 واوله حمل بول کول ما بل اولور و آخرین قزل
 مائل فح که اوله بالغه اولان قورقلر اولور
 انک اوزره موت و بویچین در بقی عارض
 اول که به جماع داده باویم دهم **سبب**
الافکار و علامات ار کلر اولمن و آنک علامتی
 غزاة منی البهل و حرارة و خروج من البهل
 و موافقة الجماع بعد وقت طهرها و البلد و الفصل
 الباردان و الريح الشمالية و سن الشبابة دون
 الصبي و الشيخوخة و ان منی صوف اولق
 در و آنک حرارت در و آنک خروجی در صاع جا

سبب دكون بر نلور

و جماعت و قوی در خاتون حبص دن پاک
 اولد قدره صکن و بلبار و در و فصل بارد و در شمال
 بلی در و بکنک باشی در صبی لک و پیر لک
 دکلر و لیلی بکر انشطا و احسن لونا و اصح شهوة
 و اسکن اعراضا و تحسن النقاء البهین و عظم الندي
 الایمن اولا و احمر حلقه و التي حملت عن الایمنی
 كانت تد باها ابضین و يكون اللبن غلیظا ابض
 و تحرك البهل الیمنی اولا اذا منست و اذا قامت
 اعتمدت علی الیمن الیمنی و يكون عنینها الیمنی احمر
 و اسرع حرکة و الذکر بتمحرك بعد ثلثة اشهر
 و الایمنی بعد اربعة اشهر شول خاتون که ارکله که
 اولاشاد اولور دخی لوز کور جلد اولور و اشهاد
 قوی اولور و اعراضی سکن اولور و نسل دوج صاعدن
 و صاع مہ سی بیوک اولور اولو و محمد نل باشی
 قرار و شول خاتون که شی به که اولو لک مہ سیاق
 و سوس غلیظ و ابض اولور شول خاتون
 ارکله که اولو صاع ایاغن تحرکه ایدر بقی بیور

صیدانند دخی بولور و خنی فون اهل
 در ار قوج بویچین بلی استکی زمان
 اول ارکله صوف اولور و الادبلی
 صوف اولور

علامت د کور بولور

ر بکمل که خاتون حامل اولمحق حضرت کور من
 زرا دم حضرت منی به شنبه اول از جنین
 غدا اولور اکا قابل اولین ات و باغ اولور
 بونلن قابل اولین سوم اولور سحانلر
 ممسن وارر بوکه قابل اولین رحمن قالور
 تا که ترطبی ایلد ولد دو غنق آسان اولور
 اول غلان چون دو غنق طس جقر
 که دم نفا س اولور در حق سبحانه
 و تعلا هر امده نند کی
 تد به اندر اکا تحه
 قلر اند کرک
 سه

وصاع النمطیا نور بقی دوک وصاع کوزی
 جانب اولور وارک اوج آیدن صکن حرکت
 ایدرود بشی درت ایدن صکن **علامات اسقام**
الجنین کنه اسقام ات و کنه استغراغاتا و جریا
 الطمث في اقله الحمل وضعف حركة الجنين او
 عدمها جنينك مرضلرک علامتلى انا سکنه ^{ضلرک}
 کثرتی در و کنه استغراغاتی در و طمث آفت در و سو
 جمع اولمقدرا اول حمل وضعف حرکتی یا حرکتی
 در **الاسقاط** اسباب مذکور سقوط ولدی
 ايجاب التکي ايجون بوز انک عقبتن کنوردی
 سببه اما باد من ضربة او سقطه او وثبة سدين
 و خصوصاً الخلف او حرکت نفیة مفرطه کفص
 او حزن او طول المقام في الحام او فطر صر الهواء
 او بره او شم راجحه ماکول و لم تطعمنه و اما بدی
 کالاستقام و فطر الخلق اما الفطر صوع او استغراغ
 او قصه او فطر الاملاء او التخمه او فطر جماع
 و اما حال الجنين بان بضعف او يموت فتدفق الطيف

ضلرک
 غدا
 اولور

و اما حال الرحم لسعة في او لکنه بطرقة فينزلق
 او لرياح او سوء مزاج لحرارة محرقة او بروده
 مجده و اذا علقته الخيفة جدا اسقطت قبل
 ان تسن والمعتلة البدن التي تسقط في الشهر
 الثاني او الثالث تكون نقر رحمها معلقة محاطا فلا اندر
 على ضبط الطفل لکنه ينهتک منها دو شور مد کبی
 یا بادی در ضربدن یا دو شملدن یا برک صحر متدن
 خصوصاً کروسه صحر متی یا حرکت نفیة دن
 در که زیاده اول یا حامد صوق دو مقدر یا هو
 زیاده استی سندن یا زیاده برود تندن در یا برینور
 نسته نک قفوسنی دیوب اندن بیمکدن در یا بدی
 در انا نک مرضدی کی یا زیاده بوشلندن در
 یا آخلق ايجون یا استغراغ یا قصه ايجون یا زیاده
 امتلا دن یا تخمه اولمقدن یا زیاده جماعدن در یا
 جنینک حالی ايجون در که ضعیف اول یا اوله طبیعت
 الخ دفع قلا یا رخم حالی ايجون در اغزی کل یا طویة
 صوق جنین طایر نه یا رجلا ايجون در رحم یا سو

قصه استغراغ و اخرا بکنه انداد
 باله کرا الیدی اکابنا کم مجر و ضعف
 و بروکی ايجون دخی سبب اخضاع
 قف ماکول اولور
 جماع الیوم تررم
 اچلور جنین خروجه میل ایدر در

ارقی اولان رطوبات غذا می کند و بدنه
جذب آید ب جنبین غذا کافی
بولیبوب و حیات قرار آید من

رحم مع کی کوز کوز اولور
جنبینی دو تنق ایچون چون
رطوبات مخاطیه ایل دوله
اسکاز قادر اولیمز

من ارج ایچون در بقر حرارتدن باطو کلد برودتدن
تقی ارق عورت کبد اوله دوشدر سمره دن اوله
و بدنی معتدل اولان عورت کالکی آید یا اوج
آیده دوشدر انک رحمتک جتمع لیدی طاهر سحرک
ایله او بلیه قادر اولمز ضبط جنبین او بلیه
جنبین اندن این علاقه الاسقاط ان یضمم اللذین
دفعه و اذا صمرا حدها و الحبل بتقام سقط الذی
و جانب الصامر دوشدرک علاقی ممد لر سحرک در
دفعه تقی برسی سنه و کبد لک الیز اوله دوشدر
سنن جانبند اولان **تدبیر الحوامل** لتتبع من الغضه
و الاسهال و خصوصاً قبل الرابع لانه اولی التکون
و بعد السابع لان تعلقه ح یكون اضعف لثمة
عند ابتداء تکونها و انتهایها فان لم یکن بد کثرة الاط
الفاسدة فالجیار شنبه محم و حوان کان هناك سبب
یوجب الاسقاط کسو مزاج او ضعیف عذرا
مزاجها و قویة بالاعذبة الصالحة و ان کان کثرت
رطوبة مزلقه و هو اکثری قلبه ک المرق و الغدا

والحام وینقی البدن الرطوبات بالاسهال و الحقن
والادرا و التفریق و هو خیه من الادرا منع
اوله فصدون و اسهال دن خصوصاً درت آیدن
اوله زبر اوله حدوتی در ویدی آیدن صکی زبرا
پیشتر سی اوله وقت اضعف اولور اگر سهل ضرر
اوله خیال شنبه ایوهر الرسیه یولن موجب
اسقاط تعدیل اوله مزاج و نفوذ قلن و اگر
کثرت رطوبت مزلقه اولور که بو اکثری در رطوبات
ترک اوله و رطوبات تنقیه قلن یا اسهال باحقنه
لر یا ادرا بولن یا تر لثمت ایل و بوجیه در ادرا دن
الدواء الحافظة للجنبین عن الاسقاط فی الادوية
القلبية كالمزجات الباقونية و غیرها و التریاق و
المزودیطوس و دواء المسد و البهمنان و الرنوخ
و الزرباد عباررت و البهمنین اوله اولی ایدی
و یعنی بلینین طبایعهم لثلا ختیس بز احرم
لجنبین و بتعاهدن المشی الرفیق لتخلل فضولهم
فانها تكثر لاحتباس الحیض و یحرم علیهم الحام و

نیکم پیش ابتداء تکونین ضعیف
اولور و انتهای سنن تقیل اولور
از بهاء ایلد دوشدر

زیرا خفجانه معطون اولور ایدی وافع
ولایه اوزن ادویه قلبیه معطون
ولور ادویه قلبیه نذ غنیه اولور
همه اولور

والرثبة والطفرة وكل منفع وكل مدر للبحر كاللوبي
والكبر والتس والخص والسهم والكرفس
وياكلن الخبز النقي واللحم اسفيد باجا والسفرجل
والكتشي منبته للشفة والتفاح والرقان و
الزبيب والشراب الرجائي كل ذلك جيد اهتمام
اولنه طبعدي تليينه تا طبعدي قبضا اولينه جينه
مزاجه اتميه وعادت ايس لرا زهق از صوبه يكي
فضولري تحالي ايجرن زيرا فضوله صوف اولد جين
احتباسي ايجرن وحرام قلنه انم ختام وصيحه
وقالتم وهر نفع ايدجي وهر اذمار جين
ايدجي واكل ايد له لرباك اكل وات ساده شوبه
ونعيق قلب ايد ميو لرو شراب رجائي ايود
تسهيل الولادة اوغلان دو غورني اسان قلما
تدخل الحام وتغل بالما، الحار وتجلس فيه الي سنة
وتعرف فرجها بالادهان المزلقة وربا حققت
بها في العمل حامة قوياه واسي صولاصو كوكند
دك وطالده فرجي ادهان مزلقيه وكا حققت قلند

و لله وطفركاه مزاوفاه استعمال
اولنور كاه بركي بوقه صيحه من ورك
بريرون برين صيحه من معناسنه
استعمال اولنور م

ادهان ابله اوكن **ذكر الادوية السهلة للولادة**
واخراج المشيمة ان سقيت المرأة من قشور الخيار
شربا ربع مثاقيل ولدت تكامها والدار صبي سهل
الولادة والطلق والحليب مع الخبز بديستنا مع
ولذلك ان امسكت المرأة في يدها اليسرى عناطيس
او تمزقت بحافز الحار او الغرس او بعين السمكة
المالح او علق البسد على الفخذ اليسرى سهل
الولادة واسرعها وقبل ان علق الاصر ك الافريق
على فخذها البمنى لم يصبر وجع وقيل الحزنة المخذة
من الزعفران المسوق اذا علقته على فخذها اخرجت
المشيمة والتخبة بسلخ الحبة او زبل الحام يسهل الولادة
كلن السليخ رجا قتل الجنين في خاتونه ايجور
خيار شنبه قير غندن درت مثقال دو غره في الحمال
وايجور در جيني آسان ايدر دو غره في وبوري
وايجور حلتيت جند بيه سته ابله نافور وبونجلين
في خاتون صوله النذ دوت مقناطيس باجودات
سار يافر سطرناغن باطون لو بالث كوندن يا با غلب

منشيه رحم اوغلان بتاغي
اولان دري به ديري لرك خاتونلر
صرك ديو تعبه ايدر لرك

سلخ عبدو بیلان در خاکند
و بر لنگر بلند برکت حصی بود

تجدید فکرات
صنعتی میز

کندوسی کی

و در این کتاب
در بیان فضائل حضرت عیسی
و احوال و معجزات او بسیار آمده
است که در اینجا نمی توان نوشت

زیرا وضع اشغذیه مائل اولی
جنین اشغذیه میسر الکر
علامت درص

احتمال عقلی مفردی معطوفه
 با و لفظه انما که او در کاحتمال
 فیضیه - ظاهر او نور می
 مصحح

بابہ مانع اولور تحلیز مواصا الیہ
رحمہ مجنوع اولوب ورم حادوا
اولور مسہ

د بیلہ اشفاق کل کولہ سے
د برکبی بوز و بیان اولیٰ
جہان بی اولیٰ ایچھا جہان
دیو تعبد اولدی سے

والا يكون وجع يعتد به وينتج الاطراف والعات اما
 ارم بلغمي به دلالت ايد رنقل وشبك وآنك ابله
 وجع معتد به اولمز واطراف وواسق شرج اولور
 واما الصلب فبدنه عليه النمل وتفسر خروج البول
 ونخافة البدن وضعف المصافين وربما عظم البطن
 حتى كانه مستنق اما ورم صلب دلالت ايد رنقل و
 خروج بولك منكل لكي وبدنك غايبة ضمني وآنك
 ضمني وكا بيوك اولور فرن حتى مستنق كبي اولور **العلاج**
 اما ورم حار علاجى القصد والاستنزاع وليقصد اولو
 الباسليق ثم الصافى وضوضا ان كان السبب اجناس
 الحبيص وينع العداة تلك ايام ويقل الماء وان امكن الترك
 فهو اولى ويكلف السهر كلما قدرت عليه ويجلس اولو
 في ماء عذب ودهن ورد فاتر او ماء طنج فيه القوابض
 الخفيفة كالورد بنزل بلغمي تدبير بعضى دوا در
 ويضد بزيت انفاق وخشخاش قد هوى بالطبخ ثم
 يستعمل صوف بلول بماء قد طنج فيه خلهمى وصك
 وبزر كتان وزر ورد ولسان الحمل واكبلد الملك ثم ينقص

بو علامت مشنه که در

القوابض

القوابض ويقتصر على الملينة المحللة ودهن الحنا
 جيد وكذلك التمر المهرى بالطبخ مع الشعير المنقشر
 ودهن الورد ولا يربط الضاد بغيره ويضد يقي
 قلن زيت انفاق ابله وخشخاش ابله که اربش اولو
 بشك ابله اذن صكن استعمال اولو بوبك که اربش
 اولو شول صوابل که اربش بشش اولو التي نسا اذن
 صكن قوابض تقصر اولو دملين ومحل اولو زقصر
 اولو وحنا يا غي ايوهر وبنجلين وحرما
 که اربش اولو بشك ابله شعير منقشر وکل يا غي ابله
 وبقي برك با غلنيم ضرر ايدرو **اما** الدبيلة وان كان
 في الرحم فلبط وان كانت في قعر استعمال المدرا
 الخفيفة كاللبن وبزر الطنج مع شى من اللعابات
 حتى تنضج وتنفجر وبما اجنبت الى ان يفرجها بالبنين
 والخرول وبعد ذلك تنقى بمثل ماء الصديق
 ذلك مرارا ثم يعالج بعلاج القروح اما دبيلة اگر
 فم رحم ابله ابله اگر رحم قعر ابله استعمال
 اولو مدرات خفيفة حتى كوي بوبد شل وکاما خراج

حنا با غنك صبيعتي بود که صا
 پيا غي يا غنم شبل لغف با غنم
 قايندر

اولور د شلکه انچه و خورل ايله بقی قلن ايله
 د شله کن صکن پاک قلن بالی شربی ایل نیجه کن
 پاک اولور فن صکن علاج قلن علاج قروح ایل اما
 البلیغ فلیکن روادعه اقل تبریا و محله اقوی
 تسخینا اما و دم بلغی نیک راد علی اقل اولسون
 تبر بد حصندن و محلی اقوی اولسون تسخین
 و اما الصلب فیصفه جمیع الادهان الملینه که من الحنا
 و دهن الحلبه و السنت و شحم الاوز و دهن الخوان
 و الشحم الاحمر و مع البیض و مرهم الرسل بالغ حید
 و نظومات من الخطمی و الخبازی و الحلبه و البابونج
 و بصد بورق الخطمی مدقوقا مع شحم الاوز اما و دم
 صلب فاند ایدر اکا جمیع ادهان ملینه که بعضی
 ذکر ایلدی و قاز باغی و دهن الخوان و بال بوی
 و بیره صاری و مرهم رسل زیاد ایدور و نظولر
 و رت لسن دن و بقی قلن خطمی پیرای که دو کلش
 قاز باغی ایل کش **الطریق** بعضی تسخینه بولند غی ایچن
 نکیه فاش قصه اولنوب یازلدی السیما احتلا **البدن**

بدمرهم عیس و دم زکبانی ایدی انوکچی
 بوکامرهم صوابون دخی و برار
 و صوابون اون الکی کسه ایدی
 هر بوی بوشند ذکر ایدی
 انوکچی اون الکی جز دن
 مرکب مدرسه

اولور د شلکه انچه و خورل ايله بقی قلن ايله
 د شله کن صکن پاک قلن بالی شربی ایل نیجه کن

الدم و دفع الطبیعة له و علامته امتلاء الجسد و الوجه
 و درور العروق و ان يكون البدن مع سيلان قويا
 واللون بحاله لا يتغير ولا يحبس ما لم يظهر
 ضعف في البص و تغیر اللون سبب یا امتلاء
 بدن در دم دن دخی دفع طبیعت در آنی و علامته
 امتلاء وجه و جسد و وطهر طلوا و لمقدرو بدن
 دم سیلان ایل قوی اولمقدرو لون حال اوز
 اولوب متغیر اولیه و فان دونلمی کرک مادام
 که ظاهر اولیه ضعف نبض و تغیر لون و اما
 لرق الدم و حدته و علامته ضعف البدن و صغیر
 اللون و رقة ما یسیر و حرقة و سرعة خروج و صغیر
 لون یا دم رقی و حدتی ایچون در و علامتی
 ضعف بدن و صغیر لون و افنک رقی و حرقتی
 و سرعت خروجی در و صغیر لون در و اما الغلبة
 الرطوبه علی الدم المرخیه لما سکه اخواه العروق
 یا رطوبت بلغمی نیک دم غلبه سی ایچون در اولی
 رطوبت رخا ایدر طهر را غلزلنک قق ماسکه سنی

بدمرهم عیس و دم زکبانی ایدی انوکچی

بدمرهم عیس و دم زکبانی ایدی انوکچی

واما الغلبة لخلط السوداوى الحاد المنفتح لافواه العرق
 كفتح الصفراء لها يا غلبة خلط سوداوى يحرق
 دركه حاد ودرفتح درافواه عرقى صفرا فتفتح اترك
 كى وعلامه كل واحد منها ان يحمل الماء بالليل قطنة
 ثم تنظر اليها بعد جفافها فيظهر عليها لون الخلط
 الغالب وربما بقي عليها ذلك اللون بعد الغسل
 بالماء بونلك هو برك علامته يكون كخاتون كى ينب
 كتورنه انذن قور بدفن صكن نظرا يده ظاهر
 اولور اول ينب او زنده خلط غالب لولا كاه اولور
 اول لون باقى قور صوايله بوند فن صكن واما
 من البواسير في الرصم واما القروح في الرصم واما بعض
 عسر الولادة وعلامه البواسير والقروح وعلاجهما
 يحق في موضعها يرنده بيان اولنه **الملاج** اما الامتلا
 من كثرة الدم اذا افراط فقصه الباسلق وشد
 التدبين ووضع المحاجم بالنار على اسفل التدبين
 وسقى افراص الكهرا يا بالاشربة القابضة المطفئة
 المسكنة لشدة ان الدم كثرا ب الرمان والخامض وشراب

يعني رطوبت غلبه سبك وسودا
 غلبه سبك و صفرا فتفتح
 علامته

الرصم بين اولور
 صرا در كورن
 اولور سواد كورن
 اولور سواد كورن

بواسير رحم اجلح
 فان اقر رحم قور
 اولور قان دور من
 وعسر لاده اولور
 بعض طهر جاتر

الندك

الندك ايها انتف اما سبلان امتلا في علاجي قصد
 در و مع لى با غلق در و قز مش شيشه لوقور
 على لى التث و قز صكهرا يا يحور مكر اشربة قان
 ابله ك سويند رى وساكن فليجي در قانك قالق
 سنى اشربة مذكور دن قنقى راست كلور
الاعية تماق بالفروج او العديسة بالاناب
 المحض بالاناب باريس او ماء الرمان الخامض
 اغربة مذكور قان سويند رى وسيلاننى منع ابدى
در الفواك الرمان المز والفتح المز زرا مز اولور
 قان سويند رى **در فرجه** ممسكة للحيض المتخدة
 من المسك والجنار والخب اليماني وتنكار الصاغة
 والعص و قش راكندر والاقاقيا ودم الاخوين
 وطيز ارمنى وصنع عربى وكهرا و ورق الاس
 يعجن بما لسان الحار والافصفر البصر وبتحل
 واحد بعد واحد حتى ينقطع بادن اسرع فرجه
 ك ممسكة در حصى اتحاد اولور ادويه مذكور
 دن ك بوندر و كلوب سكر لويبراق صوبى ابل

بوندر دن مقصوره قاندر من غيرة
 جانبه ميل اندر من درم

بجملر لى

المذقة اسم بانجدر القبله

فرجه سول معون در ك ادويه دن تركيب
 اولور بنية او زنده و شوش فرج او زنده
 وضع اولور

خبر قلند بايبره صاروسي ايله خيمه قلند برنجي
دفعه كوتورلن حتى دم منقطع اولاو اما علاج
رقه الدم وحرقة مثل النوع الاول بسقي الاسبر
والربوب الحامضة الطفنة المغلظة للدم والاسبر
كذلك الا انقصه يعني بوزنك علاجى نوع
اولك علاجى كى در الافصه دكل واما الذى لعلة
الحلط فاستنزاع ذلك الحلط وهو البلغم والسودا
والصفراء بمسحلاتها والتدبير الذى تقدم ذكر
يعنى بوزنك علاجى خلطى جند رقتد دخی
ذكرى كى ندبه در بعض سقى قواض در و تحمل
فرجه در واما الذى حدث من عسر الولادة فاعلاج
علاج النوع الاول من الاسبر والاعدية والنبات
بالادوية النافعة للعروق والشقوق الرحم اما
بونده دخی فصد اولنم **احتباس الطح** امراض
رحمن در السبب اما قلند الدم وعلاجه تحاف
البدن وصفة اللون وتقدم للجوع والتعب و
الاستنزاعات كسلان الدم والرغاف ونحو ذلك

ذيراطه ضيق بطن متلى
اولداندن جفا امراض حاد
اولدند

قلند دم مضاد و كى ظاهر
ذيراطه ضيق بطن متلى
اولداندن جفا امراض حاد
اولدند

سبب يا قلند دم در علامتى بدن غايبه ضعيف
اولق ولون صار واولق ومقدما احلق ومقدما
زحمت ومقدما استنزاعات اولمقدرو اما الحلط
الدم واما الكثرة ما يخالط من الاخطاط العظيمة
وعلايته ترتقل البدن وبياضه وخصه الاوراد
وكفى البول وبلغية البراز ونقل الدم يا غلظه
دم ايجون در برودن با اخطاط غلظه اخطاطند
كثرت ايجون علامتى بدن ككشكلا وبياضه وطهر ك
يشل كى وبوله كثرى وغايط بلغيتى ونوم ثقلتى
واما السدة في افواه عروق الرحم اما من حر مجف
مقبض وعلايته الالتفاف وجفاف الرحم او من
برودة مجف وعلايته بياض اللون وتفاوت
البطن وبرد العرق وسائر علامات سوء المزاج
البارد يا سنا ايجون در عروق رحم اغزلند يا حر
مجفند وركه مقبض در بارودت مجفند در
وعر برنك علامتن بيان ابلى واما من يبيس
وعلايته يبيس الرحم وعزال البدن وظلاء العروق

بمع ستندك علتى باحرار
قوى و بارودت شديد ور

يا بيس رحم در كه مكشف در بونك علامتي ذكر انكي
 در و اما لودم و الدم اور تقا و قروح اند ملت
 فست امواه العروق و افراط من ضيق المسالك
 بالمزاحه يا ورم ايجوندر رحم بانسه بندي ايجوندر
 آف يا جبا نلر ايجوندر كه بيده طهر لرك اغزي دوت
 باز ياده سموز لكدن در كه مسكلى طار قل مزاح
 ابله **العلاج** التوسع في الاغذية والدعة والنوم
 والحمام الى ان يرجع البدن الى حاله الطبيعى و بكنه الدم
 في البدن علاج و افرا عمار و اتوب راحت افلق
 و ابقو حمام مرطب و تاكه بدن حاله طبيعى سكل
 وفان جوق اول و اما غلط الدم فبعالج بالا دويه
 المسخنة اللطيفة مثل زرد الكرفس و الالبسون و زرد
 الرازيانج و الفدنج و المسكرا شيع و نحوها تغلى
 و تصفى على السكر و تشراب و تقعد في المياه التي
 طمخت هذا الادويه بها و يكد ايضا بالا فاق و به مثل
 السنبل و الارصيني و السليخة و حب البلسان
 و عوف و الجوز و نوا و الحمير و القسط بعد ان تدق

و نباتات قضيبان يشب
 الشاهنغم 2

وتطبخ

وتطبخ و تصير في كيس و توضع على العانة و يقصد
 الصافن و يحجم الساقان قبل النوبة ببومين اما غلط
 دم علاج قلنه ادويه مسخنة ملطفة دم ابل ادويه
 مذكون قابند لوب سكر اوزر و سوز لوب ايجور له
 و خاتون او تورد له شوله صولر كه بوا دويه اند
 قابند و كا دقلنه كركك فقولونه لرا ابل ادويه
 مذكون و دكلوب بيشور لوب بر كيسه ايجون قنور
 قاسق اوزر و قنله و صافند فصد اولنه و لكي ساذر
 حجامت قلنه نوبت جصند لك كون اوله و اما السدة
 التي من الحار فتعالج بالمفتحات الباردة مثل زرد الهند
 و الراوند و زرد الخباريين بشراب الكمثرى الكرى
 و التي سبها البهرة بالمفتحات الحارة الملطفة مثل
 زرد الكرفس و الرازيانج و نحوها و ينفع في هذا الوقت
 المر يعنى شوله سدة كه انك سببي حرارت در كما علاج
 اولنه مفتحات بارده ابل شوله سدة كه انك سببي
 برودت در كما علاج اولنه مفتحات حارة ملطفة دم
 ابل و اما الذي يبين فبعالج بالمرطبات و الاغذية

والاشربة زهرا معالج ضد ابله اولور واما الذي من الدم
 سندر عند ذكرها ادوية الاودام واما الرنق ايضا
 فذلك في موضع موضعين شرح اوله واما الذي
 من قروح اندملت فسدت افواه العروق فلا يخرج فيها
 المعالج الا العصبه يعنى بوجاه قابله ايلن الا يتبلل
 دم واما الذي كسبه افراط سن فملاجه التمزيل و
 الرياضة وسقي ما يدر عند قبح النوبة اما سبب افراط
 سوز لك اوله علاجى ارفلق در ورياضت در وادب
 حيص ابله سندر ايجور مكر نوبت حيص قريش **الرنق**
 فحين ابله **الرتقاء** هي التي تخرج عما في وجهها شيء
 عضلي او عتاني يمنع الجماع رتقاء شوك خاتونه ديلر
 كرفجك اغزند سندر جته سكرلي ات كي بابرده
 كي وسبب اما خلقي او غنة خلقي وينع الجبل والحم
 وبعرض لصاحبها او جلع شديد وبلاء عظيم عند
 الهمة سببى باخلقي در باصكى دن اولمدر ونع
 ايدر كبه كلى وحبضى وعارض اولور رنق صحنه
 اوجاع شديد وبلاء عظيم حيص قش علاجه **الحديد**

بوند كي عورده ترجى عارسلق
 ديلر

زير اطمعته حيص دفع اقله اسنة
 طرايق مسدود بولنور وجع
 شديده حاد اولور

لاعبة ان امكن رنق علاجى دور ابله كسندر غير دكلدر
 اكر ممكن اولور **الرجاك** لك كى در قد تعرض
 للمرأة احوال شبيهة باحوال الجبالى من احساس
 وتغير اللون وسفط الشهوة وانصمام في الرحم
 وربما كان مع صلابة وتحس في بطنها حركة كحركة
 الجنين وجماع كحي يتقل بالعمز يمنة ويسر كاه عارض
 اولدر عورده احوال ك شبيه اولور كبه لراحوالند و
 كاه قريش بر كلك ابله اولور وعورث حركت احساس
 ايدر جنين حركتى كى وانك جند سى كى وانتقال ايدر
 صاعه وصوله صنف ابله السبب اما كذا مواد تنصب
 اليها مع شدة الجريان واما ورم صلب عرض للرحم او
 لغم الرحم واما رياح غليظة سببى باكلة مواد در
 باورم صلب در عارض اولور رحم يافنه بارياح
 غليظة در والفوق بين وبين الجبل الحق شدة الجا
 ونفق البطن وترقى اليدين والرجلين وان يكون قد
 جاوز الوقت الذي يتحرك فيه الجنين قدق بوند ابله
 كرجك كبه لك اور شندر ككر حشد شدي وقرن يوم رلقى

والر وابتكر كمشكل وجنين حركت ابدحت
 زمان بحد و بسبب الاستسقاء ايضا ويرق بينهما
 والصلابة التي فيه وعدم العلامات الاخرى علامات
 الاستسقاء وشبه اولور استسقاء و فرق اولور
 ككرمت وصلابت ايله كه رجاده در دخی علامات
 استسقاء عدی ایل **العلاج** بسقي شراب الاصوله بدی
 الخروع كسر خا ایل كنه او تنك تخم در و سهل
 بالایارجات الكبار بعد الانصاج نضج بولر
 اسهال ضرر ایدر وبعد الاسهال یسقي دواء الكرم
 وترباق الاربعه واستعمال ما بدر الطمث من الاشربة
 المذكورة وادار الطمث و الموالاة وما یحل الریة
 من الكادات والضادات والمروحات لسهالون
 صكر اجور دواء كرم و تریاك ادبعه واستعمل
 اولنه ادرار طمث ایدر وادار ایدر لرشا فر و تحلیل
 رباح ایدر كاد لر و یقیر و بدنه دور تنجك و ادا
 كان مع صلابه الرحم فتعالج الصلابه بما یجی فی
 باب العدم الصلب فی الرحم یرزده بیان اولن

مثلا استسقاء عظمی وضعف
 كبد اولور كه رجاده اولن

ایارج لوغایا وایارج
 جالینوس وایارج فیزاکی

دواء كرم تركیبی بود كه سنبل
 وز عنان هر ریزن يك درهم دارچینی
 و مر و قسط و اذخر جیكی و ریزن
 بر درهم بولر و كلوب القوب
 معجون قلنه اوج مثل قور بال ایل

اختناق الرحم هذ علة شبيهة بالصرع والفتي
 السبب اما كثر المنى واحتماسه او غيظه فتطيق الحزان
 الغريزية وتستحيل الى كينية سمية فينقلص الرحم
 و ينشج منه ويرفع منه بخار ردي سمي يتأدى الى
 القلب والدماغ فيحدث منه هذه الحالة واما احتماس
 الطمث اذا طال به الزمان وكثر مكنه في الرحم فعرض
 منه مثل ما عرض من المنى ولهذا المرض ادوار ونواتج
 بوعلت شبيهة بصرعه وغشي حش وحركت باطل
 اولن سبب ياكله منى در و آنك احتماسی در طر فلن
 اوبلي حارة غريزية سويندر و مستحيل اولور منى
 كينيت سميته اوبلي رحم دور لور و بعد شور
 و مرتفع اولور اندن بخار قبيح سمي متأدى اولور
 قلبه و دماغه اوبلي بوعلت حادث اولور يا سبب
 احتماس طمث در قن زمان طويل اولور و رجمده
 مكث كثر اولور اوبلي عارض اولور بوند منيدن
 عارض اولان كی و بومرض ايجون دور لر و بوتلر
 وارور **العلامة** اذا قربت النوبة اختل الذهن

لا احرى من كی كينيت سمية به مستحيل اولور
 اكيسك فرقی بود كه اولده شدة
 زیاده اولور

مرض دوتب آردخی زمانك
 مجموعہ دور دهر

وحصل كسل وضعف في الساقين وصفر في اللون
ورطوبة في العينين وربما احتست المرأة بشئ
يرتفع من ناحية العانة الى ان يبلغ الفواد ثم يختلط
المقل ويحصل الغشي ويبطل الحش وينقطع الصوت
بوتلرك جميعه سميت اذا سدن واعصابك
در والفرق بين هذه العلة والصرع ان الحليلة
في هذه العلة لا تنقطع عنها وتحدث اذا افاقت
بالك ما كان بها الا ان يكون الموضع الام عظيم ولا كسل
من فم الحليلة زبد مثل سيلان في الصرع فرق بوعلة
ايه صرع اورته كنده بوهركه مريضه بوعلة علقى
يتورمز وجهه ويرد افاقت بوليجي كندويه اولانك
اكثر في الامكر اعظم اولاه مريضه نده اغر زلف كويك
التمن العلاج اما في حال النبوة فعلاج الغشي سوي
غشي المدايح الطيبة فان من العلة ينبغي ان يشتم
الاكتباء المنتنة مثل جند بركته والكندر واللاق والنقط
وغريها لان من شأنها ان تحلل البخار البارد وتلطفه
وتنقله الرصم الى اسفل لهره من الاشياء المنتنة و

مغلز ان اوليوب وكويك اقد دوغند
سببي اختلاله نفس دماغه اوليوب وعصوه
بعيد ده اولدوغند در بومرض
يله غشي فرق بيان امدى ظاهر
اولد غشون زيرا اند علت
ضعف قلب وربون دكل
مر

حراق تركي قاذو جردير كرى

وسنة لا اكتباء العطرة طبعا ويسمى في الرصم بالاذن
لحان العطرة يمتنق فيها المسكه والعنبر ويوضع
في الرصم الخالية فانها غايه في هذا الباب ويدل
القدمان والساقان وتطيق المحاجم على الاربتين
وباطن الخدين وبصوت في الاذن وبجره الشعر
دوتد غي وقت غشي علاجن ايده لرايو فغولوك
غيري زيرا بوعلة برمز فغولوك لرفونن كرك
زيرا الموك شايه بخار باردى تحليل وتلطيف المكد
ورحم ايمن اسفله بقدر غشون يرمن قوقرند لرون
وشوق اولد غشون كركك فغولوك طبعا وسور
فم رجمه ادهان حان عطره كانه مسكه وعنه
يار لشمس اولاه فم رجمه وضع اولد قاليه مسكه
ودلك اولد اياقرو واجكر وشيشه جكل الى عصب
واوبلقر ايجن وچاغرله قولاغده وچكه له قيل
واما بعد النبوة فينبغي ان تسقى الاشربة اللطيفة
وتغذى بالاغذية اللطيفة الطيبة وتسهل الحمة
والايارجات الكبار والمحاجين مثل المزود يطوى

بخار اسفله بيل اسون ايجن
بوتلرون مقصود عتلا ادراك
رجوع المكد ر

والضبابي ونحوهما جو نر ظاهر در هوا اما سهاله نضون
 صكر كرك اندن صكر معاجين كرك ثم بعد ذلك
 ان كانت المريضة ارملة فالترزوج خير لها وتغذخ
 القابلة فم الرحم بالادهان العطرة ورجماز لت
 من الرحم رطوبة فانتفعت بذلك اندن صكر. اكر
 مريضه اولان ارسز ايسه اره ويعل خيره وراكا
 ومه تخليه فم رجمي كوكبك فمغلوبا غل ايل كا
 اولور نر وله ايد دجمن رطوبت او بلبه فايده لنور
 بونك ايله واما القسم الذي من احتباس الحوض في عالم
 بالدرات التي ذكرناها احتباس الحوض اما اختلاف
 دجمن شوله قسم ك احتباس جصندن اولور كا
 علاج اولور مدمات ايله كه بز ذكر اذك آني **النفخ**
 في الرحم سببها سوء مزاج بارد مصغف للرحم
 في حال ما يصل اليه من العداء والرياح فيتحقق فيه
العلاج الاسهاله بالايارج والحبوب وسقي جوارش
 الكوكي وشراب الاصول واستعمال الحنق والنزاج
 والتكبد بالادوية المسخنة المسخنة للرياح نفخ

في الرحم سببها ذكر اذك كبدن ظاهر در وعلاحي في
 تركيبه ن معلوم در بيان محتاج بود كه فزانج
 جمع فذج در و تكبد كادون در ومفشتة بل
 جقر في ديكدر **حكة الرحم** رجم كجمن قد تعرض
 هذه العلة من الاخطا الحادة الصفراوية او
 البلغمية المالحمة البودقية او من السوداء الكالة
 او من المنى الحاد جدا معنای لفظ سابق
 دن معلوم **العلاج** تنقية تلك الاخطا بالقصد
 والاسهال وتلخ فم الرحم بالاطلية الباردة وكسر
 سقوة المنى بالادوية البرودة والاعدية الباردة
 مثل ماء الشعبة والعدس واللوزيا والخبازي والخش
 تركيب سابق دن معصوم **بواسير الرحم** حروين
 عن خلط سوداوي العلاج استنزاع الخلط السوداء
 وتعديل المزاج بالاعدية والاشربة بواسير
 مقعد دو تفصيل او لنشد **شقاق الرحم** يعالج
 بالقية وطني المتخذ من الشع ودعي البنفسج
 ولعاب بز المرو مرهم شقاق مقعد دخی نافع در

محتاج ديمش فش الزيق اخراج ما فيها
 من الريح او يلبه مصغف للرياح
 قولي ضعيف اولور

تلخ بولاشد من معنائه و

بمرض بواسير دن حادث اولور
 كاه خلط سوداوي باخلط صفراوي
 بكوندن اولور بونك علامتي
 بود كه جماع جيند اغرمق
 و ذكر قائلون جفن در

در کتب معتبره در کتب معتبره
در کتب معتبره در کتب معتبره
در کتب معتبره در کتب معتبره

قرص رحم ان كان فسيخا او هتكا فعلاجه ان يجلس
العليلة في ماء القمح وتحمّل فريجة من الكندر و
الانزود و دم الاخوين والشب وقشور الرمان
وعين حماد كره القرا دينات الطلاء والحقن
هنا الادوية مضافا اليها الطين الارمني قروح
رحم كرفسح يا هتكا ايسه علاجي او نور و لمقد
مريضه ماء قنده و خاتون كندر مكر فرجه كونه كندر
وانزودن و دم الاخوين دن و شبدن و آنا رغبون
و غبر دن مطبوخ قرا باد ينلده ذكر اولنا دن دخی
حقنه در ادويه مذكوره ايله كا طين ارمني قرشه
حاله وان كان عن النجاد خراج يحقن بدهن
الورد و البنسج و السكر حتى يبقى المدة و يمكن
الذرع ثم يحقن بهمهم الباسلبنون مع دهن الورد
وان مالت الماده لا المناء سقيت البزور المدق مع
الخشخاش اجزا سواء و الصمغ و الشا و الكندر و
دب السوس على البمع منها و الشرية ثلثة دراهم شراب
خشخاش و اگر خراج و شكلدن ايسه حقنه اولنه كل باغي

صيفه ما، قنغ عمنض و آس و جلنار
وقشور الرمان و البلوط و ورد
عدي و ارز و جوز السرو
و ورقه و ثمره الطوقا بطبخ
و بصني ناف و بصني عليه
بنية ربيبه و اذی
و بجلس فيه حبت
من السعفة

در کتب معتبره
در کتب معتبره
در کتب معتبره

و بنف باغي و سكر ايله حتى ياك اوله اربك و ساكن
اوله الذرع ان دن صكر حقه اولنه مرهم باسبنون
و كل باغي ايله و اگر ماده ميل ايدرسه قاروغه سقي اولنه
او در ايد بر بندلر خشخاش ايله اجزای برابر وضع
و نشسته و کت و بویان دبی ربع مقداری انزودن
و شربتی اوج درهم در خشخاش ايله و ان سالت المان
الى الامعاء المستقيفة فيحقن بالعدس و الارز و الخاقع
الريمان و الطين الارمني بدهن الورد و البنسج بلج
و دم الاخوين وضع عربي و صفرا بصلب حلو و بما
الساق بعد غسل المدة و تسقيتها بما، الصل و حمه
اگر اربك اقرسه معاء استيفه حقنه اولنه امور يكون
ايله اربك يوند قدن و بال قلنه قدن صكر بال شربتی
و طينخ ارسا ايله و ان كانت مع وضع غده يد فاستعمال
الايفون و الزعفران حولا بلبن جارية لتسكين
المجع واجب لئلا تسقط القوة و تغترب المصلحة
اگر قروح وضع شد بد ايله ايسه استعمال افیون و زعفران
بلبن جارية ايله حولا تسكين وضع ايجول واجب در

تاقق ساقط اوليه **نور الدم** يوم لم ينجس
حدوثه يكون اما من اسباب من خارج من جنس المشيمة
او جذب جنين ميت على غير ما ينبغي او من سقوط المرأة
من موضع على غير ما اولفزع شد يد يمرض من
ضعف واسترخاء في الاعضاء فينزل ذلك الدم
ويخرج الى خارج واما من اسباب من داخل وذلك
لرطوبة بلغمية لرجة تنزل في منها وعلامته ان يمرض
للرأة وجع عظيم في العانة والتمتد والمقنن و
الظهر ويمرض لها كزار ورجث وعنف بالكسب
ويحس شي مستهبر في العانة ويحس شي نازك
لين الحجر بونك حدوث في اسباب خارجة من
اولا مثلا جذب شئ يا جذب جنين ميت لا يوق
اولين وجعل يا خاتونك دو شكي در يقي اوزر
يا فني عفت اجن من مدك عارض اولور انذن ضعف
د في لكسلك اعضاده اوليه رحم طابند وجن
خارج يا اسباب داخل دن در اوله رطوبت بلغمية
لنجه در رحم طابند انذن علاني بو مدك عارض

فتح بيم وجيم ابله موضع
جسد ر م

بني قابله عنف ابله جكه
طبيعت عاجز اولين
دفعند م

اولور خاتونه وجع عظيم اعضاء مذكرة ده وعارض
اولور كاتشغ ورجث وخوف سبب سوز احساس
اولور كرمي سوز قاسف احساس اولور
شي نازك ستي يوشق علاجه ان كان سبب بطوية
ازلفت الدم وابدتها الى خارج تنقية البدن بادق
مسحلة للبلغم والرطوبة وحسن الدم بهي الزينق
المدان فيه شي من الخلق او الخالية ثم رد الدم الي
موضعها بفرجة قد غمست في ماء قليل من الشرب القاص
الذي طبع فيه القرط والطرايش والمصفر والخضوب
واذيف فيه شي من آفاقا والسد والرامك والمرأة
شائلة الدكين وتصعيد العانة ونواحي التروج بعد
ذلك بالادوية القابضة وبسهم الابار بيع الطيبة ومعا
هذا العلاج وترك الفرجة فيها الى ان ترجع ولا تعود
علاجي اگر بطوبت سببي ابله اير تنقية بدن در ادوية
مسحلة بلغمية واحتقان رحم در زينق باغي ابله
که اند از لش اولو اگر كجك نغفونند يا قاله مسك ان
صكر رد اوله رحم موضعند فرجه ابله طالدر لش

الثالث
الرافعة

ادوية قابضة
سببي وادوية
تروخي وادوية
طالدر

زهر الدم عضو عصبي ورجث
اولور انك صري ابله دماغ
واعصار م

يعني الى ابله يمشق يوشق احساس اولور

ايار بيع جمع ابارح ابارح
جمع ر م

مداف از لش معنكند در
خلق بالقاء المحر نزع من الطيب
م

اولا صوره وازحق شراب قابضه كه اند قاف
اولا بالمو وبراغي وطرابت ومانو وكي بوبندي
وازيله اند بر مقدار اقا و سكر ورامك و خاوي
قاله اكي بان باشي دخي بق قلنه قاسق و فرج اهر
به ندرن صكر اديه قابضه ايله و كوكت فقدر فتر
ردخي بوعلاج تكرار قلنه و ترك اوله اند فرجه
ناكه رحم رجوع ايد ميرنه و اكان نزول الرحم من الاسباب
الخارجة فعلاج هذه العلاجات مع الادوية المسهلة
وسبلان الرحم قد ذكر في العنبر بوطا م ودا ورام
لخصبتين و ما يليهما من الشرح انكرك قربن اولان
سكران كان الورم في الكيس دلي عليه و عانوه
الشاهد انكروم كيد اوله دلالت ايدركا و علاج
يا بارد ايدركه مشاهد و ان كان في البهمن عسر
معرفة زيرا بيضك لوف كورنم و كنو لمس اولنم
و الخارصه يوه مع حرارة الموضع و حرمة و حمي كريك
العصوة حار اولان دن حرارة موضعي و حرمة و حمي
ايله اولور رياست عصوا بچون و قد يستعمل المادة الشعل

كر رحم بيل
يد بوفوي
اكا شوفا بون

يقع احمره باصفه شاهد اولنور
دلالت ايدرك حارور و بياض
با كودت شاهد اولنور
دلالت ايدرك بارد و كرس

يقع عصمه كورد في رئيس
اعضا و اند اولان مرض حمل
بدن حامي ايجاب ايدركه

الى الصدر و ربما فسد الكيس و سقط و بعيت البيضتان
معلقين ثم ينبت كيس صلب من الاول كاه مادة
مورمه انتقاله ايدركيدن بيضن كاه كيس فاسد
اولور حدة تعا و دن و دوشر بيضتان اصيلور قلور
انكرك صكر اذ كيدن ترك كيس بيتر و البهمن يكون مع
لين و قلنه و جمع و الصلح بچس صلابه و الذي يكون
مع خفة اوج و دلو و رمك علامتري و در العلاج
اما الحار فالقصد و استنزاع الصفراء و تبليين الطبيعة
و تقليل الغذاء و دعم اللحم و تقبل المزاج و يوضع
عليه اولاد من وده و قليل خل بدقيق الباقلاء او الشعير
او خل و ماء و ده و عصاة الهندباء او الخشخاش و الكزبرة
المعطرة بد نرك كيسي روع ايجوه و رانصبا ماده
دن و ما هو مجرب محمود بنسج و باقلاء مدقوقان ناعما
ثم يقبل على الانضاج بمنزل البابونج و الحظي و الباقلاء
و هذا الكتان نظولا بماها و تضميد بتفها و با و راقها
مدقوقة و الكون بالزبيب المتروك العجم حبه اكي اوكلي
ايله بق قلنه انكرك صكر نضج و برك توج اولنور در

ورم حار علاجي

ادویه نل صوبی ایل نظری و نعلی و اورانی ایل بقی قلند
و کون چکر دکی چقمق قوری و نم ایل ابو و و اما
البلغنی فعلاج المنضجات که یبق الحلبه و الباقی البقر
و کله د قبق الباقلاء و الشنبه و الکون و الباقی
و اکلیل الماک بونلک بعضی باکی شراب ایل خیمه قلندر
بقی اولنه و تقطبه دهن الزنبق فی الاحلیل عجیب
زنبق یا غنی ذکر دلوکن طهر زنبق عجیب النفع در و اما
الصلب فاستقرغ السوداء و یضمه بر و فارطه و شحم
البقر و غ ساق الایل و دهن الورد و دهن السوسن
دهن و رد حود مبرد در اما تقوی بانه کچون خلط
اولنور و اما الریحی فالتکید بالجا و رس المسخن و الخلاء
المستحی بونلر ایل کما د بلغم استقرغ غده صکر کرک
قروح الاکر اکی قسدر اما الداخلة فاذکرناه فی قروح
النانه و یقطره القضیب لبن امراءه ترضع حایبه
بدهن الشفیع و شیا و ما یثا طهر له ذکر قرمزدر
خاتون سدهی بنفشه یا غی و شیا و ایل و یغذ
بما یولد غداء عذبا لرجا کالخطه و اکثر شاعه ذکر

ورم بلغمی علای

ورم صلب علای
تویون قریر و غده
اولان و سحر در

ماده دبع بلغم اول کیمچین
ورم عودت ایدر

بعد

یونف تغه در و اما الحارضة لمهم من مرک و
استید باج و خل و دهن و رد و حیدرمان محض
مد ابع اصلاح الغداء و تعدیل المزاج و استقرغ
الخلط الغالب **الفتق** بلکل که اولان وزن در یسی در
آنک ایچی طانی دبه کدری غشا در اندن ایچرو
عضل در اندن ایچرو بار بطارون دید کدری غشا
در اندن ایچرو شراب در اندن ایچرو امعاد
بسر فتن که بار لمقدر و دبه اولمقدر بکون اما لا شفا
الغشاء و یغذ و جسم فیه کان محتسبا داخله قبل
الشق اولد غشا بار له غمچون و کما نفوذ اند کچون
و اخلد جسم اولان ساع الحریین الذین فوق الای
او اخراق ما بینهما فینفذ الی کبس الانثیین اما شراب
و اما حجاب و اما معا و خصوصها الاغور و اوسح
علیظه و یسمی ذلک قیل و اوردطوبه مانیه اودموی
او غبه ها و یسمی ادره و در بما لم یزل الی الکبس بل
احبس الی الحانه فیسقی ذلک و کما یسر الی الکبس الاسم
العام و هو الفتق یا الی مجری انساغی ایچون در که

نقد بر مزاج کس حرارت ایل ایل

ایچ باغی

محتسب اولان

اولی بحری انبیین بوقرود یا البسک ما بین
 بر تلخی ایچون در اولیا انبیین کس نفوذ
 ایدر یا شرب یا باریطارون یا بفرسقا خصوصا
 اعور یا نفوذ ایدر ریج غلیظ به کافله دیر بارطو
 مائه یا دموه یا بوندرک غیری بوکا دیه دیر لکاه کیه
 نزول انز بلک محسن اولور فاسفد بو و حر کس
 اولین اسم عام ایلد شیمه اولنور که اول فتنه دروما
 فوق السرة نور دی لان النافه قد یكون من الامعا
 الدقاق ویوجب کثیرا اعراضا بلاوس کو بکن بوقرود
 اولان فتنه یرمز در زیر امعاد قاق نفوذ ایدر و جوق
 ایجاب ایدر بلاوس اعراضی و سبب الاستقا و
 الاستعاضا اما طوبه منزلة او مرجبة عاصدها و ثبته
 او صیحة او سقطة اونی عنیف اوریج قویة محمد
 او جماع علی الامتلاء او علت فی المرأة الدحل او حبس
 قهر ریج او ثقل بوندرک سببی طوبیت در که معاونت
 ایدر اکا صحر من یا جفر من یا دوشک با حکم قوسن باریم
 قویة یا جماع توقله یا جماع عودت ار او ذره اولان

بم تعلق طافید اولیحق
 اگر بملق شرب اولور

قبل یخون بر نوع در و بولفظ
 بد نای در معنای عربی
 رب ارحم دیکدر

بوصیت ایلد جماع ارک قزند
 اولان مضایقه و رب و منی
 دفعی عسل اولور غشاک
 بر تلک مودی اولور

یا حبس

یا حبس ریج یا حبس ثقل **العلاج** یحرم علیهم الامتلاء
 والحركة القویة حتی الصیاح والوثبة والجماع وشر
 ذلك ما كان علی الامتلاء فان لم یکن بد من الجماع فبعد
 الشدة بالرفادة المعروفة ویمنع الاغذیه النافیه
 والامتنان من الماء والمرخیات حتی الحمام فاذا اكل استلقي
 ویكون عند الجلوس والقیام مندودا الفتنه ویجهد
 الحمام الشق ان امکن والا یحفظ لیلایزید وقبل ذلك
 بر دمانند فی ان کان معا او ثربا او یحتمل ان کان
 ماء او یجاء ویمنع مادة ذلك بالتدبیر الجید والاستمرار
 والاحتراز عن کل ما ذکرناه حرام قلنا امتلاء طعاما من
 شرابین وحرام قلنا حركه قویة وجماع بو وحرکت
 لوسی توقله اولاندر اگر جماع ضروری اولور رفاده
 ایلد با غله قدر صکن اولان منع اولان نفاخ غده الروج
 صو وارضاید نلروا کل انکه کن صکن المرفه او سکن
 ین و اتورب دور من با غلو اولان وسی ایدر بستور مکن
 اگر مکن ایدر والا حفظ ایدر تا زیاده اولم و با غلزدن
 و بستور مکن اولی بحری و رد ایدر نفوذ ایدر فی یا تحلیل

حرکت قویة دیکدر صکن
 و نه دینب اوزاد بالذکر
 ایلدی اهتمام

رفاده اولور که نزد کویجده صدف کی
 دیکدر اکا قولار کی قولی ایدر
 بیلدن و کی اولین اوزده سندن برک
 با غلزدن اول فتنه اولان بری
 با صوب طش جفر مکرر

ابد اگر صور و ریح ایست و منع اوله بوند ماده
 سی تدبیر و استنراق و احترار ایل ذکر اندکزدن
 و الادویه الملیحی فی القابضه المغریة کجوز السرو
 و الالاس و زر الدرد و الشب البیاض و الساق و المعصر
 و قشور الرمان ینعم هذا او بعضها مع بعض المغریة
 کالانزروت و الصب و الکندر و الاشق و المقر و الحی
 بماء الالاس و الدبق او غری السد و بلبصق فانیة
 وقد يستعان بالکلی ادویه سابقة الذکر سحق اوله
 یا کلي یا بعضی و خلط اوله بعض ادویه مغریة ایل
 و غیر قلند مرین صوبی و اوک و بالقی قورقنی ایل
 و یبشدره قاترا بکن برتقیریه و کاه استعانت اوله
 داغ ایل و الادویه المحللة فی المذکورة لتخلیل ماده
 المستفساء و ربما احتجج الکی و ربما احتجج فی الریحی
 و المانی الی مثل التریاق او المثر و یطرس شوله ادویه
 که ریحی و رطوبتی تخلیل ایدر استفاده ذکر اوله
 در و کاه فتق ریحی و مانی حد احتیاج اوله
 محله **لحدبه** کوکس یا ارق یا بان یومری اوله

سماء و البسی را در استعمال اوله

و رباح **الافریة** مصنف بوند بواراده الکی ایاق
 کوکلرند و واقع اولان بیل لری دیلمی که ایاق لری
 اکر ای ایدر یعنی ذلك للصیان کثیر اذا اطعم
 قبل الوقت ینتفع موادهم و یولد منها الطریة
 العلیقة و الدیاح فتمیل الی الفقرات و یدق
 الساق من صاحب الحدة لانسداد بعض مجاری
 الغذاء و سبب الحدة و رباح الافریة اما باد
 کضربة او سقطه و اما بدقی کرطوبه مغلیة
 و اذا مالت الفقرة الی الخلف فهو حدة المورخ
 و ان مالت للاقدام فهو حدة المقدم و یستی
 التقصع و قد تمیل الی جانب و یقال له الالتواء
 عارض اوله بواو غلا غفلان جوف فی طماطند
 لر و قندن اوله او یلیه جید اوله انزل موادتی
 و متولد اوله ان رطوبات غلیظه و یجر اوله
 میل ایدر ارق کوکلرند و صاحب حده نکه انجکی
 ایچی اوله رسد اوله غیجون بعض مجاری غذا
 و بواکی مرضه بسی یا خارجهن دریا بدقی دراکر

یعنی جیک مایه لر متولد اوله ریحی احرار ترند
 ضعیف اوله غیجوه ایوبه هضم ایدر

برنیک عصا رند و رباح لند
 ضعیف اوله غی ایچون

مؤخری و کتب مقدم الیہ
کتبہ الہ قورع اولہ غنیمت
مذہب

Handwritten text in Urdu script, likely a signature or a note, written diagonally across the page.

ارو که می آرد میل آیدر حبه مؤخر در او اگر
او که میل آیدر حبه مقدم در او بوی کا نقص
دیر در او که بوی کا به میل آیدر کا التواء به **العلاج**
استنزاع الطبعه المزله و تعديل المزاج و رد الشرا
و علاجون بعلاج الفالج بالکاهات والادهان
و الروحات و غیره ذلك رد فترات الحباله
و محاجم ابله امله اولور و **جمع الظهر** عوام
بوی کا فیلنج دیر در او بوی کا ببرد و بلغم و یخ
باشند او عند السكون و في الليل وفي الشتاء و
الملمس و قد يكون من تعب من حمل ثقیل او حركه او
جماع او ضعف في الكلى او ورم او حرار او وجع
آخر و يعرف بعلاجات ذلك کاه اولور و **جمع**
ظهر ببرد و بلغم ایچون اولور و یلینور بوی کا
استند او ابله سکون چشند و یکج ده و قشند
و یلینور یا پشند برش بردی ابله و کاه و نمند
اولور حمل ثقیل یا حرکند یا جماعت یا بوی کا کرد
ضعفند یا ورمند یا حرارتند یا وجع آخر و

جمع آف قصصہ: کبیور

و سلمو

220

و بیلند بو نلر علامتلی ایلہ و قد بکون لامتلا ع
العرق العظیم الممتد علی الصلب کما تعرض عند
احتباس الحیض اودم النفاس اوالتی لطول
العهد بالجماع و یعرف ذلك بتقدم سبب و امتداد
المجموع طولا و علامتا الامتلاء کاه و جمع ظهر امتلاء
عرق عظیم امتلا سی ایچون که اوله عرق عظیم ممتد
در صلب اوزر نیتکم عارض اولور احتباس
حیض یا احتباس دم نفاس یا احتباس سی ایچون
جماع طولی عهد ایچون و بیلند بو کییک تعدی ایلہ
و وجعل طولا امتدادی ایلہ و علامتا امتلا ایلہ
و قد بکون لا احتباس النمل لمن احمه و بڑوہ بزوالہ
کاه و جمع ظهر احتباس شغل ایچون اولور مزاح
سی ایچون و نائل اولور آنک زوالی ایلہ **العلاج**
اما البلغمی فاستعمل البلغم بمنزلة الابراج مقوی
بشتم الخنظل **الاشربة** السکجین البزوری عا
عرق السوس اوسکجین عنصلی و شراب الاصول
او ماء الکرفس سکجین بزوری او شوق حامض

من حمض اسود ووجع في ماء حار تصنع في كنجير
 عنصلي **لاغدية** المزاج والنواضع من الحماض
 بالثابت والحمض الاسود والعليون **الادهان**
 دهن القط او السوسن او السذاب وبذلك
 الطهر بخرق خشن ودهن بيمض الشحم والادان
 الحان وجع ظهر بلغمي عاجي استنزاع بلغم اسه
 دن ذكر انه كرى وداغديه دن ذكر انه كرى در
 ادهان ذكر انه كرى در ويوغون بن ابله ارقه اوله
 تاكاسام آجلوب بعد اهان اوله وماكن عن ابتلاء
 العرق العظيم فالنصف يديه في الحار او الجماع ان
 كان لاحتباس من المني وجع ظهر كعرف عظيم امتلاكه
 اولاد من فصد في الحار صحت وبرد باجماع ارجوع
 ظهر احتباس مني ايجون اولور وماكن لتعب من
 حركة عنيفة او فرط جماع فاذا ذكرناه في تدبير من
 اوط في الجماع وماكن في امراض الكلى فاذا ذكرناه في
 علاجها اوله وجع ظهر كنعاب ايجون وكثرة جماع
 ايجون در علاجى بنم ذكر انه كرى در **امراض الاعضاء**

نواضع او جف كلى كركب
 باورسى در نشن طرايق اوقى
 در وطم صولى بر يبلق نشن
 در

الطرف **الدوا** في فحين ابله هو اسراع عروق الابل
 لكن ما ينزل اليها من الدم السوداء او البلى
 او الدم الصرق تعري في ظاهره ويزرق بين المواد
 بعلاماتها وباللون والتدبير المتقدم **العلاج** القيمة
 عن كل ما يولد المادة دم سودا ويدر وغيره دن
 الفصد من اليدى والقيء البالغ واستنزاع السوداء
 او البلغم وبادج فبقرا بجر الادنى بالغ وكذلك
 طبخ الاقبنون او حبه بماء الجبن او الاقبنون و
 بماء الجبن او اللبن الخليب بكل كنفص دم صرف
 وقيء غير اولود فان نال في الكرى بولر ابله زائل
 اولور بها ونعمت والا فحين الى اخراج العروق
 المتسعة وشهها طولا وتسيل ما فيها او قطعها بالكلى
 وكثيرا والا احتياج اولور عروق متسعة جف وز
 بارب ايجون اوله افتمعه يا بالكلى كسك وداغديه
 ثم يستعمل الادوية القابضة لمنع تولد هامة اخرى
 مراد استعمال قوا بصدن اباغ اوزنه وضع التكر
 ور تماخيف من فلاك حدوث الما بيجوليا والامر

اكره ما ينزل ما فتمت عنفت
 اولور عنفت او بيجون
 ظاهر اولور قابل علاج
 اولور

دواي ايل داء الفيل مرضك
فرقي بوردك دواي مائه
عروق اولور انجق داء الفيل
ماده منقشه اولور دري واته
ست

السوداوية داء الفيل زيادة في القدم والساق
حتى يشد بعن الفيل وجهه يبرز ظاهر وير
وسبب كنفه السوداء وقد لا يكون متفرجا وقد يشد
ويخاف منه الاكل وقد يحتاج الى قطع العضو
وهو اورد من الدوالي المستحكم منه لا يبرأ ولا يشفى
يحتاج الى العلاج القوي الذي لا يقطع عضو
ديكي ايا غي كسكدر العلاج يبدأ بالنصد والاستن
للسوداء تم استئصال الادوية القابضة والربط
ولا يمشي ولا يقوم الامر بوط الرجل ربطه
مراد ايا غي اشاعة دن برك باغلق در واکه
ما بعرض الدوالي وداء الفيل للمعالين والتواوين
بعضة اللوك والسعاة واکه بواکی مرض عارض
اولور حالتي وایاغی دورانی پادشاهلر
صنودن و بیکلر **اجاع الفاسر** السبب المنفصل
هو المصنوع القابل اما الضمف خلفه كاللحم القوي
اولسوء مزاجه واکه البارد واما الحار في الحاذ
وخصوصا اذا عاضدها الوجع والحركة واما الوهم

مفاصل في الحرقه كفي ضعيف
در حسب الخلفه ست

حرارة جاذبه اولور في الموضع مزاجي
واحد رخصت و هو ان في خفا ملاط
ابوب افراجه بالكر ايلور دري

اسفل حيث المواد يتحرك اليه بالطبع شوله سبب
که متاثر اولور عضو قابل دريا صنعتي ايجون بحسب
الخلقة يابس مزاجي ايجون واکه في بارد در باحرار
جاذبه سي ايجون در خصوص اول حراره معاو
ايل وجع و حرکت يا عضله الجفن وضعي
ايجون در شوله برده که مواد کا حرکت ايلور بالطبع
والسبب الفاعل سوء المزاج اما في البدن کل اوتی
اعضائه الریت سادج او مادی و قوام کا خلط
او غیذی قوام کالریج بسیط او مرکب و اکثره في
بلغم و مرة ثم خام ثم دم ثم صفراء و في النادر في
السوداء اکثره ضمدی وجع مفاصل راجع اولمق
اولی و ربعی بومرض بلغمی و مرة دن اولمق اکثر
در اندن صکن خلط خام مدن اندن صکن
دمن اندن صکن صفرا دن و نادره سودا
دن در والسبب الاولی هو سعة المجاری خلقة
اولعاضه او حروث محار لم تکی احدتها الحارکم

من اول عضوک مدغی اشغف
اولوب اول عضو ساير اعضادن
اشغفه اولاه
که کچه بومرض ایا غی
و بیکلر اولور

او التخلخل او السخافة او التهاطل وكنه هن الا
من فصل المضم الثاني والثالث يعني مواد دن
اول اولان سبب مجاري وسعقي در با مجاري حاد
اول قدر كه اول اوله كه آني احداث اين حركت
يا تخلخل يا انقباض لك يا سبب كك وبعوا خلاطه الكني
مضم ثاني وثالث فضلته در والسبب الذي كثرت
الاوجاع في الفاصل ان لها تجزيعا بحسب المواد وكنه
الحركة وهي ضعيفة المزاج لبدنها ولا تها طرفي وبعيد
عن المبرك اوله وقد يبلغ احتباس الخلط في الفاصل الى
ان يتجمد وينبت اللحم بينها وخصوصا في المزاج
وهي الارض التي تحدث شلوه سبب كك ان يكون كنه
اولور اوجاع مفاصل بواولدر كه مفاصلك تجويعي
وارور حبس ايدر موادتي وكثرة حركتي وارور
وبومفاصل ضعيفة المزاج در بردي ايجوت
ومفاصل اعضا طرفيه دن در وبعيد در مدبر
اولدرن كاه اولدر ايرشده احتباس خلط مفاصل

مضم دورت ايدوكي بدقوه
بيان اولدرن در

لنظ كنه نصب ابد
مطرفه تجويعا قولن

الطرية فتجنن ابله هو اشباع عروق الدجل
كنه ما ينزل البهمن الدم السوداوي او اللين
او الدم الصوف المظلم شوك متجمد اولدر واثبت
اورته لدرن خصوصا من احي حار اولدرن كك
واوجاع مفاصل شولطامرا خدن در كه مودت
اولور وسبب كك المواد اما الاعدية او سوء
مزاج المضم او ترك الرابضة او الرابضة على
الاكل او كك في الجماع وخصوصا ع الاكل وحس
المستفرغات المعتادة والشرب ع الرين وكنه
من بقت به وجع المفاصل بعثية اولدر التقرس كك
ماده نك سببي يا غدي در كه مودت در موادتي
ياسوء مضم در بانزله حركت در يا حركت در اكل
اوزرله وكك جماع در خصوصا اكل اوزرله و
مستفرغات معتادة حس در وشر به راجل
اوزرله وكك وجع مفاصل مجازن اولدر عارض
اولدرن قرس وكك اوجاع المفاصل في الربيع حركت
الاخلاط وفي الخريف لدر اربها ولتقدم التخلخل في الصيف

نبراهات مزاجه معين اولدر مزاجه كك
مفاصلك في اولدر مفاصلك اولدر
دم شفق اولدر بكم

مخ والرين او لمين
اولدرن دني اولدر

حركت انيميك فضول صوف اولدر وطعام
اكل اندي كني حركت ايدوكي غذا هضم
اولدرن اعضا دكلور

مستفرغات معتادة دم بواسير دم حن
وفضه واسهل معتادة در بونازكي
اولدرن اعضا مفاصل فضول
صوف اولدر

عرق النسا بومرض بوجع ورد و فقر من انواع
 وجع مفاصل در پس بونلری بری عقبینی
 ایراد ایدر وهو وجع بیندیس الودک من خلف
 وینزل الی الركبة و ربما بلغ الكعب وکما طال
 زمانه زاد نزوله و ربما امتدلا الاصابع بحسب کثرت
 مادته وقلتها وجمع در با شل و رکدن و ایندیز و
 گاه ایرشور تیوغ وهر باری که زمان وجع
 طویل اولو وجمع انشی باده اولور وگاه وجع
 اوز نور بر منلی و یهرل مع الرجل و التخذ اقل
 وجمع ایلد ایاق و اوبلی و مشک اولور اکلک و
 دو غرلی وگاه جف و جمع سببی ایل طرفه و جمع
 اوجاع المفاصل و غیرها لایعود بسرعة اذا استوصلت
 مادتها الی عرق النسا فانه يعود بسرعة جمع و جعل
 ترجک عدت ایلز قی التصل اولی ماده سی
 الی عرق النسا اولی ترجک عدت ایدر واکه مایکون
 فی المفصل اولی انتم یتمثل الی العضلة العریضة
 و قد یسکن فیها اولی اکثر ماده و جمع مفصل اولور

بوشل و جمع در کف دیکری
 طرف اولور و نافع نون و فقر
 ایلد اولور عک طشر جانین

اوبلی که کنگ او صنه زمانه دیرلر
 وجع مفاصل که تندن اندک
 باشی کردی جف و رطل باندن
 طویل بضم و صفت لازم اولور

استعمار بالکله کدر مک
 و کونک فرغ دیرلر

اولا اذن انتقال ایدر عضله عریضة وگاه اند
 حادث اولور اولو اما **وجع الودک** هو مایکون
 الوجع ثابتا فیه لم یتمثل الی عرق النسا وکون فی اکثر
 عن ضعف الودک بسبب طوله للجلوس علی صلب
 او لضربة تلحقه اول طوله الودک بوجع ثابت اولور
 و رکته انتقال سر نسا دیکری طری و بونک
 حدودی اکثر یا ضعف و رکدن اولور جوف اوتورنی
 ایلد یک نسا اوزرن باضیه ایچون حد واکه عن
 خام و قد یكون انتقالها من اوجاع الذراع اذا طالت
 مدة عشر اشهر اکثر و جمع و رک بلغم خامدن در
 وگاه انتقالی اولور اوجاع رجمدن قی متقی
 طویل اولی اونی **اما النقرس** هو یبندی
 من الاصابع خاصة الابهام و قد یبندی من العقبر
 او من أسفل القدم او من جانب منه ثم یعم و ربما
 صعد الی الخذا واما یسکن فی الرباطات و الاجسام
 المحیطة بالمفاصل و لهذا لایمرض لهم شیخ بوجع
 با شل برما قدرن خصوصا با شل برما قدرن وگاه با شل

طمان جوف بیکرک نسا اوزرن
 جوف اوتورنی قسما داخل و

نقرس غلی نافر من نقلدن ماخذ در
 ناقدر من باشی برماخذ دیکر مر

تو بقدر يا اباق التندن يا انك برجا بنشدن اذن
 صکن عام اولور وکاه فخذ جفرا وکاه حادث
 اولور رباطات و مفاصلي محيط اولان اجامد
 انو کچون عارض اولن اصحاب نقرسه تشنج و الحصى
 لا يعرض لهم النقرس ولا الصلع خاد ملن عارض
 اولن نقرس و ياشي قبل دوکلاک و المنقرس
 يطول صنفن خصاه نقرسلوک نك خصيک
 در بسي اوزون اولور و لا يعرض للصبي ولا الامه
 الا ان ينقطع طشها طن ينقطع اولن مواد خا
 کثير اولور و مکان عن سوء مزاج ساذج حدث
 قليلا قليلا بلاتقل ولا ورم ولا تقي لون وجع مفاصر
 که سوء مزاج ساذج در تدبج اولور ماده انا
 نسز و اما المادی فالدم يكون مع حمرة لون الا ان يكون
 غائرا جدا و نمد و نقل و ضربان مادي لعلان که ماده
 سي دم اولاحمره ايله اولور الا مکروم در يک
 اولان ياده و جکلاک و نقل و دیک دیک اتمق ايله
 اولور و الصفراء يكون مع فط حرارة و صفرة لون و

ذكر انك الكلى وركلي دكلدر
 و بونلوق نقرس اولور و غنك
 سبي بودر که مزاج لری بارودر
 نقرس حرارت سبي ايله اولور
 و صلع اولور و غنك سبي بودر که
 مزاج لری رطب در صلع سبي
 سبي ايله اولور

در فاضل اولور و در فاضل اولور
 در فاضل اولور و در فاضل اولور
 در فاضل اولور و در فاضل اولور
 در فاضل اولور و در فاضل اولور

و شنة و جمع و يكون النفل و النمد و الحمة قبل ماده
 سي صفرا اولانك علامتي بودر که و البلغم يكون المجمع
 لازم مع فله التهاب و عدم تقي لون او تغير الى الصفراء
 ماده سي بلغم اولانك علامتي بودر و السوداء يكون مع
 حرارة المكان و صفراء المجمع و كونه لون ماده سي
 سودا اولانك علامتي بودر و قد يدل على عوارض الماده
 التدبير المتقدم مثلا مأكولات حارة و رطبه دن
 دم حاصل اولور و السن يکن دم قوجه ده بلغم
 کي و البلد شمالی و ساذج ياده جنوبین عکس
 کي و العادة از يک و جوف يک کي و الصفراء
 و الفصل و السمحة و مزاج الشخص و العارون و
 الباز و البص و ما يوافق و يرضن بونلور بودر
 بيان اولنمدر **العلاج** بوکي مرضك علاجی انا کان
 سوء المزاج ساذج کي التعديل و ربما احتيج في
 الحار الى استنزاع يسير من الدم و الصفراء و في البارد
 الى استنزاع يسير من البلغم سوء مزاج ساذج
 نمد بل مزاج کفايت ايدر و کاه احتياج اولور استنزاع

بلغم و يک اولور و يک اولور
 رقت و حرارت غارضا اولر
 سبب ايدوب فلای رکتی کي کي

مکان یا سیر اولن وضع کز لور
 اولن و لونا قرصن اولن

در فاضل اولور و در فاضل اولور
 در فاضل اولور و در فاضل اولور
 در فاضل اولور و در فاضل اولور
 در فاضل اولور و در فاضل اولور

يسببه وان كان المادة قطعت المادة وضع انصباها
 بالجنب الى الخلف ولولا الحاجم وقللت بالقي وهو
 انفع لجميع الاسهال اكرسه مزاج ماده ايجون
 ماده قطع اوله وانك دوكلسي منع اوله جانب
 خلاذ جذب ابله اكرجه شيشه ابله ايسه وتقليل قلته
 ماده في ابله اوله انفع در اسهالين ويغوي العضو
 بالرواع للما يقبل زيادة هذا اذا كانت المادة قليلة
 وان كانت كثيرة فان الرواع بوجوب احد الاربع اما
 رد المادة الى عضو شريف او جسمها فيزيد الاله
 ماده عصفا شريف رو او لثمة خطر عظيم ويزيد
 جس او لثمة ازدياد مرض وارور واما في عرق
 الشاة فلا يستعمل الرواع البتة لغو ماده ثم يخلل
 الموجود في العضو والاطلية المستحقة في الابتداء
 روية لجذباها والمخذة صان لتخليطها وتطويل
 المرض اما عرف سادة راع استعمال او لثمة زيرا
 ماده نك غور في زيادة ايدر تعقيد صك عضو
 موصيه اولان تحليل اوله ادويه مسخنة ابتداء بهر

زيرا في اسفلن اعلى به جذب
 ايدر واسهال اعلى دن اسفل
 جذب ايدر او بلبه ماده
 ضعيف متوجه اوله ضرر
 انك احتمالي اولور نه

در جذب ايد كچون موادى ادويه مخزن ضرر ايدر
 ماده تغليظ ومرضى تطويل انه كچون وكنجيين
 لغز حموضه غير موافق والشراب عدوهم لا يجوز استعمال
 الا بعد البرء التام باربعة قصور مفاصل استعداد
 وجعدن جفسون ايجون بومردن وجمع الحلات بخلط منها
 ملبينات كالشحم لبلات تجيد المادة بتخيه لطيفها وعضو
 في السوداء في محلات ملبينات خلط اوله ماده تجر
 اوله لاش اما الحار والدموى والصغراوى
 فاندك في علاج الحن الصغراوى وعضو ان كان
 معه حمى وتلين الطبيعة بمثل شراب البنفسج بل بالمثل
 والحن اللينة اما حار ساذج ودموى وصغراوى
 علاجي بزم ذكر ايد كچون در وتلين طبيعت در دوا
 ضعيف ابله واما البلغمى والبارد فمغلى حلوا ونبج
 على سكر اوردمرق او بنفسج مرقى او شراب ليموناء
 عرق سوس ان كان مع عطش او ميل الى الحار او
 شراب الاصول والكنجين المنصه او البزورى بماء عرق سوس
 او مغلى اما بارد ساذج وبلغمى علاجي مغلى وركه سوزله سكر

زيرا شراب غذاي تنغيث
 ايدر هضم ايدر

مرض تمام وقع اوله دغى بريل كچك
 ابله مقرر اوله زير بعض فضول
 مرضه ضد اوله دغى ايجون ان
 مرض ساكن اوله جانيه در

بطلن تلبس ودي ذكر اندكي دواء
 ضعيف ابله تلبس ودي زيرا نفس
 تلبس فضول وقع ايله قوى او لثمة
 اخلاطى تحريك ايدر اندك بعضى
 مفاصله دوكلوب ضرر زير
 اوله وارور نه

یاورد مرقی یا بنف مرقی اوزره یا شرب الیون ماء عرفی سوس
ایل اگر آنک ایل عطش یا میل حران و ارا یا شرب الیون
و سکنجین غصیل یا بزوری در ماء عرف سوس یا مرقی در
اما الیه سوس السوداء یا بخلا بارد او حاران لم یکن
عطش و لا خوف من حران و ربما یزید عرف سوس او ماء شربة
سکر اما یا بس سادج و سوداوی علاجی باره در عطش
و ارا یا یا حار در عطش یوقا یا و حرارتدن خوف یوقا یا
الاشربة یمنعون اللحم من الجوع مواد کثیره متولد اولور الا
لصرون یعنی ضعف الجوع و ح فحوم الطیر و الجوار الیه
افضل من غبه فصولی قبل اولد غیون فی الیام الاطباء الشیخ
بالسکر او شرب الیلوم للصراوی و الدیوی و الحار او سون
سکر بولر ماده نك و حرارتك سوزن سکن ایدر فاد
الشربة فاسفاناخ او بقله یمانیه او فرغ او ملو ضیة اشتهای طعام
فالنجی غدا بولر اولاد اما البار و البلیغ فالنجی کرایا یا
او بالصل او ماء الشربة بالصل او الصر و صا طیب بنجی یا
ایدر و اذا قویت الشربة فالجلون او مزون الیوم بالصل
ثم مرقی الیه بالصب و الدار صبی و المصطکی و امراق المزاج

فرغ بقله للرقا
دی کلری و صیه

سوس
مرقی
عرف

ثم العصا

ثم العصا و الفزاج بقره بالا با بر الحان
اشتهای طعام قوی او یجف غدا بولر اولاد
و اما السوداء فاعده الصراوی مع شربها
مثل الصل و الابزار الغلیظه الحار اعد صراوی
ماء شربة و اسفاناخ و بقله و بولرک امراقی در
الاشربة اما الدم فبالنصفه من الحصة المخالفة
فغصیل صجیم بوورک و اگر و جمع صاغ ایا قد ایسه
فصد اولنه صاغ الدن صولدن دکل و اگر و جمع
صاغ الدن ایسه فصد اولنه صاغ ایا قد یا
صولد الدن و اگر و جمع اکی ایا قد ایسه فصد اولنه
اکی الدن و اگر و جمع اکی الدن ایسه فصد اولنه اکی
ایا قد یا اکی الدن و جمع اکیسند یا بر ایسه و الا
و جمعی اخف اولان الدن و الا فضل ان بوخرتو
ننذ لتضج المادة قبله افضل فصد ناخه اولمندر
ماده نضج بولمندن او توری تا که فصد و سیه مخراج
اولیه و اما البلعن فانظر نضجی فیه واجب
الغلیظ ثم یستفیع بحت الفاصل او یطبخها

اغده صفاوی نسخین اولنن کدک
یا نواختی اولنوب و بیس
زیاده اولیه

ریا حه بخلافه اولور اکی نظیر
بر جائز دکلدر

حب الفاصل سور بخان دی کلری در

او ایا رج لو غازیاد و حب الحنق و لا یجوز استغراغ
 البلغم فقط فان الصفراء تحرك البلغم الى المصنف
 الضعیف فلان سرعهاها و السورجان یعقب
 الاسهال قبضایست الطریق لا العضو کذا
 بالمعدة فلیصلح بالطفل او الزججیل او الکون
 و رجل الغراب یقیم مقامه و لا یضرب مضربة بلغم
 نضج بولسه انتضار واجب در خصوصه غلیظی
 اندن صکن استغراغ اوله جائز دکلر استغراغ
 یکنز بلغمی زبر اصغراء باقی بلغمی تحریک ایدر عضو
 ضعیفه امیدی صغرا سهالی دخی رعایت اولنق
 کرک و ذکر اندکی معده ضرر ایدر اصلاح
 قلمق کرک رجل غراب سورجان مقامه قائم
 اولور و انک ضرر اتم و اما الصغراء فبطین
 الفالکة متقی بالسورجان و البوزیدان استغراغ
 صغرا بونک ابله اولور و اما السوداء فبطین الاقنوم
 استغراغ سودا بونک ابله اولور و الحار الارشی نافع
 لاوجاع المفاصل زیرا استغراغ سودا تفرج و نفی قلب

نضج بولسه استغراغ اولور
 رقیق جنوب غلیظی متحرک اولور

بد اوت در پیرا غنل بعضی اوزن
 بقع قصه آنجا قارغ اباعی
 ویرل قدس و یارند صوف اولور

کرف
 تخم

ایله المقیات در همان من اصوله البطح بسکجین
 للصغرا و یی صغرا دن اولان وجع مفاصله
 و عرق سایه بونلر ایله قی کرک در و زرجل او عصا
 و رقه بالکجین المنصلی او فجل نفع فی الکجین
 المنصلی کل ذلک للبلغمی یعنی بلغمی اولان بونلر
 ایله قی کرک در **الدرات** یشفعون بالدرات کثیره اخصوا
 فی عرق الشابل کثیره اما یسهلون فلا ینفع فیه دن
 بالدرات و المدرات زبر بطین و حار و فنا یستحب
 بما اعلی فیه بر سبب و شان و فوق الصغ للصر اوی
 شفع اولور لدرات ابله خصصه عرق ساده
 بلکه صوف اسهال اندر لور اما فانس اتم و صحت یولور
 مدرات ابله که ذکر ایلدی و للبلغمی هذا السفوف
 جنطیانا و کافیرطوس و کاذر بوس بالادرار سودا
 خلط عاصی و راد بار ابله جقمز انوکجین آنی
 ذکر اتمدی **الادویه** الموضعیه بر نبی قسدر
النطولات نطول للحار شقیه و خشن بطین بالخل
 حتی یتبرأ آخر البارد مرزجوش و ورق الفاروسه

ج اکین بر فشق مندری استغراغ
 اوله

یی بلوطی دیگره و

نقره صندرا ایدر حمام برط که صوبی طائلوا ولا

حمام مخفف یا بس اولوب حار
اولاندر که آنک کبی بوغلی
و کوکو تر بی در لرست

زیاده اولاً امداری یا بنق مرتبه سنه و اربعی و اربعی

حاجت شور صوبہ دہلی کے
انہی کیفیت ما اوزن طبعیت
زائنا اولیٰ

ایمان و تریاق الفاروق عظیم النفع و كذلك
 تریاق الاربعة والمصابین الکبار المذكورة
 فی القرا بادینا تبون لنا فعد ورجع فاصلا
 بارد وبلغی لولا وعظام الناس محروقة شتی
 فتشتی من النقرس ووجع المفاصل آدم کواکرن باق
 ایچورل شفا وبرد بواکی مرضه تم الف الثالثة
الفن الرابع فی الامراض التي لا تخص بمضد دون
 عضد بل اما ان تعم البدن كله كالحیات او تحث
 فی ائی عضد کان کالورم وتفرق الاتصال برعضه
 مخصوص او لمق عاقد رجب بدن عام اوله یا هر
 عضد و حادث اولی جائز اوله ویشمل هذا
 علی ابواب ستة **الباب الاول** فی الحیات **الباب**
الثاني فی البحران وایامه **الباب الثالث** فی
 الاورام والبشع والجذام والوباء والتحرز عنه
الباب الرابع فی الکسر والوقی والحلم والسقط
 والضربة والصدمة والشجاع والشیخ **الباب**
الخامس فی الزینة **الباب السادس** فی السحوم

مصنّف یونانی شیخ مذهب
 اختیار اندک و الاحالینوس
 قنن و ما غده و عظم
 ورم اوله

کسر صحن و فی بر تملک خلق صحن
 صده و وفتیق شجاع جمع
 شج و بر باش برلق شیخ
 سید لقی و رسته

والاحراز

والاحراز عنها **الباب الاول** فی الحیات
 جمع حتی در الحی حرات غریبه ضات بالافعال
 تنعت من القلب الی الاغضاء حرارة غریبه
 در که ضرر ایدر افعاله قوی قلبدن اغضاء
 و سیمها اما ان بکون مرضا و حی حتی عرضا و
 لا بکون و حی حی مرض حتی تک سببی یا مرض
 اوله اوله حی عرض در یا مرض اولیه اول
 حی مرض در و تعلقها اوله اما بارواح البدن
 و حی حی یوم او باخلاط بان شتی فقط من غیر
 عفنة و حی سونوخس او بان تنعن و حی
 حی العفونة او باغضاء و حی حی الدق حرارتک
 تعلق اوله یا ارواح بدنه در اوله حی یوم در
 یا خلاطه در که اخلاط قین عفونت سز اول
 سونوخس در یا اخلاط تنعن اوله اول
 حی عفونت در یا حرارتک تعلق اغضاء
 بدنه اوله اوله حی دق در و الحی الیومیة تحت
 عن الاسباب البادية فیکون فحیة و غصبة

ضرر افعاله سز افعاله ناقص
 ولس و ص طبیعی و سز اوله

کسب سز در بانک سببی
 اوله غیبی عفونت و بیا صطلح
 اند

فانک و قلان خلطون بخاری در اکا حی
 یومیه در لک اول خلطی قز در
 تنعن اولدن اکا سونوخس در لک
 اگر خلط لستعن اوله حی عفون
 در لک اول اغضای قز در
 حی دق در لک ابیغی اعز و
 بس حی مواد ی اختیار ی
 ایله اوج جنس قدر

یونک و لقی تقدیم الی لک سز
 اک و ترک اسراء و محلی اشرف در
 واکه یا بکون زائل اوله و لک
 یومیه و لک

حوریه با
حماران
حمادون
با حماران

بيع اعراض نصابه حمايه
سبب اولو رسه

بیا و بی فرجه و غضبیه ابله
بیل ذکر اولفق کرک ابدی
اعراض نفسانیه دن اولفق
مشترک اولدغیچون مس

استی دوتب قودخی
زمانک مجموعہ دقرا
دیلر بزرگ دخی تیب
اولمش ور مے

الذي عفو نندن حادث اولدور والبسطة اجناسها
اربعة محلي اعتباري ايله احدها الدوبة وهي
اما متزايد بو اولدر كه متعفن متخلدن از بدو ولا
وهي اسر او متناقضة بو اولدر كه متخل متعفن
اكث اولاو وهي اسلم او متساوية بو اولدر كه متخل و متعفن
ساوي اولاو ناسبتها الصغراوية وتعنفها اما داخل
المروق وهي الغيب اللازمة بو كابد اسم و برله لازم
اولد غيبيون ثم ان كانت العفة بقرب القلب او الكبد
هي الحرقه بو كابد اسم و برله شدة حرارة ايجون
على انه قد سقم محرق اذا كانت عن بلفم مالم عن
بقرب القلب پس صغراوية و بلفم بدخي محرق و در
واما خارج المروق معد و جرد و خلا الاعضا
اولاو هي الغيب الدائري بو اولدر كه يكون دوة يكون
دو تيم و على التفادي فاما ان يكون الصغراوية
رفيعة صرفة وهي الخالص او مختلط بالبلغم
مختلج مختلط وهي غيب الخالص به تغدير الكر
صغراوية صرفة ايسه غيب الخالص و مختلط

بیکر که غن کون آشوری کلکه در ر
ولازم اولدغی بود که حاتم اولور
انا بر کون کک بر کون بوشفا
اولور آنو کچون غن جبار
منه

اگر بیک دار بیل عفونت قفنی برضعت
در نظر قل برضعت اگر صد اعدن ایست
شکایت ایدر عفونت دماغه در اگر
قی دخی وار ایست عفونت معده
اگر در رین وار ایست عفونت اسهال
معده در با معاده یا سار بخاده در
اگر ادرار بیک وار ایست عفونت
کبدی در اگر سعال بیل وار
ایست عفونت صد زده در
اگر بر بیل عرق وار ایست
عفونت این در

صغیر الکریم داخل عرفوں اولوں عرفوں و عرفین
باکند اولوں و کریم خارج عرفوں اولوں

منه به شیطا الفسفا افنان
البدن ربها انما انتاج
بدره

ایسه بلغم کی اید که اختلاطی متمزج ومغلف اولاد
غبت غیر خالصه دیوانها البلغمی وعنفوتها
اما داخل العروق وهی اللازمة بو اولدر که هر کون
دوتنه تفاوتسزا وخارج العروق وهی النکته
بو اولدر که بعضا وقتا دوتیه و رابعها السودیه
وعنفوتها اما داخل العروق وهی الایزیه بو اولدر
هر کون دوترا اما کی اکس برکون زیاده
ووتر وجودها نادر جدا بزا سودا بار د
یابس اولد عینون از متعفن اولور واما خارج
العروق وهی الایزیه شهور ربع بود وکل
من الحیات العفنة تنقسم بحسب انقسام اصناف ذلك
لخلط اقسام اختلاط غیر طبیعی اوایل کتاب ذکر
اولمشر **المتی الدقیقه** وهی التي تشبهت اولاد بالاعضا
الاصلیة یعنی حرارة اولاد متعلق اولاد اقوام بدن
اولاد اعضا یه فی لا محالة یعنی بطوبیها ینتم
حرارة سراج زیتی افنا ایدر و فی البدن بطوبیها
یعنی کی جنس طوبی وارد در الاولی هی الاخلط الاکثر

تعفن داخل عروق اولی
خارج اولور بزا عروق
تخلط مانع در

اما صفرا حار و یابس در تعفن
بانع اند بر و در انو کین
غیر لازمه نادر د کلدر

ضمیمه ظاهر و حمای و ق
دافندر حقیقت حرارته
باجدر

وقد ذکرناها

وقد ذکرناها اوایل کتاب و الثانیة منها فصول
عرق دمع و منی و لبن و مخاط کبی و منها غیر فصول
و غیر الفصول اقسامها اربعة بواقته
بیان ایدر احدها المحصورة فی اطراف العروق
الشعرية الساقية للاعضاء یعنی شول رطوبت
در که عروق صغیر اطراف بدن اولدر که سقی ایدر
وثانیها المنبثة علی الاعضاء کالطل شول رطوبت
در که دو کلتش و طاعتش اولاد اعضا یه کی
وثالثها القریبة العهد بالانحداد والتشبه بالاعضا
شول رطوبت در که برک اولاد با شلی و رابعها
التي بها اتصال الاعضاء شول رطوبت در که
ترکیب اعضا یه صافلر فان افنت الحران الصنف
الاول من هذا الرطوبة و شرعت في افناء الصنف
الثانی خض هذا الصنف باسم حمی الدقیقی حرارته
افنا ایله رطوبت اولادی و شروع ایلد ثانیة
افنا سنه اسم حمای دق تخصیص اولدر بوکا
وان افنت الصنف الثانی و شرعت في افناء الثالث

بورطوبت سخیل اولدر رطوبت
خلطیه دن و بورطوبت مشاء
در اشجار اطراف واعضا
اولان رطوبت

بورطوبت مشاء در رطوبت اولی دن
بورطوبت مشاء منبر لوده اولان
رطوبت که کونیش اولیه بورطوبت
و اولی نیک فایده در رطوبت
عند النور نیک در غذا بولیم

بورطوبت متکون اولدر رطوبت اولی دن
بورطوبت مشاء در رطوبت اولی دن
رطوبت که تمام کونیش اولیه
بورطوبت مشاء در تمام کونیش اولی دن
لوده اولان رطوبت و بورطوبت
بدن تراب اولی نیک فایده اولدر

تسبی خاص باسم العام در

خصت باسم الذبول ولا يعلم من بلغ انتهاء
 حتى حرارتها ايلسه رطوبت ثابته وشرودع
 ايلسه افناء ثالث اسم ذبول تخصيص او لنور
 بوكا فلاح بولر بولك نهايتد ايرشن وان افنت
 الصنف الثالث وشرعت ذافناء الرابع خصت
 باسم المفتت ترينق اعضا اندكچون والكل سمع الدق
 زبر اسم عامدرو اما للمتي المركبة فتركيبها اما من اجناس
 متباعدا كتركيب حمى الدق مع الخلطية او من اجناس متقار
 كتركيب الصفراوية مع البلغية او انواع من جنس واحد
 كتركيب الغبت اللازمة مع الدائش او من اصناف
 نوع واحد كالتركيب من غيتين واجدها خالصة
 فلنفصل الان هذه الحالة ونذكر اقسامها وعلاماتها
 ومعالجاتها تركيبى باجناس متباعدن يا
 اجناس متقاربة دن باجناس واحدا نواعدن يا نوع
 واحد اصنافدن در نيتكم ذكرا تـ كذا **الحق**
اليومية تعرف بتقدم اسبابها وتبدي بالانافض
 ولا تكثر ولا تضاعد نبض بل رجا وقع في ابتداها

حمای بسط بیان ادب
 حمای ترکیب بیان شرودع
 ایلدی

بوتک وجه تعین و وجه تسمیه سنی
 به قروه بیان ایلرک و نصفیه یوزده
 اسبابین بیان انشایی بولر
 سایندن فرقین بیان ایلرک امتیاز
 حاصرا و لا

خفيف و قليل فتعريف سبب الاخر ورتما
 قوی فصار نافضا وهونا در وجميع اعراضها
 خفيفة كما هي حرارة حمام بل الذرع بل ساكنة هادئة
 ونبض حسن ونفس كذلك وبول تصبح صحي وحرق
 ندي غير كثة جدا وطول المقام في الحمام اذا احده
 فتعريف فليست اليومية بيلنور اسبابها فتعريف
 ايلد وابتدايدر در ترنوز و تکرسين ونبض طر حرق
 اولوز سرن بلرکاه اولور ابتدا سند بر د خفيف
 واز جق فتعريف اخن سببي ايلد وکاه اول
 قليل قوي اولوب در حرق اولور و بونا در در وجميع
 اعراضه خفيفه حرارة حمام کي لذ غرض بلرکاه
 ونبض ونبض حسن اولور و بول نبض بولش و
 مرض سوز و عرق نم اولور قتي جوق دکل و حمام
 جوق دور مق فتعريف احداث ابد رسه حمای
 يومية دکلر **العلاج** مقابلة السبب كالتمزيق والتسلية
 في الغضبية والحزنية والغمية لف وشر مشقش در
 وکاستهانه بالفرج في الفرجية خولقد فرج ویرن

در تعریف و در بیان

استدلال در بیان سببی بود که مقدار داده
 جوق اولوب سبب حداث اولوب
 انداز اخن مدو به شکون اولوب روم
 شادی اولوب اندن داخل فحش ظاهر
 بدن بر دست اولوب با انقباض و
 فوجی فادر اولوب حرکت قویه ایلد بخیرت
 اولور

اولر که برین کند و بدند احاسا این
 بودت و سنجق مره

یعنی بریند به فوجیه مجرم اولو سبب
 اولر سبب ذم افل کرک بوند
 مقابله سبب بودت

نسده حای یومیة فرجیة ده و التغه بنة و التغه بنة و التغه بنة
 و الاستغراق فی الامتلاية مغالبة بالصد و در و التغه بنة
 فی الا سخصافیه و السد بة و الدلک الطیف فیها
 بود فی تفتیح در و شراب السکینین فیها بالغ
 تسکین حرارت ایچون و ربما اجتمع مع بعض سکینین
 ایلد الی حلیب بمرالغنا زیاده تفتح ایچون و التغه بنة
 و التزطیب بلا عنف بالاعدة و الاشره و التغم
 و المسکن البارد و جمع جمات یومیة ده نافدر
 ثم الحمام یعنی زول حتی دن صکن **سوخس**
 حی تحت عن غلبان الدم و یکون اعراضها
 من الصداع و حرارة المس و العطش قوی من یومیة
 و اخف من العفنة و یکون علامات الامتلاء الدغی
 ظاهری اعراضی اقوی اولدغی حرارته و متعلق
 اولدغی ایچون در **العلاج** الفصد و ربما کنی و حل
 و ربما اخرج الدم الی ان یحصل العشی یطعم الحی
 فی الحال اما بوقوت یحل و لیحق در و ربما اجتمع
 مع الفصد الی تبرید و تطفیت سو و مزاج اولدغی

عنف اولمق اعتبار ایلدی
 تا مرضی منقلب اولدی
 ضد نه

بوفی یومیة عتبی ابراد ایلدی
 اکا اشبه اولدغی ایچون

یومیة ده اخفا اولدغی حرارت
 زود متعلق اولدغی روح لطیف
 اولدغی ایچون حرارته سه بد اولدی

و هجر اللحوم و الاقتصار علی الزاویر الحامضة تقبیل
 دم ایچون و تبیین الطبیعة تنفع حاضرا یله
 و ربما اجتمع الی سهار الصفراء خفیف ضعت
 اسهال در بمثل التفتح المقوی او ماء الرمان
 بالهلیج غلبه دم ایلد صفرا اولیحق **الحی الدوبیة**
 العفنة یعنی عفونت دم من حادث او لا ینکرها
 جالینس معتقد ان الدم لو عفن صار لطیفه
 صفراء فیکون الحی صفرا و یه لا دومیة بونک سبی
 دم سریع الاستحالة اولدغی در و علی هذا یحوت
 لا یبق بهذا المختصر حق بمراط بد و کی در کم دم
 متعفن اولور نیتکم مصنفه بر و حبت کان داخل
 العروق فعفونة بکون داخل العروق فتخرج الحی
 المطبقة علی الاقام التلثة بری متزاید بری متشابه
 بری متناقضه در و سبب العفونة اما من الامتلاء غلبة
 اذا کانت سريعة الفساد بجهرها کالسند مطلق
 دکل بلکه سمک طری کبیر در اولسرعة استحالته کالبن
 جوهری ایوا لا اما سریع الاستحالة در عفونته

حالک ضلالتی دم متعفن اولدی
 صفرا و متقلب اولدی جائز در

بیت نمکین در غشای کبد
موجود است

اولسوء ترتیبها اول کینفی صکن لطیفی بک کبی او
لکدها مانیة کالبطنع والمنشی زبرا خلط مانی سراج
العقونة در او غلیظه یعصر تصرف الحار الغریزی
فیها فیصرف بها الحار الغریب کالجبار والقنایخام
اولیحق واما السدد تمنع الترویج من کثرة الاخطا
او غلظها اولزوجهها او حرکة علی الامتلاء بولر مجموع
اولق دخی جائز در واما بسبب من خارج کا
سنتشاق الهواء البانی والماء الآسن ولجیف لاجرم
عنوننت اخطای مستلزم در ویدل علی حتی العنونة کون
الحرارة لذاعة حرارة اصدر کبی اولق واللذع فی
الدویة اقل بطوبیت دم ایچون ویتقدمها حالة تسخ
المیللة حمای عنفیه دن اول ملبله اولور وھی بن الحی
واعتدال المزاج ویتدی بتکسر کسر بر ایچون
بدنی ثقیل ایدر واختلاف بنض یقلی الغث لقله
ماونها مطبق دخی بوبله در وقله تحصل ندواه آز
اولور بدنا خمر فی النوبة الاوئی نضج اولدغی ایچون
ولا یتم النقاء بعد الاقلاع فودفن صکن واعراض اشه

هواء وانی ارض وانی هواس در
باماه تنغه مجاورتدن اولور باجیف
نرمجا ورتندن اولور امی عیانت
مصنّف نوع قصور وارفر

وتمغه
نوبت دیر شمة باسلد وخی
زمانه دیر است

کون قولنه
رفع ابله معطوفه
لخطا المراهق

من البومیه

من البومیه وسونخص عنفت ایچون من الصداع
والعطش وتغیر طعم الغم ولون اللسان بیان اعراض
در ویکون ذلك مذکور اولان اعراضه الدویة مع
تمده وانتفاخ العروق والاوداج وامتلاء النبض
واحمرار اللون وثقل البدن والرأس امتلاء عروق
وکثرة دم واجنای ایچون در ویتدی بعض حمای صوة
دوتغه باشر بلانا فضا ولا عرق الا عند الجوان یرا
ماده داخل عروق در وآنک یبوسنی ایچون عرف اولز
وکیون الحی لازمة غیر لذاعة بل کانه حرارة حمام طوب
دم ایچون در وجرانها سبعة ايام **العلاج** اول
ما یتدی به النصد والتطفية وتلطیف الغذاء و ترک
یومین او ثلثه واسهال لطیف للصغراء بثل النفع
المسهل او طبع الفاکهة او ماء الرمانین باللیل
ابتداء علاج قصد در ودمی سوبه ریکرر وغذاء
لطیف و ترک در واسهال لطیف صغراوی **در الحی**
الصغراویة اما العیت بعض غب دائر فانیاتوب
یوما ویوما لا یرون دوتر یرون دوتمز ویکون العطش

بحران وتشد ماده نضج بولوب
طبیعت عرف ابله دفع ایدر

والصداع والسهر والكرب فيها القس من اللازم يعني
 بواعراض غيب دايده اولور صغراوبه لازم
 دن زير احرار ت ماده داخل عروقن اشده اولور
 وفي الحرقه اشده مع اسوداد اللسان بعد صغره وشفق
 الشفة وجفاف اللسان ومرار العرق ورماعا الكان
 سواد بونلر شدة حرارت ايجون در الضجر ط الغنى
 وبغض الكلام والضمه زير ابونلر دخی حرارت
 ويرر وقد تكون هن الاعراض في الغيب ايضا في
 ماده خالصه وحاده اولر وتندى نوبه الغيب
 بقشعره ثم نافض وقد يكون بغى نافضا ولا يعنى
 اولر كونلرند اقوى ماده صغراوبه نك حده ايجون
 ثم بغضف كمانتقت حده ماده بالنضج والربع
 بالعكس ماده سى نضج بولده حده اتر آنو كيجون
 نافض ربع آخرند زياده اولور ولا بدوم البرد
 مع قوته بها غيب والبرد فيها انما هو للذرع ماده وحر
 الحراره الغريزيه الى حمايه القلب اما بغضه ده برد ما
 ايجون در ونفادى بعرق كثير يعنى زوال غنى عرق اليه

بل كل كحيات بونلر وصدتلى مختلف
 اولور غنى اسانه واردر زير اجمي ده
 اوج نند واردر برى تغنى برى
 اجتماع ماده برى تحلل ماده واجتماع
 ماده مختلف اولور مقدار صغرى
 اگر ماده سى كثره ايس زمان قليل
 بجمع اولور اگر معتدله ايس زمان
 متوسطه بجمع اولور آنو كيجون
 حاي بلغم كيجون در سوزاوبه
 اوج كونلر بر دوش صغراوبه كيجون
 دوش بركون دوش وجم واجتماع ماده
 مختلف اولور كينيتى يعنى رقيق وغلظ
 وحرارة در ودر صغرى آنو كيجون
 سوداوبه اوج كونلر بر دوش
 غلظت ماده سى ايجون وبلغم
 كون دوش رقيق ماده سى ايجون
 صغراوبه بركون دوش بركون دوش
 سينا ده اولور كيجون ونفرض
 ماده دخی مختلف اولور كينيتى
 صغرى اگر حاي بارطيه باونلرند
 مركب ايس نزل شفق اولور
 اگر بارده ايا ايس باونلرند مركب
 ايس سيم شفق اولور و تحلل
 ماده مختلف اولور ماده نك
 اختلافى صغرى لزوجين و
 عمدت وغلظت ورفند
 ويطوبت ويطوبت زلا ماده
 لزج وغلظت ويا ايس ايس
 استفراغى غلبه اولور آنو كيجون

بلغم نك بدنى طويل بارقند و غلبه لزج ايس
 استفراغى سبب اولور آنو كيجون سوداوبه نك مدته
 طويل اولور يازدغى نفايس حكت قد تظلم
 رنجيد اوليه سز

اولور واللازمة تشد غلبه لازم كون اشوى
 برد و قسى محكم اولور والمخرقة قد انظر فنار تها
 بلکه بر حال اوزن كى اولور واذا تركبت غلبان
 ثابت كل يوم فلا يعتمد على النوب في الدلالة على
 نوع المرض فحين مركب اولر اكي غلبه كوجون
 دوش او يلبه اعتماد اوليه دوشه دلالت نوع
 مرضه وفي الاكثر يكون الطبع معتدلا لان الصغرا
 يتحرك اما الى فوق او الى ناحية الجلد او يلبه اسفله
 تحريك اتمز والبوله يكون نازيا الا اذا كانت
 الصفراء تشد الى الدماغ فيكون ما يابا ابيض
 وحق يندبر بالسر سام ان لم يكن رعا ف امار عاف
 او ليجن دفع اولور وعلامة الخالصه ان عرقها
 يكون اكثر ماده سى الطفا ولر عيجون ونوبتها من اربع
 ساعات الى اثني عشر ساعة يعنى بونلر تجاوز
 اتمز وبقدر زيادتها على ذلك يعرف بعدها
 عن الخلو ص نوبتك بونك اوزر زياده سى مقدار
 ابله بيلنر خلوصه ن بعدى واطول ما يكون تنقضى

زير ايجون دوش غلبه كوجون طينيت
 صفراوبه صغرى باوجود
 اكي صفراوبه در سينا كوجون
 سينا نوبتى اولور بركون
 بر نك نوبتى اولور احدى
 اعتماده علامته در
 نوبته دكلدر

صفراوقين اولور بلغم ابله فر شربه
 غلبه خالصه كى لرو الا غلبه
 خالصه لرست

في سبعة اذ وار الابطحطه يعني ستة قورنهايت
 يدي كن طوتد قن صكر الابطحطه ايله زياده وقت
 وقد يقوم يوم اللازمة مقام النوبة فينفضي في سبعة
 ايام حاي لازم حاي داي نوبته دور يدي كن
 ده منفضي اولور واما غير الخالصه فقد يطول
 نصف سنة مده سي بلغم غليظ اولد غيچون والبول
 في الخالصه رقيق وفي غير الخالصه رماكان غليظا
 بلغم غليظ ايله مختلط اولد غيچون واذ اعرض الصداع
 غيب في الاول يوم اولد قوي في الرابع زيرايوم
 انذار در وفارق في السابع زيرايوم بحران در وان
 عرضي صداع في الثالث قوي في الخامس زيرايوم
 انذار در وفارق في التاسع اولخادي عتر قوتل حسني
العلاج ان وجد في الدم فالقصد بتمهل يعني ك
 اوچ كون كجك كن صكر قصه اين لر و احراج
 دم سيرة **الاشربة** في الايام الاول السكجيين
 و شراب النيلوفر وان وجد عطش قم حليب نزار القناه
 ليفتح السدد ويبرد ثم شراب البنفسج والنيلوفر

خطا باطبيدن اولور بامرضدن
 مبدات ومغلطات استغالي
 ايله جوقلق

شول مرض حاد در انك بحران
 يدي كوني اولور يوم انذار
 در دنجي كون اولور

نضج بولون ايجون

او احد

خطا باطبيدن اولور بامرضدن

او احد مع شراب لاجاص ويزر قطونا او شراب
 النيلوفر او بنفسج او حاض ونبلوفر او نفاح
 او نفع حاض او حلو سكر او شراب بنفسج
 او نيلوفر والاوى تاخيه النفع يومين ثلثة تا نفع
 بوله او ماء الرمانين شراب بنفسج او تمر هندي
 محروس از لش اولد في ماء حار على سكر او شراب
 بنفسج وماء البطيخ قريوز صوي بالسكر او كجين
 غابة لانه مدر عرق سكر الحرات والعطش
 ملين للطلع وماء البطيخ المشوي جيد بران
 اولمش قباق صوي ايودر والاوى تاخيه ميا
 العفاكه الى مابعد السادس تا نفع حاصل اولد
 ويلين الطبيعة كل يوم مجلسين ثلث بالقتل او
 لحقن اللينة ان لم يكن بالاشربة المذكور يعني
 تلين اشربة ايله اولمزسه بونلر ايله اين لر وفي او
 النهار وفي الليل يضاف ملا الاشربة مدرات كليب
 بزر الفتا والخيار وخصوصا ان كان مع عطش
 واذ افرد العطش فحليب بزر البقلة وحن او

اليوم مع

باخه اولد صحن بولد قن صكر
 سانه نغبل اولور

صنفج بودر كفا غي حله صارب
 بر نغندل تنور قنوب
 بعد جندب صندل

بويله ودي زيرا اشربة تلين اسهل
 و خطه جهنم دن اقل در

او بر يقطينه او ز رقتا مع شراب سكجيين او اجنه
 وقد يحتاج الى الكافور شدة عطش او يجمون فان
 كان هناك عتيان وفي تنقع التمر هندي
 يصفي من غير ان يرس على سكر او شراب نيلوفر
 او تنقع من تمر هندي اربعين يوما و درهما عذاب
 عشرين حبة نيلوفر خمس بهرات سكر اوزن
 سوزلوب ايجورله او شراب التمر هندي او شراب
 القراصيا وان كانت الطبيعة بحية يعني لينة او
 فشراب الخماض او شراب الرمان الخامض بالنعنع
 او شراب السكجيين الرمان وقد يستعمل هذا القابض
 عند اغتسال الطبيعة و بلين الطبيعة بالحض
 اللينة والفتا مل المسحاة مده نك اخراجي
 ايجون فان لم ينقطع القي والعتيان فيوخذ طباشير
 وسماق وكزبرة يابسة وزر دور و سحق ناعما
 ويستعمل شراب تفاح وقد يضاف اليه قليل كافور
 شدة حرارت و غلبة في ايجون **المسهلات**
 التنقع الموقى او ماء الرمان بالليلج او اربعون

درها من شراب الورد المكر مع عشرين درهما سكجيين
 او غسل خيار شنبه شراب بنفسج و دهن لوز حلوا
 او تمر هندي محروس في ماء حار على لب الخيار
 والسكر و دهن اللوز المحلوز او شراب بنفسج عوض
 السكر و الاولي ناخير المسهل الا النضج الا ان يكون
 متحركة منها جة صفرا متحركة و متحركة او يجمون عصب
 رئيسه منسوب او ملق احتمالي اولور او بلبه اسفرا غل
 استعمل او لنفق كك على ان للخطر الاستفراغ
 قبل النضج في الغب اقل منه في غبه هار برا مائة
 غب رقيقه در ولا يستفزع يوم النوبة و
 يوم الجحان زبرا طبعه دفعه مشغله در تصريف
 اين من و اولى الايام بالاستفراغ الثامن والعاش
 والثاني عشر و السادس عشر زبرا بولر دة نوب
 و جحان بوقدر و اما السادس فيه خطر عظيم
 لانه قد يتفق فيه جحان كما قد يتفق في الثامن الا
 جحان السادس روي فاذا اتفق مع المسهل في الغاب
 بفعل **الاغذية** يجبان يوحرا الغدا و يومين لثة

ثم يستعمل ماء الشعيرة او حليب لباب الخبز المنقوع
 في ماء بارد او سويق وخصوصا ان كان مع غثيان
 اي هنك كان مع السكر او شراب نيلوفر عذرا ناضه اوله
 لكي اوج كون انذن صكر جواب استواء اوله
 يا اتمك ابجي حليبى كه ماء بارده ايجلنمش اوله
 يا بونلرك سويقي خصوصا في مرض ابله غثيان
 اوله بونلردن نفسي اوله سكر ابله يا شراب
 نيلوفر ابله الا ان ترك ضعفا في النض استناد
 اول كلامدن فيكون مرقه الفروج واجبة تقويت
 ايجون وقد لا يدرك الضعف حتى اولد ايجون فيغد
 بماء الشعيرة وحق او بلبه ضغق زباده اولور فاذا
 بلغ الضعف ضعف اير شجك زباده يه ادرك
 ظاهر اولد ايجون وقد انتهى المرض او قارب
 المنتهى حال بوكم مرض ارشدر نهائنه باقريب اولشدر
 فيغذي باسراق الفراج او بلبه غذا اقلنوز بلبلر
 شور بالى فيغد في المدة لاشغال الطبيعة
 ح بدفع المرض عن الغذاء لاجرم غذاه تحضرف

ز براسو بن تقويت
 انه بيجون غثيان دفع
 ابله

ايد مز ويكرب غصه ويرد اول غذاى فاسد
 ويستوش الذهن ايجون فاسد مرتفع اولد ايجون
 دماغه ولا يحصل رها بوا مراف سبي ابله حاصل
 اولر تقوية يعتد بها طبيعة منتفع اولد ايجون
 فاذا خفت الحى في ساكن اوله وهضمت الشهوة
 ظاهر اوله اشها فزور حبه الزمان او اجاص
 او زير باجة او ليمونية او اسفناخ او رجلة او
 ملوخية او بقله يمانية وليطبخ ذلك بدهن اللوز
 الخلو ويخص بالخل او بماء اللوز ان لم يكن سعال
 زير الكلى سعاله ضرر ايدرو من الناس من لا يحتاج
 الى المزاور بل الفراج في الايام الاول وهو
 المتخلل البدن بل في يوم النوبة يعني يحتاج اولور
 فدر ايج قوتى ضعيف اولد ايجون واما عذره فلا يفي
 ان يغذى في يوم النوبة طبيعة شغول اولد ايجون
 دفع مرضه ولا على الاعمال من الطبيعة يعني
 طبيعته فبعض كى وارا يكن غذا الندرى **الادوية**
 الموضوعية يكن صداعهم ويتومون بما ذكرناه في حقا

و یبرد آبادهم بالخرق المبلولة بماء الورد او
 ماء الهندباء او ماء الخمار مع قليل خل و ربما
 اضيف اليه قليل كافور و غسل اطرافهم بالماء الحار
 و النخالة ينفعهم بشکین صداعهم و عکس الاجفان
 المتصعبة الى ادغسهم غل لفظا رفوع مبتدأ
 ينفعهم جلد سی خبر و وجب ان یقیوا ابتداء النوب
 بالماء الحار و السکجین صفرا ی جفر من ایچون قوسد
 و فی وقت قف الحار استعملون البزور بزر بغل و بزر
 هند ما و بزر حیار و بزر قنا و سایر بزور بارده
 کمی مستحلبة علی شراب الاجاص او السکجین تا حرار
 دفع اولاً و عند ابتداء العرق بذر عرقهم بالسکجین
 بماء البطح او بالماء البارد زبراً ماء بارد نضج و یرد
 خلط صفراوی او بلبله طبیعت قوی اولو موادکا
 دفعند عرق ابله او جلیب بزر القنا زبراً مرق
 و زیتنج اندکیچون و بمسح عرقهم ببنفاد ادران
 زبراً مسح اولندقی ماسم آجلور و برش المسکن مسکن
 صوسرید و بکذا فی حرارات الماء هوای و مانی

وسع او لیجق ظاهر اولان عرق
 برودت ابرب بنجر اولوب
 سایی دوتر عرقا قطع
 یولور

خسارات بوقرود
 تکرار بیان اولندقی

نبرد

نبرد و ترطیب آلت ایچون و بقرب البهیم من الفان
 التفاح و الکثری و السعجل و الزعرور و الخیار
 و قریب قلند من الیاحین الآس و ورق
 الخلاف و اوراق الاشجار الباردة العطرية
 کالتفاح و الريحان مرشوشا علیه ماء کثیر بونلک
 جلد سی تبرید ایچون و عطرا یله تقویت ایچون
 در و بوجیلین قریب قلند و من الزهور الورد
 و النیلوفر و جمیع اللیخاخ الباردة و الطیوب
 المتخذة من ماء الورد و الخلا و ماء النیلوفر
 و ماء الآس و یضاف اليه قليل خل الا ان یكون
 سر فلا یقرب البهیم الخل و قد ینفعهم الاحتمان
 بمثل ماء البطح او ماء الخیار الخالخ جمع الخلی در
 و اول معجون طیبه دلدلر و سر او لیجق سرکه مسح
 اولندقی سرکه محفف و موجب سرحد اولدغی
 ایچون در **الحی البلغین** بوقرود بیان ایلدی
 که بویکی قسم در برش لازم بره نایبه و دان و موا
 دیر لکن حرارتها یبع قسم تالیف حرارت قلیلة

الخلی بویجای خورش آبیخته
 و معجون خورش بوی
 درج لغات

برودة مائه سي ايجون بحاربه رطوبه مائه
 سي ايجون لاندغ اليد الا اذا اطلت من
 يعني العضو او من جوف دوتك انحدروا
 طولا زيا ساج بلغم بارد و تنفس كل يوم
 هركون دوتر و تاخذ بكس و سات و ثقل
 بلغم كثر في و جارتك ارتعاي ايجون ويسر
 ازالة البه و عما سخن ثم عاد ثم سخن ثم عاد
 زيرا اصل من ايجو و در و الاذنه بعن قسم الى
 تشابه الدق لولا لين في النبض و صلابت
 نبض و ارور دقل و قد يصلح كافي الجحان
 للتمدد مائه نك كثر تندن و البول قليل الصبغ زكي
 از اولور بلر بما كان الى الحاجة و بياض كثر
 اختلاط بلغم و ربما احمر بسبب العفوية زيرا
 حرارت ناريه حاد او اولور و رصاصية اللون
 و ضعف النبض و صفى و شدة اختلاف
 ورقة البرار و بلغمه يعني بوحى ده بونلر اولور
 و العطش قليل الا ان يكون البلغم مالحا و لا يكون

خالبه عن ضعف في المعدة لكثرة البلغم فيها و يبع
 ذلك في اوله ضعف تابع اولور اعراضه كالفتي
 في ابتداء النعاب و الخفقان و سقوط الشهية
 مع النفاث و قلة عرق و لا يكون سائعا يعني
 عرق جميع بدنه عام و لمز **العلاج** انضاج البلغم
 واستمر اعنه يعني بخورن صكر و تعوية في المعدة
 دفع غشى و باقى اعراض ايجون و التي لا بد منها
 في كل نوبة او اكثر النعاب اخراج بلغم ايجون **الاشربة**
 شراب الليمون و اليلوفر و البنفسج او سكجيين و لوز
 او سكجيين بزورى او عنصل او عسل بماء حار
 او ملى من زرفنا و خيار و عذبة و انبراس
 يصنى على سكجيين سادج او برورى او سكر
 بلغم رقتى و غلظتى و تنافهتى و ملوحتى حجة
 و البرور مع تسكينها العطش و تبريدها حرارة
 الحتى ينضج البلغم بالجملا و قد يستعمل مثل ماء العسل
 حار او جلابك حار بماء عرق السوس اذا لم يكن
 الحار قويا و قد يستعمل الجلبين شراب الليمون

او السكجيين البزور عا والعنصل على من رائح
 وعرق سوس و زركوفس و برسيا و شان او شراب
 ورد او شراب فستين اذا كان في فم الحرة ضعفت
 واذ اطال زمانها احتيج الى قرص الالبونياس
 او قرص الور و او قرص الخاف و او طبع الخاف
 والشكافي والباد آورد والشاهج والهندبا
 والكثوث والطحط على سكر او سكجيين
 وحق او ورد وحق و ربحا ركبته هذه الادوية
 مع ادوية ملينة للطبع كالتمهذي والاحاص
 والبستان وعللها شراب واما الاحاص وحق
 او التمهذي وحق فصار لهم زبرابو الكيس
 مضعف لور فم معد و مولد لور بلغمي
المستفحات مطبوخ من بستان ثلثين حبة
 بزرقنا و هندبا و غار بنون و عرق سوس و انوار
 من كل واحد درهمين بساج و قطربون و سنا
 و هليلج كابل و اصفر من كل واحد حبة دراهم
 يصنع على خبار شنبه و ترنجبين و سكر مع راوند

فم معد ضعفت اولها كغرت
 بلغمي ايجونا بوحى نك خراشيد
 در

برآون و ربحا در در
 در

مولد لور فم معد و مولد لور بلغمي

و تر بد

و تر بد من كل واحد نصف درهم مثل ازرق و كثير من
 من كل واحد ربع درهم او حب الالبارج او ايارج
 فين او حب من راوند و هليلج كابل و غار بنون
 و مثل ازرق و تر بد من كل واحد اثنين يترك
 بهن لوز و معجن بعمل خبار شنبه و لوز
 خبار شنبه بنيل غار بنون و بلبين طباطباص
 براوند و سكجيين او بنفانل مسهلة او معجن
 ملينة و يتبع فيها فطم و سفايج و قطربون و حق
 كل ليلة با دراهم بمثل زرقنا و الحيار و البطم
 مستحلبة على سكجيين بونلر سابقا بيان اوله
 كالبنا مقدار شرب من ذكر اخذ **القيات** برز
 فجل سكجيين و ماء حار او سكجيين بماء عرق
 سوس او اصول البطم و عرق سوس و حق و يصنع
 على سكجيين **الاعدية** هذا المرض وان كانت
 مادة غليظة بلغمية لكن طوبى لمحتاج الى ثلثة الغداء
 الكثر من الصفراوية بونلر مدني قصيره و رجوف
 عذابه محتاج او لتمر حفظ قوت ايجون في الايام الاولى

اولو ر ماده حرارت ابله تر جلت نضج بولده عجیون
 خرا و کوزده اولو بشتایه اولشه نك و بونك ابله
 صلابت طحال و وجع و تغیر حال کبد اولو روحی الربع
 لکده عرقها و قف نافعها تبی من امراض کثیرة
 مثل الصرع والنقرس والدوالي و اوجاع المفاصل و النش
 و الحكة و البثور و الحبوب و برا عرق رطوبانی استوی
 ایدر و نافع من موادی تحریک ایدر بیهوشن قوی
 عرق ابله جگر **العلاج** ان كان في الدم كثرة او كانت
 السوداء دموية فالنصفه و الايضه بالضعف
 اگر بولده دکل اب فصد ضده ایدر ضعف سببی ابله
 زیرا سودا غلبه ایدر بدنه و ازاله ضده السوداء و اول
 ضد دم درو پیدا با استفراغ خفیف ثم سناصل
 السوداء بعد النضج التام ابتدا اوله استفراغ خفیف
 ابله اندن صکن تمام سودا جگر له نضج تا مدن صکن
 ماء الشعير الساذج او البزربالسكر او شراب النيلوفر
 او جلاب بارد او حار و الکنجبین فی بعض الاوقات
 او الحماض و ماء النيلوفر او التفاح مع لبن النروما

زیرا مزاج کبد مزاج سوداکی
 ضدی و رست

جای ربع لازم ذکر امدی زیرا
 و صدوی نادر و ر و علاهی
 ربع و انت علاهی کبی و ر

النيلوفر و ز الریحان جواب سادج با مبرر شکر
 ابله یا شراب نیلوفر یا جلاب بارد تبرید ایچون یا حار
 نضج ایچون و سکنجبین بعضا او فانی نضج مجاری
 ایچون یا شراب حماض یا شراب نیلوفر یا شراب
 تفاح لبان ثور صوبی و نیلوفر صوبی ز ریحان
 ابله او مغلی من بزرقا و هندی با و خیار و کثوت
 من کل واحد ثلثه دها هم عرق سوس و انبر بارس
 من کل واحد در همان لسان ثور حبه دها هم یصنی
 علی سکنجبین و سکر ذکر اولان مغلی سودایه نضج و قوت
 قلب ایچون در و تر یاق الفارق بعد النضج و الاستراغ
 جید تر یاق فارق نضج صکن ایو دور و رت
 احتیج الی مثل شراب الاجاص او التفوح و ذلك اذا
 كانت السوداء صفراوية یعنی صفرا مخزفی اولوب
 سودا اولمش و لا **المسهلات** یجب ان تستعمل فی تالی
 بوم الراحة اذ البوم الاول للحام ترطب ایچون و ریح
 مسام ایچون و تراعی الماده التي منها السوداء یعنی رعایت
 اولنق کرک مسهل سودا متولد اولد غی ماده نیکم

واستغنا عنه
 قلا مافه و بو تر یاق نضج و استفراغ
 صکن و ر اول اوله خرا ابله
 قوی ایدر عنونی

بعض نسخ ده جیم می ابله
 و افغ اولمش و رد کلنک
 معنا سنه

تفصيل ایدب دیر فالصفا و یجب ان یقع فی سہلها
 مثل الشاہرج والہلیل الاصف والمحو و البلیغ
 مثل الہلیل الکابی والترید والسفاج والعارقون
 بل شحم الخنظل **طبخ** جید سودایہ عذاب و سبب
 و تمرندی و اجاص من کل واحد عشرہ دراهم سناب
 و شکامی و باداورد و بزترجان و شہرج و ہلیل
 اسود و کابی و زہر بنفیس و لسان تور من کل واحد
 خست دراهم زرقا و ہند باوانہ باریق و افیتون
 من کل واحد ثلثہ دراهم بطبخ و بقوی تحت عشرہ درہم
 لب الخنار شہر و دهن لوز درہم داوند و حجار منی
 و لازورد و مثل اذرق و کثیرہ او محوہ من کل واحد
 ربع درہم اجاص من ماد سہل اولان قس ارک در
 و ترجان باذر نجوبہ در مطبوخ الافیتون و حبہ
 جید ان و الافیتون بلبن السعاج جید و ایارج لو غادیا
 محوہ سعاج جمع نجی در نجی دشی قبول در و جب
 ان یعافد الاستغراق مابعد من حتی یشی البدن
 زیر اسود و اظط بارد و غلیظ در استغراق کثیرہ بہ محتاج

در و السعف المسہل یا بلجن مشکور سفوف کہ سہل
 سودا و سرکہ ایلہ کسلش بنیہ صوتی ایلہ اجمک
 مشکور در مرہو علی و جب ان یقیقوا فی ابتداء النوب
 بالکجین و صمغ الکرسف و عرق السوس واجب
 اولور قوسدر منی نو بترا ابتدا اسف سکجین و کنگر
 صمی و عرق سوس ایلہ و یقینی با در ادرہم بزر
 الفنا و الخنار و البطح و الہند با مستحلبہ کن ادرہم
 افراط او ملحق کرک و ثانی یوم النوبہ بدخلون الحمام
 و یجلسون فی الابرن العذب و یستعملون الماء اکثر
 من الهواء یعنی صود و کمنی غالب الا انشی ہوا
 او تور من **الاعدیہ** اما یوم النوبہ فان یعم صوم
 الا ان یكون ثانی آخر النهار و یشد الجوع فالاولی
 ان یشتغل المحدث بمثل ماء الشعیر بالکرا و شراب
 النیلوفر یعنی یوم نوبتہ اکل اتمن کرک الامکرو
 آخر نهارہ کل و اجلق مشد الا اولیہ اولی معد
 مشغولہ قلمق در اولہ نهارہ جواب سکر ایلہ یا
 شراب نیلوفر ایلہ او بمزورہ ملو ضیہ او اسفاناخ

قوسدر منی منصرف و تقبیل
 مادہ و تخفیف نوبتہ و

او هند با اور جاله مطبونه بدن اللوز ترطبب ایچون
 وغداي اندر يك ایچون نوبت كز دن اول و اما ي يوي
 الراحة فالغدا بثل الزايح والدجاج المستن والحوث من
 الطان اسفیه باجه ساده شور با او حبلان و الزبيب
 تقویت معده و کبد ایچون او بالیمو یعنی لیون صوفی
 ایل و اذا صلح التبرید فرما لم تزد علی سنة ماده سی
 غلیظ اولد ایچون تغذیه است قریب ایل متغیر اولد بلکه تغذیه
 شمس ایل متغیر اولور و ربما امتدت الی اثنی عشر
 سنة زیرا تغیر زحل ایل متغیر اولور و التي معها ورم
 فی الطحال الطول و اردی اعراضا طحال سوداوی
 از جذب اتدی ایچون بدن کثیر اولور و یوما فیوما
 زیاده اولوب اعراضی اشد اولور و ربما التلی
 الاستسقاء کاه حمای ربع راجع اولور استسقاء **حی**
الخمس و السدس و السبع و هلم جرا حمای ثمن حمای
 تسع حمای عشر کی قد شاهدنا کثیرا من ذلك وان
 انکی جالیسوس اوله بونلری بن کور مردم دیش
 و اکثر ما يحدث عن سوداء بلغية غليظة جدا قليلا

یعنی طبعی بدن سودا و تدبیر یا برضه
 پر هیزده تنصیه یا مادده تمام
 غلظت یا طحال علت سببی ایل
 ربع محمد اولور

دوت کون دوت
 کون دوت و حمای سدس اولور
 بر کون دوت و دوت کون دوت و دوت
 التخی کون دوت و حمای سبع اولور
 بر کون دوت و دوت کون دوت و دوت
 بدخی کون دوت

حمای خن اولور که بر کون دوت
 اوج کون دوت و دوت و دوت
 کون دوت و حمای سدس اولور
 بر کون دوت و دوت کون دوت و دوت
 التخی کون دوت و حمای سبع اولور
 بر کون دوت و دوت کون دوت و دوت
 بدخی کون دوت

و علاجهما قریب من علاج الربع یعنی ربع دانه بلغیه
 علاجه قریب در **حی الدق** ماهیتی بیان اولمشده
 و اکثر ما یكون انتقالية یعنی ابتدا مالوت قلیل در
 اکثر بوغیری حمادون انتقال ایدر و قد تكون مرده
 و قد تكون مرکبة من حمی غفیه حمای دق مرده اولور
 و مرکبه اولور و ارداء مایه کب معه حمی خن اقم **حی**
 که دق آنک ایل اولور مرکب اولور خن خن در
 و یكون النبض بها دقا صلیبا متواترا و زید
 علی الغداء قف و عظمای علامت دق بودر و طس بدن
 لایکون فی اوله الامر حار جدا فاذا طاله الملس احس
 بالذع و یكون مواضع الشد بین السخن یعنی یا پستن
 بر زیاد ماستی کلزار تخم دوت تخم قتی استیک
 احساس اولور مواضع شرا بین قتی استی اولور
 لحرارة علی الغداء فرما غلیظ فی ذلك حصالة الاطباء
 فیمنعهم الغداء فیها لکون حرارت شتد اولور
 غدا اوزر کاهی غلط ایدر غدا ایل استنداده اطباء
 جانهلری ذرا غدا صر ایدر صانوس مع ایدر مدق

ربعه علاج محترق در که کشتی خیره
 نفع و طور و بمرده صارت
 فرشتدر حماد گیر کوسن
 کل سودر کمی سودر قادر اولدی
 قدر طور بدن استدر بودر
 چقد همان ستمه قویه

بو کلام معانی بودر که حسن افیم
 در زبیرا سئل اولور و صکی
 اولور اما ماده جهنم در
 اقم در

دوت اولوبه اجنه
 ایله اجنه مع ایدر
 استیک التسخن جمع اولوب حرارت
 احساس ایدر
 ثابت در که موضع
 حرارت در

مع غدا اکل ایدر حرارت ادر
 نیتکم قندیل باغ قوت شعله ادر
 زبیرا حرارت رطوبت ایل زیاد اولور

ایلسه دق بودده اولای چمدنوله بنق زیاده
اولور صلابه و صغراً و کور لر جقور اولور و قوزی
جق اولور و کور دکلر او جلری یلور و توکلر جقور
اولور و آن دیرسی چکلور و درینک رونق کیدر
و آنک اوزر اولور بوسه غبار کی و ثقیل اولور قاشق
قالدر مق و ظاهر اولور فارون ده یا غلبیق و صغیر
و اینجه اولور بونک و اوزون اولور قیل و جق اولور

بوتلر اکتک علی رطوبت
فان اولوب بوست مستول
اولدی ورمه

کند

یسی ہوتی

سببی طریقی النفس اولان ات فانی
اولدغی در امر سواد اولنورسه فناء
لحم نشاء اولدر اولبیه نفقه سبب
اولنر بلک طریقی جعفر اولکنه سبب
اولنر بن ابدوز ارض فناء لحم نشاء
در کفن عرضا و عفا نقصان تقوس
لاحدم لجم عرضا نقصان تقوس
فقری نفقه ورست

برقن یزول الحی الغنیه فیسهل علاج الدق واما اذا
 قارب البولہ بنحتاج الى التوفی فی حای حق
 ابله حای غنیه اولسه علاج قلنه نفعی شیزک اوله
 ابله حای مبردات و مرطبات ابله لکن لبن و نرا
 دکل واسهال قلنه لورق ابله اما فی قریب اوله
 درجه ثانی به احتیاج اولور علاج قوی به والحر
 الحید ان یسقوا الذی الاخذ من اللبن حلیب
 بز البقله بالسکینین او بالسكر ووزن شعیر
 کافور اما سکینین قتی اکثر کمرکز تا جفا فی زیاده
 اتمیه زرا سر کرده پس زارهر فاذا طلعت الشمس
 فمدح ماء شعیر بز سکر جواب ندرید و ترطیب
 ایچون و و سکر طبعیت اقبال اتسوی ایچون در لذتی
 ایچون سکر اختیار اولند غی علین صراف قیل اولور
 در و بعد ساعتین بدخلون آب زناتن ماء طبع فیه
 قریع وقتا و قیار و رطله و خسا و بطیح و زهر
 بنبرف و بنفسج و شعیر ای شی ضرر من هفت
 بوندون فنفیس بولند دیکدر و یجلسون فی ساعه

مطلفا و ان علاجه طریقه حسن
 ایچون مدق قلن سمج دن ربع
 اخیره حلیب بز بقله ندرید ایچون
 اما سکینین صغیر استخالد
 حفظ ایچون در اما سکر زیاده ترطیب
 ایچون در ذیل اختیار اولندی زرا نهار
 نغده ایچون در ربع اخیره اختیار
 اولندی زراک او ایلی نوع ایچون در
 که اکا حاجت واردر ترطیب ایچون
 اما کافور ندرید قوی به حاجت
 اولور غنیه و و کون مدوغ
 غده از ناله اولور جواب ایچون
 هم غده اهم دوا اولور ایچون
 در آکی ساعت صکر آنز
 کرک ناک هضم اولور مخاری
 غذا آجله و بر ساعت دورق
 کمرکز زرا زیاده قوی به قوت
 سافط اولور زبان تخلیل ابله

نوده تبرید و ترطیب ایچون در راقین رؤسهم
 للهواء البارد تاکه دو تحقیق لرتم یغرقون اذا حر
 منه بدھی البفسج او دهن القز غرق اولنه بدتری
 آبزیدن جینیج بنفشه باغی باقیاق باغی ایل و
 یقطرقی آذ انهم و یعطون سه طرز ز باغ قولا
 و بورنلره تا تبرید و ترطیب جمیع بدنلره و اصرا و لا
 تم یسز یچون ساعه تا قوتلری عودت این و
 یغذون بلحم الحدی و الضان و الخنز و الدجاج
 اسفید باجا او برشتا او بختطه غده الله لرا و غفر
 اتی و قیون اتی و بر یلق قوزی اتی و سمور تاوق
 اتی ابله ساده بارشتا باغده ای ایل و بلین حلیب
 او سمک مشوی ان لم یکن استعملوا اللبن او مع بعض
 سخن او نیمه شت و غده الله لر سود و بالقی سود
 استعمال اتمشایب با برده صا ربسی یا اورفدان
 و لیقل الملح فی طعامهم تاکه تخفیف اتمیه مزاجلین
 فاذا قاربوا الحضم شربوا آب البصر المزوجا
 قبل شرب بست ساعات کثیره الماء جدا فی قریب

در وقت
 خوردن
 آب

که باغ سامی و قبا آبن
 بطریق داخل بدنلره محفوظ
 اولور و هوا بارد نشن
 اتمیه

زیر آکی قتل ضرر ایدر تحقیق ایچون
 اما زردخی بودنه اما بقله باره و شک
 کثیره قلیل الفدا و در قلیل نطیب طعام
 ایدر اعتدال و بر

سه و شش ساعت قانون اون در هم دن
 او تیز در هم دکی در سه

عليه

حیات وافع اولان اوج صنف در
اگر سوال اول نورس بوکا دخول
دیک کرک ایدی زبیا کی طرفدن
دخول یوقدر مغالعه ضرر مشارکت
ایچون ورنه ایدر حرارتلرین
مداخله وارورسه

زبیا کا هی غ ایلد ربع
جمع اولور اما غ ربع
اطه لدرسه

هر حیل ایلد **الحیات المركبة** حیات بسیطه دن
فارغ اولوب مرکبه بیانده شروع قلدی و ترکیب
اما ترکیب مداخله و هووان داخل احدها علی الاخری
برحمی یکدن برحمی دومی دوته او مبادله و هووان تاخذ
احدها بعد اقلع الاخری بری قودن هرکس بری
دوته او مشارکت و هووان تاخذ اما و تترکا معا
بعض نسخ ده بویله بولندی اما اولی ترک معا شرط
اولمقدور و من **الغبت** المركبات مالها اسماء مخصوصة
اول اسماء مخصوصه سی اولان مرکباته دن بری **شطر**
الغبت در تقدیر کلام الغبت شطرها در با شطرها
الغبت در وهی حمی مرکبه من صفرا ویه و بلغمه اما
دایرین یعنی ماده لری خارج عروق اولوا و اما
لازمین ماده لری داخل عروق اولوا و اما الصفرا
دائرا تنفع خارج عروق اولوا و البلغمه لازمه
تغنی داخل عروق اولوا و هی الخالصه یعنی بوکا
شرط الغبت الخالصه دیلر و اما بالعکس اعکس اولوا
یعنی بلغمه دائر صفرا ویه لازمه اولوا و قد تغلب الصفرا

برای بولند
در اولی و اولی
مبادله

فیظهر

همی ها غلب اولور و ترکیب
اعضا و عروق و اعراض در بولند
دکتر رسته

فیظهر علاماتها یعنی علامات بلغم اوزن تا غالب اولور
وقد يغلب البلغم فیظهر علاماته یعنی علامتا صفرا ووز
غالب اولور و قد يتساويان في القوة علامتلی دخی
ساوی اولور و يكون هذا الحمی واحد الیومین
اقوی اذ فيه مجتمع النسوتان بوحمی اکی کونک برن
یعنی غب دوتد غی کونک اشد اولور زیرا بوند
اکی نوبت جمع اولور بر نوبت غب بر نوبت بلغمی
و علاجهما شطر الغبت علاجی متوسط فی التبرید
و الترطیب بین الصفرا ویه و البلغمه المفردین زیرا
تبرید و ترطیب افراط اولی ضرر ایدر بلغمیه و یکن
العمد علی الاستعلاء اکثر یعنی اهتمام بونک علامتا
استعلاء ماد تبین اکثر کردر تبرید و ترطیب
و اذا ترکیبت غلبان ترکیب مبادله نابتا کل یوم کر
اکی غب از مرکب اول ترکیب مبادله ایلد هر کون
نوبت اولور و ان ترکیب ربعان نابتا یومین و ترکیب
یوما یعنی اگر اکی ربع مرکب اولی ترکیب مبادله
ایلد اکی کون نوبت اولور و کون ترک ایدر و ان ترکیب
نوبت ربع عکس در

ما برکوندا اخف اولور زیرا
بلغمه نوبتی در انجق

استعلاء با اسهال ایلد باقی ایلد با دار
ایلد با ترکت ایلد اولاست

ما اگر ترکیب مداخله با ترکیب مشارک
اولی و نوبتلی برکون اولور

دفعه صحت يا مهلاكه و شبه المرض بالعدو الباغي
 على المدينة المنب بالبدن والطبيعة بالسلاط الخاوي
 عنها والبحران بيوم القتال المفصل فقد يغلب العدو
 الباغي غلبه يستغل بها على المدينة وقد يغلب حيث
 يستقر ويكن من اخذها بقتال آخر وقد يغلب
 الحامي في هزم الباغي بالكلية وهو البحران التام الدافع
 وقد يغلب غلبه بهزيمه بها الى بعض الاطراف وهو
 بحران الانتقال وقد يقصص قهره ايمنه دفعه بالتمام
 بقتال آخر وهو البحران الناقص ويكون من ذل
 بالتمام مرض تشبه اوله في عدو به كه قصد ايدش
 كه اوله شهر تشبه اوله في بدنه وطبيعت تشبه
 اوله في سلطان كه حافظ ودافع مدینه دن
 وبحران تشبه اوله في يوم قتاله كه فاصل و عدو
 باغي ايله سلطان حامي اور تسند كا هي عدو باغي
 غلب ايدر بر غلبه ايله عالي اولور انك سبي ايله
 مدینه اوزر بوكا بحراني تام ردي دهر كا هي عدو
 باغي غلب ايدر بر حيث ايله كه ارقه لنور وقادر

نبتكم سلطان حفظ ايدر مدینه
 عدو دن بو مجلین طبیعت
 حفظ ايدر بدنی نرسدن بو
 تشبه مقصود بالحسوسه
 س

وقادر اولور مدینه المعه قتال آخر ايله بوكا بحراني
 ناقص ردي دهر كا هي سلطان حامي غلب ايدر
 ضد باغبي الكلبه بو بحراني تام دافع درو كا هي
 سلطان حامي غلب ايدر بر غلبه ايله كه ضد انك سبي
 ايدر قهر بعض اطراف بو بحراني انتقال درو كا هي
 سلطان حامي قهر ايدر عدو باغي بر قهر ايله
 كه ممكن اولور كا دفي بالكلية قتال آخر ايله اطراف
 نقل اتمز سر بو بحراني ناقص درو بو بدنه حامي
 وكل مرض فاما ان ينقصي بحراني او بتخلل اي
 بتخلل ماده قليلا قليلا في متا طويلا وذلك اكثر
 في الامراض المزمنة الباردة المادة واما ان يتقل
 ماده المرض من عضو الى غير واما ان يتقل
 بحراني او بدنه اي بتخلل الحار العريضة قليلا
 قليلا هو مرض بانتقطع اولو بحراني ايله بتخلل
 ماده سي ايله ارجف ارجف متا طويلا ده بتخلل
 اكثرى امراض مزمنة باردة المادة اولور يامان
 مرض منتقل اولو بر عضودن بر عضوا باقل ايد

اكثر ايله فيه ايلدي زيرا امراض
 حاده نك بعضنا بتخلل ماق
 قليلا قليلا اولور س

نور كوما
 حاور ايدانه
 امراض مزمنه ديدر
 منه

بحران ابله دفعة باد بولك ابله مع حرارت غريزة
 نك تحلى ابله از حق از حق والابسان التي ياتيها
 او قد اتاه بحران على التمام لا ينبغي ان تحرك اى
 تنقل موادها من عضوا لا آخر ولا ان يحدث فيها
 حادث بدواء مسهل ولا بغيره من التيسير كالغيب
 والتعريق والادبار لكن تترك لان بحران الكامل
 ينقى البدن بعد الحاجة الى التحرك ولا قبل لان
 فيه كفاية شوك بد نركه انك بحران كلور اولا
 يا بحران كلش اولا على التمام لا يبق دكلر تحريك قلن
 يعنى موادى نقل ايلك بر عضودن عضوا آخر دنى
 احداث ايلك اول ابدان بر حادث دواء مسهل
 ابله يا غير ابله اول غيرة تحريك در برون فناقم و
 تر اتمك وادار بولك اتمك كى لكن ترك اولنق
 كرك حالى اوز زيرا بحران كامل بدنى تنقبه ايدر
 بحرانن هكس اوبلى حاجت اولن بحركه دنى
 بحرانن اوله زيرا بحرانن كفايت وارور فعل طبيعت
 ابله وفعل الطبيعة اولى من فعل الصناعة ثم ان وقع

يعنى شوك مرض لركه واقع اولر قلر
 بد نلر ده بحران كلش و كلور
 اولر تحريك ماده بنفى دكلر
 زيرا بحران كافى ورسته

الفعل

الفعل الصناعي معضدا للطبيعى شون وان وقع
 موافق له افراط هذا فى بحران الكامل واما ان
 فينبغى ان تعان الطبيعة بما يوافق حركة بحران فعل
 طبيعت اولر وفعل صناعتن انذن هكس فعل
 صناعى ضد واقع اولر فعل طبيعته تشويش
 ورر طبيعته اكر موافق واقع اولر رسته فعل
 طبيعته افراط اولور استغرا غدر بوبغى ترك
 تحريك بحران كامل در اما بحران ناقص ده بنفى
 در طبيعته معاونت حركت بحران موافق اولان ابله
 و موافق حركت علاما فى ابله بيلنور انو كچون دير
علامات بحران واقسامه بولن اولر مقدمه سطر
 ابدب دير لا بد يوم القتال من امور هائلة
 كالعجاج والضجاج لا بد در يوم قتال قور قنج
 امر رون نوز فالقن ونعر كى كذا لك يوم بحران
 لا بد منه من اضطراب الرىض وسيلان مثل رعا ف
 يوم بحرانن دنى بولر در لا بد در انن اضطراب
 رىضن ورعا ف مثلن سيلاتن نذن وهو احد

زيرا طبيعت اذن خالى ابله
 فيه اولان اختيار ايدر رسته

مضن شوقه عبادت احمد و اف
 اولر رسته نذر القرب عطوفت نعيم و
 سكره

البحارين واقربها من الفصل لانه يستعمل مادة
 المرض رعايف بحران ذلك تبنى ورزبراماده مرضي
 بالكلية كبد رر دفعه ثم الاسهال دمن غير سن
 جقر ضرر سر ثم النقي ماده نك رقبين و غليظن
 جقر امامعده به ضرر ابدن ثم الادوار ماده نك
 رقبين انك غليظن اقل جقر دفعات ابله ثم العرق
 ماده نك رقبين جقر كم سامن اولاً ثم الخراج
 جبانلرور بوجه دن دوندر نيتكم وير ويتوقع
 الخراج حيث المادة غليظة والقوى ضعيفة اوبليه
 تمام تنبيه بدن ايد من ويتوقع العرق عرق رجا
 اولنور حيث المادة رقبه جدا ماده زياده رقبين
 اول فان كانت دون ذلك ماده زياده رقبين
 اول والمريض يغلب فيه الدم مريض دم غالب
 اول فالرعايف يتوقع بدور والا يعني ماده زياده
 رقبين اولمبوب دم غالب اوله فالادوار والقوى
 والاسهال ماده حسنة ولبعصر الاعضاء بحارين
 تخصها يعني بعض امراضك عام اولان بحران

بلکه ضعیفتر ماده نك
 برعصه دن برعصه
 انتالی ورسه

غیر خاص اولان بحرانلرور فالنفث بلغم ودم
 توکرمک بحران امراض الصدر زبراماده نك بونن
 ابله وفعی اسهل ورور الرض جبق والدمع کوز
 باشی بحران امراض العين شاهرور والمخاط
 سونمک ووسخ الاذن قولاق کبری بحران امراض
 الرأس طاهرور وكذلك خراج ما خلف الاذن بحران
 امراض أساور وکان السلطان الخای اذا سئل
 الحادث يعني جن عدو کلب استعده حاضر لنور قبل
 القتال جنگ کونندن اوله بعرض الجيش عسکر بولن
 ابله وتکبل عدو عدو کابل فلن ابله وتکبل عدو
 براغن کوزل انک ابله ثم عند قرب القتال يتهيأ مکانا
 للخروج منه الى المعامه ويه بولشمن ايجون کذاک بتقدم
 البحران انضاج المادة بوجليلين بحران اول واول
 نضج بولن وتهينه كل اسباب الدفع هراسباب دفعي
 حاضر لن من تنطع اللزج وتغليظ الرقيق وترين
 الغليظ وتنبیح الجاری بيان در اسباب دفعي تکبل
 عدو عدو تخمیل عدو منزل سند ور ثم يتعين جهة

للرفع وعضو يخرج منه المادة هبة مكان قتال
 منزله عند در فاذا اضاف النفس وحصل غينا
 وتقلب نفس بع غيان دائم اول ومرات ثم ورجع
 ثم المدة حال بركة ماد مصراوية اول وسقوط
 النبض وظل في وعشا في البصر يعني كوزا وكذا
 قس كوزا فالمادة تخرج بالقي خصوصاً بكزي صا
 اولاً وان وجد صم اعزلن وطنين ودوي في الا
 مجموعة قبه ور واستعارة الاس حرارت ماده
 دن ودموع كثرت رطوبات دن وتبار بن حمر شمس
 كبي قزل يلابق لروا حرار الوجه غلبه دمن وحلة
 في الانف مادة حادة انصبابند فالمادة تخرج
 بالرعاف طبيعت رعاف ابله دفع ايدروان تخرج
 النبض ماده رطوباتي ايجون وتند الجلد دري
 نمناك اولاً وانتخ رطوبت ايجون واحتر حرارت
 ايجون فالمادة تخرج بالعرف وخصوصاً اذا انصبغ
 البول في الرابع خصوصاً بول ثوبه يوم رابع
 وغلظ في السابع وان حصل بعض وثقل بطن وتده

في هذا الموضع
 من كتاب طب
 في بيان
 خروج البول
 في هذه المدة

شراسيف ابلو كوكركرتك او حلي جكلس الي اسفل
 اسعالتك استلاسي ايجون ماده دن وفرا بر قورلوق
 ونمخ بطن ريع ايجون ووجع في الظهر وانصبغ
 باز نجس رنكي وعدم علامات تدل على حركة
 المادة الى فوق رعاف ابله اولان علاماً اولسية
 فهي تخرج بالاسهال وخصوصاً اذا كان المرض حاراً
 وخصوصاً اذا كان البول ابيض والمرض حاداً
 والاشاء سليمة مقصود دن وفرا قردن وغير دن
 وان حصل ثقل مثانة وغلظ بول وكثرة في سائر
 الايام يعني بول جوف اول بحر اسن كوكركرتك
 علامات ميل المادة الى جهة اخرى اسعالكى مثلاً
 هي تخرج بالادرار بوندر صكس فرق بيان ايدرو
 انما تخرج رقبين المادة زبراً غليظ اولان سامدن
 جقمز قللة في الاكل لا يكون بحرانا اما غليظ جقمز في
 ايجون واذا اندفعت المادة الى جهة انعطفت عن مقابله
 فلهذا صاحب العرق يثقل بول في مادة برجانب
 متوجه اولسه انك مقابله سندن مستطع اولو انكيجو

و صاحب بولك نجس قليل اولو
 عكس وفي بولك حمر

عراق ابله بحران این نك بوی قلیل اولور و المریض
 و اعراضه یشتد لیللا لا اشتغال الطبیع به عن کل شیء
 مرض و اعراضی کبیرة متعنه اولور طبیعت مرضه متعنه
 اولور غیجون هر سنة دن ومن یأتیة البحران قد یصعب
 علیه مرضه فی اللیلة التي قبل نوبة الحمی لان یأتی فیها الحر
 شوی که که اکا بحران کلور اولو آنک اذرنه صعب
 اولور مرضی اعراضی ابله شوی کبیرة ده که حی یوشندن
 اولور اوبله نوبت که این بحران کلور ثم فی اللیلة التي
 بعدها یكون اخف علی الامر الا که انهن صکر بحران
 کبیرة سنه صکر عی کبیرة مرض اخف اولور
 امر اکثر اوز و البحران ان الحمور یكون بعد
 تمام النضج و فی یوم محوره من ایام البحران وقد اندر
 یوم و کان باستنزاع لا اشتغال و خراج و استنزاع
 مادة المرض من الجهة المناسبة و اخف سهولة و
 اعتقبت راحة بحران محوره اولور که نضج تمام اولور
 صکر اولو ایوم محوره اولو ایام بحراندن و آتی
 بلدرش اولو بلدرک کون و بحران استنزاع ابله اولو

صعوبة ليل الكلى در و الا
 كما هي نهاره ظاهر اولور
 جن بحران ليل و اق اولو

طبیعت مغاللة و فارغ اولور عی
 اکثر ابله قیل زیا بحراندن
 صکر الخف اولور سنة

بحران ابوسه و دردی یابد عی بالاول
 دردی بالاون برنجی بالاول یبد عی
 بالاون بشتی بالیکر عی کون و در بحر
 ابله بوبله معلوم اولور سنة

هر کون ایام بحراندن بعد اندازد و در راج ابله سابع تا سابع ابله اون بر اولور
 ابله اون ندی عی جن نضج رابعه واقع اولو دلالت ابله که بحران سابع و اولور
 بحراندن استنزاع اولو محوره اولور زیا ماده نضج اولور دلالت ابله و طبیعت
 قادر اولور دفع ماقه به

برعضه دن

برعضه دن برعضه اشتغال ابله اولیه و خراج ابله
 اولیه و استنزاع ماده مرضی صحت مناسب دن اولو
 و صحت محتمل اولو اولو استنزاعنا سائلق ابله و عقلیه
 بحرانی راحت و اذا مرض من اخلاط محوره فطر
 علامات النضج فی اول مرضه قده آمنت فی کسخت
 اولو اخلاط محوره دن و ظاهر اولو علامات نضج
 اولو مرضه تخفیف امین در هلاکدن و کما ظهرت
 به علامات تعانله فالنضج بها اتم لان البحران یكون اقرب
 هر باری که ظاهر اولو مرضه علامات هائله فرح
 اولو علامات سببی ابله اتم زیا بحراندن اقرب اولور
 و البحران الدی هو ما جالت المحور فی علامات
 کل ان یكون قبل النضج و المنتهی یرمز بحراندن اولور که
 مقابل اولو ایو بحراندن علامتدن نضج و منتهی دن
 اولو اولور کبی و یسقیه بقرط سابق السبل تسمیه
 ایدر بوکا بقرط یوللر او کرد عی دیو ویدل علی اعضا
 الطبیعة و قلة صبه ها علی المرض لا مابعد النضج دلالت
 ایدر طبیعت که لیس و صبه من لغت نضج صکر

که سعال اولور و فراج اشتغال و اخلد
 او یلبس بوبله و کون حاجت یوقدر
 بحراندن اشتغال ماده رقیق و ده
 خراج ماده غلیظه
 اولور

زوال و کثرت اضطراب
 و شدت حرارت سببی

طبیعت دفع مرضا اشتغال دلالت ایدر
 لاجرم فرج قریب اولور علامت ده

و قتی او کند کی ایچو

بعض نسخ ده علی انحراف دفع
 اولور دفع اولور معنایست

كايوشك بالسلطان ان يقره لوبر ز قبل الاستعداد
له نيتكم قرب اولور سلطان مغلوب اولمست جقي
چقسه قتاله اكا استعداد دن اولر **العلامات**
المحمودة والرديئة في كل مرض بونلري بلك طبيعت
بصيرت اوزن اولمق بچون در **العلامات المحمودة**
في سهولة احتمال المرض وثبات القوة والسحنة
الطبيعية والشهوة والخفة عقيب النوم والنوم و
الاضطجاع على الصبغة الطبيعية واستواء الحرارة في
البدن كله وقوة النبض وعظم وانتظامه وصحة
الذهن والانتفاع بالمعالجات والاستمرار في علامات
محمودة مرضه احتمالك آسانلغي در وقتك تباقي
وبكذلك تباقي وشهوتك تباقي در وقتك در نوم
عقبيند ونوم در وعينت طبيعي اوزن ياتق
وجمع بدن حرارتك برابر لكي در وقتك نبض در
وانك بيوگلي در وانتظامي در وذهن صحي در
ومعالجات واستمرار ابله فابن لنق در **والعلامات**
الجيدة مع قوت القوة تدل على عافية عاجلة ومع

در وقتك تباقي وشهوتك تباقي در وقتك در نوم
عقبيند ونوم در وعينت طبيعي اوزن ياتق
وجمع بدن حرارتك برابر لكي در وقتك نبض در
وانك بيوگلي در وانتظامي در وذهن صحي در
ومعالجات واستمرار ابله فابن لنق در **والعلامات**
الجيدة مع قوت القوة تدل على عافية عاجلة ومع

ومع ضعفها على عافية بطيئة زبرا قوت قوت مرضي
ترجك دفع ايدر و ضعف قوت كيج دفع ايدر و
اما العلامات الرديئة المخالفة لما قلناه فان كانت
في العافية دلت على الموت فان كان هاقق القفا
طال المرض ثم قتل يعني علامات رديئة نهايتي
اولسه موته دلالت ايدر اگر علامات رديئة ابله قوت
قوت وارايسه مرض اوزار آدن صكر قتل ايدر
وكثيره اما يعرض علامات محلكة ثم يعرض بحران
صالح وانذفاع مادة فيبره فيجب ان يعتمد على القوت
جوق عارض اولور علامات محلكة اذن صكر
عارض اولور بحران صالح وانذفاع مادة مرض
اويليه مريض صحت بولور احدى واجبر قوت اعما
فلق وكثيره اما يكون مع العلامات المحلكة ضعف قوت
فتيانه من الطبيعة من الرفع يجمع القوي كالمعززة
الى المبداء يحصل لها بالاجتماع قوت تستولي على
المرض وتغلبه يعني جوق اولور علامتا رديئة ابله ضعف
قوت ومايوس اولور طبيعت دفعدن اويليه قوت

بجمع اولور قلبه اوليه اجتماع ايله قوت حاصل
 اولور اوله قوت غالب اولور مرضه و قهر ايلر و قد يحصل
 خفة عند الموت وذلك لترك الطبيعة القتال
 والمجاهدة لانها آيسة من الخوف او الخور بها بالكلية
 ثم يعقبه الموت ويكون ح النصف في الاكثر ساقطاً
 وربما كان له ظهور ريسية كالنمل كما هي خفت حاصل
 اولور موت حينئذ بو طبيعت ترك انه كيجون در
 محاربة زيرا اميد كسجي در جيو تن يا بالكلية ساقط
 اولور عيجون در بعد موت عقيلر و اولور نصف اوله
 حينئذ اكثر ده ساقط كاه آنك ايجون از جوق ظهور
 اولور نعلي كيني **العمل** في الوقوف على ايام الجحان
 يعني فلان كون يوم جحان در فلان كون يوم جحان
 دكلدر ديد كلر نك على العمل في ذلك على الاستعداد
 معتبه بود وقوف استعداد و لميته بونك على بنجم
 قسنا ان العر يلن تغيرات تنغير معها الرطوبات قس
 لازم اولور تغيرات ك متغير اولور آنك ايله رطوبات
 فانها تنقص في تمام الدودة وذلك عند الاجتماع وعدم

اوليه مقابل مقبضون
 راخت اولور

يعني فونن بقية فالمرس بالكلية
 ساقط اولور اگر فونن بر مقدار
 قلورس از جوق صرف اولور

النور ز بر رطوبات اكسور دون نك تمامند بو
 يعني تمام دون شمس ايله قرن اجتماع عند نور
 اوله و غي زمانه در و ترديد جدا في نصفها وذلك
 عند الاستقبال و كال النور و رطوبات زياده
 اولور محكم دون نك نصفند بو يعني دون نك نصف
 قر شمس مقابل اولوب كمال نورده در فيكون لها
 في نصف نصف الدون وهو الة تبع تغير لالحالة
 اوليه رطوبات ايجون در دون نك نصفند
 نصفند كه تربيع در تغية اولور شكس فالنغية الذي
 يكون في مادة المرض في هذا الايام جحان شعل
 تغية ك مادة مرضه اوله ك بطر يادن در بواني
 يعني اجتماع عند واستقبال و اكي تر بعد در جحان در
 ومن الاجتماع اليه تسعة وعشرون يوما وخمس سده من
 وهو نك بالقرين ينقص من زمان الاجتماع وهو
 يومان ونصف وثلاث بالقرين فتنفي من الدون سنة
 وعشرين يوما ونصف فتنفي الجحان في السابع والعشرين

في نوزك زياده سي ايلر رطوبات زياده
 دليل بود ك ايل اولن نصفند دك
 اشهر تر و دك زك صدي زياده
 اولور وجو انك ينع والكي
 وسه دي زياده اولور و شانا
 وسه دي را اي ايدند زجل
 بد بر خه خبار و فاق بويكي
 اسيد لور

اما سول تغية ك اكي تر بعد نصفند در
 ضعيف اولور ايجون جحان ديمر
 بلك يوم انداز ديمر

قمرک شمس ابله اجتماع عند اجتماع آخه دک یکره
 طقوز کون و خمس یوم و سدس یوم در و بوش ابله
 سیکت جمع یی ثلث یوم در بالتقرب بوزماندن ^{نصف}
 اول نور زمان اجتماع و بوزمان اجتماع کی کون و نصف
 یوم و ثلث یوم در بالتقرب اوبلیه مد دور یکره
 الی کون و نصف یوم اولور اوبلیه بحران یکره بدیخی
 کون واقع اولور و نصفها ثلث عشر یوم و ربع یوم
 فیقع البحران فی الرابع عشر یوم الی و نصف
 یومک نصفی اون اوج کون و ربع یوم در اوبلیه بحران
 واقع اولور اون دتد و نصف نصفها ستة ایام و
 و ثمن فیقع فی السابع یومک نصف نصفی الی کون
 و نصف یوم و ربع یوم در اوبلیه بحران بدیخی کون
 واقع اولور فنکون هذه الاباح بحارین اوبلیه بو
 کونلر بحران کونلری اولور و کل بحران فلا بد من یوم
 انذار یكون فی تغیر ما و لیس یوم الی من الآخر فیجب
 ان یكون هو النصف و نصف ذلك ثلثه ایام و ربع

این متن در مورد تقویم و حسابات نجومی است و به نظر می رسد که به تقویم قمری و شمسی اشاره دارد.

این متن نیز به حسابات نجومی و تقویم اشاره دارد و به نظر می رسد که به تقویم قمری و شمسی اشاره دارد.

و نصف من یكون الانذار فی الرابع هر بحران اوج
 یوم انذار دن لابد در که این تغیر ما اولور کون
 اولی کالدر یوم انذار اولقند یوم آخر دن اوبلیه
 واجب در یوم انذار آنک نصفی اولور آنک نصفی
 اوج کون و ربع یوم و نصف من در اوبلیه انذار
 رابع اولور الا ان یكون المرض مثل الغنجران ^{فالبخران}
 و الانذار لا یقع فی الاکثر الا یوم النوبة یكون فی
 الثالث او الخامس بحسب استیصال الطبيعة لانتهارها
 بالمادة او تأخیرها انتصارا للضعف التام الاکثر مرض
 نوبت صلی اولا غلب کی اوبلیه بحران و انذار
 واقع اولور اکثرا ده الا یوم نوبت اوبلیه بحران اوجی
 کون یا بدیخی کون اولور طبیعتک استیصالی حسنی
 طبیعتک منغل اولد غیری ماده سبی ابله یا طبیعتک
 ناخیه سبی ابله منغل اولد غیری نصف تاه تم جعلوا
 ثلثه اربع احد عشر یوم و ثلثه اسابع عشر یوم
 اوج اربعه اون کی کر ایدی اوج بدی یکره
 کرک ایدی یکره قلدر وظایطهم فی ذلك ان

زیاده اول النوبت کون و ثمن یوم در
 اوبلیه نصفی ذکر اولان اولور

اوبلیه نصف بدیخی ناخیه امن
 اوجی کون بحران و اوج اولور
 اوبلیه صبر اید من تا نصف
 پس بدیخی کون ابرام ایدر

قلیل اولاد بحرفی اوان بدین و بکرید و بکری
 درت در تم حاده المزجات یعنی شوله مرضیه
 حاده ابله مزمنه اورتسند اولاد انک بحرفی فی
 السابع والعشیرین والثلاثین والرابع والثلاثین و
 السابع والثلاثین بکری بدین او توده او تودرتیا
 او تود بدین در تم بحران المزجات امراض مزمنه
 نک بحرفی الاربعون والستون والثمانون والمائة
 والعشرون فرق درو النش و سکین و دیوز
 بکری در و اغازاد و بعد الاربعین عشرين
 لان الربوع والسبع ضعف حکما اذ لم يحصل
 لها ثانیة فی هذه الدرة فزادوا عدد اجتمع فی الربوع
 والسبع علی الجمائیة وزادوا بعد الثمانین اربعین
 اربعین لان المرض لغرض ازمانه لا بتغییر فی المدد
 التقاربه زیاد اند لرفق در سک بکری بکری زیاده
 رابعه سابعه حکم ضعیف اولدی زیاده حاصل
 اولدی بونلرا چون ثانیة بومدت ماده غلیظ اولدی
 اولیه زیاد اند لبرعد که اند جمع اولاد ربوع و سبع

تاج اولاد بونلرا اند تغیر ظاهر و زیاد اند لرو
 سکین دن سک فرق فرق در امراض و طرازا
 اچون تغیر اولد برونه قریب اولان مدت لوده بکری
 بکری در و اولد بحرفی المزجات ربوع و کان لسته
 الی المزجات نسبة الربوع للمخاضات مرض
 مزمن بحرانک اونی فرق در بوا امراض حاده
 بحرانک آخری در اولیه فرق امراض مزمنه
 نسبی رابعه امراض حاده نسبی در و قد بکون بحران
 فی سبعة اشهر بل فی سبع سنین و فی اربعة عشر سنة
 و فی احدى وعشرين سنة کاه اولد بحران بدی آید
 بلکه بدی ییلد و اون درت ییلد و بکری بر
 ییلد **الباب الثالث** فی الاورام والبثور والجذام
 والوباء والتحرز عنه بونلک بعضه اورام داخل
 در افراد بالذکر اتمکی اهتمام در تقسیم الاورام
 کل درم فله ماده اما ذات قوام و فی الاخطا الاربعه
 او غیر ذات قوام و فی المانیة والربع هر درم اچون
 ماده وارور اولد ماده یاخته صاحبی در که اولد

بعض امراض مزمنه نک بحرانک اونی فرق
 و امراض حاده نک بحرانک اونی رابع در
 برای در بدین کما شایسته اولد
 بمرض ماده سنی غلیظه و عسل انفعال
 جسمی ابله و حرکتی بطی اولان کواکب
 نسبی ابله اولد رسته
 اورام جمع در اول شول زیاد در که غلیظه
 اولاد ماده فطریه و الاثر فیه شین دیو
 قصبه او نور کدری امضاء ظاهره
 اوسون کون باطنی

اربعه در يا چند صاحبى كدر كه مائتة و ريجدر
 فالورم الدموي بسج فلغونيا والصراوى حمى
 والمركبهما فلغونيا فيقدون الاغلب منها ودم
 دموى فلغونيا ديوسميا والنور صراوى بهج
 تسب اول نور البسندن مركب اولاه فلغونيا حمى
 باحمى فلغونيا تسب اول نور اغلب تقدم اول نور
 والبلغمى اما خالط للمضوء وهو الورم الرخو او ثمة
 وهو السلعة اللينة ورم بلغمى لا عضوا مخالط
 اول اوله ورم رخو در يا ثمة اول اوله يوشق
 اورور والسوداوى اما ان يكون مداخل اوله يكون
 والمداخل اما ان يكون موما اذا اصله ناشبة فى
 الاعضاء وهو السرطان او يكون ساكنا هاديا وهو
 الصلابة وغير المداخل اما ان يكون نشبنا بظاهر
 المضوء هو السع اوله يكون وهو الخد ورم دود
 بامداخل اوله اجم مضوء بامداخل اوله مداخل
 اولان يا مولى اوله كوكر صاجى اوله يا بسجى اوله
 اعضايه اوله سرطان در يا ساكن اوله الم سزا اوله صلابت

اما اكسى ماوى اول فلغونيا
 وحمى ديوسميا اول نور

برگ اور سوداوى اول نور

اور تس بنگ و سطن و عروقى
 ابا قلند بگذرانو كجى سرطان و رير

بامداخل اوله مداخل
 بامداخل اوله مداخل
 بامداخل اوله مداخل
 بامداخل اوله مداخل

بامداخل اوله مداخل
 بامداخل اوله مداخل
 بامداخل اوله مداخل

در غيه مداخل اولان يا يا بسجى اوله اظا هر عضو اوله
 اوردر يا يا بسجى اوله اوله غنا لرد رترك بزدرد
 والمالى اما ان يكون عاما كالا استسقاء او خاصا
 كالقبلة المائية ورم مالى باعام اوله اعضا
 استسقا كى با خاص اوله اخصب شيشى كى واما
 الريجى فاما ان يكون مخالط لينا عند تجسس وهو
 او مجتمعا مغاوما للجر وهو النخبة اما ورم ريحى
 يا مخالط اوله اجم ورم مضوء بوشق اوله اجم اوله
 ترتيب در يا مجمع اوله ب دكمه مقابل اين اوله
 نخبة در **والسوداوى** اورام صفار تنقسم كالا اورام
 الى دموية وصغروية وغيرهما ومختلطة كوجى ودر
 در تنقسم اوله دموية وصغروية وبلغمية
 وسوداوية ومركبة **الورم الدموي والصراوى**
 بونلوك علامتن بيان ايدر اما الدموي فبدل عليه
 التمدد وحمى اللون والانتفاخ والضربان ان كان
 المضوء حاسا وفيه السرايين والودم عاصبا اما
 دموى به دلالت ايدر جكل وزك قرالغى وشيشك

جمع شده در سويى صحت

ننگم اورام بشور كمار در اوليه اورام
 ابله بشور ماينند فرق جش جشندن
 در ماده مهندنان دكلد رسته

ودبك دبك انق اگر عضو حاس ايسه حال بوكه
 اندا شرايند و ارايسه و ورم اشغ و ايجور و به باتش
 ايسه و ماله اما ان بجمع او بخل او سنجيل صلبا او
 يمتب المصنوع و اذا جمع از داد الوجع و اندو و
 الضربان و الحارة و اذا انخر سكنت الحارة و خفت
 الضربان و الوجع و رم دمويك نهايتي باجمع اولقدر
 باطخلق و به با منقلب اولقدر و رم صلبه يا عضف
 اولدر مكره فغن و رم جمع اول و جمع و چكلك و ضرا
 و حرارت زياده اولور فغن طشلسه ساكن اولور حرارت
 و خفيف اولور ضربان و وجع و اما الصغرا و ي
 بكون حمرة انصع و تمدده اقل و لذه اقوى و اقرب
 لا الجلد الا ان بكون صفرا و غليظة اما ورم صفرا و
 حرق آبق اولور و چكلك اقل اولور و سنجي سي
 اقوى اولور و اقرب اولور دري به الا مكر صفرا سي
 غليظ اولور و سببها كثر المادة و ضعف العضو
 القابل او اسباب باديه كضربة او سقوط جلد او را
 سبي كثر ماده در و عضو قالك ضعيف و راسبي

نيز به سببها اولور و سببها اولور و سببها اولور
 و سببها اولور و سببها اولور و سببها اولور

سببها اولور و سببها اولور و سببها اولور

و سببها اولور و سببها اولور و سببها اولور

اسباب

اسباب خارجه در و كثر الفروج نذر باله ماسل و
 كثرها نذر راجح قوه كثر في جبالدری نذر و
 و جبالدری في كثر خرابي نذر و **العلاج** جميع
 علاجن بيان ابد ما كان من ذلك عن دفع عضو
 رئيس كالدماع الى خلف الاذنين و القلب **الاعلاج**
 و الكبد الى الارتيين فلا يجوز رده و خوف
 من رجوع المادة الى العضو الرئيس و قد ازداد
 بالحركة شرا بفنل شوله و رم كه عضو رئيس
 دفعه من دماغ كبي الى قولاق و دونه و قلب
 كبي قولنك و جكر كبي الى قاسق جعول و نه
 اوليه جاذب كدر رده و منع اتمك خوف
 ايد مبادتك رجوعه من عضو رئيسه حال بوكه
 ماده زياده اولور حركت باله شرا **حقنه**
 اوليه قتل ايدر بل استعمال فيها الرجات ليكنه
 الا جذاب فينقى العضو الرئيس و تلك الرجات
 كالسمن والزبد و رما كفي التنطيل بالماء الحار وان
 لم يتخلل و حمت فلا بد من تجبير بالادوية او بط

و سببها طشلسه و جبالدری
 انما ماده در نصب اولوب تخلصه قابل
 خراج شوله سبك و ريد و ركه ايجي جوفدر

كاله دماغ و القلب و الكبد
 عضو رئيسه مثاله

و سببها اولور و سببها اولور و سببها اولور
 و سببها اولور و سببها اولور و سببها اولور

حرارت حاصل اولور و

بالحدید بلك استعمال اولنه بو مواده مرخیات
 بامنفذ شمع اولوب مواد چقوب کرسنه رجوع
 اتیه اوله مرخیات سایینی وکی یغی کی کاهی
 کنایت اولور نطوله اتمک ایله اشی صوابله واکر
 متخلل اولوب جمع اولالا بددر طشک ادویه ایله
 یایارنق مورایله و مالیس کذلک فان کان سببه
 بادیا کالضربة والسقطة فان کان البدن معتملیا
 استفرغ ثم حلل والا حلل من غیر استفرغ والردع
 فیها غیر جائز لئلا یزید الوجع فیزید الورم
 الا ان یکن ضعیفا جدا که هن الورم منته
 شوله ورم که عضود بشرد فعندن اولیه اگر سبی
 خارجدن ایسه اگر بدن آنک ایله محتلی ایسه مواددن
 استفرغ قلنه مواد اندن صکن تحلیل قلنه ورم
 اگر بدن محتلی دکل تحلیل قلنه استفرغ غسز ردع
 بونله جائز دکلرتناز یاده اولیه وجم اولیل یاده
 اولور ورم الا مکر رادع ضعیف اولاتی کل
 یا غی کی اسبجت واز کان سببه بدینا فلا بد من الروادع

بعضی اعضای ریش اوزرنه سایینی
 وکی یغی و فوری یا غی کی
 سوز لر سینه

اوله مواد استفرغ قلنه انصبابدن
 احده از اجمود ورم

وضع زیاد ورم ایجاب اندکی
 وضع جذاب اوله غی ورم

ردع ورم
 زیاد ورم
 مادی بلك
 صفت
 سینه ای
 اندکی
 ورم

ولکن

مدم روغن

ولکن مسکنه للوجع کتیه و طیی من شمع ایض ودهن
 ورد و ماء کسفره يستعمل فائرا اگر سبی بدنی او کور
 راد علودن لابد در واول رادع لرو جی تسکین
 ایدر اولسون قی طیی کی آق بال مومندن وکل یا غدن
 وکشینه صویندن استعمال اولنه اسبجت ورم یازید
 فیه قلیل زعفران عند قق الوجع وعدم التهاب
 ورم یا کفی ماء الکسفره وحنه او ماء الحندباء او
 ماء غنب الثعلب او ماء لسان الخلل او ماء الرجل
 کاهی زباده قلنور از جق زعفران وجم قوی ولبجق
 تلهب اولبجق کاهی کنایت ایدر کشینه صوبی یلکز
 یا هند یا صوبی یا ایت اوزی صوبی بالسان الخلل یا رطل
 صوبی ورم یا جعل مع ماء ورد وخل اذالم یکن
 وجم ثم یخلط بالروادع النضجات المحللة والملینة
 کالحلبة والبابونج واکلیل الملك و الخمل ویزالکثنان
 ضما دابد قیها و تنطیلایمیاها و تضمیدایمها بعد
 طبعها کاهی قلنور بوما ایله کل صوبی ورم که اگر وجم
 بوق ابه اندن صکن خلط اولنه رادعلی نضج لر

اگر سوال اولنسه ورم طبیعت ماده
 وضع اندکندن ورم اولیه روع آنک
 ضعیف ورم یا ایدر روع عضود
 متورمه فان آنک ایچون ورم
 اوله غی طبیعتا مظهر بیدر

که محل و ملین اولاً ضامد قلند بونک اونی ایل و طول
 قلند صوری ایل و ضامد قلند ثقلی ایل بیستد دکن
 صکن و مرهم الدیما خلیون مع مرهم الحلق او مرهم
 وحید و الابداء جید دیا خلیون بر حکمت اسم در
 بومر همی اولی ترکیب استدر وان کان فی البدن امتداداً فلان
 من استغراغ بالفصد و اسهال الصغراء ورم دوی
 ایسه فصد صغراوی ایسه اسهال کون ثم بعد ذلك
 وعند الاخطا يقتصر على الرخيات المحللة ابتداءً
 صکن یعنی تراید و اخطا طرد قصداً و نه مرخیا
 محلله فان خفت الاستحالة الى الصلاة اقتصر
 على الرخيات المليئة اگر قورقست صلابه منقلب
 اولمقدن قصراید سن مرخیات ملینه فان خفت
 فساد العضو بما تري من اسوداده او ميل الى الخضرة
 فلا بد من شرط العضو وغسله بماء و ملح وليكن التبريد
 في الصغراوي اكثر والتخفيف في الدوي اكثر اگر قورقست
 فساد عضودن کوردگ سبب ایل قورقستدن
 ویشل لکه میلدن لابد در عضوی بارمقدن و صول

یعنی رادع خلط اولی
 نامشجر قلبیه

که ماده جقه
 که ماده جقه

ایله

زیرا صغراوی صافی اکثر
 رطب و سینه

ایله و طور ایل یومقدن و تبرید اکثر اولسون
 ورم صغراوید و تخفیف اکثر اولسون ورم
 دوی و **الاولام** البلغیة اما الرخوة فكلما كانت
 اکثر رخاوة كانت عن مادة ارق و لذلك يكون تفرده
 الاصبغ فيها اسهل زبر اکثر رخاوة کثرت ماییت
 ایچون اولور و کثرت ماییت مستلزم در رقی و اما
 السبع قبلها باغلظ و يكون اللون فيها على لون
 البدن و بلا وجع اما ورن بلغی اغلظ اولور و اند
 لون بدن لونی اوزن اولور و اغریسن اولور **السلاج**
 استغراغ البدن من البلغم و الحمية عن كل ما يولد
 و الردع في الابداء باهر قليل البرودة وفيه تخفيف
 كاستنجة غمس في خل تخفيف ممزوج بماء البورق
 او عصاة الاس منقعة وقد يجعل معها قليل ملح
 و خل ثم الغلات و المرحلات و الاضمح المحللة
 كاختاء البقر و مرهم الباسلیفون استغراغ بدن
 در بلغم و دخی پرهم در هر بلغم مولا و لاندن
 و بعد در ابتداءه قليل البرودة اولان ایل حال

مکه اوله راد عد اوله انجف سونکر کی طالعش
 اوله اصاب سربکه که فرمش اوله ماء بور فیا مین
 عصا رین اسبجق کاهی بیلور آنک ایل از حق طوز
 و سرکه ابتدادن صکر یعنی رادع استعمالدن صکر
 استعمال اولنه نطو لر دخی دور تخلصند لردخی
 ضما د لکه محلل اوله صفر نجاستی کبی دخی بزمهم
الورم السوداء و ينقسم الى الصلابة والسرطان
 و ملهها صلب و من السرطان متفرج و منه غیر
 متفرج ورم سوداوی الی قسم ایدوکی اوایل باید
 ذکر اولمش ایدی **العلاج** استغراق السوداء و التفتید
 بالملينات كالشحم و دهن السوسن و دهن الخناء و
 الزيت العنقی بوندر ایل ضما د قلنجق ماده تحلیل
 قابل اولور **ورم** محل الصلابة فی اسبوع و ماده خردل
 و زرا لاخچ و کبیت و زبد البحر و راوند و اشق
 و نقل ازرق و شمع احمر و زیت عنقی مرهم که صلابتی
 حل ایدر بر هفت ده ماده سی خردل و اصغر عنق دکن
 نخعی و کبیت و دکن کوبکی و راوند و اشق و نقل

ماده سی روم و ماده ابه
 جراحه دکل ابه جراحه
 سه

مر او آن سوسن ورم

انجی اصغر عنق دکنی و ریا بوز
 دکن و دکن و دکن

ازرق و باله موی و زیت عنقی در الدبيلة
 ضم دال و نفع با ایل **والخراج** ضم خا و فتح را
 ایل اما الدبيلة فکل ورم داخل موضع ينصب
 الیه المادة ایچی بوش اولوب اکا ماده دو کله
 کرک اوله ماده حان اولسون کرک بارده
 اولسون و اما الخراج فهو ما کان مع ذلك حاراً
 او بلید دبيلة عامدر و اذا رایت مع الورم ضرباً
 کثیراً و انما زانت تحت الاصبع فهو خراج فیرف
 موضع المنة بانه اذا عصراحت بشی یتحرک
 باصبع اخرى توضع تحت و یباض لوناً او
 صفرة او خضرة اذ الم یکن المنة جیداً یفی
 کورسک ورم ایل ضربان کثیر و جمد ملک برقی
 التند اوله ورم خراج در او بلید بیلور یاریک
 یری بونک ایل که فنی ورم صفت احساس
 اولور شئی متحرک اصبع اخرى ده که اوله اصبع
 وضع اولور موضع عصمرک التند و بیلور
 باضی ایل لون موضعک باصا رخی ایل یا ییشل الی ایل

زجرا لوی فینل اریک بوشق اولور
 اوزنه برقی قوی بجن حرکت ایدر
 التند اولان برماغه ایدر و قنور
 سه

بنود کبار حان در ایچند من جمع اولود و تحت
 فی الاکثر عن الحركات وكثرة الحام على الامتلاء جيل
 حادث اولود اکثر ده حرکتدن وکثره حامدن امتلا
 اوزن **العلاج** البتلى بکثره الدمايل ستفرغ بالنصد
 والاسهال ويستخف بدنه بکثره الحام بعض نسخ ده
 بدیل بولندی وفي الايام الاولی بداوی مداوة الاور
 الحان یعنی اویچ اول کونلرده فصد واسهال واستعمال
 رواع ایلد ووافلند تم بقصر علی الانضاج و
 من المضجعات لها البین والعسل ویرر المروم التین
 ولخطة المصوغة والبیس مع الخرق بهن السوسن
 یعنی بونلردهن سوسن ایلد مخلوط اولالرفان نضج و لم یفر
 فخر بالادوية وربما احتجج الى بطا اگر کوینوب شلر
 ایسه دشله ادویه ایلد وکافی احتیاج اولور یارفع
البشیر بثره نلک جمعی در سوجیلر معناسنه فی
 علی عدد الاورام زیرا بشیر مواد اورامدن حادث
 اولور نیتکم تفصیل ایدرفنها دمویة کالشرک قورد
 آشنی در که دموی اولود منها صفراویة کالتملة و لجره

عمل الامتلاء ویدوی هم حرکت
 هم کثره حامه قید ورسه
 حرکت و حام که اکثر اولود
 اکثر اولود اولود اولود
 اکثر اولود اولود اولود
 اکثر اولود اولود اولود
 اکثر اولود اولود اولود

ضاحیه ذکر اولنات
 و صه اوزنه سه

والنار العارسية بونلر ذکر اولن ککدر و منها سو
 کالجر بسو داوی والتايل والمسابه نالبل جمع اولود
 در شکل معناسنه مسابه جمع سمار در ترکی آق
 سکل دیرلر و منها بلغمیة کالشر البلغمی و منها مابنه
 کالنفاطات صولوقه جتلر و منها رجب کالنفاس
 ییلوقه صف **الشر** بتور مسطحی مکره حکاکه
 تحدث في الاکثر دفعة ونسته فی وکرها و غمها
 بللا بش لردی صبی صبی کوکل در لغندرجی رجبیدر
 حادث اولور اکثر ده دفعة و زیاده اولور کندر
 و کوکل در لغندرجی صبی و عضه سی کچه ده
 اولور و سببها بخار حاد دموی في الاکثر وقد یکن
 بلغمی بکون اشنداده لیلا اکثر من الدموی والدموی
 اکثر حاد و حمة سببی بخار حاد دموی در اکثر ده
 کاهی اوله سبب اولان بخار بلغمی اولور او بلیه
 کچی ده اکثر اولور دموی دن دموی اولان اکثر در
 حاد و حمة جهندن **العلاج** النصد واسهال
 الصفرا مبدنی مثل النفع المسهل او ماء الرمانین

در سبب
 معنی
 در سبب
 در سبب

کالجر بسو داوی ویدی زبرا کاهی
 جرب بلغمی الحاد و صفراوی حاد
 دن اولور سه

مع نفاذه سه

نه ایدوی شمدی بیان اولندی سه

زبرا بلغمی کچی ده شمل اولور
 پروندن بلک بلغمی تولدی
 اکثر اولور اند سه

بالهليلج يعني دمويد فصد واسهاله صفرا كرك
 رفق ابله وفي البلغم يستفرغ البلغم بان يكثر من الهليلج
 الكا بلي ورتماز يد فيه قليل تبريد شربني اوج دم
 كرك ثم ند ببر الحنظل التبريد ورك المحوم زبرا ماده
 حان در تبريد كرك وموله دم ترك اولنق كرك
 والحدس بالخيل نافع زبرا تبريد وتخلط دلم در
 ومزوق حب الرمان او السماق جند علت سابعه
 ايجون ويكثر في الطعام والنقعات الكثر في الكلى
 زبرا كثر منع جاور وتخلط ماده ايدر **الغلة**
 تركه بونا سيجك ديرلر وكريك واصفي دله
 بشور محدث عن صفراء حريرة لطيفة سوجيلر
 دركه حادث اولور صفرا دن كه ابني اولالطيف
 اولافان كانت مدية اوجبت الغلة الساعية الكالة
 اكر صفراير مزايه شدة اتي ايجون ايجاب ايدر
 غلة كه يور جو عضوي اكل ابدجي اولالا اوجبت
 الغلة الساعية فقط اكر صفرا دية وكل ايسه ايجاب
 ايدر غلة ساعية انجق ان كانت دقية اكر صفرا دية

غلة لغت قرخه در لور صند
 غلة ديه كلري اكا بناء دور كه
 بر بش قرخه ايدر كسي ايجو
 ياخذ قد بخ بوزر كسي بر عضون
 بر عضون بوزر مـ

يعني عضوي يان لندرجي
 اولور مـ

ايسه

ايسه وان كانت غليظة محتبس فيادون الجلد اوجبت
 الغلة الجاورية وهي اقل التهابا وابطاء اخلا
 اكر صفرا غليظة ايسه كه محتبس اولادري السن ايجاب
 ايدر غلة جاو رسيه بواقل در التهاب جهنن قلت
 حرارتي ايجون وابطاء در اخلاال حقتن غليظة
 ماده سي ايجون **العلاج** بحب ان يبداء اولالا با
 الصفراء جميع قسمن وبالغصدا ووجد في الدم
 كثر زبرا تغليل ماده لازمدر وتعد بل المزاج تبريد
 اتمك ابله ويوضع عليها حدس نشور دمان ويقل
 شعبه لسان الخلل مدققة ناعما زبرا بونلر تخفيف
 ايدر تبريد ايدر فان ظهرا التاكل والتفرح اسفولت
 اقراص اندرو خون شراب قابض اكر ظاهرا وكور
 ينك وياي لنق استعمال اولنه اقراص اندرو خون
 شراب قابض ايله والجاو رسيه بجعل في سهيلها
 قليل تر يد وافتيمون غلة جاو رسيه نك سهيلند
 قلنه از حق تر يد وافتيمون والبن الحليب جند لها
 يعني ايدر بونك علا جند ونشور الرمان والطيب

ماده
 غليظة نك
 اخراجي
 ايجون ورسـ

جاو رس طارود بكدريوكا
 غلة جاو رسيه ديد كلري فانه
 لري طارود فانه سي كسي اولد ايجون
 مـ

يعني بونك ايله طلائفه مـ

الارمني بالخل وماء الورد نافع تخفيف التورم
العلاج بالجسيم النار الفارسية لنظان متراو فان در ترنگ
 بولا فيه صفت دبر لركه ايام وباده اولفن وريكال
 ذلك لكل بنز كال منقذ محرق محرق للمحترقة
 دبنلور بوهر سولجي به كه بجي وقه دجي وبنجي ولا
 برده احداث ابدجي اولاور تا خضت النار الفارسية
 بما كان مع بتر من جنس النمل فيه سوي تنقيط من مادة
 صفراوية قليلة النعفن والسوداء كاهي نار فارس
 تخصيص اولور ساكا كه انك ابله سولجي اولاور غلبه جنسه
 كه اند يوربك واجر واجر وكرمك اولاحداث
 اولور بمادة صفراوية دن كه قليلة النعفن وتقلبه
 السوداء اولاور لجرن بما يسود للجلد من غير رطوبة و
 تخصيص اولور جين كا كه جلدي فن ايدر رطوبة
 وتكون كثرة السوداء غليظة غايصة قليلة البه
 وبو يعني بونك مادة سميكة السوداء غليظة وآ
 ايجنه باجي وسولجيسي آزا اولور **العلاج** لالب من الغضد
 واستنزاع الصفراء ومراعاة السوداء وخصوصا

جمع لغت نور
 ديكر بومضه
 جمنا و ناز فارس
 ويدر زياره بعضا نور و ناز و كس
 قه دور و بقه دجي قه جن احداث
 ايد ب بقه غيجه ب بيلم آو و بيلم
 و ناز فارس ابله صفتندى زياره فارس
 نار بفتاب عبادت ايدر ل ابدى
 انلك ناري دايما يوشب شمس حراره
 اولد غيجه انلك نسبت اند ل

مصنف كلامه ظاهر و ذكره او لكي
 اصطلاح اوزن جمنا و ناز فارس
 لنظان متراو فان در واصطلاح
 ثاني لوزن متعابان و روجن
 بنز كنه اولور اما آجراق جلده
 انه بجي جمنا و ناز فارس

في الحمة ورتما ايجن الى اخراج المادة بالحد وخصوصا
 في الحمة فصبه استنزاع دم صفراوى ايجون در
 واستنزاع صفرا وقليل مادة ايجون در و سودا
 رعابتي كرك اسهال وخصوصا بجره ده زراماده
 سميكة السوداء وركاهي اخراج اولور اخراج
 ماده يه نيشتر ابله ماده سمي غليظة اوليجن بونجسر
عقار الادوية الموضعية لايجوز ان تكون شديدة
 التبريد لتلا تحبس المادة او تدفعها الى الباطن وحي
 سمية خبيثة ولا شديدة القبض لذلك ولا قوتها
 ليلا يبريد في كيفية المادة ادوية موضعية شديدة
 التبريد او لمحق كرك تاماده محتبس اولميه بربا يادع
 اتميه باطنه حال بولا اوله ماده سميكة در خبيثة در
 دجي شديدة القبض او لميه او كة علت ايجون دجي
 قوتة التحلل اولميه تا كه زياده قلية كيفيت ماده ده
 يعنى حرارتها وحدثت **من الادوية** الجيدة زمان
 حاسني شق ويطبخ في الخل حتى يتهرا ويضمه بحرقه
 كنان بعد سحقه كشي اناري يان لرومكه ده بيشون

بعضه اندك اعضاء رئيسه
 تيجنه تبريد و ذكر اولان علت ايجون

لرنه مضر اولاً وضاد قلله لركتان بزى ايله از دلان
 صكر والخص بالحل جيد مازي سرکه ايله ابودر
 وضاد من لسان ليل والعدس المقشر والخبز الكثير
 الخالة كيك از او ينجى رطوبت و بر مناسبت دكر
النفاطات والنفاطات كلام مصنف بنو بونند
 بونلرك ذكرى و فرقى بيان اولندى بونند مصنف
 بنور مائنه معناسنه استعمال ايدى و بر خورث اما نه
 اما لغبان يصنع المائنه الى الجلد فمختبر تحت كلكا
 و اما لدم رقيق حادث اولور يا قايمنى ايجون اخلاط
 ك جقر مائتى دري به او بلبه مختبر اولور مائت
 دري السند كنانتى ايجون يادم رقيق ايجون العلاج
 يلقى البدن ويعتله مزاج و يترك اللحم بدن تنقيه
 اولنه فصد ايله اسهاله ايله و تعديل اولنه مزاج سكت
 غليان و مبروات استعمالى ايله و ترك اولنه لحوم
 تا دم كثر اولوب و بوضع عليها اوله ظهورها عند
 مدقون ناعما ايجون بجل اما تمام ظاهر و ينجى قوسيه
 لرنه ماده مختبر ايله فاذا ظهرت وكانت كبيرة

تركه بوكا ينىك درل
 م

يعنى مساهدن مخرج اولور عروق
 كى جقر م

بوشق دوكلش اولاسر كه ايله
 معجون قلنه م

فقيت

فقيت ثم عرج بالمجنفات و مرهم الاسفدياج جيد
 فنى ظاهر اولوب بونك اولسه دشله كنه ايله تا
 ايجون به راجع اولوب اندن صكر علاج قلنه مجنفا
 ايله اگر اندن مائندن سنه قلور سه مرهم اسفدياج
 دواء جيد در الجدي ججك والخص قراق
 بواكسى نفاطات جسنه اولد عيجون ايك عقبنى
 ايراد ايلدى ارماعها الاسود ثم البنفسجى ثم الاخضر
 ثم الاحمر ثم الاصفر ثم الابيض بونلرك بونلرك قرق
 اولان و راندن صكر بنفت رنكند اولان در
 اندن صكر بسئل اولان در اندن صكر قرق اولان
 اندن صكر صار و اولاندر اندن آق اولاندر و
 اسلمها الابيض الكبير اللحم الغليل العود السهل الخراج
 بغير كرب ولا حتى قويه ثم الكنيه العود مع باقى الصفا
 ضرر سزى آق اولوب جسته سى بونك عدوي
 قليل جقمسى آسان اولوب طار لغنز سز و حاي
 قروي سز اولاندر اندن صكر عدوي جوق اولاندر
 باقى صفات ايله و اما المختلط المتصل حتى ياخذ

باقى اول و جقمسى آسان
 و جسته سى بونك اولان
 م

مصنف بونلرك سبب بيان ايلدى
 سببى فان قابض بونلرك
 و متعفن اولوب صغراوى اولمندر
 و بونلرك صغره بونلرك و افع اولور
 تكملة رافع اولونى ناور و م

بجل جقر مائتى اغراضى بونلرك بونلرك
 و حاي مطبقة در و او بونلرك بونلرك
 و ارقه اغراضى و اعضه سمندر و بونلرك
 اري اولمندر و بونلرك بونلرك
 و اواز دو تلقد و باقى اغراض
 اولمندر و ترك نور بونلرك و بونلرك
 و باقى در و بونلرك و بونلرك
 جقر مائتى اغراضى ججك اغراضه
 قريب و اما بونلرك از ق اغراض
 و بونلرك حدود دفعه اولور

رفته کبیره سندی او ذات اصلاع می روی
 اما قرشق اولوب بره به متصل اولان حتی دونه
 بدندن رفته کبیره سندی مقدار نه بابو دقلو
 اولایم در و کذلک المضاعف الکبار حتی یکون واحد
 فی آخر بوجلهن در اکی قات اولوب سیک اولان
 حتی بی بدنک ایچند ولان یکون الجدری
 والحصبة تبعاً للتح اولی من العکس یعنی اولی حتی اولی
 صکن جدری وحصبة اولی و عکسند
 والاحود فیها ان یکون النفس والصوت سلیمین زیاد
 ایوبو اکسند نفس و آواز خوش اولقد و اذ ارا
 الجدری و المحصبة يتابع نفسه فیه درم حجابی
 او سقوط قوا چی سن کورسن جدری وحصبة
 جتره نفسی نزجک نزجک ایدر ایدی اند و دم
 حجابی واره ریاسقوط قوت واره و اذ ارایت
 العطش یتوی و الکرب یسند و الظاهر یبد و
 الجدری والحصبة یحضرا و یسود فالمرکک
 قریب چی سن کورسن صومزلتی قوی اولور

ز براماده نک کزنده و قوتک ضعیفند
 ذلالت ایدر اما او کی ظاهر در امانه
 اکاباء قدر که اگر قوت قوی اولور
 برو فوده دفع ایدر ایدی

وطر الغنق مشته اولور و ظاهر باردا اولور جدری یا
 حصب یشل باقر اولور علل قریب در و اکثر
 ما بعرض الجدری والحصبة الربیع والبلاد الحار
 الرطبة والصیان والشبان ویندران الشایخ
 واکثر عارض اولور جحک و قزاق بهارده و بلدان
 حار دده دخی اغلا یخترده و بکترده و نادر
 اولور بهارده والحصبة تغارف الجدری بانها
 صراویة واصفر حجا ولا تجاور الجلد ولا یکن
 لها سمک قزاق مغایر اولور جحکه شونک ایل
 که قزاق صفاویه در جحک دوی و قزاق
 جند ده کو جحک در و در بدن تجاوزانمز بلکه دری
 التند اولور و انو کچون یومر لنق اولمز اولی ظهور
 ایدجک **العلاج** لیبارد الی اخراج الدم جدری و
 حصبة که غلبه دمدن اولابویلا ککر و فصد
 عرق اللیغ قائم مقام الرعاف حام للاعضاء العالیة
 بورن طمرندن فصد رعاف قائم در و اعضا
 عالیة حافظ در **امشردیات** التمتع الحلو بالکر

رطبه

براماده نک کزنده و قوتک ضعیفند
 ذلالت ایدر اما او کی ظاهر در امانه
 اکاباء قدر که اگر قوت قوی اولور
 برو فوده دفع ایدر ایدی

او شراب العناب والتبلور تطفئة حرارة ^{تغليظ}
 دم وتقرت انه كرى ايجون وشراب الكادي
 بالغ بالخاصية در و كذا ان شراب الطلع بويله در
 خرمافور غي ثرابي وربما ايج الى حليب سمر البقلة
 بل الكافور حرارت زباده او ينجق **الاعده** عرس
 مقشرا و مزون قرع وقد يتخذ من العناب والطلع
 مزون فيمنع جدا الحومن حذر كرك والآنكس
 اولور فان تكامل الجدرى والخصبة ^{بالخروج} يعنى
 تر جك جفسه اوضيف رجوعها سقبت ماء الاز ^{بالخروج}
 بالكر و ماء الكرس باقور قد بونون رجوعه
 باطنيا ايجون سن راز يانه صوبين و كرس صوبين
 سكر ايله **الحك** كسر ايله جيك در **و الجرس** فنجين
 ايله اويوز در سنه يابس جريدن بعضى يابس ديفكون
 عن صفراء محترقة تخالط الدم فقد تبلغ الى ان تصبه
 سوداء وقد لا تبلغ ذلك اوبليه صفراء محترقة و اولور
 كه تخالط در دم كاه ابر شور سودا اولف شلتا ^{فان}
 كاه ابر شمر سودا اولف و منه رطب كه انن نظر

و لكل كره بواكى مضيق بدنى اسحق دوتى
 و بارد بلدن صغيق كرك و اول ظهور
 ايدجك كل صوبند سماق اصلد
 سوزب كرك طر زرق كرك و ان
 و ابا غن حنالمق كرك ناك كزده
 و جقيه

سره نسخ ده للدم بولندى
 بالدم كرك ابدى

اقر بكون عر محالطة البلغم للدم اوبليه بلغم مالك
 دم ايله اختلاطه ناولور و الحكة كاجرب ماده ده
 كن لا يكون معا بشور كن حكة ايله سوجيلر اولور
 و الكه ما يتولد عن الكنا راكل المالح و الحريف و الحلو
 و التوايل الحارة الكه متولد اولور حكة بلكه حرطاس
 بوندرى جوق بلكه **العلاج** استغراق الماده بطبيع
 الفاكهة او طبيخ الالفيمون او السفوف المسهل بما به الحين
 او اللبن بالافيمون و السكر و ماء الشاهنج و قد نفع
 فيه هليلج اسود و اصفر و كابل من كل واحد اربعة دراهم
 و في كل يوم استعمال ماء الشعيرة بالكر او ماء الحين الحنوف
 المبدل و السكر او ماء الشاهنج بالسكر الحين او نفع
 بسكر سفوف مبدل من مراد شعل سفوف در كه مزاجى
 تبدل ترطيب و تبريد ايله **الاعده** كل ثغه حرطاس
 يعنى حذ تسر و كالهندبا و البقلة اليمانية و الرحلة
 و الاسفاناخ و لحم الجدى بالزمان الحامض و تقليل
 اللجوم ما امكن تا كه دم و صفرا متولد اولميه **الادوية**
 الموضعية الكه بيت و الزبيق المقنول و الكندس و

اوبليه حكة لك بونون و كرى
 استغراق او در زرايات
 آنك بيانها در

شاهه

الاسق والرجار والنوشاد واحد هذ مع نصفه
 مرنگ واسفنداج و مثل ملح اندرانی و مثل الخبث
 رمان محض و یضاف البه دهن ورد و دهن بنفج
 و ماء ورد و ماء کزبنة خضراء و خل و رنما اصبح
 الی الکافور کبریت و زین که قتل اول نمیش اولاد کند
 و اسق و قلم ژنگار و نشادر بونلردن بری و نضی
 مرد سنک و استغنج و بونلردن برنگ مثل ملح اندرانی
 و مجموعک مثل حب رمان محض و بونکاضم اولد کل
 یاغی و بنفت یاغی و کلاب و بشل کشیز صوبی و سرکه
 و کاه اخباج اولور کافور **و من المشروبات التوتی**
 جدا خصوصا باسر و لادن ان یشر بثلثة ايام کل
 یوم مائة درهم ماء شاهه ج و ثلثین درهما شیج
 مع نصف کنجبین الا انه یضعف المعدة و یغشی
 ابحور له اوج کون هر کون بوز درهم شاهن صوبی
 و او تورد هم شرفون انک نصفی هر کنجبین الا بضعیف
 ایدر معدا و کول دو ندر و الصبه شدید القلع ماده
 الخرب نه کلوز من اول صبه نافع و ملازمه الخام

بونلردی خبیه ایدر کوهی سوز

منافع

منافع الاشیاء للحکمة و الخرب تطیب و ترفیق
 فضول و تحلیل ایدر و ظاهر جلدی پالا ایدر کچون
الحزام بومرض حادث اولور سودا جیم بدن
 منتشر اولقدت که افساد ایدر مزاج اعضایی و جشی
 و شکلی کاغی تفریق اتصال ایدر السودا ماذا انشر فی
 البدن کله فان عفنت اوجب حی الربع و ان اندفت
 الی الجلد اوجب الیقان الاسود و ان ترکک اوجب
 الحزام فیستغیر اشکال الاعضاء و ربما تفرق اتصالها
 آخر الامر سودا جیم منتشر اولسد بدن اگر متعفن
 اولور حمای ربع ايجاب ایدر اگر منفع اولور ری
 عفنت سز برقان اسودا ايجاب ایدر اگر یغلب
 و ری التنف جذام ايجاب ایدر او بلیه متغیر
 اولور ایدر کچون اعضا نک شکری کاغی اعضایی
 تفریق ایدر آخر امری و سبب الفاعلی اما شد حران
 اللبد او البدن و یبعسهما فیسحر فان الدم و اما بر
 یجمده انه سودا سبب فاعلیسی با جکر حرارتک
 شتی یا بدن حرارتک شتی و بونلردن بوسقی

زکی زانن اولور

حتی اعضا بنزب و کلور
 آنر کچون عجز و ملک بورن
 و بعضی اعضا مع دو کلور

دم محترق اولیچن سودا اولور
 واول سودا جینج بد عام اولور
 اما سبب بدن اولیچن عام
 اوله غیظاها ما جکرک اولیچن
 عام اوله غیظاها جکرک فیما عام
 اوله غیچون ورجیع بد عام

ایله اولیبه دی احراف ایدر لر با جکرک و بدنک شد
 برودنی در اولیبه شد حرارت و شد برودت قانی
 طوکر در سودا اولور و سببه الما و الا غده الموال
 للسوداء وقد یعین علیه انسداد للسام فیمتحن الحار
 الغریزی و یغلظ الدم وکذا فساد مزاج الطحال
 فلا یجذب السوداء فلا ینقی الدم و سبب عارسی
 غدار و رکه مولد و سودای و کما معین اولور تولید
 سودایه مسام دقلق اولیبه بو غلور حار غریزی
 هواء باره و اصل اوله و غی اچون و غلظ اولور
 دم اولیبه منقلب اولور سودای بو غلین معین اولور
 تولید سودایه فساد مزاج طحال اولیبه سودای
 جذب اتمز اولیبه دم سودا دن باله اولمز او فساد
 مزاج الهواء و کثرة التخیم با معین اولور تولید
 سودایه فساد مزاج هواء غی تخیم جو قلی و اذا کثرت
 السوداء اعانت علی کثر تولدها بتغلظها الدم بالتمام
 والبرد و احالتها الوارح الی طبیعتها فین جوق اوله
 سودا معا و نت ایدر تعلدک کثر تنه دی تغلیظی ایل

قوام غلیظی ایل و برود مزاجی ایل و منقلب قلسی ایل
 وارد اولانی طبیعت سودا و به سکنه و من الجذام متفرج
 و منه غیر متفرج و هو ما یورث و یعدی جذام
 دن بعضی وارورکه یا نالو و جراحتلور و بعضی
 وارورکه یا ن سوز و جذام میراث اولور و سبب
 ایدر و المتکین منه لا یجی و المبتداء قلیل الافلاح
 قرار ایدن جذام و جا اولمز صحیحی یکی ابتدا اولنا
 از در خلاصه و اذا ابتداء الجذام احمر اللون جذام
 واسود و ظهرت اخلاق سودا و به من الحقد و التبه
 و ظهیر العین کودة الی حمراء و حصل فی النفس ضیق
 و فی الصوت حنة و فی العرق تنن ثم برق الشعر
 و یتساقط و ربما سقط موضع و یجش فی النوم
 یثقل و یجشم الانف و یشتق الاظفار و یبهر البصر
 و یغلظ الشفة و یسود الانف ثم یسقط الانف
 و الاطراف و یسبل صد بد منتن بقی جذام ابتدا
 قلب لون قرنی اولور قنی و قنی اولور و ظاهر
 اولور سودای خلقت کیندن وجه بدن و غصه

منفوح اولان جذام احراق صنادون
 حاصل اولان سودا دن حادث
 اولاندر غیر منفوح اولان خلط طوکندن
 یا بلغم احنه ائندن حادث اولاندر
 بو یج جذام میراث اولور و سبب
 جذام مرضی من در منی جذام ملق
 و صنفی ایل متله اولور و بالجملة
 منی تخیم کبی در بد تخمدن کندو
 جنس بینه آن کیمون رسول الله عم
 بیور من فر من المحزوم فیکرک
 م الاسد بومر منه فاء الاسد
 دیک کلدنه حدیث شریفنا اشارت
 وارورکه

دن و ظاهر اولد کوزده قرا متعلق ترله مائل
 و حاصل اولور نفس ضیف و آوازده دفتلق
 و ترده یرمز تقعا ندن صکس ایچی اولور قبل و دوکلور
 و کاه قبل یری دوکلور و احسان یرنوس مثل
 عظیم و دوتلور بورن یعنی فتود و یرمز و یارلور طراقل
 و مشکل اولور صوت و فالک اولور طوداف و قس
 اولور لون اندن صکس دوشلورن دیرکی و اطراف
 بدن و اقرب یرمز قورصار و صو **العلاج** ان کان
 فی الدم کثا فالنصفه اگر دمن کذت و ارا به فصد
 و در فصد الوداج بالغ فی النفع بیون طری فصدی
 نهایت در فصد و یخرج السوداء یعنی مسهل
 قوی ابله جفره **المسهلات** ابارج لو غاذ با و طبخ
 الا قیون و حبه و حب الابرار بالحر الارمی و
 السفوف المسهل بما للجن و اما السفوف المبدل بما
 للجن فینفعهم ان کانت السوداء خرافیه یعنی اگر سودا
 احتراقیه اب **لا شربة** بکن کل یوم مثل ماء الشعیر
 الساذج او المیزر الکرا و شراب البیلور و حلا

علامات و امراض جذای مصنف
 مشوش ذکر ایدب و بعض
 علاماتی ذکر اتدی ضعف
 بنف کبی سه

اما دمن کذت یوغ ایسه
 عروق کبار دن فصد اتمک
 کک بلکه عروق صغاردن
 فصد اتمک کک جبه و انف
 طرلری کبی سه

بارد او ماء لسان ثور و سکر هر کونک صباحن
 جواب ساده یا مینر سکر ابله یا شراب بیلور
 ابله یا جلاب بارد یا لسان ثور صوبی و سکر ابله
الاعندیة لحم الجدی او الدجاج المستن او لحم
 الضأن الغنی اسفید باجه او حنطیه او غلاق
 اتی یا سموز تا و ف یا کنج قیون اتی یا ساده یا
 بغای ابله و یجب ان یقیل یا ذکرناه للخلط
 واجب اولور بولری قوسرین خلط غلیظ ایچون
 ذکر اتد کیز ابله و بنقی او مغنهم بالسوطا و العطو
 و دماغ لری پال فله بغلر ابله تا که اسافر و اعلی
 بدنلری تنقیه اولنه و بکن من الحام ترطبب ایچون
 و اللهین بعدا بدمن البنفسج او القرقع او اللوز
 یا غلیه لرا ندن صکس بنفش یا غنی یا فاق یا غنی
 یا بادام یا غنی ابله و یجلسون فی آبن من سمن
 مفتت تلطیف و تحلیل سودا ایچون و سودا التی
 ایچون حران فاتن ابله و یا غنی ترطبب و تحلیل و اهر
 و یر تا صون یا صنة مفرقة مثلا صباحن طریق

شرب تخ
 کبی سه

بالسوطات بان

فوق سن و بادن و كذلك اذا كثر الجنوب بالصبا
 الكائنين و بوجلين فوق و بادن في جوق اول
 جنوب بلي و صبا بلي اليك قبش آيند واورت
 قبش آيند و اذا كثر علامات المطر و لم ينظر
 و تكرر ذلك فمناج الشتاء فاسد في جوق اوله
 علامات مطر و يا غدره و متكررا اوله بوسينك
 تكرر ابل مناج شفا فاسد و اذا كان الربيع قبل
 المطر باردا ثم ريت الجنوب يكثر و يتكرر الهواء اياما
 ثم صفا اسبوعا ثم حدث و حده نهار و غمة و كثر
 و برد ليل فقد جاء الوباء في اوله بار قبل المطر
 و بارد و كور من جنوب بلي جوق اسر و هو نالاق
 اوله نجي كون انذن صكن صا و اوله برهفته
 انذن صكن حادث اوله كند بوضرق و بولت
 و بولانلقن و كج بروقي تخميق و باكور و اذا كان
 الصيف قبل الحار و بدا تغيه الامطار و جاءت
 في الحار نياز و شهره فتقع الوباء في بلي
 قليل اوله مطلوبه ايجون و ظاهر اوله تغيه اشجار

الحار

خزان كبي و كلسه كوز و شستك كبي و مهاب لور
 اميد قر و باني مه ا و ا كانت الاما ب سماوية
 ذكر اولان علامتلا اسباب و با سماوية و ليجي در
 و اما الارضية بعن علامتلا اسباب ارضيه بود كه فان
 الحشرات و الضفادع قد كثر و هه بن الحشرات
 الزكية الحسن كالقنق و هربت الفان من حجرها
 ملقاة فالوباء قريب في كور من حشرات ارضي
 جوق اوله و حيوانات زكية الحشر في كللك
 كبي و فار في ايندن باشي جكري في اولدغي حاله
 جالف اقوين اولدغي حاله و باقريب در و كينيه
 الاحتار عنه ان ينعى البدن و يعدل مزاج و ينزك
 الناكهة و الشراب و الرق و يقتصر على الحنقا و الصفا
 الشايد نافعة و الحوامض كلها جيدة و التبيخ بايصلح
 كينيه الهواء بالادوية التي لها في تلك خاصية
 كاقور و السعد و الصندل و السك و المود و العنب
 و السك و الاترج و الطرفاء و ورق الخار كينيه
 احتار و بادن بدن تنقيه فلفنق در فصله ابل و

هذا و يدركي فاذا كثر الجنوب في الصيف و يكون
 به و اشارت در كبرج اقسامي و في
 به و يفسح انفسه ر

حشرات و يدبره حادث اولان
 به و كثر در بولر و توريفه جفلا
 رطوبات متعفن دن حادث اولور
 انو كجور كاهي توريفه بغير هواء متعفن
 دن خزارت سببي ابل حادث اولور

كلكا و فان زكي الحسن هه هوانك
 عفونتن نزجك و ديبوب متا ذي
 اولوب فرار ابدلر كلكا فرار فادر
 اوله غيبي و نفي فير اما فان او جمر
 و نزجك في مزاجهم سراسم ابل

استغراق صفرا ابله و مزاجی تعدیل اولی و تعدیل تدرید
ایله و تخفیف ابله و ترک اوله بمشرو و شراب
و شرب بالرو و قضا اوله مختلفه اکثر کبی و صفا
شامیه نافع در تخفیف و بنید اندک چون اکثر
جمله سی بود و بخور ابله شول نسبه ابله که اصل
ایدر کیفیت هوای اوله شول ادویه ابله و که بوی
بو خاصیت دار و کار و تویلاق و صندل و مسک
و عود و عنبر و سگ و ترنج و یلغون و تمغنی پرغی
کبی و ریش البست بماء الورد و ماء الخلاق و تریب
الغواکه العطریه کالتفاح و السفرجل و الکنز و الزعفران
و اطراف الاشجار و الزهور الباردة دخی اوی صولن
در کل صوبی و سکود صوبی ابله و بین فلق و تقوی
کوچک بمشوی اله و ابعا و امرو و الوج کبی و علاج
او جلون کسوب کندویه بین برد قویه و باره و جگر
الباب الرابع فی الکسر مراد تنزق عرضی و رکه واقع
اولور که کد و کرد کد و الوئی جفت که تمام اولیه
بوکا ترکیه بر تنک دیار و الخلع جفت و تمام و سقط

صفراء شامیه بر طعمه که خرد
بالقرون و ساق دن و لیمون
صوبیدن ترکیب اولور برکت
دخی ذکر اولی و تعدیل

ز بهر بزرگ رایحه و هوای
اصلاح ایدر هوای مزاجی
و در مع ایدر و بای مسه

دوشک و الصدمة و دوشق و الضربة غیری که
اورق و الشجاح باس بارلق و السج سیه لقی که درین
جراحت کبی اولور **العلاج** الشکر که لهن الخلقه
ان یخرج الدم بالفضه و الخامة من الخلقه الخافیه
ان لم یکن فی البدن کثرة خفا من حدوث الورم
الا ان یکن قد حصل نزف فیکفی علاج شکر بو
جمله فان جفت در فصد ابله و حجامت ابله آفت
ایدر عضو جانب الخلقه اگر چه بدن کثرة
دم دخی بوق ایسه خوف ایدر حدوث و درین
الا مکره جوف قان آفت اوله کفایت ایدر
و یلین الطبیعة بالقتل و الخفن مواد زیاده جفن
ایچون و الراوند جیمه ایو مسهل و روقه لا یحتاج
الی مسهل کا حی احتیاج اولر مسهل نصه و حجات
ایله ارتمق حاصل اولد غیچون فاذا اجمع الی مسهل
فلا شیء کلعوف الخیار شنبه بالراوند او خیار شنبه بماء
هند باه و دهن الورد و السكر و سق و بغدی با بنوی
الاعضاء و ماء غیب الثعلب بالسكر منع و کذا لک ماء

جمع شکر و

غیب الثعلب اهل و دم ساق
ایت اوزی ذبک ابله مر و در

ما دلسان الحار شراب التفاح او جلاب بماء لسان
 ثور فنجي احتياجا اولسه سهاله برسانه بودر علق
 خیار شنبه کبی راوند ابله یا خیار شنبه هند با صوبی
 ابله و بادام باغی و سکر ابله ایچوره و غدا قلنه
 اعضا بی تقویت بدن ابله ابت اوزی صونیک
 سکر ابله نفعی وار و ر و ب و بخلین و دلسان حار صوبی
 شراب تفاح یا جلاب لسان ثور صوبی ابله **لغوا**
 مزوقه ماش اوصاف ریجی نیمه شت او مرتبه زوج
 باش ان حصل ضعف و نزلک اللحم ما المکن
 و جنب الشراب اصلا فان حصل مع ذلك وجع فی
 الباطن حقن بحقنه لیته ثم یسقی من هذا الدواء
 زرد و و و کهر با و اکلیل الملك جزء جزء سنبل و صوبی
 و کندر و زعفران و جوز سرد نصف جزء و عجن بماء
 الحار و برص و الشرية منه شقال اشتر ماش وریا
 او فدان بمر و صا و در و ریالچ شود باس در ماش
 ابله اگر ضعف و ارا بیه و ترک اولنه انر ممکن اولرجه
 واحتراز اندله شرابن کلیا اگر بوعارضه ابله و جمع باطن

بودنی صبح ابله زرد
 ملین در زعفران ابله
 الی شرای و ابرو
 شرای کبی

حاصل

نصفه صفت ایچوره یا ایچورانه
 از احر و ریاسه و درم حادث اولیه

حاصل اولدر سه حقنه قلنه حقنه لیته ابله اندر صک
 ایچوره بود و اذن تقویت اعضا ایچون زرد
 و کهر با و اکلیل الملك بر جزء را بر سنبل و صقرو
 کندر و زعفران و سرد و قوز غنی نصف جزء بو غله
 لسان الحار صوبی ابله و قرص قلنه و شربت بودند بر
 شقال و وریا استعمل الخلیجین بقلیل سده و کهر با
 ابله اگر عطش و شت حرارت بودی ایسه **الادویه**
 الموصیفة اما البسج و الشیاج فعدس و زرد و و لاس
 يستعمل و عدها ادبه هن و دره بونلر تسکین و جمع
 و تسکین حرارت و تقویت عضو و روع مواد ابدیه
 و اما الضربة و السقطة فان کان معهما وجع فیعرق
 بدهن الورد مغزاوان لم یکن معهما وجع فمما قلناه
 فی البسج مع قلیل ماش سحوق و طبین ارغنی و سلت
 و زعفران بماء و دره مغزا اما ضربه و سقطه ابله اگر
 وجع اولسه اول و جمع بری غرق اولنه کل باغی ابله
 ایچوره اگر بودی ایسه آنک ابله و جمع بنم دبدکنز
 ابله بسج و ده از جف ماش ابله که دو کلش اولو و طبین

ان لم یکن عطش و لیسکا علی استعمار
 اولدر کلنگیز از جف شت و کهر با ابله
 اگر عطش و

ادنی و سک و زعفران کل صوبی ابله ایستند فان
 حصل مع الوئی حرارة قویة لهذا الصناد بالغ صند
 وزر ورم و بنفشه یاس و شعبه تقش و زعفران و سیم
 من الکافور بجا ورم و دهن ورم ثم یربط برقی اگر
 برتنگ ابله حرارة قویة اولسه بوضاد غایت نافع
 در ذکر اندکی نسبه اردن صناد و قلیوب بوسن باغلند
 و اما الخلع فینحتاج الی مده و ررق العضو الی شکله و لیکن
 برفق و الرفع جذاب محدث للورم اما جفت محتاج
 اولور جگله و عضوی رقا تکه شکله و اولسون بونک
 هر ری رفق ابله زیرا عنف و جمع و پر و جمع جذب
 ایدجی در موادی احداث ایدجی در وی و نه لک
 الکسر محتاج الی جبه و تقصیب بما یحفظ العضو علی
 بالجبار و اخراج مالا یلزم من العظام و لا یرجی
 صلاحه و یخاف افساده بوجلین صنف محتاج
 اولور جیب ببع عضوی جگلوب اصل وضعی او ذره
 قلیوب اندن صکر صار له عضوی حفظ ابدن
 ابله شکلی اوزن جیب لرا ابله وخی محتاج اولور جیم

جیب شول اغاجله و نخته
 پاره لره دیر لک صنف عضوی
 اطرافه قلیوب برک باغلند

شول کورگی بتم و صلاحی رجا اولمز و افسادی
 تور قلو رتم بسنعل باقلناه فی الوئی اندن صکر
 استعمال اولنه و شید قلو دی و قلیوب بزم ذکر اندک
 بر تنمک ثم بسنعل الاعده الی الزجه المولک الله سید
 والا کارع و الارز و بطون البقر و جلوه الخراف و الخد
 المشویه اندن صکر استعمال اولنه شول عذر لک
 یلمسک اولاو تولید ایدر اولاد و شیدی هر لکی و
 باجی و و صقر قریز و قوز بیلر و اغلاق لرد در لری
 که بریان اولمش اولار و اذا حصل تحت الربط جگله
 فلیحل و یبطل العضو بجا و حار و لا یما من الخرج و یث
 المصاب بجا ورم مع قلیل خل و تربط بخفة فی
 حاصل اولسه باغ التند کجیک جعده باغ و نطول
 قلنه عضوی استی صوابله و د کلیه جرحه استی صوابله
 صر قلیوب کل صوبی از جن سر که ابله و باغلند خفت
 ابله و ان جیف من الربط حدوث ورم قلیوب الربط
 ویضمه العضو بما ذکرناه للوئی مع حران فی خوف
 اولنه برک باغلنق ایچون حدوث ورم گشت فلسو

الکینب
 ویکر

د سید شول لحم غلیظ درک
 کدن آنک ابله بینه

خراف جمع خروف در
 وجه اجمع جندی در

باغ وضاد فلنسون عصفور بنم ذکر اندک ایل بر تن
 ایچون حرارت ایل **الباب الخامس في الزينة زينته**
 مراد ظاهر بدنی اصلاح و حفظ جمال در الادویه
 الحافظة للشعر الاس و حبه و ماق و دهن و الیبلج
 والایلم و المر و الصب و دهن المصطکی و البسبوسان
 و حراق حبشنة الکنان و ورق الشنابق اذا استعمل بعد
 دهن الرأس بهن الاس بوما و بلة حفظ و سرد شود
 ادویه که حافظ در قبلی مرسن در رویشی در و صوبی
 در و باغی در و بلیج اسود و ایلم و مر و صبه و دهن
 مصطکی و بسبوسان در و کتان قاذوری در و
 شنباق برباغی در فنی استعمال اولنه الیک ایل
 باشی با غله قدن صکن مرسن یاغی ایل با سدا و در
 برکون بر کیمجه حفظ ایدر قبلی و کلکدن و قن ایدر
 و بما بحفظ صحی الخواص اصل الفاشرا و اصل الاس
 و مراد شجرة الصنوبر من کل واحد جزء بود و جزآن
 يستعمل بهن الاس حفظ ایدر نردن در فاشلر صحتی
 الفاشرا کوی و جرش کوی و صنوبر اغاجی کوی و جرش

اصل الاسراش لفظ اولان اضافه
 اضافه بیانی در زیر اجزش
 کند و س کون و مرسن

الفاشرا هذا جنان دیکلری و رک
 یوقروه ادویه بیانی ذکر
 اولن در

بر رجب مورق الی جز استعمال اولنه مرسن باغی ایل
 و لغت و اصل العرب بالزین حفظ و تسوید عجیب
 قراق کوی قنوغی ایچون زیت ایل حفظ و تسوید
 عجیب و در **قله شعر الرأس و عدمه و عدمه**
الحیة باش قلبیک ازغی و یوقلنی و صقل بتمن
 الشعر یکنون من بخار دخانی لیزج اذا صادف
 منافذ معتدلة فقلت او عدمه او نقص اما الفلک البخار
 الدخانی لنقصان الحرارة فلذلك لا تنبت الحیة للنس
 و الخسین و اما الکثرة العلویة فبقل الدخان کما فی
 الصبیان اولضیف المنافذ جة الیه و یخرج اویس
 مکثف فلا شح لجم الشعر و لیسعنها جة او طوار تخلف
 او بطویة مستحقة فلا تجتمع مادة الشعر و لقله الدم
 الذی هو المادة للبخار الدخانی کما بعرضه لنا قبل
 او لما منع من التکون من خلط روتی مختسرة المنافذ
 فی داء الحیة و الثعلب قبل حادث اولور بخار دخانی
 زبراد دخانی اولسه انعقاده قابل اولن ایدر دخی
 لزج زبرالیزج اولسه تریجک یاں النور یاں لنور

اویس قیلک ماده بیخار دخانی و
 و فاعلی قران مجن و دانه ال
 مسام در

ایدی بقی دوش اولسه مسامک که معتدله اولان بره
 قتی طار اولیجن اند بخار دخانی نفع داتن و قتی
 واسع اولیجن اند بخار دخانی نفع داتن تا که قبل
 بینه اولیبه قبل قلی باعدی باقصه لغی بخار دخانی
 قلندن در حرارت نقصانی ایچون آنو کیچون صفتل نمز
 خاتو تلو ده و خاد ملوده باکته رطوبت ایچون اولیبه
 دخانیت قلیل اولور نینکم اوغلا نچملر ده با مسام طار
 لغی ایچون زیاده بروده مزاج ایچون با بس ایچون که کثرت
 ویرده اولیبه کلمز قبل جرمی ایچون با مسام کلکی
 ایچون زیاده حرارت ایچون مسامی آچر با طوبت ایچون
 که ملین در در بی اولیبه قبل ماده سی جمع اولور یا قلت
 دم ایچون در که ماده بخار دخانی در نینکم عارض
 اولور ناقه لن با مانع ایچون ورتکونه خلط روی ایچون
 که محبس اولور منفذ لده نینکم داه الحیه و داه الشلب
 مرضلرند **العلاج** الادویه المنبته للشعر حی جاز
 الحار محرقا والقرون محرقه بطلی الشیخ فانه قوی
 والملا دن جید والعطایة النبی تکنون البیوت تخفف

و شحن و بطلی بالدهن ورماد القصبوم بالزیت
 یسبت الحیة المتبایطة وکذلك رماذ الشونیز الزیت
 وخصوصا للحواجب وقد یحتاج الی تعدیل المزاج
 و تعدیل السام بالخلخاله بکثرت الحمام او تحصیفها بمثل
 السطیل بما لا یأس و اصلاح اخلاط البدن واستنراغ
 الخلط المعی شول دوار که قبل بندر که داه الحیه
 داه الشلب مرضلرند مخصوصلر در حرارتی در
 محرق اولور غی حال دخی بوینر لر در محرق اولور لک
 حال دخی قلی شیره ایل تخفیف با قوی و ولادن
 ابو و روکته کلر کلر که اولور ده اولور تخفیف اولور
 و شحن قلنسوب و طلی اولور باع ایل و قون چماکی
 کوی زیت ایل بنفد شول صقلری که کیچ ننه بخل
 چورک اولی کوی زیت ایل خصوصاً قاشلر و کاه
 احتیاج اولور تعدیل مزاج قبل قلی باعدی سو
 مزاج ایچون اولیجن دخی احتیاج اولور تعدیل
 مسام خلخاله ایل کثرت حمام سببی ایل اگر ضیق ملدن
 ابد با برک ابد با صیف اند ایل نطول ایل

مرسین صوبی ابله اگر سخت مسامدن ابله دخی احتیاج
اولد اخلاط بدن اصلاحه نگیل دم ابله اول دم
قلبل ابله دخی احتیاج اولد خلط روی استغراغه
اگر خلط روی ایچون ابله **داه الحیة** بر مرض هر که
قبل دوکلور و دری صوبلور ماده ردیه اولد غیچون
مسامدن **داه الثعلب** بر مرض هر که قبل دوکلور
ماده ردیه اولد غیچون مسامدن یعرف نوع خلط
المفسد للمنیبت بلون الجلد وخصه صا ادا دلا
فالدموی بمیل للاحم و البیضی الی بیاض الصفری
الی قلیل صفرة و السوادوی لیا کموة بیلند منبتی
مفسه اولان خلطک نوعی درینک لونه ابله خصه
جی دلت اولند سوی مائل اولور حمرة و بلغمی
مائل اولور بیاض و صفراوی مائل اولور ازجعت
صار و لغ سوداوی مائل اولور قرا منزلغ و یوق
سرعة قبوله للعلاج و بطون بانه اذا حک بحرقة
خشفة فان احتر بسرعة بری سرعة والا فلا و بیلور
خلطک سرعت قبولی علاجی و بطی قبولی شونک ابله

بلکل که فساد منبتی الی و صا و زن
در روی بود که خلط مفسد حاد
لی اکل ابله قبل بنویسک قابل
اولد بری بود که قبل غدا سن
منع ابله سه طریق ابله
زجرا دلت جذب ابله ماده
ظاهراً اما دلت قوی اولمق
کرک زبانی اولمق هم
منجذب اولور ماده بلغم
اکین دخی سه

که قرنه و قشنه یوغون بز ابله اگر تر جک قرنه
تر جک صحت بولور و الا تر جک اولمز و یعرف
بین داه الحیة و داه الثعلب بانه فی داه الحیة
یتقر الجلد و ینسلخ کما بر مرض الحیة بونک و یحی
اولد بحث ابله آنو کیچون بز اند بیان اندک
العلاج یجب ان یبدأ بالاستغراغ بالنصبة و یخرج
الخلط الغالب ثم استعمال المعرفات علی الوجه
لیتنقظ تنسبل منه المادة الردیه و ذلك کالتنم
و الخردل و الثاقبیا ثم تسفل الادویه المنبتة
للشعر و قد ذکرناها و اوجب و یا شلن استغراغ
ابله فصد اتمک ابله و خلط غالباً جزای ابله اندن
صک قرحه اید جیلر استعمال اولنه موضع اوزن
تا که قرح اولوب ماده ردیه اندن افه اولد
مقر حار صر سن و خردل و صمغ سداب بری
کبی و ماده ردیه جفتدن صک استعمال اولنه
ادویه که قبل بنویسک و درین اندری ذکر اندک
افراط جوده الشعر قبل زیاده قورجی اولق

بر احک و دلت ابله تر جک قرنه
دم جیک وجوده دالت ابله
که ماده شمر در و روحک
کفرته دالت ابله که عمل و ملاک
ور امر علاجی بر مرضه اما
حق اولدن اولسه وجوده
دالت ابله

سببها اما مزاج حار یا سرد و يعرف بعلاماته و يتغير
بتغير المزاج واما التواء الثقب و المسام و هذا
لا يتغير بتغير المزاج بولئك بسبب المزاج حار و یا سرد
در و بپنود بعلاماتی ایله و متغیة اولور تغیة
مزاج ایله با قیل دیوکی و مسام اگر ای اولور غیچون
در و بومتغیة اولور تغیة مزاج ایله **العلاج الادوية**
المسببة للشرجیم اللعابا الذیجة سوله دوا
لکه قبل قویر جلقن کیدرجی در جمع لعابا لرح
در کا لخطی و بزرقطونا وحت السفرجل فی دهن بنفشه
بولور بطوبی ایچون زائل قیلور قیلدن یوسنی و
الفصل حنطیة با کارع زبرا بولور دن متولد اولور
ایچن لرحه که کثیرة الطوبی و در **الادوية** المله المجد
للشعر قبل قویر جفن ایدن دوالر رغو المله جمعه
الشعر طوز کوا یکی که طالش لراوزر دن دکن قویر
بر لرحه بولور قبل قویر جفن ایدر **الادوية** المرقمة
للشعر قبل ایچن ایدن دوالر البورق اذا غلفت
رقعة بورق ایله قن قیل قایلنوب بوزر قبل ایچن

بعضی نام قبل قویر جفن اولونی
زینت ملاحظه ایدب
آنک دواسن دخی ذکر
ایلدی رسه

ادویه منقطه ذکر اتمی زرافیل
تبعه اولور زینت و کلدر

ایدر و اذاز علی المنتوف بنت رفیع و جی
اکله یولنمش اوزر نه ایچن **الادوية** الخالفة للشعر
شوله دوالر که قبل بولوب کیدر نون و زینج
مع قیل صبه سمنل یجلفه الخال یعنی علی النور
قبل کیدر **حکایت** بر عارف حمام و ارب نسق
قیلن کیدر مک مراد اید نوب عیسی نام و لاکه دیش
بیت ایا عیسی بر موسی بیاور اگر موسی نیایی
قلب هرون و رجا طنج الماء و کید مراد شمش
الماء و دهن حتی بنهبل الماء کاهی نون و زینج
قاینلور صوص و قایننق تکرار قیلور اذن صکی
اول صوص قاینلور باغ ایا باغ قبل کک حتی
صو کیدب باغ فالور اول بلغ خرزمه کی قبل
کیدر رو قد تحرق النون یستعمل بعدها او قبلها
دهن دره و یجلس ماء حار ثم بارد و یضد
بعده بعدس و زرد و صندل بماء و رد و
ایچن الی مهرم الاسفید آج کاهی نون یقر در بی
او بلیس استعمال اولور اذن اول و اذن صکی کل

در کاهن و کاهن
در کاهن و کاهن

عیسی و موسی ذکر کن و موسی هرون
ذکر نیا لطافت وارور رسه

یاغی و جلوس اندر لوراسی صوف اندن صکن
 صوف صوف و ضماد قیلند اندن صکن ذکر
 اند کلری ایله اولوب حرقه نافع اولور و کاهی احتیاج
 اولور اسفنداج مرهم حرق زیاده ایست و مما یقطع
 رایحه النور و رقا الخوخ او الطین بالخل و ماء
 الورد قطع ایدندون در نون نک رایحه سنی
 در شفتالو بریغی با بالیج سرکه و کل صوفی ایله
الادویه المانعة من نبات الشجر جمع الخدرات
 شول دوارک قبل بنمکه مانع اولور جمع اویشده خیلر
 در کالامینون و البیج بالخل و الشکران یسعمل
 هن البعد التفت افیون و زریخ سرکه ایله و
 بالدران استعمال اولنه بونلر قیل بولند قیل صکن
 و دم السلاخا النهریة و الضفادع الاجامیة
 و دم الخشای و دماغه و کبد ارمیخه لرنک
 قانی و میشده اولان قریبجه لرن قانی و ریا
 نلفانی و بنسی و جگری **تشقیق الشجر و قشقه**
 قیل یارلق و قریلق بنفعه المسطبات زیرا اول

بعضا اعضاده قبل
 از لقم زینت ایدونی
 امر مقرر اولوب قیل بنمکه
 مانع اولان ادویه بویابن
 و کما تملک مناس اولوب
 و کما یلدی

سلاحف سلخه نک جمعی و
 قبله یغ معنایه و ضماد
 ضماد جمعی و ر قور یغ
 معنایه

بونلر قیل بنمکه مانع
 و بالخاصه

یوسندون در مسطبات رطوبتلی ایله آتی زائل
 ایدر و قد یحتاج الی استنزاع الموالد السوداء و البلغم
 المالح ذکر اولان مرض بونلر بونلر غلبه کنون
 اولسه و سبب یئس مزاج او اعذبه یابسه بو
 مرضلر سیب یئس مزاج یا اعذبه یابسه در
النظولات و او مشده نک کسری ایله قیل یغ
 صاجی وزن ایدمی و الراجیع الادویه الی نهالین
 یاخذ منها الشجر الخدای جمع دوالک اندوده لوجه
 اولان اندون قبل غده اخذ ایدر **مرکب حیدر ایلو**
 ترکیب و ر قیل اوز نغفه شعیه مقشر لرن درهما
 البیخ حبه و دراهم بطیخان فی الماء حتی یاخذ قوتها
 ثم یضاف الیه نصفه دهن بنسج و ثلثه دراهم
 و ورق الخیط و ورق السمسم و ورق القز عشره دراهم
 بطیخ حتی یبسی الدهن و حب و یسعمل دهن السوس
 جبه و دهن الآس مقشر مسود مطول مخبفا ادهان
 مذکور لزوجنی ایچون قیل ملصق اولوب اکا
 غده اولور و حرارت ایچون اندن نفوذ ایدر و بنفی

مری مقدم ذکر الملک کرا ایدی
 ز بر بیان سبب بیان علاج
 اوزر نه مقدم اولور

اگر چه قبل ایچون و جانب دن اولور
 اما بعضی مزاجها اجزاء لطیفه
 نک تخلی زیادده اولدغیچون قیل
 اوز مز اولوبه مطولانه احتیاج
 اولور قیل اوز نغفه شعیه زینت در
 بیت جاندر خطک قرائی جعفرین در
 رنگدر چه عمر درازم قاندره

ایچون اجزاسنی اتصالک مع ایدر الشیب
 قبل اغرق منه طبعی سطح طبعی و مرضه کدر و
 غیر طبعی بمرض مزاج سازج در و سبب طبعی
 تکرر غذا الصابر شعر شیب طبعی سبی کوفلنس
 در قبل اولان عدانک و هورای جالینوس معنی
 سبب شیب طبعی تکرر غذا اولق جالینوس یایی
 در او الاستحالة الی لون البغم مع سبب شیب طبعی
 قبلک غذا سنک منقلب اولس در بلغم کما یجزی لون
 در و هورای ارسطاطالیس بمارسطاطالیس یایی
 و غیر طبعی سبب افراط البیس فی تیض کما یشیض
 الزرع بعد خضرة لفق العطش شیب غیر طبعی
 نک سببی زیاده بیس در او بلیه آغرز برا غلبه
 یبوسندن اند اولان بطوب محل اولور اولور طوب
 بری خالی قلن لازم کلور خلا جائز اولمده ایچون کا
 هرا نوران داخل اولور او بلیه آق کور نور نیتکم
 صبره دو کل با صطو کس آق کور نور و نیتکم
 زرع آغرز قوعه عطش دن آق کور نور اما فی صو

تکسج غه الما معناه بود که
خدا او را اجزاء مایه غالب
اولوب و تصور حرارتی اکا
انجام دلف اولوب آفلغ مونه
بنیم نان انک برهن براف تو
کوفلور و بنیم سرکه زمان بارد
ده کوفلور

مجلس شورای اسلامی
کتابخانه

وہلہ

و بر لورسه و بشل لکنه عودت ایدر و بعد آیدر و بعد آیدر و بعد آیدر
الامراض الحادة الحرقه المجففة نیتکم با قله و شاهد
اول نور اما اندر جگر بدن بطوبت کلید از قبل
ساقط اولوب بره قر قبل بیه **الاشیاء** التي تطهى
بالشيب يعنى شواء نسألر که کبچ کتور طبعی شبی
الاطر فیل الكبیه و الصغیر و المہلبیج الرتبا یا کل کل بریم
واحداً یحفظ الشباب لا آخر العمر مع اجتناب
الامراق و الزاید و الناکه و کثرت الشبان
آخر العمر و کثرت الجماع و کثرت الاستحمام بالماء العذب
فان فعل فلیستشف بر عتة اطر فیل کبیه و اطر فیل صغیر
در و کالی مر با سدر که حرکت بردان سن اکل این جنط
ایدر شبان بنی آخر عمر و کثرت اجتناب ایدر شود بالردن
و اثر بدردن و بمشدن و جوق ترایدن و جوق جماع
و جوق استحمام طالع و صوابه اگر جوق استحمام
ایدر سه سلسن تر جفت و التذام التي علی الطعام بالخل
او وزن بالسکینین و استعراغ البلعوم و التذیه المجففة
و لطخ الشعر بالنظر ان اربع ساعاته یدخل الحمام و

بلدان خان به سعد دخی تر جگ
اغدر کرد بلاد بارویه و معتدله
کلیجک زابل اولور

نظ التمام رفع اليد
محطو فذرا الاطراف غير الكلبة
قولنا مـ

ودهن القسط ودهن السنبل ودهن الخنظل
 ودهن الخرقول كل ذلك يبطي بالشيب يعني شبيبي كيج
 كثور نلرون ودر قوسمى التهام انك طعام اوزر توره
 ابله با تخم ابله سر كنجين ابله واستغراغ بلغم ودر ابل
 ابله وبلغم مجفف اولان تدبير در و بولدر مندر قلى
 قطران در ث ساعت اندن صكر حمامه كيه و قسط
 باغى و جورك اونی باغى و حنظل باغى و خردل باغى
 در بومد كورك كلیسی كيج كندر شبيبي **المسودات**
 قبل قى ابله نلر الحنا و ورق النیل جیه معناد فرما خلط
 بينها حناد خى جوید پیراغى كه اكاسمه و بهار ايو
 در معنادر كا هي اكیسی خلط اولنور زیاده شوید ایدر
 و رتبا قدم الحنا و یقوى بالسماق او اللین الحاص
 او باماء الجوز و كل ذلك معین و رتبا زید فیه قرقفل
 لیمغ ضرر بالدماع و یستودجده كا هي تقدیم اولنور
 حنا اندن صكر رسم و تقویة قلعور سماق صوبی
 ابله یا اكشی بوغردا ابله یا یسل جود قیفنك صوبی
 ابله بونك كلیسی معین در تسوید و كا هي زیاده اولنور

ز برافى اخراج رطوبات
 بلغمه ایدر كه سریع شیب در
 ورت ساعتان اقلد نانی
 اولنور اندن زیاده اولنور
 بپوست و بلكه سریع شیب

بونك ترنفل منع اتسرن ايجرف دماغه خضابك
 ضرر و تسوید ایدر حكم **آخر** یسود و تسوید ثابت
 معصوم كرق بعد دهنه بالذیت كور خا رحنى
 یسود عشره زده ها در و سنجع عشره دلاهم شیب
 در همان طبع اندرانی در هم خضاب آخر كه سیاه ایدر
 ثابت مازو كه محرق اولان ذیت ابله یا غلند قدن
 صكر و باغى سلند كدن صكر احراق اولنور جوكند
 كه اغزی باغى ابله سماقش اولان صحنی قدن اندن
 صكر سحق اولنور بونك یكجم در هم و كلتن اولنور
 در هم شیبلكه در هم طبع اندرانی بر در هم **الضام**
 باش طرلق اولنور سببه اما لفر اطریش فلا شجر
 غداء او نطامن الدماغ او تخمل الماسم فلا تجس
 المادة او اسند اوها فلا سفد كا تحدث عن الزرع
 السالفة بونك سببی زیاده بئس هذا و یلیه قیل غدن
 بولیمین یا دماغك اسفد و شیب در و جفدن
 یا تخمل مسامدر او یلیه اكثر ماده اندن جفدن
 كیدر قرار اتمن كه قبل حادث اولان یا اسند او سام

بخار دماغی قبل اولنور غدن
 ماده اسفد نقصانند

دن در اولیه اکا ماده نفوذ اتمز بنسبم حادث اولور
 بویعنی انسداد مسام قروح سالوده که اوکلش کنش
 اولان بر اقصا اوزرند بتم دری شب در دلوکی
 اولین دردی - واختص بمقدم الباع الغوط
 تخلخل صلح مخصا اولدی مقدم دماغه زیاده
 تخلخل اولدی غیرن والیسی نه لایبر صلح دن
 بیتی اولان قابل علاج اولور و ماکان لانسداد
 یخلخل البدن بالجماع تم یستعمل الادویه المبنیه شری
 صلح که انسداد مسام دن اولور بدن تخلخل قنور
 حمام ابله اندن صکر قبل سدر ادویه استعمال
 اولور **دری احوال الحار** دری احوال الدی نیجی
 تحت وارور و اولی لای لون لون احوالی دری
 بر نیجی در مصنف بوندری بیان ایدر اولی لون
 کل غایر نقالدم و یحرکه و یحرک الارواح الی خارج
 فانه یجعل اللون رونقا ونضارة هری در که دی
 تر قیق ایند و آنی تحریک ایدر وارواحی تحریک ایدر
 خارجه تخفیف بوقبلور لون اجمون رونقا و تان لک

صلح دماغه اوکلش اولور
 باشک غیری برند اولور

زبر اندک رونقا و تان لک
 دم و روح سببی ابله در

وذلك بویعنی تحریک دم و روح خارج اما بانه
 یولد الدم الذی یمنی الصفة كالبيض البهشت
 والشراب والمخمر والتبن فانه یولد ما یحرک الی خارج
 وكذلك البسرفانه یزید حرارة غریزیه با آنک ابله در
 که تولید ایدر دی بوصفت ابله اوزرند یزیده
 و شراب و مخمر و آنچه کی زبر ابو تولید ایدر دی
 و بوجلین در خرما الحیسی زبر از زیاده ایدر حران
 غریزیه و اما بانه یمنی الدم کالاطر قبل والیصلح المبی
 یا آنک ابله در که بال ایدر قانی خلیط حکر دن و اما
 بانه ینشر الدم و یحرکه الی خارج کالبصل والنوم والظفر
 والذعران والفجر والکراث حاصیه فیه بالک
 ابله در که دی طاعت و تحریک ایدر خارجه حرارتی
 سببی ابله صوغان و صبر ساق و ببر و زعفران و نور
 و پراسه کی بوند بالخاصیه در و کذلک الغضب
 والحمل والسرور ونظر الانیة المحبوبة كالظرفاء
 من الناس والمباقة والمصارعة والتمهرات و سماع
 الاغانی و بوجلین در غضب و جکشم و سونک

اولیه دم کثیر اولور رفیق
 اولور خارجه یحرک اولور
 و اما بلیغم غلیظ کی

وكونه من لى نظر طر بفر کنى ناسدن واتقوش
 وکورشک وکلب طلسه رمق وابر راشتم فان
 اعان هذا بما يحلو لجله ویرقة کان بلغ وذلك
 کالتس والبالا والشعير والبورق وقشور
 البسبض والصدف المحرق والمرتك والاسفنج و
 نشارة العاج والنظام الخمر ويزر القناء والبطيخ
 والقرع ودفین زرا العجل والشا واللوز مرده
 ومجموعة اكرما ومنت قلوسه بکادری به جلا
 ورن وترفیق ابدن ابله ابلغ اولور بومضرتله
 سی وبقلا واربه وپون وجمده قنونی وصدف
 محرق ومرداسنك واسفنج وفسل سكوکى اونی
 وجورمش كمك وزرقنا وزربطخ وزرقع
 وتورب تخنی اونی ونشسته وبادام کبی یا لکز
 ومجموع وغسل الوجه بالاشنان المجموع بالبطيخ نافع
 بوزی بومق جوغان ابله خلط اولمش اولان
 قاون صوبی ابله نافع ورا **الكلف** درینك لوفی
 قنیه مابل اولمقدور **والفم** درینك لوفی قنیه مابل

ربما امور مذکور حرکات
 نفسانیه ايجاب ایدر که
 محرک در روحی وادی
 خارجه

بعض فیل کوی جغت ابله که
 اندن اوان کبی دوکل

بوتلروری بطلا فلف
 رونق لون ونضارت
 زیاده اولور

اولمقدور بواکه یوزده اولور **والبرش** خرده
 قنیه نقطه لور **والدم المیت** دری السنط طوکش
 قان در بکون ذلك لانفتاح فوهه عرق لینی
 داخل الجله احتفانا یثادی لونه وشکله بومذکور
 اولور اینجه طمر اغزی اجله غی ایچون اولوب دم
 محتبس اولور دری السنط بر احتباس ابله که ثادی
 اولور لونی وشکلی دری به فاکان منالی الخمر نهو
 النمش وماکان ملا السوداء نهو البرش واللطخ
 کلف بوزن حرته مابل اولان نمش ورق به مابل
 اولان برش در بربره متصل اولوب دری التنی
 دوتن کلف در وصاحب النمش یشفق شفته کثیرا
 یبیس مزاج صاحب غشک طرطای یارلور جوق
 یبیس مزاجی ایچون وینعی ان یبادر الی علاج قبل موت
 الدم وغلظ وتعسر خروجه لا یقدر مبارک
 علاج دملک موتندن وغلظتندن وتعسر خروجه
 اوکدن **العلاج** جمیع سند علاجی النصه تا قبل
 اولاد عمر قد طمر اغزی آجلوب جمل اولیه واستخراج

در نقطه جلد اولان

زیر ادم بنجه اولور قنیه
 تسلط اولوب خروج اعلی
 اولور

الخلط السوداوی حیث انقبضون و مطبوعی ابله و تعدیل
 المزاج ترطیب ابله و استعمال الادویه الجلاءة المذكورة
 فی تخمین اللون نادری پاک اولاماده نك بقیه کندن
 بککل که تخمین لون موقوف اولدی ایسه مضرا و الاثر
 احتراز انلری دخی ذکر ایدب دیر الانبیا المصنعة
 باللون شوله نسلر که لونه مضر و رمی الاستقام مضر
 در تقلیل دم اندی کچون و التعموم بونک و ایچون
 و اعضاء و ربب بضعف و ربب تولید و بدن عاجز
 قلبه غیچون و کیش الجماع ذکر اولان علت ایچون و حصة
 ضعف و ربب و تحلیل ارواح اندی کچون و الاوجاع
 أعز لیر کندی و عدلر مذکور ایچون و الجوع المفرط
 و زیاده آلف در فرط تحلیل ابله تقلیل دم اندی کچون
 و فرط حر الهواء و زیاده حرارت هوا و تحلیل دم
 و ضعف هضم و کیش صفرا ایچون و شرب الماء الزائد
 دورر صوابی کدر غلظت ایچون سده مسام ایدب دم
 و خولنه و سده هضم و لمیوب و هضم طعام التیوب
 دم حصوله مانع اولدی غیچون و من الماکول لا یحل و الحیم

آنز کچون خسته رکن بکزی
 صار و اولور سه

حتی ماکولاته نه عد
 انک مسامحه و در

والطین ماکولات ضار و در سرکه و بالحق
 تقلیل دم و تخفیف بدن اندی کچون و الکون شراب
 و طلاء بالخل کون اجمل ابله و سرکه ابله طلاق ابله
 علت مذکور ایچون و السکون ببيت فیه کون
 اللون ساکن اولتی بر اوی که انک کون اولاکو
 ضرر و ربب الخاصیه و الناحیه و کیش شمة بل
 النظر الیه بما قلنا من خواصه و انی جوف قوتی
 بلکه اکا نظر لوی ضرر و ربب الخاصیه و ندلی
آثار الضربة والاثار السود یقللها الموت
 الشحوم ضرب انزلن و قس انزل لوی قلع ایدر
 یا غلرک بعض ابله خصوصاً ناف و اوردک باقی
البهق والبص البصان و الاسودان هوی بعض
 و برصی ابضا فلق در که کوده یه بنک بنک و در
 و بهق اسود و برص اسود قس القدر که کوده یه بنک
 بنک و در صنف هوی ابله بصره در قن بیان
 ایدر دیر الفرق بین البهق و البص البصین
 ان البهق یطرح الجلجل لیس له غدر و الدافعة

برصون دار و در و اوردی و الف
 نابت و در واه و ماه قافیه
 سفة استعمال اولور سه

قس انزل و بدکی قمر و در ملر
 و غده یه و صفر کندن صکر
 باقی قتان انزل و در که بعضی
 قس و بعضی صار و بعضی
 یشر و بعضی باد بخانی اولور
 جمله سنه انار سود و به کزی
 اصلاح و در سه

فیه اقوی والمولد لهما ضعف الهضم فاذا تمكنت
احالا الغذاء الصالح الى لونهما فوق بهما بياض
ایله برص بياض اورته کنه بودر که بهما بياض
بياض در که در بیک سطح اولور آنو کجی نایق
ونفور بودر لخی وعظمه وقوا رافه اقوی در
بها بياض ده وسبب مولد بواکینه ضعف
هضم و رخی بواکی مرض متر اول عضو متقلب
قلدر لر غذا ی صالی لونه و لیست نسبة البرص
الاسود الى البهق الاسود کنه نسبة البرص الابيض الى
البهق الابيض دکلر برص اسودک بها اسوده بیه
بها اسودک برص ابیض نسبتی کبی نه بر برص ابیض
ایله بها بياض ماده لر بلغم در فی غور و عدم
غور جستن در اما بها اسود ایله برص اسودک
مخالفتی جهت اخری و ندر نیتکم در فان البرص
الاسود بر مرضه تلبس نه بر برص اسود عارض
اولور بولنقا وهو المنع بالنعاب بواکینه بیه ترکی
دیر لر انک تنصیل اشغده کل کرک و ماده

اما برص بياض و
سطح جلده که آنو کجی
غور و نفور وار و رخی
و عظمه

نیتکم زهر لوان نبات
کدوبه وار و اولان بای
متقلب قلدر سمیت

بیه بالی بولی کوی بولار
خاوت اولور

الابيض من البلغم والاسود من السوداء بهما بياض
وبرص ابیض ماده به بلغم در و بها اسود
برص اسود ماده سی سودا دن **العلاج** جلد بیک
علاجی استغراغ ماده بها ابیض و برص ابیض
بلغم استغراغ اولنه و بها اسود و برص اسود
سودا استغراغ اولنه بالادویه النخبة حصصا
بر صلد که با ریح لر غذا یا و سایر سهل بلغم و سودا
اولان مطبوخ لر ثم شغل بهق الجوالی المذكور
فی تحبب اللون نفا حاصل اولدر صکر سنوال
اولنه بها ده تحبب لون ده مذکور اولان جلا فیه
و تعبدل المزاج معطوفه استغراغ ماده اولنه و
اصلاح الهضم بع علاج استغراغ ماده و تعبدل
مزاج و اصلاح عضو نفیبت هضم ایله ایله
تا که بلغم و سودا متولد اولیه و و هه الباد بخان
بصبغ البرص الابيض الى سنة و هذا من الخواص
المطیة باد بخان یا غی بوی برص ابیض بریلد
و بوضوح عظیمه دن در و اما البرص الاسود متولد

کن برص اسود ماده سی
سودا رقیه در

شیر و باغلا و شعور بودر
و باقی ذکر اندک لر

باد بخان یا غنک صنعت بودر که کچل
باد بخان لر صوف قایند لر حق
طریقه اما او وقتی ابی اولیه
تمام قایند بر کد صکر
صوفی سون لر اولدر رزیت قاتد
بعد قایند لر حق صکر یا غ قلد

القعية الى ان يتسقط الجلد ثم اراح اياما ثم تعاد الي
 ان يزول وهو مثل الحرق والحرق والحرق والحرق
 والمخاط النخري اما بصل صوده استعمال اوله جولا
 قويه تاكه دري قبه جفله اذن صكر راحت قلنه بر
 نيجي كون تاكه سويلوب دوكله اذن صكر اعاده
 جوال قويه زابل او ليجيه دك واوله بع جوال قويه
 بوزلك تخج وخردله وحمل وتوب تخج وچورمش
 كوكردور وندبير السوداوين بالاعديه والاشربة
 وعبرها بع نرطيب اوله مرطب مزاج ومصلح طحال
 اولانلى ايله **حفظ اللون** عن نانية الشمس والريح
 والبرد بع كون وبيل وصوف قرر نمندن لوفى حفظ
 ابدن بودركه بطلى الورى بياض البص او نفوع
 لباب الحبة السعيدة معونا بياض البص طلاقه يوز
 بمرده آغى ايله باسمه اتمك نفوعى ايله معجون قلندرى
 حاله بمرده آغى ايله **الصنمان** ضم صاد مهله ايله
 نتن الابط قولنق قولنق در سبب عفن خلط او
 عرق بونك سببى خلط يا عرق عفوننى در كه نواحى

نفوع فني نون ايله صوره
 اسامه قلدى سنده ودرار
 من

بوبر عضوا مخصوصه اولان
 مرض ليدن ابدى اما زينه
 خلل وبرد كي ايجون امراض
 زينه بايندا ابراه والدى
 من

قلبه

قلبه اولور حرارت قلبد مع ابد قولنقه كه اتمك مرغى در
 ويعين على ذلك تاخيه غسل الجنابة اولايضا بوكا
 معين اولور بع قولنق نفوس زياده ابد جنابتن
 باحضدن غسل تاخيه **العلاج** يستمرع البدن
 من الخلط العفن بعنى خلط متعفن جفله وينقل
 المزاج ببرد ايله تا خلط متعفن اوليه خلط عفندن
 اولانك علاجى بودر ويحتجب مايتن العرق كالحلبة
 اجتناب اولد نرى نفوع نندن بوي تخج كى عرق
 عفندن اولانك علاجى بودر وينفع من ذلك نفوع
 الشمس قاين ابدر بوند نذر الونفوعى بع آغى ايجون
 والتلك بمثل السعة وورق السوسن واصوله والاك
 المسحوق وخاصة الحرق والتوتيا والمرك والشت
 والصبر والمزيتخذ منها طيب بماء الورى والمسك
 والكافور ان كان مع حار متعطفه وبدنه سورمك
 اشياء مذكوب دن تركيبه لنان طيبى كل صوبى و
 وكافور ايله اولاك اتمك ايله حرارت زياده ايسه
 وكذلك السك والسنبل والورد وورق التفاح مغردة

صرغنا وصرمان وخرول
 وحلقت دغى نرى نفوع
 ظاهر جلد تخج ابد نوردور
 من

سوسن بياغى دكوكى

سوسن كه تخج اولان بصر ونجمن نرى اولور

و مجموعه بولندی یا لکڑ استمال با مجموع استمال
القول فتح قاف و سکون میم ایله کهل در بونک
 کشف محل زینت و موجب نفرت اوله غیچون بو
 بابا ذکر ایله یقولک من بطوبه فیها حراره
 یسیره تصلح بها للحیاه العمله فلا یحرم ذلك
 من واهب الحیاه و لکونها بالتقرب من الجلد فیمرک
 و یخرج و قد بکته حتی یسقط السهوا ویصفه
 اللون و قد یحدث دفعه بونک تولدی رطوبه
 در که اند از حق حراره اوله تحلیل اید جک قدر
 اولیه اوله رطوبت صالح و قابل اوله اوله حرارت
 سبی ایله کهل حیاته اولیه محروم اوله اوله
 واهب الحیاه دن و اوله رطوبت اوله غیچون ری
 قرین حرکت اید منفذ لدن جگر کا هی جوق
 اوله ماده جوق اوله غیچون حتی اشها ساقط
 اوله ولون ضار و اوله دم قلیل اوله غیچون بد
 و کهل دی صور غیچون و کا هی کهل حادث اوله
العلاج اما المخط فلا بد من تعقیه البدن

اما امراض دن عد اوله غی
 رطوبت بلغم دن حادث
 اوله غیچون در م

اکثر نفع ده بویل بولندی
 عبارت و تکه اوله
 اوله و رینک بر نسی ده
 بویل بولندی

ماده کهل رطوبه
 انو کچون مجذ و طری
 اوله بیدستی ایچون
 ت

به بطریق الله لاوله در میده سندن
 اولان دکدر زیلا اوله تد ریجی اوله
 مصنف دبش بن برک کور دم
 بد ننب کهل یوق ایکن بر ساعت دن
 اقل زمانند کهل رطوبه اوله
 قننا نند جلوس اند کی حصیه اوزنه
 طاعله ی

سهل بلغم

بلغم اباه و ادامه الاستنطاق پاکک دایم فلفق ایله
 دری قرین رطوبتک از الیه ایچون و الاستنطاق
 المالح ثم بالعذب دخی طور لوصو لوجامه کر مکر
 اذن صکن طائلو صولوحامه کر مکر و تغیب
 الثیاب کل قلیل و فغنا لنون دکشکر هر زمان قلیل
 و لبس الحریر ثم حریر کیمکر و اذ اشرب الخمر بطبع
 الفویج قتل القمل فی صر صافی ایچ و فایمشی بولدی
 صوبی ایله قتل ایدر کهل **ادویه** الموضعیه
 شول ادویه در که مجفد رطوبتی و محلل در آنی
 و جاذبه در مسام اولانی و بوشول ادویه در که
 اند سمیت اوله انو کچون دبر ورق المخط و اصل
 المخط و النام و الانیسون و الزراوند و ورق
 حشیشة الکثان و دهن القز طم بسفل مغرده و محو
 بالزیت ادویه مذکور استمال اوله یلکڑ با مجموع
 زیت ایله و ربما احتیج الی الزیت و عور حی و
 ینبی ان یبعد عن الاغضاء الریثه کا هی احتیاج
 اوله زینایه و بوسه زینایه و عرثه احداث
 کهل کچون دبر

زینا طو زلوصو کهل اوله
 اسفه ادی کچون
 تا که طو زلوصو مسامی دو تمیاب
 طائلو صر آنی از الیه

کهل کچون دبر
 کهل کچون دبر
 کهل کچون دبر
 کهل کچون دبر

ایدر ولا بندر بعد اقلق اعضاء ریب دن القوا
 تمکی دی بکلری خستوت در که حادث اولور سطح
 جلدی یتولد من مایه رفیفه حاده و خلط
 سوداوی متولد اولور مایه رفیفه دن که حاده
 سببی یله درجی اورته سین کیر و احراق ایدر و ده
 غلیظ سببی یله محبس اولور **العلاج** اصلاح المزاج
 اخراج سودا و ترطیب بدن و تبریدی یله اکن
 کثیرا اگر قوا جوق ایست **الادویه** الموضعیة
 کماضی لا ترج و دهن المخط و دهن الوز الموقد کثیر
 منه بندر بالجذام یعنی جوق قوا جذا م اولور بلدر
 و بکل که سمونک دارقلق نیست خصوصیت مدخلی
 اولانلردن اولدی ایست بویاید ذکر ایدر بدی
احوال البدن فی کینه بدنک احوالی مقدارند العوال
 المزاج زیاده ارفلق مرضی در امراض ینندن زیلا
 نظرد قبیح اولور و ارفق اولان ضعیف اولور سبب
 قلت الدم بدنک سببی قلت دم در او کراهت الی
 الطبیعة فلا استوال کالدم الحریف باد من مکروه

زیرا مایه سبی سودا و جذا م کبی
 بسبب سودا و جوق اولور
 و بدن منتشر اولور جذا م اولور

قلت دم سببی اقلیت غذا و راضه
 می جوق متولد فلان غذا و راضه
 اکی در با سود مزاج در

کلیه

مکروه کثیر و طبیعتی اولیه طبیعت انی استوال اتن
 شول دم کبی که ابتی اولو اولیه طهرده قلور و لدا
 بکن دم المزدول اکثر و قدرته علی الجماع اکثر بدنک
 ایچون ارق اولانک دی و جماعه قدرتی اکثر اولور
 لضعف القوا المتصرفه یا غدا ده تصرف اولان قوت
 ضعف بدن در اما القوا العاضه او الحادیه اولور
 قوت تصرف باقی هاضمه در باقی جاذبه در اما الاله
 فی منها یعنی ضعف قوت تصرف با آنک نفسد بر
 امر ایچون اولو اولکنش الدم فلا تنفی القوا علی التصرف
 فیه یعنی قوت تصرف کند و نفسد ضعیف اولیه لکن
 دم کثیر اولور غیچون اولور دم کثیر ده تصرف ایدر
 اولمزاجه الطحال الکبد و اعصابه الدم الکثیر و
 اضراس بالکبد المضادة مزاجها کما اذ کبه الطحال الطحال
 کبد مزاجه سندن و دم کثیری غصب تمسندن و کبد
 ضد تمسندن اولو الطحال ضد لعی اولور غیچون کبد
 فنی بزرگ اولور اولو بدای تحطف الوارد فلا یصل
 الی الاعضاء الا الطحال با قوت در ایچون در که قبه وارده اولور

زیرا دی غذا ای اعضا صرف
 اولور بلکه اذن منی متولد اولور

یعنی ارفلق ضعف قوت تصرف دن اولور
 قوت با سکه ضعف ذکر اندی
 زیرا قوت هاضمه ضعف لاجع در

یعنی زیاد مزاج ایچون اولو بارو اولور کبی
 مثلا یاتک منین اولور ایچون اولو
 فنی هضم عین معناد اولور استعمال
 سهاجین کبی بار یافت و حرکت کبی

بلیه قوتنه ضعف و مزاجه
 فساد و بهر

زیرایف مرطوبه

بانیسی ددی بوفاس اوزن ودر
کینین اصلا ح اولنه وکرسب ضعف قوت
اکرسین قوت دم ایسه نکلنه اندر لورده الرور

سکون

تَوَعُّدَنَ در راحت معنائند
گشتن تعب و غم و محمل و در
بولند اولمف مستحق در
کشف حرکت محمل و در و گشتن سکون
غدايي تمام عصم اندر موجب
جزء بدن اولمز مرس
رطبه به ابل نباتات
بنج بيدر بدن دخی
شوله بيدر مرس

طوبى لى من باهى به ايجور اذن دم متين
منزل اولمز ترنجى مختل اولوب
لحم منعقد اولمز

و یام نلو مغنی لاور

بعض نسخ و واعده المتهنين
وافع اولئذ يرونه فيهم ضربك
مرجع البظا هرر

حلی

حبس اتمک اولاً معتاده دخی بر سفرد و تنبذ
اتمک اولاً طبرس و ایدربونی یعنی تنبذی قرشد
غلبه عدلری لطیف الادار دوال کون کی تنبذ
نصک احتیاج اولور عدای طوکر مع اعضاده
و بو مخدرات ایل اولور بر ریج کمی دخی شول دوار
که سردر بالخاصیه **دواء** للعته کین یعنی دواء سمن
معتدله الزاج اولانی لوز و بندق و حبه الخضا
و فسق و شهد انج و حب الصنوبر یعنی عسل و بندق
کالجزه و یستعمل منه کل یوم من تحت الی عشر فیسمن و حسن
اللون بادام و فندق و منوش و فسق و کنر تخمی
و حب الصنوبر بوغله بال ابله و یوالقلر قلنه جوز کمی
و استعمل اولنه هر کون بیش دن اونه دک سمره و لونی
کوزله ایله **آخر** برد و ای سمن دخی حصص منوع
بلین البقر حتی بلین و شویه و حظه و ارز و ماش
مشریطین فی ماء کثیر حتی یشتر او یضاف الیه مثلها بالنار
و یغلی و یضاف الیه فسق و بندق و شهد انج و حبه
الخضا و جوز و لوز و قلب الصنوبر و بر رینق و بر رینق

مجلس ششم معظم اول معده بی داعی از او یادگار
از بی زیبا غزلک بدو در خروچی
اسهل در

یعنی غذای صبحی بپذیر و تنفیذ آید
و اجازت آید و اولاً بالخاصه

زبا اچلر و صیبتی و زوجهی اولدی عیون
 عیون اولور صفا و اعدا
 و متولد اولور بولور دم لزج که
 عسبه الفحل در و عیون نسیب وارهر
 و تولید دم کتبه ایدر و کندر نختن
 طو کور می و ارور او بییه دم
 منعقد اولوب لم لحم اولوب عضو
 سمر مر

وهر رقطین وهر رخشاش من کل واحد نصف
 جزء پنج و کون و همن ابض و حب الزلم من
 کل واحد ربع جزء و دهن لوزاقه من البقر مثل
 ربع الخبیج يستعمل منه کل یوم اسکرجه و الحبة المبحون
 باللسن حیثه نحو ده که ابعلمش و لا صفر سودا صه
 یوشیه و ارب و بغدادی و برنج و ماش که قوی جفتش
 اولافا بنده جوق صود و حتی اری به و ضم اولنه بونل
 کند و لر قدر صود و قاینده و ضم اولنه بوگافستق
 و فندق و کندر تخ و حبه الخضر و جوز و بادام و صنوبر
 ابجی و بغله و قاون و قبا و جکر دکی و خشنش نخ می هر
 برندن نصف جزء پنج و کون و همن ابض و حب الزلم
 هر برندن ربع جزء و بادام یاغی یا صفر یاغی جله
 ربعی قدر استعمال اولنه بوندن هر کون بر او سکون یخ
 النی اسنان که هر النی بحق در هم در اتم که ابعلمش
 اولاسود ابله ابو و و ثمانین سبعة جذا اصول اللعاج
 یخلیه قدر و وضع علیها قدر متقیب فيه زبیب کبار
 منزوع العظم فاذا اتم بالبحار النصف الیه طبع فی عصبه

ادویه و خطیه او هبطه و یوکل فیستمن فی سبعة
 ایام لکن سریع رواله فقی تر جلد سمد نرین در بلیغ
 کون که قایند لر بر جکر دکی که اوله جملک اوزن قوی
 لر بر جکر دکی که دلوکی اوله اوله جملک ابجند قوی
 اوزم اوله دانه سیاهی و جکر دکی جفتش فقی اوله
 قوی مهر اوله انصاعا بدین بخار ابله اوله قوی
 اوزم بشده بولجی یا هر یسه ده یا بغدادی استند
 با سود لور برنج و اکل اولنه سمرید بهی کوند لکن
 تر جلد نابل اولور و الا بدان النی صمرت فی زمان
 قصیه تعاد الی الخصبه زمان قصیه و النی فی زمان
 طویل فقی زمان طویل شوله بدنر که ار قلبه لر زمان
 قصیه ده عودت اولور سموز لکه زمان قصیه ده
 شوله بدنر که ار قلبه لر زمان طویل عودت
 اولور لر زمان طویل و اقبل الا بدان للسمن می
 الرخوة القابلة للتمد زباده قابل اولان بدنر سموز
 لکه گلشک اولور بچکر لکه قابل اولاندر **افراط السمین**
 زیاد سموز لک قیه للبدن عن تصرفه قید در بدنه

شول ار قلبه و ده عصبه دن
 اولور اول تر جلد سمد نر
 عودت ایدر زبیر قوی و
 اعضا حلا اوزن باقی
 و اخلاط زایل در سه

زبیر اندان خلی اعضا سمد خوبی
 اسهل اولور انو بچی یا سموز لر
 گلشک و بوشق بدنر لور در

تصرفه انو کچون منع ایدر حرکات دن وسرعت ایل
 یوریکدن وجماعت دن وسایرا عالمت بوند بول که
 رطوبات مفرط ایدر اعصابی وادواتی ودرجی
 مضیق بحال الروح فتم تنظیف وقد لا یصل الیه النسیم
 فتفسد ودهم علی خطر من انصداع عرق قاتل یفتی
 طارقلجی درروحک محل لری کاه روح سوبورکا
 واصل اولوز روحه نسیم مجاریسی طار اولد غمی اولیه
 روح فاسد اولور احتراق ایل بولور بی سموز لخطر
 اوز در عرق قاتل جانلقدن کسرت اوانصباب
 الدم الی احد النجا وبع اما الدماغ والقلب یقتل فحاة
 یا فان دو کلک بوش عضولک ریه یا دماغه یا قلبه اولیه
 قتل ایدر کسرت وکلبه اما یحدث بهم مضیق نفس
 جوف حادث اولور سموز لرد مضیق نفس دخی بود
 او یمنق کشت ایمنی دن که واصل اولور قلبه السوسین
 خلفه یکن فی الاکت بارد المزاج دقیق العروق قلیل
 النسل لا یصبه علی جوع ولا علی عطش ولا یکا د الادویه
 تصل الی اعضائهم الاله الا بطوله وکلفه سموز اولان

طرحا لم یوب یارب یحق یا یصل
 فان شه کمر یا بوزندن قان کیدر
 باقان بتول ایدر علاج ایل
 فان دور سز ناک وفات ایدر

تنبیه
 فی
 حذر

الغذاء قتل
 سطره

اللات تنفس
 صفة عن الجوی

الحکم وشمع طهر لری طار ایل
 ۵۲۵

اصل خلقت بارد المزاج اولور وطر لری ایمنی اولور
 ونسلی آن اولور صبر اید من آجلف وصور لفر
 قریب اولوز که ادویه انک الم ابرش عضله ریه
 ابرشه الاطوله مذت ایل باسفت ایل **العلاج**
 تقلیل الغذاء وجعله مما یتل عذاق واللحم والریاضة
 علی الجموع والقدم علی الارض والاقتصاد من الاغذیه
 علی الکوامخ وللبین العنقب والعدس والمخللات والخبث
 الخسکار والشعبه وکلبه التوابل الحارة فی طعامهم و
 تخشیش اللبس والتکثیف للبد والاستغراغات وکلبه
 تلین للطبیعة لیزلف الغذاء فلا یصل الی البدن وتعمل
 المدرات القویة لا التي لا تنفع الا علی اتصال الی البکد
 فقط بل التي تخرج کالغطر اسابون والزراوند واما
 السندروس والاک والمرخوش فلها فی ذلک خاصیه
 عظیمه تنلیل غذا ورتا بدل آر اولانخللدن دخی
 قلندر غذا ای غدا یتی آر اولاندن دخی حمادر خصو
 که آج ایکن اولاد دخی حرکت در آج ایکن دخی اویقو
 یراوزند دخی اقتصاد رغد البدن اسنی سز اولان

خسکار اول انکه در لری که الندری
 ایدی او کمنش اوزن بیستو ل
 بوند واربه انکند غذا یتی آر
 اولور سز

اگر جمعی حرق ایدر دخی
 بقدر شکلی سز

دخی اسکی بنیر و دخی مرچک و دخی ترشید در
 دخی کبکلو انگرد دخی اربہ انکی و دخی جوف قلن در
 استی او تری طعام مدین دخی یوغون قلن در لباسلن
 دخی کثافت و انجاد و بر مکر خلط لرنہ برد ایچون دخی
 استغراغات در دخی جوف قلن در طبیع تاکہ غدا طبعہ
 و اصل اولیہ بدنہ و استعمال اولنہ مدت قویہ شولہ مدت
 دکل کہ قوی اولیہ الاغذائک ایصالہ جکس ایچون بلکہ
 استعمال اولنہ شولہ مدت کہ جعفر غدا بی طاسلہ بین
 کرفس کی دخی ذرا وندکی اما سندروس وک و مرزخوش
 بونلر ایچون ارقلتمند خاصیت عظیمہ و ارصد **الباب**
السادس فی السموم و الاضرار عنہا کما یعرف النافع
 لیستعمل کذلک یعرف الضرر لیجتنب نیتکم بیلور نافع
 اولان تاکہ استعمال اولنہ بوجیلین ضرر اولان تاکہ
 اجتناب اولنہ و لا یکنی التمز عن طعام العدو و قد منع
 فی طعام الانسان نف من حیوانات الرویہ کالعقرب
 و الرتیل و غیرہا ما فیہ سمیۃ قیتقل فذلک یجب الاحتراز
 عن کل ما تحت الاشجار الکبار و المسقات و وقوع ذلک

سندروس کبریا کی بر صغور والا
 کبریا دن یوسف و رطوف
 آجیلین وار و رطوف
 خار و بایس و رطوف

نیتکم علی فیض السموم دیش
 معرفت الشر لا للشر لکن
 لتوقیہ و من لم یعرف الشر
 من الناس ینفع فیہ

رتیل و غیرہ را ابلہ اور بیل
 نو غدا بیلک جانور و
 کہ ترکہ بنو دیار و

فی الشراب اکثر لمحبه للحيوان له كفايت انما احتراز
 طعام عدو دن کاهی و شراب انسانک کند و طعام مدین
 حیوانلر غریب کی بویکی و بونلر غیری حیوانلر
 کہ انما سمیت اولان اولیہ قتل ایدر اول طعامی اکل
 ایدر فی انو کیچون واجب و لور احتراز هر بویک اغلجلر
 التند و سقنی اولر التند اولان طعامک و زهر
 لو حیوانلرک دوشمسی شرابن اکثر در حیوانک مجتبی
 اولدیمچون شراب و اذا حضر المحترز عن قلیۃ ک الاغذ
 القویۃ الطعموم و الروایح فاکثر ما یدش السم فیها لیجنی
 طعم و ریح و لا یحضر علی جوع مرط او عطش فیمنع
 التهم عن الاحتراز و یكون ضرر السم اسرع خلط الحار
 و اما اذا استعمل السم علی الاغذیه منعت النفوذ و عمت
 قوته و ربما کان فیها ما یضاده جنی حاضر اول
 زهر دن احتراز ایدر جکی شولہ مکاند کہ اند اولان
 طعام و شراب زهر واقع اولن خفی اولان ترک الیسون
 شولہ غدا لری کہ طعمی و ریج لری قوی اولان اکثر
 زهر فالترب ستر اولان المردہ در نازهرک طعمی

نیتکم علی فیض السموم دیش

اولد و دوشن حیوان گاه دشدکی
 طعام و شراب ایچون اولور
 کاهی قور سر زهری اند فلور

آب و کچی طعامی و شرابی اورنک لازمدر
 نازهر و حیوان دوشب باز هر
 قور سرب غفلت ایدر تناول قلیت
 هلاک مودی اولیہ ستر

ورجی خنی اولاد فی احتراز ایدگی که حاضر اولی
 آنک کی مکان زیاد آفت و صوم سوزن اوزن اولی
 منع ایدر حرص طعام آفی احد از دن و اولد زهرک
 طعامی اسرع مجاری خالی اولد غیجون اما جن استعمال
 اولد زهر غدار اوزر منع ایدر غذا زهری نفوذ
 دن و غدار اوزر قوتنی زهرک و کاه اولد غدار
 زهرک ضدی و السمومها معدنی و منها نباتی و منها
 حیوانی فالعندی کالزینق و المرنک و الاسفنداج و براده
 الرصاص و الزنجفر و الجیسین و الزنجار و الزاب
 الحالك و براده الحديد و صلب و الزرنيخ و التوت
 و الزاج و الشب و ماء الصابون زهرک بعضی
 معدنی و بعضی نباتی و بعضی حیوانی در معدنی
 زینک و براده سکه و استنج و قلاب براده سی
 و زنجفر و آچوطاشی و زنکار و صیان اوی
 و دوبراده سی و چرکی و زرنيخ و کرج و زاج
 و شاب و صابون صوبی و النباتی کالبیش
 و قرون السبل و البان البتعات و السقونی و البازر

۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰

مثلاً کاه اولد طعامی صوم
 و قوتنی زهرک و کالیسی سید اولد
 بونلر خود و جمیع زهرک
 نرایک و در سید

والدنی و البادور و الخبثان و خانی النمر و خانی
 الذئب و نسور الارز و التید الاصفر و الاسود و التیون
 الاسود و الحبوب الزخی و الایون و الاقربون و البنج
 و جوز مانل و الشوکان و الکاه و الفطر الدین زهرک نباتی
 اولد بیلک و قرون السبل و بتو علسود و لری و محمود بونک
 اکی و رهی قاتل و در مازین بونک اکی و معدن زیاد سی قاتل
 و اغداغی و بلاد و خربا بعض و خربا سود و خانی
 النمر و خانی الذئب و ریح قوی صارد زهری زهر قوی غارتون
 بواوچی اکی خربا عمل ایدر و کوفلنن اچلر و ایون و قرون
 و بنج و تاتوله و سیدلک و بعضی منته و آق منته که بر اولد
 و لایونیه کالذرایج و الارنب البحر و الوزع و الخردون
 و الضفدع و مملات الافی و مملات النمر و مملات ککال و طوف
 و نباتیل و عرق الدواب و بعضی الحری و اللبن الناس و الدم
 الحامد و السوی المغموم زهرک حیوانی اولد زهرک
 و ارنج بحر کی و قورید کک و سید طامین اولد
 کوجک کک و کوجک و سید قوربا و صولده اولد زهرک
 قوربا و افی و قیلان و صوبکی اودی یعنی اچند اولد

۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰

۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰

فصل در عارضه بلان اكل ابله
زهری قدر بخت او خفا
جمع اوله

و طوبت صفت کنگ قور بخت او جی و درت با تلویح
تری و خرابی مردی و فاسد سود و طوکش قل معدن
یا منانه ده و بریان که اورتلش اول و نایش اما بالا حرق و
التهب کالافریون او بالا حمار و التحیز کالافریون و بنده بد
جاری النفس لمرتك او بالنتطیع کار بخار او بالتعین کالبیش
والمراد انه کون و هذا الصنف ارجا لکل زهر که تاثیر
با باقی ابله و یا ککند مق ابله در رفیون کی یا کور مق و او
ابله در رفیون کی یا نفس جری لرن سده اند و در ده کسک
کی یا کسک ابله در زنگار کی یا غفوت و مرک ابله درش
و ذکر اولنان او در کی و بوصف اخیه جمله نک رهنی و
و یستدل علی تر ب السهم بر ارجه الغم و بما یخرج جالبی اذا خرج
فیه و بما یؤثر من الاعراض اللازمة لها استلال اوله زهر
اچکه اغز فقه ابله و جق سنه ابله و ابله و زهر نایه
اندکی اعراض لازم ابله **تدبر من تر السهم** فقی زهر اوله
اولسون بختک یباد رلا التي بما حار کینه و شرج و
او طبع نزل لا یخرج مع السمن و بکته من ذلك ما امكن ومن الطعام
فلعل ذلك وان لم یقی السهم یلکس عادیته واجب و ربان

یعنی بریان شد کن صک دفعی
اوزش را بخت محبس
اولوب زهر اوله

زهر ابله کسک نک اغزندن
اچدی زهر که فقی
احساس اوله

هر کس که
در دله عرو
استلال فله ابله
یعنی بریان شد کن صک دفعی

فصل در عارضه بلان اكل ابله
زهری قدر بخت او خفا
جمع اوله

انک قوسمه استی صوابه که جوف اولاد فی شبه لغون و زیت
ابله یا اصغی و یکن طبعی یا غایله و کثاریه بومد کوردن
مکن اولدجی و طعمه من اسید در که بو اگر چه زهری قوسم
کسر اسید ضرر د و بما یخرج السهم لایحاله بالقی تر باقی الطین المختوم
اذا شقی اوله الامر زهری جقر نلد در شکس قوسم ابله تر باک
طین مختوم فجن ایچور سواد اوله مرده و ادا تنبأ بالانقضا
شرب اللبن و تعباده ایضا تم یسبح حفته ان احسن الاذی
نزل الی اسفل و یزاح العلیل و یسبح الطیب و یسبح الطیب
و یعطس و یسبح فی له و یسبح شعرا فجن قوسم نیچ کس سود
ایچور که قوسم اندن صک ارجه فله حفته اگر احساس
اوله و جمد معدن اسفل نزولی و راحه فله علیل
و کو کک فقه فقه ده رو کو کک فقه فقه کیدن رو فقه ده
رو اغز خورش فقه ابله رو قیل یولالرم اذا عرق السهم
عولج بما یخصه مامو مد کور و الطول قانون کبی **العمل** المنهک
لذلك كله المزاج الی قویة و غیرها و التریاق البکیه و الطین المختوم
و تر باقی و تر باقی الاربعه زهر ابو لمر عارضه ابله زهره بالخاصه
و مامو جیدان بو خذ اجدان و اصوله در هم در هم شرج ارنی در گان

تر باک طین مختوم نیچ سی بود که
جس الغار و طین مختوم و ابرسا
براز ده کلید زیت ابله خیه
قله طبعی قدر و در

نوی دفع اند ایچور زهر ابله
انشار سم باعث و سده

هر بر زهره علاج خاصه وارور
صنف علاج عامی در که اید بعد
دیدنی فقه ابله زهر ابله و کی
بیلجی علاج خاصه ابله
که مطلقا نک کید و

بعجن عسل ولسق عمار التفاح ابو اولادند در اجندان و کوی که
 هر بدن در دهم اولاد و شمع ارغنی که در دهم اولاد خیزد بال ایلد
 اجور له صوبی ایلد و قدیر این عرس ابری النطف المسلوخ من
 اقوی الادویه عارض السوم کلنج با صد سی که ای بال او
 و در سی جقرش اولاد اولاد و به دن در زهر در دفعه
الاحتمال من الجوانا الودیة و طرد هامن البیت بر جوانا
 احتراز و اندری اودن بکدرت من تدلک بالخط او عصا
 الحباری بالزیت لم یقره زیند و اد السع الزینو الصغیر
 عاضا لسانه لم یقره السع بر که صورت خطی بر غند
 صوبی ایخ با اب که بجی عصا سنی نیت ایلد اکا قریب اولد
 اری بقی صوفت صا و ج اری شول که که دنی اصغر اولاد
 صوفت آن اجتم من تدلک باصل اللوف لم یقره افی دکلک
 دماغ الاربع مع الخ والزیت و البع و الزین المسوق و قد
 الصبور الطری المدوق او تفاح السرو و ج لور او ورق
 التفاح کشت او اصله الاجندان او الذوب و ج ابلان
 او اصل الحرف کل ذلک بالزیت و من علی بدن لم یقره هوام
 بر که صورت بلان نصعدی دیه کری اوند کوی آتی افی صوفت

مصنفه عش بر الزین ایلد اری
 دوز ایدک و دلالر ایلد اصغر
 ایدک اری صوفت ایدی حکم
 حتی کنه بر ما قلمزده و با بون
 قاله ایدی بر اذن اندر دین
 ایدک

بوخلین در طوشان پشی هر که ایل نیت ایلد و بوخلین مسع نیت
 ایلد و بوخلین در نیت که اند اصلش اولاد من صوبی بری
 که دو کلش اولاد با سر و توز غی باق اعاج دانی با نکشت بری
 یا اجندان کوی با بیان کسوری تخی با حلسان یا خرف کوی
 بوندک جمادی نیت ایلد اولاد هر کم بوندک ایلد طلی قنت
 اکا هوام قریب اولد و عا یطرد الهوام عن البیت النخی باصل
 الرمان و قضبان و اصل السوس القنة و القرون و الاصل
 و الحوافر و الصقر و الحلیت و ورق الفار و ج و السکن و کلک
 النخی بالنخی کشت و انتر اش و رما و الصبور و خصوص
 القنة و السونیز و مرکبات من هوی رد ایدن لردن مد او
 دن انا را غا جند کوی و بود قری ایلد خوراک و بویان کوی
 و نصن و بونوز لرو ظلف لرو حان لرو کوی اونی و حلیت و قنی
 پراغی و دانی و سکلیج و بوخلین خور قلیج نکشت ایلد وانی
 و دشمنک و بوخلین جام اغاجی کوی و عصا صوفت ایلد و ج و
 اونی ایلد تخیه و بوندن مرکبات **الجوانا** الی تهرب نه الحظرات
 اذا جعلت البیت شول جوانا که جرات لردن حشرات جی اونی
 قلسه اولد جوانا لعلق او طاد و س و قفسه اونی عرس کلک ایلد

حرف بود رکدن بر نمد که
 ابتی اولور

هدام جمع هاف و ریغ رده
 حرکت ایدنا جانور نکشت

این کتاب در طب است
 و در آن است
 و در آن است
 و در آن است

سبب خیار شکلی لو بر آوند
 پشی در

یا کربن یا کلنج فان الهوام تنزع منها و تهرب زبرا هوام قور
 بونلرون و بقرنا ظاهره قتلها جی هوام طاهر اوله اول
 حیوانلر قتل ایدر آملری و کذلک البیهانیا بوخلین در آق و ک
 و آق خردوس و الیا بل جمع ایل و در قیل ان جلد الی لایق و حبه
 دنلدی قیلان و بسته قریب اولن بلان **الام** السباع بر حی
 جانور لر تلف قیلن لایق بقتل الذیبه الکلاب و خانق الی بقتل النمر
 و خانق الذیبه بقتل الذیبه الکلاب این آوی بونلر کذری
 بکشد و اللوز لر بقتل الثعلب آجی ایدام قتل ایدر و لکوری
 و الدلی و ورق الازاد و دخت بقتل البهائم آزاد و خندان مراد
 براغاج در که قتلغه مایل اولور و قیل السنور برب من دهن ^{البد}
 و لم اخرج به صنف بن بونلر برب اقدم دیر **طرد** الحیا یکنلر
 کیدر مک الکبریت و النوشادر بالخی یصورها و الخردی بقتلها
 کبریت دخی نوشادر سر که ایل قجر بلانی و خردی قتل ایدر
 آتی و ادا وضع علی سکنها هربت سنجی خردی بلا سکنه
 قوسه قجر **طرد** العقارب النحل الشرح و عصارتها اذا مسکت
 تور که بان بان قلنه و عصا سید و دو کله عقال اوزده و ق
 و الباد و دج و بوخلین و قور برب اخی و معدن و قتل الصابن

بعضا نبات جمع و رک مشهور
 بیضه نبتکم سودانیات جمع
 و مشهور سوره

این آوی جنل و بکری و

بقتل الحیات و العقارب برب صابن کشتی تو کرمک بلان و غن
 اغرنه قتل ایدر المری و النجیه العقارب برب العقاز و غنیر ایل
 بخوراند و قجر عقربری و کذلک الی دج بوخلین و دج
 بخوراند و ادا وضع علی النقط علی حورها لم یحسر
 علی الخردج فی باره لفتش قورب قتل عقربلر دو کله جتوف
 اقدام ایدر **طرد** البراعیت بر لکیر مک بطبیع النخل او
 نوعه تمامت البراعیت و تهابت جی اوصوله فارغه
 دو کله مطبوخی ایل یا نغی ایل بر لری برینه قتل و قجر
 و کذلک الخلق و الخرب و بوخلین در صامش و جی بونلر
 طبخی و دم البتس ادا جعله جفت آوت الیها البراعیت
 تکه قانی جی قلنه بر صندره آوی بر لکیر او ش و کذلک
 بجمع علی خبثه طلیت بسم القنفذ بوخلین جمع اولور شور
 اغاجه که اکا سولر کربی قیلند ایج باغی و دج الکبریت
 و الدلی بجهها کبریت و دخی قوسه بر لری قور و حبه
 البراعیت تسدرها و یجدرها الی ان تموت بر اوی جی
 دو سکنه قلنه بر لری دلو ایلر و او بیدر و الی حبه **طرد**
 بختی سوری سکنه و اوز کیدر مک الدجین بستان خبث

جمع برعدت و برعدت
 برادر

بقتل

بقتل طبخی ایل او صولنه
 بر لکیر

بکینه ارگنه تکه دیار

ایر شود بکری او در هوا
 ایر یا یلا فله اولور

الصنوبر او بالعلفند سر او بالشونيز و هو جود و بالاس
 اليا سر او بالکريت او باختاء البقر او بالجلد او بورق
 السرو و جود و رشت البت طبع هن او طبع النرس
 او الدلب او الافستين او السذاب تنون امك جام اغاجي
 يونق ايل يا اق زاج ايل يا جود او اتي ايل يا بوليسه
 ايل و بوجوع ابو دريا قوري و سن ايل يا کريت ايل يا صغر
 تن کي ايل يا بونک ايل يا سر و پراغي ايل يا قوراي ايل يا دخی
 او صون بونلن طبعي يا مصقول طبعي ايل يا جوار اغاجي
 ايل يا افستين يا سذاب ايل **طرد** ابن القوس کلج کيدرت
 بطرد ریح السذاب کيدرت بونی سذاب قورس **طرد** الفان و قتلها
 صجان کيدرت و قتل امك المرتک و الخريق و البج و اصل الکوب
 و بصل الفار و بي تداوی منه بالسبا **طرد** الماء فان لم تجده ماتت
 و تراب الحالك و خبت الحديد و اذا سلقت الفان الذکر او قطع افنها
 او خصى و ربط بخيط صوف و هرب البواقي و السخ اقوی او افان
 قتل ابد نری بیان ابدی جی بوبيشه ن ریح خيمه جند قلب
 فان اکراته دو النور صوف يوزمک ايل صوف بونر سه اولور
 و صجان اتي و دور جی دخی بوبله و ریحی ارکک فان نکه يوزمک

و نرجع دله و رديله
 چنار اغاجي و رديله

در بسي صوبلس باقور غي کسلست يا خادم قلف
 و بر يودن ايسلکه با غنوب او ايجنه صاليو بر
 باقسي جگر يوزمک اقوي و **طرد** النمل و ریح
 کيدرت و خان النمل نمنه و پير من المعنا طيب
 و مران النور و الزفت و الحلتيت و القطران علی
 حجر هايه ساق ریح توتنی و ریح جی متنا طيبس دن
 و صفر او دندن و زفتدن و حليندن و قطران جی
 وضع اولسه و لو کنت قريحه جگر **طرد** الذباب
 قتل الذباب ديسه اولی ابدی بقتلها الزنج و حده
 او بالبن و دخاء و دخان الکندر و طبع الخربق الاسود
 ايضا سکت لری قتل ابد صا و زنج جی قابند لسه
 بالکز يا سود ايل و توتنی و کونک توتنی و خريق
 اسود مطبوخ **طرد** الذبابه اريک کيدرت بخار
 الکريت و النور بونلن بخاری زنا بیری جگر **طرد**
 الحنافس طوکوزن بوجکن کيدرت بخار الدلب
 و ورقه چنار بخاری و پراغي بخاری **طرد** الاضنه
 اغاج قورون کيدرت بطرد ها الهدهد اذا جعل في

طر و فان ده ذکر اندکی ظاهر و
 اما سار جبرانا نکه طردند و مطلقا
 قتل ذکر اندکی نجره ايل معلوم
 اولسه بسي ظاهر و کلد رست

ریح قريحه نکه بعضی باقیه ر
 بعضی اندک توتنه نکه جگر رست

دخاء ضعیفی بعضی خراج
 زرينجه و بعضی تراشه ذباب
 ارجاع ابدی رست

جمع خف

فی البیت والتخین باعضائه وریش جحر بونی هده
 جحر قلف اوده دخی توتی قلمی اعضا و توتی ایل
طرد السوس شوله فوری کیدر مک که اکا کوی در استین
 والغریخ و قنور الانج و ماء الحنظل **المطبوخ** سام
 ابرص صار و کت کله کیدر مک الزعفران اذا جعل
 فی البیت هربت منه سام ابرص و عفران و جحر **اصناف**
 الحیات بلا نلک صنفی تنقسم حسب قوتها و
 الی ثلثة اصناف بلا نلک تنقسم اولی زهرنگ قوی
 و صنفی حسی ایل اوج صنف احدی قوی السم
 جدا لا یهل اکثر من ثلث ساعات و لا علاج لها الا قطع
 العضو فی الحال و ربما لم یفیع کاف الحیة السمائة با
 لکثرة لانها مکلة الرأس قبل فی الصل و فی شبد الذی
 تحرق کل ما تنساب علیه و لا یثبت حول حجرها شیء فاذ
 حادی سکنها طائر سقط و لا یجس بها حیوان الا
 هرب وان قرب منها خذرفلم یجرب ثم یبوت و یقتل
 بصغیرها الی غلوا و من وقع علیه بصرها و لو من بعد
 مات و من هله ذاب بدنه و انتفخ و سال صدید او ما

فی الحال و بخت کل من یقرب منه من حیوانا و کما یختص
 من صرد الماز و قد منها فارس بری فانت هور و
 و لم یستحسنا قدس فانت هور و رگبه و هور
 تکله فی بلاد التک بر صنفی زهری قوی و لاند زباده
 که مهمل و یرمز اوج ساعتی اکثر و علاج یوقدر
 اکا الا عضوی قطع اکثر فی الحال که اولی فایند
 اتمر نیتکم شوله بلان که اکا مکلة دیر لیر زبانه ناجلو
 و دندی بوضیل در و بوقتی یرمز در او غردی نسته
 بقر و دلوکی اطرافند نسته بتمز و آنک مسکنه
 هواده اوجان قوشن بر ابر اوله دوشر میتا دخی
 آنی بر حیوان احساس اتمر الا جحر و اکا قریب اوله
 بر حیوان اویش حرکت اید من اذن صکر او
 و قتل ایدرا و ازی ابله بر اوق اتمر بر دک هرکک
 اوزره واقع اوله آنک نظری اگر چه بعید دن ایسه
 دخی اولور شوله کسه که صوق بدنی ابر و شیشه
 و صار و صواق و اولور فی الحال و اولور هرک که
 اوله صوقلن قریب اوله حیوانا متن قی آر خلاص

مکلة اکلیل دن و اکلیل
 تاج صنف و
 بلکه که مکلة شوله بلاندر که باشند
 جعدی باندن فیل اوله اما اوره
 سنه فیل اوله

اولر اول صوفلنك صفر دن اكا او عربن براتلن
 اولان دكش كوندري ايله كندوي اولش اتی دخی
 و براتك طوداغن صوفلش ات اولش و او مستند
 اولان و بو یلان ترك و لا بتند جوق اولور
الصنف الثاني مایسرها سم معتد به و لا بضر الا
 بالجراحة كالتيين و نحو من كبار الجثث و اما علاج
 قرحة لسمها و تجمع و جمع الجراحة فقط صنف ثلث
 شوله یلانر كه آنك معتد به زهری اولیه و ضرر قلن
 الا یان لمق ایل ازدها کی و بونك کی جثه لری یونك
 اولانر یونلر صوفل سی یان كنه علاج اولور و اغریدر
 جراحات اغر سی کی ایچن **الصنف الثالث** متوسط
 السم لمنه ما یقتل في سبعة ايام و منه ضعیف السم قلن
 یقتل صنف ثالث زهری متوسط اولانر یونن بعض
 یدی کونن قتل ایدر و بعضی صمد زهری ضعیف
 در قتل از ایدر **علاج** لنقش الحیات علاج یلانر
 صوفل ایچون ببادر اولان فیسقی تر یاق الفاروق
 فانه ان تاحی و لا یمنع استعمال قلن ایچور له تر یال

ترك دیوجین وواجین
 دبدگلی مملکت در وقت تعالما
 نك فضل عنا یشتن قتی آرطاهر
 اولر ایملش ناسه و ظهوری ایچون
 ایام معلوم واد ایملش اول
 دمانه آنك اهل احده از ایدر
 ایملش مکه

بعض نسخ ده سبع ساعات
 والی اولش و رسته

فاروق زبرا اول مناخر اول کاه اولر فایدا تمن
 والا کبار من السم و الشراب یمنی عن کل علاج جوق صرق
 و شراب غنا و بر هر علاج حد و کزلك الشراب بالبحر
 والکرات و لمزول من الادویه المخلصة بوجیلین در
 شراب صوغان ایل و براسه و خردل ادویه مخلصه
 دن در و قبل ان ذکر الایل مشربا یمنع فی الحال دندری
 صفر ذکر فی بریان اولش ملدوغ اکل اتسه فایدا ایدر
 فی الحال و خشیسته تعرف بالمخلصه یمنع من جمیع السموم
 و اذا استعملت دفعت مضمض السوء الی سنة ثم تقص
 موضع النفتة بحجره لخرج السم و یصل بالابرهل
 و حب النار و البابونج و یصل العنصل المسوی و الکرنه
 افراد و مجموعه و یمنع التسمیم بالحبس العین و العلاج
 المسوی او بلحم الافاعی کل ذلك جید و دهن النار بالسم
 شوله اوت که مخلصه دیک ایل معروف در فایدا ایدر
 جمیع زهرلر دخی استعمال اولن مخلصه دفع ایدر مضمض
 لسوی بر یله دک اندن صوکل صوره صوفلن یر
 حجات شیش سی ایل تا که زهری خفیه و ضما دقلن

کرسنه کبر کان غری ایل و کوه
 ما ایل و فتح سین و شد بدون
 ایل بورجن و ریحلر کشن دیرلر

اما صدرن کشت آج
 اولمن کرک

آردج یشتی و تنفی پیراخی یشتی و بابریج و بصل غنصل
 ایلده که بریان اولش اوللا و بوجق ایلده یا لکر و مجموعه
 و فایده ایدر صناد اسکی بنیر ایلده و بریان اولش تلوق
 ایلده یا افیصل راقی ایلده بونلرک کلیسی ایوره و تنفی
 یاغنی غایت ایوره و قد لسع العقبه جلا من العرب
 و اربعین موضعا فاستقل من الخنظل الرطب وزن درهم
 فبرأ في الحال عرق صدقي عربدن برجلی فوق
 برده استعمال ایلدی یا ش حنظلدن برده هم وزنی
 صحت بولدی و الحال اما نهض السباع و الحشرات فلیق
 بالمطولا و انما تكتب في هذه الكتاب عض الكلب و مداواة
 امیر تجی جانور را صریق و حشرات ارض صوفی مطولا
 لایق و بریز بوکتاید یا زرد قطور کلب اصر و غن و
 آنک دو اسن **صفات کلب الکلب** کلب
 سکون لام ایلده ایت در و کسر لام قطور مستی الکلب
 فتح لام ایلده ذکر اندکی در حاله کالجذام بصر من الکلب
 و الذب و ابن یوی و قد قبل لابن عرس و السلب و قبل
 للبغل و حاله در حذام کبی عارض اولور کلب و قور و

عربی در عادی در یا ش حنظل
 برنست لکر کن استعمال ایدر
 اکی و درهم

الکلب کسر لام ایلده صفت
 در الکلب لفظه اعراب
 صفتند

و جمل و دندلی عارض اولور کلجک و دکر و دندلی
 عارض اولور قش فتمح عینا و تعلقها غشاق
 و تسه خن اذناه و یدلع لسانه و یکتزلحاه و سیلان
 انفه و تطاطا راسه و یجذب عله و یفوج صلبه
 الی جانب و یستدقن ذنبه و یشتی خاینا مغرما کانه سکر
 و یجوع فلا یاکل و یعطش فلا یشراب و یما یزع من
 الماء و ربما ارتعد منه و ربما مات خروفاً و یغتر
 عند کل خطوه و اذا لاح له شیخ حمل علیه من عینان یتم
 و کان حلقه ابع و الکلاب یهرب منه فان دانها غلظه
 بصبصت له و خصعت بین یدیه کلبک اکی کوزی
 قزیر و کوزله برده بور و کلشد اولور اکی قولانی
 و صرقر حی و جوف اولور توکلکی و بورننک افس
 و اسغه اکیلور باشی و بوکی اولور ارقه سی و اگری
 اولور بلی بر جانب و قصدر ر قور غن و بور قور قی
 و غصه لو مست کبی و آجیز یمز و صو سراجر و کاه
 قور قور صو ص و کاه دتر اندن و کاه اولور اندن
 قور قور غندن و طیه یزهر ادم و بقی ظاهر اولسه کاه

بر قرقی حمله ایدر آنک اوزرنه اور مکر حال بوکه بر غری
 بو غلش و کلبه را ندن قجر لوجن قریب اولسه کلبه
 غملاً بقتلنور لر اکا و تواضع ایدر لر او کنت **بعض**
 لن عضه الکلب الکلب بعد سبعة ايام يادخي زياده
 دن صکن بطور بند سمیتی حسنی معرض له کمالا لیا
 من جبال وحده و کرافه الضمه و فکر فاسد عارض
 اولور قطور طلاینه مالیح لیا کبی و کما قریب نه شی
 بتخیله کلب فحافه هرباری که اکا بر نه قریب لر
 کلب خیال ایدر قورق و رتبا احت التمرغ فی الزا
 ثم یشتج جلد و یکر ثم یوت و قبل ذلك لا یعرف
 وجهه فی المرأه و ربما تخيل فیها کلبا فیموت بعرق
 بارد و سقوط قفا و قد یوت عطشاً و ربما یخ کالکلب
 ویبج صوته و ربما انقطع وصار کالمکوت و یحس
 على عض الناس و من عضه عرض له ما یعرض لذلك
 و اما قبل النزاع من الماء فعلاجه قریب من علاج
 الا لیلح لیا و اذا لم یعرف وجهه فی المرأه فلا یطعم
 فيه و یقتل ما بین اسبوع الی سنة اشهر و قبل الی سبع

مالیح لیا بالکر سومه و ایدن
 سومه در و فکر فاسد فلان در

سنین و هو بعید و الخالبه اربعین یوما کاه چیر اغه
 آغمنق سور اندن صکن یوز لور در سبی و یاز لور اندن
 صکن اولور و بوندن اول یونق بلز آینه ده و کاه
 آینه ده تخیل ایدر کلب و اولور عرق بارد و سقوط
 قفا ابل و کاه اولور صوم سزلقدن و کاه اولور کلب
 کبی و بو غلور آوازی و کاه منقطع اولور سکن اولش
 کبی و حریص اولور آدم اصغ و کبی اصغ عارض
 اولور اکا عارض اولان اما صوده قور قردن اول علای
 قریب و یقن بله یونق آینه ده اند امید یوقدر قتل
 ایدر بر هفت ابله الفی آی دک و دندلی یدی بله دک
 و بو بعید در غالب قرق کونه دک **در العرق بین**
 عضه الکلب الکلب و غیر الکلب اذ لم یوقن علی صوته
 یعی اصحن قطور میدر دکدر بلن ان بدک ذلك لخرج
 بقلب الخور و بری للرجاج فان عافیه او کلته فانت
 فیکلب اول جراحتة قوزاچی سولوب تاوغه ابل اگر کیه
 کورب یا اکل ایدر اولور سه قطور در و الا فلا کی
 فیدن بیله مصروف در او تلوث قطعه خبز یا سمل من

بعض کرب که بر نه یاخود اکل ایدر
 اولور سه قطور دکدر

من دم او غيره ويرى للكل. فان عافى فطلب العلاج يجب
ان لا يتكئ ينزل أربعين يوما او كلغة قومه لو وبص
بالمحاحم ملو غ كى فان التحم خطا. قرح في الايام الاول
اكر او كلده آجه لو بالقدم ولجا وشبه ولخل بونلر ايله
ضداد قلنه ورتما ايتج الى الادوية الاكالة كالغليون
مركب ورنم يتبع بالسمن يعنى ياغ سورله وشرط ماحله
ويخص اطرافى يارله وصورله واما اذا ادرك
بعد ايام فلا فائدة فيه ولجذب بل يقبل على استغراغ
السودا وبقى اما زمانه صك دو لب فابده
يو قدر صور معن بلكه توجه اولنه استغراغ سواهايه قوت
دواء مشهور هليلج كابلنى مثقالان غاريقون وانبون من
كل واحد مثقال ونصف ملح هندى نصف مثقال بسفاج وجر
ارمنى من كل واحد مثقال الثرية منه نجبة مثقالا حبة لندب
اكر اولنه وسعمل يكن كل يوم ماء الشعفة الساذج او الية بالسكر
اصلاح كيفية سودا ايجون ويسهل كل ثلثة ايام بماد كراه
او بما للجبن وسفوف السوداء حتى سفوف سودا ايله وسعمل
كل يوم من وادجالينوس ملحقة في ماء برقاشو اسمى صوفه

أَخْرَجَ سِدَا الْجَوْنِ بِمَرْضِيَّةٍ

042

ویند رج الى اربعة ملاعق تدرج اید در قاشقه دك وان تاخر
ایا ما ضعفه ما تسقى من ذلك وغیره اگر تاخیر اید در دو
مضاعف قلو کرک دوا مد کوردن وغیره دن والتیاق الکبیر
لا بد منبذ فی بعض الايام وزیاق الادبوعه نافع ومع سم انه کوری ایچون
ویحتر من البرد والحام الى ان یثقا عافیت بولنج به دك ورتما
اجتمع الى فضاء کان فی الدم کث معرطه ولا یملک من الظرب
دمیعی قومیه لقانه باقعه فاذا فرغ من الماء فلا تجبن
من علاج فقد عاش بعد ذلك رجلا وکن کان عضها انسان
کلب کلب حتی صعدن قورقه قورقه علاج دن صاع اولدی اندن
صلک الکی کسل لکن اول کی کسه اصغر می ایدی بر کسه که آنی اصغر می
قطوز کلب فاذا اجتمع الى ربطه واکراهه علی تراب الماء فعل اگر خنجر
اولوسه با غلفه واکراه ایل صواب جور مک قلنه و یضد معدنه باله
ضاد قلنه معدنه معزات ایله تسکین عطش ایچون و قد حباب
الشراب المزوج بالماء مناصفة وکان عجیبا تحقیقا تجرب اولوسه
شراب مخلوط اولایا باری صواب ایل عجیب اولدی نفعن قالوا دکان
الماء فی آتیه من جلد الضبع او جلد کلب او جعل تحت الماء
او نوقه خرقة ستنجیها شرب وخصه صافی آتیه من خنجر افادله

ناقصه سزاقه ناولیه و صراطیبتی
ایله سودانک بیستین کس ایلیه

بعض نسخ ده مستحق بها برت
متوضی بها واقع اولش مراد
حیض بزی و در سه

مذکور نظر فلان صواب
قاید ایدر بالخاصه

لعم صفة مناسب اولی چون
فحلقة هم و کلا سوره
کرک ایدی

فنی صور قاید اولی سر تان دریندن بافتور کلب دریندن
یا چنانک السند یا او کسند قلنس برکه آنک ایل استیجا او
اولا ایچ خصوص شوله چنانک اولاکه یلغین اغاجندن اولا
وقد یخذ لهم انابیب من ذهب تدخل فی حلقه ویصب فیها الماء
من بعد و تسته کلا ابرها کاه اتحاد اول نور قطوز طلیان را چون
ما صوب الرنودن قیون از یوز غازنه و دو کور اول ماصون
لر صوابدن و سته اول نور اول ماصون لرتا کانی کور میه
وقد یخذ لهم اشیا بخوفه من شمع او من عقید السکر و تلاء ماء
ویؤمر بیلها کاه اتحاد اول نور انرا چون ایچی بویش سته
مومدن یا شکر عقید کندن و طولر لور لوصایله و امر اول نور
النس بونلری بوتمق کبد الکلب الکلبه شفی لغضوضه فیومین
من الغرض عن الماء وقد شهد بذلك جماعة قطوز کلب جکری
بربان اولش شفا و بر اصر دغی که به بالخاصه در
اولیه امین اولو صودن نور نغدن بونی شاهد انشد
بر جماعت یعنی تجر به اولنشد و قد عض کلب کلبه بعین جلا
فاکل بعضهم من کبد و استکف الباقی من کلا فی کلا لم یعت
ومن عاف کلا ما و کان تد بینهم واحدا و استعمل اخوانه

وغیره

وغیره من العلاج المذكور صردی بر قطوز قوق جلی اکل
ایلدی بعضی بونلر اول کلب جکریدن یا قیسی استکاف و استکر
ایلدی آنک اکثندن اکل ایدن اولدی کریم کورن اکلنی اولدی
حال بوکم ندبیه لری بر ایدی و استعمال اندلر ایدی و آجا
وغیره ذکر اولان علاجلردن **حکایت** جالینوس دشنین
قوم کوردم جکریدن ید لر صحت بولد لراما همان کاه اقتضا
انقدر لکه آنک ایل ادویه آخری استعمال اندلر نرم تحت
اندلر برون و بکا خبر ارشدی که بر قوم کاه اقتضا اندلر
بعنی دخی استعمال اندلر آخر کلام اولد لر **مشوی**
ای جمله امراضه و اخلق ایدن الله
قانون ایل حکمت شفا خلق ایدن الله
قلل بوکنا بم قومرضی مبارک
دندج مکاشافی و عافی تبارک
یرد اخی بنم شاهن سن عمر دازی
کستورمه کاه ناز ایلایه نیازی

سلطان علوم اولدی جواندن بری پرد و اولسون طب ایل مصداقی هم
هم کورسون اول عینا ایل فتوری کورسون او کورم نوری صفا ایل
تم تألیف شرح المدجیدیم الاثنین الرابع
والعشرین من شعبان المعظم سنة تسع
و خمین و تسع مائة
من کتاب بونلر ایل
من نسخة المؤلف العالی
الاسلامی بونلر ایل
من نسخة المؤلف العالی
الاسلامی بونلر ایل
من نسخة المؤلف العالی
الاسلامی بونلر ایل

1

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or a page from a manuscript. The text is written in dark ink on aged, slightly stained paper. The handwriting is fluid and characteristic of the 17th or 18th century. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be underlined or written in a slightly larger hand. The overall appearance is that of a historical document.

